

ע ל ו ן ח ד ש י

עמו וכשהקיץ לקול קריאתו — נזלו הטות ממנו ויעלם. הוא היה החוזה הגדול בתקופתו ושמו יצטרף אל שמותיהם של גדולי-החזונו, ישעיהו, ירמיהו, עמוס וכו'. העם אהבו, כי ידע שאת כאבו הוא כואב

ובצרתו צר לו. מספרים, בשעה שבקר בעיר וילנה רתנו יהודים רבים את עצמם אל העגלה שישב בה ומשכות, בה עזה היתה אהבתם אליו. אנו מקוים, שבקרוב יעלו את עצמותיו לארצנו ותמצאנה את מנוחתן הנצחית בירושלים עיר עברנו ועתידנו.

יום יבוא חלומו של מנהיגנו הגדול יהגשם במלואו. עם ישראל ישכון לבטח בארצו הקדושה וכו יבוא אז גם חלומו של ישעיהו שהיה גם חלומו של הרצל ז"ל. השנאה תכחד מהתת שמי ד' וכל העמים יהיו חיי שלום, וכתחו חרכותם לאחים והניתוחיהם למסורות לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה...

משה גיאנו (כתה ח"א)

זִכְרֵ הַמְּנַהִיג

ל"א שנים עברו מאותו היום המר והנמה, שבו נסתלק מנהיגנו כחיר האומה, יוצר הציונות החדשה וסחולל תקופת-התחיה. ומדי שנה בשנה בהגיע היום הזה, הוא היום שבו עצם את עיניו היפות לנצה נעלה את זכרונו ברגשי קדש וכאהבה.

קרן קימת לישראל

הרצל

רועה נאמן לעמנו היה בניסין זאב הרצל ז"ל. לכל קצוי העולם במקום שיהודים נחמים שם נשאו דבריו הנשגבים שנחטום ועודדו את רוחם. את חייו הקריב לתחית-ישראל ועמל וטרח יומם ולילה להצלת

בְּבֵית סִפְרָנוּ

פְּתוּחַ חֵדֶת תְּשַׁבֵּץ א'

מיטין לשמאל

1 אנגליה 6 עין 9 מנשה 10 גר 12 בן 13 תי 14 חוק
16 חה 17 אב 19 משה 21 נחוי 24 בר 25 ליג בעמר
28 כל 29 יד 31 מר 32 ויעקד 36 נבווראדן.

מלמעלה לטטה

1 אמחתת 2 ננוה 3 גש 4 להבא 5 הגר 7 י"ב 8 ננס
11 רומאים 15 קש 18 בקי 20 חרף 21 גל 22 חגב
23 זבל 26 ריקא 27 למל 30 דוד 32 ו"ו 33 י"ז 34 ער
35 דן.

יאיר זקובס תלמיד הכתה ז' יקבל כפרס את הספר, עתון התלמידים וערכו החנוכי.

שמותיהם של התלמידים שפתרונו ובה רק להכרה: אנגלשטיין יוסף, בן דוד ראובן, גולדשטיין אליהו, הרשברג דוד, בצנלסון יוסף, ליפמן אהרן, סלבני אורי, ענתבי יוסף, קורקיס שמואל, רוהלד יצחק.

— ביום החמישי ב' אדר ב' טילו כתות ה'א וה'ב לעין רוגל והסכיבה וכתות ו' ו' ח'—לקבר רחל והסכיבה ובלו את היום בנעמים.

— ביום השלישי ז' אדר ב' נערכה חגיגה באולם בהים לתלמידים ולמהרת גדולים בתכנית: זמרה, נגינה והצגה, שאול ודודי בהדרכת הג' גלעור.

— ביום הראשון י"ב אדר ב' נערכה כחצר בהים אוכרה לנשמת יוסף טרומפלדור וחבריו. מנהלנו מר מ. אילן תאר את חייהם ומותם של גבורי תל חי ובעמידת דום נסתומה האזכרה.

— ביום י"ד אדר ב' נערכה חגיגת "המכבי הצעיר" להורים ולמהרת—לתלמידים. בתכנית: שירה, נגינה והצגה "משחק פורים" בהדרכת המפקד ב. בצראוי.

יקותיאל רוזנר (ח"א)

חֵדֶת תְּשַׁבֵּץ

			1				
6	5		4		3		2
			8				7
		11	10				
		14			13		12
18	17	16					15
		21	20			19	
		24					23
		26					25
					28		27

מלמעלה לטטה

מיטין לשמאל

- הטן, 2. מפשע, 3. ומה ייבטני, 4. שהמלך הפין ב...
- המקום, 5. קח, 7. גורל, 8. תו, 9. יגרה .וון,
- ההפך טמר, 11. הדליקו בערב שבת, 12. שם בית ספר שישב בשבת.....
- היה ראוי, 16. ... לאשת חבר הקיני, 21. סאצלו אל מול... 22. בעלת. אחת נשארה,
- תחת לשונו 25. נירא, 26. טהר, 27. וארון, 28. אשתו של אחשורוש.

אשר הרצבי הרשברג (כתה ח"א)

מקוצר מקום נדחה חומר רב לגליון ו'. —נסדר במסדרת "חברנו" ע"י קבוצת תלמידים ונרפס בדפוס, ציון ירושלים

יצחק נבון (כתה היא)

חיים נחמן ביאליק

ליום כ"ב בתמוז

— מה זה הקדמת לשוב היום מבית הספר? —
שאלני חברי ביום כיב תמוז בשנה שעברה.
— לא היו היום למודים—עניתי לו ודמעות חנקו
את גרוני.

— מדוע?—הוסיף חברי לשאול.
— למה זה תשאל?—עניתי בטרידות—האינך יודע
כי שבר גדול השבר עמנו, משוררנו הגדול נפטר,
ביאליק איננו...
חברי לא יסף לשאלני עוד ופרש לו ואני שרכתי
לי דרכי ולכי הוגה נכאים.

מת המשורר ולא יוסף עוד לכתב לנו את שיריו
הנפלאים ואת אגדותיו הקוסמות. ספורים, אגדות ושירים
הניח לנו אך הוא עצמו עזבו לנו. משוררנו לא ינהג
עוד מזיו השמש הזורחת וטהור התכלת וטחן הפרחים
והאילנות. גדול האסון. דברי מורי על ערך האבדה
שאבדה לנו לפתע פתאם עוררו כי דמעות ואני בוכה
כל הזמן. כשמים אחד ממורינו את נאום ההספד כדברי
ביאליק עצמו ואמר: „וגדול מאד מאד הכאב. היה
איש וראו: איננו עוד, ושירת חייו כאמצע נפסקה”
החמוגנתי בככי. האמנם—הרהרתי—הכאמת באנו האסון?
לא. אין להאמין שאמנם נפרד מעלינו לעולם ועד. מי

לא קרא את שיריו הנשגבים ומי לא הכירם? ואם
ימצא יהודי כזה הרי זה מוכיח שאינו יהודי שלם;
המשורר היה בן נאמן לעמו שאהבו אהבה בלי מצרים.
סבל את סבלו ושטח בשמחתו. ברכים משיריו הוא
מתאר במלים היוצאות מעומק לבו את מסירות עמו
לכל קדשיו, המוכן בכל עת, לעלות על המוקד, לקפץ
אל המדורה וב„אחד” למות מות קדושים והוא מראה
לנו גם את המעין שטמנו שאב העם היהודי אומץ לב.
ועז ובטחון בעתות בגלות. המעין המהור הזה הוא
ספר התורה. כלסוד התורה שבכתב ושבעל פה מצא לו
ישראל נחומים וכה איתנים לשאת בנבונה את יסוריו
הרבים.

בשירו „בעיר ההרגה” הוא מתאר את ענות ישראל
בימי הרג רב, בימים שגויים אכזרים התנפלו עליו
ופרעו בו פרעות ומכחו עולל וזקן, בלי הטלה ובאותה
שעה: „השמש זרחה, השמש פרחה — והשוחט שחט”.
המשורר משתומם: כיצד יכלה השמש לזרח בשעה
שחיות בצורת אדם טרפו על ימין ועל שמאל את אחיו
בני ישראל, את ילדי ישראל הקטנים, את הזקנים
והנשים? הוא רואה שכל העולם וכל איתני הטבע
אכזרים הם לא פחות מהפורעים הפראים.

הרוצה לרעת את חיי המשורר, את ימי ילדותו
ואת חנוכו יקרא ביהוד את שירו „שירתי”. כשיר הזה
הוא מתאר את הדלות ואת היחמת שידע בימי ילדותו
איש עני היה אביו ובצער ובמצוק כלכל את שבע
נפשות ביתו ולא פעם אחת היה מוכרח לעשות את שבתו
חול. ואם ידע היים נחמן ביאליק את העני בשבת
עברתו בעוד אביו חי, על אחת כמה וכמה—אחרי מותו.
אמו האלמנה עבדה עבודה קשה יומם ולילה למען תשיג
ידה לפרנס את יתומיה הקטנים. המשורר מספר כי כאב
למראה אמו העמלה, וכה יאמר: „מחדרי האפל, מתוך
העריסה בעד הפתח ראיתי את גופה הקלוש”. ולכן
רוויה שירתו צער ומכאובים, צער הפרט ומכאובי הכלל.
משורר לאומי היה ביאליק וכשירי-ציון אשר כתב עורר
את עמנו לשאף לחיים חדשים, לחיי הרוח בארצו הקדושה.
ואמנם פעלו שיריו על קוראיהם היהודים והלום המשורר
התחיל מתגשם: עטנו בונה כטרץ את ארץ אבותיו.
המשורר זכה לראות בעיניו את תחית הלשון
העברית שבה שר את שיריו ואת חזון התחיה שחזה כל
ימיו—ויהי מאושר.

והגת—אהה! בא הקץ לשמחתו. לחוץ לארץ הלך
למצוא לו מזור לחייו—ולשוב תיכף ומיד אל מולדתו,
ויבוא המות האכזרי וישם קץ לחיים העשירים והיקרים
האלה.
הילולי שירתנו, כי נאסף כהנך הגדול וש א קינה,
עמנו, על משוררך שאבד בדמי ימיו!..

יחיעם מלצן (כתה חיב)

לעמק יזרעאל

— רשמי-טיוול —

קדש לאבי ומדריכי הישר נחום
ימי הפגרה הגיעו. כל אחד מאתנו שב מבית
הספר לביתו ותעודתו בירו. רבים שמחים ורבים עצובים.
התעודה היא מעין דין וחשבון על עבודת-התלמיד במשך
כל השנה. אשרי התלמיד שחשבונו עלה יפה ותעודתו
נקיה מכל רבב של „הכנה” ו„בחינה” ואוי לו לנער
שחעודתו מכרות עליו: „לא יגעת ולכן — לא מצאת,
שב, איפוא, עצל, בבית והכון לך לקראת בחינות
הרשות”. ברוך השם! תעודתי טובה ורשאי אני לבלות
את שני חדשי-החפש כנעימים.

מיד עם שובי הביתה אמרתי לאבי שאני רוצה
לערוך טיוול „לעמק”, כי זה שנים רבות שאני חולם
לראותו במו עיני. אבי הסכים וכשמהה הלכתי לצירוף
הצופים לבשר לחברי שגם אני כשמיילים. כשבאתי
לצירוף מצאתי המון חברים קטנים וגדולים והטה רוקדים
רקוד עליו ושרים:

עמק עמק עבנך
עמק עמק עירך

— ומה בפך, בחור חמד, —שאלני אחד הילדים—
חטיול אתנו?

— ודאי שאמיל—עניתי בשמחה.

— אם כן, בן חיל אתה—קראו כל הילדים ומיד
הכניסוני אל המעגל ואף אני נתתי רגלי ברקוד. באה
עת הנסיעה. ישבנו באוטומובילים על כסאות מרופדים
ובקול שירה יצאנו את ירושלים. היה ערב. הירח החור
שלח אלינו את אורו הרך וכמו רמו לנו: היו ברוכים,
ילדי ישראל, הצליתו במיולכם! אחרי שעות אחדות
הגענו לשכם וראינו אותה היטב על בתיה ורחובותיה.
לעינינו נתגלו שני ההרים הגבוהים הלא הם הר עיבל
והר גריזים. בלכי גברה התשוקה לרדת מן האוטומוביל
ולטפס על אחד ההרים ולהשקיף משם על כל הסביבה
הנהדרת. האוטומוביל עשה את דרכו הלאה. יצאנו
במהירות את העיר ובאנו אל בין הרים. ערפל כהה
עטה את כל המורדות התלולים. כוכבים קטנים,
כשביבי אש יוקדים, שוטטו להנאתם על פני רקיע
התכלת. שירתנו פרצה לה דרך והתפשטה אל המרחבים
הרחוקים. לאט לאט הלכה השירה ורפתה. גברה העיפות
עלינו והתחלנו מנמנים, ורבים מאתנו נשענו על כתפי
חבריהם. דומיה כיקום. אי שם נשמעות נכוחת כלב
או נעירת-חמור שהפריעו לרגעים את הדממה.

— עין חרוד—קרא הנהג. בלא הסדה ירדנו עיפים
מהאטומובילים ונכנסנו לצריפים שהוכנו לנו — ומיד
השתרענו על הקרקע ונרדמנו.

השהר עלה והאיר לנו באורו האדום. כוכב אחר
כוכב ככה ונעלם. לקול שריקת-המפקד קמתי כשהתנומה
נסוכה עוד על פני. מהרתי להתלבש וכן רגע — ואני
עומד בשורה להחפקר. לאט לאט התרוממה השמש
והתחילה שולחת עלינו את קרניה הלוהטות. מפות זעה
ירדו מעל הפנים, אך אנהנו לא שם לב לחם הגדול
ולפי פקודת-המפקד עברנו במשך שעות אחדות. נתן
האות להפסיק את העבודה. נגשנו אל האהלים והתקנו
אותם למען יצלחו לשנה ולסנוחה וכשהשטמנו את
העבודה ישבנו בצל החורשה העכותה ואכלנו בתאבון
רב את ארוחתנו. לפנות ערב עלינו על הרי הגלבוע. בלכי
התרוצצו רגשות שונים מדי עלותי בהר. תמונות שונות
מדבריו ימי עמנו הלפו לפני עיני רוחי. ראיתי
את מלחמת שאול בפלשתים. היא המלחמה אשר בה
נפל מלכנו הראשון על שדה-הקטל וסת מות גבורים.
נזכרתי בקינת דוד:

הרי בגלבע אל מל ואל מָר עליכם
ושְׂרֵי-תְרוּמוֹת!

כִּי שָׁם נָגַעַל מְגֵן גְּבוּרִים,

מְגֵן שְׂאוּל בְּלִי מְשִׁיחַ בְּשָׁמֶן!

השקפנו על פני העמק. גבעת הסורה הכחילה.
ערפלים כמו את המושבות הקטנות הפוזרות פה ושם.
כשירדנו ראיתי את הנחל המפכה לו בעליות אין קץ
לרגלי הגלבוע. בכוא הערב שבנו אל אהלינו, אכלנו
ושכבנו לישון.

למחרת היום המשכנו את דרכנו לבית אלפא.
שם ראיתי את בית הכנסת העתיק שנתגלה בשנים
האחרונות. מרצפות הבית לוקחות לב ביפין וכציוריהן
המענינים. אחר הלכנו לגבעת הסורה והעפלנו לעלות
בהר ולעינינו הופיעו העמק רחב הידים, הגלבוע והחבור
בכל הודם. הלכנו למרחביה ולכפר-יירדים. מה שטחתי
לראות את אכרי עמנו משתרשים בעמק. מקום שרק
לפני שנים אחדות היו עוזב ושהצמיח רק קוץ ודרדר,
נחפץ לשדה-תבואות ולאדמה פוריה.

אחרי הטיוול שכנו לעין חרוד ושעות מרובות
שוחחנו על המקומות היפים שראינו.
ביום הרביעי למיולנו בקרנו את המושבות כפר
יחזקאל, בלפוריה וסרני גם לעיר זורעאל. מה יפה

העסק בעת שקיעת החמה! כשאתה עומד אז על ההר
 וראינה עיניך אורות רבים המאירים עליך מכל צד,
 מכל המושבות והקבוצות הנטושים על פני העסק ולכך
 ירחב וישמח למראה הירק הרב והעשב הרך אשר מסביב.
 כששכנו לעין חרוד הודיע לנו המפקד כי הגיעה
 העת לשוב הביתה. בלי רצון ארזנו את הפצינו ושמונו
 על המכוניות ובצער נפרדנו מן העסק הנחמד.
 עשירים כרשמים חזקים שבנו ירושלימה.

אשר ביתן (כתה ז'כ)

ל"ג בעומר בירושלים

ימים אחדים לפני החג אפשר היה לראות כי פה
 ושם מהלכים להם ילדים כרחובות ואוספים קש, סטרטומים
 בלים, גזריקעץ ושברי ענפים, וכף מיני חמרים לצרכי
 המדורה. ביחוד רבו הילדים אשר סבבו בכתים ואספו נפט
 להשתמש במדורה. כמו כן חזרו על משרדי חברת
 האוטומובילים בכדי לבקש מהם מעט כנון המשמש
 גם הוא חמר מצוין להגדיל את המדורה. ומעשה שהיה
 בילדים אחדים שחברת "המקשר" נדבה להם פח כנון
 אשר הנחגים משתמשים בו לנקות את האוטומובילים,
 אך הילדים לא האמינו לרחב לבו של הנחג ולשם נסיון
 זרקו גפרור כפה. אך הדלק הגפרור והפח התפוצץ ועוד
 מעט והילד נשרף. בקשי רב הצליח הילד לברוח אך
 אטף לבו לא נתנו להשכיח מלבו את השמחה של
 שרפת צלם היטלר ימח שמו וזכרו. מה עשה? אסף
 את הילדים ודרש מהם לשפוך את הכנון ולמלא את
 הפח נפט. יומים עברו הילדים בלי הפסק ואגב שטרו על
 היטלר שלא יגנבוהו בני שכונה אחרת. כמו כן הצטלמו
 יחד עם פמל "נחמד" זה, בכדי להשאיר זכר לעבודה
 הרבה שהשקיעו. בערב אשר הל בו "ל"ג בעומר"
 התאספו אנשים נשים ומפ לראות כמחזה כיצד "היטלר"
 נשרף. שעות אחדות נמשך המחזה הזה. מקטן ועד גדול,
 אנשים ונשים רקדו ושרו ובכל פעם שהאש גדלה גברה
 השמחה. למחרת התחיל הבקור בקבר "שמעון הצדיק".
 סרובים היו שם המבקרים. אחדים קבעו שם את
 דירתם והביאו כסאות, כהצלות, מכונות כשול ומעוד
 שם את ארוחת הצהריים, אך פתאם בא הגשם וכך
 הקהל איך רץ הכיתה.

שלוש חיים (כתה ז'כ)

ל"ג בעומר בפרם

בעורנו משהו אין ילדי היהודים נוהגים לחג את
 חג ל"ג בעומר כמו כאן.

שלמה מאמו (כתה ז')

ל"ג בעומר בתוניסיה

א. בערב

בימים שכין חג הפסח ול"ג בעומר עוסקים
 האנשים בקשוט כתי-הכנסיות לכבוד החג בכל מיני
 קשומים העשויים נירות צבעוניים.
 ערב החג בא. כל האנשים מתאספים בכתי-
 הכנסיות אל הרנה ואל התפלה לכבוד רבי שמעון בר
 יוחאי ושרים שירות ותשבחות בערבית ובעברית. בבית
 הכנסת דולקים נרות למאות ולאלפים לזכר נשמת
 אבותינו ותכמינו הקדמונים. אחרי התפלה מחלקים
 מגדנות ליידים וכך אחד הולך לביתו שמה ומטוב לב.
 רבים האנשים ההולכים אחר כך לבית הכנסת הגדול
 של העיר העולה בקשוטיו ובאורותיו על כל בתי הכנסיות,
 שם הם סבלים את הזמן בשירה ובזמרה עד שעה
 מאוחרת.

ב. בבקר

מנהג נהוג בתוניסיה שכל בית ובית מדליקים
 בחג זה מנורה בעלת שבעה נרות. וכיום החג נושא לו
 כל אחד את המנורה לבית-הכנסת ולומד לאורה לעלו
 נשמת "בר יוחאי". אחרי הלמוד עושה גבאי בית הכנסת,
 סעודה גדולה למתפללים והם מיטיבים את לבם ומבלים
 את הזמן בשירה וזמרה. כתם הסעודה קורא החזן "מי
 שברך" לקהל ולרב העיר ולמלך ולגבאי בית הכנסת
 והוא מסיים את תפלתו: יהי רצון ונוכה כלנו לחג בשנה
 הבאה את חג ל"ג בעומר בירושלים עיר הקדש. וכך
 הקהל עונה בעוז: אמן ואמן.

דרור גלעזר (כתה ז')

ראש פנה

(מספורי זקני ז"ל)

ל"ג חרף. בחוץ סואן הרוח בקול זועת. גשם חזק
 שוטף ומפותיו דופקות על שמשות החלונות. בטרם
 ישוטף עננים כבדים שחורים. ברקי אש יקרעו מפעם
 לפעם את העלמה ורעם סחריר יועזע את זוגיות
 החלונות והדלתות. אנו יושבים בבית זסכי יספר לנו
 ספורים מימים ראשונים מימי הוסר המושבה ראש פנה:
 הדבר היה לפני חמשים שנה וצעירים רבים
 אמיצי לב ונאמנים לעמם, באו מהגולה לבנות את
 ארצם. ליד צפת השתרעו להם שדות כור והרים קרחים

המכוסים פה ושם קיץ ודרדר. שמטה רחפה על פני כל
 ורק קול יללת התנים וצחוק הצבועים התרירו פעם
 פעם את הדממה. ובאחד משפועי ההרים האלה, בקרבת
 הר כנען בחרנו לבנות את מושבתנו. הרבה צרות, סבל
 ועני, מלחמות עם השכנים עברו עלינו. בכתי חמר גרנו.
 הממשלה לא נתנה לנו לבנות בתים, אולם אנחנו
 התחזקנו והתגברנו על כל הכשולים ובנינו בלידות.
 הנשים והילדים לשו טיט ואנו נשאנו אבנים על שכמנו.
 בתים חדשים צצו. עציים וכרמים נטענו. האדמה קמה
 לתחיה. בכואך לפנות ערב למושבך תשמע קול חליל
 רועים, נעית הפרוח פעית העזים ושירה העובדים, החזורים
 מהשרה וכלי עבודתם על שכמם, ורנת הילדים.

לרגלי הר כנען שוכנת לה מושבתנו ראש פנה,
 אם מושבות הגליל. מכין העצים המוריקים יציצו הנגות
 האדומים של הכתים, הרים סביב לה. כינות להרים
 נמה לה הכנרת ההדרה ומסתכלת כמושבה. צפונית
 מורחית נראים מי טרום ורומזים אליה הירדן והחרטון.
 הכל מלא יופי. אכן בפנה יפה בחרו הסתנחלים
 הראשונים ואולם לא רב העונג אשר שבקו חלוצים אלה.
 במשך 50 השנה אשר המושבה קימת, ידעו האכרים
 רעב, מחלות, עבודה קשה, ומלחמות עם השכנים. רבים
 עזבו כבר את החיים ועצמותיהם נוחת סתחת לעצי
 הברושים אשר בפנה הר כנען. הנשארים יושבים על
 גבי הסלעים ובפיהם הפלה אחת לאמר: יהי רצון
 מלפניך די שתחזיר הנה במהרה את כל הצעירים אשר
 עזבו קנן בהרי נפתלי והלכו לארצות נכר לחפש את
 הזהב הטוב. ישוכו יבנו ביתר שאת וביתר פאר את
 תפארת הגליל ראש-פנה. ואולם עד אז נשב אנו ונשמור
 על מושבתנו אשר בנינו ברמנו.

בלואים במוצרת

בתקופה זו, שאנו בני ארץ ישראל חיים בה בשפע
 וברוח תקופה שהבריות קוראים לה "פרוספריטי", סובלים
 אחינו בגולה סבל איום. אחינו ברוסיה גועים ממש ברעב.
 מאות אנשים, ילדים וילדות מבקשים שם לחם ואין
 ותקוה אחת פועמת בלבם והיא: העליה לארץ ישראל,
 הארץ שבה יוכלו להציג את כף רגלם לבטח. זה כאלפים
 שנה שאנו נעים ונדים בארצות-נכר, נמלטים מן הפח
 ונפילים אל הפתח. בכל מקום עמנו סוותר ודוחקים אותו
 מעבודתו ושוללים ממנו את זכותיו האנושיות, וארצנו
 היא היחידה והאחת אשר בה נוכל לשבת לבטח, כי היא
 ארצנו, ארץ ישראל.

הולך אני לתומי ברחוב העולה לזכרון משה וזהנה נפגשתי בחברי היודע אתה?—שנה אלו—למעלה משמונים איש נתפשו והובאו לבית הסהר מפני שעלו לארץ בלא רשיון.

האטנם? היתכן הדבר?..

הלום רעם עמדתו. אחרי רגעים מספר שאלתי את עצמי: על שום מה נאסרו האנשים האלה? מה הטאם ומה פשעם? הלא ארצנו זקוקה לידים עובדות ובה יוכלו אחינו למצוא את לחמם. בין האסירים נמצאים נערים ונערות, זקנים וזקנות וכל חפצם הוא להיות בין אחיהם היהודים, הכחומא יחשב האיש הכורח מתוך כור הברזל וחפץ לחזור לארצו אמו? לפני עיני דמיוני ראיתי את אחי ואת אחיותי הסובלים והנה הם אסורים בכבלי ברזל, ראיתי את עיניהם הנוגות האופרות תחנונים ומתוך כאב קראתי בלבי:

ציון! הלא תשאלי לשלום אסיריך...

משה ברנשטיין (כתה ז"א)

הבאת בבורים בירושלים

בקצר רוח חכינו ליום הגדול הזה, יום הבאת בכורים לקרן הקיימת לישראל. הכל צפו ליום אשר יביאו בו את ראשית פרי ארמנם.

לפי הודעות בתיחסינו ולפי המורעות אשר היו ברחובות, התאסף קהל רב מסביב לבית הספר למל אשר משם יצאה התהלוכה במלוא תפארתה בבית הספר למל שהו זמן מה ואחר כך יצאו והלכו לחצר המוסדות הלאומיים.

בראש התהלוכה נסעה עגלה מקושטת ירק ורתומה לסוס, ואחריה הלכה תזמורת בית ספרנו ואחריהם תלמידי בתיחסינו מקושטים יפה ובידיהם מנאים מלאים מכל טוב. תלמידיהם של כמה מבתי הספר באו לבושים בגדי לכן ובבגדי לויים והכוונה היתה, להחיות, עד כמה שאפשר, את הציור של הבאת בכורים כפי שהיה נהוג בימים מקדם.

הרחובות המו טאדם. הצפיפות היתה גדולה. לאט לאט התנהלה התהלוכה לחצר המוסדות. התזמורת נגנת, הילדים שרו. כל הגוזזותאאות נתמלאו אנשים. ים האנשים הלך וגדל מרגע לרגע. התזמורת הקדימה מעט לבוא לחצר המוסדות, כדי שתוכל לנגן שם בעת הכנס התהלוכה. עליתי על גג אחד, כדי לראות את הקהל למעלה ויפה מאד היה הסחוח הזה. בתיחסינו נכנסו אחד אחר השני אל החצר, התזמורת נגנת. אחר עלה ראש ועד הקהלה בירושלים ודבר על ערך חג הבכורים

וסיים את נאומו בדברים אלה: "היו ברוכים, ילדי ישראל, ביום הנכם, ויהי רצון שתזכו לחוג את חג הבכורים במקום קדשכם בירושלים עיר הקדש, הילדים שמו את מנאיהם בסוכה אשר הוכנה לשם כך לזה, ופתחו בשירי חג הבכורים. אנשים רבים קנו את פרי הבכורים אשר כסוכה, ואת כסף מחורם נתנו לקרן הקיימת לישראל, לקנות קרקע. בצאתי מחצר המוסדות עוד הבו הרחובות מקול צפצוף המכוניות ורעש האנשים. בלכתי הכיתה שמעתי איש אחד אומר לחברו, לעינינו מתגשמת תחית ישראל בארצו, ותחית חגיו הלאומיים."

נחום קרמיק (כתה ז"א)

יוסף טויסט (כתה ז"א)

חגיגות הרמב"ם במכריה

הימים ימי ניסן. ההכנות לחגיגות הרמב"ם החלו והמקום המרכזי לחגיגות משמשת העיר מכריה, מקום קבורתו. משאת נפשי היתה להשתתף בחגיגות האלה. מכריה עיר מולדתי היא ואני נוהג מימים ימימה בהגיע החדש ניסן לבקרה יחד עם משפחתי. ומה רבה שמחתי כשנודע לי שהחגיגות תתקיימת בחג הפסח! היום הגדול בא.

בבקר השכם קטנו, ארזנו את חפצינו, אכלנו פת שחרית ושמנו לדרך פעמינו. יצאנו את ירושלים. העיר הזומה מרעש אדם ומכוניות. לבי נושאני הרחק הרחק אל עיר מולדתי אשר הכנרת הנהדרת יפארה. מרחוק נראתה המושבה עטורת השוכנת על אם הדרך והרים כחלים ותלולים וקיפוח מכל צד. רוח קרירה מלטפת בנעם וברך את הפנים. אנו מתקרבים לרמה רחבה. צנחתי על הכסא ואתנמנמ. רק שאון שכס העירני וכשהתקורתי ראיתי מימיני ומשמאלי מהנוססים בגנכם ההרים עיבל וגרזיים. המשכנו את דרכנו בין טורי הרי שומרון. ליד הדרך זרם פלג זך שלזה אותנו עד גינין. עברנו את גינין והגענו לעפולה, אכלנו את ארוחת צהרים והמשכנו את דרכנו עד מכריה. את שארית היום בליתי בנעימים על יד הכנרת ירדתי מימי ילדותי.

למחרת בשעה 2 אחה"צ נסענו לפרוץ קרית-שמואל, כי במקום הזה נערכה הצגת פילם, קבורת הרמב"ם. הסתאר לנו את האגדה המתהלכת על קבורתו. בצואת הרמב"ם נאמר ששימו את ארזנו על גמל וישלחוהו לנפשו עד אשר יגיע אל מקום אשר בו יברך ולא יאבה להמשיך את דרכו. האנשים עשו כמצותו והלכו אחרי הגמל, אולם במדבר עצרום שורדים כי השכו שבארון

המת טמון זהב. אולם הם אך שלחו את ידם אל הארון ולא יכלו להזיזו ויתלחשו ויאמרו: "איש אלהים בארון, הבה נלוהו גם אננו. ויקראו למלואים הרועדים מפחד ויהלו את פניהם ללוות את הארון. הגיע הגמל למכריה ויברך על יד קברות ריבזותלמיריו. הקבר עכשיו מתוקן ויפה ועל מצבתו הרותות אותיות מאירות עינים, פה טמון רבנו משה בן מיטון, מבהר האנושיות". אחרי ההצגה נאמו נכבדי העיר. פתאם התחילו השמים להתקדר ולא עלה על דעת הקהל שירד גשם. עברו רגעים מועטים וגשם עז נתך ארצה. כל הנאמפים נמלטו על נפשותם אל הבתים הסמוכים, וכאשר פסק הגשם הלכו האנשים לבתיהם. בגלל הגשם לא התקיים השיט שנועד לזילה.

למחרת הורגשה בעיר חגיגות רבה. תירים רבים נהרו לקבר הרמב"ם ומשם יצאו שכעי רצון מבאוריו הנכונים של השמש. בלילה נהר ההמון לשפת הכנרת להשתתף בשיט בסירות. מסביב הודלקו מנורות חשמל. במרחק 500 מטר מן החוף הקימו מגדל אור שהאיר את רחבי הים. החותרים סבבו את מגדל האור וחזרו לשפת הים. הזמורת תל-יוסף נגנה שירים עממיים עד שעה מאוחרת בלילה.

למחרת היום יצאה לפנות ערב התהלוכה סקרית שמואל לקבר הרמב"ם. עברה ברחובות העיר ובראשה הזמורת תל יוסף שנגנה את מנגינותיה הערכות. גם אני נלויתי, כמובן, לתהלוכה.

בחצר הקבר נאמו ראשי העם וכינייהם מר אוסישקין ראש הקרן הקיימת לישראל ומר סוקולוב, ראש הסוכנות היהודית העולמית. נאומיהם היו על חיי הרמב"ם והשפעתו על היהדות.

דמות הרמב"ם רחפה לפני עיני רוחי כל זמן החגיגות במכריה, בערך שלשה שבועות, וחמיד עלו על לבי מחשבות על פעולותיו וחיויו של האיש הגדול הזה. שמחה גדולה שמחתי כשנודע לי שהממשלה הספרדית החזירה ליהודים את בית הכנסת שבקודרובה, שבו למד הרמב"ם בנערותו ואשר נגזל מידי עמנו בזמן גרוש ספרד בשנת 1492. ביחוד שמחתי כשקראתי שממשלת ספרד בקשה מליחה מעם ישראל על כל פשעיה שפשעה לו.

א. בן יחיאל (כתה ז"ב)

אחרי מפתו שר ציוני גדול

בשנים האחרונות זכינו לראות שארץ ישראל כתפתחת מיום ליום. הרבה אניות באות ומביאות אתן

המון עולים חדשים. העולים היהודים נושאים אתם ברכה מרובה לארצנו. הם בונים בתי חרושת ומקימים בתים בעלי קומות אחדות ונוטעים פרדים. עוד רבה העבודה עלינו והסרות רק ירים עובדות. שכן העבודה עלה. ארצנו היא הארץ היחידה כמעט בעולם, אשר אין בה הולכי במל. כמו כן מצליחים דפרי העם לעורר הבה בלב טובי האנושיות למפעלו הכביר של עמנו בארץ. אולם באותו זמן שהארץ מתעשרת מיום ליום בכסף וזכה, הולכת היא ונחלשת מכחינה אחרת. הרבה מגאוני אוטנטו, הפארת-ישראל, מסתלקים מהעולם הזה באמצע פעולתם. הצער גדול מאד, מפני שבמקום אלה הנעררים אין אחרים שידמו להם בחכמתם ובסמירתם לעמנו. רק לפני שנה נלקח מאתנו אחד מיחירי מגולה, אביר המשוררים העברים היים נחמן ביאליק ז"ל ובמסרם הספקנו למחות דמעה מעל הפנים, והנה הממתנו הידיעה המעציבה על מותו של הדיר שמריהו לזין ז"ל, זה הסנהיג הציוני אשר עבד לטובת העם והמולדת כל ימי חייו, עד רגעיו האחרונים. ימים קשים עוברים כיום על עמנו. בכל הארצות הוא נדרף בלי חשך וכיחוד בארצו של היולר שחיק עצמות. עמנו זקוק למנהיגים בעלי כשרון ומרץ שיריבו את ריבו וידריכוהו בדרך הסולוכה אותו לארצו וטותו של הדיר שמריהו לזין ז"ל אבדה גדולה היא לנו. חזי נשמתו צרורה בצרור החיים, אמן.

טיול לרמת רחל

ביום החמשי ערכנו טיול לרמת רחל. כשהגענו שמה הכניסנו המורה אל חדר גדול וזרוות, הוא חדר ההרצאות והאספות. היינו שם זמן קצר. ואחר עלינו על גג בית הספר. כל הילדים הסתכלו בסביבה היפה המשתרעת שם. מרחוק ראינו את ים המלח. מהצד השני ראינו את בית הכרם וסביכותיה. מורה הקבוצה אמר לנו כי יש להם קופה, הילדים רצו כמובן לראותה וירדנו מן הגג והמורה הביאה לפנינו. תלמידי בית הספר אמרו לנו כי שמה מיקה. ילד אחד נתן לה חתיכת תפוח אבל מיקה לא אכלה. ילד אחד נתן לה סכריה ומיד בלעה אותה. המורה אמר: קעת נלך לרפת. היתה אז שעת החליבה. חבר הקבוצה חלב את הפרות. על יד הפרות עמדו שלש עגלות יפוח. המורה צפצף והילדים התאספו ליד הרפת. הלכנו אל הכרמים ומאחוריהם ראינו את קברו של אחד החברים שנפל חלל כגבור בימי הפרעות בשנת תרפ"ט. המיול הצליח מאד ואנו שבנו הביתה שמחים ורעננים.

מושה וכמן (כתה ג"א)

עֲנֵנּוּ שֶׁבֶת בְּבֵית־סִפְרֵנוּ

יום יום עסוקים התלמידים בלמודיהם בבית הספר ובשעות שאחרי הצהרים עסוקים הם בהכנת השעורים בבית. אחר הכנת השעורים מוצא לו כל תלמיד מקום לבלות בו את שעותיו הפנויות, מבקר אנדרות—ספורט ובתי ראינוע. רבים מהתלמידים מבקרים בספריות או עוזרים להוריהם בעבודתם. לא כן בשבת. קשה או לילד למצוא ענין לענות בו בהפש שלו. אמנם גם בשבת יש התחרויות ספורטיביות המושכות את לב הנוער, אבל לא היה עד היום מקום אשר בו ירגיש הילד כי יום השבת היום ולא יום חול, יום אשר הוא צריך להיות שונה מכל ימי המעשה. עוד מזמן רב שמענו כי יש ברצון מורינו לקבוע בבית ספרנו מקום מיוחד להרצאות ולשירה ולדקלומים למען ימשכו את לב הילדים, לבלות שם את יום הקדוש, יום השבת. סוף סוף מצאו מורינו את המקום המתאים. הרחיבו וקשטו את האולם היפה ונגשו לערוך בו הרצאות ומצאו לו גם שם נאה—"עונג שבת" כי באמת מתענגים המבקרים על ההרצאות והשירה הנשמעות פה. בשבת האחרונה וכינו לשמוע הרצאה מענינת ומושכת את הלב על דון יוסף הנשיא. אנחנו הילדים לא שמענו כלל הרצאות על אישים חשובים וביחוד על אדם חשוב כזה. אחרי ההרצאה זכו אותנו בנינו בבנור. ולבסוף הראתה התומורת שלנו את כוחה היא ומי יתן והוסיפו לענג אותנו גם בשבתות הבאות בהרצאות כדברי ימי עמנו או בספורים שונים.

אשר ביתן (כתה ו"ב)

אָנֵךְ הַתְּלָמִיד

ביום אחד נפגשו כרחוב שני חברים תלמידו כחחנו וישוחחו ביניהם, ויאמר אחד מהם: הבה ניסד שנינו אגודה ללמודים. למחרת בבקר השכם הלכו שני החברים לבית הספר ויתיצבו לפני טחנכם ויציעו לו את אשר החלט ביניהם פקפק המורה ולא ענם. פנינו אל הילדים ונאמר: התאכו להיות חברים באגודתנו? ויאמרו הסקרנים: ומה מעשי אגודתכם? ענינו: באגודתנו אנו לומדים ומשחקים. אמרו הילדים: טוב, אנחנו מסכימים להיות חברים. עברו ימים ואגודתנו גדלה ונקרא את שמה "אגוד". כאשר נתרבה מספר החברים החלטנו להוציא לנו עתון מיוחד ושמו. עתון התלמיד ונאחנו מחברים שירים, חבורים, חזיונות חידות וכדויות והעתון מתפתח והתלמידים אוהבים אותו.

אהרן סילמן (כתה ד"א)

הַמְּשַׁחַק בְּגִלּוֹת

שכתי מבית הספר ואכלתי כחפזון ומיד לקחתי אתי גולות אחדות וירדתי למטה. שם מצאתי אחרים מחברי והם ספחוני אל משחקם. בתחלה הפסדתי. הגולות כמו בגדו בו ועזבו את כיסו ועברו לכיסו חברי. הצטערתי על שירדתי לשחק, אולם לא עבר זמן רב ואני התחלתי לזכות. כיסו הלכו ונעשו ככדים וספר הגולות שבהם הלך ורב ולשמתתי לא היה גבול ורצוני להמשיך לשחק גדל מאד. המשכתי לשחק עד שהצטרפתי לעלות הביתה להכין את שעורי אבל חברי התנגדו ואמרו שאני עוזבם בכונה מפני שאני חושש שמא יזכו בגולותי. הייתי מוכרח להמשיך במשחק. אחר כך שכתי הביתה וספרתי את הגולות ונוכחתי שלא היה כדאי לי לבטל את הזמן בשל שתי גולות ואמרתי לאחותי שאני מתחרט על ששחקתי, עכשו אין לי זמן להכין את שעורי ושאלתי: מה לעשות? היא אמרה לי שחובתי להכין את שעורי בלילה ולו גם עד שעה מאוחרת מאד. וכן עשיתי. למחרת בבקר לא יכלתי לקום והחלטתי בלבי שמהיום והלאה לא אשחק יותר בטרם אכין את שעורי בכדי שלא אאחר לבית-הספר. קיטתי את הכמתתי, ולא לקחתי שום גולה לבית-הספר. במשך כל ההפסקות קנאתי בחברי המשחקים והייתי מוכרח לשאול מהם כמה גולות ולשחק בהן. כשחזרתי הביתה שאני עם שחקתי היום וספרתי את האמת ואמרתי ששאלתי מחברי גולות ושחקתי. אמי כעסה עלי ודברה על לבי לזרוק את כל הגולות מפני שהמשחק בהן רע מאד ומזיק מאד לבריאות ולא עוד אלא שהוא גם משחק ערבי. המשחקים משתמשים במלים ערבויות כמו: שיחם, עיני אייה, אורי. שמעתי בקול אמי והכמתתיה שלא אשחק יותר בגולות ואזרוק את כלן כאשפה.

ואת נדרי אקים.

צבי שור (כתה ו"א)

הַמְּיּוּל לְמוּצָא

לפני חרש ערכנו מיול למוצא. בשעה שמונה בבקר התאספנו בחצר בית הספר והלכנו למחנה יהודה. שם חכינו עד שקא האושו ונקענו. במוצא ירדנו ואכלנו את ארוחת הבקר. המורה כפר לנו על המושבה ועל האפר מר ברוזה שיסד אותה. ברוש הרצל וספר לנו עליו. אחר אספנו פטריות בחרשה משם עלינו על הר קמטל ושחקנו במשחקים שונים. עיפים ושמים חורנו הפיתה. המיול היה מענין מאד.

אביגדור קרוקוצקי (כתה ג"א)

מִכְתָּב מִבֵּית־הַפָּרֶם

חברים יקרים!

ודאי רוצים אתם לדעת על חיי חבריכם הלומדים בבית הספר בבית הכרם הנני ואספר לכם: בית הספר העממי נמצא בחצר בית המדרש למורים. בתחלה סבלנו לא מעט. בית ספרנו היה באחד מבניי הסמינר הבלתי גמורים. החצר היתה עוובה. הכיות—סיד, אבנים ועוד חמרי בנין היו בה. המים היו חודרים בימות הגשמים אל הכתות. עתה וכינו לעבור לבית ספר חדש. הכתות נקיות ומסודרות כסיד צהוב. המסדרון נקי. הכל מסודר בטעם. על כל כתה שלט קטן ומספר הכתה רשום בה. החלונות מצוהצחים ומבהיקים. החצר חנקה בקרוב מאבני נגף. גם גבולות למשחקים נקבעו. לכל כתה מקום מיוחד למשחקים המסומן בחצץ והיל לבן. בנין בית הספר ובית המדרש למורים הם כמבצר. בזמן המאורעות של שנת תרפ"ט התכצרו שם החילים וכל אנשי בית הכרם. הבנין בנין אבנים וצורתו צורת אניה. הוא גבוה מכל בתי בית הכרם, משכמו ומעלה. על נבעה נבהה נשא בית הספר ושמו, בית הספר לדונמא, כי תלמידו בית המדרש למורים באים אלינו לבקר את הלומדים ולומדים להיות מורים בישראל. בבית ספרנו לומדים כמאתים ילד וילדה. מלבד הלומדים הרגילים אנו עוסקים גם במלאכת יד ובחקלאות. העבודה במשק החקלאי מתנהלת על ידי מורנו מר מרגלין והיא נעשית בעמק ציון. מורנו אמר לנו פעם: בחלק הזה שאנו מעבדים נטע גפנים. על יד הגדר תוקם סכה איוכה. החלקה הגובלת עם שכונת-הפועלים ננטע עצי פרי. החלקה הקרובה לתורבה תהיה לגן ירק והחלקה שממולנו תשאיר בור כי אי אפשר לעת עתה לעבדה. שם יוקמו לול ורפת. כל החלקות יחד כוללות 27 דונמים. התכנית ממלאת אותנו התלהבות. עתה אנו עוסקים בסקול אבנים. פנינו חלקה די גדולה. התמסרנו לעבודה וכל אחד רואה בדמיונו כמה נחמדה תהיה החלקה בת עשרים ושבעת הדונמים: הנה הגפנים. פה הסכה. שם עצי הפרי אשר ענפיהם העמוסים פירות לרב משים ארצה כמעט, מרוב כבד משאם. כאן הירקות. בפנה, מהצד עומדת בחורה וחולבת את הפרות. ילד מריק לפיו כוס הלב. ילדה בוררת אשכול ענבים. ככה נטע בית ספרנו בילדי בית הכרם אהבה לטבע ובה לירק.

יאיר אלמלעי (כתה ה')

לכבוד מר מנחם אוסישקין ראש הקרן הקימת לישראל ירושלים

טנהיגנו הישיש.

אנחנו תלמידי הכתה ד"ב שולחים תרומה קטנה (500 מ"ל) לקרן הקימת. כל אחד מאתנו תרם כפי יכולתו והננו מבקשים מסך מאד לקנות בכסף זה וכספם של תורמים אחרים את אדמת ציון. יבואו חלוצים לארצנו ויעבדו את האדמה שנאלת וימצאו את

סחיתם. אנו סבתיחים לך שגם אנחנו נהיה, כשנגדל, לאכרים ונעבד את אדמת אבותינו ברנה.

טנהיגנו היקר, סלח לנו על התרומה הקטנה שאנו שולחים הפעם. נשתדל מהיום הזה והלאה לתרם לקרן הקימת לעתים קרובות, כי גם אנחנו רוצים להשתתף בגאולה ארצנו.

אנו מכרכים אותך שתחיה עד סאה ועשרים שנה.

כשם אוהבך

תלמידי הכתה דיב שבכיהים, תחכמוני"

יום א', ח' בסיון, תרצ"ה

יוסף שנדרר

סִפְרִים חֲדָשִׁים

מונטה קריסטו מאת א. דיומה, תרנ"א. גנלסון הוצאת. סצפה תל-אביב.

כואו ונחזיק טובה להוצאת "שם" (היינו: "שטיבל" ו"סצפה") על אשר לא שכחה אותנו, התלמידים ומוציאה גם כשבידנו ספרים. אחרי שחדלה "אמנות להוציא את ספריה המצוינים שנועדו לנער, באה הוצאת "שם" למלא את החסרון הזה. בזמן האחרון הוציאה ההוצאה הנכבדה הזה ספרים טובים ונעימים לקריאה. הספר הראשון אשר הוציאה השנה הוא הספר, "מונטה קריסטו" מאת הסופר הצרפתי אלכסנדר דיומה. השם הוא שמו של אי קטן בקרבת פרסל, וזה תכן הספור בקצור נמרץ:

מעשה כאיש צעיר אחד, ישר ומוב, אדמונד דנטס שמו שהעלילו עליו שרצה לעזר בירי נפוליאון לחזור סאי אלבה ולשוב אל כסא המלוכה. לשוא טען כי חף מפשע הוא. כל טענותיו לא הועילו והמסכן הושם בבית סוהר הכנוי על סלע גבוה ושאי אפשר להטלט משם. שנים רבות ישב שם האיש הנקי הזה ולא היתה לו כל תקוה לראות פעם את אור-החפשי. לימים נתודע בארץ פלא אל אסיר אחר, איש מלוטר שחלם על אחוה איטליה ושמו פריה. הוא היה יורשו של נסיך ספודה שכל רכושו העצום היה טמון באדמת מונטה קריסטו. לאחר שנוכח פריה, כי אדמונד נאסן לו ואוהבו אהבת בן, גלה לו את מקום האוצר ועשהו ליורשו. כעבור זמן קצר סת פריה. בבית הסהר הזה היו רגילים לשים את האתים כשקים ולזרקם הימה. דנטס נכנס לשקו של פריה וזכה להשתחרר מבית כלאו. אחר הלך למונטה קריסטו ומצא את האוצר והעשיר מאד.

מסרתי בקצור נמרץ את תכן הספור הנחמד הזה. הספר גדול ומספר עמודיו מגיע ל-151 והוא מושך את הלב. גם הסגנון קל ועדין. ההדפסה יפה. יש שם גם ציורים נאים. אני מציע לכל חברי, תלמידי בית ספרנו, לחתום על ספריה השוכה זו ואין ספק שיהנו מספוריה הטובים ויעשירו גם את ידיעותיהם בלשונו העברית.

נחום קוטיק (כתה ח"א)

בְּרִיאוֹת הַתְּלִמִּיד

הַזְכוּב וְסִפְנָתוֹ

קודם כל עלינו לקבע מי הם המזיקים המעבירים את מחלות המיפום והדיונטריה וכאשר נכירם מקרוב נוכל גם לעמוד על הדרכים שעל ירחקן הם מכיאים אותן, ואף נכין איך להזהר מהן.

וזאת לדעת: הזכוב הוא הוא היצור המסוכן המסכן את בריאותנו והמביא עלינו מחלות. את המחלות הוא מעביר באופן כזה: חידקי המיפום (וכמו כן הדיונטריה) נמצאים בקיבתו ובמעיו של האדם החולה, בשעה שהחולה מפריש את צואתו ויצאים אהה, כמובן, גם החידקים. אחר בא הזכוב הזולל לאכלה, כי מאכל תאוה לו כל דבר מלכלך ומוזהם. לידתו ואף ימיו הראשונים עוברים באשפה. הואיל והגליו שעיירות נדבקת בהן כל זוחמה יחד עם החידקים. אחר שיאכל כדי שבעו יפרש את כנפיו ויעוף לו בעלויות לחרר האוכל. שם ימצא כבר לחם או מאכל אחר וחשקו יגדל לטעם מן הלחם. על ככר הלחם יעמד ויסעם. אך נראה, אנו בני האדם, מיד נקום עליו ונגרשנו כחרפה, אבל מה נועיל בזה, אחרי שהחידקים הספיקו כבר להתערות בלחם? אנו אוכלים את המאכלים שנודחמו ונפול לטשכב.

נושא מפילים: המעביר השני הוא האדם בכבודו ובעצמו, אשר חלה במחלת מעים (מיפום או דיונטריה) והבריאה החידקים שהפילוהו לטשכב מצויים עדיין בגופו. החידקים נשארים בגוף האדם כחדשים או שלשה חדשים עד ששה ולפעמים יותר. רק אחד שני אלף יכול להתפאר שלא נשארו החידקים בגופו עם שובו לבריאותו.

אדם כזה אם אינו רוחץ את ידיו היטב במים ובסבון יסכן תמיד את סביבתו הקרובה. כשהוא פורם לבני ביתו לחם, יעברו שמה החידקים והללו יאכלוהו ויפלו לטשכב. עלינו להזהר איפוא מאד מנושא מפילים. נחאר לעצמנו שנושא מפילים הוא מלצר במסעדה או במלון הרי עלול הוא להמיט אסון טטש על צבור שלם. יש להזהר גם מהלכן נושא מפילים. כזמן שהוא חולב את הפרה בידים מזהמות, עוברים החידקים לחלב. על כן אסור ואסור לשתות חלב בלתי טרחה רתיחה יסודית. נושא מפילים יכול להעביר מחלות גם בשעה שהוא קונה דבר סה. הוא נכנס, למשל, לחנות פרות וירקות. ואחר יבוא קונה שני ובוחר בפירות שיד נושא המפילים ממשמששם ולוקחם לביתו, בני משפחתו יאכלום ויחלו מחלה אנושה. אנו מצויים להדיח את הפירות ואת הירקות במים קרים במשך 5 רגעים ובמים חמים במשך 20 רגע.

- וטוב שנשנן לעצמנו את הכללים האלה:
- (א) מלחמה בלתי פוסקת בהתרבות הזכובים.
- (ב) צריך לשים רשתות על החלונות בכדי שהזכובים לא יכנסו פנימה.
- (ג) צריך לדרש טכעלי המלונות והמסעדות לברוק את המלצרים ולהוכיח אם אין ביניהם נושא מפילים.
- (ד) לשם השמדת הזכובים טוב להשתמש ב"פליומי".
- (ה) חובה לכסות את צרכי האכל לפני האכילה ברשת או בכד נקי.
- (ו) את הפירות והירקות חובה לשרות במים קרים וחמים.
- אם כה נעשה וצחקנו לזכוב, כי לא יוכל לנו ולא יפילנו לטשכב ואנו נהיה לעם בריא, נשקד לבנות בלי הפרעות את ארצנו החכיבה עלינו.

משה קריינמן (כתה ו"ג)

בְּבֵית סִפְרָנוּ

- בימים ב. ג. ד. וה' בניסן נסעו חברי תומרות בית-ספרנו וגדוד המכבי הצעיר להשתתף במכביה בתור באי כח ירושלים.
- בייג באייר טיילו תלמידי הכתות ג'א וג'ב לתלפיות, רמת-הרחל והסביבה הקרובה שם.
- כי"ד באייר יצאו לעבודה "בעמק ציון" על יד בית-הכרם, תלמידי הכתות ה"א וה"ב בהדרכת מורים.
- כ"ט בניסן היתה אוכרה באהל שם לתלמידים ד"ר שמויהו לזיון ז"ל ונאכנו: המנהל מר מ. אילן, והמורה מר א. גולו.

מְקָרֹב וּמְרָחֹק

(חדשות שונות)

- בימים שבין פורים לפסח נערכה כתל-אביב המכביה השניה. קהל חוגנים גדול מכל קצוי הגולה בא להפגין את כח האומה ולראות את ארץ ישראל. ה.ס. הנציב העליון ברך את המכביה שנמשכה שבוע ימים.
- בימי פסח תרצ"ה נערך כתל אביב מפקד חגיגי של כל כוחות הפועל בארץ ישראל. המפקד הראה התקדמות גדולה בכחות הספורט של הנער העובד. הרבה מכתי העיר היו מקושטים בכגרי תכלת-לבן ובדגליב אדומים. הכנוס עבר מהוך חגיגות גדולה.

— בחדש ניסן נפתחה כתל אביב הערוכה אמנותית על שם המשורר הגדול ה. נ. ביאליק ז"ל. בתערוכה זו היו כל יצירותיו של המשורר וכל כתביו חמונותיו וכו' תערוכה זו שמשה מפקד לתרבות העברית בכל גלויה.

— חדש ניסן, שבו נולד לפני 800 שנה החוקר הגדול רבנו משה בן מיטון, הכרז על ידו הועד הלאומי ל"חדש הרמב"ם". בכל הארץ הרצו החכמים הרצאות על תורת הרמב"ם, על חייו ועל התקופה שחי בה. בעיר טבריה שבה נקבר הרמב"ם נערך כנוס לזכרו בהשתתפות קהל רב.

— אור ליום ב' ט' בסיון נפטר בחיפה המנהיג הציוני יקר הרוח הסופר ד"ר שכריהו לזין ז"ל.

— האכריקני ז'הון יוספורד השיג שיא באוירון בנכה של שלשה עשר קילומטר בנכה. עד כה הגיעו רק עד 12.

— בצרפת נכנתה האניה הגדולה בעולם, נורמנדיה שמה. היא כח 150 אלף טון.

שמחה רוטמן (כתה ה"א)

שמות תלמידי המחזור ה"ז

ח"א

אופלטקה אברהם, באקס עזריאל, בולוטין משה, בק טרדכי, ברנשטין משה, ברזובסקי שאול, גיאנו משה, דונוביץ יצחק, הויזדורף יוסף, הרשברג אשר, וינקלר ירמיהו, זיסרמן אברהם, זקס משה, זמל פנחס, כשיוף סעדיה, לוי אברהם, לפשיץ יצחק, ליפסן אהרן, מזרחי דוד, מרש יעקב, ניהטקין שמעון, נימן צבי, נבון יצחק סלנט יעקב, עטרני משה, ענתכי יוסף, צסיס דב, קוטיק נחום, ראובנוף גבריאל, רבינוביץ שמואל, רוזנברג אליהו, רוזנר יקותיאל, רוטמן שמחה, שימל אברהם.

ח"ב

בירמן אברהם, בנימין דוד, ברינקר יוסף, בוכוין מנחם, ברורמן שלמה, גליקסמן אבינדב, גרוס יהושע, דימנט שמריה, ורדי חיים, ויים יוסף, ומנשטין יצחקי הפץ אורי, חראזי משה, יולוס דוד, כהן חיים, כהן יעקב, כתן טרדכי, לדרברג דוד, לזובסקי יוסף, מלצן יחיעם, מזרחי יצחק, מנשרוב משה, מזרחי סטן-טוב, נחום חי, סלנט אברהם, ספיבק דוד, קופר יוסף, קובלסקי משה, שפק אהרן.

אֲגֵרוֹת פְּרִידָה

א.

חברים יקרים, בעור שבועות מספר עלינו לעזוב את בית-ספרנו היקר, אשר בו בלינו את ימי ילדותנו, ימי השעשועים שעברו עלינו כחלום לבלי שוב. עתה שומה עלינו לצאת אל העולם הרחב.

מורינו היקרים! אתם, אתם אשר קשרתם אותנו בעבותות אהבה לעמנו ולארצנו, וסללתם לפנינו את הנתיב לדרכנו הנכונה בחיים והנחתם את היסוד לחיינו בעתיד—היו נא כרוכים לנצח.

אותך, חברנו, חברנו הנאמן אשר לויתנו במשך כל שנות למודנו לא נשכח כל ימינו.

חברים, המשיכו גם אתם בדרך שהתוו לכם מורינו — מדריכינו. למדו, עבדו ואהבו את עמנו וארצנו והקדישו את כחותיכם להם.

ברוך תהיה בית ספרנו, בית חיינו במשך שמונה שנות למודנו. תמיד נזכרך בתודה ובאהבה.

בשם תלמידי המחזור ה"ז

עזריאל באקס, נחום קוטיק (ח"א)
יחיעם מלצן, אברהם בירמן (ח"ב)
ירושלים, ד' בתמוז, תרצ"ה

ב.

חברים יקרים, תלמידי המחזור ה"ז! יום הפרידה ממשמש ובא. עוד זמן קצר ואנחנו נפרד. נמרחם, אחים, את חק למודיכם ויוצאים אתם מכות הספר ותעודות-הגמר בידיכם, אשריכם שזכיתם לכך! אחדים ימשיכו ודאי ללמד בבתי ספר אחרים ואחרים יצאו לעבודה. זכרו אחים את המעין אשר ממנו שאבתם דעת ובינה, חזרה עם דרך ארץ. זכרו את בית ספרנו היקר אשר פה בכרה ילדותכם ופה השקעתם את מיטב כחכם ותלכו בדרך אשר החוו לפניכם מורינו, דרך היושר והמסירות לעמנו ולכל קניינינו הקדושים. עלו והצליחו והיו בניס נאמנים להורייכם, לעמנו ולמולדתנו.

בשם חבריכם תלמידי בית-הספר

זיוני גרעון, ריבלין אשר (כתה ז')

ירושלים, ד' בתמוז, תרצ"ה

התחרות בחבורים

המחלקה להסכנות עממיים של בנק הלוואות בע"מ פציעה לתלמידי בית ספר זה, אלה הנמנים על הוסכיה, לכתוב חבורים על ערך החסכון והשפעתו החנוכית על הילדים והבוגרים. כל ילד רשאי להשתתף בהתחרות זו רק בחבור אחד בלבד שיתפש לא יותר מ-3 עמודים.

את החבורים יש להמציא למשרדנו לא יאוחר מרי"ח תמוז וועד מיוחד המורכב מסורי בית הספר ומבא-כח הבנק יעבור עליהם. שלשת החבורים הטובים ביותר יקבלו פרסים.

חידת השבוע

		6	5	4		3	2	1		
	9			8					7	
14		13			12	11				10
		18				17		16		15
			21			20			19	
	26	25		24			23			22
		29					28			27
34			33			32			31	30
	39	38					37			36
		43		42				41		40
			47		46				45	44
									48	

מלמעלה למטה:

(1) התכופק, (2) אתמול בלילה, (3) וי ועשי עונות, (4) שקמ, (5) אור פחות אחד, (6) ויחוק ... ויקרעם, (7) ריח טוב, (8) מיתר, (9) אף, (10) לנטלה אין ... ואין ... ו, (11) המחזור ... נפרד השנה מבית ספרו, (12) רית של מתוך הכתה ח"א, (13) אדם גדול זה נפל בידי מרצחים, (14) ח"א, (15) חפץ, (16) בני ישראל אכלוהו במקום הלחם, (17) לא עמק, (18) כמו 31 סימין לשמאל, (19) תלמיד, (20) המחקק השמינית מקבל תעודת ... (21) וי... עשו את יעקב, (22) יש לנו ארבעה שנים כאלה, (23) 10 סימין לשמאל, (24) מסעלה למטת, (25) נא ידך תחת ירכי, (26) ועד באר שבע, (27) בני ... (28) זאת, (29) איך תכתוב עשרים בשתי אותיות.

משה ג'אנו (יא)

מימין לשמאל:

(1) אחת ההצגות שהוצגו בכית ספרנו, (2) בכמה מערכות היחה הצגה זו, (3) מי ... (אנם בצפונה של ארצנו), (4) מרגיש, (5) וישפה (אבנים יקרות) שם חיה, (6) הוא לכם, (7) רעש קל, (8) העגלה המוכעת כ ... (משירי י. ל. גורדון), (9) ראש חדש, (10) הרק ח"י, (11) שנים פחות מספר זה, זמן קיום בית ספרנו, (12) השמים, (13) אחו, (14) חלץ, (15) מחצית החוזה, (16) אמרו ל... לך, (17) מה למעלה מסך, (18) נע, (19) תוכו של רועה, (20) מי להי אלי, (21) ספרו, (22) פחדו, (23) הצנור המוביל אל הקיבה, (24) רוק, (25) שלש מאות, שלשים מאתים, (26) הוא תופש את רוב כדור ארצנו, (27) מערב, (28) אלהים, ... קמו עלי, (29) ... היו ששה עשר מחזורים, המחזור השבעה עשר יוצא השנה.

עלון חדשי

מזכרת נצח למלך ג'ורג' החמישי ע"ה ולהביע לעם האנגלי את רגש השתתפותם ביוגו הרב. מות המלך הטוב והישר הזה צער מאד מאד את כל

כה אמר כנרש מלך-פרס:
 כל ממלכות הארץ נתן לי יהוה
 אלהי-השמים והוא פקד עלי
 לבנות לו בית בירושלים אשר
 ביהודה. מי בקם מקל-עמו יהוה
 אלקיו עמו ויעל!
 דביו הימים ב' ל"ח, כ"ג. עו א א' ב' ג'
 בתיב בתורה. כי עתידים בני
 ישראל לשוב לארץ-אבותיהם
 ומאשר אני. כי מלכותי היא
 שתמיד לקב"ה.

מדברי המלך ג'ורג' החמישי

אבל גדול מתאבל העם האנגלי על מות מלכו ג'ורג' החמישי. ביום שהובל למנוחת-עולמים כאו צירו עמים רבים מכל ארצות-הכלל לחלק לו את הכבוד האחרון

העץ ששלח המלך ג'ורג' כגנו הפרטי למעטו ביער שעל שמו.

העם העברי. בארץ-ישראל נסגרו, כהגיע הידיעה על האסון, כל בתי השעשועים ובתי התיאטראות. הרכה הצגות ונשפי מוסיקה נדחו לזמן אחר. ביום הקבורה היו כל בתי הספר העברים סגורים. בבתי הכנסיות קראו פרקי תהלים וחסיפדותו לפני המונים יהודים גדולים. לא קשה להבין מדוע זעזע האסון הזה את העם העברי יותר מקמים אחרים:

כשושנה בין החוחים וככבשה המה בין זאבים כן יחיה העם העברי בין אומות העולם. הרכה עמים ודופים את היהודים השוכנים בארצותם ומעלילים עליהם עלילות שונות מזולזים ככבודם ועושקים את יגיעם. מעטים מאד הם ידידיו של העם העברי ועל כן יוקיר כל יודי המצר בצרתו. העם האנגלי הוכע פעמים רבות

מסע נסיעת היער שעל שם המלך ג'ורג' החמישי ניע בכפר יעקב על יד נהלל.

העומד ברשות עצמו. כתוב בתורה — אמר המלך המנוח למנהיגנו הפרופ' ויצמן — כי עתידים בני ישראל לשוב לארץ אבותיהם, ומאושר אני, כי מלכותי היא שתסיע לכך. כמה יפי וענוה במלים המעטות האלה! חביב ויקר היה המלך לעם ישראל ויהי בעיניו ככרש מלך פרס, אשר השיב לו את הגולה שגול ממנו נבוכדנאצר הרשע. כשמלאו בקיץ שעבר עשרים וחמש

את השתתפותו הפנה בצער העם העברי הנדרף בלי חשך. כימי הפרעות האיומות שהתחוללו על יהודי רוסיה בזמן שלטון-הצארים רב העם האנגלי את ריבם והוקיע ברכים את מעשי הזועה הנעשים בהם בארץ הזאת. כמו כן הגנו גדולי אנגליה על היהודים הנרדפים בארץ רומניה ועמדו תמיד ליטינם. מקרב העם האנגלי יצאו גם הרבה אישים חשובים, סופרים, הוגי-דעות וחכמים מדינה שדרשו להחזיר את ארץ ישראל לבניה האכתיים, לבני ישראל.

המלך המנוח ג'ורג' החמישי ירד נאמן היה לעם ישראל. כימי מלכותו הכריזה ממשלתו לפני כל העולם, כי החלט החליטה לעזר לעם ישראל לבנות את ביתו הלאומי בארץ ישראל, למען יחיה בה חיי עם חפשי

חג שְׁנֵשֶׁבֶת

(ספור)

א.

עמרם נער קטן עדיין, בן שמונה שנים. בכחתו, כתה ה', הוא הצעיר שבתלמידים. פניו רזים וירקרקים, עיניו שחורות ומביעות עליוות ופקחות. ראש וראשון הוא בכל משחקי-התלמידים. בקר בקר יקדים עמרם לבוא לבית הספר, ככדי לשחק שעה קלה, עד צלצול-הפעמון, בכדור רגל או ב"תופשת" או ב"מחנים", ולא רק במשחקים הידועים לכל הילדים ישחק כי אם יש לו גם משחקים חדשים שהוא עצמו המציאם וזכה שישאו עליהם את שמו כמו, "צעד-עמרם", "שפני-עמרם", "סומוח-עמרם", וגם קבוצת-חברים נאמנים יסד לו הנקראת, "קבוצת-עמרם". עם בואו לבית הספר ירוצו לקראתו חבריו ומיד יתחילו לשחק וישחקו עד אשר יצא יהודה השמש, בעל הזקן השחור, ויצלצל בפעמון הגדול. הוי, הפעמון הארור הזה! — יקרא עמרם ככעס ויפור את קבוצתו ובלא חמדה יגש להסתדר בשורה. בכתה הוא ראש, המצביעים. את שעוריו ילמד בכיתו, על רגל אחת, וכידועותיו אינו עולה על שאר חבריו, אך תשובותיו משביעות תמיד את רצון המורים. יותר מכל התלמידים לוקחים את לבו ספורי-התנ"ך ומכל גבורי ישראל יאהב את שמשון ואת דוד המלך. אחרי שלמד המורה על שמשון הגבוה שלכד שלש מאות שועלים ושלחם בקמות-הפלשתים, אסף עמרם חבורת-חברים, קשרם זה אל זה ושלחם בקהל-התלמידים המשחקים בכדור רגל בחצר בית הספר והפסיק את משחקם. כשלמד על מלחמת דוד בגלית הפלשתי מיד המציא משחק חדש וזמן ההפסקה הגדולה קרא אליו המון תלמידים והלךם לשתי מחנות, למחנה ישראל ולמחנה הפלשתים והוא היה לדוד והתלמיד הגבוה והשמן משיח עובדיוף, שעלה מבוכרה, היה לגלית...

"כה" יבדח עמרם את התלמידים כמשחקיו ובתעלוליו כל הימים.

ב.

משנכנס חרש שבט עברה הרנה בקרב התלמידים: "יום השמחה, יום התהלוכה, קרב וחולך!" והוריו שבתלמידים הקדימו להכין להם כגדים נאים לכבוד הרגל, ופשטו בשדות לקטף פרחים, ולהתקשט בהם, לתקעם ברשי-מעליהם ובסרטי כובעיהם. ותפלה אחת נשא על שפתי התלמידים: "מי יתן ועצר ד' את השמים בימים אלה ולא יתן טור עד מ"ז בשבט". ועמרם שטח משנה-שמחה לקראת החג. הן זוהי הפעם הראשונה שגם הוא ישתתף בתהלוכה. אמנם גם

אשתקד הלך כמיו בשבט לבית הכרם וראה את כל החיננים הרכים, אך עם מי הלך? — עם הוריו! מורי בית הספר לא הפצו לשחק את תלמידי הכתה הרכינית בתהלוכה. התלמידים שלחו משלחת אל מתנך הכתה ואל המנהל בכדי להשתדל ולהעביר את הנזרה הרעה הזאת, אך הכל לשוא. המורים ענו תשובה אחת: "קטנים אתם, קטנים, בשנה הבאה תלכו גם אתם!" הרכה דמעות שפך עמרם באותו מ"ז בשבט. התחנן לפני אביו, המשמש כפקיד ב"ועד הלאומי", שילך ויבקש מהמתנך שיכניס אותו בין תלמידי הכתה ה' וישתתף גם הוא בתהלוכה.

"הלא ילד כריא אני — טען — אינני יורד משקל ובנקיון אני מקבל תמיד מאחות בית הספר את הציון 11, ומה חמאי ומה פשעי שאינני בכתה ה' בשנה הזאת?"

— "לא, בני, — ענה אביו — לא נאה לי להשתדל אינך יוצא מכלל התלמידים. חק הוא חק. בשנה הבאה, אם ירצה השם, תלך גם אתה".

בכה עמרם עד שחמלו עליו הוריו, שכרו עגלה ונסעו עמו לבית הכרם.

עד היום זוכר עמרם בכמה קנאה הביט אל כל התלמידים המקשמים הצועדים קומטיות ומפיהם בוקע קול-שיר אדיר ועליו.

אולם השנה, השנה ישתתף בתהלוכה, כי על כן תלמיד הכתה החמישית הוא!

בחצר בית הספר, בכתה ובבית מביע עמרם מדי רגע ברגע את רגשי-שמחתו: "בתהלוכה אשתתף, כבר גדלתי!"

עוד בתהלה שבט נצנץ רעיון כמחו ללמד בחשאי את חברי-קבוצתו משחק חדש, משחק-ריצה וכיום מ"ז בשבט יפתיע בו את כל המשתתפים בתהלוכה. ביום השלישי בחדש, ככלות התלמידים בכית הספר, אסף את חבריו אל חצר ביתם וגלה להם את סודו והתחיל ללמד את המשחק. חבריו למרו עד מהרה את המשחק החדש וקבלו עליהם לשמר כלבם את הסוד עד שחגיע שעת-השעשועים במגרש בית-הכרם, מקום המיול.

במשך ימים אחדים באו אל עמרם וחזרו על המשחק עד שידעוהו היטב. ולשמחת עמרם לא היה גבול.

ג.

בי"ג לחדש שבט בא עמרם כדרכו בשעה מוקדמת לבית הספר. השעור הראשון לא התחיל עדיין. בחצר בית הספר גדול היה השאון. לבי-הילדים נחמלא שמחה, שמחת החג. חברי החזרת חזרו על סגנינותם, סגנינות-הלכת שלמדס מורם. עמרם הקהיל את חברי-קבוצתו ושחק עמם כמשחקים הידועים לכל התלמידים, אך את המשחק החדש שמר ליום-התהלוכה. פתאם התחיל

לחוש בראשו וברגליו, אך מי שם לב לקטנות כאלה? עמרם התגבר על כאבו והוסיף לשחק, לשמח ולשסח את חבריו. הפעמון צלצל וכל התלמידים הסתדרו, איש בשורתו, ונכנסו אל הכתה. לפי התכנית הקבועה צריך היה ללמד בכתה ה' מורה התניך, אולם "אהות" בית-הספר, הגברת חסדה הררי, נגשה אל המורה ואמרה לו שרצונה לימד את התלמידים פרק בהיגינה. המורה הסכים, והאהות" התחילה ללמד. הביטה אל פני הילדים והסתכלה ביחוד בפני עמרם ואמרה לו:

עמרם, פניך דוהטים, מה שלומך? הכואב לך דבר-מה?"

— לא — ענה עמרם בעז — איני מרגיש כל כאב, אני כריא!"

— פניך אדמים מאד — אמרה ה"אהות" שנית — הכנס לחדרו ואמד את מרת-חסך.

הגברת חסדה הררי לקחה את עמרם בידה, הפסיקה את השעור ונכנסה עמו אל חדרה ושמה בפיו את המדחם. כעבור רגע קטן הוציאה אותו הסתכלה בו ואמרה:

"38 מעלות חם. אתה חולה, ילדי, לך הכיתה!" ובאמרה כתבה פתק ומסרה אותו לעמרם והוא הלך הביתה. כששב הראה את הפתק לאמו ומיד הפשיטה את בגדיו כעליו והשכיבה איתו במטה.

— אמא, אינני חולה — קרא עמרם ככהלה — מחרתים תחקים התהלכה — אני כריא, אינני רוצה להיות חולה!"

— אל תצטער, עמי, — ענתה אמו רכות — אדרכא, תנוח מעט ותאסף כח להשתתף בתהלכה. מי יודע אם תחקים, הן תמיד יורד גשם כיום זה..."

כינתים שב אבי עמרם מן העבודה לאכל את ארוחת הצהרים. נגשה אליו אשתו ולחשה כאזניו דבר מה והוא פנה אל עמרם ואמר:

— תשכב יום-יומים ותנוח וודאי תשתתף בתהלכה". עמרם לא ענה דבר, כי הבין שרק לנתמו מחכונים הוריו בדבריהם.

לפנות ערב באו הגברת הררי והרופא דיר כן-בירך. הרופא נגש אל עמרם וכדקו זמן רב מדד את חטי חפף כאצבעותיו על גבו וצוהו לפתח את פיו. עמרם ציח ועשה ככל אשר צוה.

— שפעת! — אמר הרופא אל האחות.

— עוד כשכתו בכתה — ענתה ה"אהות" — הכנתי שחלה בשפעת. הרבה ילדים חולים בזמן האחרון בשפעת. יש גם מקרים רבים של חצבת..."

— הנה כי כן, עמרם, — אמר הרופא בקוממו מע" הכסא — עליך לשכב ימים אחדים במטה ותכריא. אל תראג. היה ילד טוב ושכע בקול הורייך וקבל את סמיהרפיאה שאחן לך".

— ולא אשתתף בתהלכה? — רעד קול-עמרם — גם בשנה שעברה לא השתתפתי וגם השנה לא..."

— אל תצטער, חכיבי, — ענה הרופא כהעבירו את ידו על לחיו — עליך להזהר... הלא רוצה אתה להיות ילד כריא". הרופא הוציא את פנקסו, הוציא מתוכו עמוד-נייר קטן וכתב עליו משהו ומסרו לאבי עמרם. האחות והרופא ברכו את עמרם ואת הוריו ויצאו.

יום ט"ו בשבט. יום צח, יום בהיר. שמש-אביב חמה מאירה עוד משעות הבקר. הרחובות שוקקים. ירושלים חוגנת. בחדר בית הספר "למל" עומד קהל ילדים וילדות, נערים ונערות, בחורים ובחורות ומצפים לפקודה. כלם לבושים בגדי חג ומקושטים כפרחים. מפיצי ריח נעים. פתאם נשמע קול צפצוף ואחריו הקריאה: "דום!" הכל נשתתקו וזקן אחד הדור פנים עלה על כסא וכרך את כל התלמידים. כשנמר לדבר נתנה הפקודה: "קדימה צעוד!"

כל הקהל זו. עמרם הקטן שכב במטה. החם ירד אמנם לגמרי וגם כאב הראש והרגלים חלף, אך הרופא הזהירהו לבדחי צאת החוצה אף לרגע קל. אל אזניו הגיעו קול-התרועות ונגינת-התזמורת. לכו ככה בו, אין לי מזל — הרהר עמרם — גם השנה לא יהיה חלקי עם התלמידים החוגגים..."

"אמא — התחנן עמרם — הקריבני אל האשנב ואראה לכל הפחות את חברי ההולכים כסך". האשה נשמעה לתחנוני בנה, נגשה אליו ועטפה אותו בשמיכה חמה והביאה אותו אל החלון. עמרם נשקף וראה את כל הקהל הגדול העומד על הגדרות ועל הגזוזטאות ואת התלמידים הצועדים כאון וכגאוא ואת המורים ההולכים על יד כתותיהם ולא רצה לזוז ממקומו עד אשר נעלמה כל השורה הארכה..."

או לקחה אותו אמו על זרועותיה והשכיכה אותו במטה. עיני עמרם מלאו דמעות וקול כבי פרץ מפיו...

אז לקחה אותו אמו על זרועותיה והשכיכה אותו במטה.

עיני עמרם מלאו דמעות וקול כבי פרץ מפיו...

אז לקחה אותו אמו על זרועותיה והשכיכה אותו במטה.

עיני עמרם מלאו דמעות וקול כבי פרץ מפיו...

אז לקחה אותו אמו על זרועותיה והשכיכה אותו במטה.

עיני עמרם מלאו דמעות וקול כבי פרץ מפיו...

אז לקחה אותו אמו על זרועותיה והשכיכה אותו במטה.

עיני עמרם מלאו דמעות וקול כבי פרץ מפיו...

אז לקחה אותו אמו על זרועותיה והשכיכה אותו במטה.

עיני עמרם מלאו דמעות וקול כבי פרץ מפיו...

גדעון זיונין (כתה ה')

אם בישראל

לגברת הנריטה סולד, למלאת זה שבעים וחמש שנה

רע וטר הוא גורל אחינו בני-ישראל הנפוצים בגליות פולניה, רומניה וגרמניה. שנאת רשעי-העמים אליהם גוברת והולכת מיום אל יום. ואולם את קבעת כום התרעלה שותים ביחוד אחינו בגרמניה. הנאצים ודברם היטלר צורר-היהודים רודפים אותם כאכזריות מרובה וגוזרים עליהם גזרות רעות ומטררים את חייהם. בימים קשים אלה מאיר לישראל כוכב גדול אחד: ארץ ישראל. אחינו הנדכאים משתוקקים לשוב אל מולדתם העתיקה לעבדה בזעת אפיהם, לבנות את נשמותיה ולחדש בה את יסוד-עמנו כקדם. להעלות בזמן קצר את כל פזורי-ישראל אל ארצנו אי אפשר לפי שעה, ועל כן החליטו מנהיגינו להציל לכל הפחות את הדור הצעיר לכל יחמקמו נעוריהם בגלות החשכה. ואמנם זה שנים אחדות, מאז החלו רדיפות היטלר הרשע, עולים לארץ ישראל נערים ונערות יהודים מגלות-גרמניה. רבים עובדים פה כמשקים העברים ורבים מהם מיסדים בעזרת המוסדות הלאומיים, קבוצות-נער מיוחדות

ומכשורים את עצמם לעבודה הקלאית. העולים הצעירים מאושרים בארצנו, כי על כן בחוץ עמם הם יושבים ואזנם אינה שומעת עוד את גרופי-הנאצים ועינם אינה רואה עוד את תועבותיהם ופשעיהם. אך שמתחם איננה שלמה, יען כי בורדים הם ברובם ומרוחקים מרועות-הוריהם שנשארו לעת עתה בגרמניה ואין עין אם רחמניה צופיה עליהם. ראה ד' בצערם וישלח להם אס, אם טובה ונאמנה, הלא היא הגברת הנריטה סולד העומרת בראש המפעל להצלת הנוער העברי שבגרמניה. אהבה עזה אוהבת האשה החשוכה הזאת את עמה ולתחיתו היא מקדישה את כל ימיה. באמריקה, הארץ בה נולדה, פעלה רבות לשפור החנוך העברי ולהפצת התרבות היהודית בקרב בני-עמה. יסדה שם את אגודת הנשים העבריות, "הדסה" שפתחה כארצנו הרבה מרפאות ובתי חולים. בארץ ישראל נהלה לפני שנים אחדות את מחלקת-החנוך והרבה בתי ספר עבריים נפתחו בימי-כהונתה. בשנים האחרונות התייצבה הגברת סולד בראש המפעל, העוסק בהעלאת הדור הצעיר לארץ ישראל. בחכה רבה ובמסירות אין קץ מטפלת היא בעולים ובעולות הצעירים, מרריכה אותם, מתאמצת להקנות להם את ידיעת הלשון העברית ולשומה בפיהם ומסדרת אותם בקבוצות-נוער ושם הם מתרגלים לחיי עבודה.

הגברת סולד היא, כאמור, אם לילדים העולים ולמן העת שהופיעה לפניהם אין הם מרגישים את עצמם גלמודים ועזובים. לא לחנם חגנו כל שדרות הישוב העברי בארץ את יום הולדת השבעים וחמשה כרב פאר, כי יודעים אנחנו להעריך את עבודתה הקרושה שהיא עובדת כל הימים.

כשם שכע מאות ילדים הלומדים ומתחנכים בין כתלי ביה"ס "תחכמוני" — הוא ביה"ס שגם הנבי סולד עזרה ברכישת-בנינו — הננו שולחים לה את הברכה הקצרה הזאת:

מנהיגתנו היקרה!
קבלי נא את ברכותינו הנובעות מקרב לב. יהי רצון שעוד שנים רבות-דרכות תוסיפי לעכד את עבודתך הלאומית הכבירה ועיניך תחוינה בכוא גאולתם השלמה של ישראל וארצו.

יחזקאל קמר (כתה ה-ב)

חברינו התחדשים

מתנה לחברינו היקרים
דב זינר ואברהם טנוביצקי
בשעת-השעור כתניך נשמעה רפיקת קליה על הדלת. הסורה קרא "בכקשה". הדלת נפתחה והסתחל

נכנס אל הכתה ואחריו ילד יפה, לבוש בגדים חדשים ונקיים. נגש המנהל אל המורה ולחש לו דבר-מה. לא שמעתי מה שאמר המנהל, אך מפי המורה שמעתי את שתי המלים "כטוב", "ודאי". המנהל יצא מהכתה וסורנו הקריב את הילד אלינו והציגו לפנינו ואמר: "הנה בא אליכם חבר חדש, ילד עברי מן הגולה סארק-גרמנים. האיש העברי העולה לארצנו, צריך להרגיש מן הרגע הראשון לבואו הנה, כי בתוך עמי הוא יושב והילד העברי הנכנס אל בית ספר עברי שבארצנו צריך להרגיש שאל בין אחיו בא. ועתה, ילדים, אהבו את התלמיד החדש הזה, כי אחינו הוא. עזרו לו בלמוד לשוננו, טילו עמו ושתפוהו במשחקים." אחר פנה אל הילד ודבר אליו בקול רך ושאל אותו לשמו ולשם משפחתו ולגילו, הילד זינה בנסום על כל שאלה ושאלה. המורה הראה לו מקום לשבת. כשישב הילד על הספסל אמר אליו סורנו בכח-צחוק: "פה, יקירי, השכח את כל ההרפתקאות שעברו עליך בארץ הרשע. היה תלמיד חרוץ. חבריך יעזרו לך להכין את השעורים." הספקנו לומר עוד חצי פרק, הפעמון צלצל ואנו יצאנו כלנו כסרוצה אל החצר. בזמן ההפסקה התקרבתי לנערה. הוא לא הבין היטב מה שדברתי אליו ובכל רגע היה אומר "כבקשה" כעבור זמן-מה התחיל חברנו החדש לדבר עברית ולהשתתף בשעורים. כשבתות וכימי חפש אחרים אנחנו סמילים עמו וטראים לו את ירושלים העתיקה והחדשה.

עברו שבועות אחדים ושוב נשמעה הפיקה על דלת-הכתה. הדלת נפתחה ונכנס המנהל ואחריו איש אחד לבוש-חרר ואחו נער. המנהל דבר קצרות עם המורה ויצא לו. סורנו הציג את התלמיד לפנינו ודבר ברגש על התלמיד החדש שגם הוא בא מטרמניה. אכיר הנער עמד והקשיב לדבריהם המורה ופתאם פרץ בבכי ומעיניו ירדו דמעות. שאל המורה את האיש לסבת-כביו וענה: "אני בוכה טרם שמחה, למראה קבלת-הפנים היפה שערכת לידי". האיש ספר למורנו על יסורי הילדים היהודים הלימודים בכתי הספר הגרמנים. הילדים הגרמנים מכים את הילדים, מבישים אותם וקוראים להם "רמאים", "גנבים" ו"עכברי-השדה". כשהסביר לנו סורנו את דבריהם האיש תקפוני גענועים עוים וחמלה גדולה על אחינו בני ישראל הנרדפים בארצות-ינכר. האיש נפרד מעל מורנו כחכה וכרך גם אותנו ויצא מן הכתה. המורה שאל גם את התלמיד הזה לשמו ולשם משפחתו

ולשם השכונה שהוא גר בה. הנער ענה לו על הכל והוסיף: "דירה אין לנו ואנו גרים לעת עתה בבית-העולים". אחרי שרשם המורה את כל דברי הנער כפנקסו הקטן הושיב אותו על ידו. התלמיד החדש יודע רק גרמנית ועברית לא למד עריון, אך בלמודים הכלליים אין הוא נופל ממנו. עוד באותו יום ספרתי לו כרמזים על סדרי בית-ספרנו ועל שעות הלימודים. שני חברינו החדשים התקשרו אלינו וגם אנחנו קשורים בהם, וסקוה אני שבקרוב ידברו עברית שוטפת ויהי כאחד מאתנו.

אריה מאיר אבישר (כית-הספר התיכון, כתה ב')

תל-אור

עומד אני על גבעת האור, שבאמצעותה בנוי בית לבן ויפה, מקף שדרות ארוים ודקלים המתפרים אל על. מסביבנו באפק נמצאת שלשלה הרים גבוהה וחשופה, זרועה אבנים וסלעים. הרי הגולן והבשן נמצאים מימיני, וכיניהם זורם לו הירמוק עם מימיו הכחולים ומתחבר אל הירדן. שני הנהרות מתחברים ויוצרים אגם מים רחב ידיים המזרים את מימיו לספעה הנותן לארץ ישראל אור, הוא, ספעל ורטנברג.

עודני עומד טקסם מימי המקום והנני שומע את דורי האומר לי: "היודע אתה, מה היה כאן לפני כ' שנים? בימים ההם היה הכל שומם כאן. הירמוק היה זורם בכקעה הזאת ומשתפך לתוך הירדן, האגם הזה לא היה ולמפעל לא היה כל זכר. קם איש אחד וקרא: "עורי שמטה! דינג נחמד, אנו באים לכבש אותך".

ובאמת כך היה. אלפי פועלים עבדו, חצבו בסלע, בנו כתים וכבשו את השמטה והפכוה לגן פורת, ואת כל זאת פעל איש אחד, רוטנברג-שמו, שאסף כסף רב והקים את המפעל. ובאמת ראוי לשבח האיש שנתן את מיטב כשרונו וכתו ליצור תחנה כזאת בארץ.

עיני לא שבעו לראות, אך הנה עוזבו את הגבעה ונגד לשכונה, שכונת רוטנברג. השכונה יפה, בתיה לבנים ונקיים ולפניהם גנות יפות. נכנסנו לראות את המפעל. החשמל נעשה בכח המים, שלשה צינורות מים שקוטנם 1.5 מטר מזרימים את המים מגובה של 40 מ' לחדר המכונות. שם יוצרים את החשמל בכח מפל המים. את כל הדברים הללו. עשה רוטנברג ע"י סכר ששם באמצע הירדן וכנה תעלה שמוכילה את מי הירדן אל האגם הרחב, טקום שפך מי הירמוק. בעבודה ובעמל רב ובדמים מרובים עלה הדבר הזה, אך הספעל החשוב נשא פרו, ועתה נשלח משם חשמל לכל הארץ. יישר כחו של אותו איש, אשר הגדיל לעשות ולפעל בארצנו השכה לתחיה!

אשר ביתן (כתה ז')

במהנה

א. הטיול

באחד מימי החפש החליטו חברי "מחנות-העולים" לצאת לחייר-מחנה. המקום המתאים לכך היתה שמה השוכנת בעמק-יזרעאל, אך לרגלי המחלות המדבקות המחללות כעמק, הוצע לסדר השנה את המחנה בזכרון-יעקב. מסבות מהלה נדחתה גם הצעה זו. לבסוף מצאו את המקום המקסים והיפה לחיי מחנה, הוא כפר-עציון. ביום ראשון, בשעה מוקדמת בבקר, יצאנו למקום המיועד למחננו. הגענו אל המגרש שניבחר לשם זה. כל קבוצה וקבוצה נטתה את אהלה. אחרי שהוקמו האהלים נחאספנו לקול שריקת המפקד. המפקד מנה תורנים להכנת ארוחת הצהרים ולעבודות שונות אחרות. אף אחד מאתנו לא נשאר בלי עבודה. כלנו כאחד עבדנו בלי מרגוע. הגיעה השעה האחת עשרה. נתנה פקודה לנוח לחצי שעה. כל קבוצה נחאספה לתוך אהלה וכל החברים שכבו שכיבת-מנוחה. זה לקח ספר בידו. אחר שחק עם חברו בתוך האהלה, כלנו היינו עיפים. לאחר מנוחה קצרה נתנה שריקה על ידי מפקד המחנה להיות מוכנים לארוחת-הצהרים, מיד הסתדרה כל קבוצה וקבוצה וישבנו לאכל. אחרי האוכל הוטל על כל אחד מאתנו לעזור לנקות את החדר. במשך חצי שעה היה נקיין גמור במחנה. לעת ערב יצאנו לטיול "חברון".

זמן רב הלכנו עד שהגענו לדרך העולה חברונה. כשהתקרבו נשקפה אלינו עיר האבות בכל הוד-קדושתה. בשעה חמש באנו לחברון. בשערי העיר פגשנו מורה דרך ערבי שהציע לנו להורות את הדרך. מפקדנו הודה לו באדיבות, ואמר כי אנו יודעים את הדרך, כי לא מאחמול אנחנו בארץ ואנו מכירים אותה היטב. הגענו למערת-הסכפלה ובקרנו אותה. תוגה מלאה את לבי בראותי שמתד עינינו, קברות אבותינו הקדושים, לא לנו הם כיום כי אם בירי עם אחר, העושה בהם מעשה מסחר ודורש כסף חלף הרשות שהוא נוהן לנו לעלות מספר מעלות. רגעים אחדים הסתכלנו במערה ואחר סירנו את העיר וחזרנו למחנה רעננים ועליונים.

ב.

ליל ראשון במחנה

מסביב שקט. רוח קרירה מרחפת מסביב למחנה.

השומרים עומדים על משמרתם. גם אני אחד השומרים, אני עומד לי על משמרתי ומסתובב מסביב לאהלים בעינים עצומות כמעט, מפני שירא אני להביט אל החושך. כל הזמן נדמה לי כאילו רודפים אחרי. כל חנועה קלה וכף קול נמוך מפילים עלי פחד. בכליון עינים אחכה עד שיעבור זמן משמרת. פתאם הנני שומע מעבר השני של המחנה קול צעקת כחור צעיר הקורא לעזרה. עז רצוני לדעת מה נעשה שם, אבל אין לי רשות לזוז מן הגבול אשר קבע לי ראש המשמר. שוב שקט. אין קול ואין עונה. הכל נרם. כאילו לא התרחש כלום במחנה. אני מרגיש כאב ברגליים. שוכב אני על הארץ ונרדם ובדמיוני עוברים כל מיני סקרים רעים. בלבי מתרוצצים שני יצרים: האחד משה, מפתח ואומר: שכב הרדם. תן מנוחה לעצמותיך העיפות. אין התקפות במחנה. והשני אומר: לא כי, היה צופה נאמן. עמד על המשמר. אל תנוסה לך, שומר ישראל! אני אינני יודע למי להשמע. לבסוף אני פוסק ואומר: טוב. אשכב מעט. אשתרע על הארץ. לא אישן. חם וש"ום. איך אישן? רק אשכב מעט ולא יותר. שכנתי—ונמנמתי. עברה שעה קלה ופתאם שומע אני קול קורא אלי מפי אחד החברים: קום חבר, המחנה נתקף. אני עושה את עצמי כלא שומע. אך הקול גובר: קום, חבר משנתך, קום, עצ"ן, המחנה נתקף. אני קם ומשפשף את עיני, מתרוסס כעל הארץ ועומד ומרגיש כי פחד גדול עובר בכל עצמותי. אני רואה שהתוקפים מתקדמים וזורקים אבנים. צעקות נשמעות מכל הצדדים זה ציעק גבי כואב וזה צועק רגלי כואבת. זה שוכב חסר-אונים וזה בורה מפני רודפו. הלילה עבר. השמש טרם זרחה. בחוץ קריר. הכפר מתחיל רועש. החלכנים יוצאים עם המורים הנוערים לחלק את החלב. כל אחד יוצא לעבודתו. במחנה מתחילה תנועה. זה הולך לרחיצה, וזה לעבודה. כל אחד עובד. נשמעה שריקת המפקד הקוראת לארוחת הבקר. הילדים שמתים והם רוקדים וקופצים. לאחר שנמרנו לאכל את ארוחתנו הננו יוצאים כלנו בקול רנה לעבודה.

אכן, מה טובים ומה יפים החיים במחנה!

יצחק שמעוני (כחה ה-ב)

הרופאה הנאמנה

לזכר הד"ר דורפמן ג"ע.

בקר. השעון צלצל שש פעמים ואני קפצתי על מטתי והתלבשתי מהר ורצתי לקחת את העתון „דבר“ התקוע ברלח. רק התחלתי לקרא בו והנה מסגרת שחורה לפני „הדיר גימל דורפמן איננה!“ הידיעה האיומה הזאת העציבה אותי מאד. לא יכלתי להאמין, כי אמנם נפטרה הרופאה החכימה הזאת ולא אראנה עוד. נזכרתי כי במשך שנים רבות מפלה ברפוי טהלותי וככמה חבה הגישה לי את עזרתה! רפואות טרות השקתה אותי, לא פעם אחת הכאיבה את כשרי בזריקותיה, אך שיחותיה עמי השכיחו את מכאובי. היא היתה מצירת לי ציורים יפים. כשהיינו מבקרים אותה בחדרה היתה שואלת את אמי על שלומי ואלי היתה פונה ושואלת, באיזה ציור אני רוצה. חדרה עשה עלי רשם חזק. החדר היה קטן. הרחיטים היו בו מועטים. כל הנמצא בחדר העיד כי היא חיה חיים פשוטים עד מאד. אמי ספרה לי, כשקראתי לפניו את הידיעה המעציבה, כי עוד ביום הששי, אי בטבת, הרגישה את עצמה לא כטוב וככל זאת עכדה וקבלה ילדים חולים. היא טתה בלי-שבת. כשהלכתי לבית הספר ראיתי בדרך הרבה מודעות-אבל מודבקות על הקירות. בכית הספר ראיתי את מורנו והנה פניו עצובים מאד. ככחה הספיד אותה ומפר לנו, כי כל ימיה היתה מסורה לעמנו ולארצנו. את הילדים העכרים אהבה אהבת נפש ומפלה בהם כמסירות. גם בחוץ לארץ מפלה בילדים עכרים חולים. מורנו ספר לנו הרבה פרטים יפים מתייה. הוא הכיר אותה היטב והיה מידידיה. היא לא חסה על גופה החלש. בימי שרב וכימי גשמים חזקים הלכה לרפא ילדים. לפני שכבה לישון בלילה בקשה תמיד משכניה שיעירו אותה משנתה אם יבואו לקרא לה לילד חולה. אחרי שגמר המורה את הספרו הלך אל הלוייה. כשחזר ספר לנו שהלוייה היתה גדולה. כל רופאי העיר, מאות אמהות, המון פועלים והרבה ילדים באו לחלץ לה את הכבוד האחרון. היא נקברה ברמת-רחל.

עבודתה הכבירה של הרופאה היקרה הזאת ומסירותה הנאמנה יהיו תמיד בזכרונם של הילדים הרבים שטפלה בהם.

תחי נשמתה צרורה בצרור החיים!

יהושע הנקין, גואל אדמת ארצנו, למלאות לו 70 שנה

אבא כשיוף (כחה ה"ב)

ערוגותי

לפני חדשים אחדים אמר לנו המורה לטבע, שנביא אתנו כלי-עבודה ונתחיל לעבוד את חקת-האדמה שמאחורי בנין בית ספרנו. דברי המורה ששמחנו מאד, כי זה זמן רב שאני משחוקק לעבוד עבודה חקלאית. כששכתי הביתה השגתי לי מעדר וצפיתי בכליון-עינים לרגע שבו אתחיל בעבודתו. למחרת כבקר כאתי לבית-הספר וכידי מעדרי. שלש שעות לסדנו כרגיל ובתחלת השעה הרביעית נכנסם לכתתנו המורה לטבע ואמר לנו לקחת את כלי-העבודה וללכת אחריו לעבודה. מלאנו, כמובן, בחפץ לב אחרי פקודתו. בחשק רב התחלנו לעבוד את האדמה וכעבור שעה קלה נחכסו פני זעה. פתאם השמיע המורה קול צפצוף ואמר לנו להפסיק את העבודה, כי אין הקרקע הזאת מוצאת חן בעיניו בשל רטיבותה ועלינו לבחור לנו חלקה אחרת. בעצב עזבנו את המקום ועברנו לצד אחר. עד זמן הצהריים עבדנו והספקנו לערר את כל החלקה. מאז עבדנו מדי יום ביומו. פעם אחת ואני וחברי עובדים כל אחד ואחד את ערוגתו והנה נגשו אלינו המנהל והמורה וצוו עלינו להפסיק את הבכורה, מפני שאנו משמידים את העצים. באין ברירה נכנענו לפקודה ושכנו לעבוד במקום הראשון ושם אנחנו עובדים עד היום בלי כל הפסקות ועובדים. מורי אמר לי שערוגתי היא היפה בערוגות ודבריו שמחו את לבי. סקלתי את כל האכנים שהיו בערוגתי וזרעתי לי ירקות ואני מקוה שבקרוב אוכה לאכול את יגיעי-כפי.

הרה"ג ר' יעקב מאיר בכהנו כרב ראשי בעיר סלונקי

הרה"ג רבנו יעקב מאיר יצ"ו הגיע לגבורתו, לכבוד יום הולדתו הוציאה העדה הספרדית ספר זכרון נאה ושמו „זכרון מאיר“, שבו מסופרים דברי ימי חייו ופרשת מעשיו. רבי-טעש וזעולה היו ימי חייו הרב הנעלה הזה. בעודנו צעיר לימים עטל לאחד את היהודים האשכנזים והספרדים לעדה אחת וכאוחדת ולמשמש את כל ההבדלים המלאכותיים שביניהם והרכה כחות שקע גם בתחית הלשון העברית ודרש סכל יהודי ויהודי לדבר בלשון הקודש. רבנו יצ"ו לוקח את לב כל יודעיו כנעם מדברו, בחכמתו הנדולה, בטוב לבו ובמזגו הנוח והרך ועל כן חביב הוא ומכובד לא רק על הגדה הספרדית בלבד, כי גם על כל היהודים. אנו, הילדים, שולחים לרבנו הגאון ר' יעקב מאיר שלישיא את מיטב ברכותינו ויהי רצון שיאריך ימים ויזכה לראות כנחמת ארץ הקודש והגוי הקדוש.

שאני בטוח כי הם השתתפו. אחר עכרו חברי והטורים והצלחנו להכיר את המשתתף העקרי ועל ידו נתגלתה כל החכמה הנאה. המטרה רצתה להענישם ענש חמור, אולם טורינו עמדו ובקשו עליהם רחמים ויסתפקו הפעם בנויפה ובאזהרה חסרות שלא יוסיפו לחטא עוד. מעתה חזקה תקותנו שמקרה זה ישמש לקח לנערים פראים שלא יעשו מעשים שאינם תפארת לעושיהם. לבשחנו ולחרפתנו יש גם בינינו, התלמידים העברים, נערים חסרי-אחריות האוהבים לנרות אבנים ואינם שמים על לבם כי כלמה הם מעטים בזה על עמם. זריקת-אבנים והכאות מעשים מחפירים הם ואסור ואסור לנו ללכת בדרכי הפראים, ישמש איפא המקרה שספרתי, לקח טוב גם לנערים השוכבים שבינינו שלא יוסיפו לעשות מעשים רעים כאלה.

ספרים חדשים

אמיל והבלשים מאת מ. קסטנר, תרגם א. אילי, הוצאת "יורקאל", ספרית "דורות", תל-אביב. ספר זה תשורה נחמדה היא לספרותנו. המתחיל לקרא בו לא יניחהו טירו עד אשר יגמרהו, כי תכנו מושך את לב הקורא. אמיל, גבור הספור, יחום היה בלי אב ואמו הנכה אותו והשתדלה להנעים עליו את החיים. בימי החפש מלטרורים שלחה אותו אל דורתו וסבתו הגרות כעיר הכירה, נתנה לו כסף להוצאת הדרך ומספר דולרים למסרם לסבה. ישב הנער בקרון ולבו בלא שמחה. שם נזדמנו לו מכרים אחדים שגם הם נסעו לעיר הכירה וכיניהם איש אחר החובש לראשו מגבעת נוקשה. האיש הזה ספר לו על פלאי העיר הכירה, פלאים שלא היו ולא נבראו ונתן בשעת ספורו סכריה. אמיל אכל את הסכריה וכעבור רגעים אחדים נרדם וכאשר הקיץ משנתו הרגיש שננב כספו וראה שסספר הספורים נעלם. מיד ישב במכונית ודרך אחרי האיש ובדרך נפגש עם ראש חבורת הילדים שבעיר הכירה ואחרי חפושים רביה מצאו את הגנב. אז נודע כי לא ננב פשוט הוא, כי אם גנב מפרסם המסתתר זה חדשים רבים והמטרה קצבה 1000 דולר לאיש אשר יחפשהו.

הספור מענין מאד, כאמור, וכן הראוי שכל החברים יקראוהו, למען ידעו כיצד עליהם להתנהג בשעה שהם נוסעים לברם בדרך.

משה קליימן (כתה זי)

אברהם טרינין (כתה ח')

ידידי

כונתי בשורות אלה להוקיע את הפראות שבמעשי ידידים הזורקים אבנים על מטיילים. המעשה שהיה כך היה: בעת מילוננו לסביבות בית אל, החל פתאם לרדת גשם. ירדנו מהר בדרך המובילה לראמלה. בהגיענו לשם נגשנו אל אחד מבתי הערבים למצא מחסה מועף הגשם. ידידים מכני המקום התקהלו מסביבנו והחלו לנרות בנו אבנים ולשלוח בנו לשון, הדבר גרם לנו צער וכאב. בכל זאת עברנו בראשונה בשתיקה על מעשיהם. כאשר נתקהלו עלינו יותר ויותר, הכרחנו אותם. טורנו האדון ע-י שאל את אחד מהם לבית ספרם, הלה, כטובן, כחד וענה שבת ספרם הוא בית הספר הצרפתי שבראמלה.

למחרת שובנו מהמילוד החליטה הנחלת בית הספר "תחכמוני". לשלוח הלונה לבית הספר, משם ענו שבבית ספרם אין מתחנכים נערים מושחתים כאלה. נפל החשד רק על בית הספר הממשלתי בראמלה. גם לשם הוגשה תלונה שנמסרה למשטרה ונתקבלה החלטה שיערך זהו בין התלמידים להכיר את הזורקים.

כאחד הימים הופיע אוטו המשטרה לפני בית ספרנו. אנו היינו באותו זמן בכתה. כא המנהל והודיע שהשוטרים מוכנים לקחתנו. אני ועוד שני ידידים יצאנו מהכתה, עלינו על האוטו הצבאי בליות הטורים שהשתתפו במילוננו ונעל בדרך לראמלה.

הגענו למקום המעשה. פה נתקבלנו על ידי המשטרה, אחרי זמן מה בא שומר וקרא אחד אחד לזהו.

הגיע תורי. אני רועד. שומר פנה אלי וקרא: "בוא הנה!" הלכתי אחריו, עברנו במשעול צר ואחר רגעי מספר הגענו לחצר ביה"ם. התלמידים עמדו כ 20 שורות עמירת דום, שומר אנגלי נגש אלי וכאר לי מה לעשות. עכור בין השורות — אמר לי — ומצא את הילדים אשר זרקו אבנים. עשיתי כדבריו. בלכתי בין השורות נתבלבלה דעתי. לפני עמדו התלמידים מקטן ועד גדול, עמדו ורעדו מפחד. לבי נתכוץ בו למראה הילדים הסרתתים מאימת הדין ובמתי החלו עולות מחשבות: הלהגיד את האמת או לא? כאשר נזכרתי בפניהם השמחים בשעת זרקם בנו אבנים נמרתו בלבי להגיד דברים כהויתם. הצבעתי על שלשה מהם והודעתי

יאיר ג'קובס (כתה ח')

המכבי הצעיר

חבר אני בהסתדרות החכיבה עלי, "המכבי-הצעיר". מדי שבת בשבת, בשעה שמים ומחצה אחרי הצהרים, הננו מתאספים בחצר בית-הספר "תחכמוני". בימי סגיר טרצה לפנינו מפקדנו היקר מר בצלאל בצראוי על נושאים שונים של אותו זמן. ואם תחן אותנו השמש ותשלח את קרניה-זהב יוצאים אנו למגרשנו הנמצא במקור-כרוך. שם אנו משחקים במשחקים שונים ונאים המעסיקים אותנו ערי בוא השמש. ביום השלישי בשבוע מתקיימת תמיד פעולה ואף היא נעשית בחצר ביה"ם תחכמוני. כל קבוצה פועלת לחוד בהנהלת ראשה. ביום זה מקנים אנו לנערים תרגילי-סדר למען ידעו ללכת בשורה יפה, לצעוד צעד אחד, החלפת צעד בהליכה, בדריכה על המקום ופעולות צופיות שונות שהן לתועלת רבה לנער. על שורות ה"מכבי-הצעיר" נמנים כיום מאחים וממשים חבר וחברה המחולקים לשלש דרגות. א) גורים — הקטנים בחברים מהכתה ד'—הי בכיים עממי. ב) כפירים — חברים בינוניים מהכתה ז'—ז' מביים עממי. ג) פלוגתי-יהודה — חברים על סף הכנרות והטה מנהלי הקבוצות, שריה וסגניה נוסף על גדוד הכנים קיימת קבוצת בנות כגיל פלוגת-יהודה המונה כשבע-עשרה חברות. מדי שנה בשנה מסדרים אנו מחנה קיץ בימי-הפגרה, ועורכים טיולים מצוינים המקנים לחברים את ידיעת ארצנו החמודה ומבעה הקוסם.

אף נשפים והצגות נערכים על ידינו. עיני מי לא חזו בהצגה האחרונה "משפחת-החשמונאים" אשר עלתה ביפיה על כל הצגות-חנוכה בעירנו הקדושה? לב מי לא התפלץ למראה עריצותם של היונים שהכריחו את העברים לקבל עליהם את דתם? נפש מי לא הצטערה בצערה של יעל, אם החשמונאים, בפחדה פן תשכל את בניה הנכורים אוהבי-טולדתם? לבה לבי-אם נבא לה את אסונה האיום, את טות בנה אליעזר לעת חרפו נפשו על שד-הקרב. הוא נפל אמנם, אך יהודה וחילו הקט הכו באויבים על ימין ועל שמאל מכה רבה וישוכו מעוטרי נצחון לעירם טודיעין ויחוגו את נצחונם זה בהלל ובתודות לאלהיהם.

בהצגה הזאת הצטיינו ביחוד הנה דבשני שנתנה את הכטוי המצלה לאם המחנכת את בניה להגנת

המולדת; גבריאלי שרויטמן בתפקיד הכן הצעיר למשפחת החשמונאי וחרף היותו רך בשנים היה גבור ואמיץ וכל משאת נפשו היתה להציל את עמו. המקלה שרה שירום יפים וענגה את נשפנו בצלילי הנעם.

הצלחת הנשף היתה רבה, למעלה מתקנתו ואלצנו להציגה ארבע פעמים, לשביעה רצונם הרבה של קהל-הרואים, אשר התענג למראה עיניו. אמות הספים רעשו מסאון מחיאת-כפים. ההצלחה היתה ערבה נאמנה להתפתחות ארגוננו המוסף כבוד והדר לבית-הספר. אנו מתכוננים להצגה גדולה בפורים. מקוים אנו אף הפעם להשביע את רצון המבקרים.

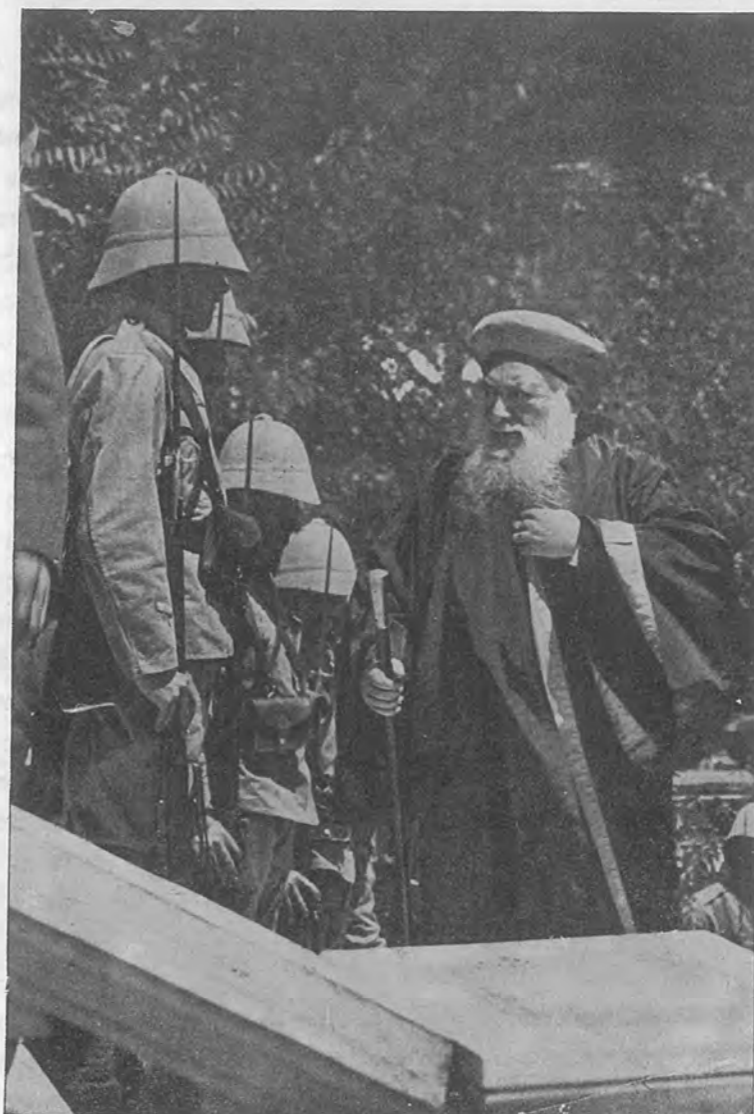
גדודנו מודה לקברניטנו הנאמן מר בצלאל ברצאוי על תהו את כל אונו ומרצו לנו—הנערים. יחן ה' ויראה שכר בעמלו הרב ויוכה לראות בנו בנים נאמנים לישראל עמם, הראויים כאמת לשם ה"מכבי הצעיר".

עזי טסיר (כתה ח"ב)

הקונצרט של הברמן

חשקתי מאד לשמוע את צלילי כנורו של הכנר המפורסם הוברמן, ולכן גדלה שמחתי כשנודע לי שהוא עורך קונצרט בירושלים ואוכל לבקר. הקונצרט נועד לשעה מאוחרת בלילה ועל כן אלצוני הורי לשכב באותו יום אחרי הצהרים. לפנות ערב קמתי ובשעה התשיעית הלכתי לאולם הנגינה. הרחובות היו הומים מאדם ואוטו אחרי אוטו הביא אנשים לקונצרט. עלייר האולם עמדו שתי שורות ארוכות של אנשים שנכנסו לפי התור. סוף-סוף נכנסתי גם אני. כאולם עמדו סדרנים והביאו את הכאים איש איש אל מקומו. הקהל נהר אל האולם. הכמתי סביבי ולא הבנתי איך יכול אדם כה קטן להכיל הסוף-עם רב כל כך. לבסוף נפתח המסך, אך במקום עמוד הכנר היו פסנתר, שני כסאות זכן לתוים. באי סבלנות צפינו לבוא הוברמן ובהופיעו קדמנו את פניו במחיאוח כפים והוא הודה לנו.

מה שמחתי כשהרים את הכנור, שם אותו תחת סנטרו והעביר את הקשת על גבי המיתרים! הצלילים חדרו למעטקי נפשי. הוא נגן יצירה של ציקובסקי בליות הפסנתר. צלילי הכנור והפסנתר התמוזו והיו למנגינה אחת נעימה. כה נגן הרבה זמן. הקהל רדש שיחזור עוד פעם על מה שנגן. הוברמן עלה על הבמה והחזה קידה וכך נשנה הדבר פעמים אחדות. הוא נגן יצירה של באך על פה. ככלותו לנגן נשמע שאון גדול של מחיאות-הכפים וחשכתי שלא יבוא קץ להן. סוף סוף עזבנו את האולם. הפרידה היתה עלינו קשה מאד. כל הזמן הרהרתי בצלילים היפים שיצאו מכנורו של הוברמן, והרגשתי כי הם נחרתו עמוק בלבי ולעולם לא אשכחם...

בקרנו של הר"ג ר' יעקב מאיר אצל מלך יון ג'ורג' הראשון

מַסְבֵּי לַחֻמָּה

באחד מימי החרף הראשונים ערכנו טיול מענין מסביב לחומת-ירושלים הקדושה. עד העיר העתיקה נסענו באוטובוס ושרנו ורקדנו במשך כל זמן הנסיעה. כשעמד האוטובוס ירדנו והלכנו אל גיא בן הנום ומורנו ספר לנו כי במקום הזה היו רשעי-עמנו מקריבים לפנים את ילדיהם למלך. משם פנינו והלכנו לעמק השלה. היום היה יום חם. השמש להטה כתנור והדרך היתה קשה עלינו מאד ולכן גדלה שמחתנו כשהגענו סוף סוף אל העמק. אדם-העמק פוריה ומכסה עשב ירק ועצים

רכים גדלים שם. מורנו הראה לנו את עיר דוד ואת חרבות החומה היבוסית. בהר הזיתים ראינו את קבר זכריה הנביא ואת יד אבשלום. קרוב לקברים האלה עובר נחל קדרון שטמיטיו נודף ריח רע. נגשנו גם אל בנין כנסיה נוצרית העומד כולו הר הסוריה. פתאם ראינו לוויה יהודית. המורה פקד עלינו לעמד עמידת-דודם לכבוד הנפטר. עשינו כפקודתו וכשעברה הלוויה ישבנו לעמד את לבנו. כשעת הצהרים בא אוטובוס וישכנו בו ונסענו ובשירה ובשמחה הגענו הביתה.

יוסף טיול (כתה ד"א)

שְׁתֵּרִית פּוּרִים לְיַלְדִים

יום של צחוק ושעשועים, עונג ונעימות, היה יום ערב פורים לארבע מאות ילדים שבקרו בהצגות "המכבי הצעיר" באולם "אהל שם" לתלמידים, שע"י ביה"ם תחכמוני.

ההצגה הראשונה היתה "משחק פורים" של י. ד. ברקוביץ. התכן הוא מכרח ומשעשע. המחבר נתן דמות מיוחדת לכל מופים ומפוס סגלית אסתר והמשחקים נפתחו בהם רוח חיים ומלאו את תפקידיהם במעט ובהבנה. החבר יעקב נייטן מלא את תפקיד המלך אחשוורוש ונתן במשחקו את המפוס של מלך מפש ושכור. דוד רבלין הדגיש בתפקידו הכן את רשעות של צורר היהודים ותחבולותיו. זרש היתה טובה נייטן שהצליחה להראות לפני הקהל אשת חככים ומרשעת כיאות לאשתו של הכן. ויזחא כנס ילד שומה היה גברי שרויטמן אשר ברה את הילדים בדברי שמות בכקשו מאביו אזני הכן ועשה מעשי שמות ותעלולים שונים. סרדכי היהודי היה אשר רבלין שהציג לפנינו יהודי כשר שומר תרי"ג מצוות לומד תורה ומתפלל.

חנה דובשני מלאה את התפקיד של המלכה אסתר—יהודיה צנועה וירקרקת עם חוט של חן בפניה. ושתי — מטרוניתא פרסית מפוסית כלה מתנפחת כתרנגול הודו.

להגדיל את הגחוך והצחוק מופיעים כנתנא ותרש שומרי הסף בצורה מגוחכת ומכרחת. את שני התפקידים האלה מלאו יעקב לוי ומיכאל רוטכרד. בנתנא ככר-פה ותרש צולע על ירכו. התכונה של המשחק היתה שלמה ומלאה ליצנות. התלבושות העשירות והיפות נתנו פאר להצגה.

ההצגה השניה נערכה ע"י הגורים גם היא מתכן פורים ורקוד מסכות. אחרי ההצגה נערכה תהלוכת מסכות כשכונה בלוי תזמורת בית-הספר, אשר זכתה לתשואות מאת קהל הרואים.

"המכבי הצעיר" מהיה כיום ארגון חשוב וחנוכי לתלמידי ביה"ם תחכמוני. שכטנו מחולק לגרודים, פלוגות וקבוצות. כל קבוצה מתנהלת ע"י ראש קבוצה שקבל הדרכה מאת מפקד השבט במשך שנים, בשעורי קורס מיוחדים. פעמים בשבוע נפגשים החברים לפעולות הנערכות לעתים בחצר ביה"ם ובאולמיו, ולעתים בסגרים וכשדות.

הפעולות הן רב גוניות ובעלות תוכן חנוכי המקנה לילד ידעיות שמושיות בצופיות מעשית, משמעת סדר ודיקנות, ומטפח בו רגשי אחזה ורעות. גם המשחקים הנערכים הם בעלי ערך חנוכי גדול המרגילים את הילד לזהירות ולזריזות ומפתחים בו את האמץ וחוש ההסתכלות. גם טיולים רבים נערכים אשר בהם לומד הנער להכיר את שבילי המולדת ואת קורות המקומות שבהם הוא

עובר ומרגילים אותו להליכה יפה ולטפוס על ההרים. העבודה החנוכית בה "מכבי הצעיר" היא רבת היקף: תרגילי סדר, ספורט, משחקים חנוכיים, מסכות לחברים, נשפי הצגות, הרצאות, הופעות פומביות, טיולים, סדרות, חיי שדה וחיי טחנה.

בקירוב יערך נשף להורים אשר בו ינתן כטוי לכשרונות החברים במשחק על הבמה.

עם סיום החורף יערך טיול גדול ואחרי הפסח תתחיל שוב הפעולה ביתר שאת וביתר עוז ונתכונן לקראת המחנה הגדול, טחנה הקיץ.

תנועת "המכבי הצעיר" שכט תחכמוני הולכת ומשגשגת ומרכזת סביבה רבה חברים. המטרה היא גדולה ונשגבה. החברים מוצאים חן וענין וקשורים אל התנועה ככל מרצם ונאמנים לערעון החנוכי שהציב מפקדנו ביסוד עבודתו. גם דעת המורים וההורים נוחה מעבודתו.

מפקד יקר! רק הודות לעמלך ולמרצך הרב שאתה משקיע בנו הגענו עד היום. ישר כחך, חזק ואמץ!

יעקב ברינקר (כתה ה')

אהרן סילמן (כתה ה"א)

תְּהַלּוּכַת ט"ו בַּשָּׁבַע

השנה נתקיימה התהלוכה כטי"ו בשבט, כי ט"ו בשבט חל בשבת, ולשמחתנו היה היום יום בהיר ללא ענן קל שבקלים. המונים המונים נהרו לראות את שורת-הילדים הגדולה. עטורים זרי-פרחים צעדנו בסך-כראש בית ספרנו הלכה התזמורת. כשורה ובזמרה עברנו את הרחובות והלכנו לנו את אט אט אשר הגענו לבית-הכרם. משם באנו אל סגור רחבי-ידים, שהמה מרעש ההמון אשר בא לראות בתהלוכה. השמש להטה קרניה הזהיכו את כל הסכיכה הטוריקה. כשנגמר טקס-השתילה התחילו רקודי התלמידים. אני וחברי עלינו על ההרים הגבוהים והשקפנו למטה וכל האנשים אשר למטה נראו בעיני קטנים-קטנטנים כזוכבים. שעות אחדות בלינו בנעימים ואחר הסתדרנו שורות-שורות ושכנו אל בית ספרנו ומשם הלכנו כל אחד ואחד מאחז לביתו. תהלוכת ט"ו בשבט עברה עלינו בשנה הזאת בשמחה ובצהלה.

יעקב חיון (כתה ויא)

תמונה

יוב אחד ואני יורד דרך הספסא הספתלה, אשר בקרבת, טחנה יהודה, לבוא אל החוב, תחכמוני — והנה תמונה מוזקעת הופיעה לעיני: חדר קטן וצר, אשר דלתו השכורה היתה פתוחה לרוחה, ובו ישבה משפחה גדולה. איש אחד — והוא אבי המשפחה — ישב כפוף אל שלחן קטן והמליא נעלים ולידו ישב ילד כבן שבע ועור לו כעבודתו. על שק הפרוש על הרצפה הסלולכה ישב ילד שני, כבן 3 וככה. אשה אחת פרועת-שער זיחפה נשאה על זרועותיה שני תינוקות בעלי עינים טרוטות ואדומות. לחץ כבד הרגשתי כלבי לטראה העני הנורא הזה שראיתי. שסתי את ידי בכיסי ולא מצאתי בו כלום וצער רב הצטערתי על שאין ביכולתי לתמוך במשפחה הזו כמשהו. לא עברו רגעים מועטים ואני נזכרתי שהנחתי בילקוטי, לפני לכתתי לכות-הספר, חצי גרוש. מיד הוצאתיו משם וקראתי לילד העוזר לאביו שיגש אלי. הוא נגש ואני נתתי לו את חצי הגרוש ואמרתי שיתנהו לאסו. הילד טהר ועשה כדברי וחזר אל מקומו. רגעים אחדים הוספתי להסתכל בפניהם הרוים של האיש ואשתו ושל ילדיהם הקטנים והמסכנים. שכנה אחת נכנסה בינתיים אל החדר ודברה עם האשה בשפה לא ידועה לי, אך מתוך הכעת-עיניה הבנתי כי מנחמת היא אותה ומעודדת את רוחה.

— בוא אל בית הספר — שמעתי פתאום קול עליו — עוד מעט ויצלצלו.

הפניתי את ראשי והנה חברי לפני. דומם הלכתי אתו ולא יכלתי מרב צער להכנס עמו כשיחה. באתי אל בית הספר. נכנסתי אל כתתי וישבתי על הספסל. התחילו הלמודים. טורה יצא ומורה נכנס. התלמידים השתחפו בשעורים בערות ו, המצביעים המושבעים הצביעו רגע רגע, בכדי להראות לכל את חכמתם כי רכה, אולם אני לא הבנתי כמעט באותו יום את שעורי-הסורים.

התמונה שראיתי בכפי עמדה כל הזמן לנגד עיני ולא יכלתי להסיח את דעתי ממנה במשך כל היום ההוא.

בריאות התלמיד

נפש בריאה בנות בריא.

הגינת אגדת הבריאות

מדי שנה בשנה מתכנסות כל אנות-הבריאות אל אולם אחד ושם נערך טקס חלוקת-הסכות. עין צופיה. סכות אלו נתנות כפרס לאותם החברים שהצטינו במסירותם לאגודה. כיום י"ח אדר התקיים כאולם, בית הבריאות שעל שם לינה ונתן שטרונים טקס חלוקת הסכות לחברים החדשים. כל אגודות הבריאות שכירושלים נקבצו יחד וישבו כאולם. הטקס נפתח בגנינה עדינה שהשמיעה לפנינו תזמרת בית הספר תחכמוני. כחם הגנינה עלו האגודות על הכימה. שם ישבו האחיות וראשי הקבוצות של כל אגודה ואגודה. ראשי הקבוצות חלקו לחבריהם כרטיסי-חבר והאחות נתנה להם סכות יפות בצרוף שני פרחי שדה. אחרי חלוקת הסכות החל החלק האמנותי. כל אגודה ואגודה הכינה חסר כדי להציג לפני החברים. חברה אחת תלמידה בכית הספר לבנות א, כרכה את כל האגודות ועוררה את החברים בדבריה שיוסיפו לעכה גם להבא באותו טרף שעברו עד עתה. מר פרס מנהל בית הספר למד דבר בשם בתי הספר על ערך אגודת הבריאות ועל התועלת שהן מביאות לילדים. חברים אחרים דקלמו שירים שונים וחברי אגדת-הבריאות שבכיה"ס תחכמוני הציגו מפקד החול. כהגנה הזאת השתתפו הרבה טורים ומנהלים ואחיות. אחרי שירת, התקוה נסתים הטקס וכך הקהל החפור, איש איש לביתו. חבה נקוה שירכה מספר החברים החרוצים והמסורים לאגודתנו ויהי רצון שכשנה הבאה יקבל כל אחד סכת הצטיינות.

ש"ש (כתה ח')

תקון-טעיות:

בגליון זה נפלו פה ושם, לצערנו, טעיות דפוס ואנו מתקנים רק אחדות מהן: בספור, חג שנשכת, פרק ד', שורה ג', מלמעלה למטה, במקום: "בחדר ביה"ס למל" צ"ל: "בחדר". שם, שם, שורה י"ז, כנ"ל, במקום "הקריבני" צ"ל: "הקריבני". שם, שם, שורה כ"ב במקום "ובנאו" צ"ל: "ובנאו". בחבור, "עיונית" עמוד ח', עמודה ב', שורה י"ט במקום, "העבודה" צ"ל, "העבודה".

מקורב ומרחוק

(חדשות שונות)

— אור ליום ג', כ"ז כטבת, נפטר המלך האנגלי ג'ורג' החמישי. הידיעה המעציבה על מותו של המלך הטוב הזה נתפרסמה מיד בכל העולם. העם העברי הביע את השתתפותו הנאמנה באבלו הכבד של העם האנגלי על האבדה הגדולה שאבדה לו. את כסא מלכותו ירש בנו בכורו אדוארד השמיני.

— בתחלת חרש טבת מת בלונדון השר היהודי לווד ררינג, הוא נולד לפני שבעים וחמש שנה ובחיותו בן 14 שנה עזב את בית אביו ויהי למלח. כשרונותיו הכבירים העלוהו מעלה מעלה, עד לכסא משנה למלך בארץ הודו, שנים אחדות משל בארץ זו והתושבים אהבוהו וכבדוהו. הלורד המנוח התיחס כהכה רכה אל הציונות, כקר בארצנו ושמה לראות את הארץ בפריחתה ואת אחיו היהודים היושבים בה ועוסקים בתחיתה ובבנינה.

— אחינו היהודים שבפולניה, שמספרם מגיע שם למעלה מ-3 מיליון נפש, נתונים בצרה גדולה. שונאי ישראל פורעים בהם פרעות, התלמידים הנוצרים מתעללים בתלמידים היהודים, מכים אותם ומגרשים אותם מבתיהם הספר העליונים. הסוחרים ובעלי-התעשייה הפולנים דוחקים את רגלי היהודים מכל ענפי המסחר והמלאכה. בזמן האחרון התחילו הצוררים לרדף גם את דת נו. אשה גויה אחת, פרוסטור שטה, צירה של הסיים (הוא בית הנכתרים הפולני) השפיעה על הרבה מראשי העם הפולני לדרש מאת הממשלה שתאסר על היהודים את שחיטת-הבהמות לפי דת ישראל. השחיטה היהודית — טוענת, הצדקנית הזאת — אכזרית היא וגורמת כאב חזק לבהמה. לבה, הרך של הגויה חס על הבהמה, אך עם זה אמטו אזניה משמוע את קול דמי האדם, קול שועת-היהודים הנחרגים על ידי בני-עמם ובני דתה, וקול אנקת-ילדים יהודים התמים את לגוע ברעב, באשמת הפולנים, אחיה לרחמנות, המקפחים פרנסת-הוריהם של תינוקות מהורים אלה החפים מכל פשע. היהדות הפולנית ואתה כל העולם היהודי משתדלים להעביר את רוע הגזרה הזאת עוד במטרם תאושר ע"י הממשלה, אשר טוחלט.

— בחג האורים, ב"ז דחנכה, מלאו למשורר הגדול שאול משרניחובסקי ששים שנה. הרבה נשפים ספרותיים נערכו לכבודו שבהם דבר על יצירותיו הפיוטיות ועל ערכן הריב לעם העברי ולשירתו.

— ששים שנה מלאו גם לסופר הפורה החשוב יעקב רבינוביץ. השם הזה ידוע גם לקוראים הקטנים, כי רבים מהם התענגו על הספורים המענינים שכתב בעתוני ילדים שונים.

— העם היהודי חגג את יום הולדת המאה של הסופר הגדול שלום יעקב אברמוביץ, הידוע יותר בכינויו הספרותי מנדלי מוכר ספרים. הסופר הזה (מת בכ"ג כסלו תרע"ח) תאר בספוריו המצוינים את חיי העירה היהודית שבגלות-רוסיה על כל אורותיה וצלליות. הוא היה לא רק אמן הספור היהודי כי אם גם אמן הלשון והיה מראשוני היוצרים של הסגנון העברי החי והמחורש.

— ב"ז אדר נפטר בתל-אביב הסופר הישיש דוד ישעיהו זילברבוש, בשנת השמונים ושתיים לימי חייו. מוקני-הספורים העברים היה והכיר את הסופר הלאומי פריץ סטולנסקי ז"ל והשתתף בירחונו, "השחר". הרבה ספורים כתב שעשו רושם חזק על קוראיהם. הספור "דמעת-עשוקים", שבו תאר את אחינו הנטקים בגלות רומניה, מוזקע גם כיום את לב הקורא העברי. את הספור הזה יכינו גם התלמידים, כיחוד אלה הלומדים בכתות ז' וח'.

— הישוב היהודי בארץ חגג את יום הולדתו השבעים של מר יהושע חנקין, שהקדיש את כל חייו לגאולת אדמת ארץ ישראל. עשרות שנים משמש מר חנקין כשליחם הנאמן של המוסדות הלאומיים ובכסף שהם מוסרים לידו, קונה הוא את אדמת הארץ ומחזירה לבעליה האמתיים, לעם ישראל.

— מלאו שבעים וחמש שנים לעבריה הגדולה לגברת הנריטה סולד, רבות פעלה העסקנית החשובה הזאת לשפור החנוך העברי באמריקה ובארץ, להבראת הישוב וביחוד הגדילה עשות בטפול בנוער העברי העולה מגרמניה להתישב בארץ ישראל. כיום הולדתה הביעו באי-כח המוסדות וההסתדרות הלאומיים את תורת העם העברי על טעשיה הכבירים.

— למלמד ולציוני הגדול ד"ר א. רופין מלאו ששים שנה. הדיר רופין יושב בארץ זה כשלושים שנה ובמשך כל השנים הוא עוסק בבנינה ובתחיתה והרבה חוות-וביניהן דגניה-ומושבות נוסדו על ידו וכעורתו. הישוב העברי שהגג את יום הולדתו הביע לו את הערצתו על עבודתו הלאומית.

חברנו

יוצא ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני בירושלים

עלון חדשי

יזכרה...

בעצם ימי האביב, בימי ניסן ואייר רבי-הנגוהות, התנפלו עלינו בחוצות יפו, חיפה וירושלים, פריצי-חיות בדמות אנשים, פראי-מדבר הצמאים לדם, וירצחו באכזריות עשרים וששה אחים יהודים כשרים וישרים, אנשי-שלום ועבודה, אנשי תורה ויראת-אלהים.

נשים רבות שָׁכְלוּ את אישיהן-מפרנסיהן, הורים את בניהם-מחמדיהם, וילדים וילדות — את אבותם.

אֵל, נָא, יחולו נא דמי אחינו הקדושים והטהורים על ראשי המרצחים וחבריהם ותרביץ כם קללת היתומים הרכים והאלמנות האמללות עד עולם!

יזכר נא ישראל את בניו הנאמנים, אלה בני-ציון היקרים, אשר מתו מות קדושים ואשר נשאו בלבם כל ימיהם את חזון הגאלה השלמה.

אל ישקט עם ישראל ואל ינוח ואל דמי לו עד יגאל את ארצו הקדושה ועד ישלים במשנה און את בנין ביתו הלאמי אשר לא ימוט לעד.

אבל כבוד לעמנו

ביום כ"ה לחדש אייר נפטר בלונדון הסופר הגדול, גאון לשוננו, ופאר ספרותנו, נשיא הכבוד של הסוכנות היהודית ונשיא קרן דה'יסוד רבי **נחום סוקולוב** ז"ל בשנת ד'שבעים וחמש לחייו. תהי נשמתו צרורה בצרור החיים.

ברכות

ברכה נאמנה אנו שולחים לחברנו היקרים **ב-ר-ב-י א-ל-י-הו, מ-ז-ז-ס י-ה-ו-ש-ע, ע-ד-ו-ן א-ר-י-ה, ש-ר-ו-י-מ-ן ש-מ-ו-א-ל**

☆ למלאת להם י"ג שנה ☆

יהי רצון שיהיו לתפארת להוריהם, למוריהם ולעמם.

חבריהם תלמידי הכתה ז'

תלמידי הכתה ח' ומחנכם מברכים את חבריהם **א-פ-ש-ת-י-י-ן ג-ר-ש-ו-ן, ה-ר-ש-ט-י-י-ן א-ל-י-הו, ו-י-ס-מ-ן ז-א-ב, ז-ה-ב-י ש-ל-ו-ם, ז-ו-י-נ-ץ ג-ד-ע-ו-ן, י-ה-ו-ד-ה ע-מ-נ-ו-א-ל**

☆ ליום הכנסם למצוות ☆

מי יתן והיו בנים נאמנים להוריהם ולעמם

חידה

1	נ	
2	ס	
3	ל	
4	ר	
5	ק	
6	ו	
7	י	

(1) שם נרדף לשירה. (2) ילד. (3) שה קטן ורך. (4) חום גדול. (5) מין חגב. (6) שם מדבר. (7) בית העזים. בטור הראשון מיטין, מלמעלה למטה, יצא שם איש חשוב בישראל.

יוסף ויסנשטרן (כתה ז')

— לרי מאיר דיווננוף, בונה העיר תל אביב והקומד בראש עירייתה מאז נוסד הועד היום הזה, מלאו 75 שנה. ביום הולדתו ברכוהו באי כח תושבי תל אביב, בין כל קהלי-המכרכים התכבדו גם תלמידי בתי הספר שגם הם באו להביע לו את ברכתם ואת רגשי הקרבתם.

— לסופר ולעסקן הידוע מרדכי בן הלל הכהן מלאו 80 שנה. ראשי הישוב ערכו לכבודו מסכה וברכוהו באריכות-ימים ובשנות האשר.

— כחג הפורים של השנה הזאת לא נערכה העדלידע כתל אביב, כמימים ימימה. אולם החגיגות לא פסקו במשך שני ימי החג, פורים ופורים של שושן. ביחוד הצטיינה תהלוכת המסכות.

בבית ספרנו

— בכ"ח בטבת טילו תלמידי-הסחלקות ג"א וג"ב דיא, ריב וד"ג בסביבות העיר.

— בט"ז בשבט נתקיסה תהלוכת-התלמידים. החגיגה שלאחר התהלוכה נערכה בעסק, ציון שבכית הכרם. חזרת כיה"ס הלכה בראש בית ספרנו ונגננה ננוני-לכת רבים.

— בכ"ז בשבט טילו תלמידי הסחלקה ז' לבית לחם ולמסכיה.

— בוי"א באדר נאם סר מ. אילן על גבורי תל חי וזכר גם על מצב היהודים הנורא בארצות הגולה ועל גורת השחיטה היהודית בפולנה.

— חפשי-הפורים היה השנה בימים י"ד-ט"ו באדר.

מעמק לבנו אנו מברכים את מורנו היקר

מר **לוי יוסף דבשני**

ברכת מזל טוב

לנשואי כתו הכבודה **נאוֹלָה**

יהי רצון שירוה מסנה נחת ואושר

תלמידי הכתה ר"ב

סעדיה סנצור (כתה ח')

תְּבִילֵי-נְאֻלָּה

(לזכר חללי גיסן ואייר ני"ע)

יְבֶשׂ הַצִּיר, נִבְלַי צִיץ
 וְדָבַר-אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם...
 (ישעיה מ' ח')

כפופי-ראש ואפופי-גון קורר אנו עומדים לפניכם, אחינו הקדושים והטהורים, קרבנות טולדתנו הקטה לחחיה. לא קרבנות ראשונים אתם, גבורי-ישראל, אין מספר לאחים העברים אשר נפלו על קדושת שם עמם וארצם! הרי יהודה ואפרים, שדמות השוטרון והגליל, העידו לפני תבל ומלואה מה עצום מספר גבורינו אשר נתנו את חייהם הצעירים עליכם! כתייהם וכמותם לא נפרדו מעליך, אדמת ארץ ישראל הקדושה והיקרה לנו! עכשו נצטרפתם אליהם גם אתם חללינו החדשים. לשוא מראים אותנו אנשי-הדמים בהתנפלויותיהם עלינו.

די אלהי ישראל פקד את עמו הנווד והתכא והוא מעלהו שנית אל ארצו לעבדה ולשמרה ככשנים קדמוניות. בימים קשים אלה שכאו עלינו מוכרחים אנו להבליג על רגשותינו ולככות חרש את קרבנותינו. לא במלחמה ובשפיכת-דמים אנו גואלים את אדמתנו כי אם באה ובסחרשה, בעבודה בכפר ובעיר. וידע העולם כלו, כי לא לגרש עם אחר באנו הנה, כל אדם הרוצה לחיות חיי ישר ושלוש ראשי להלך חחת שטי ארצנו. פנינו לשלום וליצירה ורק בדרך זו נבנה את ביתנו הלאומי וכל הרוצחים והפושעים יכלו כעשן. אלפים שנה מחכה הארץ לבניה האסתיים וקוראת להם לשוב אליה ולרפא את הריסותיה ועתה אנו שבים אליה ולא נעובה לעולם, לעולם. יוכלות על יובלות היתה ארצנו שוממה ועזובה, ורק מאז החללנו להתישב בה שנית הפכה מטרור ציה לארץ פוריה. עכנו יוסף טרץ על טרצו ועבד בכל כחו וכשרונותיו ולא ישקט ולא ינוח עד אשר ישוכו אליו ימית-תפארתו אשר גלו מסנו. לא נזוז מארצנו ולא נפסיק את מפעלנו הלאומי הקדוש, כי בדרך החיים והחרות בחרנו ובה נלך לעולם ועד.

יעקב שניאורסון (כתה ה'א)

קְדִישֵׁיתוֹם

קִרְשׁ לִיצְחָק, יְתוֹמוֹ הֵרָךְ שֶׁל הַקְדוּשׁ אֲלֵעוֹר בִּיצוּצֵק, הַיִּיד.

שְׂדֵה-הַקְּבָרוֹת מִיֶּזֶף אָדָם
 קוֹל בְּכִי וְנִהַי נִשְׁאָע:
 בְּנִים נְאֻמָּנִים לְעָם
 אֵיכָה אֲבָרְתֶם, אֲדִירֵי-דָאָמָה?

וּפְתַע קָמָה דְמִיָּה,
 כָּל הָעָם קוֹפֵא, מִחֲרִישׁ:
 יֶלֶד קָמָ נִפְשׁוֹ הוֹמִיָּה
 תִּרְשׁ דּוֹבְכוֹת שְׁפָתָיו קְדִישֵׁי...

יְתוֹם-יִשְׂרָאֵל! אָנָּה הַנְּחָם,
 מוֹתֵי-קְרוּשִׁים אֲבִיךָ מֵת,
 חָלָל נֶפֶל עַל קְדוּשַׁתְּשֵׁם
 בְּלִבְ-הָעָם שְׁמוֹ יִתְרַח...

יוסף קרטר (כתה ה'ב')

סְבִי

מקדש לסבתי יקירתי ורבה
 א.

פעם אחת ישבתי עם חברי בכתה ושוחחנו בינינו. כל אחד ספר על סבתו ומבנו. האחד התפאר שסבתו יודעת לספר ספורים נחמדים. השני אמר שסבו עושה לו סביבון לחנכה ורעשן לפורים, כי "אוסן-ידי" הוא ויודע לעשות צעצועים יפים. והשלישי הלל את סבתו המצטיינת בקולה הנעים. שמעתי את דבריהם ושחקתי. הצטרפתי מאד כלבי שקבי אינם בארצנו ואני איני מכירם כלל.

בשובי הביתה שמעתי שהורי מדברים בעצב על סבי ומבתי. בקשתי מאמי שחספר לי מדוע היא עצובה כל כך. אמי דחנני בקש וענתה: עורך קטן ועליך אך ורק לסדר ולא להטרידני בשאלותיך. אולם אני לא הרפיתי מסנה והפצרתי בה שחספר לי. אמי הביטה אל אבא והוא אמר לה: ספרי לו. מדוע נסחיר מסנו? ידע גם הוא כי יש צער בעולם...

אמי נשמעה לאבי וספרה לי שקבלה סכתב מרוסיה מסבי ומסבתי, סכתב איום. סבי נתעור. סבתי חלשה מאד. שניהם רעכים ללחם ורועדים חמיר מקור... גלמודים הם... כשגמרה אמי לדבר נתכוין בי לבי ופרצתי בבכי מר ולא רציתי לאכל את ארוחת-הצהרים. — רואה אתה — פנתה אמי לאבי — למה שגרסת בעצחך „הטובה“. הילד אינו רוצה לאכל. לא הייתי צריכה לצערו.

— אין דבר — ענה אבי — אני מאז ומתמיד מתנגד לסחנכים החדשים הספנקים את הילדים ומעלימים מהם דברים רבים. ילד צריך לדעת שיש בעולם צער ודמעות, רעב ועגל ונצול, למען יהיה בגדלו לאדם בעל אפי חזק...

— מה אתה שח? הוסיפה אמי למעון — ילד הוא ילד. נסה, בבקשה, להשפיע על החינוך שיאכל... הלא רעב הוא... צר לי ששמעתי בקולך... נגש אבי אלי והתחיל לדבר על לבי שאוכל ובשרני שכקרב ישרה לסבי ולסבתי רשיונות-עליה ויבואו הנה, אלינו. דברי אבי עודדוני במקצת ואכלתי את ארוחתי ואחר ישבתי להכין את השעורים. ב.

כעבור ימים אחדים נתפרסמה בעתון „הארץ“ ידיעה שהממשלה אשרה עלנה חדשה. אבי סחר אל משרד העליה שעל יד הסוכנות לבקש שם רשיון כשביל הזקנים. שעות רכות חכה במשרד ושב הביתה עצוב ורגז וכששאלתיו לסבת כעסו ענה לי: אין רשיון לפי שעה. אך אבי לא נפל כרוחו והוסיף ללכת אל המשרד יום יום ולפני לכתו היה אוטר לי תמיד: אל תדאג, בני אני אקבל רשיון-עליה. לא אחן מנוחה לפקידים עד אשר ימלאו את דרישתי הצודקת.

יום אחד שבתי הביתה כשעה מוקדמת. חברי יחד עם טחנכנו הלכו לטייל מסביב לחומת-ירושלים ואני פצעתי במקרה את רגלי ולא יכלתי להשתחף בטיול. אך פתחתי את דלת הבית ואבי בא לקראתי ואמר לי כשסחה: הרגיש מורך הטוב, כנראה, כי יום בשורה לך ולכן הקדים ושלחך הביתה. דע, בני, כי היום נשלח לסב ולסבה רשיון עליה ובקרב נזכה לראותם... גם כסף שלחתי להם ברוך השם...

דברי אבי שטחוני מאד ושכחתי מרב שסחה את הפצע שברגלי. הלכתי אל חברי הגר בשכונתנו ושחקתי עמו שעות אחדות.

ג.
 עברו ימים ושכועות וחדשים ומסבי ומסבתי אין

כל ידיעה. יום יום אנהנו סחכים למלגרמה לצאת לחוף יפו לפגשם—ואין קול ואין קשב. אבי כתב להם סכתבים אחדים ולא קבל עליהם תשובה.

— אולי הלך למשרד העליה — פנתה פעם אחת אמי לאבי — ותברר שם אם שלחו את רשיון העליה ומתי שלחיה ואין נשלח. אולי טעו חס ושלוס ככתובת... ואולי לא נשלח כלל, מי יודע?...

— גם אני החלטתי לגשת היום — ענה אבי — אף על פי שלא נעים לי להטריד את הפקידים ולהפריעם. את סוברת שאני היחידי הכא למשרד? המון אנשים באים שמה יום יום ומרגיזים את הפקידים ואינם נותנים להם לעבד במנוחה את עבודתם. אך האם יש ברירה אחרת? אלך.

אבי הלך ואני חכיתי לשוכו בכליון עינים. לא עברה שעה קלה והוא שב ואמר לאמי: — שטות היתה מצדי השלכתי. הפקידים צחקו והוכיחו לי שהרשיונות נשלחו בזמנם ולפי הכתבת הנכונה.

חלפו עוד שבועות אחדים—ומכתב אין. באחד הימים ואני יושב וכותב תרגילי דקרוק והנה נפתחה הדלת ונושא המכתבים נכנס ומסר לידי סכתב. נתחיו תיכף לאמי והיא פתחה אותו והתחילה לקרא — ומיד פרצה מפיה צעקה נוראה.

רץ אליה אבי וקרא: מה קרה? אמי לא ענתה לו דבר ונתנה לו את המכתב ומיד נתמלאו עיניו דמעות. כעבור רגעים אחדים נודע לי שהמכתב נכתב על ידי חברו של אבי ובו הוא מודיעו שסבי היקר נפטר יום לפני קבלת רשיון-העליה. הוא כתב לו שלדעתו לא תוכל הסבה לנסע לבריה ויש הכרח לצרפה אל משפחה העולה לארץ ישראל. ימים אחדים בכינו מרה. אבי היקר שלח לסבה סכום כסף ובקשה למחר ולעלות אלינו.

ד.
 סוף סוף קבלנו מלגרמה מסבתי כי הפליגה באניה והודיעה גם את היום שבו תבוא לחוף יפו. צפינו מסש ליום בואה. כעבור ימים אחדים נסענו ליופני. לא אוכל לחאר את הפגישת. אמי ואבי וסבתי ככו בלי הפיגות וגם אני בכיתי אתם. שכנו אתה ירושלימה, פני סבתי רוים ומקטטים. מדי שבוע כשכוע היא הולכת אל הכתר המערבי ומבכה שם את צרותיה ואת צרות ישראל.

לעתים קרובות אני יושב לידה והיא מספרת לי על חיי היהודים בגלות רוסיה ועיניה יורדות דמעות רבות...

שלמה גולדשטיין (כתה ז)

ההדלקה בליל בעומר

מה נחמד ומה נעים הוא חג ליל בעומר! הכל שמחים ביום זה וביחוד – היודים. זוכרני, בשנה שעברה התחלתי להתכונן לחג מיד אחרי חג הפסח. אני וחברי התאגדנו לאגודה בת עשרה ילדים. כל אחד מאתנו הטיל על עצמו ברצון תפקיד מיוחד. אחדים התחילו "בחורים על הפתחים" ולבקש נפט. אחדים לקטו עצים וכל חומרי-הדלקה. את כל "הרכוש" הזה שמו במחסן מרכזי, במרתפו של אחד מחברינו הגר בשכונתנו. אני, הדל באלפיי-יהודה, קבלתי על עצמי תפקיד קטן אך קשה למדי: התחייבתי לסחב את ה"פתחים", למלאם עפר ואבנים ולסדרם במקום שנועד להדלקה. מלאנו את תפקידינו על הצד הטוב ביותר. עבדנו עבודה-נמרצת וצפינו לחג. הרבה יגיעות יגענו והרבה מרחות מרחנו בהקמת פסל היטלר-הסן הרשע. כיצד? חפרנו בור ותקענו בו מוט. בראשו תלינו את הפסל המצחיק ושטנו בידו מטאטא, מסביב שטנו אבנים ועפר כדי שהמוט לא יתמוטט.

הגיע ליל ליל בעומר. כוכבים כשכיבים יוקדים הציצו אלינו מתוך התכלת העמקה. הירח שט לו אט אט ושלח אל האדמה את אורו החור והקר. רוח נעימה רחפה על פני כל היקום. האות נתן ומכסה-ההדלקה התחיל. בידי כל אחד מאתנו היה לפיד ובקבוק נפט. קדלקה המדורה ומיד פרצו מחוכה לשונות אש ושרפו ברעבתנות את הקרשים והקש. ואנו, התני-הנשף לא ישכנו הלילה בחבוקי-ידיים. יד אל יד – ורקוד! רקדנו מסביב למדורה. הלפידים בידנו ומפינו בוקע שיר אדיר ועליו. לקול ומרתנו נתקלחו הרבה אנשים, נשים ומפף לראות בסחזה.

בינתיים גדלה האש. ניצוצות נתזו לצדדים. רשפים לוהטים התרוטטו וטסו באוויר. ההתלהבות חזקה טרנע לרגע. הקהל הרב השתתף בזמרה ובמחיאת-הכפים ולמרחקים נשאו המלים:

**וְאָמַרְתֶּם כֹּה לַיהוָה
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּרֶךְ-יְהוָה!**

עוד אנו שרים ומכריזים ככל עז-והאש אכלה את הכל. נאלצנו להפסיק את רקודנו ולהאכיל את האש הרעבתנית. שוב עלתה אש חזקה ושוב התחלנו לרקד ולשיר. כה שמחנו עד שעה מאוחרת בלילה וכשכבתה המדורה שכנו הביתה עיפים ואחוזי-תנומה כמעט.

אכן, חג נחמד ונעים הוא חג ליל בעומר!

יצחק הרגיל (כתה ו)

בין שגלי תקופה

שקט מסביב. השמש שולחת את קרניה מבין העבים וההרים אל השדה המזויב. רוח הרישית מנענעת את השבילים ומנשקתן והן מתנדנדות ומניעות את ראשיהן כאלו הן אוטרות לה תודה. השמש הולכת ושוקעת אמטאט. החשך הולך וקרבי. אני יושב בשדה ושואף אל קרבי את הרוח הנעימה. נשאתי את עיני והנה השבילים כופפות את ראשיהן אלי וכאלו לוחשות לי דבר כה לא אבינהו. נשאתי את רגלי ופניתי ללכת הביתה אך לא יכלתי להפרד מהשבילים, אבל החשך בא והייתי סכרה להפרד מעליהן, ואמרת לי: הן! בוא אבא לבקר אתכן בכל יום ויום, אבל לא קימתי את הבטחתי. לא יכולתי לבא אל הקסמה, כי באו ימים רעים לישראל. השבילים היו עצובות מפני שאחיותיהן נשרפו. לא באתי אליהן, כי התאבלתי על אחי שנפלו בידי מרצחים. רק מפתח בתי הבטתי אל השבילים העצובות ולהפגש אתן לא יכולתי...

צבי מיטשניק (כתה ג"א)

מיגון לששון

מקדש לרופאי הנכבד הר"ר גרי

א.

ביום השלישי בשבת, בכי באדר, בשעה ארבע אחר הצהרים, לקחוני אבי ואמי לבית החולים, שערי-צדק ואמרו לי שעלי להבדק. כבואנו הכניסוני לחדר אחד ושם התפשטתי ולבשתי בגדי בית-חולים. שמתי עלי קפוטת וחכשתי לראשי כפה כחמיד מסש, רק פאות חסרות. אתר שכבתי בסטה והאחות השקתני שמן קיק, את טעמו, הנעים תחארו לכם בעצמכם...

גמרתי לשתות ואחות אחרת נגשה אלי והיא לבושה סינר לבן, לראשה כובע לבן ועל ידיה כפפות-גומי. האחות שמה על בטני שתי תחכשות, קצרה ורחבה והלכה לה. הורי נפרדו מסני ושכו הביתה ואותי השאירו בבית החולים. מחשבות רבות התרוצצו בסחי: לשם מה הכיאוני הלום? מה קרה? היכן אמי? וסי הם שכני?—חולים! הרהרתי והרהרתי עד שנרדמתי, בארבע שעות הקיצותי וראיתי שהמטפל בחולים מחלק קפה-כלי אחר, חשכתי שיגש גם אלי, אך מעיתי. אותי שכת-

כנראה לגמרי. בשעה שבע בבקר באו אח ואחות ושמוני במטת-גלגלים והובילוני לחדר-ההנחותים והשכיבוני על שלחן וקשרו אליו את רגלי ברצועות-עור ואת ידי ברצועות-כד חזק. ומה השתוממתי כאשר ראיתי את הנכרת גרי לבושה מלבוש משונה שעורר בי צחוק ואני אמנם צחקתי בכל פה. פנתה אלי הנכרת גרי ואמרה: צבי, צריך לבדק אותך מעט, רוצה אתה להרגיש או לא? עניתי לה בפנים שוחקות: אני מבקש שתישנו אותי. הר"ר גרי קרב אל האח הרחמן ולחש לו מספר מלים וזה לקח את המסכה המישנת וכסוי של צמר גפן. את הכסוי שם על עיני ואת המסכה—על פני ואמר לי לספר עד ארכעים. ספרתי עד שלשים והרגשתי פתאם כאלו אני נחנק. רצייתי להגיד דבר-מה לאבי, אך לא יכלתי כי תרדמה חזקה נפלה עלי...

ב.

כאשר התעוררתי משנתי—תסחתי: מה עשו עמי? היכן אני? פתאם תקפנו כאב חזק בכטן, בצד שמאל, ולא ידעתי נפשי מרב יסורים. גם הצמא גבר עלי. נתנו לי מפות-מים אחרות. כשראתה האחות הרחמנית שאני מרגיש את עצמי ברע, מהרה ועשתה לי זריקה. כעבור רגעים אחדים קבלתי זריקה שניה—ונרדמתי. פקחתי את עיני והנה הורי עומדים על יד מטתי ואף על פי שהראו לי פנים שוחקות הרגשתי בהם שהם כואבים את כאבי. לא הספקתי לשוחח עם הורי והמשיגיה נכנס והעיר להם שהבוקר נגמר. התפלאתי על המשיגיה, מה ראה לשלח את הורי היקרים בשעה שרצייתי שישבו על ידי. הם הלכו להם וצמאי חזק שניח. בקשתי מהאחות מים והיא נתנה לי, אך הצמא לא נשכר, מעין שרפה הרגשתי בכטני. בא הלילה ושנתי נדרה. נתנו לי פעם כפעם מעט טה וגם זריקות עשו לי והוקל לי במקצת. בבקר הגישו לנו אכל ועצבותי גדלה שבעתים, כי זכרתי באותה שעה כיצד מגישה לי אמי היקרה את האכל. האחות ראתה בצערי והאירה לי פנים. בערב הוטב מצבי עד שהיה בכחי לספר למטפל כי גם מבדיחותיו של הרשלה מאוסטרופול. בשעה שכנה התפללתי, קריאת-שמעי וישנתי.

ג.

מיום ליום הוטב מצב בריאותי. כתם שנים עשר יום להכנסי לבית-החולים באו הורי להשיבני הביתה. נפרדתי מן האחיות והאחים הרחמנים ומתמרפאים ואחרי שמסרתי לכלם את כתבתי, הודיתי לרופא ולעוזריו ולעוזרותיו על טפולם הנאמן בי ויצאנו החוצה והכינינו

לאוטו. בא אוטו ועלינו עליו-ונסענו. עוד פעם נפנפתי ביד אל בית החולים, ששכבתי בו שנים עשר יום, עד שנעלם מעיני ויראה כעין נקדה זעירה. באנו הביתה ואחותי ואחי קבלוני בשמחה רבה. אחותי הקטנה הראתה לי מיד חתיכת-מעיי ואמרה לי: הרי לך המעי העור שלך. התרגזתי על אשר לא ספרו לי שנתחו אותי. אמי ספרה לי שלא רצתה להרגיזי ולכן לא גלחה לי שאני זקוק לנתוח. בסוף חבורי אני רוצה להודות להורי חלק הטפול שטפלו בי ולר"ר גרי על רפויי הטוב ולר"ר אפרים הלוי על החליפו לי בכל פעם את התחכשת. יהיו נא כלם ברוכים!

הגדיים

בין סלעים קופצים, אצילים,
גדיים קמנים שמה רצים,
לוחכים הם עשבים רכים,
שותים הם מים וכים.

כה הם רצים, כה הם בועים
עד יקראו להם הרועים:
מְהָרֵי גְדִיִּי, וְכִמּוֹל שִׁיר
נְשׁוּבָה יַחַד אֶל הַדִּיר!

שלמה הרמתי (כתה ג"ב)

יצחק זמל (כתה ח')

ארץ ישראל על גלי הרדיו

עוד לפני חדשים אחדים הוריעו העתונים כי למשפחת הרדיו שבעולם יולד בקרוב בן חדש, רדיו ארץ ישראל, אשר ישא למרחקים את דברו בשלש השפות הרשמיות שכארץ. וכאשר בשרו כן היה. בשבועי לחדש ניסן (30 בסרין) זכינו, בני ארץ ישראל, לשמע לראשונה את נעים-קולו של הרדיו. אמנם קטן וזעיר הוא הרדיו הארץ ישראלי לגבי אלה שכאמריקה, רוסיה, גרמניה, אנגליה וצרפת אולם לעומת זה הלא יש גם תחנות-רדיו קטנות משלנו. גדולה התועלת שיביא לנו הרדיו, שכן דרך בו ישמעו צלילי הלשון העברית בכל העולם. ומי יכל לחאר את שמחתו של היהודי הלאומי

היושב בארצות הגולה עת אשר ישכע חפלה, הפטרה, שירים והרצאות סארק ישראל? הלא צלילים קדושים אלה יחדרו אל לב כל יהודי ויעורדו בו רגשי געגועים על ארצו הקמה לתחיה.

על כן ברוך יהיה לנו הרדיו וברוכים יהיו כל האנשים המשתתפים בו.

יצחק חרים (כתה ח')

לחַנְכַת הַרְדִיּוֹ הָאֵי?

האזינו לקול ירושלים! — בקריאה מעודדת זו פונה ירושלים לכל העם העברי ולכל נרחיו באשר הם שם ולכל העולם כולו. רכבות שומעים מרותקים יום ויום אל הרדיו ומאזינים אל צלילי השפה העברית, שפת התניך הסתעוררה לתחיה יחד עם העם העברי. זוהי הפגנת העם היהודי לפני כל העולם. סה רב ערכה התרבותי של חנת הרדיו בעיני העם העברי! היא פתחה את התרבות העברית בקרב עמנו ותחזק בו את הרגש הלאומי שלנו. מעתה יוכל היהודי שבגולה לשבת בכיתו ולהאזין ככסחה לצלילי שפתנו העברית. גם ערכו המדיני של הרדיו רב מאד. הוא ייצג את היהודים לעיני כל העמים התרבותיים בתור עם ובתור לאום השב לתחיה והוא יעורר בכל העמים רגש כבוד לעמנו. עם יסוד חנת הרדיו בארץ ישראל אנו עומדים לפני רגע היסטורי חשוב בתולדות השפה העברית ועלינו לדעת כיצד להשתמש בו כראוי.

תַחֲנַת הַרְדִיּוֹ בְאַרְץ־יִשְׂרָאֵל

ודאי קראתם בעתונים ואולי גם שמעתם, כי בניסן (80 במרס) נפתחה התחנה לשדור רדיו בארץ ישראל. הפתיחה נתקיימה בשעה 4.15 ע"י ה.מ. הנציב העליון לארץ ישראל גנרל סיר ארתור ווקופ. הוא נאם, כמובן, באנגלית ודבריו תורגמו לערבית ולעברית. חבה נדבר על ערך הרדיו: הרדיו משמש מכשיר גדול להרצת תרבות וידיעות שונות. הרדיו מקנה לאנשים דעת והשכל ובאפן כזה נעשים כל האנשים למשכילים. אפשר לשבת בכפר וללמד תורה מתוך הרדיו ואין צורך כלל לנסע לשם כך לערים גדולות. הפרופסור מתיצב לפני המיקרופון ומרצה את תורתו ברבים. מתוך הרדיו נתנת לנו האפשרות לשמע גם מוסיקה עדינה המענגת את הנפש.

ה. מ. הנציב העליון הבטיח בנאימו הראשון כי התחנה תתרחק מתעמולה מדינית ותעסק רק בהפצת השכלה ומוסיקה. הוא אמר: יש חקלאים בארץ הזקוקים לעצות ולידיעות מקצועיות והרדיו הא"י יקל עליהם לרכושן, בכדי להשביח את עבודתם. לתחנה הארצישראלית יש חשיבות מרובה, שכן הוא תתן מקום נכבד גם לדת. ואמנם ביום הראשון שמענו מומורי תהלים מפי הזמר מר וויינברג ואחר ימים מספר שמענו את החזן ווייספיס (כריטון) תפלות פסח, וזכינו לשמע תפלות נעימות על ידי מקהלת בית ספרנו. גם את תזמרת בית ספרנו שמענו. גם אותנו, הילדים, לא שכחה הנהלת הרדיו. בכל שבוע קבעו שש פניות דו-עבריות, באנגלית ובערבית. עוד דבר חשוב הנהיגה הנהלת הרדיו בחכניתה: היא מספרת לפנינו ביאוגרפיות של אישים גדולים ומאורעות היסטוריים רבי-ערך.

אחה העתונים הערבים כתב אחרי הפתיחה: "ערבי העולם יסלחו לנו אם ישמעו מלבד הלשון הערבית גם את העברית". כה גדלה שנאתם לנו. ביום הפתיחה קרא הקריין העברי כנהוג תמיד: "פלשתינה ארץ ישראל". כששמעו הערבים את השם ארץ ישראל רגזו והתריעו על כך. מה עשתה הנהלת הרדיו? היא פקדה על הקריין העברי שיאמר: "פלשתינה — א"י". אולם הישוב העברי התעורר ומחא, כי ראה, בצדק, ולזול בשם הקדוש לו מימים קדומים. הנהלת הרדיו החליטה להכריז בשלש השפות "ירושלים". ואמנם נאה הפתרון הזה וטוב. השם ירושלים בעברית יקר וקדוש לעם העברי לא פחות מהשם "ארץ ישראל".

ארץ ישראל וירושלים ועם ישראל—זהו החוט המשולש אשר לעולם לא ינתק.

משה בן הרץ (כתה ז')

שְׁאֵלוֹת בְּתֵנָּה:

- א. איפה נמצאות בתניך שחים עשרה מלה המחחילות באות כי בפסוק אחד?
 - ב. איפה נמצאות כתורה בפסוק אחד חמש פעמים "בני-ישראל"?
 - ג. איפה כתובות בתורה חמש מלים זו אחר זו הסתחילות כלן באות א'?
 - ד. איפה נמצאות בתורה חמש מלים זו אחר זו וכלן בנות שתי אותיות?
- בן-דבי אליהו, קירשנבוים צבי (כתה ז')

בְּרִיאוֹת־הַתְּלִמִיד

נפש בריאה בנוף בריא
שבוע-הבריאות

בהדש אייר הכריזו הרופאים העברים על עריכת "שבוע הבריאות" בכל הארץ. "שבוע הבריאות" נערך אחת לשנה ותמיד בתחלת הקיץ. מדוע בחרו יומי המפעל החשוב הזה בעונה זו דוקא? על השאלה הזאת אנסה להשיב: את תורת-הבריאות והלכות היגיינה חייבים אנו אמנם ללמד תמיד בכל עתות השנה אלא שבשבוע הבריאות מתכוונים הרופאים להורות את העם אמצעי והירות שונים מהמחלות הפורצות בעיקר בימות הקיץ כמו: דיזנטריה טיפוס ומחלות העינים. סיממת המפעל הזה "הנקיין-תרים בפני מחלות". ב"שבוע הבריאות" אנו רואים בכל מקום צבורי בבתי הספר, בחניות, ובבתי מרקחת שלטים ומודעות שעליהם כתובים חקי היגיינה. למשל "רחץ ידיך לפני האכילה", "השמד את הוובובים, כי מחלה הם מעבירים". העם רואה בכל פנה שלטים כאלה וקוראם וזוכרם. כמו כן נערכות הרצאות לעם. זכור לנו ודאי הסרט שהוצג לפנינו התלמידים, סרט מענין שאפשר יהיה ללמד ממנו הרבה נערכים גם משפטים פומביים על הוובוב ועל המחלות הנוראות שהוא מביא על האדם. אנו התלמידים הלומדים בכתות העליונות חייבים ללמד את חברינו הקטנים את חקי היגיינה שלמדנו מפי "אחות" בית הספר. אם כה נעשה והצלנו הרבה ילדים ממחלות המסכנות את הבריאות. מ. אליעזר קליינמן (כתה ז')

סְפָרִים חֲדָשִׁים

"יקטן בתל אביב" מאת יעקב פייכטן, הוצאת א.י. שטיבל, תל-אביב. הסופר והמשורר החביב יעקב פייכטן, המקדיש זה שנים רבות את עטו לנו הילדים, הגיש לנו בזמן האחרון ספור נאה מאד סחיי כלכלת בתל אביב. יקטן הוא שם הזכר. יקטן נולד על שפת הירקון בשכונת הצפון השקטה, ומנוח הביאו לכיתו שכרחוב הם. הכלב לא התרגל תיכף לרחוב אך לבית התרגל עד סהרה. שני אחיו הגדולים של מנוח קנאו בו אך מנוח לא ירד טדון הוא ונתן להם ללמף את יקטן. בינתיים גדל יקטן. כל הרחוב ובית הספר מכירים אותו. גם הגדולים עומדים ונהנים סכלכלב יקר זה. מול בית מנוח גר כנר אשר נפשו קשורה בנפש יקטן ומכניסו אליו תמיד. אך איש אחד ויחיד היה שונא אותו, זה היה השכן

הגר בקומה השלישית. לפי דבריו אין נביחתו של יקטן הנשטעת כל היום וכל הלילה מניחה לו לישון או לננוח. ביום אחד אכר יקטן ועל רחוב הם ירד האכל. כנדולים וכקטנים סובכו בכל העיר ושאלו וחפשו אותו. מנוח פרסם בחריצותו טודעות בכתב יד והדביקן ברחוב הם וברחובות הסמוכים. בכל רגע נפתחה הדלת וראש ירד או ילדה הופיע ושאלה נזרקה: נמצא יקטן? נמצא? הכנר לא נגן והלך קודר. גם השכן הגר בקומה השלישית הצטער גם הוא על אכרן כלכלב כיקטן. היום עבר ויקטן לא נמצא. בחצי הלילה שטעה אם מנוח שריטה בדלת. פתחה האשה את הדלת ויקטן קפץ סכויש, והחחכא חחת הסטה. כל בני הכית קמו בינתיים וזרווהו לאכל והבטיחוהו שלא יענש. הוא יצא ואכל ושכב חחת שטיכתו של מנוח. לטחרת היום נחפזו כל הילדים לים וכאשר ראו את יקטן קראו בשמחה: נמצא יקטן! נמצא! יקטן למד את מלאכת השחיה והשחיה היתה לו לראש שעשועיו.

זהו תכן הספור בקצור נטרין. הספור מלכב ומצחיק וגורם שעוה ענג לקורא. אני לא יכלתי להפסיק את קריאתי בו ולא זזתי עד שגמרתיו. טיעץ אני לכל חברי שגם הם יקראו את הספר ובטוחני שיחענגו כסוגי. חבה נקוה שמשוררנו יעקב פייכטן יזכרנו גם להבא ויוסיף לכתב לנו ספורים נעימים כספורו זה.

משה זעירא (כתה ז')

בְּבֵית־סְפָרֵנוּ

- כביג אדר טילו הכתות ד'—ה' ליריחו ולסביבה. הכתה ז' הלכה לחכרון ושתי הכתות ג' בקרו בסביכות ירושלים.
- כא' בניסן טילה הכתה ח' (טילו ברצל) להר טוב ולחולרה.
- הכתות ב' טילו כסביכות ירושלים.
- ד' בניסן נערך טקס סגירת בית הספר לחפש הפסת. טר אילן נאם לפני התלמידים על ערך חג הפסת. התזמרת נגנה סנגינות-לכת אחדות.
- כביג בניסן נפתח בית ספרנו. טר אילן דבר על ערך הלמודים. התזמרת נגנה סטיטב סנגינותיה.
- בשבת, אור לייח באייר, הוא ל"ג בעטר, שרו חברי מקהלה, שירת ישראל—"החכמוני" ברדיו הארץ ישראלית. התלמידים הצליחו בשיריהם וכל שומעיהם נהנו דנאה סרובה.

עלון חדשי

נ פ ש

(לזכר גרשון מושיב ויוסף כ"ץ הי"ד)

ששה חדשי-זועה עברו על עמנו הבונה בעמל-לא-אנוש ובמאמצי-לא-אדם את בית-מולדתו בארצו הקדושה. בעצם ימי-עבודתו. כעור אמת-הבנין בידו, קמו עליו ערבים מרצחים בסתר, פורעים פראים ושואפי-דם ושרפו את שדותיו, שחתו את יגיעו, שדדו את רכושו ורצחו באכזריות-חיות את מיטב בניו-בוניו ודמו להשמידהו כליל.

אך מזמת הרשעים לא קמה והיא גם לא תקום לעולם! עמנו שבע הנסיונות והיסורים עמד איתן על משמרתו ולא הפסיק גם לרגע קטן את עבודתו הכבירה, עבודת בנין ביתו הלאומי.

הרבה בנים ובנות נאמנים שכל עמנו במשך-ירחי-בלהות אלה ובין כל קרבנותיו היקרים יעלה נא גם זכרונם של שנים מבחירי-תלמידינו, חניכי בית ספרנו, נערים נחמדים, יפי-תאר ויפי-נשמה, נערים רכים וזכים, הטהורים בחייהם והקדושים במותם:

יהי זכר גבורינו הצעירים האלה לברכה!

ברדיו) וה. מ. הנציב העליון הגנרל א. ג. וקופ. היריד עושה רשם חזק על כל מבקריו הרבים.

— מאורע גדול אירע ביום ג', כ"ז באייר, בעיר העברית הראשונה תל-אביב; בו ביום קרבה אל ימה אניה יוגוסלבית שפרקה שם את מטענה, יש תקוה שבקרוב נוכח לנמל עברי ולא נוסף עוד להשחמש בנמל יפו של שכנינו.

— נפטר בלונדון הציוני הודוע הדיר דוד אירד. הוא הוא היה רופא מפורסם ואדם טוב ומיטיב עם הבריות, אהב את עמו אהבה עזה והקדיש לנאולתו את כל כחו. שנים אחדות ישב בארץ ישראל, כחבר ועד הצירים, ורבות פעל לתחייתה, תנצבה.

— מת הלורד אלנבי, המצביא האנגלי הגדול, כובש ארץ ישראל מידי חיל התורקים. רחש כבוד וזכה למפעל היהודים בארץ והביע פעם בפעם את ברכתו להצלחת הבית הלאומי היהודי. הרחוב הרחב והמרקז ביותר בתל-אביב, רחוב אלנבי, נקרא על שמו.

— איטליה הניעה אל מטרחה וכבשה את מדינת חבש. חדשים רבים נלחמו החבשים הבלתי מווינים כמעט בנבורה ובמסירות נפש הראויות למופת, אך לא יכלו עמד בפני איטליה ופצצותיה, מכוניותיה המשוריות ובאדי-הרעל אשר שלחה בהם. לפני זמן קצר נכנסו הצבאות המנצחים לאדום אבכה, עיר בירת חבש ותקעו בה יתר. הנוש, הקיסר החבשי, הוכרח למצא לו ולמשפחתו מפלט. ביום 8 לחדש מאי בא עם בני ביתו ומקורביו (50 איש) לנמל חיפה ומשם הלך ירושלימה וקבע כאן לפי שעה את דירתו. ג. ווינק (כתה ח')

חברנו חיקר רפאל דננברג!
 ביוגון רב ובכאב עמוק אנו סבכים אתך את בן דודך
 הקדוש צבי דננברג הי"ד
 שנפל חלל בודי מרצחים ופראי-כדור נתעבים.
 חבריך
 תלמידי הכתה ה"ב וסחנכם

— ביום השני, כ"ז באייר, בשעה 12 כצהרים, נערכה ב'אהל שם' שעי' בית ספרנו, כמעמד תלמידי הכתה ד' — ח' וטוריהם, אזכרה לנשמת רבי נחום סוקולוב ז"ל. מר מ. אילן וטר א. לולו נשאו עליו נאוטי-הספר ודברו על פעולותיו הכבירות כסופר וכמנהיג בישראל.

מקרוב ומרחוק

(חדשות שונות)

— שני אורחים יקרים עשו שבועות אחדים בארצנו: המשורר הגדול ז. שניאור והמספר המפורסם שלום אש. הראשון קנה לו שם עולם בשיריו המצטינים בתכנם הפיוטי העמק ובסגנונם העשיר והחוק, והשני—בציוריו ובספרויו הגדולים המשקפים את נשמתו העדינה ואת אהבתו העזה לישראל עמו, שניהם זכרו גם אותנו הילדים וכתבו לנו יצירות חשובות. במסכות שנערכו לכבודם הביעו את תשוקתם להשתקע בארץ ישראל—ומי יתן וישובו בקרוב אלינו ולא יסיפו להיות אורחים פה.

— 30 למרץ נפתחה תחנת-רדיו בארצנו, הצבור היהודי קבל את בשורת הפתיחה בשמחה רבה. מעתה ישמע הדבור העברי שיצא מארץ ישראל בהרבה ארצות, גם את הילדים לא שכחו מנהלי הרדיו וקבעו "פנת הנוער" בשבילם.

— בכ"ז בניסן (19 לאפריל) פרצו פרעות בארצנו. רוצחים מקרב העם הערבי התנפלו ביום זה על היהודים שהלכו לתמם כרחובות יפו ורצחום באכזריות. הפרעות לא הצטמצמו רק ביפו בלבד, כי אם פשטו גם ביתר ערי הארץ ובכפריה. רשעי הערבים מציתים את יכול אחינו העובדים הישרים והכשרים, מתריבים את פחדיםיהם ושורפים עצים שנטעים ידים עבריות עמלות. גם קרבנות נפלו. 26 יהודים נהרגו על ידי אנשי דמים אלה, הישוב העברי עומד איתן והוא בטוח שהתגבר יתגבר על צורריו ובכחות מתודשים ובמשנה-מרק ימשיך את עבודת בנין ביתו הלאומי בארץ עברו ועתידו.

— ביום החמישי, ח' באייר, נפתח בתל-אביב יריד-המזרח העברי הודוע בכל העולם. הרבה מדינות משתתפות בו. בטקס הפתיחה נאמו ר' מאיר דיונוגף שיחיה, ראש עיריית תל אביב, מר תומאס מיניסטר המושבות (מלונדון)

אליעזר מרגנוסקי

קָרְבָּן ראשון שֶׁל הַנְּעִיר

(לזכר יוסף ב"ץ ז"ל, נרצח בדרך ירושלים ע"י מוצא, י"ט תמו תרצ"ז)
 קרבן חדש נפל על מזבח האמה, והקרבן הוא... יוסף. מי העלה על דעתו כי חבר יקר יעזבנו לנפשנו בשעה טרופה זו לעם ישראל, זמן אשר כל זוג ידיים כה יקר הוא לנו. יוסף עמד על משמרתו עד רגעו האחרון. כתשובה נצחת למעשי האלמות והרצח יצא יוסף לעבודה בזמן שנדרשו ידיים עובדות.

זוכר אני אותך, יוסף, אחרי עלותך לארץ מאוקראינה וכאשר נכנסת בחורף תרפ"ז, לשנת הלסורים השניה בכיה"ס, תחכמוני שכירושלים: ילד תמים וישר, בעל שקרות בהירות, עם עינים המביטות נכחן והמביעות יושר ונאמנות. שבע שנים ישבנו על ספסל למודים אחד, עברנו תקופות חיים מכריעה, התקופה אשר הכשירה אותך וקבעה את חייך להבא...

תמיד היה חבר טוב. תמיד ידע לעודד ולשמח את החברה וכצופה נאמן לא נפל מעולם ברוחו. תמיד היה נכון לעזור לכל אחד להשתתף בצרת כל אחד.

גמרנו יחד את ביה"ס, איש איש לפי יכולתו ונמיתו המה את דרך חייו; ויוסף רצה ללמוד, אבל אפשרותו הכספית היתה מצערה ולכן עזב עוד בשנה הראשונה את ביה"ס התיכוני לספסר ויצא לעבודה, החל לעבוד ב"קרן היסוד", אך לא הסתפק בעבודה משרדית גרידא ויצא לעבוד בתור פועל אינסטלטור, ורק ביומו האחרון החל לעבוד מחוץ לעיר, סכן את עצמו וקפח את חייו.

זוכר אני את חבורו, אשר נכתב בכתה השמינית, בו הביע את שאיפותיו לצורת חייו להבא. כתב, שרוצה הוא לצאת לעבודה חקלאית, לחיות חיי כפר שקטים, הרחק בן העיר ההומיה... ועד יוטו האחרון החזיק בשאיפותיו אלה...

הראשון שבין הנוער, אשר נפל חלל על אדמת המולדת.

אנו רוצים להביע הרבה, אבל אנו מדוכאים ורצוצים כל כך עד אשר איננו יכולים לעשות כלום, חוץ מלהרכין את ראשנו...

את נחמתנו היחידה נמצא בהמשכת בנין הארץ במשנה טרץ ועבודה.

יצחק וינוגרד

עַר קָבֵר חֵבֵר

(מלאת שבעה למותו של יוסף ז"ל)

לפני שמונה ימים ראיתיו. פגישה מקריה ואחרונה היתה זו. פגשתי—והוא מלא שפע חיים. על פניו שפוף זהר ועיניו מבריקות בכרך חיים וזיו עלומים. גלה לי אז, כי ברעתי לצאת לעבוד כמושבה, לעזור שם לפועלים העומדים בקביעות על המשטר בלידות, לבלי חת למרצחים לסלא את רצונם להרום ולרצוח. נודע לי, כי העבודה מרובה עתה מאד וחמרות ידים עובדות רעננות, לכן הוא מתכוון לצאת יחד עם עוד הרבה חברים שרגש החובה והאחריות מפעם בלבם, לחוק ידים רפות ולעודד את הרוחות. זוכר אני את פניו השזופים משמש אי, את עיניו המביטות נכחן כמבט ישר, שלו, שמתוכן נשקף טהר ולכביות, את שקרותיו הבהירות הקצרות ואת גופו המוצק ואז בדברי אתו לא עלה על דעתי, כי צעיר זה עומד על עברי פי פחת, כי מלאך הכוח למש אליו את עיניו ומתכוון להטרידו מן העולם. ולא ידע העלוב גם הוא, כי כבר נחרץ דינו למות והיה מלא תקוות ושאיות לעתיד, והנה עזבנו לאנחות וקשה מאד להשלים עם העובדה כי כבר כסהו עפר, וכי לא נראה עוד לעולם.

ארבע שנים תמימות ישבנו יחד על ספסל למודים אחד בבית הספר, תחכמוני. ארבע שנים של צער ושמחה, אבל ויום טובה חליפות. שנות למודינו היו שנים קשות לעמנו. שנות צרה ורדיפות ככל תפוצות הגולה וגם בארצנו. זכורים לנו ימי פרעות 1929. כמה דם רותה אדמת אדצנו, דם בניה אשר הגנו עליה. מני אז עברו שנים מספר אשר גם הן לא היו שנות זהב לעמנו, והנה התעוררו שוב שכנינו אשר מפחנו אכלו ומטימינו שחו, בעטנו בנו טרוב טובה וקמו עלינו לכלותנו. והנה קטנו גם אנחנו להוכיח להם כי שנת 1936 איננה עוד שנת 1921 או 1929. אנו לא נפשט את צוארנו לשחיטה, לא יחזרו ימי קישינב לא"י. התעוררנו להראות להם, כי לא נתן עצמנו למשסה. דמנו אינו הפקר. קטנו להגן על אדמת מולדתנו הרויה מדמי בניה זה אלפי שנים, ובין שמות הקדושים, קרבנות ימי הדמים, יצטרף עתה גם שמו של יוסף. הגורל העור לא ידע רחם וכיר אכזריה ופושעת קפד את פחיל חייו בעודנו באבו, רק שבעה עשר אביבים עברו עליו ועד השמונה עשר לא זכה כבר לבוא.

אין תנחומים

הנכונה הידיעה? מה איומה המסגרת השחורה האם לא נשוחח יותר? לא נחראה עוד? זה שאני מכירה אותו, שהוא קרוב לי, ידיד, ובאו המרצחים וגולותו. והוא הן חשב רק להתחיל לחיות. לקבוצ אלך, לעבודה אלך—היה אומר, האפשר, כי שאיפת חיים תנתק בן רגע, ע"י חץ רשע אשר פלח את לבנו הצעיר? לו נתן לי להביט בפני מרצח זה! לא, לא רגש לאומי פעם בו כשעשה מעשהו: לא יתכן כי כזה יהיה רגש לאומי! איני מכינה, לא אוכל להבין. חסול ראיתיו בצחוק, כמרצו—זכעת?—עיניו עצומות, חור, מורד לקבר. אין לו מקום עוד בעולמנו הרחב האדמה סגרה עליו. לא ירפא הכאב.

על משטר כבוד המולדת והעבודה נפלת חלל, חברי יוסף! עזבתנו לתמיד, עזבת את עולמנו העכור, את עמק הבכא, ללכת לעולם שכולו טוב, אין בפינו מלים להביע את גודל האסון. את גודל הכאב, הצער והאכזרה שהסתלקותך גרמה לנו. כמותך אבר לנו לנצח ידיד, חבר ואה מסור, אשר אין לו תמורה, וצר, צר מאד על חייך הרעננים והצעירים שנקטפו בלא עתה: „וגדול טאר, מאד הכאב“.

עבודה והגנה: יבוש הכצות בחולה

לְזַכֵּר יוֹסֵף

רק חסול היה בתוכנו. שקמ, צנוע, חביב על כולנו. יחד גמרנו את ביה"ס, תחכמוני, יחד היינו חברים במחנות העולים והתלכמנו כשאלותינו על עבודה, על חיי חברה צורקים, חלם על יציאה לקבוצ, להגשמה. מי פלל שהוא, יוסקה, יפול חלל סכרור מרצחים. גם הוא. דמותו כסו חיה לנגד עיני: פניו הצעירים אשר תום ילדות נסוך בהם, עיניו הכחולות אשר הפיקו טרץ רב, וחיוכו העליו כל-כך. היכופר דמו, של הצעיר והרך? ושוב עולה באוני קולו—ויודע אני: לא אשכענו יותר — והקול אומר: „המשכת הפעולה, העפלה ללא לאות“.

עוב אותנו יוסקה. הלך לבלי שוב. אבל תמיד יצעק אלינו הדם הזה מן האדמה ויעוררנו לפעולות, להגשמת החובה הלאומית.

בשם חבריו המתאבלים

משה

חברה

רְעִי

הקרבן הארבעים ושלושה של הישוב העברי בימי זועה אלה. קרבן צעיר, חבר מסור ובן נאמן. איני יכול להעלות בעט את גודל האסון. איני מאמין למציאות המרה. האם לנצח? והרי טרם ראית חיים. וכמה שאף לחיות, ליצור.

זכורני עת מוילנו יחדיו בעמק, לפני שנתיים ימים. בקרנו את קבוצי הנוער ושאלה מסרידה אחת היתה מנקרת במוחך: מתי אוכל אף אני לשחק את כחותי עם אלה העטלים ובונים? מתי יהיה גם מקומי כאן, בקבוצ הנוער?

לא נכפר על דם אחינו יוסף, עד אם הגשמו שאיפתו, שאיפת האומה: עם בריא על אדמת המולדת המחודשת נעוריה.

אברהם דינבורג

יוסף כ"ץ ז"ל

רק שנה אחת עבר כעור-מתלמד במחיצתי ובמחיצת חברי בקרן היסוד, ותוא אז ילד רך, זה עתה עזב את ספסל בית-הספר, תחכמוני. לפני שנה הודיע

שהחליט לעבור לעבודה גופנית וללמוד מלאכה. בעבודתו במשרד הצטיין תמיד וגלה כשרונות יוצאים מן הכלל. אידיאליסט ואהוב על כולנו. תקווה רבות תלינו בו. אולם הוא חתר תמיד לעבודה קשה יותר וחלם על חיים בקבוץ (היה פעיל בהנועת מחנות העולים). עד מהרה הוציא את מחשבתו לפועל והלך לעבוד באינסטלציה. ידענו שאין למונע אותו מצעדו זה וגם הרגשנו שצער יקר זה מכשיר את עצמו לעבודה פעולה ועתיד למלא תפקיד חשוב במפעלנו בארץ.

ביום ה' בבקר יצא לעבודתו למוצא וכדורי אויבים מרצחים מצאוהו בשוכו מעבודתו. ככה נגרע פתאם האילן היקר והרך הזה. אין מלים לנחם את ההורים השכולים.

עטופי יגון עומדים חבריו, שרכש במשך שנות חייו הקצרים, על יד קברו הרענן. הם ישמרו את זכרו לנצח.

א. אוליצור

ג'רשון מושיוב

(נפצע בהגנה על קריית ענבים כ"ט אב ומה בני אלול)

לא עלתה עוד דמעה בעין למראה המסגרת השחורה העוטרת את שמו בראש העתון. רק כאב צורב בלב, יגון לוחט וכעס אין אונים על הגורל ושליחיו, חיות אדם.

לא בכיתי, כי עלו לפני חמונותיו מימי ילדות ונערות ועד ימיו האחרונים והכולט שבכולן הוא — החיוך הטוב והעליון, פרי שמחת חיים מלאים ופזוב לב של צעיר מלא סרן, פעיל, ער, עליו והציני כאחד, לומד בשקידה ובהבנה רבה וחי אף על פי כן סחוף לדי אמות של המדע למען החנוקה שהוא מיוצרת הראשונים ומסנהיגיה, אהוב על חבריו ומכריז.

אין דמעות עוד, אך הכאב צורב והיגון לוחט על שדוקא אותו רצחו, את גרשון שמרביח זמנו ויגיעו הקריש למען האחוה בין עברים וערבים ובה ראה מטרה לחייו ולמרכזו.

יעקב תלמי

כן נאמן וחביב היה, חבר יקר ואהוב ותלמיד מעולה. הצטיין במחבת העבודה ובפשרון ההעפלה. כמה עמל ומדויק חכה ועסקות גלה בלמודיו ובכל פעולותיו. כבר בצעדי הראשונים בשרה החקירה בעולם הצומח,

נכרו סימני החוקר הרציני לעתיד: אהבה רבה למקצוע, יושר מדעי ודיקנות. דבריו נכתבו בהקפדה מדעית ולשונית; ידיעותיו בעברית היו עשירות. מכאן יחסו החם והער לספרות המדעית בעברית, יחס זה הביאהו גם לפרסום מאמרו המדעי "הטבע והארץ". עסק בפיוולוגיה של הצומח, אך בהתעוררות רבה היה מקדם כל מחקר וכל מאמר בבוטניקה ככלל הנכתב עברית, אם כי עבודתו הביאה אוהו גם לירי השתלמות ועיון בשפה הגרמנית ובספרותה המדעית.

מפעם לפעם היה סח על מחקריו החדשים שהוא עומד לפרסם בקרוב. וכזה רצה גם לעודד ולהתעודד. עם הבאת כוחותיו לירי גילוי גבר במחוננו העצמי וגדלה שמתו מתוך הכרה עמוקה שההתמסקות במדע היא למוכת האדם ולאשרו. משפחתו, מוריו וחבריו תלן בו תקווה. והוא ידע את מלוא האחריות המוטלת עליו.

היה חסון, אמיץ ומעפיל. כל יודעיו ישמרו מתוך חרדה את ההווה הנאצלת והחביבה שכדמותו של גרשון מושיוב.

ברוך

בקיץ 1932, בעת הסלחמה על עבודה עברית מאורגנת בבנין הכרכה ברומסה, היינו יוצאים יום יום — עשרות פועלי בנין — למשמרת ליד המגרש הגדול שהוחל בהכשרתו מתוך נשול הפועל המאורגן. מי שזוכר את הימים ההם יודע את הסלחמה הקשה שנהלו אז פועלי ירושלים על זכותם לעבוד בעבודה-עיריה זו מול חזית משולשת: של העיריה הנשאשביית, הקבלן הנכרי והפראקציה שעזרה על ידם בהסתה ובסמיו הפועלים הליפתאים בפועלים היהודים והסתדרותם. המשמרת עמדה יומם ולילה, כי גם בלילות עבדו בהכשרת המגרש, וגם בלילות נמשך החרם על הפועל העברי המאורגן. בוקר אחד באו שלושה נערים זהודיעו שהם מתגייסים למשמרת ומוכנים לעמוד בה כל הזמן. אחד מהם היה פועל בכית הרושת פרומין ושנים האחרים — מהנוער הלומד. אז הכרתי את גרשון.

עוד פגישה עם גרשון, ושוב — במשמרת. הדבר היה בימי שביחת פרומין, כשהפועלים השוכתים היו עומדים ליד שער בית החרושת. בוקר אחד התקבצנו יחד, עשרות פועלים, לפני לכתנו לעבודתנו בכנינים ועלינו לגבעת שאול להצטרף למשמרת. בכניסה לגבעת

שאוף פגשתי בגרשון. הוא היה הסקשר בין המשמרת שליד בית החרושת לבין המשמרת שעמדה בכניסה לשכונה. כולו מביע רצינות ודרך לקראת מילוי תפקידים, בלי לבקש השכונות רכים, בפשטות ובנאמנות. פעילותו הרוחנית, שהתבטאה הן בעבודת חקירת הצמח והן בהדרכה רעיונית של נערים עובדים ולומדים, עלתה כד בכד עם קיום הסצנות המעשיות של חנועת הפועלים הארצי-ישראלית.

פגישתי האחרונה עם גרשון גם היא היתה —

אברהם ארסט

יער בלפור

שמיא כהנא (כתה ז"א)

החנכיה

(אגדה)

היה היה בארץ ספרד, בימי גזרות ושטר, איש עשיר אחד מצאצאי האנוסים ושמו מיגואל. ולא ידע האיש את דרכי אבותיו היהודים ואת מנהגי דתם וידע רק מצוה אחת, מצות הדלקת הנרות בימי החנכה.

וחנכיה יפה היתה לאיש אשר שמרה כבכת עינו ומדו הביטו בה זוכר, כי בעודנו ילד קטן היה אביו פותח הלת סתרים באחד הקירות ונכנס הוא וכל בני ביתו אל מערה והדליק את נרנת החנכיה, וזמר ברגש רב ומירות לוקחות לב וספר להם על החשמונאים הנכורים, אשר הצילו את ישראל ואת ארצו מכף היונים ועל

חג האור שנקבע מאז לזכר הנצחון. ויאהב מיגואל את החנכיה וירדיקה גם הוא מדי שנה בשנה במשך שמונה לילות ויזמר את הזמירות אשר שמע ספי אביו.

כה עשה האיש כל הימים עד אשר בא אסון. על יד ביתו גר כמר ערום ורע מעללים אשר ידע כי מסוצאי-היהודים מוצא מיגואל ויקנא בעשרו ובחכמתו ויחבל תחבולות להעליל עליו עלילות ברשע למען יירש את רכושו. ויורע לכמר כי מקיים מיגואל את מצות הדלקת הנרות בחנכה וישמר את הדבר בלבו.

ויהי כהגיע חג החנכה וילך הכמר ויספר לראש האינקוויזטורים את מעשה מיגואל. וישלח הראש אנשי צבא ויבואו ויתפרצו אל בית האנוס בערב ויראו והנה חנכיה בעלת שמונה קנים דולקת וזורעת אור הב מסכיב. ויאמרו החילים את מיגואל וישיתוהו במכצר, אשר

על שפת הים. ובטרם יצא האנוס את הבית לקח עמו את החנכיה ויבטח את החילים, כי ימסרה לביה המשפט ככל עת אשר ידרשו ממנו.

ליל סער וגשם היה הלילה הראשון שבו הושם מיגואל במבצר. הים נעש וגליו התרוספו מעלה מעלה בקול שאון חזק. ומיגואל ישב בתא הצר ויחפץ בלב שבור אל ה' ויתחנן לו כי יושיעו מצרתו. וככלותו להתפלל הוציא את החנכיה וירדק את הנרות שעוד נשארו בה ויאור לו ויורח מעט לנפשו. כאותה שעה התנודדה ספינה בלב הים והגלים מלטלוה מלטלה חזקה בספינה הזאת ישב יורש העצר הספרדי אשר חזר מטיולו בארצות שונות. שמח וטוב לב היה הנסיך בעת עלותו על הספינה לשוב אל מולדת ולפתח התחוללה המערה הגדולה אשר הפילה עליו אימה. ויחררו המלחים לשלום אדוניהם ויחתרו ככל עוה במשוטיהם ויאורו את כל כחותם להלץ את הספינה מן הגלים הכבירים ולהביאה עד החוף, אך לא יכלו למצא את היבשה כי אפלה גדולה שררה בלילה ההוא בכל המקום. ויקם יורש העצר ויפרש את כפיו השמימה ויקרא: "פלטני נא, אלי, והצילני מטבע בים והביאני בשלום אל ארצי." עוד הוא מתפלל והמלחים קראו בשמחה:

"אור, אור, אור גדול בקע מהמבצר הקרוב. הנה היבשה והיא קרובה לנו כסאר טאר!" וישנסו המלחים את מתניהם ויסיפו לדחוף את האניה עד הגיעה אל היבשה. ותענן הספינה על יד החוף ויורש העצר וכל שריו אשר ארהו עמו במיול נכנסו אל המבצר ויראו את אור החנכיה וישאל הנסיך את האסיר בשל מה הובא היום. ויען מיגואל ליורש העצר על כל שאלותיו אשר שאלוהו וכאשר נמר לדבר הוציאו הנסיך מהמבצר ויקרא לו דרור ויתן לו כסף וזהב לרוב. ולמחרת היום יצא האנוס את ספרד וילך לאמסטרדם אשר בהולנדיה וישב בכל לבו לדת ישראל ויהי ליהודי נאמן ויחי חיי כבוד ואשר עד יום סותו.

ישראל ליטראי (פונט), כתה רב

עֲרִיִּיתִי לְאַרְצִנִּי

נולדתי כפולניה בעיר זמושץ. כשמלאו לי שלש שנים התחלתי ללמד בחדר מפי רבי וכעבר שנה נתקבלתי כחלמיד לביה ספר עממי פולני. הרבה יסורים

מכלנו מהסורים הפולנים שהיו ברוכם שונאי ישראל וגם מהתלמידים הפולנים שכנו אותם בשמות גנאי שונים ולא פעם גם הכו אותנו מכות נמרצות. בתחלה לא ידעתי את פשר הדבר. אבל אחר, כשגדלתי במקצת, הבינתי שאני, בן ישראל המעונה, זר לילדי הגויים. כמה קשה היה לשבת בין ארבעת קירות הכתה בתוך אורה של שנאת ישראל! לא פעם הרגשתי שאני נהנק ממש. התחלתי לחלום על ארץ מולדתי ותמיד הרהרתי: כמה מאושר אהיה כשאקוב את הגולה הנוראה! ארץ ישראל היתה בשבילי חלום, ולא הסחתי את דעתי ממנה אף לרגע קל. נפשי ארנה למולדתי הקדושה, שבה חיים היהודים חיי חופש, וילדיהם אינם יודעים מעטם של מורה וחבר שונאי ישראל.

ב.

ומה נדהמתי כשנודע לי באחד הימים כי חלומי קרוב להתגשם! הורי קבלו, דרישה והתחילו להתכונן לעליה. לשמחתי לא היה גבול. בכל יום עינים חכיתי לרגע בו נעלה על ספון האניה ונפרד מן הגולה לנצח. אחרי הכנות מרובות יצאנו לדרך. בני ביהו היו עסוקים כל כך עד שלא שמו לב כמעט אלי, לבנם הקטן. ולשמחתי גם יחד. המון אנשים גדול שלח לנו ברכות פרידה. בכל תחנת רכבת וביחוד בנסל הרגשתי שהכל מקנאים בעולים ארצה וגם בני הכל קנאו בי: הן בעוד ימים מספר תעמדה רגלי על אדמת ארץ ישראל, ומי ישוה לי?

ובהפרדי ברכתי במלים הכות את כל הקהל: להתראות בקרוב בארץ המולדה!

ג.

שמים ומים. נדמה לך שכשום פעם לא תגיע ליבשה. עמדתי כל היום על ספון האניה ונהניתי מהאוויר הצח ומיפי המכע. טוב היה לי. שמחתי יחד עם כל העולים. הרגשתי שפה באניה חופף ככר אויר ארץ ישראלי. אין מלים כפי לתאר את הרגעים שבהם התקרננו לחוף ארץ ישראל. בא חלומי. הקץ לגלות. עתה אני בן חורין במולדתי. הורי החליטו לגור בירושלים, עיר הקדש. גם את הבשורה הזאת קבלתי בשמחה. העיר הזאת היתה קרובה ללבי תמיד. החלטתי ללמוד בבית ספר. כמה טוב לי פה, ביחוד כשאני נזכר בבית ספר פולני כפולניה ונדמה היה לי ששום דבר לא יוכל להשביח את שמחתי זאת.

ד.

לא הרבה זמן נמשך אשרי זה. אחרי שבועות אחדים פרצו מהומות הרמים שגזלו מאהנו הרבה קרבות יקרים. זוכר אני את היום הראשון הנורא שבו נהרגו ונפצעו קשה מלמעלה מעשרה יהודים ברחובות יפו. הידיעה הזאת דכאה אותי מאד. במחי עברו כל מיני מחשבות ושאלות שלא יכולתי לפתור אותן: מדוע עשו כזאת הערכים? מדוע הרגו אנשים תמימים וישרים, שלא עשו להם כל רע? רציתי לשאול את הגדולים אולי אקבל מהם תשובה, אבל הכאב היה גדול כל כך עד שלא יכולתי להוציא גם הנה מפי.

ה.

כל הלילה חלמתי חלומות נוראים. ראיתי את גויות היהודים שנרצחו מוטלות באמצע הרחוב, מגואלות בדם ומסכיביותן עומדים ערכים מקלות ואכנים בידהם ונהנים מסעשיהם האכזריים ומחכים לקרבות חדשים. עברו ימים, שבועות וחדשים גרושים עוד יותר. ככל בוקר, כשלקחתי בידי הרוקדות את העתון, ראיתי כותרת שחורה וידעתי מה פירושה: יד המרצחים גזלה מאחננו עוד נפש יקרה. סוף סוף הפסיקה הממשלה את פעולות הרוצחים אבל מי יודע לכמה זמן? כל אחד מאחננו אוסר: לואי שבזכות הדם הנקי והקדוש של אחינו יבואו ימי שלום, כנני ויצירה לעם ישראל ולארץ ישראל.

עין חרוד, פועלים צעירים חוזרים מעבודתם

בַּמִּסְכָּבִי הַצֵּעִיר

(ידיעות ומנומים)

שבט, המסכבי הצעיר" בצע כחפש מפעלים חשובים אחדים: א. קִיָּטָה מסודרת לנערים שנועדה לגדודיו השונים. ב. הוצאו לאור עתונים ואלה שמותם: "מסד" (לגדודים חסידה סנוניח), "נעפילה" (לגדודים נשרים, עפרים), "שאנתנו" (לגדוד הכפירים). העתון, "שאנתנו" הצליח ביותר. כמו כן נעשו פעולות רבות במועדונים, כגון: תרגילי סדר, משחקים משותפים וחברותיים וימי ספורט שונים. עם נעילה הקיטנה נערכו לגדודים ימי שדה בחורשת ביה"ם, "חכמוני" שהצליחו מאד. והואיל והימים לא היו כחקונם, כי ימי השוד והתפר שררו עדיין כקרב הישוב העברי בארץ ולחוף לעיר לא יכלו גם לצאת, על כן נערכו ימי השרה בתוך תחום בית הספר גופו.

עם התחלת הלמודים בשנת תרצ"ז חדשנו את פעולותינו הצופיות. הן נערכות בשבטנו פעמים בשבוע ומקנות לחברים ידיעות בצופיות, בתולדות הישוב העברי בארץ ובגולה, ידיעות רחבות על מנהיגים ציונים גדולים ועל חלקי הארץ ומשכבותיה. פעולות אלו מושכות את לב הנערים ונוטעות בהם את רגש האהבה והרעות. כמה עונג גורמות פעולות אלו לנערים ואמנם רבים מהם נכספים להמנות על חברי הגדודים, כדי לכלות את שעות הפנאי וגם לקנות ידיעות שונות. חברים, הצטרפו נא אל שורותינו ונגדיל את שבטנו הנושא עליו שם יפה כל כך, הוא השם, המסכבי הצעיר!

שלמה גולדשטיין (כתה ה')
שמאי כהנא (כתה ז'ב)

מ. א. קלינמן (כתה ח) *

רבי מאיר דיוננוף ז"ל

לפני כשלושים שנה הציע רבי מאיר דיוננוף לפני החושבים היהודים שבקיר יפו, ליסד לעצמם שם שכונה מיוחדת, שתהיה כלה עברית. הצעתו מצאה חן

(נולד בפורים-שושן תרכ"א ונפטר ביום ז' תשרי תרצ"ז)

בעיני חבריו ויחידיו להוציאה לפעל וייסדו שכונה ויקראו לה, אחוזת בית. ויאהב דיוננוף את השכונה ויתמסר לה בכל לבו ותגדל מיום ליום, ואחוזת בית הקטנה נהפכה לדרך גדול—ותל אביב שמו. כחיים רבים נבנו בקיר העברית הראשונה, כתי חרשת וכתי מסחר נפתחו בה. דיוננוף הקדיש לה את כל חייו וייסד מוסדות צבוריים ומפעלים חשובים למכור. כיהודי יש להזכיר את בית-הנכס שייסד ושהקדיש לו את ביתו. הוא גם מייסדי "יריד המזרחי" שכל סוחרו העולם מתכנסים ובאים אליו ומשתתפים בו. ואחד מחיבתיו הגדולים היה לבנות נמל יהודי בתל אביב ולפני חצי שנה זכה לראות את ראשית התגשמותו של חזונו. כימי המאורעות יסדו היהודים את נמל תל אביב, שעתיד גדול צפון לו. כיום שנוסד הנמל היה דיוננוף חולה, אך הכשרה המסמחת על הפריקה הראשונה בחוף תל אביב חזקה את רוחו ונתנה לו עז להתגבר על הלשתה והוא גם פעל משכבו והלך לבקר את החוף וישב מאד למראה

עיניו. דיוננוף היה מאבות הישוב החדש בארצנו ומסנהיגי התנועה הציונית ופעל רבות לתחיית העם ולגאולתו. אדם יקר-רוח וכביר-סרץ היה ולכן התחבב על כל בני עמנו. גם אנו, הילדים, אהבנוהו אהבת נפש, כי ידענו את לבו הטוב ואת אהבתו העזה אלינו. כצואתו שנתפרסמה מיד אחרי מותו כקש, שכראש המלוים אותו לבית-דעולמו ולכו התלמידים והתלמידות ובקשתו נתנה לו. כמותו אבד לעם ישראל אחד מסנהיגיו הגדולים, לישוב שכארץ—אחד מאבותיו ולתל אביב—פאר ראשה. יהי זכרו ברוך!

אברהם אלפרט (כתה ז)

מהעבר הקרוב

כימי הפרעות נמשכתי לקרא בעתונים. ככליון עינים כיתי לבקר בכרי לקנות את העתון הסביא אתו חרשות שונות על המצב בארץ. קראתי מאמרים רבים שקשו עלי רשם חזק. כיהודי התרשמתי מהמאמרים, מי נתן לרוחות הרעות להשתולל, עיפה נפשנו להורגים. רעה אחזה אותי כשראיתי בעתון את הכתרת, אב על בניו נהרגו. בכיתי את החללים האומללים שנרצחו בידי מרצחים טמאי נפש. הפרעות והמחומות נמשכו זמן רב. איש לא יצא לברו למיל. הנסיעה לתל אביב היתה כרוכה בסכנת נפשות ממש ולכן נאלצו לנסע בליות מסטר צבאי חזק. פעם אחת החלטנו אני וחברי ללכת לבית המשפט. כשכאנו שמה ראינו שילד יהודי קטן עומד לפני השופט ועונה על כל שאלותיו. את הילד היהודי אסרו מפני שערכים העידו שראו אותו ספור מסמרים ברחוב. הילד טען שאם את המסמרים, אך השופט נתן אסון בעדים הערכים ודן את הנאשם למלקות. התרגזתי מאד בשמעי את פסק הדין ורציתי לקרא: הילד הזה חף מפשע! אך התנכרתי כי ידעתי שלא מן הנסוים להפריע ואף יראתי מן יקנסו את אמי כשל מעשי—והחרשתי. למצב הזה שנמשך ימים על ימים, שבועות על שבועות וחדשים על חדשים קראו, מצב מיוחד וקבעו, שעות עזר" בכית, מהשעה השביעית בערב עד השעה החמישית בבקר. שעות העצר העיקר עלי, כי קשה היה לי להכלא בכית בשעה מוקדמת, בשעה השביעית, שכה דוקא אני אוהב לשחק עם ילדי שכונתנו. אולם לא היתה כריה אחרת—ונכנענו לפקודה וגם התרגלנו כבר לשבת בכית. מירי ערב בערב היו מתאספים כל דורי-הצדנו לבית אחד והיו עוסקים שם בקריאת ספרים מענינים. כעבור חדשים אחרים באו הערכים בדברים עם מלכי ערב והם יעצו להפסיק את השביתה ואת מעשי האימים והפורעים נשמעו להם והארץ שקטה. מי יתן ופקח די את עיני הרשעים האלה לראות נכוחה, למען ידעו ויכירו כי עם ישראל לא יכנע למעשרה-הפקרות וכי לא יותר חליצה על ארץ אבותיו הקדושה לעולם ועד.

שלמה גולדשטיין (כתה ח)

יום שביתת הנשק

הבקר אור ויום חדש בא לאויר העולם, יום שביתת הנשק, כשבאתי לבית הספר לא פלתי כלל שגם אנו החלמידים נשתתף במקם שיערך היום בכית הקברות. אולם לא עברו רגעים סועטים ואחד מסורי הודיעני כי אנו נעלה להר הצופים. נשמע קול צפצוף וחלמידים הכתות העליונות הסתדרו, זוגות-זוגות ויצאו מחצר בית הספר. כצאתנו את העיר נחגלה לפני מראה נחר. היום היה יום בהיר. מזג האויר היה טוב. עננים קלים שטו בשמים. השמש לא להטה כבימי-הקיץ וחסה היה נעים מאד. רגשי-שמחה מלאו את לבי למראה הוד המבק, כי זה כחצי שנה שלא יצאתי מחוץ לעיר, מכוניות צבא רבות רצו על פני כביש האספלט החלק, באנו עד בית הקברות הצבאי ונכנסנו פנימה בסך כאנשי-צבא. קהל רב מלא את בית-הקברות. חומרת הצבא פתחה בנגוני-לכת וכל החילים עברו בשורות ישרות לסופת. שורה ארכה היתה שורת החילים, מהיל היבשה, האויר והים. כידוניהם נוצצו לאור השמש. הצדעות הכבוד נשנו רגע ברגע, זרי פרחים נשאו על ידיים ותוהו על מצבות הקברים שטבלו בים של זרים ישנים וקמלים. נתן האות והמקם הוחל. ירית-הותח פלחה את האויר השקט וכמעט שכרעתי על האדמה מרב בהלה. נשמעה חקיעת-התוקעים לאות כי על הקהל לעמד עמידה-חדם במשך שני רגעים, לזכר החילים האמיצים שנפלו על מזבח ארץ מולדתם. כל האנשים קפאו על מקומם ועמדו מכלי נוע וזוע, אך הכרתי שאין גם אחד מהם שם לבו לשוכני העפר, אלא סחפעלים הם בעיקר מיפי המקם. ההורים רבים הטרידו את סחי: למה לנו המקמים הנערכים לכבוד שביתת הנשק בשעה שהעמים מוסיפים להלחם? אלו נתן פה לחללים הנבורים ודאי היו מוחים ואומרים: חדלו לכם, האנשים החיים, מנגן נגוני-צבא על קברינו. אתם החיים סתעננים על רב טוב ואנחנו נתנו את חונונו ונרקבים עתה באדמה. הפסיקו את המלחמות ואת תשפכת הדמים בעולם והצלחם אנשים רבים סמות!

אחרי התפלות השונות נגמר המקם והקהל התפור לאט לאט והלך לדרכו והסתים נשאר, כמובן, בכית הקברות. יחד עם כל הקהל שכנו גם אנו לבית הספר וכל היום ההוא הרחרתי על החיים ועל המתים, על הרוצחים ועל הנרצחים ועל המלחמות ואסונותיהן.

חברינו הקטנים מספרים

המצב המיוחד בארץ בימי המאורעות ערב, ערב נכנסים האנשים אל בתיהם. האורות נכבים. אין קמעט אף נפש ברחוב. דממה קעיר. הצבא והשוטרים עוברים בכל פעם ברגל או באוטו. בבית משעמם. יושבים ושומעים את קול הדריו. בשעה מאוחרת שוככים לישון ומחכים לבקר.

אברהם אופלטקא (כתה ד"א)

העו הטובה (חלום)

פלילה חלמתי חלום: אני ישן—ופתאם אני רואה עו גועה. אמרתי לה: עו, עו, למה תנעו? ענתה: אדוני עוב אותי. גרש אותי ואני רעבה. אמרתי לה: בואי עו הכיבה אלינו ואתן לך אכל טוב ולא תרעבי. ענתה העו: אלך איתך אכל אל תשתה את כל חלבי. אמרתי: טוב. רציתי ללפף את העו באון והנה הקיציאתי משנתי ונה הסוף. יעקב קוטיק (כתה ג"א)

ילד הצלתי!

פעם אחת שמעתי צעקה גדולה. רצתי החוצה וראיתי שילד אחד נפל לתוך הבור של הסבכה שלי. קראתי: סבכה, סבכה. בואי הנה! יצאה הסבכה שלי וראתה את הילד בבור וצעקה: עזרה, אסון, באו אנשים והוציאו את הילד. הוא רעד מאד, כי היה רטב כלו. באה אמו ובכחה ונשקה לילד ולי.

יהודה שוילי (כתה ג"א)

בריאות-התלמוד

נפש בריאה כנוף בריא

"אגודת-הבריאות" לשנת תרצ"ז

התחילה השנה החדשה, שנת ה'תרצ"ז, חברי אגודתנו מהשנה שעברה נכנסו לעבודה במרץ רב וברצון

שוב. אף על פי כן מנתה האגודה רק כ־20 חברים. הצרך להגדיל את האגודה, עשרים החברים הללו לא יכלו לשקח על 15 עשר כתות, על נקיון החצר וכו'. לפי חקת אגודת-הכריאות בארץ, מתקבלים החברים לאגודה מכתה ו' ומעלה. אך, יש אפשרות לספח תלמידים מכתה ה' ולהנכם לקראת השנה השניה. במלאת שנה להמצאם באגודה הנם חברים. נכנסו השנה מ 25 עד שלשים תלמיד. אנו החברים הוותיקים, קבלנום בשמחה, וכך הקלה עלינו עבודתנו. לכל תפקיד נשלח חבר חדש העוזר לחבר הותיק שלמד מפיו את מטרות האגודה ודרכיה.

ידועות לכל תלמיד מטרותינו: להשליט כבית הספר את הנקיון ואת השקט בהפסק האכל וכמו כן גם להגיש עזרה לחברותינו.

ב.

מסכת פרידה

מסכה צנועה נערכה ביום ראשון ח' כסלו לאחות יהודית נינצבורג. נוכחו 20 חבר. מנהל בית-הספר ומפקד, שבס המכבי הצעיר, תחכמוני ירושלים" מר כצלאל בצרווי. מפאת מזג האוויר הרעחסרו רבים מן החברים. בארבע שעות אחר הצהריים נפתחה המסכה. חברים הנישו מתנה (מכשירי כתיבה) לאחות נינצבורג וזר פרחים לאחיות התרשה הגבי סגל. פתח את המסכה מזכיר האגודה בנימין ובדברים מועטים הסביר לקהל את מהות התגינה. ראש האגודה החבר יחזקאל ברך את האחות ההולכת והביע את תקותו שהעבודה תמשך בעזרת הגברת סגל. בשם החברים תלמידי הכתה ח' ברך משה את האחות במלים חמות. גם מר אילן מנהל בית הספר נשא את דבריו והביע את צעריו על הפרידה וברך את האחות החדשה הגבי סגל. מר בצרווי דבר על קשרי האחות עם שבטו. האחות סגל רתתה את דבריה לימים יבואו. ולבסוף דברה האחות ההולכת מרת נינצבורג. היא סימה בתקוה שכל החברים ישארו נאמנים לאגודה ולחפיקידיה, בשירת ההמנון נסתימה המסכה. אחר נערך מפקד ומרת נינצבורג ברכה את החברים בפעם האחרונה: "זהיר וער!" אליעזר ועירא

ספרים חדשים

ירושלים כלהבות" ספור והיסטורי מאת יעקב חורנין, הוצאת "ירעאל", תרפ"ז, תל אביב.

אביב. העבודה שם נמשכת במרץ רב והולכת ונוברת מיום ליום. יש לקוות שהנמל העברי יהיה בעתיד לאחד הגמלים הגדולים שבחופי הים התיכון.

— ב 11 לנובמבר ש.ו. הגיעה לארצנו הועדה המלכותית של ממשלת אנגליה בראשותו של הלורד פיל, כדי לחקור את סבות המהומות של שנת תרצ"ו. הבה נקוה שהועדה הנעלה תוציא משפט צדק על כל פעולותיו והשגותיו של עמנו בארצו.

— ביום ד', ו"א בכסלו, נשא נשיאנו היקר, גדול הכשרונות, הפרופ' חיים ויצמן, לפני חברי הועדה המלכותית משא על סבלות ישראל בארצות הגלות ועל מאמציו הכבירים לשוב ולבנות את ארץ אבותיו. המשא הנשגב הזה עשה רושם חזק על כל שומעיו והמון קוראיו והתפרסם מיד בכל העולם היהודי.

— מלאו שמונים שנה לציוני המפורסם מר לואיס ברין דיס, שופט עליון באמריקה. העתונות העברית פרסמה הרבה מאמרים והערכות על פעולותיו הצבוריות והלאומיות.

— בחודש סכות מלאו חמשים שנה לפטירתו של המשורר מרדכי צבי מנה, שמת בשנת הכ"ח לימי חייו. הסופרים העברים העלו במאמריהם את זכרונו של המשורר העדין הזה ששיריו הרבים והנוגים נתחכבו בשעתם על כל קוראיהם.

— מת בשיקאגו שבאמריקה המשורר והמורה העברי אברהם סולודר ז"ל. המנוח ישב שנים רבות בארץ ישראל ועסק בה בהוראה. בשיריו המפורסמים בקבצים ובעתונים העבריים שר ברנש רב ובאהבה עמקה על הנוף הארצישראלי. חבב את הטבע והשתדל לחבבו על התלמידים העברים. כתב שני ספרים טובים בשם "בטבע". בשנים האחרונות לשבתו בארץ התקרב אל ספרות הילדים, פרסם שירים יפים לקטנים והוציא את העתונים "אלמות" ו"עולם-הילדים". לפני כתשע שנים הלך לאמריקה להשתלם בלמודים ופעל שם רבות לטובת החינוך העברי והוציא ירחון גאה בשם "דורנו". בין עבודותיו הספרותיות ראוי לצין גם את תרגומו המצויין לספר "דוליטל הרופא ומאורעותיו", החביב מאד על הקוראים הקטנים.

— נפטר בירשא הסופר והציוני הידוע ד"ר יהושע שהון ז"ל, שהקדיש לתנועה הלאומית העברית את כל חייו. המנוח היה מראשוני עוזריו של מנהיגנו הבלתי נשכח הרצל ז"ל ומאז ועד יומנו האחרון לא חדל מעסק ומפעל לתחיית העם העברי וארצו.

— לפני שבועות מספר נפטר בתל אביב הסופר

יהואל יוסף לבונסין, הידוע בכינוי הספרותי, חושי הארכי. המנוח היה עסקן לאמי וסופר עברי ופרסם ספרים גדולים בשם, שמעון העציוני, "השבועה" ו"מבין הערפל" ועוד.

— נפטר בתל אביב הסופר הישיש ר' זלמן אפשטיין, שקרא לעצמו בספוריו ובמאמריו שלמה האלקשי. ספוריו שבהם ספר ברנש ובסגנון נלבב וזכרונות מימי ילדותו נכנסו לספרי קריאה רבים ועד היום הם עושים רושם חזק על הקוראים.

— ביום ה' לחדש כסלו נפטר בדמי ימיו הסופר רב הכשרון והוגה הדעות הר"ר משה ביילינסון, אחד מדברי הסתדרות העובדים ומעורכי "דבר". למאמריו המצוינים שהיה החום תחתיהם מ.ד. (הינו: מערכת "דבר") צפה קהל הקוראים מדי בקר בבקר, ביחוד בהדשי הוועות האחרונים. במאמריו אלה רב המנוח הגדול את ריבנו ודבר משפטים עם שונאינו הרבים המקיפים אותנו סביב. עד רגעו האחרון כמעט עמד על משמרתו ונלחם את מלחמתנו והאמין באמונה שלמה בנצחוננו. מותו החטוף עורר אבל כבד בלב כל מוקיריו.

— זה הדרשים אחרים שמלחמת-אזרחים חזקה פרצה בספרד. כחות-השחור הספרדים גיסו צבא רב ובעזרת הפשיסטים האיטלקים והנאצים הגרמנים, מדכאיי החפש וזורעי השנאה והרשע בעולם, הם נלהמים בממשלה וכל כונתם לגמרה ולכונן במקומה ממשלת זדון. באכזריות איומה מחריבים הם ערים וכפרים והורגים גם ילדים ונשים. אולם הממשלה הספרדית נלחמת בהם במרץ ולפי שעה היא מחזיקה עדין מעמד. כל אוהבי הטוב וההפש מקוים שהממשלה תתגבר על המורדים הנקלים האלה ותנצחם נצחון שלם.

— בבחירות האחרונות לכסא-נשיאות אמריקה נבחר שנית, לשמחת רבים, האדם הטוב ואוהב-הבריות מר רוזבלט.

מ. רץ ואשר ביתן (כתה ח')

בְּבֵית־סִפְרָנוּ

— בכ"ז תמוז נערכה באולם בית ספרנו אזכרה לחברנו הקדוש יוסף כ"ץ ז"ל. באזכרה השתתפו כל חבר המורים, אביו ושני אחיו של הקדוש וחברי מחלקתו. ראשון למספידים היה המנחל מר מ. אילן. אחריו דבר המורה מר אריה אלקלעי, שהיה מתוכו במשך שנים

ככל ספרי יעקב חורנין כן גם הספר הזה מענין ומרתק אליו את לב הקורא. נערי-ישראל שמחים תמיד לקראת ספורים מסוג זה, המגללים לפנייהם את פרשת מלחמת נבורינו באויבי-עמם וארצם. ותנה תכנו של הספור המצויין הזה:

כהן מירושלים, אשר נשבע לא לחזור לעירו, אלא עם זר נצחון ונאוולה לעם, נפגש עם שמעון מפקד גדוד בחורי-ישראל הנלחטים ברומים השליטים בארץ ישראל. הבהן שידע פרק כהלכות טכסיס-צבא השליט סדר מופתי במחנה אחרי זמן קצר להסתחתו אליו. בימים ההם היתה מצורת מצדה שייכת לאלעזר ובני-עמו האדומים. הוא שמר על המבצר החזק ככבת עינו, כי ידע ידע שאם תכבש המצודה ונחלו האדומים תבוסה שלמה והיו למס עובד לכובשים. אולם בעזרת הבהן כרת שמעון ברית עם אלעזר, ומחנהו נכנס למצודה.

יוחנן מגוש הלב נמצא או בירושלים שהיתה מלאה עושק וגול. העשירים לא יכלו לעשות מאומה, כי אנשי יוחנן תפשו את כל היוצא משער העיר וגולו את רכושו. יוחנן שאף לעלות לגדולה ושנא שנאת-מות את שמעון המתחרה בו, ולכן חולל את מעשיו בירושלים כדי להראות לכל כי ירו בכל. אשת שמעון היתה אצל יוחנן שבויה, והוא אהבה מאד, אך היא לא אהבתה הוא שלח שליח אל שמעון ופתחו לבוא לירושלים ולקחת את אשתו. שמעון נפת, אשתו אמיצת-הלב הצליחה להמלט אליו מן העיר כסכנת נפש. אורחי העיר רצו להשליט שלום בעיר בעזרת שמעון, אך הוא סרב להם ויצא ביד רמה להלחם ביוחנן. העיר היתה כמקרה ואנשיה הריעו לקראת שמעון שהשליט סדר בעיר.

והו בקצור תכנו של החלק הראשון, ובכליון עינים אצפה להופעת החלק השני.

יוסף ויסנשטרן (כתה ח')

מְקָרֹב וּמְרָחֹק

(חדשות שונות)

— בכ"ז מנחם אב, תרצ"ז, חגגה הספרות העברית את חגי יובלו של המשורר העברי הנערץ דוד שמעוןוביק. ככל העתונים העבריים נכתבו עליו מאמרים ורשימות רבים, שבהם דבר על כשרונו הפיוטי המצויין ועל ערכו הגדול לשירה העברית החדשה.

— ביום חשון מלאה חצי שנה לקיום הנמל בתל

עלון חדשי

הדבר הזה הוא עושה לא באגרף-רשע ולא במעשי-אלמות כי אם בכספו ובעמלו הרב. כל איש יהודי, כקטן וכגדול, כעשיר וכעני, תורם פעם בפעם מכספו לקרן הקימת וזו קונה מידי האפנדים הערכים את אדמתם הנשמה ומנחילה אותה לעובדים העברים. האדמה הנרכשת על ידיה אינה קנין-יחיד כי אם קנינו של כל העם. יהודי הרוצה להיות לאכר בארץ סבל מטה נחלת-שרה בתנאי שלא ימכר את אדמתו לשום איש, כי אין הקרן הקימת עוסקת בטכירת-קרקעות, כי אם בקנין-ת-קרקעות. את אדמתה היא רק מחכירה לאכר העברי ואינה סוכרת אותה לו, ככתוב בתורתנו: "והארץ לא תמכר לצמיתת, כי די הארץ" (ויקרא כ"ה, כ"ג). גדולות עשתה, הקרן הקימת" כמשך שלשים וחמש שנות קיומה: שטח-אדמה גדולים גאלה בארץ. על אדמתה נוסדו ישובים רבים והרבה בנינים צבוריים הוקמו עליה, כמו בניני-האוניברסיטה העברית בירושלים ובית הכנסת הגדול בתל-אביב. אלפי-משפחות יהודיות עובדות את אדמת-הקרן הקימת" ומוציאות ממנה את לחמן, אולם עבודה רבה עוד לפנינו: עליה גאל את כל אדמת-ארץ-ישראל! העם העברי שבהל בחיי-קלון בארצות-הגלות משתוקק להפרות את אדמת-ארצנו בעבודתו ובעת-אפיו. על כן מוטלת חובה קדושה על כל אדם מישראל להגדיל את הכנסות-הקרן הקימת למען תוכל להגדיל את פעולתיה לעשות את ארץ-ישראל לנחלת עמי-ישראל.

דוד בקר (כתה ז"א)

שלשים וחמש שנה לקרן הקימת לישראל

פרופ' צבי שפירא ז"ל (הוגה רעיון הקה"ק לישראל, אלו ת"ר - אייר תרנ"ח) ביום י"ט לחדש טבת מלאו שלשים וחמש שנים לקרן הקימת לישראל, היא הקרן הגואלת את אדמת-המולדת. הביבה הקרן הזאת על העם העברי, שכן תעודה קדושה הטילה על עצמה: להשיב לישראל את אדמתו שנגזלה ממנו. עמים רבים כובשים ארצות-לא-להם בחרב ובחנית. לא כן עמנו. אין הוא שואף לרשת ארצות זרות. רצונו רק לשוב ולרכש לו את אדמת-אבותיו הקדמונים, את

חידות

מאת אליהו כ"רבי (כתה ח')

א.

נ	אם שמואל
ס	חיה טורפת
ל	בן יפונה
ג	אחת מנשי אברהם
ל	לא חבשל גדי ב... אמו
ש	משיב הרוח וזמוריד ה...
ס	צורך ישראל מפרסם
ר	שם ארץ
ר	פרח ריחני
כ	... ופרשים
ג	... אליו יהודה
ג	כלי שקוצרים בו

מראשי התכות טלמולה למטה יוצא שם חג.

ב.

ראשי יופי וסופי יומי
ראשית רע וסופי שוה חמשימוש
כלי חג שמת. הנני מונח לפניך
מי אני? מה שמי?

ברכות

מערכת "חברנו" וחבר העובדים מברכים את מנהל בית ספרנו היקר והמכבד מר **מדרכי אילן ורעיתו** לנשואי בתם **חיה** יהי רצון שישבעו ממנה נחת כל הימים.

הננו מברכים את מנהלנו ומורנו החביב מר **מדרכי אילן ורעיתו** לנשואי בתם **חיה** ומאחלים לה חיי אשר ועשר וכבוד תלמידי המחלקה ח

אחרות. הספידותו גם חבריו אליעזר מרנבסקי, משה הלפמן, יצחק שלו ויעקב נימן. האחרון קרא גם את חברו הנמר שנכתב על ידי המנוח בזמן השלימו את חק למדיו בביה"ס "תחכמוני". אחרי הפלת "אל מלא רחמים" הספידו המורה מר רפאל אבישר והציע למעת חרשה ביער הקרן הקימת על שם זוסף כ"ץ. הצעתו נתקבלה וסכום-התרומות, שנתנו בעין יפה, 10 לא"י נמסר לקה"ק לנטיעת ל"ג עצים לזכרו.

— בח' אלול. ביום השביעי למותו של חברנו הקדוש גרשון מושיב ז"ל נערכה באולם מוסדנו אוכרה במעמד קהל מורים ותלמידים וידידים. מר אילן הספיד את גרשון ז"ל ומנה את שבתיו ואת מדותיו התרומיות שהצטיין בהן. מר ב. דינבורג דבר בשם בית המדרש למורים שבו קבל המנוח הקדוש את חנוכו התיכוני ומר משלם טוכנר, חברו לספסל-התלמידים בביה"ס "תחכמוני", הספידו בשם חבריו.

— בא' מנחם אב נערך טכס חלוקת התעודות למחזור הי"ח. נאמו המנהל מר אילן, מהנדך המחזור מר א. אילן ומר מיכאלי בשם עתוננו "חברנו".

— בנ' מנ"א נערכה הצגה ע"י תלמידי הכתה ד' בהנהלתו של מר ר. אבישר, (א הילד ההרוץ, ב) אליהו הנביא.

— ביום ה' מנ"א נסגר ביה"ס לחדשי החפש. — בכ"ז תשרי תרצ"ז נפתח ביה"ס. מר אילן ברך אותנו בשנת ברכה בלמודים והזכיר בנאומו את שני חברינו הקדושים יוסף כץ וגרשון מושיב.

— מספר התלמידים הלומדים השנה בבית ספרנו מגיע ער 725.

— ביום 11 לנובמבר הלכו תלמידי הכתה ז"א, ז"ב וח' להר הצופים להשתתף בטכס שביתת-נשק.

— חברי מערכת "חברנו" לשנת תרצ"ז: א. ביתן ומ. קליינמן (חדשות וחבורים לעניני השעה) י. ויסנשטרן, ת. שפיגל וי. מיטשניק (ספרים חדשים) ש. גולדשטיין וש. כהנא (מדור הצופים והקה"ק) נוביק ובן רבי (חידות ברכות) התלמידים מתבקשים לפנות אליהם בכל עניני המערכת.

אחיטוב רהטן

השותלים הקטנים

(ספור לטו בשבט)

א.

יגאל הטמן, תלמיד-הכחה השלישיה, שב מבית הספר עצב ונרגו.

— מה לך, בני, — פנתה אליו אמו בדאגה — כי פניך זועפים היום?

— ספני שאני כועס! — קרא יגאל.

על שפתי האשה עברה בת צחוק קלה, נגשה אל בנה ולטפה את תלתי-שערותיו ושאלה אותו רכות: — על מי אתה כועס? ספר נא לי, למען אדע גם אני.

— על המורים שבבית ספרנו אני כועס! — ענה יגאל — מחר תערך תהלוכה-תלמידים ואנחנו, תלמידי הכחה השלישיה, לא נשתתף בה. פעמים פנינו היום אל המנהל ואל המורים והתחננו אליהם שיספחו גם אותנו אל התהלוכה והם באחת: לא, עודכם קטנים! היש צדק בעולם?

— קדם כל — אמרה אליו אמו — אל תדבר בקול רם כי גם בקול נמוך אשמע, ושנית — אל תכעס על מוריד, ספני שהם צדקו ולא אתם. אמנם קטנים אתם עדיין ולא תוכלו ללכת יחד עם התלמידים הגדולים. — קטנים, קטנים — ענה יגאל — כמה אני שונא את המלה הזאת! ילד בן שמונה אינו קטן עוד. אנחנו, תלמידי הכחה השלישיה, כבר לומדים למורים קשים והמורה משבח תמיד את חברינו ואף הבטיח לנו להדפיס מהם ב"חברנו". ומדוע לא נוכל ללכת יחד עם התלמידים הגדולים? הן פעמים רבות הלכנו ברגל ל"בית הכרם" ול"בית וגן"...

האם שדלה את יגאל ואחרי עמל רב הצליחה להשפיע עליו שיאכל את ארוחת-הצהרים. בלא האבון אכל הילד את ארוחתו, כי מחשבה אחת העסיקה אותו: מחר יצאו תלמידי בית הספר אל השרה. בסך ולכו ברחובות ירושלים. התזמרת תנגן. הסון אנשים, קטנים וגדולים, יעמדו על המדרכות ועל גזוזטראות-הכחים ויסתכלו בהם ויבאחו קף, ואחר יבואו התלמידים אל מנרש רחבי-ידים וישתלו עצים ורק הוא וחבריו לא יהיו בשותלים. קנאה גדולה קנא באחיו הגדול אבנר הלומד בכחה זו, שזכה כבר שלש פעמים לשתול, סוג שכזה...

כשגמר לאכל בקש מאמו רשות לצאת מעט לטיול

והלך אל חבריו רמי וגדו, הלומדים גם הם בכחה ג'. התחילו לשחק, אך המשחקים לא לקחו את לבם הפעם, כי כל אחד מהם הרגה על יום-התהלוכה.

— חברים! — קרא פתאם יגאל — שתול נשתל מחר יחד עם כל התלמידים הגדולים.

— איך נשתל? — חסה גדו — הלא אנחנו לא נשתתף בתהלוכה...

— אין לך דבר העומד בפני הרצון! — קרא יגאל בקול עז — רוצים אתם — ונשתל...

— רוצים ורוצים — ענו רמי וגדו פה אחד — בודאי שאנחנו רוצים לשתול עצים בארצנו.

— ובכן, איפא, שמעו, בחורים! — אמר יגאל — נאסף אחרים מחברינו ונלך עכשו אל השרה, נלקט מעט פרחים ומחר, אחר צאת התהלוכה מבית-הספר למל, נסתדר לזוגות ונבוא בדרך אחרת אל מקום-השתילה המסכימים אתם?

— מסכימים ומסכימים! — קראו רמי וגדו בשמחה.

— אך, יד — לפה! — אמר יגאל — אסור לספר לשום איש את אשר נכרנו בינינו.

רמי וגדו הבטיחו לו לשטר בלבם את סודם ומיד הלכו שלשתם אל אחרים מחבריהם, הקרובים להם, וגלו באזניהם את דברי-החלטתם וגם הם הסכימו להצטרף אליהם וכלם יחד שמו פעמיהם אל השרה.

היום היה יום בחיר. השמש יצקה אור חמים ונעים. האנשים, שרק תמול ושלשום רעדו מרב קור, התפשטו היום את בגדיהם החמים ולבשו בגדים קלים. שירת-הצפרים הרנינה את הלב ובשרה את בוא האביב החדש.

כשבאו הילדים אל השרה מצאו שם הרבה תלמידים ותלמידות. כלם לקטו פרחים, למען התקשט בהם ביום מחר. שורטו בשבט נשמע רגע רגע מפי הילדים, יגאל וחבריו נגשו במרץ לעבודתם ואספו הרבה רקפות וענפים ירקים ושבו לבתיהם בידים מלאות ירק.

ב.

— אמא — פנה יגאל למחרת בבקר אל אמו — אבקש ממך למחר ולתת לי את ארוחת הבקר, כי עלי ללכת.

— מה החפזון הזה, בני? ענתה האם — הלא אין היום בית ספר.

— סליחה, אמא — אמר הנער בצחוק — המורה אומר לנו תמיד, שאסור להגיד "אין בית-ספר", אלא

"אין למורים", זאת ראשית ושנית: אני רוצה לראות את התהלוכה. לראותה לכל הפחות...

— צדק מורך בתקונו — אמרה האשה — הלא בנין בית הספר קים ועומר, ועתה יען אשר תקנת לי את שניאתי אמלא תכף את בקשתך.

האשה הנישה לבנה את ארוחתו והוא אכלה בחפזה. אחר קשט את כובעו ואת דשוי-כנדו בפרחים ונפרד בכרכה מאמו ויצא את הבית.

השקד פורה

יגאל בא עד הצר בית הספר למל ובקשי רב פלם לו דרך ונכנס בשלום פנימה ומצא שם קהל עצום. נהדר היה טראה ים הרגלים והכתבות המצוירות. התלמידים והתלמידות עמדו מסודרים על יד בתי ספרם ומוריהם. בראש כל בית ספר התנוסס דגלו וסמלו. השאון היה רב, אך פתאם נשתתקו הכל ועל אחת הגדרות עלה אדם צעיר לימים, שחור-שער, חור-פנים ונבה-קיסה ובקול חיצב להבות נאם על ערך היום הזה. וכשסים את נאומו נתנה הפקידה לצעודה. התהלוכה זזה ויצאה את החצר. בראש הלכה תזמרת בית הספר, תחכמוני ונגנה נגוני-לכת ומפי התלמידים בקע קול זמר:

בְּךָ הוֹלְכִים הַשׁוֹתְלִים

רֵן בְּפֶה וְאֵת בִּיד.

מִנֵּי עִיר, וּמִנֵּי כְּפָר,

בְּטוֹ טוֹ, טוֹ טוֹ, כְּמוֹ בְּשֶׁבֶט!

יגאל לזה את התהלוכה עד רחוב יפו וחזר משם וכנס את חבריו. כלם היו לבושים בגדי חג ומקשטים בפרחים ובענפים ירקים. רמי הביא אתו דגל שקנה לו פעם אביו. פה אחד נבחר יגאל למפקד-התהלוכה הילדים הסתדרו לזוגות והמפקד הקטן קרא:

"קדימה, צעודי!"

התהלוכה הקטנה צעדה ברגש וכמרץ, עברה דרך סמטאות, "מחנה יהודה" ובאה אל הכניש המוליך לבית-הכרם.

— הידר, הידר! — קראו כל העוברים והשבים ברחוב-הנה תהלוכה חדשה, תהלוכה-פעוטות!

הילדים התאזרו והמשיכו את דרכם ושרו:

אֲנִי בָּאֵנו אֶרְצָה לְכַנּוֹת וּלְהַכְנֹת בָּהּ...

רעם של מחיאת-כפים נשמע מכל צד.

כשהגיעה התהלוכה הקטנה לבית הכרם פגשה את התהלוכה הגדולה, כשהיא יורדת אל מנרש-השעשועים. עברה כשעה קלה ולנגינת-התזמרת נגשו שני ילדים מכל בית-ספר אל המקום שנועד לשתילה. התהלוכה הקטנה נגשה גם היא אל המקום ההוא ויגאל פנה אל מנהל טכס-השתילה ואמר:

— גם אני רוצים לשתול! אנו מבקשים שיתנו לנו לשתול!

צחוק פריך מפי המנהל ואמר:

— מי קרא לכם הנה, אורחים חשובים?

— מי הרשה לכם לבוא הנה, הלא עודכם קטנים — אמר מורה אחד.

— אנו רוצים לשתול! ענו הילדים.

בתחלה צחקו לילדים וגם כעסו עליהם על שבאו בלי מורה לבית הכרם, אך מורה אחד זקן, בעל פנים טובים, רחם עליהם ורב את ריבם ואמר:

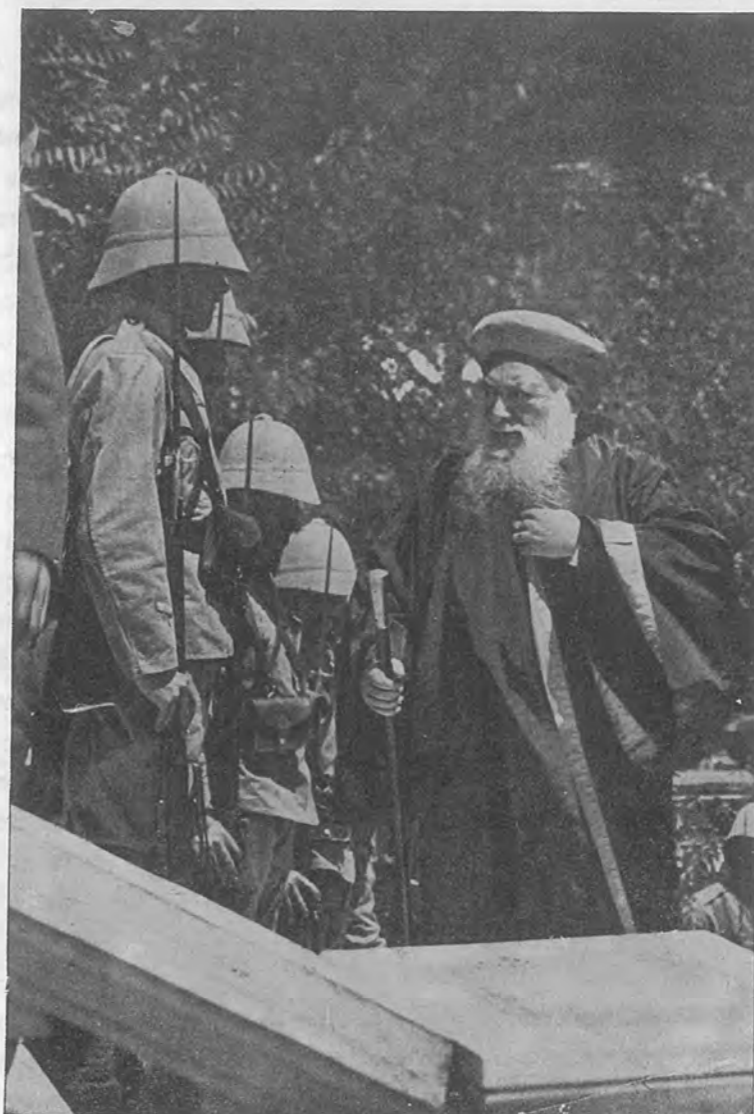
— אמנם חטאו הילדים השוכבים האלה שכאו הנה מכלי לשאל רשות ממוריהם והוריהם, אך בני חיל חסה וכונתם טובה: הם רוצים לשתול עצים. נמלא את בקשתם.

דבריה-המורה פעלו על מנהל-השתילה והוא קרא ליגאל וחבריו ונתן להם שתילים וכירים רועדות נגשו אחד אחד אל הגזזות ושתלו.

ולשמחה השותלים הקטנים לא היה גבול!

שעות אחדות בלו תלמידי בתי הספר בבית הכרם בשירים ובמשחקים וברקודים.

בצהרי-היום הסתדרו כל התלמידים וכיניהם גם יגאל וחבריו ושבו העירה שמחים ומבוי-לב.

בקרנו של הר"ג ר' יעקב מאיר אצל מלך יון גירגי הראשון

מַסְבֵּי לַחֻמָּה

באחד מימי החרף הראשונים ערכנו טיול מענין מסביב לחומת-ירושלים הקדושה. עד העיר העתיקה נסענו באוטובוס ושרנו ורקדנו במשך כל זמן הנסיעה. כשעמד האוטובוס ירדנו והלכנו אל גיא בן הנום ומורנו ספר לנו כי במקום הזה היו רשעי-עמנו מקריבים לפנים את ילדיהם למלך. משם פנינו והלכנו לעמק השלה. היום היה יום חם. השמש להטה כתנור והדרך היתה קשה עלינו מאד ולכן גדלה שמחתנו כשהגענו סוף סוף אל העמק. אדם-העמק פוריה ומכסה עשב ירק ועצים

רכים גדלים שם. מורנו הראה לנו את עיר דוד ואת חרבות החומה היבוסית. בהר הזיתים ראינו את קבר זכריה הנביא ואת יד אבשלום. קרוב לקברים האלה עובר נחל קדרון שטמיטיו נודף ריח רע. נגשנו גם אל בנין כנסיה נוצרית העומד כולו הר הסוריה. פתאם ראינו לוויה יהודית. המורה פקד עלינו לעמד עמידת-דום לכבוד הנפטר. עשינו כפקודתו וכשעברה הלוויה ישבנו לעמק את לבנו. בשעת הצהרים בא אוטובוס וישכנו בו ונסענו ובשירה ובשמחה הגענו הביתה.

יוסף טיול (כתה ד"א)

שְׁתֵּרִית פּוּרִים לְיַלְדִים

יום של צחוק ושעשועים, עונג ונעימות, היה יום ערב פורים לארבע מאות ילדים שבקרו בהצגות "המכבי הצעיר" באולם "אהל שם" לתלמידים, שע"י ביה"ם תחכמוני.

ההצגה הראשונה היתה "משחק פורים" של י. ד. ברקוביץ. התכן הוא מכרח ומשעשע. המחבר נתן דמות מיוחדת לכל מופים ומפוס סגלית אסתר והמשחקים נפתחו בהם רוח חיים ומלאו את תפקידיהם במעט ובהבנה. החבר יעקב נייטן מלא את תפקיד המלך אחשוורוש ונתן במשחקו את המפוס של מלך טפש ושכור. דוד רבלין הדגיש בתפקידו הכן את רשעות של צורר היהודים ותחבולותיו. זרש היתה טובה נייטן שהצליחה להראות לפני הקהל אשת חכמים ומרשעת. כיואת לאשתו של הכן. ויזחא כנס ילד שומה היה גברי שרויטמן אשר ברה את הילדים בדברי שטות בכקשו מאביו אזני הכן ועשה מעשי שטות ותעלולים שונים. סרדכי היהודי היה אשר רבלין שהציג לפנינו יהודי כשר שומר תרי"ג מצוות לומד תורה ומתפלל.

חנה דובשני מלאה את התפקיד של המלכה אסתר—יהודיה צנועה וירקרקת עם חוט של חן בפניה. ושתי — מטרוניתא פרסית מפוסית כלה מתנפחת כתרנגול הודו.

להגדיל את הגחוך והצחוק מופיעים כנתנא ותרש שומרי הסף בצורה מגוחכת ומכרחת. את שני התפקידים האלה מלאו יעקב לוי ומיכאל רוטכרד. בנתנא ככר-פה ותרש צולע על ירכו. התכונה של המשחק היתה שלמה ומלאה ליצנות. התלבושות העשירות והיפות נתנו פאר להצגה.

ההצגה השניה נערכה ע"י הגורים גם היא מתכן פורים ורקוד מסכות. אחרי ההצגה נערכה תהלוכת מסכות כשכונה בלוי תזמורת בית-הספר, אשר זכתה לתשואות מאת קהל הרואים.

"המכבי הצעיר" מהיה כיום ארגון חשוב וחנוכי לתלמידי ביה"ם תחכמוני. שכטנו מחולק לגרודים, פלוגות וקבוצות. כל קבוצה מתנהלת ע"י ראש קבוצה שקבל הדרכה מאת מפקד השבט במשך שנים, בשעורי קורס מיוחדים. פעמים בשבוע נפגשים החברים לפעולות הנערכות לעתים בחצר ביה"ם ובאולמיו, ולעתים בסגרים וכשדות.

הפעולות הן רב גוניות ובעלות תוכן חנוכי המקנה לילד ידעיות שמושיות בצופיות מעשית, משמעת סדר ודיקנות, ומטפח בו רגשי אחוה ורעות. גם המשחקים הנערכים הם בעלי ערך חנוכי גדול המרגילים את הילד לזהירות ולזריזות ומפתחים בו את האמץ וחוש ההסתכלות. גם טיולים רבים נערכים אשר בהם לומד הנער להכיר את שבילי המולדת ואת קורות המקומות שבהם הוא

עובר ומרגילים אותו להליכה יפה ולטפוס על ההרים. העבודה החנוכית בה "מכבי הצעיר" היא רבת היקף: תרגילי סדר, ספורט, משחקים חנוכיים, מסכות לחברים, נשפי הצגות, הרצאות, הופעות פומביות, טיולים, סדרות, חיי שדה וחיי טחנה.

בקירוב יערך נשף להורים אשר בו ינתן כטוי לכשרונות החברים במשחק על הבמה.

עם סיום החורף יערך טיול גדול ואחרי הפסח תחיל שוב הפעולה ביתר שאת וביתר עוז ונתכונן לקראת המחנה הגדול, טחנה הקיץ.

תנועת "המכבי הצעיר" שכט תחכמוני הולכת ומשגשגת ומרכזת סביביה הרבה חברים. המטרה היא גדולה ונשגבה. החברים מוצאים חן וענין וקשורים אל התנועה ככל מרצם ונאמנים לערעון החנוכי שהציב מפקדנו ביסוד עבודתו. גם דעת המורים וההורים נוחה מעבודתו.

מפקד יקר! רק הודות לעמלך ולמרצך הרב שאתה משקיע בנו הגענו עד היום. ישר כחך, חזק ואמץ!

יעקב ברינקר (כתה ה')

אהרן סילמן (כתה ה"א)

תְּהַלּוּכַת ט"ו בַּשָּׁבַע

השנה נתקיימה התהלוכה כטי"ו בשבט, כי ט"ו בשבט חל בשבת, ולשמחתנו היה היום יום בהיר ללא ענן קל שבקלים. המונים המונים נהרו לראות את שורת-הילדים הגדולה. עטורים זירי-פרחים צעדנו בסך-כראש בית ספרנו הלכה התזמורת. כשורה ובזמרה עברנו את הרחובות והלכנו לנו את אט עד אשר הגענו לבית-הכרם. משם באנו אל סגור רחבי-ידים, שהמה מרעש ההמון אשר בא לראות בתהלוכה. השמש להטה קרניה הזהיכו את כל הסכיכה הטוריקה. כשנגמר טקס-השתילה התחילו רקודי התלמידים. אני וחברי עלינו על ההרים הגבוהים והשקפנו למטה וכל האנשים אשר למטה נראו בעיני קטנים-קטנטנים כזוכים. שעות אחדות בלינו בנעימים ואחר הסתדרנו שורות-שורות ושכנו אל בית ספרנו ומשם הלכנו כל אחד ואחד מאחז לביתו. תהלוכת ט"ו בשבט עברה עלינו בשנה הזאת בשמחה ובצהלה.

יעקב חיון (כתה ו"א)

תמונה

יוב אחד ואני יורד דרך הספסא הספתלה, אשר בקרבת, טחנה יהודה, לבוא אל החוב, תחכמוני — והנה תמונה מוזקעת הופיעה לעיני: חדר קטן וצר, אשר דלתו השכורה היתה פתוחה לרוחה, ובו ישבה משפחה גדולה. איש אחד — והוא אבי המשפחה — ישב כפוף אל שלחן קטן והמליא נעלים ולידו ישב ילד כבן שבע ועור לו כעבודתו. על שק הפרוש על הרצפה הסלולכה ישב ילד שני, כבן 3 וככה. אשה אחת פרועת-שער זיחפה נשאה על זרועותיה שני תינוקות בעלי עינים טרוטות ואדומות. לחץ כבד הרגשתי כלבי לטראה העני הנורא הזה שראיתי. שסתי את ידי בכיסי ולא מצאתי בו כלום וצער רב הצטערתי על שאין ביכולתי לתמוך במשפחה הזו כמשאיו. לא עברו רגעים מועטים ואני נזכרתי שהנחתי בילקוטי, לפני לכתתי לכות-הספר, חצי גרוש. מיד הוצאתיו משם וקראתי לילד העוזר לאביו שיגש אלי. הוא נגש ואני נתתי לו את חצי הגרוש ואמרתי שיתנהו לאסו. הילד טהר ועשה כדברי וחזר אל מקומו. רגעים אחדים הוספתי להסתכל בפניהם הרוים של האיש ואשתו ושל ילדיהם הקטנים והמסכנים. שכנה אחת נכנסה בינתיים אל החדר ודברה עם האשה בשפה לא ידועה לי, אך מתוך הכעת-עיניה הבנתי כי מנחמת היא אותה ומעודדת את רוחה.

— בוא אל בית הספר — שמעתי פתאום קול עליו — עוד מעט ויצלצלו.

הפניתי את ראשי והנה חברי לפני. דומם הלכתי אתו ולא יכלתי מרב צער להכנס עמו כשיחה. באתי אל בית הספר. נכנסתי אל כתתי וישבתי על הספסל. התחילו הלמודים. טורה יצא ומורה נכנס. התלמידים השתחפו בשעורים בערות ו, המצביעים המושבעים הצביעו רגע רגע, בכדי להראות לכל את חכמתם כי רכה, אולם אני לא הבנתי כמעט באותו יום את שעורי-הסורים.

התמונה שראיתי בכפי עמדה כל הזמן לנגד עיני ולא יכלתי להסיח את דעתי ממנה במשך כל היום ההוא.

בריאות התלמיד

נפש בריאה בנותן בריא.

הגינת אגדת הבריאות

מדי שנה בשנה מתכנסות כל אנות-הבריאות אל אולם אחד ושם נערך טקס חלוקת-הסכות. עין צופיה, סכות אלו נתנות כפרס לאותם החברים שהצטינו במסירותם לאגודה. כיום י"ח אדר התקיים כאולם, בית הבריאות שעל שם לינה ונתן שטרונים טקס חלוקת הסכות לחברים החדשים. כל אגודות הבריאות שכירושלים נקבצו יחד וישבו כאולם. הטקס נפתח בגנינה עדינה שהשמיעה לפנינו תזמרת בית הספר תחכמוני. כחם הגנינה עלו האגודות על הכימה. שם ישבו האחיות וראשי הקבוצות של כל אגודה ואגודה. ראשי הקבוצות חלקו לחבריהם כרטיסי-חבר והאחות נתנה להם סכות יפות בצרוף שני פרחי שדה. אחרי חלוקת הסכות החל החלק האמנותי. כל אגודה ואגודה הכינה חסר כדי להציג לפני החברים. חברה אחת תלמידה בכית הספר לבנות א, כרכה את כל האגודות ועוררה את החברים בדבריה שיוסיפו לעכה גם להבא באותו טרף שעברו עד עתה. מר פרס מנהל בית הספר למד דבר בשם בתי הספר על ערך אגודת הבריאות ועל התועלת שהן מביאות לילדים. חברים אחרים דקלמו שירים שונים וחברי אגדת-הבריאות שבכיה"ס תחכמוני הציגו מפקד החול. כהגנה הזאת השתתפו הרבה טורים ומנהלים ואחיות. אחרי שירת, התקוה נסתים הטקס וכך הקהל החפור, איש איש לביתו. חבה נקוה שירכה מספר החברים החרוצים והמסורים לאגודתנו ויהי רצון שכשנה הבאה יקבל כל אחד סכת הצטיינות.

ש"ש (כתה ח')

תקון-טעיות:

בגליון זה נפלו פה ושם, לצערנו, טעיות דפוס ואנו מתקנים רק אחדות מהן: בספור, חג שנשכת, פרק ד', שורה ג', מלמעלה למטה, במקום: "בחדר ביה"ס למל" צ"ל: "בחדר". שם, שם, שורה י"ז, כנ"ל, במקום "הקריבני" צ"ל: "הקריבני". שם, שם, שורה כ"ב במקום "ובנאו" צ"ל: "ובנאו". בחבור, "עיונית" עמוד ח', עמודה ב', שורה י"ט במקום, "העבודה" צ"ל, "העבודה".

מקרוב ומרחוק

(חדשות שונות)

— אור ליום ג', כ"ז כטבת, נפטר המלך האנגלי ג'ורג' החמישי. הידיעה המעציבה על מותו של המלך הטוב הזה נתפרסמה מיד בכל העולם. העם העברי הביע את השתתפותו הנאמנה באבלו הכבד של העם האנגלי על האבדה הגדולה שאבדה לו. את כסא מלכותו ירש בנו בכורו אדוארד השמיני.

— בתחלת חרש טבת מת בלונדון השר היהודי לווד ררינג, הוא נולד לפני שבעים וחמש שנה ובחיותו בן 14 שנה עזב את בית אביו ויהי למלח. כשרונותיו הכבירים העלוהו מעלה מעלה, עד לכסא משנה למלך בארץ הודו, שנים אחדות משל בארץ זו והתושבים אהבוהו וכבדוהו. הלורד המנוח התיחס כהכה רכה אל הצינונות, כקר בארצנו ושמה לראות את הארץ בפריחתה ואת אחיו היהודים היושבים בה ועוסקים בתחיתה ובבנינה.

— אחינו היהודים שבפולניה, שמספרם מגיע שם למעלה מ-3 מיליון נפש, נתונים בצרה גדולה. שונאי ישראל פורעים בהם פרעות, התלמידים הנוצרים מתעללים בתלמידים היהודים, מכים אותם ומגרשים אותם מבתיהם הספר העליונים. הסוחרים ובעלי-התעשייה הפולנים דוחקים את רגלי היהודים מכל ענפי המסחר והמלאכה. בזמן האחרון התחילו הצוררים לרדף גם את דת נו. אשה גויה אחת, פרוסטור שטה, צירה של הסיים (הוא בית הנכתרים הפולני) השפיעה על הרבה מראשי העם הפולני לדרש מאת הממשלה שתאסר על היהודים את שחיטת-הבהמות לפי דת ישראל. השחיטה היהודית — טוענת, הצדקנית הזאת — אכזרית היא וגורמת כאב חזק לבהמה. לבה, הרך של הגויה חס על הבהמה, אך עם זה אמטו אזניה משמוע את קול דמי האדם, קול שועת-היהודים הנחרגים על ידי בני-עמם ובני דתה, וקול אנקת-ילדים יהודים התמים את לגוע ברעב, באשמת הפולנים, אחיה לרחמנות, המקפחים פרנסת-הוריהם של תינוקות מהורים אלה החפים מכל פשע. היהדות הפולנית ואתה כל העולם היהודי משתדלים להעביר את רוע הגזרה הזאת עוד במטרם תאושר ע"י הממשלה, אשר טוחלת.

— בחג האורים, ב"ז דחנכה, מלאו למשורר הגדול שאול משרניחובסקי ששים שנה. הרבה נשפים ספרותיים נערכו לכבודו שבהם דבר על יצירותיו הפיוטיות ועל ערכן הריב לעם העברי ולשירתו.

— ששים שנה מלאו גם לסופר הפורה החשוב יעקב רבינוביץ. השם הזה ידוע גם לקוראים הקטנים, כי רבים מהם התענגו על הספורים המענינים שכתב בעתוני ילדים שונים.

— העם היהודי חגג את יום הולדת המאה של הסופר הגדול שלום יעקב אברמוביץ, הידוע יותר בכינויו הספרותי מנדלי מוכר ספרים. הסופר הזה (מת בכ"ג כסלו תרע"ח) תאר בספוריו המצוינים את חיי העירה היהודית שבגלות-רוסיה על כל אורותיה וצלליות. הוא היה לא רק אמן הספור היהודי כי אם גם אמן הלשון והיה מראשוני היוצרים של הסגנון העברי החי והמחורש.

— ב"ז אדר נפטר בתל-אביב הסופר הישיש דוד ישעיהו זילברבוש, בשנת השמונים ושתיים לימי חייו. מוקני-הספורים העברים היה והכיר את הסופר הלאומי פריץ סטולנסקי ז"ל והשתתף בירחונו, "השחר". הרבה ספורים כתב שעשו רושם חזק על קוראיהם. הספור "דמעת-עשוקים", שבו תאר את אחינו הנטקים בגלות רומניה, מוזקע גם כיום את לב הקורא העברי. את הספור הזה יכינו גם התלמידים, כיחוד אלה הלומדים בכתות ז' וחי.

— הישוב היהודי בארץ חגג את יום הולדתו השבעים של מר יהושע חנקין, שהקדיש את כל חייו לגאולת אדמת ארץ ישראל. עשרות שנים משמש מר חנקין כשליחם הנאמן של המוסדות הלאומיים ובכסף שהם מוסרים לידו, קונה הוא את אדמת הארץ ומחזירה לבעליה האמתיים, לעם ישראל.

— מלאו שבעים וחמש שנים לעבריה הגדולה לגברת הנריטה סולד, רבות פעלה העסקנית החשובה הזאת לשפור החנוך העברי באמריקה ובארץ, להבראת הישוב וביחוד הגדילה עשות בטפול בנוער העברי העולה מגרמניה להתישב בארץ ישראל. כיום הולדתה הביעו כאי-כח המוסדות וההסתדרות הלאומיים את תורת העם העברי על טעשיה הכבירים.

— למלמד ולצינוני הגדול ד"ר א. רופין מלאו ששים שנה. הדיר רופין יושב בארץ זה כשלושים שנה ובמשך כל השנים הוא עוסק בבנינה ובתחיתה והרבה חוות-וביניהן דגניה-ומושבות נוסדו על ידו וכעורתו. הישוב העברי שהגג את יום הולדתו הביע לו את הערצתו על עבודתו הלאומית.

חברנו

יוצא ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני בירושלים

עלון חדשי

יזכרה...

בעצם ימי האביב, בימי ניסן ואייר רבי-הנגוהות, התנפלו עלינו בחוצות יפו, חיפה וירושלים, פריצי-חיות בדמות אנשים, פראי-מדבר הצמאים לדם, וירצחו באכזריות עשרים וששה אחים יהודים כשרים וישרים, אנשי-שלום ועבודה, אנשי תורה ויראת-אלהים.

נשים רבות שָׁכְלוּ את אישיהן-מפרנסיהן, הורים את בניהם-מחמדיהם, וילדים וילדות — את אבותם.

אֵל, נָא, יחולו נא דמי אחינו הקדושים והטהורים על ראשי המרצחים וחבריהם ותרביץ כם קללת היתומים הרכים והאלמנות האמללות עד עולם!

יזכר נא ישראל את בניו הנאמנים, אלה בני-ציון היקרים, אשר מתו מות קדושים ואשר נשאו בלבם כל ימיהם את חזון הגאלה השלמה.

אל ישקט עם ישראל ואל ינוח ואל דמי לו עד יגאל את ארצו הקדושה ועד ישלים במשנה און את בנין ביתו הלאמי אשר לא ימוט לעד.

אבל כבוד לעמנו

ביום כ"ה לחדש אייר נפטר בלונדון הסופר הגדול, גאון לשוננו, ופאר ספרותנו, נשיא הכבוד של הסוכנות היהודית ונשיא קרן דזיסוד רבי **נחום סוקולוב** ז"ל בשנת ד'שבעים וחמש לחייו. תהי נשמתו צרורה בצרור החיים.

ברכות

ברכה נאמנה אנו שולחים לחברנו היקרים **ב-ר-ב-י א-ל-י-הו, מ-ז-ז-ס י-ה-ו-ש-ע, ע-ד-ו-ן א-ר-י-ה, ש-ר-ו-י-מ-ן ש-מ-ו-א-ל**

☆ למלאת להם י"ג שנה ☆

יהי רצון שיהיו לתפארת להוריהם, למוריהם ולעמם.

חבריהם תלמידי הכתה ז'

תלמידי הכתה ח' ומחנכם מברכים את חבריהם

א-פ-ש-ת-י-י-ן ג-ר-ש-ו-ן, ה-ר-ש-ט-י-י-ן א-ל-י-הו, ו-י-ס-מ-ן ז-א-ב, ז-ה-ב-י ש-ל-ו-ם, ז-ו-י-נ-ץ ג-ד-ע-ו-ן, י-ה-ו-ד-ה ע-מ-נ-ו-א-ל

☆ ליום הכנסם למצוות ☆

מי יתן והיו בנים נאמנים להוריהם ולעמם

חידה

1	נ	
2	ס	
3	ל	
4	ר	
5	ק	
6	ו	
7	י	

(1) שם נרדף לשירה. (2) ילד. (3) שה קטן ורך. (4) חום גדול. (5) מין חגב. (6) שם מדבר. (7) בית העזים. בטור הראשון מיטין, מלמעלה למטה, יצא שם איש חשוב בישראל.

יוסף ויסנשטרן (כתה ז')

— לרי מאיר דיווננוף, בונה העיר תל אביב והקומד בראש עירייתה מאז נוסד הועד היום הזה, מלאו 75 שנה. ביום הולדתו ברכוהו באי כח תושבי תל אביב, בין כל קהלי-המברכים התכבדו גם תלמידי בתי הספר שגם הם באו להביע לו את ברכתם ואת רגשי הקרבתם.

— לסופר ולעסקן הידוע מרדכי בן הלל הכהן מלאו 80 שנה. ראשי הישוב ערכו לכבודו מסכה וברכוהו באריכות-ימים ובשנות האשר.

— כחג הפורים של השנה הזאת לא נערכה העדלידע כתל אביב, כמימים ימימה. אולם החגיגות לא פסקו במשך שני ימי החג, פורים ופורים של שושן. ביחוד הצטיינה תהלוכת המסכות.

בית ספרנו

— בכ"ח בטבת טילו תלמידי-הסחלקות ג"א וג"ב דיא, ריב וד"ג בסביבות העיר.

— בט"ז בשבט נתקיסה תהלוכת-התלמידים. החגיגה שלאחר התהלוכה נערכה בעסק, ציון שבכית הכרם. חזרת כיה"ס הלכה בראש בית ספרנו ונגנה ננוני-לכת רבים.

— בכ"ז בשבט טילו תלמידי הסחלקה ז' לבית לחם ולמסכיה.

— בוי"א באדר נאם סר מ. אילן על גבורי תל חי וזכר גם על מצב היהודים הנורא בארצות הגולה ועל גורת השחיטה היהודית בפולנה.

— חפשי-הפורים היה השנה בימים י"ד-ט"ו באדר.

מעמק לבנו אנו מברכים את מורנו היקר

מר **לוי יוסף דבשני**

ברכת מזל טוב

לנשואי כתו הכבודה **נאוֹלָה**

יהי רצון שירוה מסנה נחת ואושר

תלמידי הכתה ר"ב

סעדיה סנצור (כתה ח')

תְּבִילֵי-נְאֻלָּה

(זכר חללי גיסן ואייר ני"ע)

יְבֵשׁ הַצִּיר, נִבְלֵ צִיץ
 וְדָבַר-אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם...
 (ישעיה מ' ח')

כפופי-ראש ואפופי-גון קורר אנו עומדים לפניכם, אחינו הקדושים והטהורים, קרבנות טולדתנו הקטה לחחיה. לא קרבנות ראשונים אתם, גבורי-ישראל, אין מספר לאחים העברים אשר נפלו על קדושת שם עמם וארצם!

הרי יהודה ואפרים, שדמות השוטרון והגליל, העידו לפני תבל ומלואה מה עצום מספר גבורינו אשר נתנו את חייהם הצעירים עליכם! כתייהם וכמותם לא נפרדו מעליך, אדמת ארץ ישראל הקדושה והיקרה לנו! עכשו נצטרפתם אליהם גם אתם חללינו החדשים. לשוא מיראים אותנו אנשי-הדמים בהתנפלויותיהם עלינו.

די אלהי ישראל פקד את עמו הנווד והתכא והוא מעלהו שנית אל ארצו לעבדה ולשמרה ככשנים קדמוניות. בימים קשים אלה שכאו עלינו מוכרחים אנו להבליג על רגשותינו ולככות חרש את קרבנותינו. לא במלחמה ובשפיכת-דמים אנו גואלים את אדמתנו כי אם באה ובסחרשה, בעבודה בכפר ובעיר. וידע העולם כלו, כי לא לגרש עם אחר באנו הנה, כל אדם הרוצה לחיות חיי ישר ושלוש ראשי להלך חחת שטי ארצנו.

פנינו לשלום וליצירה ורק בדרך זו נבנה את ביתנו הלאומי וכל הרוצחים והפושעים יכלו כעשן. אלפים שנה סחכה הארץ לבניה האסתיים וקוראת להם לשוב אליה ולרפא את הריסותיה ועתה אנו שבים אליה ולא נעובה לעולם, לעולם.

יובלות על יובלות היתה ארצנו שוממה ועזובה, ורק מאז החללנו להתישב בה שנית הפכה מטררר ציה לארץ פוריה. עכנו יוסף טרץ על טרצו ויעבד בכל כחו וכשרונותיו ולא ישקט ולא ינוח עד אשר ישוכו אליו יסיר-תפארתו אשר גלו מסנו. לא נזוו מארצנו ולא נפסיק את מפעלנו הלאומי הקדוש, כי בדרך החיים והחרות בחרנו ובה נלך לעולם ועד.

יעקב שניאורסון (כתה ה'א)

קְדִישֵׁיתוֹם

קִרְשׁ לִיצְחָק, יְתוֹמוֹ הֵרָךְ שֶׁל
הַקְדוּשׁ אֲלֵעוֹר בִּיצוּצֵק, הַיִּיד.

שְׂדֵה-הַקְּבָרוֹת מִיֶּזֶף אָדָם
 קוֹל בְּכִי וְנִהֵי נִשְׁאָע:
 בְּנִים נְאֻמָּנִים לְעָם
 אֵיכָה אֲבַדְתֶּם, אֲדִירֵי-דָאָמָה?

וּפְתַע קָמָה דְמִיָּה,
 כָּל הָעָם קוֹפֵא, מִחֲרִישׁ:
 יֶלֶד קָמָ נִפְשׁוֹ הוֹמִיָּה
 תִּרְשׁ דּוֹבְכוֹת שְׁפָתָיו קְדִישֵׁי...

יְתוֹם-יִשְׂרָאֵל! אָנָּה הַנְּחָם,
 מוֹתֵ-קְרוּשִׁים אֲבִיךָ מֵת,
 חָלָל נֶפֶל עַל קְדוּשַׁתְּשֵׁם
 בְּלִב־הָעָם שְׁמוֹ יִתְרַח...

יוסף קרטר (כתה ה'ב')

סְבִי

מקדש לסבתי יקירתי ורבה
 א.

פעם אחת ישבתי עם חברי בכתה ושוחחנו בינינו. כל אחד ספר על סבתו ומבנו. האחד התפאר שסבתו יודעת לספר ספורים נחמדים. השני אמר שסבו עושה לו סביבון לחנכה ורעשן לפורים, כי "אוסן-ידי" הוא ויודע לעשות צעצועים יפים. והשלישי הלל את סבתו המצמינת בקולה הנעים. שמעתי את דבריהם ושחקתי. הצטרפתי מאד כלבי שקבי אינם בארצנו ואני איני מכירם כלל.

בשובי הביתה שמעתי שהורי מדברים בעצב על סבי ומבתי. בקשתי מאמי שחספר לי מדוע היא עצובה כל כך. אמי דחנני בקש וענתה: עורך קטן ועליך אך ורק לסמו ולא להטרידני בשאלותיך. אולם אני לא הרפיתי מסנה והפצרתי בה שחספר לי. אמי הביטה אל אבא והוא אמר לה: ספרי לו. מדוע נסחיר מסנו? ידע גם הוא כי יש צער בעולם...

אמי נשמעה לאבי וספרה לי שקבלה סכתב מרוסיה מסבי ומסבתי, סכתב איום. סבי נתעורר. סבתי חלשה מאד. שניהם רעכים ללחם ורועדים חמיר מקור... גלמודים הם... כשגמרה אמי לדבר נתכוין בי לבי ופרצתי בכבי מר ולא רציתי לאכל את ארוחת-הצהרים. — רואה אתה — פנתה אמי לאבי — למה שגרסת בעצחך „הטובה“. הילד אינו רוצה לאכל. לא הייתי צריכה לצערו.

— אין דבר — ענה אבי — אני מאז ומתמיד מתנגד לסחנכים החדשים הטפנקים את הילדים ומעלימים מהם דברים רבים. ילד צריך לדעת שיש בעולם צער ודמעות, רעב ועגל ונצול, למען יהיה בגדלו לאדם בעל אפי חזק...

— מה אתה שח? הוסיפה אמי למעון — ילד הוא ילד. נסה, בבקשה, להשפיע על החינוך שיאכל... הלא רעב הוא... צר לי ששמעתי בקולך... נגש אבי אלי והתחיל לדבר על לבי שאוכל ובשרני שכקרב ישרה לסבי ולסבתי רשיונות-עליה ויבואו הנה, אלינו. דברי אבי עודדוני במקצת ואכלתי את ארוחתי ואחר ישבתי להכין את השעורים. ב.

כעבור ימים אחדים נתפרסמה בעתון „הארץ“ ידיעה שהממשלה אשרה עלנה חדשה. אבי סחר אל משרד העליה שעל יד הסוכנות לבקש שם רשיון כשביל הזקנים. שעות רכות חכה במשרד ושב הביתה עצוב ונרגז וכששאלתיו לסבת כעסו ענה לי: אין רשיון לפי שעה. אך אבי לא נפל כרוחו והוסיף ללכת אל המשרד יום יום ולפני לכתו היה אוטר לי תמיד: אל תדאג, בני אני אקבל רשיון-עליה. לא אחן מנוחה לפקידים עד אשר ימלאו את דרישתי הצודקת.

יום אחד שבתי הביתה כשעה מוקדמת. חברי יחד עם טחנכנו הלכו לטייל מסביב לחומת-ירושלים ואני פצעתי במקרה את רגלי ולא יכלתי להשתחף בטיול. אך פתחתי את דלת הבית ואבי בא לקראתי ואמר לי כשסחה: הרגיש מורך הטוב, כנראה, כי יום בשורה לך ולכן הקדים ושלחך הביתה. דע, בני, כי היום נשלח לסב ולסכה רשיון עליה ובקרב נזכה לראותם... גם כסף שלחתי להם ברוך השם...

דברי אבי שטחוני מאד ושכחתי מרב שסחה את הפצע שברגלי. הלכתי אל חברי הגר בשכונתנו ושחקתי עמו שעות אחדות.

ג.
 עברו ימים ושכועות וחדשים ומסבי ומסבתי אין

כל ידיעה. יום יום אנהנו סחכים למלגרטא לצאת לחוף יפו לפגשם—ואין קול ואין קשב. אבי כתב להם סכתבים אחדים ולא קבל עליהם תשובה.

—אולי הלך למשרד העליה — פנתה פעם אחת אמי לאבי — ותברר שם אם שלחו את רשיון העליה ומתי שלחיה ואין נשלח. אולי טעו חס ושלוש ככתובת... ואולי לא נשלח כלל, מי יודע?...

— גם אני החלטתי לגשת היום — ענה אבי — אף על פי שלא נעים לי להטריד את הפקידים ולהפריעם. את סוכרת שאני היחידי הכא למשרד? הטון אנשים באים שמה יום יום ומרגיזים את הפקידים ואינם נותנים להם לעבד במנוחה את עבודתם. אך האם יש ברירה אחרת? אלך.

אבי הלך ואני חכיתי לשוכו בכליון עינים. לא עברה שעה קלה והוא שב ואמר לאמי: —שטות היתה מצדי השלכתי. הפקידים צחקו והוכיחו לי שהרשיונות נשלחו בזמנם ולפי הכתבת הנכונה.

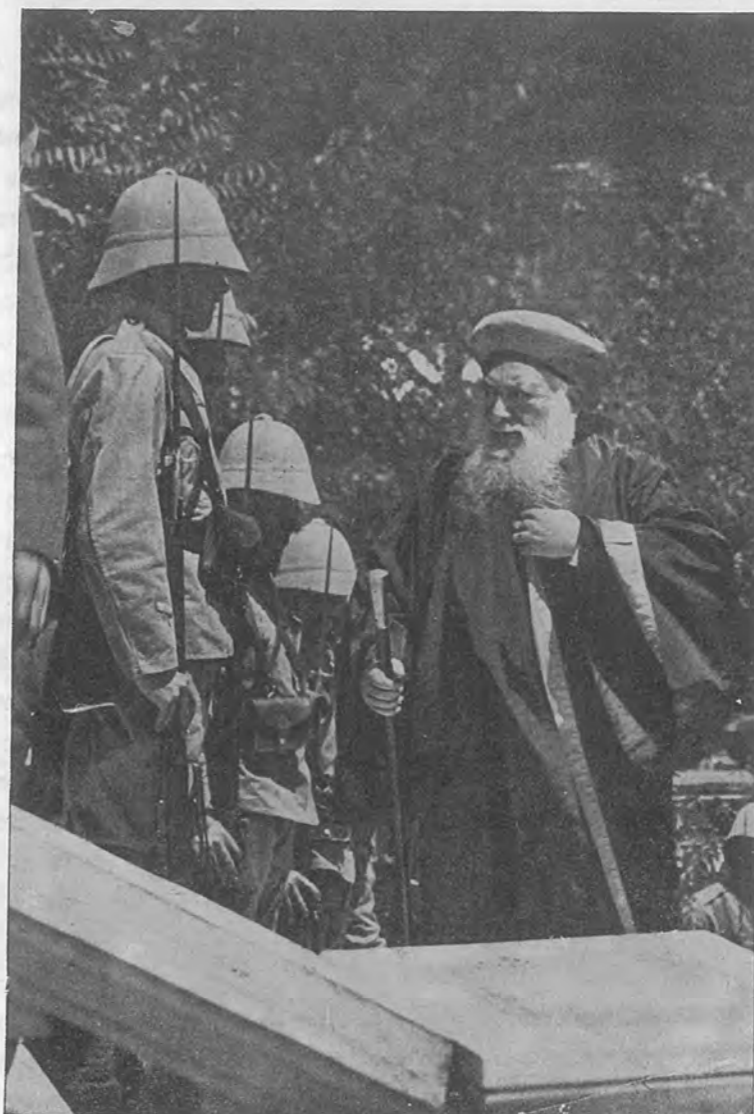
חלפו עוד שבועות אחדים—ומכתב אין. באחד הימים ואני יושב וכותב תרגילי דקרוק והנה נפתחה הדלת ונושא המכתבים נכנס ומסר לידי סכתב. נתחיו תיכף לאמי והיא פתחה אותו והתחילה לקרא — ומיד פרצה מפיה צעקה נוראה.

רץ אליה אבי וקרא: מה קרה? אמי לא ענתה לו דבר ונתנה לו את המכתב ומיד נתמלאו עיניו דמעות.

כעבור רגעים אחדים נודע לי שהמכתב נכתב על ידי חברו של אבי ובו הוא מודיעו שסבי היקר נפטר יום לפני קבלת רשיון-העליה. הוא כתב לו שלדעתו לא תוכל הסכה לנסע לבריה ויש הכרח לצרפה אל משפחה העולה לארץ ישראל. ימים אחדים בכינו מרה. אבי היקר שלח לסכה סכום כסף ובקשה למחר ולעלות אלינו.

ד.
 סוף סוף קבלנו מלגרטא מסבתי כי הפליגה באניה והודיעה גם את היום שבו תבוא לחוף יפו. צפינו מסש ליום בואה. כעבור ימים אחדים נסענו ליופני. לא אוכל לחאר את הפגישת. אמי ואבי וסבתי ככו בלי הפיגות וגם אני בכיתי אתם. שכנו אתה ירושלימה, פני סבתי רוים ומקטטים. מדי שבוע כשכוע היא הולכת אל הכתר המערבי ומבכה שם את צרותיה ואת צרות ישראל.

לעתים קרובות אני יושב לידה והיא מספרת לי על חיי היהודים בגלות רוסיה ועיניה יורדות דמעות רבות...

בקרנו של הר"ג ר' יעקב מאיר אצל מלך יון ג'ורג' הראשון

מַסְבֵּי לַחֻמָּה

באחד מימי החרף הראשונים ערכנו טיול מענין מסביב לחומת-ירושלים הקדושה. עד העיר העתיקה נסענו באוטובוס ושרנו ורקדנו במשך כל זמן הנסיעה. כשעמד האוטובוס ירדנו והלכנו אל גיא בן הנום ומורנו ספר לנו כי במקום הזה היו רשעי-עמנו מקריבים לפנים את ילדיהם למלך. משם פנינו והלכנו לעמק השלה. היום היה יום חם. השמש להטה כתנור והדרך היתה קשה עלינו מאד ולכן גדלה שמחתנו כשהגענו סוף סוף אל העמק. אדם-העמק פוריה ומכסה עשב ירק ועצים

רכים גדלים שם. מורנו הראה לנו את עיר דוד ואת חרבות החומה היבוסית. בהר הזיתים ראינו את קבר זכריה הנביא ואת יד אבשלום. קרוב לקברים האלה עובר נחל קדרון שטמיטיו נודף ריח רע. נגשנו גם אל בנין כנסיה נוצרית העומד כולו הר הסוריה. פתאם ראינו לוויה יהודית. המורה פקד עלינו לעמד עמידת-דום לכבוד הנפטר. עשינו כפקודתו וכשעברה הלוויה ישבנו לעמק את לבנו. כשעת הצהרים בא אוטובוס וישכנו בו ונסענו ובשירה ובשמחה הגענו הביתה.

יוסף טיול (כתה ד"א)

שְׁתֵּרִית פּוּרִים לְיִלְדִים

יום של צחוק ושעשועים, עונג ונעימות, היה יום ערב פורים לארבע מאות ילדים שבקרו בהצגות "המכבי הצעיר" באולם "אהל שם" לתלמידים, שע"י ביה"ם תחכמוני.

ההצגה הראשונה היתה "משחק פורים" של י. ד. ברקוביץ. התכן הוא מבדח ומשעשע. המחבר נתן דמות מיוחדת לכל מופים ומפוס סגלית אסתר והמשחקים נפתחו בהם רוח חיים ומלאו את תפקידיהם במעם ובהבנה. החבר יעקב נייטן מלא את תפקיד המלך אחשוורוש ונתן במשחקו את המפוס של מלך מפש ושכור. דוד רבלין הדגיש בתפקידו הכן את רשעות של צורר היהודים ותחבולותיו. זרש היתה טובה נייטן שהצליחה להראות לפני הקהל אשת חככים ומרשעת כיאות לאשתו של הכן. ויזחא כנס ילד שומה היה גברי שרויטמן אשר ברה את הילדים בדברי שמות בכקשו מאביו אזני הכן ועשה מעשי שמות ותעלולים שונים. סרדכי היהודי היה אשר רבלין שהציג לפנינו יהודי כשר שומר תרי"ג מצוות לומד תורה ומתפלל. חנה דובשני מלאה את התפקיד של המלכה אסתר—יהודיה צנועה וירקרקת עם חוט של חן בפניה. ושתי — מטרוניתא פרסית מפוסית כלה מתנפחת כתרנגול הודו.

להגדיל את הגחוך והצחוק מופיעים כנתנא ותרש שומרי הסף בצורה מגוחכת ומבדחת. את שני התפקידים האלה מלאו יעקב לוי ומיכאל רוטכרד. בנתנא כבד-פה ותרש צולע על ירכו. התכונה של המשחק היתה שלמה ומלאה ליצנות. התלבושות העשירות והיפות נתנו פאר להצגה.

ההצגה השניה נערכה ע"י הגורים גם היא מתכן פורים ורקוד מסכות. אחרי ההצגה נערכה תהלוכת מסכות כשכונה בלוי תזמורת בית-הספר, אשר זכתה לתשואות מאת קהל הרואים.

"המכבי הצעיר" מהיה כיום ארגון חשוב וחנוכי לתלמידי ביה"ם תחכמוני. שכטנו מחולק לגרודים, פלוגות וקבוצות. כל קבוצה מתנהלת ע"י ראש קבוצה שקבל הדרכה מאת מפקד השכט במשך שנים, בשעורי קורס מיוחדים. פעמים בשבוע נפגשים החברים לפעולות הנערכות לעתים בחצר ביה"ם ובאולמיו, ולעתים בסגרים וכשדות.

הפעולות הן רב גוניות ובעלות תוכן חנוכי המקנה לילד ידעיות שמושיות בצופיות מעשית, משמעת סדר ודיקנות, ומטפח בו רגשי אחוה ורעות. גם המשחקים הנערכים הם בעלי ערך חנוכי גדול המרגילים את הילד לזהירות ולזריזות ומפתחים בו את האמץ וחוש ההסתכלות. גם טיולים רבים נערכים אשר בהם לומד הנער להכיר את שבילי המולדת ואת קורות המקומות שבהם הוא

עובר ומרגילים אותו להליכה יפה ולטפוס על ההרים. העבודה החנוכית בה "מכבי הצעיר" היא רבת היקף: תרגילי סדר, ספורט, משחקים חנוכיים, מסכות לחברים, נשפי הצגות, הרצאות, הופעות פומביות, טיולים, סדרות, חיי שדה וחיי טחנה.

בקירוב יערך נשף להורים אשר בו ינתן כטוי לכשרונות החברים במשחק על הבמה.

עם סיום החורף יערך טיול גדול ואחרי הפסח תתחיל שוב הפעולה ביתר שאת וביתר עוז ונתכונן לקראת המחנה הגדול, טחנה הקיץ.

תנועת "המכבי הצעיר" שכט תחכמוני הולכת ומשגשגת ומרכזת סביבה רבה חברים. המטרה היא גדולה ונשגבה. החברים מוצאים חן וענין וקשורים אל התנועה ככל מרצם ונאמנים לערעון החנוכי שהציב מפקדנו ביסוד עבודתו. גם דעת המורים וההורים נוחה מעבודתו.

מפקד יקר! רק הודות לעמלך ולמרצך הרב שאתה משקיע בנו הגענו עד היום. ישר כחך, חזק ואמץ!

יעקב ברינקר (כתה ה')

אהרן סילמן (כתה ה"א)

תְּהַלּוּכַת ט'וֹ בִּשְׁבַט

השנה נתקיימה התהלוכה כטי' בשבט, כי ט'וֹ בשבט חל בשבת, ולשמחתנו היה היום יום בהיר ללא ענן קל שבקלים. המונים המונים נהרו לראות את שורת-הילדים הגדולה. עטורים זירי-פרחים צעדנו בסך-כראש בית ספרנו הלכה התזמורת. כשורה ובזמרה עברנו את הרחובות והלכנו לנו את אמ עד אשר הגענו לבית-הכרם. משם באנו אל סגרש רחבי-ידיים, שהמה מרעש ההטון אשר בא לראות בתהלוכה. השמש להטה קרניה הזהיכו את כל הסכיכה הטוריקה. כשנגמר טקס-השתילה התחילו רקודי התלמידים. אני וחברי עלינו על ההרים הגבוהים והשקפנו למטה וכל האנשים אשר למטה נראו בעיני קטנים-קטנטנים כזוכבים. שעות אחדות בלינו בנעימים ואחר הסתדרנו שורות-שורות ושכנו אל בית ספרנו ומשם הלכנו כל אחד ואחד מאחזנו לביתו. תהלוכת ט'וֹ בשבט עברה עלינו בשנה הזאת בשמחה ובצהלה.

יעקב חיון (כתה ו"א)

תמונה

יוב אחד ואני יורד דרך הספסא הספתלה, אשר בקרבת "סחנה יהודה", לבוא אל החוב, תחכמוני" — והנה תמונה מוזקעת הופיעה לעיני: חדר קטן וצר, אשר דלתו השכורה היתה פתוחה לרוחה, ובו ישבה משפחה גדולה. איש אחד—והוא אבי המשפחה—ישב כפוף אל שלחן קטן והמליא נעלים ולידו ישב ילד כבן שבע ועור לו כעבודתו. על שק הפרוש על הרצפה הסלולכה ישב ילד שני, כבן 3 וככה. אשה אחת פרועת-שער זיחפה נשאה על זרועותיה שני תינוקות בעלי עינים טרוטות ואדומות. לחץ כבד הרגשתי כלבי לטראה העני הנורא הזה שראיתי. שסתי את ידי בכיסי ולא מצאתי בו כלום וצער רב הצטערתי על שאין ביכולתי לתמוך במשפחה הזו כמשהו. לא עברו רגעים מועטים ואני נזכרתי שהנחתי בילקוטי, לפני לכתתי לכות-הספר, חצי גרוש. מיד הוצאתיו משם וקראתי לילד העוזר לאביו שיגש אלי. הוא נגש ואני נתתי לו את חצי הגרוש ואמרתי שיתנהו לאסו. הילד טהר ועשה כדברי וחזר אל מקומו. רגעים אחדים הוספתי להסתכל בפניהם הרוים של האיש ואשתו ושל ילדיהם הקטנים והמסכנים. שכנה אחת נכנסה בינתיים אל החדר ודברה עם האשה בשפה לא ידועה לי, אך מתוך הכעת-עיניה הבנתי כי מנחמת היא אותה ומעודדת את רוחה.

— בוא אל בית הספר — שמעתי פתאום קול עליו — עוד מעט ויצלצלו.

הפניתי את ראשי והנה חברי לפני. דומם הלכתי אתו ולא יכלתי מרב צער להכנס עמו כשיחה. באתי אל בית הספר. נכנסתי אל כתתי וישבתי על הספסל. התחילו הלמודים. טורה יצא ומורה נכנס. התלמידים השתחפו בשעורים בערות ו"המצביעים" המושבעים הצביעו רגע רגע, בכדי להראות לכל את חכמתם כי רכה, אולם אני לא הבנתי כמעט באותו יום את שעורי-הסורים.

התמונה שראיתי בכ"י עמדה כל הזמן לנגד עיני ולא יכלתי להסיח את דעתי ממנה במשך כל היום ההוא.

בריאות התלמיד

נפש בריאה בנותן בריא.

הגינת אגדת הבריאות

מדי שנה בשנה מתכנסות כל אגודת-הבריאות אל אולם אחד ושם נערך טקס חלוקת-הסכות. עין צופיה. סכות אלו נתנות כפרס לאותם החברים שהצטינו במסירותם לאגודה. כיום י"ח אדר התקיים כאולם "בית הבריאות שעל שם לינה ונתן שטרונים" טקס חלוקת הסכות לחברים החדשים. כל אגודות הבריאות שכירושלים נקבצו יחד וישבו כאולם. הטקס נפתח בגנינה עדינה שהשמיעה לפנינו תזמרת בית הספר תחכמוני. כחם הגנינה עלו האגודות על הכימה. שם ישבו האחיות וראשי הקבוצות של כל אגודה ואגודה. ראשי הקבוצות חלקו לחבריהם כרטיסי-חבר והאחות נתנה להם סכות יפות בצרוף שני פרחי שדה. אחרי חלוקת הסכות החל החלק האמנותי. כל אגודה ואגודה הכינה חסר כדי להציג לפני החברים. חברה אחת תלמידה בכית הספר לבנות א', כרכה את כל האגודות ועוררה את החברים בדבריה שיוסיפו לעכה גם להבא באותו טרץ שעברו עד עתה. מר פרס מנהל בית הספר למד דבר בשם בתי הספר על ערך אגודת הבריאות ועל התועלת שהן מביאות לילדים. חברים אחרים דקלמו שירים שונים וחברי אגדת-הבריאות שבכיה"ס תחכמוני הציגו מפקד החול. כהגנה הזאת השתתפו הרבה טורים ומנהלים ואחיות. אחרי שירת "התקוה" נסתים הטקס וכך הקהל החפור, איש איש לביתו. חבה נקוה שירכה מספר החברים החרוצים והמסורים לאגודתנו ויהי רצון שכשנה הבאה יקבל כל אחד סכת הצטיינות.

ש"ש (כתה ח')

תקון-טעיות:

בגליון זה נפלו פה ושם, לצערנו, טעיות דפוס ואנו מתקנים רק אחדות מהן: בספור "חג שנשכח", פרק ד', שורה ג', מלמעלה למטה, במקום: "בחדר ביה"ס למל" צ"ל: "בחדר". שם, שם, שורה י"ז, כנ"ל, במקום "הקריבני" צ"ל: "הקריבני". שם, שם, שורה כ"ב במקום "ובנאו" צ"ל: "ובנאו". בחבור "עיונות" עמוד ח', עמודה ב', שורה י"ט במקום "הכבודה" צ"ל "העבודה".

מקרוב ומרחוק

(חדשות שונות)

— אור ליום ג', כ"ז בטבת, נפטר המלך האנגלי ג'ורג' החמישי. הידיעה המעציבה על מותו של המלך הטוב הזה נתפרסמה מיד בכל העולם. העם העברי הביע את השתתפותו הנאמנה באבלו הכבד של העם האנגלי על האבדה הגדולה שאבדה לו. את כסא מלכותו ירש בנו בכורו אדוארד השמיני.

— בתחלת חרש טבת מת בלונדון השר היהודי לווד ררינג, הוא נולד לפני שבעים וחמש שנה ובחיותו בן 14 שנה עזב את בית אביו ויהי למלח. כשרונותיו הכבירים העלוהו מעלה מעלה, עד לכסא משנה למלך בארץ הודו, שנים אחדות משל בארץ זו והתושבים אהבוהו וכבדוהו. הלורד המנוח התיחס כהכה רכה אל הצינונת, כקר בארצנו ושמה לראות את הארץ בפריחתה ואת אחיו היהודים היושבים בה ועוסקים בתחיתה ובבנינה.

— אחינו היהודים שבפולניה, שמספרם מגיע שם למעלה מ-3 מיליון נפש, נתונים בצרה גדולה. שונאי ישראל פורעים בהם פרעות, התלמידים הנוצרים מתעללים בתלמידים היהודים, מכים אותם ומגרשים אותם מבתיהם הספר העליונים. הסוחרים ובעלי-התעשייה הפולנים דוחקים את רגלי היהודים מכל ענפי המסחר והמלאכה. בזמן האחרון התחילו הצוררים לרדף גם את דת נ"ו. אשה גויה אחת, פרוסטור שטה, צירה של הסיים (הוא בית הנכתרים הפולני) השפיעה על הרבה מראשי העם הפולני לדרש מאת הממשלה שתאסר על היהודים את שחיטת-הבהמות לפי דת ישראל. השחיטה היהודית — טוענת הצדקנית הזאת — אכזרית היא וגורמת כאב חזק לבהמה. לבה "הרך" של הגויה חס על הבהמה, אך עם זה אמטו אזניה משמוע את קול דמי האדם, קול שועת-היהודים הנחרגים על ידי בני-עמם ובני דתה, וקול אנקת-ילדים יהודים התמים את לגוע ברעב, באשמת הפולנים, אחיה לרחמנות, המקפחים פרנסת-הוריהם של תינוקות מהורים אלה החפים מכל פשע. היהדות הפולנית ואתה כל העולם היהודי משתדלים להעביר את רוע הגזרה הזאת עוד במטרם תאושר ע"י הממשלה, אשר טוחלת.

— בחג האורים, ב"ז דחנכה, מלאו למשורר הגדול שאול משרניחובסקי ששים שנה. הרבה נשפים ספרותיים נערכו לכבודו שבהם דבר על יצירותיו הפיוטיות ועל ערכן הריב לעם העברי ולשירתו.

— ששים שנה מלאו גם לסופר הפורה החשוב יעקב רבינוביץ. השם הזה ידוע גם לקוראים הקטנים, כי רבים מהם התענגו על הספורים המענינים שכתב בעתוני ילדים שונים.

— העם היהודי חגג את יום הולדת המאה של הסופר הגדול שלום יעקב אברמוביץ, הידוע יותר בכינויו הספרותי מנדלי מוכר ספרים. הסופר הזה (מת בכ"ג כסלו תרע"ח) תאר בספוריו המצוינים את חיי העירה היהודית שבגלות-רוסיה על כל אורותיה וצלליות. הוא היה לא רק אמן הספור היהודי כי אם גם אמן הלשון והיה מראשוני היוצרים של הסגנון העברי החי והמחורש.

— ב"ז אדר נפטר בתל-אביב הסופר הישיש דוד ישעיהו זילברבוש, בשנת השמונים ושתיים לימי חייו. מוקני-הספורים העברים היה והכיר את הסופר הלאומי פריץ סטולנסקי ז"ל והשתתף בירחונו "השחר". הרבה ספורים כתב שעשו רושם חזק על קוראיהם. הספור "דמעת-עשוקים", שבו תאר את אחינו הנטקים בגלות רומניה, מוזקע גם כיום את לב הקורא העברי. את הספור הזה יכינו גם התלמידים, כיחוד אלה הלומדים בכתות ז' וח'.

— הישוב היהודי בארץ חגג את יום הולדתו השבעים של מר יהושע חנקין, שהקדיש את כל חייו לגאולת אדמת ארץ ישראל. עשרות שנים משמש מר חנקין כשליחם הנאמן של המוסדות הלאומיים ובכסף שהם מוסרים לידו, קונה הוא את אדמת הארץ ומחזירה לבעליה האמתיים, לעם ישראל.

— מלאו שבעים וחמש שנים לעבריה הגדולה לגברת הנריטה סולד, רבות פעלה העסקנית החשובה הזאת לשפור החנוך העברי באמריקה ובארץ, להבראת הישוב וביחוד הגדילה עשות בטפול בנוער העברי העולה מגרמניה להתישב בארץ ישראל. כיום הולדתה הביעו כאי-כח המוסדות וההסתדרות הלאומיים את תורת העם העברי על טעשיה הכבירים.

— למלמד ולצינוני הגדול ד"ר א. רופין מלאו ששים שנה. הד"ר רופין יושב בארץ זה כשלושים שנה ובמשך כל השנים הוא עוסק בבנינה ובתחיתה והרבה חוות—ובניהן דגניה—ומושבות נוסדו על ידו וכעורתו. הישוב העברי שהגג את יום הולדתו הביע לו את הערצתו על עבודתו הלאומית.

חברנו

יוצא ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני בירושלים

עלון חדשי

יזכרה...

בעצם ימי האביב, בימי ניסן ואייר רבי-הנגוהות, התנפלו עלינו בחוצות יפו, חיפה וירושלים, פריצי-חיות בדמות אנשים, פראי-מדבר הצמאים לדם, וירצחו באכזריות עשרים וששה אחים יהודים כשרים וישרים, אנשי-שלום ועבודה, אנשי תורה ויראת-אלהים.

נשים רבות שָׁכְלוּ את אישיהן-מפרנסיהן, הורים את בניהם-מחמדיהם, וילדים וילדות — את אבותם.

אֵל, נָא, יחולו נא דמי אחינו הקדושים והטהורים על ראשי המרצחים וחבריהם ותרבץ כם קללת היתומים הרכים והאלמנות האמללות עד עולם!

יזכר נא ישראל את בניו הנאמנים, אלה בני-ציון היקרים, אשר מתו מות קדושים ואשר נשאו בלבם כל ימיהם את חזון הגאלה השלמה.

אל ישקט עם ישראל ואל ינוח ואל דמי לו עד יגאל את ארצו הקדושה ועד ישלים במשנה און את בנין ביתו הלאמי אשר לא ימוט לעד.

אבל כבוד לעמנו

ביום כ"ה לחדש אייר נפטר בלונדון הסופר הגדול, גאון לשוננו, ופאר ספרותנו, נשיא הכבוד של הסוכנות היהודית ונשיא קרן דה'יסוד רבי **נחום סוקולוב** ז"ל בשנת ד'שבעים וחמש לחייו. תהי נשמתו צרורה בצרור החיים.

ברכות

ברכה נאמנה אנו שולחים לחברנו היקרים **ב-ר-ב-י א-ל-י-הו, מ-ז-ז-ס י-ה-ו-ש-ע, ע-ד-ו-ן א-ר-י-ה, ש-ר-ו-י-מ-ן ש-מ-ו-א-ל**

☆ **למלאת להם י"ג שנה** ☆

יהי רצון שיהיו לתפארת להוריהם, למוריהם ולעמם.

חבריהם תלמידי הכתה ז'

תלמידי הכתה ח' ומחנכם מברכים את חבריהם **א-פ-ש-ת-י-י-ן ג-ר-ש-ו-ן, ה-ר-ש-ט-י-י-ן א-ל-י-הו, ו-י-ס-מ-ן ז-א-ב, ז-ה-ב-י ש-ל-ו-ם, ז-ו-י-נ-ץ ג-ד-ע-ו-ן, י-ה-ו-ד-ה ע-מ-נ-ו-א-ל**

☆ **ליום הכנסת למצוות** ☆

מי יתן והיו בנים נאמנים להוריהם ולעמם

חידה

1	נ	
2	ס	
3	ל	
4	ר	
5	ק	
6	ו	
7	י	

(1) שם נרדף לשירה. (2) ילד. (3) שה קטן ורך. (4) חום גדול. (5) מין חגב. (6) שם מדבר. (7) בית העזים. בטור הראשון מיטין, מלמעלה למטה, יצא שם איש חשוב בישראל.

יוסף ויסנשטרן (כתה ז')

— לרי מאיר דיווננוף, בונה העיר תל אביב והקומד בראש עירייתה מאז נוסד הועד היום הזה, מלאו 75 שנה. ביום הולדתו ברכוהו באי כח תושבי תל אביב, בין כל קהלי-המכרכים התכבדו גם תלמידי בתי הספר שגם הם באו להביע לו את ברכתם ואת רגשי הקרבתם.

— לסופר ולעסקן הידוע מרדכי בן הלל הכהן מלאו 80 שנה. ראשי הישוב ערכו לכבודו מסכה וברכוהו באריכת-ימים ובשנות האשר.

— כחג הפורים של השנה הזאת לא נערכה העדלידע כתל אביב, כמימים ימימה. אולם החגיגות לא פסקו במשך שני ימי החג, פורים ופורים של שושן. ביחוד הצטיינה תהלוכת המסכות.

בית ספרנו

— בכ"ח בטבת טילו תלמידי-הסחלקות ג"א וג"ב דיא, ריב וד"ג בסביבות העיר.

— בט"ז בשבט נתקיסה תהלוכת-התלמידים. החגיגה שלאחר התהלוכה נערכה בעסק, ציון שבכית הכרם. חזרת כיה"ס הלכה בראש בית ספרנו ונגנה נגוני-לכת רבים.

— בכ"ז בשבט טילו תלמידי הסחלקה ז' לבית לחם ולמסכיה.

— בוי"א באדר נאם סר מ. אילן על גבורי תל חי וזכר גם על מצב היהודים הנורא בארצות הגולה ועל גורת השחיטה היהודית בפולנה.

— חפשי-הפורים היה השנה בימים י"ד-ט"ו באדר.

מעמק לבנו אנו מברכים את מורנו היקר

מר **לוי יוסף דבשני**

ברכת מזל טוב

לנשואי כתו הכבודה **נאוֹלָה**

יהי רצון שירוה מסנה נחת ואושר

תלמידי הכתה ר"ב

סעדיה סנצור (כתה ח')

תְּבִילֵי-נְאֻלָּה

(לזכר חללי גיסן ואייר ני"ע)

יְבֵשׁ הַצִּיר, נִבְלֵ צִיץ
 וְדָבַר-אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם...
 (ישעיה מ' ח')

כפופי־ראש ואפופי־גון קורר אנו עומדים לפניכם, אחינו הקדושים והטהורים, קרבנות טולדתנו הקטה לחחיה. לא קרבנות ראשונים אתם, גבורי־ישראל, אין מספר לאחים העברים אשר נפלו על קדושת שם עמם וארצם! הרי יהודה ואפרים, שדמות השוטרון והגליל, העידו לפני תבל ומלואה מה עצום מספר גבורינו אשר נתנו את חייהם הצעירים עליכם! כתייהם וכמותם לא נפרדו מעליך, אדמת ארץ ישראל הקדושה והיקרה לנו! עכשו נצטרפתם אליהם גם אתם חללינו החדשים. לשוא מיראים אותנו אנשי־הדמים בהתנפלויותיהם עלינו.

די אלהי ישראל פקד את עמו הנווד והתכא והוא מעלהו שנית אל ארצו לעבדה ולשמרה ככשנים קדמוניות. בימים קשים אלה שכאו עלינו מוכרחים אנו להבליג על רגשותינו ולככות חרש את קרבנותינו. לא במלחמה ובשפיכת־דמים אנו גואלים את אדמתנו כי אם באה ובסחרשה, בעבודה בכפר ובקיר. וידע העולם כלו, כי לא לגרש עם אחר באנו הנה, כל אדם הרוצה לחיות חיי ישר ושלוש ראשי ההלך חתת שטי ארצנו. פנינו לשלום וליצירה ורק בדרך זו נבנה את ביתנו הלאומי וכל הרוצחים והפושעים יכלו כעשן. אלפים שנה מחכה הארץ לבניה האסתיים וקוראת להם לשוב אליה ולרפא את הריסותיה ועתה אנו שבים אליה ולא נעובה לעולם, לעולם. יוכלות על יובלות היתה ארצנו שוממה ועזובה, ורק מאז החללנו להתישב בה שנית הפכה סמרכר ציה לארץ פוריה. עכנו יוסף טרץ על טרצו ויעבד בכל כחו וכשרונותיו ולא ישקט ולא ינוח עד אשר ישוכו אליו יסיר־תפארתו אשר גלו מסנו. לא נוזו מארצנו ולא נפסיק את מפעלנו הלאומי הקדוש, כי בדרך החיים והחרות בחרנו ובה נלך לעולם ועד.

יעקב שניאורסון (כתה ה'א)

קְדִישֵׁיתוֹם

קִרְשׁ לִיצְחָק, יְתוֹמוֹ הֵרָךְ שֶׁל הַקְדוּשׁ אֲלֵעוֹר בִּיצוּצֵק, הַיִּיד.

שְׂדֵה-הַקְּבָרוֹת מִיֶּזֶף אָדָם
 קוֹל בְּכִי וְנִהֵי נִשְׁאָע:
 בְּנִים נְאֻמָּנִים לְעָם
 אֵיכָה אֲבָרְתֶם, אֲדִירֵי-דָאָמָה?

וּפְתַע קָמָה דְמִיָּה.
 כָּל הָעָם קוֹפֵא, מַחְרִישׁ:
 יֶלֶד קָמָ נִפְשׁוֹ הוֹמִיָּה
 תִּרְשׁ דּוֹבְכוֹת שְׁפָתָיו קְדִישֵׁי...

יְתוֹם-יִשְׂרָאֵל! אָנָּה הַנְּחָם,
 מוֹת־קְרוּשִׁים אֲבִיךָ מֵת.
 חָלָל נֶפֶל עַל קְדוּשַׁתְּשֵׁם
 בְּלִב־הָעָם שְׁמוֹ יִתְרַח...

יוסף קרטר (כתה ה'ב')

סְבִי

מקדש לסבתי יקירתי ורבה
 א.

פעם אחת ישבתי עם חברי בכתה ושוחחנו בינינו. כל אחד ספר על סבתו ומבניו. האחד התפאר שסבתו יודעת לספר ספורים נחמדים. השני אמר שסבו עושה לו סביבון לחנכה ורעשן לפורים, כי "אוסן־יר" הוא ויודע לעשות צעצועים יפים. והשלישי הלל את סבתו המצמינת בקולה הנעים. שמעתי את דבריהם ושחקתי. הצטרפתי מאד כלבי שקבי אינם בארצנו ואני איני מכירם כלל.

בשובי הכיתה שמעתי שהורי מדברים בעצב על סבי ומבתי. בקשתי מאמי שחספר לי מדוע היא עצובה כל כך. אמי דחנני בקש וענתה: עורך קטן ועליך אך ורק לסמו ולא להטרידני בשאלותיך. אולם אני לא הרפיתי מסנה והפצתי בה שחספר לי. אמי הביטה אל אבא והוא אמר לה: ספרי לו. מדוע נסחיר מסנו? ידע גם הוא כי יש צער בעולם...

אמי נשמעה לאבי וספרה לי שקבלה סכתב מרוסיה מסבי ומסבתי, סכתב איום. סבי נתעור. סבתי חלשה מאד. שניהם רעבים לחם ורועדים ממיד סקור... גלמודים הם... כשגמרה אמי לדבר נתכוין בי לבי ופרצתי בבכי מר ולא רציתי לאכל את ארוחת־הצהרים. — רואה אתה — פנתה אמי לאבי — למה שגרסת בעצחך „הטובה“. הילד אינו רוצה לאכל. לא הייתי צריכה לצערו.

— אין דבר — ענה אבי — אני מאז ומתמיד מתנגד לסחנכים החדשים הספנקים את הילדים ומעלימים מהם דברים רבים. ילד צריך לדעת שיש בעולם צער ודמעות, רעב ועגל ונצול, למען יהיה בגדלו לאדם בעל אפי חזק...

— מה אתה שח? הוסיפה אמי למעון — ילד הוא ילד. נסה, בבקשה, להשפיע על החינוך שיאכל... הלא רעב הוא... צר לי ששמעתי בקולך... נגש אבי אלי והתחיל לדבר על לבי שאוכל ובשרני שכקרב ישרה לסבי ולסבתי רשיונות־עליה ויבואו הנה, אלינו. דברי אבי עודדוני במקצת ואכלתי את ארוחתי ואחר ישבתי להכין את השעורים. ב.

כעבור ימים אחדים נתפרסמה בעתון „הארץ“ ידיעה שהממשלה אשרה עלֶנָה חדשה. אבי סחר אל משרד העליה שעל יד הסוכנות לבקש שם רשיון כשביל הזקנים. שעות רבות חכה במשרד ושב הביתה עצוב ונרגז וכששאלתיו לסבת כעסו ענה לי: אין רשיון לפי שעה. אך אבי לא נפל כרוחו והוסיף ללכת אל המשרד יום יום ולפני לכתו היה אוטר לי תמיד: אל תדאג, בני אני אקבל רשיון־עליה. לא אחן מנוחה לפקידים עד אשר ימלאו את דרישתי הצודקת.

יום אחד שבתי הביתה כשעה מוקדמת. חברי יחד עם טחנכנו הלכו לטייל מסביב לחומת־ירושלים ואני פצעתי במקרה את רגלי ולא יכלתי להשתחף בטיול. אך פתחתי את דלת הבית ואבי בא לקראתי ואמר לי כשסחה: הרגיש מורך הטוב, כנראה, כי יום בשורה לך ולכן הקדים ושלחך הביתה. דע, בני, כי היום נשלח לסב ולסבה רשיון עליה ובקרב נזכה לראותם... גם כסף שלחתי להם ברוך השם...

דברי אבי שטחוני מאד ושכחתי מרב שסחה את הפצע שברגלי. הלכתי אל חברי הגר בשכונתנו ושחקתי עמו שעות אחדות.

ג.
 עברו ימים ושכועות וחדשים ומסבי ומסבתי אין

כל ידיעה. יום יום אנהנו סחכים למלגרמה לצאת לחוף יפו לפגשם—ואין קול ואין קשב. אבי כתב להם סכתבים אחדים ולא קבל עליהם תשובה.

— אולי הלך למשרד העליה — פנתה פעם אחת אמי לאבי — ותברר שם אם שלחו את רשיון העליה ומתי שלחיה ואיך נשלח. אולי טעו חס ושלוס ככתובת... ואולי לא נשלח כלל, מי יודע?...

— גם אני החלטתי לגשת היום — ענה אבי — אף על פי שלא נעים לי להטריד את הפקידים ולהפריעם. את סוברת שאני היחידי הכא למשרד? המון אנשים באים שמה יום יום ומרגיזים את הפקידים ואינם נותנים להם לעבד במנוחה את עבודתם. אך האם יש ברירה אחרת? אלך.

אבי הלך ואני חכיתי לשוכו בכליון עינים. לא עברה שעה קלה והוא שב ואמר לאמי: — שטות היתה מצדי שהלכתי. הפקידים צחקו והוכיחו לי שהרשיונות נשלחו בזמנם ולפי הכתבת הנכונה.

חלפו עוד שבועות אחדים—ומכתב אין. באחד הימים ואני יושב וכותב תרגילי דקרוק והנה נפתחה הדלת ונושא המכתבים נכנס ומסר לידי סכתב. נתחיו תיכף לאמי והיא פתחה אותו והתחילה לקרא — ומיד פרצה מפיה צעקה נוראה.

רץ אליה אבי וקרא: מה קרה? אמי לא ענתה לו דבר ונתנה לו את המכתב ומיד נתמלאו עיניו דמעות.

כעבור רגעים אחדים נודע לי שהמכתב נכתב על ידי חברו של אבי ובו הוא מודיעו שסבי היקר נפטר יום לפני קבלת רשיון־העליה. הוא כתב לו שלדעתו לא תוכל הסבה לנסע לבריה ויש הכרח לצרפה אל משפחה העולה לארץ ישראל. ימים אחדים בכינו מרה. אבי היקר שלח לסבה סכום כסף ובקשה למחר ולעלות אלינו.

ד.
 סוף סוף קבלנו מלגרמה סכתבי כי הפליגה באניה והודיעה גם את היום שבו תבוא לחוף יפו. צפינו מסש ליום בואה. כעבור ימים אחדים נסענו ליופני. לא אוכל לחאר את הפגישת. אמי ואבי וסבתי ככו בלי הפיגות וגם אני בכיתי אתם. שכנו אתה ירושלימה. פני סבתי רוים ומקטטים. מדי שבוע כשכוע היא הולכת אל הכתר המערבי ומבכה שם את צרותיה ואת צרות ישראל.

לעתים קרובות אני יושב לידה והיא מספרת לי על חיי היהודים בגלות רוסיה ועיניה יורדות דמעות רבות...

שלמה גולדשטיין (כתה ז)

ההדלקה בליל בעומר

מה נחמד ומה נעים הוא חג ליל בעומר! הכל שמחים ביום זה וביחוד – היודים. זוכרני, בשנה שעברה התחלתי להתכונן לחג מיד אחרי חג הפסח. אני וחברי התאגדנו לאגודה בת עשרה ילדים. כל אחד מאתנו הטיל על עצמו ברצון תפקיד מיוחד. אחדים התחילו "בחורים על הפתחים" ולבקש נפט. אחדים לקטו עצים וכל חומרי-הדלקה. את כל "הרכוש" הזה שמו במחסן מרכזי, במרתפו של אחד מחברינו הגר בשכונתנו. אני, הדל באלפיי-יהודה, קבלתי על עצמי תפקיד קטן אך קשה למדי: התחייבתי לסחב את ה"פתחים", למלאם עפר ואבנים ולסדרם במקום שנועד להדלקה. מלאנו את תפקידינו על הצד הטוב ביותר. עבדנו עבודת-נמלים וצפינו לחג. הרבה יגיעות יגענו והרבה מרחות מרחנו בהקמת פסל היטלר-הסן הרשע. כיצד? חפרנו בור ותקענו בו מוט, בראשו תלינו את הפסל המצחיק ושטנו בידו מטאטא, מסביב שטנו אבנים ועפר כדי שהמוט לא יתמוטט.

הגיע ליל ליל בעומר. כוכבים כשכיבים יוקדים הציצו אלינו מתוך התכלת העמקה. הירח שט לו אט אט ושלח אל האדמה את אורו החור והקר. רוח נעימה רחפה על פני כל היקום. האות נתן ומכסה-ההדלקה התחיל. בידי כל אחד מאתנו היה לפיד ובקבוק נפט. קדלקה המדורה ומיד פרצו מחוכה לשונות אש ושרפו ברעבתנות את הקרשים והקש. ואנו, התני-הנשף לא ישכנו הלילה בחבוקי-ידיים. יד אל יד – ורקוד! רקדנו מסביב למדורה. הלפידים בידנו ומפינו בוקע שיר אדיר ועליו. לקול ומרתנו נתקלחו הרבה אנשים, נשים ומפף לראות בסחזה.

בינתיים גדלה האש. ניצוצות נתזו לצדדים. רשפים לוהטים התרוטטו וטסו באוויר. ההתלהבות חזקה טרנע לרגע. הקהל הרב השתתף בזמרה ובמחיאת-הכפים ולמרחקים נשאו המלים:

**וְאָמַרְתֶּם כֹּה לַיהוָה
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּרֶי-יוֹאָחָא!**

עוד אנו שרים ומכריכרים ככל עז-והאש אכלה את הכל. נאלצנו להפסיק את רקודנו ולהאכיל את האש הרעבתנית. שוב עלתה אש חזקה ושוב התחלנו לרקד ולשיר. כה שמחנו עד שעה מאוחרת בלילה וכשכבתה המדורה שכנו הביתה עיפים ואחוזי-תנומה כמעט.

אכן, חג נחמד ונעים הוא חג ליל בעומר!

יצחק הרגיל (כתה ו)

בין שגלי תקומה

שקט מסביב. השמש שולחת את קרניה מבין העבים וההרים אל השדה המזויב. רוח הרישית מנענעת את השבילים ומנשקתן והן מתנדנדות ומניעות את ראטיהן כאלו הן אוטרות לה תודה. השמש הולכת ושוקעת אמ-אמ. החשך הולך וקר. אני יושב בשדה ושואף אל קרבי את הרוח הנעימה. נשאתי את עיני והנה השכלים כופפות את ראשיהן אלי וכאלו לוחשות לי דבר כה לא אבינהו. נשאתי את רגלי ופניתי ללכת הביתה אך לא יכלתי להפרד מהשכלים, אבל החשך בא והייתי סכרה להפרד מעליהן, ואמרת לי: הן! בוא אבא לבקר אתכן בכל יום ויום, אבל לא קימתי את הבטחתי. לא יכולתי לבא אל הקסה, כי באו ימים רעים לישראל. השכלים היו עצובות מפני שאחיותיהן נשרפו. לא באתי אליהן, כי התאבלתי על אחי שנפלו בידי מרצחים. רק מפתח ביתי הבטתי אל השכלים העצובות ולהפגש אתן לא יכולתי...

צבי מיטשניק (כתה ג"א)

מיגון לששון

מקדש לרופאי הנכבד הר"ר גרי

א.

ביום השלישי בשבת, בכי באדר, בשעה ארבע אחר הצהרים, לקחוני אבי ואמי לבית החולים, שערי-צדק ואמרו לי שעלי להבדק. כבואנו הכניסוני לחדר אחד ושם התפשטתי ולבשתי בגדי בית-חולים. שמתי עלי קפוטת וחכשתי לראשי כפה כחמיד מסש, רק פאות חסרות. אתר שכבתי בסטה והאחות השקתני שפן קיק, את טעמו, הנעים תחארו לכם בעצמכם...

גמרתי לשתות ואחות אחרת נגשה אלי והיא לבושה סינר לבן, לראשה כובע לבן ועל ידיה כפפות גומי. האחות שמה על בטני שתי תחכשות, קצרה ורחבה והלכה לה. הורי נפרדו מסני ושכו הביתה ואותי השאירו בבית החולים. מחשבות רבות התרוצצו בסחי: לשם מה הכיאוני הלום? מה קרה? היכן אמי? וסי הם שכני? – חולים! הרהרתי והרהרתי עד שנרדמתי, בארבע שעות הקיצותי וראיתי שהמטפל בחולים מחלק קפה כלל אחר, חשכתי שיגש גם אלי, אך מעיתי. אותי שכת-

כנראה לגמרי. בשעה שבע בבקר באו אח ואחות ושמוני במטת-גלגלים והובילוני לחדר-ההנחותים והשכיבוני על שלחן וקשרו אליו את רגלי ברצועות-עור ואת ידי ברצועות-כד חזק. ומה השתוממתי כאשר ראיתי את הגברת גרי לבושה מלבוש משונה שעורר בי צחוק ואני אמנם צחקתי בכל פה. פנתה אלי הגברת גרי ואמרה: צבי, צריך לבדק אותך מעט, רוצה אתה להרגיש או לא? עניתי לה בפנים שוחקות: אני מבקש שתישנו אותי. הר"ר גרי קרב אל האח הרחמן ולחש לו מספר מלים וזה לקח את המסכה המישנת וכסוי של צמר גפן. את הכסוי שם על עיני ואת המסכה – על פני ואמר לי לספר עד ארכעים. ספרתי עד שלשים והרגשתי פתאם כאלו אני נחנק. רצייתי להגיד דבר-מה לאבי, אך לא יכלתי כי תרמטה חזקה נפלה עלי...

ב.

כאשר התעוררתי משנתי – תסחתי: מה עשו עמי? היכן אני? פתאם תקפנו כאב חזק בכטן, בצד שמאל, ולא ידעתי נפשי מרב יסורים. גם הצמא גבר עלי. נתנו לי מפות-מים אחרות. כשראתה האחות הרחמנית שאני מרגיש את עצמי ברע, מהרה ועשתה לי זריקה. כעבור רגעים אחדים קבלתי זריקה שניה – ונרדמתי. פקחתי את עיני והנה הורי עומדים על יד מטחי ואף על פי שהראו לי פנים שוחקות הרגשתי בהם שהם כואבים את כאבי. לא הספקתי לשוחח עם הורי והמשיגיה נכנס והעיר להם שהבוקר נגמר. התפלאתי על המשיגיה, מה ראה לשלח את הורי היקרים בשעה שרצייתי שישבו על ידי. הם הלכו להם וצמאי חזק שניח. בקשתי מהאחות מים והיא נתנה לי, אך הצמא לא נשכר, מעין שרפה הרגשתי בכטני. בא הלילה ושנתי נדרה. נתנו לי פעם כפעם מעט טה וגם זריקות עשו לי והוקל לי במקצת. בבקר הגישו לנו אכל ועצבותי גדלה שבעתים, כי זכרתי באותה שעה כיצד מגישה לי אמי היקרה את האכל. האחות ראתה בצערי והאירה לי פנים. בערב הוטב מצבי עד שהיה בכחי לספר למטפל כי גם מבדיחותיו של הרשלה מאוסטרופול. בשעה שכנה התפללתי, קריאת-שמעי וישנתי.

ג.

מיום ליום הוטב מצב בריאותי. כלם שנים עשר יום להכנסי לבית-החולים באו הורי להשיבני הביתה. נפרדתי מן האחיות והאחים הרחמנים ומתמרפאים ואחרי שמסרתי לכלם את כתבתי, הודיתי לרופא ולעוזריו ולעוזרותיו על טפולם הנאמן בי ויצאנו החוצה והכינינו

לאוטו. בא אוטו ועלינו עליו – ונסענו. עוד פעם נפנפתי ביד אל בית החולים, ששכבתי בו שנים עשר יום, עד שנעלם מעיני ויראה כעין נקדה זעירה. באנו הביתה ואחותי ואחי קבלוני בשמחה רבה. אחותי הקטנה הראתה לי מיד חתיכת-מעיי ואמרה לי: הרי לך המעי העור שלך. התרגזתי על אשר לא ספרו לי שנתחו אותי. אמי ספרה לי שלא רצתה להרגיזי ולכן לא גלחה לי שאני זקוק לנתוח. בסוף חבורי אני רוצה להודות להורי חלף הטפול שטפלו בי ולר"ר גרי על רפויי הטוב ולר"ר אפרים הלוי על החליפו לי בכל פעם את התחכשת. יהיו נא כלם ברוכים!

הגדיים

בין סלעים קופצים, אצילים,
גדיים קמנים שמה רצים,
לוחכים הם עשבים רפים,
שותים הם מים וכים.

כה הם רצים, כה הם בועים
עד יקראו להם הרועים:
מדרוי גדיי, וקמול שיר
נשוקה יחד אל הדיר!

שלמה הרמתי (כתה ג"ב)

יצחק זמל (כתה ח')

ארץ ישראל על גלי הרדיו

עוד לפני חדשים אחדים הוריעו העתונים כי למשפחת הרדיו שכעולם יולד בקרוב בן חדש, רדיו ארץ ישראל, אשר ישא למרחקים את דברו בשלש השפות הרשמיות שכארץ. וכאשר בשרו כן היה. בשבועי לחדש ניסן (30 בסרין) זכינו, בני ארץ ישראל, לשמע לראשונה את נעים-קולו של הרדיו. אמנם קטן וזעיר הוא הרדיו הארץ ישראלי לגבי אלה שכאמריקה, רוסיה, גרמניה, אנגליה וצרפת אולם לעומת זה הלא יש גם תחנות-רדיו קטנות משלנו. גדולה התועלת שיביא לנו הרדיו, שכן דרך בו ישמעו צלילי הלשון העברית בכל העולם. ומי יכל לחאר את שמחתו של היהודי הלאומי

היושב בארצות הגולה עת אשר ישכע חפלה, הפטרה, שירים והרצאות סארק ישראל? הלא צלילים קדושים אלה יחדרו אל לב כל יהודי ויעורדו בו רגשי געגועים על ארצו הקמה לתחיה.

על כן ברוך יהיה לנו הרדיו וברוכים יהיו כל האנשים המשתתפים בו.

יצחק חרים (כתה ח')

לתחנת הרדיו הא"י

האזינו לקול ירושלים! — בקריאה מעודדת זו פונה ירושלים לכל העם העברי ולכל נרחיו באשר הם שם ולכל העולם כולו. רכבות שומעים מרותקים יום ויום אל הרדיו ומאזינים אל צלילי השפה העברית, שפת התניך הסתעורת לתחיה יחד עם העם העברי. זוהי הפגנת העם היהודי לפני כל העולם. סה רב ערכה התרבותי של תחנת הרדיו בעיני העם העברי! היא פתחה את התרבות העברית בקרב עמנו ותחזק בו את הרגש הלאומי שלנו. מעתה יוכל היהודי שבגולה לשבת בכיתו ולהאזין ככתחה לצלילי שפתנו העברית. גם ערכו המדיני של הרדיו רב מאד. הוא ייצג את היהודים לעיני כל העמים התרבותיים בתור עם ובתור לאום השב לתחיה והוא יעורר בכל העמים רגש כבוד לעמנו. עם יסוד תחנת הרדיו בארץ ישראל אנו עומדים לפני רגע היסטורי חשוב בתולדות השפה העברית ועלינו לדעת כיצד להשתמש בו כראוי.

תחנת הרדיו בארץ ישראל

ודאי קראתם בעתונים ואולי גם שמעתם, כי בניסן (80 במרס) נפתחה התחנה לשדר רדיו בארץ ישראל. הפתיחה נתקיימה בשעה 4.15 ע"מ. הנציב העליון לארץ ישראל גנרל סיר ארתור ווקופ, הוא נאם, כמובן, באנגלית ודבריו תורגמו לערבית ולעברית. חבה נדבר על ערך הרדיו: הרדיו משמש מכשיר גדול להרצת תרבות וידיעות שונות. הרדיו מקנה לאנשים דעת והשכל ובאופן כזה נעשים כל האנשים למשכילים. אפשר לשבת בכפר וללמד תורה מתוך הרדיו ואין צורך כלל לנסע לשם כך לערים גדולות. הפרופסור מתיצב לפני המיקרופון ומרצה את תורתו ברבים. מתוך הרדיו נתנת לנו האפשרות לשמע גם מוסיקה עדינה המענגת את הנפש.

ה. מ. הנציב העליון הבטיח בנאומו הראשון כי התחנה תתרחק מתעמולה מדינית ותעסק רק בהפצת השכלה ומוסיקה. הוא אמר: יש חקלאים בארץ הזקוקים לעצות ולידיעות מקצועיות והרדיו הא"י יקל עליהם לרכושן, בכדי להשביח את עבודתם. לתחנה הארצישראלית יש חשיבות מרובה, שכן הוא תתן מקום נכבד גם לדת. ואמנם ביום הראשון שמענו מומורי תהלים מפי הזמר מר וויינברג ואחר ימים מספר שמענו את החזן ווייספיס (כריטון) תפלות פסח, וזכינו לשמע תפלות נעימות על ידי מקהלת בית ספרנו. גם את תזמורת בית ספרנו שמענו. גם אותנו, הילדים, לא שכחה הנהלת הרדיו. בכל שבוע קבעו שש פגישות בעברית, באנגלית ובערבית. עוד דבר חשוב הנהיגה הנהלת הרדיו בחכמתה: היא מספרת לפנינו ביוגרפיות של אישים גדולים ומאורעות היסטוריים רביי ערך.

אחה העתונים הערבים כתב אחרי הפתיחה: "ערבי העולם יסלחו לנו אם ישמעו מלבד הלשון הערבית גם את העברית". כה גדלה שנאתם לנו. ביום הפתיחה קרא הקריין העברי כנהוג תמיד: "פלשתינה ארץ ישראל". כששמעו הערבים את השם ארץ ישראל רגזו והתריעו על כך. מה עשתה הנהלת הרדיו? היא פקדה על הקריין העברי שיאמר: "פלשתינה — א"י". אולם הישוב העברי התעורר ומאח, כי ראה, בצדק, ולזול בשם הקדוש לו מימים קדומים. הנהלת הרדיו החליטה להכריז בשלש השפות "ירושלים". ואמנם נאה הפתרון הזה וטוב. השם ירושלים בעברית יקר וקדוש לעם העברי לא פחות מהשם "ארץ ישראל".

ארץ ישראל וירושלים ועם ישראל—זהו החוט המשולש אשר לעולם לא ינתק.

משה בן הרץ (כתה ז')

שאלות בתנ"ך

- א. איפה נמצאות בתנ"ך שחיים עשרה מלכה המהחיות באות כי בפסוק אחד?
 - ב. איפה נמצאות כתורה בפסוק אחד חמש פעמים "בני ישראל"?
 - ג. איפה כתובות בתורה חמש מלים זו אחר זו הסתחלות כלן באות א'?
 - ד. איפה נמצאות בתורה חמש מלים זו אחר זו וכלן בנות שתי אותיות?
- בדרכי אליהו, קורשנבוים צבי (כתה ז')

בריאות התלמיד

נפש בריאה בנוף בריא שבוע-הבריאות

בהדש אייר הכריזו הרופאים העברים על עריכת "שבוע הבריאות" בכל הארץ. "שבוע הבריאות" נערך אחת לשנה ותמיד בתחלת הקיץ. מדוע בחרו יומי המפעל החשוב הזה בעונה זו דוקא? על השאלה הזאת אנסה להשיב: את תורת-הבריאות והלכות היגיינה חייבים אנו אמנם ללמד תמיד בכל עתות השנה אלא שבשבוע הבריאות מתכוונים הרופאים להורות את העם אמצעי והירות שונים מהמחלות הפורצות בעיקר בימות הקיץ כמו: דיזנטריה טיפוס ומחלות העינים. סיממת המפעל הזה "הנקיון-תרים בפני מחלות". ב"שבוע הבריאות" אנו רואים בכל מקום צבורי בבתי הספר, בחניות, ובבתי מרקחת שלטים ומודעות שעליהם כתובים חקי היגיינה. למשל "רחץ ידיך לפני האכילה", "השמד את הוובובים, כי מחלה הם מעבירים". העם רואה בכל פנה שלטים כאלה וקוראם וזוכרם. כמו כן נערכות הרצאות לעם. זכור לנו ודאי הרט שהוצג לפנינו התלמידים, סרט מענין שאפשר יהיה ללמד ממנו הרבה נערכים גם משפטים פומביים על הוובוב ועל המחלות הנוראות שהוא מביא על האדם. אנו התלמידים הלומדים בכתות העליונות חייבים ללמד את חברינו הקטנים את חקי היגיינה שלמדנו מפי "אחות" בית הספר. אם כה נעשה והצלנו הרבה ילדים ממחלות המסכנות את הבריאות. מ. אליעזר קליינמן (כתה ז')

ספרים חדשים

"יקטן בתל אביב" מאת יעקב פייכטן, הוצאת א.י. שטיבל, תל-אביב. הסופר והמשורר החביב יעקב פייכטן, המקדיש זה שנים רבות את עטו לנו הילדים, הגיש לנו בזמן האחרון ספור נאה מאד סחיי כלכל בתל אביב. יקטן הוא שם הזכר. יקטן נולד על שפת הירקון בשכונת הצפון השקטה, ומנוח הביאו לכיתו שכרחוב הם. הכלב לא התרגל תיכף לרחוב אך לבית התרגל עד סהרה. שני אחיו הגדולים של מנוח קנאו בו אך מנוח לא ירד טדון הוא ונתן להם ללמד את יקטן. בינתיים גדל יקטן. כל הרחוב ובית הספר מכירים אותו. גם הגדולים עומדים ונהנים סכלכלב יקר זה. מול בית מנוח גר כנר אשר נפשו קשורה בנפש יקטן ומכניסו אליו תמיד. אך איש אחד ויחיד היה שונא אותו, זה היה השכן

הגר בקומה השלישית. לפי דבריו אין נביחתו של יקטן הנשטעת כל היום וכל הלילה מניחה לו לישון או לננוח. ביום אחד אכד יקטן ועל רחוב הם ירד האבל. כנדולים וכקטנים סובכו בכל העיר ושאלו וחפשו אותו. מנוח פרסם בחריצותו טודעות בכתב יד והדביקן ברחוב הם וברחובות הסמוכים. בכל רגע נפתחה הדלת וראש ירד או ילדה הופיע ושאלה נזרקה: נמצא יקטן? נמצא? הכנר לא נגן והלך קודר. גם השכן הגר בקומה השלישית הצטער גם הוא על אכדן כלכלב כיקטן. היום עבר ויקטן לא נמצא. בחצי הלילה שמעה אם מנוח שריטה בדלת. פתחה האשה את הדלת ויקטן קפץ סכויש, והחחכא תחת הסטה. כל בני הכית קמו בינתיים וזרווהו לאכל והבטיחוהו שלא יענש. הוא יצא ואכל ושכב תחת שמיכתו של מנוח. לטחרת היום נחפזו כל הילדים לים וכאשר ראו את יקטן קראו בשמחה: נמצא יקטן! נמצא! יקטן למד את מלאכת השחיה והשחיה היתה לו לראש שעשועיו.

זהו תכן הספור בקצור נטרץ. הספור מלכב ומצחיק וגורם שעוה ענג לקורא. אני לא יכלתי להפסיק את קריאתי בו ולא זזתי עד שגמרתיו. טיעץ אני לכל חברי שגם הם יקראו את הספור ובטוחני שיחענגו כסוגי. חבה נקוה שמשוררנו יעקב פייכטן יזכרנו גם להבא ויוסיף לכתב לנו ספורים נעימים כספורו זה.

משה זעירא (כתה ז')

בבית-ספרנו

- כיצד אדר טילו הכתות ד'—ה' ליריחו ולסביבה. הכתה ז' הלכה לחכרון ושתי הכתות ג' בקרו בסביכות ירושלים.
- כאי בניסן טילה הכתה ח' (טילו ברגל) להר טוב ולחולדה.
- הכתות ב' טילו כסביכות ירושלים.
- ד' בניסן נערך טקס סגירת בית הספר לחפש הפסח. מר אילץ נאם לפני התלמידים על ערך חג הפסח. התזמרת נגנה מנגינות-לכת אחדות.
- ככיצ בניסן נפתח בית ספרנו. מר אילץ דבר על ערך הלמודים. התזמרת נגנה מטיטב מנגינותיה.
- בשבת, אור לייח באייר, הוא ל"ג בעמר, שרו חברי מקהלה, שירת ישראל—"החכמוני" ברדיו הארץ ישראלי. התלמידים הצליחו בשיריהם וכל שומעיהם נהנו הנאה סרובה.

חברנו
 יוצא ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני
 בירושלים

עלון חדשי

נ פ ש

(לזכר גרשון מושיב ויוסף כ"ץ הי"ד)

ששה חדשי-זועה עברו על עמנו הבונה בעמל-לא-אנוש ובמאמצי-לא-אדם את בית-מולדתו בארצו הקדושה. בעצם ימי-עבודתו. כעור אמת-הבנין בידו, קמו עליו ערבים מרצחים בסתר, פורעים פראים ושואפי-דם ושרפו את שדותיו, שחתו את יגיעו, שדדו את רכושו ורצחו באכזריות-חיות את מיטב בניו-בוניו ודמו להשמידהו כליל.

אך מזמת הרשעים לא קמה והיא גם לא תקום לעולם! עמנו שבע הנסיונות והיסורים עמד איתן על משמרתו ולא הפסיק גם לרגע קטן את עבודתו הכבירה, עבודת בנין ביתו הלאומי.

הרבה בנים ובנות נאמנים שכל עמנו במשך ירחי-בלהות אלה ובין כל קרבנותיו היקרים יעלה נא גם זכרונם של שנים מבחירי-תלמידינו, חניכי בית ספרנו, נערים נחמדים, יפי-תאר ויפי-נשמה, נערים רכים וזכים, הטהורים בחייהם והקדושים במותם:

יהי זכר גבורינו הצעירים האלה לברכה!

ברדיו) וה. מ. הנציב העליון הגנרל א. ג. וקופ. היריד עושה רשם חזק על כל מבקריו הרבים.

— מאורע גדול אירע ביום ג', כ"ז באייר, בעיר העברית הראשונה תל-אביב; בו ביום קרבה אל ימה אניה יוגוסלבית שפרקה שם את מטענה, יש תקוה שבקרוב נזכה לנמל עברי ולא נוסף עוד להשחמש בנמל יפו של שכנינו.

— נפטר בלונדון הציוני הודוע הדיר דוד אירד. הוא הוא היה רופא מפורסם ואדם טוב ומיטיב עם הבריות, אהב את עמו אהבה עזה והקדיש לנאולתו את כל כחו. שנים אחדות ישב בארץ ישראל, כחבר ועד הצירים, ורבות פעל לתחייתה, תנצבה.

— מת הלורד אלנבי, המצביא האנגלי הגדול, כובש ארץ ישראל מידי חיל התורקים. רחש כבוד וזכה למפעל היהודים בארץ והביע פעם בפעם את ברכתו להצלחת הבית הלאומי היהודי. הרחוב הרחב והמרקזי ביותר בתל-אביב, רחוב אלנבי, נקרא על שמו.

— איטליה הניעה אל מטרחה וכבשה את מדינת חבש. חדשים רבים נלחמו החבשים הבלתי מווינים כמעט בגבורה ובמסירות נפש הראויות למופת, אך לא יכלו עמד בפני איטליה ופצצותיה, מכוניותיה המשוריות ובאדי-הרעל אשר שלחה בהם. לפני זמן קצר נכנסו הצבאות המנצחים לאדום אבבה, עיר בירת חבש ותקעו בה יתד. הנוש, הקיסר החבשי, הוכרח למצא לו ולמשפחתו מפלט. ביום 8 לחדש מאי בא עם בני ביתו ומקורביו (50 איש) לנמל חיפה ומשם הלך ירושלימה וקבע כאן לפי שעה את דירתו. ג. ווינק (כתה ח')

חברנו חיקר רפאל דננברג!
 ביגון רב ובכאב עמוק אנו סבכים אתך את בן דודך
 הקדוש צבי דננברג הי"ד
 שנפל חלל בודי מרצחים ופראי-כוכר נתעבים.
 חברך
 תלמידי הכתה ה"ב וסחנכם

— ביום השני, כ"ז באייר, בשעה 12 כצהרים, נערכה ב'אהל שם' שעי' בית ספרנו, כמעמד תלמידיו הכתוה ד' — ח' וטוריהם, אזכרה לנשמת רבי נחום סוקולוב ז"ל. מר מ. אילן וטר א. לולו נשאו עליו נאוטי-הספר ודברו על פעולותיו הכבירות כסופר וכמנהיג בישראל.

מקרוב ומרחוק

(חדשות שונות)

— שני אורחים יקרים עשו שבועות אחדים בארצנו: המשורר הגדול ז. שניאור והמספר המפורסם שלום אש. הראשון קנה לו שם עולם בשיריו המצטינים בתכנם הפיוטי העמק ובסגנונם העשיר והחוק, והשני—בציוריו ובספרויו הגדולים המשקפים את נשמתו העדינה ואת אהבתו העזה לישראל עמו, שניהם זכרו גם אותנו הילדים וכתבו לנו יצירות חשובות. במסכות שנערכו לכבודם הביעו את תשוקתם להשתקע בארץ ישראל—ומי יתן וישובו בקרוב אלינו ולא יסיפו להיות אורחים פה.

— 30 למרץ נפתחה תחנת-רדיו בארצנו, הצבור היהודי קבל את בשורת הפתיחה בשמחה רבה. מעתה ישמע הדבור העברי שיצא מארץ ישראל בהרבה ארצות, גם את הילדים לא שכחו מנהלי הרדיו וקבעו "פנת הנוער" בשבילם.

— בכ"ז בניסן (19 לאפריל) פרצו פרעות בארצנו. רוצחים מקרב העם הערבי התנפלו ביום זה על היהודים שהלכו לתמם כרחובות יפו ורצחום באכזריות. הפרעות לא הצטמצמו רק ביפו בלבד, כי אם פשטו גם ביתר ערי הארץ ובכפריה. רשעי הערבים מציתים את יכול אחינו העובדים הישרים והכשרים, מתריבים את פחדיםיהם ושורפים עצים שנטעים ידים עבריות עמלות. גם קרבנות נפלו. 26 יהודים נהרגו על ידי אנשי דמים אלה, הישוב העברי עומד איתן והוא בטוח שהתגבר יחגבר על צורריו ובכחות מתודשים ובמשנה-מרק ימשיך את עבודת בנין ביתו הלאומי בארץ עברו ועתידו.

— ביום החמישי, ח' באייר, נפתח בתל-אביב יריד-המזרח העברי הודוע בכל העולם. הרבה מדינות משתתפות בו. בטקס הפתיחה נאמו ר' מאיר דיונונגף שיחיה, ראש עיריית תל אביב, מר תומאס מיניסטר המושבות (מלונדון

אליעזר מרגנוסקי

קרבן ראשון של הנער

(לזכר יוסף ב"ץ ז"ל, נרצח בדרך ירושלים ע"י מוצא, י"ט תמו תרצ"ז)

קרבן חדש נפל על מזבח האמה, והקרבן הוא... יוסף. מי העלה על דעתו כי חבר יקר יעזבנו לנפשנו בשעה טרופה זו לעם ישראל, זמן אשר כל זוג ידים כה יקר הוא לנו. יוסף עמד על משמרתו עד רגעו האחרון. כתשובה נצחת למעשי האלמות והרצח יצא יוסף לעבודה בזמן שנדרשו ידים עובדות.

זוכר אני אותך, יוסף, אחרי עלותך לארץ מאוקראינה וכאשר נכנסת בחורף תרפ"ז, לשנת הלסורים השניה בכיה"ס, תחכמוני שכירושלים: ידך תמים וישר, בעל שקרות כהירות, עם עינים אפורות המביטות נכון והמביעות יושר ונאמנות. שבע שנים ישבנו על ספסל למודים אחד, עברנו תקופות חיים מכריעה, התקופה אשר הכשירה אותך וקבעה את חייך להבא...

תמיד היה חבר טוב. תמיד ידע לעודד ולשמח את החברה וכצופה נאמן לא נפל מעולם ברוחו. תמיד היה נכון לעזור לכל אחד להשתתף בצרת כל אחד.

גמרנו יחד את ביה"ס, איש איש לפי יכולתו ונמיתו המה את דרך חייו; ויוסף רצה ללמוד, אבל אפשרותו הכספית היתה מצערה ולכן עזב עוד בשנה הראשונה את ביה"ס התיכוני לספסר ויצא לעבודה, החל לעבוד ב"קרן היסוד", אך לא הסתפק בעבודה משרדית גרידא ויצא לעבוד בתור פועל אינסטלטור, ורק ביומו האחרון החל לעבוד מחוץ לעיר, סכן את עצמו וקפח את חייו.

זוכר אני את חבורו, אשר נכתב בכתה השמינית, בו הביע את שאיפותיו לצורת חייו להבא. כתב, שרוצה הוא לצאת לעבודה חקלאית, לחיות חיי כפר שקטים, הרחק מן העיר ההומיה... ועד יוטו האחרון החזיק בשאיפותיו אלה...

הראשון מבין הנוער, אשר נפל חלל על אדמת המולדת.

אנו רוצים להביע הרבה, אבל אנו מדוכאים ורצוצים כל כך עד אשר איננו יכולים לעשות כלום, חוץ מלהרכין את ראשנו...

את נחמתנו היחידה נמצא בהמשכת בנין הארץ במשנה טרץ ועבודה.

יצחק וינוגרד

עַר קָבֵר חֵבֵר

(מלאת שבעה למותו של יוסף ז"ל)

לפני שמונה ימים ראיתיו. פגישה מקריה ואחרונה היתה זו. פגשתי—והוא מלא שפע חיים. על פניו שפוף זהר ועיניו מבריקות בכרך חיים וזיו עלומים. גלה לי אז, כי ברעתי לצאת לעבוד כמושבה, לעזור שם לפועלים העומדים בקביעות על המשמר בלילות, לבלי חת למרצחים לסלא את רצונם להרום ולרצוח. נודע לי, כי העבודה מרובה עתה מאד וחמרות ידים עובדות רעננות, לכן הוא מתכוון לצאת יחד עם עוד הרבה חברים שרגש החובה והאחריות מפעם בלבם, לחוק ידים רפות ולעודד את הרוחות. זוכר אני את פניו השזופים משמש אי, את עיניו המביטות נכון כמבט ישר, שלו, שמתוכן נשקף טהר ולכביות, את שקרותיו הכהירות הקצרות ואת גופו המוצק ואז בדברי אתו לא עלה על דעתי, כי צעיר זה עומד על עברי פי פחת, כי מלאך הכוח למש אליו את עיניו ומתכוון להטרידו מן העולם. ולא ידע העלוב גם הוא, כי כבר נחרץ דינו למות והיה מלא תקוות ושאיות לעתיד, והנה עזבנו לאנחות וקשה מאד להשלים עם העובדה כי כבר כסהו עפר, וכי לא נראה עוד לעולם.

ארבע שנים תמימות ישבנו יחד על ספסל למודים אחד בבית הספר, תחכמוני. ארבע שנים של צער ושמחה, אבל יום טוב חליפות. שנות למודינו היו שנים קשות לעמנו. שנות צרה ורדיפות ככל תפוצות הגולה וגם בארצנו. זכורים לנו ימי פרעות 1929. כמה דם רותח אדמת אדצנו, דם בניה אשר הגנו עליה. מני אז עברו שנים מספר אשר גם הן לא היו שנות זהב לעמנו, והנה התעוררו שוב שכנינו אשר מפחנו אכלו ומטימינו שחו, בעטו בנו טרוב טובה וקמו עלינו לכלותנו. והנה קטנו גם אנחנו להוכיח להם כי שנת 1936 איננה עוד שנת 1921 או 1929. אנו לא נפשט את צוארנו לשחיטה, לא יחזרו ימי קישינב לא"י. התעוררנו להראות להם, כי לא נתן עצמנו למשסה. דמנו אינו הפקר. קטנו להגן על אדמת מולדתנו הרויה מדמי בניה זה אלפי שנים, ובין שנות הקדושים, קרבנות ימי הדמים, יצטרף עתה גם שמו של יוסף. הגורל העור לא ידע רחם וכיר אכזריה ופושעת קפד את פחיל חייו בעודנו באבו, רק שבעה עשר אביבים עברו עליו ועד השמונה עשר לא זכה כבר לבוא.

אין תנחומים

הנכונה הידיעה? מה איומה המסגרת השחורה האם לא נשוחח יותר? לא נחראה עוד?

זה שאני מכירה אותו, שהוא קרוב לי, ידיד, ובאו המרצחים וגולוהו. והוא הן חשב רק להתחיל לחיות. לקבוץ אלך, לעבודה אלך—היה אומר, האפשר, כי שאיפת חיים תנתק בן רגע, ע"י חיץ רשע אשר פלח את לבנו הצעיר? לו נתן לי להביט בפני מרצח זה! לא, לא רגש לאומי פעם בו כשעשה מעשהו: לא יתכן כי כזה יהיה רגש לאומי! איני מכינה, לא אוכל להבין. חסול ראיתיו בצחוק, כמרצו—וכעת?—עיניו עצומות, חור, מורד לקבר. אין לו מקום עוד בעולמנו הרחב האדמה סגרה עליו.

לא ירפא הכאב.

חברה

רעי

הקרבן הארבעים ושלושה של הישוב העברי בימי זועה אלה. קרבן צעיר, חבר מסור ובן נאמן. איני יכול להעלות בעט את גודל האסון. איני מאמין למציאות המרה. האם לנצח? והרי טרם ראית חיים. וכמה שאף לחיות, ליצור.

זכורני עת מוילנו יחדיו בעמק, לפני שנתיים ימים. בקרנו את קבוצי הנוער ושאלה מסרידה אחת היתה מנקרת במוחך: מתי אוכל אף אני לשחק את כחותי עם אלה העטלים ובונים? מתי יהיה גם מקומי כאן, בקבוץ הנוער?

לא נכפר על דם אחינו יוסף, עד אם הגשמו שאיפתו, שאיפת האומה: עם בריא על אדמת המולדת המחודשת נעוריה.

אברהם דינבורג

יוסף כ"ץ ז"ל

רק שנה אחת עבר כעור-מתלמד במחיצתי ובמחיצת חברי בקרן היסוד, ותוא אז ילד רך, זה עתה עזב את ספסל בית-הספר, תחכמוני. לפני שנה הודיע

על משמר כבוד המולדת והעבודה נפלת חלל, חברי יוסף! עזבתנו לתמיד, עזבת את עולמנו העבור, את עמק הכאב, ללכת לעולם שכולו טוב, אין בפינו מלים להביע את גודל האסון. את גודל הכאב, הצער והאכזרה שהסתלקותך גרמה לנו. כמותך אבר לנו לנצח ידיד, חבר ואה מסור, אשר אין לו תמורה, וצר, צר מאד על חייך הרעננים והצעירים שנקטפו בלא עתם: „וגדול טאר, מאד הכאב“.

עבודה והגנה: יבוש הכצות בחולה

זֶכֶר יוֹסֵף

רק חסול היה בתוכנו. שקט, צנוע, חביב על כולנו. יחד גמרנו את ביה"ס, תחכמוני, יחד היינו חברים במחנות העולים והתלכמנו כשאלותינו על עבודה, על חיי חברה צורקים, חלם על יציאה לקבוץ, להגשמה. מי פלל שהוא, יוסקה, יפול חלל מסדר מרצחים. גם הוא. דמותו כסו היה לנגד עיני: פניו הצעירים אשר תום ילדות נסוך בהם, עיניו הכחולות אשר הפיקו טרץ רב, וחיוכו העליו כל-כך. היכופר דמו, של הצעיר והרך? ושוב עולה באוני קולו—ויודע אני: לא אשכענו יוחר — והקול אומר: „המשכת הפעולה, העפלה ללא לאות“.

עזב אותנו יוסקה. הלך לבלי שוב. אבל תמיד יצעק אלינו הדם הזה מן האדמה ויעוררנו לפעולות, להגשמת החובה הלאומית.

בשם חבריו המתאבלים

משה

שהחליט לעבור לעבודה גופנית וללמוד מלאכה. בעבודתו במשרד הצטיין תמיד וגלה כשרונות יוצאים מן הכלל. אידיאליסט ואהוב על כולנו. תקווה רבות תלינו בו. אולם הוא חתר תמיד לעבודה קשה יותר וחלם על חיים בקבוץ (היה פעיל בהנועת מחנות העולים). עד מהרה הוציא את מחשבתו לפועל והלך לעבוד באינסטלציה. ידענו שאין למונע אותו מצעדו זה וגם הרגשנו שצעיר יקר זה מכשיר את עצמו לעבודה פעולה ועתיד למלא תפקיד חשוב במפעלנו בארץ.

ביום ה' בבקר יצא לעבודתו למוצא וכדורי אויבים מרצחים מצאוהו בשוכו מעבודתו. ככה נגרע פתאם האילן היקר והרך הזה. אין מלים לנחם את ההורים השכולים.

עטופי יגון עומדים חבריו, שרכש במשך שנות חייו הקצרים, על יד קברו הרענן. הם ישמרו את זכרו לנצח.

א. אוליצור

ג'רשון מושיב

(נפצע בהגנה על קריית ענבים כ"ט אב ומה בני אלול)

לא עלתה עוד דמעה בעין למראה המסגרת השחורה העוטרת את שמו בראש העתון. רק כאב צורב בלב, יגון לוחט וכעס אין אונים על הגורל ושליחיו, חיות אדם.

לא בכיתי, כי עלו לפני חמונותיו מימי ילדות ונערות ועד ימיו האחרונים והכולט שבכולן הוא — החיוך הטוב והעליון, פרי שמחת חיים מלאים ופזיזים לב של צעיר מלא סרן, פעיל, ער, עליו והציני כאחד, לומד בשקידה ובהבנה רבה וחי אף על פי כן סחוף לדי אמות של המדע למען החנוקה שהוא מיוצרת הראשונים ומסנהיגיה, אהוב על חבריו ומכריז.

אין דמעות עוד, אך הכאב צורב והיגון לוחט על שדוקא אותו רצחו, את גרשון, שמרביח זמנו ויגיעו הקריש למען האחוה בין עברים וערבים ובה ראה מטרה לחייו ולמרטו.

יעקב תלמי

כן נאמן וחביב היה, חבר יקר ואהוב ותלמיד מעולה. הצטיין במחבת העבודה ובפשרון ההעפלה. כמה עמל ומדויק חכה ועסקות גלה בלמודיו ובכל פעולותיו. כבר בצעדי הראשונים בשרה החקירה בעולם הצומח,

נכרו סימני החוקר הרציני לעתיד: אהבה רבה למקצוע, יושר מדעי ודיקנות. דבריו נכתבו בהקפדה מדעית ולשונית; ידיעותיו בעברית היו עשירות. מכאן יחסו החם והער לספרות המדעית בעברית, יחס זה הביאהו גם לפרסום מאמרו המדעי "הטבע והארץ". עסק בפיוולוגיה של הצומח, אך בהתעוררות רבה היה מקדם כל מחקר וכל מאמר בבוטניקה ככלל הנכתב עברית, אם כי עבודתו הביאה אוהו גם לירי השתלמות ועיון בשפה הגרמנית ובספרותה המדעית.

מפעם לפעם היה סח על מחקריו החדשים שהוא עומד לפרסם בקרוב. וכזה רצה גם לעודד ולהתעודד. עם הבאת כוחותיו לירי גילוי גבר במחוננו העצמי וגדלה שמתו מתוך הכרה עמוקה שההתמסקות במדע היא למוכת האדם ולאשרו. משפחתו, מוריו וחבריו תלן בו תקווה. והוא ידע את מלוא האחריות המוטלת עליו. היה חסון, אמיץ ומעפיל. כל יודעיו ישמרו מתוך חרדה את ההווה הנאצלת והחביבה שכדמותו של גרשון מושיב.

ברוך

בקיץ 1932, בעת הסלחמה על עבודה עברית מאורגנת בבנין הכרכה ברומסה, היינו יוצאים יום יום — עשרות פועלי בנין — למשמרת ליד המגרש הגדול שהוחל בהכשרתו מתוך נשול הפועל המאורגן. מי שזוכר את הימים ההם יודע את הסלחמה הקשה שנהלו אז פועלי ירושלים על זכותם לעבוד בעבודה-עיריה זו מול חזית משולשת: של העיריה הנשאשביית, הקבלן הנכרי והפראקציה שעזרה על ידם בהסתה ובסמיו הפועלים הליפתאים בפועלים היהודים והסתדרותם. המשמרת עמדה יומם ולילה, כי גם בלילות עבדו בהכשרת המגרש, וגם בלילות נמשך החרם על הפועל העברי המאורגן. בוקר אחד באו שלושה נערים זהודיעו שהם מתגייסים למשמרת ומוכנים לעמוד בה כל הזמן. אחד מהם היה פועל בכית הרושת פרומין ושנים האחרים — מהנוער הלומד. אז הכרתי את גרשון.

עוד פגישה עם גרשון, ושוב — במשמרת. הדבר היה בימי שביחת פרומין, כשהפועלים השוכתים היו עומדים ליד שער בית החרושת. בוקר אחד התקבצנו יחד, עשרות פועלים, לפני לכתנו לעבודתנו בכנינים ועלינו לגבעת שאול להצטרף למשמרת. בכניסה לגבעת

שאוץ פגשתי בגרשון. הוא היה הסקשר בין המשמרת שליד בית החרושת לבין המשמרת שעמדה בכניסה לשכונה. כולו מכוער רצינות ודרך לקראת מילוי תפקידים, בלי לבקש השכונות רכים, בפשטות ובנאמנות. פעילותו הרוחנית, שהתבטאה הן בעבודת חקירת הצמח והן בהדרכה רעיונית של נערים עובדים ולומדים, עלתה כד בכד עם קיום הסצנות המעשיות של חנועת הפועלים הארצי-ישראלית.

פגישתי האחרונה עם גרשון גם היא היתה —

אברהם ארסט

יער בלפור

שמאי כהנא (כתה ז"א)

החנכיה

(אגדה)

היה היה בארץ ספרד, בימי גזרות ושטר, איש עשיר אחד מצאצאי האנוסים ושמו מיגואל. ולא ידע האיש את דרכי אבותיו היהודים ואת מנהגי דתם וידע רק מצוה אחת, מצוות הדלקת הנרות בימי החנכה.

וחנכיה יפה היתה לאיש אשר שמרה כבכת עינו ומדו הביטו בה זוכר, כי בעודנו ילד קטן היה אביו פותח הלת סתרים באחד הקירות ונכנס הוא וכל בני ביתו אל מערה והדליק את נרתי החנכיה, וזמר ברגש רב ומירות לוקחות לב וספר להם על השטונאים הנכורים, אשר הצילו את ישראל ואת ארצו מכף היונים ועל

חג האור שנקבע מאז לזכר הנצחון. ויאהב מיגואל את החנכיה וירדיקה גם הוא מדי שנה בשנה במשך שמונה לילות ויזמר את הזמירות אשר שמע ספי אביו.

כה עשה האיש כל הימים עד אשר בא אסון. על יד ביתו גר כמר ערום ורע מעללים אשר ידע כי מסוצאי-היהודים מוצא מיגואל ויקנא בעשרו ובחכמתו ויחבל תחבולות להעליל עליו עלילות ברשע למען יירש את רכושו. ויורע לכמר כי מקיים מיגואל את מצות הדלקת הנרות בחנכה וישמר את הדבר בלבו.

ויהי כהגיע חג החנכה וילך הכמר ויספר לראש האינקוויזטורים את מעשה מיגואל. וישלח הראש אנשי צבא ויבואו ויתפרצו אל בית האנוס בערב ויראו והנה חנכיה בעלת שמונה קנים דולקת וזורעת אור הב מסכיב. ויאמרו החילים את מיגואל וישיתוהו במכצר, אשר

טוב. אף על פי כן מנתה האגודה רק כ-20 חברים. הצרך להגדיל את האגודה. עשרים החברים הללו לא יכלו לפקח על 15 עשר כתות, על נקיון החצר וכיו'. לפי חקת אגודות-הכריאות בארץ, מתקבלים חברים לאגודה מכתה ו' ומעלה. אך, יש אפשרות לספח תלמידים מכתה ה' ולחנכם לקראת השנה השנייה. במלאת שנה להמצאם באגודה הנם חברים. נכנסו השנה מ 25 עד שלשים תלמיד. אנו החברים הותיקים, קבלנום בשמחה, וכך הקלה עלינו עבודתנו. לכל תפקיד נשלח חבר חדש העוזר לחבר הותיק שלמד מפיו את מטרות האגודה ודרכיה.

ידועות לכל תלמיד מטרותינו: להשלים בבית הספר את הנקיון ואת השקט בהפסק האכל וכמו כן גם להניש עורה לחברותינו.

ב.

מסבת פרידה

מסבה צנועה נערכה ביום ראשון ח' כסלו לאחות יהודית נינצבורג. נוכחו 20 חברי. מנהל בית-הספר ומפקד "שבט המכבי הצעיר, תחכמוני ירושלים" מר כצלאל בצרווי. מפאת מזג האוויר הרעחסרו רבים מן החברים. בארבע שעות אחר הצהריים נפתחה המסבה. חברים הנישו מתנה (מכשירי כתיבה) לאחות נינצבורג וזר פרחים לאחיות החדשה הגב' סגל. פתח את המסבה מזכיר האגודה בנימין ובכריים מועטים הסביר לקהל את מהות החגיגה. ראש האגודה החבר יחזקאל כרך את האחות ההולכת והביע את תקותו שהעבודה תמשך בעזרת הגברת סגל. בשם החברים תלמידי הכתה ח' ברך משה את האחות במלים חמות. גם מר אילן מנהל בית הספר נשא את דבריו והביע את צעריו על הפרידה וברך את האחות החודשה הגב' סגל. מר בצרווי דבר על קשרי האחות עם שבטו. האחות סגל דחתה את דבריה לימים יבואו. ולבסוף דברה האחות ההולכת מרת נינצבורג. היא סימה בתקוה שכל החברים ישארו נאמנים לאגודה ולתפקידיה. בשירת ההמנון נסתימה המסבה. אחר נערך מפקד ומרת נינצבורג ברכה את החברים בפעם האחרונה: "זהיר וער!" אליעזר זעירא

ספרים חדשים

ירושלים כלהבות" ספור ויהיסטורי מאת יעקב חורנין, הוצאת "יודעאל", תרפ"ז, תל אביב.

אביב. העבודה שם נמשכת במרץ רב והולכת ונוברת מיום ליום. יש לקוות שהנמל העברי יהיה בעתיד לאחד הנמלים הגדולים שבחופי הים התיכון.

— ב 11 לנובמבר ש.ז. הגיעה לארצנו הועדה המלכותית של ממשלת אנגליה בראשותו של הלורד פיל, כדי לחקור את סבות המהומות של שנת תרצ"ו. הבה נקוה שהועדה הנעלה תוציא משפט צדק על כל פעולותיו והשגותיו של עמנו בארצו.

— ביום ד', י"א בכסלו, נשא נשיאנו היקר, גדול הכשרונות, הפרופ' חיים ויצמן, לפני חברי הועדה המלכותית משא על סבלות ישראל בארצות הגלות ועל מאמציו הכבירים לשוב ולבנות את ארץ אבותיו. המשא הנשגב הזה עשה רושם חזק על כל שומעיו והמון קוראיו והתפרסם מיד בכל העולם היהודי.

— מלאו שמונים שנה לצינוני המפורסם מר לואיס בריינדיס, שופט עליון באמריקה. העתונות העברית פרסמה הרבה מאמרים והערכות על פעולותיו הצבוריות והלאומיות.

— בחוה"מ סבות מלאו חמשים שנה לפטירתו של המשורר מרדכי צבי מנה, שמת בשנת הכ"ה לימי חייו. הסופרים העברים העלו במאמריהם את זכרונו של המשורר העדין הזה ששיריו הרכים והנונים נתחבבו בשעתם על כל קוראיהם.

— מת בשיקאגו שבאמריקה המשורר והמורה העברי אברהם סולודר ז"ל. המנוח ישב שנים רבות בארץ ישראל ועסק בה בהוראה. בשיריו המפורזים בקבצים ובעתונים העברים שר ברנש רב ובאהבה עמקה על הנוף הארצישראלי. חבב את הטבע והשתדל לחבבו על התלמידים העברים. כתב שני ספרים טובים בשם "בטבע". בשנים האחרונות לשבתו בארץ החקר אל ספרות הילדים, פרסם שירים יפים לקטנים והוציא את העתונים "אלמות" ו"עולם-הילדים". לפני כתשע שנים הלך לאמריקה להשתלם בלמודים ופעל שם רבות לטובת התנוך העברי והוציא ירחון גאה בשם "דורנו". בין עבודותיו הספרותיות ראוי לציון גם את תרגומו המצויין לספר "דוליטל הרופא ומאורעותיו", החביב מאד על הקוראים הקטנים.

— נפטר בורשא הסיפר והצינוני הידוע ד"ר יהושע טהון ז"ל, שהקדיש לתנועה הלאומית העברית את כל חייו. המנוח היה מראשוני עזריו של מנהיגנו הבלתי נשכח הרצל ז"ל ומאז ועד יומו האחרון לא חדל מעסק ומפעל לתחיית העם העברי וארצו.

— לפני שבועות מספר נפטר בתל אביב הסופר

ישראל יוסף לבונסיין, הידוע בכינויו הספרותי. חושי הארכי. המנוח היה עסקן לאמי וסופר עברי ופרסם ספרים גדולים בשם "שמעון העציוני", "השבועה" ו"מבין הערפל" ועוד.

— נפטר בתל אביב הסופר הישיש ר' זלמן אפשיין, שקרא לעצמו בספוריו ובמאמריו שלמה האלקשי. ספוריו שבהם ספר ברנש ובסגנון נלבב זכרונות מימי ילדותו נכנסו לספרי קריאה רבים ועד היום הם עושים רושם חזק על הקוראים.

— ביום ה' לחדש כסלו נפטר בדמי ימיו הסופר רב הכשרון והונה הדעות הר"ר משה ביילינסון, אחד מדברי הסתדרות העובדים ומערכי "דבר". למאמריו המצוינים שהיה החום תחתיהם מ.ד. (הינו: מערכת "דבר") צפה קהל הקוראים מדי בקר בבקר, ביחוד בהדשי הוועות האחרונים. במאמריו אלה רב המנוח הגדול את ריבנו ודבר משפטים עם שונאינו הרבים המקיפים אותנו סביב. עד רגעו האחרון כמעט עמד על משמרתו ונלחם את מלחמתנו והאמין באמונה שלמה בנצחוננו. מותו החשוף עורר אבל כבר בלב כל מוקיריו.

— זה חדשים אחדים שמלחמת-אזרחים חזקה פרצה בספרד. כחות-השחר הספרדים ניסו צבא רב ובעזרת הפשיסטים האיטלקים והנאצים הגרמנים, מדכאי החפש וזורעי השנאה והרשע בעולם, הם נלחמים בממשלה וכל כונתם לנמרה ולכוון במקומה ממשלת זדון. באכזריות איומה מחריבים הם ערים וכפרים והורגים גם ילדים ונשים. אולם הממשלה הספרדית נלחמת בהם במרץ ולפי שעה היא מחזיקה עדין מעמד. כל אוהבי הטוב והחפש מקוים שהממשלה תתגבר על המורדים הנקלים האלה ותנצחם נצחון שלם.

— בבחירות האחרונות לכסא-נשיאות אמריקה נבחר שנית, לשמחת רבים, האדם הטוב ואוהב-הכריות מר רוזבלט.

מ. רץ ואשר ביתן (כתה ח)

בְּבֵית־סִפְרָנוּ

— בכ"ז תמוז נערכה באולם בית ספרנו אזכרה לחברנו הקדוש יוסף כ"ץ ז"ל. באזכרה השתתפו כל חבר המורים, אביו ושני אחיו של הקדוש וחברי מחלקתו. ראשון למספידים היה המנחל מר מ. אילן. אחריו דבר המורה מר אריה אלקלעי, שהיה מחנכו במשך שנים

ככל ספרי יעקב חורנין כן גם הספר הזה מענין ומרתק אליו את לב הקורא. נערי-ישראל שמחים תמיד לקראת ספורים מסוג זה, המגוללים לפנייהם את פרשת מלחמת נבורינו באויבי-עמם וארצם. וחנה תכנו של הספור המצויין הזה:

כהן מירושלים, אשר נשבע לא לחזור לעיר, אלא עם זר נצחון ונאולה לעם, נפגש עם שמעון מפקד גדוד בחורי-ישראל הנלחטים ברומים השליטים בארץ ישראל. הבהן שודע פרק בהלכות טכסיס-צבא השליט סדר מופתי במחנה אחרו זמן קצר להסתפחותו אליו. בימים ההם היתה מצודת מצדה שייכת לאלעזר ובני-עמו האדומים. הוא שמר על המבצר החזק ככבת עינו, כי ידע ידע שאם תכבש המצודה ונחלו האדומים תבוסה שלמה והיו למס עובד לכובשים. אולם בעזרת הבהן כרת שמעון ברית עם אלעזר, ומחנהו נכנס למצודה.

יוחנן מגיש הלב נמצא או בירושלים שהיתה מלאה עושק וגזל, העשירים לא יכלו לעשות מאומה, כי אנשי יוחנן תפשו את כל היוצא משער העיר וגולו את רכושו. יוחנן שאף לעלות לגדולה ושנא שנאת-מות את שמעון המתחרה בו, ולכן חולל את מעשיו בירושלים כדי להראות לכל כי ידו בכל. אשת שמעון היתה אצל יוחנן שבויה, והוא אהבה מאד, אך היא לא אהבתה הוא שלח שליח אל שמעון ופתחו לבוא לירושלים ולקחת את אשתו. שמעון נפת, אשתו אמיצת-הלב הצליחה להמלט אליו מן העיר בסכנת נפש. אורחי העיר רצו להשליט שלום בעיר בעזרת שמעון, אך הוא סרב להם ויצא כיד רמה להלחם ביוחנן. העיר היתה כמרקחה ואנשיה הריעו לקראת שמעון שהשלים סדר בעיר.

זהו בקצור תכנו של החלק הראשון, ובכליון עינים אצפה להופעת החלק השני.

יוסף ויסנשטרן (כתה ח')

מְקָרֹב וּמְרָחוֹק

(חדשות שונות)

— בכ"ז מנחם אב, תרצ"ז, תננה הספרות העברית את חג יובלו של המשורר העברי הנערץ דוד שמעון ב"ץ. ככל העתונים העברים נכתבו עליו מאמרים ורשימות רבים, שבהם דבר על כשרונו הפיוטי המצויין ועל ערכו הגדול לשירה העברית החדשה.

— ב"ם חשון מלאה חצי שנה לקיום הנמל בתל

עלון חדשי

הדבר הזה הוא עושה לא באגרף-רשע ולא במעשי-אלמות כי אם בכספו ובעמלו הרב. כל איש יהודי, כקטן וכגדול, כעשיר וכעני, תורם פעם בפעם מכספו לקרן הקימת וזו קונה מידי האפנדים הערכים את אדמתם הנשמה ומנחילה אותה לעובדים העברים, האדמה הנרכשת על ידיה אינה קנין-יחיד כי אם קנינו של כל העם. יהודי הרוצה להיות לאכזר בארץ סבל מנחה נחלת-שרה בתנאי שלא ימכר את אדמתו לשום איש, כי אין הקרן הקימת עוסקת בטכירת-קרקעות, כי אם בקנין-הקרקעות. את אדמתה היא רק פתורה לאכזר העברי ואינה סוכרת אותה לו, ככתוב בתורתנו: "והארץ לא תמכר לצמיתת, כי די הארץ" (ויקרא כ"ה, כ"ג). גדולות עשתה, הקרן הקימת" כמשך שלשים וחמש שנות קיומה: שטח-אדמה גדולים גאלה בארץ. על אדמתה נוסדו ישובים רבים והרבה בנינים צבוריים הוקמו עליה, כמו בניני-האוניברסיטה העברית בירושלים ובית הכנסת הגדול בתל-אביב. אלפי-משפחות יהודיות עובדות את אדמת-הקרן הקימת" ומוציאות ממנה את לחמן, אולם עבודה רבה עוד לפנינו: עליה גאל את כל אדמת-ארץ-ישראל! העם העברי שבהל בחיי-קלון בארצות-הגלות משתוקק להפרות את אדמת-ארצנו בעבודתו ובעת-אפיו. על כן מוטלת חובה קדושה על כל אדם מישראל להגדיל את הכנסות-הקרן הקימת למען תוכל להגדיל את פעולותיה לעשות את ארץ-ישראל לנחלת עמי-ישראל.

דוד בקר (כתה ז"א)

שלשים וחמש שנה לקרן הקימת לישראל

פרופ' צבי שפירא ז"ל (הוגה רעיון הקה"ק לישראל, אלו ת"ר - אייר תרנ"ח) ביום י"ט לחדש טבת מלאו שלשים וחמש שנים לקרן הקימת לישראל, היא הקרן הגואלת את אדמת-הגלות. הביבה הקרן הזאת על העם העברי, שכן תעודה קדושה הטילה על עצמה: להשיב לישראל את אדמתו שנגזלה ממנו. עמים רבים כובשים ארצות-לא-להם בחרב ובחנית. לא כן עמנו. אין הוא שואף לרשת ארצות זרות. רצונו רק לשוב ולרכש לו את אדמת-אבותיו הקדמונים, את

חידות

מאת אליהו כ"רבי (כתה ח')

א.

נ	אם שמואל
ס	חיה טורפת
ל	בן יפונה
ג	אחת מנשי אברהם
ל	לא חבשל גדי ב... אמו
ש	משיב הרוח וזמוריד ה...
ס	צורך ישראל מפרסם
ר	שם ארץ
ר	פרח ריחני
כ	... ופרשים
ג	... אליו יהודה
ג	כלי שקוצרים בו

מראשי התכות טלמולה למטה יוצא שם חג.

ב.

ראשי יופי ראשית רע
וסופי יומי וסופי שוה חמשימוש
כלי חג שמת. הנני מונח לפניך
מי אני? מה שמי?

ברכות

מערכת "חברנו" וחבר העובדים מברכים את מנהל בית ספרנו היקר והמכבד מר **מדרכי אילן ורעיתו** לנשואי בתם **חיה** יהי רצון שישבעו ממנה נחת כל הימים.

הננו מברכים את מנהלנו ומורנו החביב מר **מדרכי אילן ורעיתו** לנשואי בתם **חיה** ומאחלים לה חיי אשר ועשר וכבוד תלמידי המחלקה ח

אחרות. הספידותו גם חבריו אליעזר מרנבסקי, משה הלפמן, יצחק שלו ויעקב נימן. האחרון קרא גם את חברו הנמר שנכתב על ידי המנוח בזמן השלימו את חק למודיו בביה"ס "תחכמוני". אחרי הפלת "אל מלא רחמים" הספידו המורה מר רפאל אבישר והציע למעת חרשה ביער הקרן הקימת על שם זוסף כ"ץ. הצעתו נתקבלה וסכום-התרומות, שנתנו בעין יפה, 10 לא"י נמסר לקה"ק לנטיעת ל"ג עצים לזכרו.

— בח' אלול, ביום השביעי למותו של חברנו הקדוש גרשון מושיב ז"ל נערכה באולם מוסדנו אוכרה במעמד קהל מורים ותלמידים וידידים. מר אילן הספיד את גרשון ז"ל ומנה את שבתיו ואת מדותיו התרומיות שהצטיין בהן. מר ב. דינבורג דבר בשם בית המדרש למורים שבו קבל המנוח הקדוש אש חנוכו התיכוני ומר משלם טובנר, חברו לספסל-התלמידים בביה"ס "תחכמוני", הספידו בשם חבריו.

— בא' מנחם אב נערך טכס חלוקת התעודות למחזור הי"ח. נאמו המנהל מר אילן, מהנדך המחזור מר א. אילן ומר מיכאלי בשם עתוננו "חברנו".

— בנ' מנ"א נערכה הצגה ע"י תלמידי הכתה ד' בהנהלתו של מר ר. אבישר, (א הילד ההרוץ, ב) אליהו הנביא.

— ביום ה' מנ"א נסגר ביה"ס לחדשי החפש. — בכ"ז תשרי תרצ"ז נפתח ביה"ס. מר אילן ברך אותנו בשנת ברכה בלמודים והזכיר בנאומו את שני חברינו הקדושים יוסף כץ וגרשון מושיב.

— מספר התלמידים הלומדים השנה בבית ספרנו מגיע ער 725.

— ביום 11 לנובמבר הלכו תלמידי הכתה ז"א, ז"ב וח' להר הצופים להשתתף בטכס שביתת-נשק.

— חברי מערכת "חברנו" לשנת תרצ"ז: א. ביתן ומ. קליינמן (חדשות וחבורים לעניני השעה) י. ויסנשטרן, ת. שפיגל וי. מיטשניק (ספרים חדשים) ש. גולדשטיין וש. כהנא (מדור הצופים והקה"ק) נוביק ובן רבי (חידות ברכות) התלמידים מתבקשים לפנות אליהם בכל עניני המערכת.

אחיטוב רהטן

השותלים הקטנים

(ספור לטו בשבט)

א.

יגאל הטמן, תלמיד-הכחה השלישיה, שב מבית הספר עצב ונרגו.

— מה לך, בני, — פנתה אליו אמו כדאגה — כי פניך זועפים היום?

— ספני שאני כועס! — קרא יגאל.

על שפתי האשה עברה בת צחוק קלה, נגשה אל בנה ולטפה את תלתי-שערותיו ושאלה אותו רכות: — על מי אתה כועס? ספר נא לי, למען אדע גם אני.

— על המורים שבבית ספרנו אני כועס! — ענה יגאל — מחר תערך תהלוכה-תלמידים ואנחנו, תלמידי הכחה השלישיה, לא נשתתף בה. פעמים פנינו היום אל המנהל ואל המורים והתחננו אליהם שיספחו גם אותנו אל התהלוכה והם באחת: לא, עודכם קטנים! היש צדק בעולם?

— קדם כל — אמרה אליו אמו — אל תדבר בקול רם כי גם בקול נמוך אשמע, ושנית — אל תכעס על מוריד, ספני שהם צדקו ולא אתם. אמנם קטנים אתם עדיין ולא תוכלו ללכת יחד עם התלמידים הגדולים.

— קטנים, קטנים — ענה יגאל — כמה אני שונא את המלה הזאת! ילד בן שמונה אינו קטן עוד. אנחנו, תלמידי הכחה השלישיה, כבר לומדים למורים קשים והמורה משבח תמיד את חברינו ואף הבטיח לנו להדפיס מהם ב"חברנו". ומדוע לא נוכל ללכת יחד עם התלמידים הגדולים? הן פעמים רבות הלכנו ברגל ל"בית הכרם" ול"בית וגן"...

האם שדלה את יגאל ואחרי עמל רב הצליחה להשפיע עליו שיאכל את ארוחת-הצהרים. בלא האבון אכל הילד את ארוחתו, כי מחשבה אחת העסיקה אותו: מחר יצאו תלמידי בית הספר אל השרה. בסך ולכו ברחובות ירושלים. התזמרת תנגן. הסון אנשים, קטנים וגדולים, יעמדו על המדרכות ועל גזוזטראות-הכחים ויסתכלו בהם ויבאחו קף, ואחר יבואו התלמידים אל מנרש רחבי-ידים וישתלחו עצים ורק הוא וחבריו לא יהיו בשותלים. קנאה גדולה קנא באחיו הגדול אבנר הלומד בכחה זו, שזכה כבר שלש פעמים לשתול, סוג שכזה...

כשגמר לאכל בקש מאמו רשות לצאת מעט לטיול

והלך אל חבריו רמי וגדי, הלומדים גם הם בכחה ג'. התחילו לשחק, אך המשחקים לא לקחו את לבם הפעם, כי כל אחד מהם הרגה על יום-התהלוכה.

— חברים! — קרא פתאם יגאל — שתול נשתל מחר יחד עם כל התלמידים הגדולים.

— איך נשתל? — חסה גדי — הלא אנחנו לא נשתתף בתהלוכה...

— אין לך דבר העומד בפני הרצון! — קרא יגאל בקול עז — רוצים אתם — ונשתל...

— רוצים ורוצים — ענו רמי וגדי פה אחד — בודאי שאנחנו רוצים לשתול עצים בארצנו.

— ובכן, איפא, שמעו, בחורים! — אמר יגאל — נאסף אחרים מחברינו ונלך עכשו אל השרה, נלקט מעט פרחים ומחר, אחר צאת התהלוכה מבית-הספר למל, נסתדר לזוגות ונבוא בדרך אחרת אל מקום-השתילה המסכימים אתם?

— מסכימים ומסכימים! — קראו רמי וגדי בשמחה.

— אך, יד — לפה! — אמר יגאל — אסור לספר לשום איש את אשר נכרנו בינינו.

רמי וגדי הבטיחו לו לשטר בלבם את סודם ומיד הלכו שלשתם אל אחרים מחבריהם, הקרובים להם, וגלו באזניהם את דברי-החלטתם וגם הם הסכימו להצטרף אליהם וכלם יחד שמו פעמיהם אל השרה.

היום היה יום בחיר. השמש יצקה אור חמים ונעים. האנשים, שרק תמול ושלשום רעדו מרב קור, התפשטו היום את בגדיהם החמים ולבשו בגדים קלים. שירת-הצפרים הרנינה את הלב ובשרה את בוא האביב החדש.

כשבאו הילדים אל השרה מצאו שם הרבה תלמידים ותלמידות. כלם לקטו פרחים, למען התקשט בהם ביום מחר. שורטו בשבט נשמע רגע רגע מפי הילדים, יגאל וחבריו נגשו במרץ לעבודתם ואספו הרבה רקפות וענפים ירקים ושבו לבתיהם בידים מלאות ירק.

ב.

— אמא — פנה יגאל למחרת בבקר אל אמו — אבקש ממך למחר ולתת לי את ארוחת הבקר, כי עלי ללכת.

— מה החפזון הזה, בני? ענתה האם — הלא אין היום בית ספר.

— סליחה, אמא — אמר הנער בצחוק — המורה אומר לנו תמיד, שאסור להגיד "אין בית-ספר", אלא

"אין למורים", זאת ראשית ושנית: אני רוצה לראות את התהלוכה. לראותה לכל הפחות...

— צדק מורך בתקונו — אמרה האשה — הלא בנין בית הספר קים ועומר, ועתה יען אשר תקנת לי את שניאתי אמלא תכף את בקשתך.

האשה הנישה לבנה את ארוחתו והוא אכלה בחפזה. אחר קשט את כובעו ואת דשוי-בגדו בפרחים ונפרד בכרכה מאמו ויצא את הבית.

השקד פורה

יגאל בא עד הצר בית הספר למל ובקשי רב פלם לו דרך ונכנס בשלום פנימה ומצא שם קהל עצום. נהדר היה טראה ים הרגלים והכתבות המצוירות. התלמידים והתלמידות עמדו מסודרים על יד בתי ספרם ומוריהם. בראש כל בית ספר התנוסס דגלו ומטלו. השאון היה רב, אך פתאם נשתתקו הכל ועל אחת הגדרות עלה אדם צעיר לימים, שחור-שער, חור-פנים ונבה-קוטה ובקול חיצב להבות נאם על ערך היום הזה. וכשסים את נאומו נתנה הפקידה לצעודה. התהלוכה זזה ויצאה את החצר. בראש הלכה תזמרת בית הספר, תחכמוני ונגנה נגוני-לכת ומפי התלמידים בקע קול זמר:

בְּךָ הוֹלְכִים הַשׁוֹתְלִים,
רֵן בְּפֶה וְאֵת בִּיד.
מִנֵּי עִיר, וּמִנֵּי כְּפָר,
בְּטוֹ טוֹ, טוֹ טוֹ, כְּמוֹ בְּשֶׁבֶט!

יגאל לזה את התהלוכה עד רחוב יפו וחזר משם וכנס את חבריו. כלם היו לבושים בגדי חג ומקשטים בפרחים ובענפים ירקים. רמי הביא אתו דגל שקנה לו פעם אביו. פה אחד נבחר יגאל למפקד-התהלוכה הילדים הסתדרו לזוגות והמפקד הקטן קרא:

"קדימה, צעודי!"

התהלוכה הקטנה צעדה ברגש וכמרץ, עברה דרך סמטאות, "מחנה יהודה" ובאה אל הכניש המוליך לבית-הכרם.

— הידר, הידר! — קראו כל העוברים והשבים ברחוב-הנה תהלוכה חדשה, תהלוכה-פעוטות!

הילדים התאזרו והמשיכו את דרכם ושרו:

אֲנִי בָּאֲנִי אֶרְצֶה לְכַנּוֹת וּלְהַכְנֹת בְּהָ...

רעם של מחיאת-כפים נשמע מכל צד. כשהגיעה התהלוכה הקטנה לבית הכרם פגשה את התהלוכה הגדולה, כשהיא יורדת אל מנרש-השעשועים. עברה כשעה קלה ולנגינת-התזמרת נגשו שני ילדים מכל בית-ספר אל המקום שנועד לשתילה. התהלוכה הקטנה נגשה גם היא אל המקום ההוא ויגאל פנה אל מנהל-מכס-השתילה ואמר:

— גם אני רוצים לשתול! אנו מבקשים שיתנו לנו לשתול!

צחוק פריך מפי המנהל ואמר:

— מי קרא לכם הנה, אורחים חשובים?

— מי הרשה לכם לבוא הנה, הלא עודכם קטנים — אמר מורה אחד.

— אנו רוצים לשתול! ענו הילדים.

בתחלה צחקו לילדים וגם כעסו עליהם על שבאו בלי מורה לבית הכרם, אך מורה אחד זקן, בעל פנים טובים, רחם עליהם ורכ את ריבם ואמר:

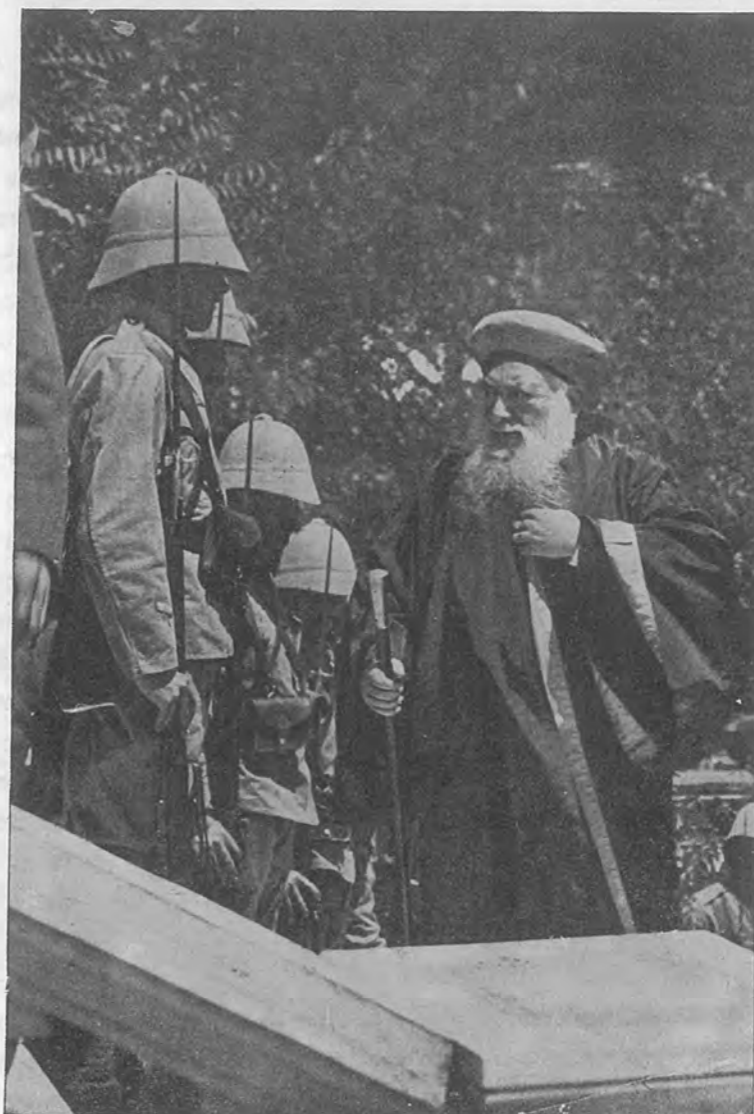
— אמנם חטאו הילדים השוכבים האלה שכאו הנה מכלי לשאל רשות ממוריהם והוריהם, אך בני היל חסה וכונתם טובה: הם רוצים לשתול עצים. נמלא את בקשתם.

דבריה-המורה פעלו על מנהל-השתילה והוא קרא ליגאל וחבריו ונתן להם שתילים וכירים רועדות נגשו אחד אחד אל הגזזטות ושתלו.

ולשמחה השותלים הקטנים לא היה גבול!

שעות אחדות בלו תלמידי בתי הספר בבית הכרם בשירים ובמשחקים וברקודים.

בצהרי-היום הסתדרו כל התלמידים וכיניהם גם יגאל וחבריו ושבו העירה שמחים ומבוי-לב.

בקרנו של הר"ג ר' יעקב מאיר אצל מלך יון ג'ורג' הראשון

מַסְבֵּי לַחֻמָּה

באחד מימי החרף הראשונים ערכנו טיול מענין מסביב לחומת-ירושלים הקדושה. עד העיר העתיקה נסענו באוטובוס ושרנו ורקדנו במשך כל זמן הנסיעה. כשעמד האוטובוס ירדנו והלכנו אל גיא בן הנום ומורנו ספר לנו כי במקום הזה היו רשעי-עמנו מקריבים לפנים את ילדיהם למלך. משם פנינו והלכנו לעמק השלה. היום היה יום חם. השמש להטה כתנור והדרך היתה קשה עלינו מאד ולכן גדלה שמחתנו כשהגענו סוף סוף אל העמק. אדמה-העמק פוריה ומכסה עשב ירק ועצים

רכים גדלים שם. מורנו הראה לנו את עיר דוד ואת חרבות החומה היבוסית. בהר הזיתים ראינו את קבר זכריה הנביא ואת יד אבשלום. קרוב לקברים האלה עובר נחל קדרון שטמיטיו נודף ריח רע. נגשנו גם אל בנין כנסיה נוצרית העומד כולו הר הסוריה. פתאם ראינו לוויה יהודית. המורה פקד עלינו לעמד עמידת-דום לכבוד הנפטר. עשינו כפקודתו וכשעברה הלוויה ישבנו לעמד את לבנו. כשעת הצהרים בא אוטובוס וישכנו בו ונסענו ובשירה ובשמחה הגענו הביתה.

יוסף טיול (כתה ד"א)

שְׁתֵּרִית פּוּרִים לְיַלְדִים

יום של צחוק ושעשועים, עונג ונעימות, היה יום ערב פורים לארבע מאות ילדים שבקרו בהצגות "המכבי הצעיר" באולם "אהל שם" לתלמידים, שע"י ביה"ם תחכמוני.

ההצגה הראשונה היתה "משחק פורים" של י. ד. ברקוביץ. התכן הוא מכרח ומשעשע. המחבר נתן דמות מיוחדת לכל מופים ומפוס סגלית אסתר והמשחקים נפתחו בהם רוח חיים ומלאו את תפקידיהם במעם ובהבנה. החבר יעקב נייטן מלא את תפקיד המלך אחשוורוש ונתן במשחקו את המפוס של מלך טפש ושכור. דוד רבלין הדגיש בתפקידו הכן את רשעות של צורר היהודים ותחבולותיו. זרש היתה טובה נייטן שהצליחה להראות לפני הקהל אשת חכמים ומרשעת. כיואת לאשתו של הכן. ויזחא כנס ילד שומה היה גברי שרויטמן אשר ברה את הילדים בדברי שמות בכקשו מאביו אזני הכן ועשה מעשי שמות ותעלולים שונים. סרדכי היהודי היה אשר רבלין שהציג לפנינו יהודי כשר שומר תרי"ג מצוות לומד תורה ומתפלל.

חנה דובשני מלאה את התפקיד של המלכה אסתר—יהודיה צנועה וירקרקת עם חוט של חן בפניה. ושתי — מטרוניתא פרסית מפוסית כלה מתנפחת כתרנגול הודו.

להגדיל את הגחוך והצחוק מופיעים כנתנא ותרש שומרי הסף בצורה מגוחכת ומכרחת. את שני התפקידים האלה מלאו יעקב לוי ומיכאל רוטכרד. בנתנא ככר-פה ותרש צולע על ירכו. התכונה של המשחק היתה שלמה ומלאה ליצנות. התלבושות העשירות והיפות נתנו פאר להצגה.

ההצגה השניה נערכה ע"י הגורים גם היא מתכן פורים ורקוד מסכות. אחרי ההצגה נערכה תהלוכת מסכות כשכונה בלוי תזמורת בית-הספר, אשר זכתה לתשואות מאת קהל הרואים.

"המכבי הצעיר" מהוה כיום ארגון חשוב וחנוכי לתלמידי ביה"ם תחכמוני. שכטנו מחולק לגרודים, פלוגות וקבוצות. כל קבוצה מתנהלת ע"י ראש קבוצה שקבל הדרכה מאת מפקד השכט במשך שנים, בשעורי קורס מיוחדים. פעמים בשבוע נפגשים החברים לפעולות הנערכות לעתים בחצר ביה"ם ובאולמיו, ולעתים בסגרים וכשדות.

הפעולות הן רב גוניות ובעלות תוכן חנוכי המקנה לילד ידעיות שמושיות בצופיות מעשית, משמעת סדר ודיקנות, ומטפח בו רגשי אחזה ורעות. גם המשחקים הנערכים הם בעלי ערך חנוכי גדול המרגילים את הילד לזהירות ולזריזות ומפתחים בו את האמץ וחוש ההסתכלות. גם טיולים רבים נערכים אשר בהם לומד הנער להכיר את שבילי המולדת ואת קורות המקומות שבהם הוא

עובר ומרגילים אותו להליכה יפה ולטפוס על ההרים. העבודה החנוכית בה "מכבי הצעיר" היא רבת היקף: תרגילי סדר, ספורט, משחקים חנוכיים, מסכות לחברים, נשפי הצגות, הרצאות, הופעות פומביות, טיולים, סדרות, חיי שדה וחיי טחנה.

בקירוב יערך נשף להורים אשר בו ינתן כטוי לכשרונות החברים במשחק על הבמה.

עם סיום החורף יערך טיול גדול ואחרי הפסח תחיל שוב הפעולה ביתר שאת וביתר עוז ונתכונן לקראת המחנה הגדול, טחנה הקיץ.

תנועת "המכבי הצעיר" שכט תחכמוני הולכת ומשגשגת ומרכזת סביבה רבה חברים. המטרה היא גדולה ונשגבה. החברים מוצאים חן וענין וקשורים אל התנועה ככל מרצם ונאמנים לערעון החנוכי שהציב מפקדנו ביסוד עבודתו. גם דעת המורים וההורים נוחה מעבודתו.

מפקד יקר! רק הודות לעמלך ולמרצך הרב שאתה משקיע בנו הגענו עד היום. ישר כחך, חזק ואמץ!

יעקב ברינקר (כתה ה')

אהרן סילמן (כתה ה"א)

תְּהַלּוֹת ט"ו בַּשָּׁבַע

השנה נתקיימה התהלוכה כטי"ו בשבט, כי ט"ו בשבט חל בשבת, ולשמחתנו היה היום יום בהיר ללא ענן קל שבקלים. המונים המונים נהרו לראות את שורת-הילדים הגדולה. עטורים זירי-פרחים צעדנו בסך-כראש בית ספרנו הלכה התזמורת. כשורה ובזמרה עברנו את הרחובות והלכנו לנו את אט אט אשר הגענו לבית-הכרם. משם באנו אל סגרש רחבי-ידיים, שהמה מרעש ההטון אשר בא לראות בתהלוכה. השמש להטה קרניה הזהיכו את כל הסכיכה הטוריקה. כשנגמר טקס-השתילה התחילו רקודי התלמידים. אני וחברי עלינו על ההרים הגבוהים והשקפנו למטה וכל האנשים אשר למטה נראו בעיני קטנים-קטנטנים כזוכבים. שעות אחדות בלינו בנעימים ואחר הסתדרנו שורות-שורות ושכנו אל בית ספרנו ומשם הלכנו כל אחד ואחד מאחז לביתו. תהלוכת ט"ו בשבט עברה עלינו בשנה הזאת בשמחה ובצהלה.

יעקב חיון (כתה ו"א)

תמונה

יוב אחד ואני יורד דרך הספסא הספתלה, אשר בקרבת, טחנה יהודה, לבוא אל החוב, תחכמוני — והנה תמונה מוזקעת הופיעה לעיני: חדר קטן וצר, אשר דלתו השכורה היתה פתוחה לרוחה, ובו ישבה משפחה גדולה. איש אחד — והוא אבי המשפחה — ישב כפוף אל שלחן קטן והמליא נעלים ולידו ישב ילד כבן שבע ועור לו כעבודתו. על שק הפרוש על הרצפה הסלולכה ישב ילד שני, כבן 3 וככה. אשה אחת פרועת-שער זיחפה נשאה על זרועותיה שני תינוקות בעלי עינים טרוטות ואדומות. לחץ כבד הרגשתי כלבי לטראה העני הנורא הזה שראיתי. שסתי את ידי בכיסי ולא מצאתי בו כלום וצער רב הצטערתי על שאין ביכלתי לתמוך במשפחה הזו כמשאיו. לא עברו רגעים מועטים ואני נזכרתי שהנחתי בילקוטי, לפני לכותי-הספר, חצי גרוש. מיד הוצאתיו משם וקראתי לילד העוזר לאביו שיגש אלי. הוא נגש ואני נתתי לו את חצי הגרוש ואמרתי שיתנהו לאסו. הילד טהר ועשה כדברי וחזר אל מקומו. רגעים אחדים הוספתי להסתכל בפניהם הרוים של האיש ואשתו ושל ילדיהם הקטנים והמסכנים. שכנה אחת נכנסה בינתיים אל החדר ודברה עם האשה בשפה לא ידועה לי, אך מתוך הכעת-עיניה הבנתי כי מנחמת היא אותה ומעודדת את רוחה.

— בוא אל בית הספר — שמעתי פתאום קול עליו — עוד מעט ויצלצלו.

הפניתי את ראשי והנה חברי לפני. דומם הלכתי אתו ולא יכלתי מרב צער להכנס עמו כשיחה. באחי אל בית הספר. נכנסתי אל כתתי וישבתי על הספסל. התחילו הלמודים. טורה יצא ומורה נכנס. התלמידים השתחפו בשעורים בערות ו, המצביעים המושבעים הצביעו רגע רגע, בכדי להראות לכל את חכמתם כי רכה, אולם אני לא הבנתי כמעט באותו יום את שעורי-הסורים.

התמונה שראיתי בכפי עמדה כל הזמן לנגד עיני ולא יכלתי להסיח את דעתי ממנה במשך כל היום ההוא.

בריאות התלמיד

נפש בריאה בנותן בריא.

הגינת אגדת הבריאות

מדי שנה בשנה מתכנסות כל אנות-הבריאות אל אולם אחד ושם נערך טקס חלוקת-הסכות. עין צופיה. סכות אלו נתנות כפרס לאותם החברים שהצטינו במסירותם לאגודה. כיום י"ח אדר התקיים כאולם, בית הבריאות שעל שם לינה ונתן שטרונים טקס חלוקת הסכות לחברים החדשים. כל אגודות הבריאות שכירושלים נקבצו יחד וישבו כאולם. הטקס נפתח בגנינה עדינה שהשטיעה לפנינו תזמרת בית הספר, תחכמוני. כחם הנגינה עלו האגודות על הכימה. שם ישבו האחיות וראשי הקבוצות של כל אגודה ואגודה. ראשי הקבוצות חלקו לחבריהם כרטיסי-חבר והאחות נתנה להם סכות יפות בצרוף שני פרחי שדה. אחרי חלוקת הסכות החל החלק האמנותי. כל אגודה ואגודה הכינה חסר כדי להציג לפני החברים. חברה אחת תלמידה בכית הספר לבנות א, כרכה את כל האגודות ועוררה את החברים בדבריה שיוסיפו לעכה גם להבא באותו טרץ שעברו עד עתה. מר פרס מנהל בית הספר למד דבר בשם בתי הספר על ערך אגודת הבריאות ועל התועלת שהן מביאות לילדים. חברים אחרים דקלמו שירים שונים וחברי אגדת-הבריאות שבכיה"ס תחכמוני הציגו מפקד החול. כהגינה הזאת השתתפו הרבה טורים ומנהלים ואחיות. אחרי שירת, התקוה נסתים הטקס וכך הקהל החפור, איש איש לביתו. חבה נקוה שירכה מספר החברים החרוצים והמסורים לאגודתנו ויהי רצון שכשנה הבאה יקבל כל אחד סכת הצטיינות.

ש"ש (כתה ח')

תקון-טעיות:

בגליון זה נפלו פה ושם, לצערנו, טעיות דפוס ואנו מתקנים רק אחדות מהן: בספור, חג שנשכת, פרק ד', שורה ג', מלמעלה למטה, במקום: "בחדר ביה"ס למל" צ"ל: "בחדר". שם, שם, שורה י"ז, כנ"ל, במקום "הקריבני" צ"ל: "הקריבני". שם, שם, שורה כ"ב במקום "ובנאו" צ"ל: "ובנאו". בחבור, "עיונית" עמוד ח', עמודה ב', שורה י"ט במקום, "העבודה" צ"ל, "העבודה".

מקרוב ומרחוק

(חדשות שונות)

— אור ליום ג', כ"ז כטבת, נפטר המלך האנגלי ג'ורג' החמישי. הידיעה המעציבה על מותו של המלך הטוב הזה נתפרסמה מיד בכל העולם. העם העברי הביע את השתתפותו הנאמנה באבלו הכבד של העם האנגלי על האבדה הגדולה שאבדה לו. את כסא מלכותו ירש בנו בכורו אדוארד השמיני.

— בתחלת חרש טבת מת בלונדון השר היהודי לווד ררינג, הוא נולד לפני שבעים וחמש שנה ובחיותו בן 14 שנה עזב את בית אביו ויהי למלח. כשרונותיו הכבירים העלוהו מעלה מעלה, עד לכסא משנה למלך בארץ הודו, שנים אחדות משל בארץ זו והתושבים אהבוהו וכבדוהו. הלורד המנוח התיחס כהכה רכה אל הצינונות, כקר בארצנו ושמה לראות את הארץ בפריחתה ואת אחיו היהודים היושבים בה ועוסקים בתחיתה ובבנינה.

— אחינו היהודים שבפולניה, שמספרם מגיע שם למעלה מ-3 מיליון נפש, נתונים בצרה גדולה. שונאי ישראל פורעים בהם פרעות, התלמידים הנוצרים מתעללים בתלמידים היהודים, מכים אותם ומגרשים אותם מבתיהם הספר העליונים. הסוחרים ובעלי-התעשייה הפולנים דוחקים את רגלי היהודים מכל ענפי המסחר והמלאכה. בזמן האחרון התחילו הצוררים לרדף גם את דת נו. אשה גויה אחת, פרוסטור שטה, צירה של הסיים (הוא בית הנכתרים הפולני) השפיעה על הרבה מראשי העם הפולני לדרש מאת הממשלה שתאסר על היהודים את שחיטת-הבהמות לפי דת ישראל. השחיטה היהודית — טוענת, הצדקנית הזאת — אכזרית היא וגורמת כאב חזק לבהמה. לבה, הרך של הגויה חס על הבהמה, אך עם זה אמטו אזניה משמוע את קול דמי האדם, קול שועת-היהודים הנחרגים על ידי בני-עמם ובני דתה, וקול אנקת-ילדים יהודים התמים את לגוע ברעב, באשמת הפולנים, אחיה לרחמנות, המקפחים פרנסת-הוריהם של תינוקות מהורים אלה החפים מכל פשע. היהדות הפולנית ואתה כל העולם היהודי משתדלים להעביר את רוע הגזרה הזאת עוד במטרם תאושר ע"י הממשלה, אשר טוחלט.

— בחג האורים, ב"ז דחנכה, מלאו למשורר הגדול שאול משרניחובסקי ששים שנה. הרבה נשפים ספרותיים נערכו לכבודו שבהם דבר על יצירותיו הפיוטיות ועל ערכן הריב לעם העברי ולשירתו.

— ששים שנה מלאו גם לסופר הפורה החשוב יעקב רבינוביץ. השם הזה ידוע גם לקוראים הקטנים, כי רבים מהם התענגו על הספורים המענינים שכתב בעתוני ילדים שונים.

— העם היהודי חגג את יום הולדת המאה של הסופר הגדול שלום יעקב אברמוביץ, הידוע יותר בכינויו הספרותי מנדלי מוכר ספרים. הסופר הזה (מת בכ"ג כסלו תרע"ח) תאר בספוריו המצוינים את חיי העירה היהודית שבגלות-רוסיה על כל אורותיה וצלליות. הוא היה לא רק אמן הספור היהודי כי אם גם אמן הלשון והיה מראשוני היוצרים של הסגנון העברי החי והמחורש.

— ב"ז אדר נפטר בתל-אביב הסופר הישיש דוד ישעיהו זילברבוש, בשנת השמונים ושתיים לימי חייו. מוקני-הספורים העברים היה והכיר את הסופר הלאומי פריץ סטולנסקי ז"ל והשתתף בירחוונו, "השחר". הרבה ספורים כתב שעשו רושם חזק על קוראיהם. הספור "דמעת-עשוקים", שבו תאר את אחינו הנטקים בגלות רומניה, מוזקע גם כיום את לב הקורא העברי. את הספור הזה יכינו גם התלמידים, כיחוד אלה הלומדים בכתות ז' וחי.

— הישוב היהודי בארץ חגג את יום הולדתו השבעים של מר יהושע חנקין, שהקדיש את כל חייו לגאולת אדמת ארץ ישראל. עשרות שנים משמש מר חנקין כשליחם הנאמן של המוסדות הלאומיים ובכסף שהם מוסרים לידו, קונה הוא את אדמת הארץ ומחזירה לבעליה האמתיים, לעם ישראל.

— מלאו שבעים וחמש שנים לעבריה הגדולה לגברת הנריטה סולד, רבות פעלה העסקנית החשובה הזאת לשפור החנוך העברי באמריקה ובארץ, להבראת הישוב וביחוד הגדילה עשות בטפול בנוער העברי העולה מגרמניה להתישב בארץ ישראל. כיום הולדתה הכיעו כאי-כח המוסדות וההסתדרות הלאומיים את תורת העם העברי על טעשיה הכבירים.

— למלמד ולצינוני הגדול ד"ר א. רופין מלאו ששים שנה. הדיר רופין יושב בארץ זה כשלושים שנה ובמשך כל השנים הוא עוסק בבנינה ובתחיתה והרבה חוות-וביניהן דגניה-ומושבות נוסדו על ידו וכעורתו. הישוב העברי שהגג את יום הולדתו הביע לו את הערצתו על עבודתו הלאומית.

חברנו

יוצא ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני בירושלים

עלון חדשי

יזכרה...

בעצם ימי האביב, בימי ניסן ואייר רבי-הנגוהות, התנפלו עלינו בחוצות יפו, חיפה וירושלים, פריצי-חיות בדמות אנשים, פראי-מדבר הצמאים לדם, וירצחו באכזריות עשרים וששה אחים יהודים כשרים וישרים, אנשי-שלום ועבודה, אנשי תורה ויראת-אלהים.

נשים רבות שָׁכְלוּ את אישיהן-מפרנסיהן, הורים את בניהם-מחמדיהם, וילדים וילדות — את אבותם.

אֵל, נָא, יחולו נא דמי אחינו הקדושים והטהורים על ראשי המרצחים וחבריהם ותרביץ כם קללת היתומים הרכים והאלמנות האמללות עד עולם!

יזכר נא ישראל את בניו הנאמנים, אלה בני-ציון היקרים, אשר מתו מות קדושים ואשר נשאו בלבם כל ימיהם את חזון הגאלה השלמה.

אל ישקט עם ישראל ואל ינוח ואל דמי לו עד יגאל את ארצו הקדושה ועד ישלים במשנה און את בנין ביתו הלאמי אשר לא ימוט לעד.

אבל כבוד לעמנו

ביום כ"ה לחדש אייר נפטר בלונדון הסופר הגדול, גאון לשוננו, ופאר ספרותנו, נשיא הכבוד של הסוכנות היהודית ונשיא קרן דזיסוד רבי **נחום סוקולוב** ז"ל בשנת ד'שבעים וחמש לחייו. תהי נשמתו צרורה בצרור החיים.

ברכות

ברכה נאמנה אנו שולחים לחברינו היקרים **ב-ר-ב-י א-ל-י-הו, מ-ז-ז-ס י-ה-ו-ש-ע, ע-ד-ו-ן א-ר-י-ה, ש-ר-ו-י-מ-ן ש-מ-ו-א-ל**

☆ **למלאת להם י"ג שנה** ☆

יהי רצון שיהיו לתפארת להוריהם, למוריהם ולעמם.

חבריהם תלמידי הכתה ז'

תלמידי הכתה ח' ומחנכם מברכים את חבריהם **א-פ-ש-ת-י-י-ן ג-ר-ש-ו-ן, ה-ר-ש-ט-י-י-ן א-ל-י-הו, ו-י-ס-מ-ן ז-א-ב, ז-ה-ב-י ש-ל-ו-ם, ז-ו-י-נ-ץ ג-ד-ע-ו-ן, י-ה-ו-ד-ה ע-מ-נ-ו-א-ל**

☆ **ליום הכנסת למצוות** ☆

מי יתן והיו בנים נאמנים להוריהם ולעמם

חידה

1	נ	
2	ס	
3	ל	
4	ר	
5	ק	
6	ו	
7	י	

(1) שם נרדף לשירה. (2) ילד. (3) שה קטן ורך. (4) חום גדול. (5) מין חגב. (6) שם מדבר. (7) בית העזים. בטור הראשון מיטין, מלמעלה למטה, יצא שם איש חשוב בישראל.

יוסף ויסנשטרן (כתה ז')

— לרי מאיר דיווננוף, בונה העיר תל אביב והקומד בראש עירייתה מאז נוסד הועד היום הזה, מלאו 75 שנה. ביום הולדתו ברכוהו באי כח תושבי תל אביב, בין כל קהלי-המכרכים התכבדו גם תלמידי בתי הספר שגם הם באו להביע לו את ברכתם ואת רגשי הקרבתם.

— לסופר ולעסקן הידוע מרדכי בן הלל הכהן מלאו 80 שנה. ראשי הישוב ערכו לכבודו מסכה וברכוהו באריכת-ימים ובשנות האשר.

— בחג הפורים של השנה הזאת לא נערכה העדלידע כתל אביב, כמימים ימימה. אולם החגיגות לא פסקו במשך שני ימי החג, פורים ופורים של שושן. ביחוד הצטיינה תהלוכת המסכות.

בבית ספרנו

— בכ"ח בטבת טילו תלמידי-הסחלקות ג"א וג"ב דיא, ריב וד"ג בסביבות העיר.

— בט"ז בשבט נתקיסה תהלוכת-התלמידים. החגיגה שלאחר התהלוכה נערכה בעסק, ציון שבכית הכרם. חזרת כיה"ס הלכה בראש בית ספרנו ונגנה ננוני-לכת רבים.

— בכ"ז בשבט טילו תלמידי הסחלקה ז' לבית לחם ולמסכיה.

— בוי"א באדר נאם סר מ. אילן על גבורי תל חי וזכר גם על מצב היהודים הנורא בארצות הגולה ועל גורת השחיטה היהודית בפולנה.

— חפשי-הפורים היה השנה בימים י"ד-ט"ו באדר.

מעמק לבנו אנו מברכים את מורנו היקר

מר **לוי יוסף דבשני**

ברכת מזל טוב

לנשואי כתו הכבודה **נאוֹלָה**

יהי רצון שירוה מסנה נחת ואושר

תלמידי הכתה ר"ב

סעדיה סנצור (כתה ח')

תְּבִילֵי-נְאֻלָּה

(זכר חללי גיסן ואייר ני"ע)

יְבֵשׁ הַצִּיר, נִבְלֵ צִיץ
 וְדָבַר-אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם...
 (ישעיה מ' ח')

כפופי־ראש ואפופי־גון קורר אנו עומדים לפניכם, אחינו הקדושים והטהורים, קרבנות טולדתנו הקטה לחחיה. לא קרבנות ראשונים אתם, גבורי־ישראל, אין מספר לאחים העברים אשר נפלו על קדושת שם עמם וארצם! הרי יהודה ואפרים, שדמות השוטרון והגליל, העידו לפני תבל ומלואה מה עצום מספר גבורינו אשר נתנו את חייהם הצעירים עליכם! כתייהם וכמותם לא נפרדו מעליך, אדמת ארץ ישראל הקדושה והיקרה לנו! עכשו נצטרפתם אליהם גם אתם חללינו החדשים. לשוא מיראים אותנו אנשי־הדמים בהתנפלויותיהם עלינו.

די אלהי ישראל פקד את עמו הנווד והתכא והוא מעלהו שנית אל ארצו לעבדה ולשמרה ככשנים קדמוניות. בימים קשים אלה שכאו עלינו מוכרחים אנו להבליג על רגשותינו ולככות חרש את קרבנותינו. לא במלחמה ובשפיכת־דמים אנו גואלים את אדמתנו כי אם באה ובסחרשה, בעבודה בכפר ובקיר. וידע העולם כלו, כי לא לגרש עם אחר באנו הנה, כל אדם הרוצה לחיות חיי ישר ושלוש ראשי הַלֶּךְ חחת שטי ארצנו. פנינו לשלום וליצירה ורק בדרך זו נבנה את ביתנו הלאומי וכל הרוצחים והפושעים יכלו כעשן. אלפים שנה מחכה הארץ לבניה האסתיים וקוראת להם לשוב אליה ולרפא את הריסותיה ועתה אנו שבים אליה ולא נעובה לעולם, לעולם. יוכלות על יובלות היתה ארצנו שוממה ועזובה, ורק מאז החללנו להתישב בה שנית הפכה מטרור ציה לארץ פוריה. עכנו יוסף טרץ על טרצו ועבד בכל כחו וכשרונותיו ולא ישקט ולא ינוח עד אשר ישוכו אליו ימ־התפארתו אשר גלו מסנו. לא נזוו מארצנו ולא נפסיק את מפעלנו הלאומי הקדוש, כי בדרך החיים והחרות בחרנו ובה נלך לעולם ועד.

יעקב שניאורסון (כתה ה'א)

קְדִישֵׁיתוֹם

קִרְשׁ לִיצְחָק, יתומו הַרְךָ שֶׁל הַקְדוּשׁ אֲלֵעוֹר בִּיצוּצִיק, הַיִּיד.

שְׂדֵה-הַקְּבָרוֹת מִיִּצְחָק אָדָם
 קוֹל בְּכִי וְנִהֵי נִשְׁאָע:
 בְּנִים נְאֻמָּנִים לְעָם
 אֵיכָה אֲבָרְתֶם, אֲדִירֵי-דָאָמָה?

וּפְתַע קָמָה דְמִיָּה.
 כָּל הָעָם קוֹפֵא, מַחְרִישׁ:
 יֶלֶד קָמָ נִפְשׁוֹ הוֹמִיָּה
 תִּרְשׁ דּוֹבְכוֹת שְׁפָתָיו קְדִישֵׁי...

יְתוֹם-יִשְׂרָאֵל! אָנָּה הַנְּחָם,
 מוֹת־קְרוּשִׁים אֲבִיךָ מֵת.
 חָלַל נֶפֶל עַל קְדוּשַׁתְּשֶׁם
 בְּלִבְ-הָעָם שְׁמוֹ יִתְרַח...

יוסף קרטר (כתה ה'ב')

סְבִי

מקדש לסבתי יקירתי ורבה
 א.

פעם אחת ישבתי עם חברי בכתה ושוחחנו בינינו. כל אחד ספר על סבתו ומבניו. האחד התפאר שסבתו יודעת לספר ספורים נחמדים. השני אמר שסבו עושה לו סביבון לחנכה ורעשן לפורים, כי "אוסן־ידי" הוא ויודע לעשות צעצועים יפים. והשלישי הלל את סבתו המצטיינת בקולה הנעים. שמעתי את דבריהם ושחקתי. הצטרפתי מאד כלבי שקבי אינם בארצנו ואני איני מכירם כלל.

בשובי הביתה שמעתי שהורי מדברים בעצב על סבי ומבתי. בקשתי מאמי שחספר לי מדוע היא עצובה כל כך. אמי דחנני בקש וענתה: עורך קטן ועליך אך ורק לסמו ולא להטרידני בשאלותיך. אולם אני לא הרפיתי מסנה והפצתי בה שחספר לי. אמי הביטה אל אבא והוא אמר לה: ספרי לו. מדוע נסחיר מסנו? ידע גם הוא כי יש צער בעולם...

אמי נשמעה לאבי וספרה לי שקבלה סכתב מרוסיה מסבי ומסבתי, סכתב איום. סבי נתעורר. סבתי חלשה מאד. שניהם רעבים לחם ורועדים ממיד סקור... גלמודים הם... כשגמרה אמי לדבר נתכוין בי לבי ופרצתי בכבי מר ולא רציתי לאכל את ארוחת־הצהרים. — רואה אתה — פנתה אמי לאבי — למה שגרסת בעצחך „הטובה“. הילד אינו רוצה לאכל. לא הייתי צריכה לצערו.

— אין דבר — ענה אבי — אני מאז ומתמיד מתנגד לסחנכים החדשים הספנקים את הילדים ומעלימים מהם דברים רבים. ילד צריך לדעת שיש בעולם צער ודמעות, רעב ועגל ונצול, למען יהיה בגדלו לאדם בעל אפי חזק...

— מה אתה שח? הוסיפה אמי למעון — ילד הוא ילד. נסה, בבקשה, להשפיע על החינוך שיאכל... הלא רעב הוא... צר לי ששמעתי בקולך... נגש אבי אלי והתחיל לדבר על לבי שאוכל ובשרני שכקרב ישרה לסבי ולסבתי רשיונות־עליה ויכואו הנה, אלינו. דברי אבי עודדוני במקצת ואכלתי את ארוחתי ואחר ישבתי להכין את השעורים. ב.

כעבור ימים אחדים נתפרסמה בעתון „הארץ“ ידיעה שהממשלה אשרה עלֶנָה חדשה. אבי סחר אל משרד העליה שעל יד הסוכנות לבקש שם רשיון כשביל הזקנים. שעות רכות חכה במשרד ושב הביתה עצוב ורגז וכששאלתיו לסבת כעסו ענה לי: אין רשיון לפי שעה. אך אבי לא נפל כרוחו והוסיף ללכת אל המשרד יום יום ולפני לכתו היה אוטר לי תמיד: אל תדאג, בני אני אקבל רשיון־עליה. לא אחן מנוחה לפקידים עד אשר ימלאו את דרישתי הצודקת.

יום אחד שבתי הביתה בשעה מוקדמת. חברי יחד עם טחנכנו הלכו לטייל מסביב לחומת־ירושלים ואני פצעתי במקרה את רגלי ולא יכלתי להשתחף בטיול. אך פתחתי את דלת הבית ואבי בא לקראתי ואמר לי בשמחה: הרגיש מורך הטוב, כנראה, כי יום בשורה לך ולכן הקדים ושלחך הביתה. דע, בני, כי היום נשלח לסב ולסבה רשיון עליה ובקרב נזכה לראותם... גם כסף שלחתי להם ברוך השם...

דברי אבי שטחוני מאד ושכחתי מרב שטחה את הפצע שברגלי. הלכתי אל חברי הגר בשכונתנו ושחקתי עמו שעות אחדות.

ג.
 עברו ימים ושכועות וחדשים ומסבי ומסבתי אין

כל ידיעה. יום יום אנהנו סחכים למלגרמה לצאת לחוף יפו לפגשם—ואין קול ואין קשב. אבי כתב להם סכתבים אחדים ולא קבל עליהם תשובה.

—אולי הלך למשרד העליה — פנתה פעם אחת אמי לאבי — ותברר שם אם שלחו את רשיון העליה ומתי שלחיה ואיך נשלח. אולי טעו חס ושלוש ככתובת... ואולי לא נשלח כלל, מי יודע?...

— גם אני החלטתי לגשת היום — ענה אבי — אף על פי שלא נעים לי להטריד את הפקידים ולהפריעם. את סוכרת שאני היחיד הכא למשרד? המון אנשים באים שמה יום יום ומרגיזים את הפקידים ואינם נותנים להם לעבוד במנוחה את עבודתם. אך האם יש ברירה אחרת? אלך.

אבי הלך ואני חכיתי לשוכו בכליון עינים. לא עברה שעה קלה והוא שב ואמר לאמי: —שטות היתה מצדי שהלכתי. הפקידים צחקו והוכיחו לי שהרשיונות נשלחו בזמנם ולפי הכתבת הנכונה.

חלפו עוד שבועות אחדים—ומכתב אין. באחד הימים ואני יושב וכותב תרגילי דקרוק והנה נפתחה הדלת ונושא המכתבים נכנס ומסר לידי סכתב. נתחיו תיכף לאמי והיא פתחה אותו והתחילה לקרא — ומיד פרצה מפיה צעקה נוראה.

רץ אליה אבי וקרא: מה קרה? אמי לא ענתה לו דבר ונתנה לו את המכתב ומיד נתמלאו עיניו דמעות.

כעבור רגעים אחדים נודע לי שהמכתב נכתב על ידי חברו של אבי ובו הוא מודיעו שסבי היקר נפטר יום לפני קבלת רשיון־העליה. הוא כתב לו שלדעתו לא תוכל הסבה לנסע לבריה ויש הכרח לצרפה אל משפחה העולה לארץ ישראל. ימים אחדים בכינו מרה. אבי היקר שלח לסבה סכום כסף ובקשה למחר ולעלות אלינו.

ד.
 סוף סוף קבלנו מלגרמה מסבתי כי הפליגה באניה והודיעה גם את היום שבו תבוא לחוף יפו. צפינו מסש ליום בואה. כעבור ימים אחדים נסענו ליופני. לא אוכל לחאר את הפגישה. אמי ואבי וסבתי ככו בלי הפיגות וגם אני בכיתי אתם. שכנו אתה ירושלימה, פני סבתי רוים ומקטטים. מדי שבוע כשכוע היא הולכת אל הכתר המערבי ומבכה שם את צרותיה ואת צרות ישראל.

לעתים קרובות אני יושב לידה והיא מספרת לי על חיי היהודים בגלות רוסיה ועיניה יורדות דמעות רבות...

שלמה גולדשטיין (כתה ז)

ההדלקה בליל בעומר

מה נחמד ומה נעים הוא חג ליל בעומר! הכל שמחים ביום זה וביחוד – היודים. זוכרני, בשנה שעברה התחלתי להתכונן לחג מיד אחרי חג הפסח. אני וחברי התאגדנו לאגודה בח עשרה ילדים. כל אחד מאתנו הטיל על עצמו ברצון תפקיד מיוחד. אחדים התחילו "בחורים על הפתחים" ולבקש נפט. אחדים לקטו עצים וכל חומרי-דלקה. את כל "הרכוש" הזה שמו במחסן מרכזי, במרתפו של אחד מחברינו הגר בשכונתנו. אני, הדל באלפיי-יהודה, קבלתי על עצמי תפקיד קטן אך קשה למדי: התחייבתי לסחב את ה"פתחים", למלאם עפר ואבנים ולסדרם במקום שנועד להדלקה. מלאנו את תפקידינו על הצד הטוב ביותר. עבדנו עבודת-נמלים וצפינו לחג. הרבה יגיעות יגענו והרבה מרחות מרחנו בהקמת פסל היטלר-הסן הרשע. כיצד? חפרנו בור ותקענו בו מוט, בראשו תלינו את הפסל המצחיק ושטנו בידו מטאטא, מסביב שטנו אבנים ועפר כדי שהמוט לא יתמוטט.

הגיע ליל ליל בעומר. כוכבים כשכיבים יוקדים הציצו אלינו מתוך התכלת העמקה. הירח שט לו אט אט ושלח אל האדמה את אורו החור והקר. רוח נעימה רחפה על פני כל היקום. האות נתן ומכסה-ההדלקה התחיל. בידי כל אחד מאתנו היה לפיד ובקבוק נפט. קדלקה המדורה ומיד פרצו מחוכה לשונות אש ושרפו ברעבתנות את הקרשים והקש. ואנו, התני-הנשף לא ישכנו הלילה בחבוקי-ידיים. יד אל יד – ורקוד! רקדנו מסביב למדורה. הלפידים בידנו ומפינו בוקע שיר אדיר ועליו. לקול ומרתנו נתקלו הרבה אנשים, נשים ומפף לראות בסחזה.

בינתיים גדלה האש. ניצוצות נתזו לצדדים. רשפים לוהטים התרוטטו וטסו באוויר. ההתלהבות חזקה טרנע לרגע. הקהל הרב השתתף בזמרה ובמחיאת-הכפים ולמרחקים נשאו המלים:

**וְאָמַרְתֶּם כֹּה לַיהוָה
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּרֶי-יוֹאָחָא!**

עוד אנו שרים ומכריכים ככל עז-והאש אכלה את הכל. נאלצנו להפסיק את רקודנו ולהאכיל את האש הרעבתנית. שוב עלתה אש חזקה ושוב התחלנו לרקד ולשיר. כה שמחנו עד שעה מאוחרת בלילה וכשכבתה המדורה שכנו הביתה עיפים ואחוזי-תנומה כמעט.

אכן, חג נחמד ונעים הוא חג ליל בעומר!

יצחק הרגיל (כתה ו)

בין שגלי תקופה

שקט מסביב. השמש שולחת את קרניה מבין העבים וההרים אל השדה המזויב. רוח הרישית מנענעת את השבילים ומנשקתן והן מתנדנדות ומניעות את ראטיהן כאלו הן אוטרות לה תודה. השמש הולכת ושוקעת אמטאט. החשך הולך וקרב. אני יושב בשדה ושואף אל קרבי את הרוח הנעימה. נשאתי את עיני והנה השכלים כופפות את ראשיהן אלי וכאלו לוחשות לי דבר כה לא אבינהו. נשאתי את רגלי ופניתי ללכת הביתה אך לא יכלתי להפרד מהשכלים, אבל החשך בא והייתי סכרה להפרד מעליהן, ואמרת לי: הן! בוא אבא לבקר אתכן בכל יום ויום, אבל לא קימתי את הבטחתי. לא יכולתי לבא אל הקסה, כי באו ימים רעים לישראל. השכלים היו עצובות מפני שאחיותיהן נשרפו. לא באתי אליהן, כי התאבלתי על אחי שנפלו בידי מרצחים. רק מפתח ביתי הבטתי אל השכלים העצובות ולהפגש אתן לא יכולתי...

צבי מיטשניק (כתה ג"א)

מיגון לששון

מקדש לרופאי הנכבד הר"ר גרי

א.

ביום השלישי בשבת, בכי באדר, בשעה ארבע אחר הצהרים, לקחוני אבי ואמי לבית החולים, שערי צדק ואמרו לי שעלי להבדק. כבואנו הכניסוני לחדר אחד ושם התפשטתי ולבשתי בגדי בית-חולים. שמתי עלי קפוטת וחכשתי לראשי כפה כחמיד מסש, רק פאות חסרות. אתר שכבתי בסטה והאחות השקתני שפן קיק, את טעמו, הנעים תחארו לכם בעצמכם...

גמרתי לשתות ואחות אחרת נגשה אלי והיא לבושה סינר לבן, לראשה כובע לבן ועל ידיה כפפות גומי. האחות שמה על בטני שתי תחכשות, קצרה ורחבה והלכה לה. הורי נפרדו מסני ושכו הביתה ואותי השאירו בבית החולים. מחשבות רבות התרוצצו בסחי: לשם מה הכיאוני הלום? מה קרה? היכן אמי? וסי הם שכני? – חולים! הרהרתי והרהרתי עד שנרדמתי, בארבע שעות הקיצותי וראיתי שהמטפל בחולים מחלק קפה כלל אחר, חשכתי שיגש גם אלי, אך מעיתי. אותי שכת-

כנראה לגמרי. בשעה שבע בבקר באו אח ואחות ושמוני במטת-גלגלים והובילוני לחדר-הנחותים והשכיבוני על שלחן וקשרו אליו את רגלי ברצועות-עור ואת ידי ברצועות-כד חזק. ומה השתוממתי כאשר ראיתי את הגברת גרי לבושה מלבוש משונה שעורר בי צחוק ואני אמנם צחקתי בכל פה. פנתה אלי הגברת גרי ואמרה: צבי, צריך לבדק אותך מעט, רוצה אתה להרגיש או לא? עניתי לה בפנים שוחקות: אני מבקש שתישנו אותי. הר"ר גרי קרב אל האח הרחמן ולחש לו מספר מלים וזה לקח את המסכה המישנת וכסוי של צמר גפן. את הכסוי שם על עיני ואת המסכה – על פני ואמר לי לספר עד ארכעים. ספרתי עד שלשים והרגשתי פתאם כאלו אני נחנק. רצייתי להגיד דבר-מה לאבי, אך לא יכלתי כי תרמטה חזקה נפלה עלי...

ב.

כאשר התעוררתי משנתי – תסחתי: מה עשו עמי? היכן אני? פתאם תקפנו כאב חזק בכטן, בצד שמאל, ולא ידעתי נפשי מרב יסורים. גם הצמא גבר עלי. נתנו לי מפות-מים אחרות. כשראתה האחות הרחמנית שאני מרגיש את עצמי ברע, מהרה ועשתה לי זריקה. כעבור רגעים אחדים קבלתי זריקה שניה – ונרדמתי. פקחתי את עיני והנה הורי עומדים על יד מטחי ואף על פי שהראו לי פנים שוחקות הרגשתי בהם שהם כואבים את כאבי. לא הספקתי לשוחח עם הורי והמשיגיה נכנס והעיר להם שהבוקר נגמר. התפלאתי על המשיגיה, מה ראה לשלח את הורי היקרים בשעה שרצייתי שישבו על ידי. הם הלכו להם וצמאי חזק שניח. בקשתי מהאחות מים והיא נתנה לי, אך הצמא לא נשכר, מעין שרפה הרגשתי בכטני. בא הלילה ושנתי נדרה. נתנו לי פעם כפעם מעט טה וגם זריקות עשו לי והוקל לי במקצת. בבקר הגישו לנו אכל ועצבותי גדלה שבעתים, כי זכרתי באותה שעה כיצד מגישה לי אמי היקרה את האכל. האחות ראתה בצערי והאירה לי פנים. בערב הוטב מצבי עד שהיה בכחי לספר למטפל כי גם מבדיחותיו של הרשלה מאוסטרופול. בשעה שכנה התפללתי, קריאת-שמעי וישנתי.

ג.

מיום ליום הוטב מצב בריאותי. כלם שנים עשר יום להכנסי לבית-החולים באו הורי להשיבני הביתה. נפרדתי מן האחיות והאחים הרחמנים ומתמרפאים ואחרי שמסרתי לכלם את כתבתי, הודיתי לרופא ולעוזריו ולעוזרותיו על טפולם הנאמן בי ויצאנו החוצה והכינינו

לאוטו. בא אוטו ועלינו עליו – ונסענו. עוד פעם נפנפתי ביד אל בית החולים, ששכבתי בו שנים עשר יום, עד שנעלם מעיני ויראה כעין נקדה זעירה. באנו הביתה ואחותי ואחי קבלוני בשמחה רבה. אחותי הקטנה הראתה לי מיד חתיכת-מעיי ואמרה לי: הרי לך המעי העור שלך. התרגזתי על אשר לא ספרו לי שנתחו אותי. אמי ספרה לי שלא רצתה להרגיזי ולכן לא גלחה לי שאני זקוק לנתוח. בסוף חבורי אני רוצה להודות להורי חלף הטפול שטפלו בי ולר"ר גרי על רפויי הטוב ולר"ר אפרים הלוי על החליפו לי בכל פעם את התחכשת. יהיו נא כלם ברוכים!

הגדיים

בין סלעים קופצים, אצילים,
גדיים קמנים שמה רצים,
לוחכים הם עשבים רפים,
שותים הם מים וכים.

כה הם רצים, כה הם בועים
עד יקראו להם הרועים:
מדרוי גדיי, וקמול שיר
נשוקה יחד אל הדיר!

שלמה הרמתי (כתה ג"ב)

יצחק זמל (כתה ח')

ארץ ישראל על גלי הרדיו

עוד לפני חדשים אחדים הוריעו העתונים כי למשפחת הרדיו שכעולם יולד בקרוב בן חדש, רדיו ארץ ישראל, אשר ישא למרחקים את דברו בשלש השפות הרשמיות שכארץ. וכאשר בשרו כן היה. בשבועי לחדש ניסן (30 בסרין) זכינו, בני ארץ ישראל, לשמע לראשונה את נעים-קולו של הרדיו. אמנם קטן וזעיר הוא הרדיו הארץ ישראלי לגבי אלה שכאמריקה, רוסיה, גרמניה, אנגליה וצרפת אולם לעומת זה הלא יש גם תחנות-רדיו קטנות משלנו. גדולה התועלת שיביא לנו הרדיו, שכן דרך בו ישמעו צלילי הלשון העברית בכל העולם. ומי יכל לחאר את שמחתו של היהודי הלאומי

היושב בארצות הגולה עת אשר ישכע חפלה, הפטרה, שירים והרצאות סארק ישראל? הלא צלילים קדושים אלה יחדרו אל לב כל יהודי ויעורדו בו רגשי געגועים על ארצו הקמה לתחיה.

על כן ברוך יהיה לנו הרדיו וברוכים יהיו כל האנשים המשתתפים בו.

יצחק חרים (כתה ח')

לחַנְכַת הַרְדִּיּוֹ הָאֵי?

האזינו לקול ירושלים! — בקריאה מעודדת זו פונה ירושלים לכל העם העברי ולכל נרחיו באשר הם שם ולכל העולם כולו. רכבות שומעים מרותקים יום ויום אל הרדיו ומאזינים אל צלילי השפה העברית, שפת התניך הסתעורת לתחיה יחד עם העם העברי. זוהי הפגנת העם היהודי לפני כל העולם. סה רב ערכה התרבותי של חנת הרדיו בעיני העם העברי! היא פתחה את התרבות העברית בקרב עמנו ותחזק בו את הרגש הלאומי שלנו. מעתה יוכל היהודי שבגולה לשבת בכיתו ולהאזין ככתחה לצלילי שפתנו העברית. גם ערכו המדיני של הרדיו רב מאד. הוא ייצג את היהודים לעיני כל העמים התרבותיים בתור עם ובתור לאום השב לתחיה והוא יעורר בכל העמים רגש כבוד לעמנו. עם יסוד חנת הרדיו בארץ ישראל אנו עומדים לפני רגע היסטורי חשוב בתולדות השפה העברית ועלינו לדעת כיצד להשתמש בו כראוי.

תַּחֲנַת הַרְדִּיּוֹ בְּאַרְץ־יִשְׂרָאֵל

ודאי קראתם בעתונים ואולי גם שמעתם, כי בניסן (80 במרס) נפתחה התחנה לשדור רדיו בארץ ישראל. הפתיחה נתקיימה בשעה 4.15 ע"מ. הנציב העליון לארץ ישראל גנרל סיר ארתור ווקופ, הוא נאם, כמובן, באנגלית ודבריו תורגמו לערבית ולעברית. חבה נדבר על ערך הרדיו: הרדיו משמש מכשיר גדול להרצת תרבות וידיעות שונות. הרדיו מקנה לאנשים דעת והשכל ובאפן כזה נעשים כל האנשים למשכילים. אפשר לשבת בכפר וללמד תורה מתוך הרדיו ואין צורך כלל לנסע לשם כך לערים גדולות. הפרופסור מתיצב לפני המיקרופון ומרצה את תורתו ברבים. מתוך הרדיו נתנת לנו האפשרות לשמע גם מוסיקה עדינה המענגת את הנפש.

ה. מ. הנציב העליון הבטיח בנאימו הראשון כי התחנה תתרחק מתעמולה מדינית ותעסק רק בהפצת השכלה ומוסיקה. הוא אמר: יש חקלאים בארץ הזקוקים לעצות ולידיעות מקצועיות והרדיו הא"י יקל עליהם לרכושן, בכדי להשביח את עבודתם. לתחנה הארצישראלית יש חשיבות מרובה, שכן הוא תתן מקום נכבד גם לדת. ואמנם ביום הראשון שמענו מומורי תהלים מפי הזמר מר וויינברג ואחר ימים מספר שמענו את החזן ווייספיס (כריטון) תפלות פסח, וזכינו לשמע תפלות נעימות על ידי מקהלת בית ספרנו. גם את תזמורת בית ספרנו שמענו. גם אותנו, הילדים, לא שכחה הנהלת הרדיו. בכל שבוע קבעו שש פניות דו-עבריות, באנגלית ובערבית. עוד דבר חשוב הנהיגה הנהלת הרדיו בחכמתה: היא מספרת לפנינו ביוגרפיות של אישים גדולים ומאורעות היסטוריים רבי-ערך.

אחה העתונים הערבים כתב אחרי הפתיחה: "ערבי העולם יסלחו לנו אם ישמעו מלבד הלשון הערבית גם את העברית". כה גדלה שנאתם לנו. ביום הפתיחה קרא הקריין העברי כנהוג תמיד: "פלשתינה ארץ ישראל". כששמעו הערבים את השם ארץ ישראל רגזו והתריעו על כך. מה עשתה הנהלת הרדיו? היא פקדה על הקריין העברי שיאמר: "פלשתינה — א"י". אולם הישוב העברי התעורר ומאח, כי ראה, בצדק, ולזול בשם הקדוש לו מימים קדומים. הנהלת הרדיו החליטה להכריז בשלש השפות "ירושלים". ואמנם נאה הפתרון הזה וטוב. השם ירושלים בעברית יקר וקדוש לעם העברי לא פחות מהשם "ארץ ישראל".

ארץ ישראל וירושלים ועם ישראל—זהו החוט המשולש אשר לעולם לא ינתק.

משה בן הרץ (כתה ז')

שְׁאֵלוֹת בְּתַנְךְ:

- א. איפה נמצאות בתניך שחיים עשרה מלה המחחילות באות כי בפסוק אחד?
 - ב. איפה נמצאות בתורה בפסוק אחד חמש פעמים "בני-ישראל"?
 - ג. איפה כתובות בתורה חמש מלים זו אחר זו הסתחילות כלן באות א'?
 - ד. איפה נמצאות בתורה חמש מלים זו אחר זו וכלן בנות שתי אותיות?
- בן-דבי אליהו, קירשנבוים צבי (כתה ז')

בְּרִיאוֹת־הַתְּלִמִּיד

נפש בריאה בנוף בריא
שבוע-הַבְּרִיאוֹת

בהדש אייר הכריזו הרופאים העברים על עריכת "שבוע הבריאות" בכל הארץ. "שבוע הבריאות" נערך אחת לשנה ותמיד בתחלת הקיץ. מדוע בחרו יומי המפעל החשוב הזה בעונה זו דוקא? על השאלה הזאת אנסה להשיב: את תורת-הבריאות והלכות היגיינה חייבים אנו אמנם ללמד תמיד בכל עתות השנה אלא שבשבוע הבריאות מתכוונים הרופאים להורות את העם אמצעי והירות שונים מהמחלות הפורצות בעיקר בימות הקיץ כמו: דיזנטריה טיפוס ומחלות העינים. סיממת המפעל הזה "הנקיון-תרים בפני מחלות". ב"שבוע הבריאות" אנו רואים בכל מקום צבורי בבתי הספר, בחניות, ובבתי מרקחת שלטים ומודעות שעליהם כתובים חקי היגיינה. למשל "רחץ ידיך לפני האכילה", "השמד את הוובובים, כי מחלה הם מעבירים". העם רואה בכל פנה שלטים כאלה וקוראם וזוכרם. כמו כן נערכות הרצאות לעם. זכור לנו ודאי הרט שהוצג לפנינו התלמידים, סרט מענין שאפשר יהיה ללמד ממנו הרבה, נערכים גם משפטים פומביים על הוובוב ועל המחלות הנוראות שהוא מביא על האדם. אנו התלמידים הלומדים בכתות העליונות חייבים ללמד את חברינו הקטנים את חקי היגיינה שלמדנו מפי "אחות" בית הספר. אם כה נעשה והצלנו הרבה ילדים ממחלות המסכנות את הבריאות. מ. אליעזר קליינמן (כתה ז')

סְפָרִים חֲדָשִׁים

"יקטן בתל אביב" מאת יעקב פיכטן, הוצאת א.י. שטיבל, תל-אביב.

הסופר והמשורר החביב יעקב פיכטן, המקדיש זה שנים רבות את עטו לנו הילדים, הגיש לנו בזמן האחרון ספור נאה מאד סחיי כלכל בתל אביב. יקטן הוא שם הזכר. יקטן נולד על שפת הירקון בשכונת הצפון השקטה, ומנוח הביאו לכיתו שכרחוב הם. הכלב לא התרגל תיכף לרחוב אך לבית התרגל עד סהרה. שני אחיו הגדולים של מנוח קנאו בו אך מנוח לא ירד טדון הוא ונתן להם ללמד את יקטן. בינתיים גדל יקטן. כל הרחוב ובית הספר מכירים אותו. גם הגדולים עומדים ונהנים סכלכלב יקר זה. מול בית מנוח גר כנר אשר נפשו קשורה בנפש יקטן ומכניסו אליו תמיד. אך איש אחד ויחיד היה שונא אותו, זה היה השכן

הגר בקומה השלישית. לפי דבריו אין נביחתו של יקטן הנשטעת כל היום וכל הלילה מניחה לו לישון או לננוח. ביום אחד אכד יקטן ועל רחוב הם ירד האכל. כנדולים וכקטנים סובכו בכל העיר ושאלו וחפשו אותו. מנוח פרסם בחריצותו טודעות בכתב יד והדביקן ברחוב הם וברחובות הסמוכים. בכל רגע נפתחה הדלת וראש ירד או ילדה הופיע ושאלה נזרקה: נמצא יקטן? נמצא? הכנר לא נגן והלך קודר. גם השכן הגר בקומה השלישית הצטער גם הוא על אכדן כלכלב כיקטן. היום עבר ויקטן לא נמצא. בחצי הלילה שמעה אם מנוח שריטה בדלת. פתחה האשה את הדלת ויקטן קפץ סכויש, והחחכא חחת הסטה. כל בני הכית קמו בינתיים וזרוזוהו לאכל והבטיחוהו שלא יענש. הוא יצא ואכל ושכב חחת שטיכתו של מנוח. לטחרת היום נחפזו כל הילדים לים וכאשר ראו את יקטן קראו בשמחה: נמצא יקטן! נמצא! יקטן למד את מלאכת השחיה והשחיה היתה לו לראש שעשועיו.

זהו תכן הספור בקצור נטרץ. הספור מלכב ומצחיק וגורם שעוה ענג לקורא. אני לא יכלתי להפסיק את קריאתי בו ולא זזתי עד שגמרתיו. טיעץ אני לכל חברי שגם הם יקראו את הספור ובטוחני שיחענגו כסוגי. חבה נקוה שמשוררנו יעקב פיכטן יזכרנו גם להבא ויוסיף לכתב לנו ספורים נעימים כספורו זה.

משה זעירא (כתה ז')

בְּבֵית־סְפָרֵנוּ

—כביג אדר טילו הכתות ד'—ה' ליריחו ולסביבה. הכתה ז' הלכה לחכרון ושתי הכתות ג' בקרו בסביכות ירושלים.

—כא' בניסן טילה הכתה ח' (טילו ברצל) להר טוב ולחולרה.

—הכתות ב' טילו כסביכות ירושלים. ד' בניסן נערך טקס סגירת בית הספר לחפש הפסת. טר אילץ נאם לפני התלמידים על ערך חג הפסת. התזמרת נגנה סנגינות-לכת אחדות.

—כביג בניסן נפתח בית ספרנו. טר אילץ דבר על ערך הלמודים. התזמרת נגנה סטיט סנגינותיה.

—בשבת, אור לייח באייר, הוא ל"ג בעטר, שרו חברי מקהלה, שירת ישראל—"החכמוני" ברדיו הארץ ישראלית. התלמידים הצליחו בשיריהם וכל שומעיהם נהנו דנאה סרובה.

עלון חדשי

נ פ ש

(לזכר גרשון מושיוב ויוסף כ"ץ הי"ד)

ששה חדשי-זועה עברו על עמנו הבונה בעמל-לא-אנוש ובמאמצי-לא-אדם את בית-מולדתו בארצו הקדושה. בעצם ימי-עבודתו. כעור אמת-הבנין בידו, קמו עליו ערבים מרצחים בסתר, פורעים פראים ושואפי-דם ושרפו את שדותיו, שחתו את יגיעו, שדדו את רכושו ורצחו באכזריות-חיות את מיטב בניו-בוניו ודמו להשמידהו כליל.

אך מזמת הרשעים לא קמה והיא גם לא תקום לעולם! עמנו שבע הנסיונות והיסורים עמד איתן על משמרתו ולא הפסיק גם לרגע קטן את עבודתו הכבירה, עבודת בנין ביתו הלאומי.

הרבה בנים ובנות נאמנים שכל עמנו במשך-ירחי-בלהות אלה ובין כל קרבנותיו היקרים יעלה נא גם זכרונם של שנים מבחירי-תלמידינו, חניכי בית ספרנו, נערים נחמדים, יפי-תאר ויפי-נשמה, נערים רכים וזכים, הטהורים בחייהם והקדושים במותם:

יהי זכר גבורינו הצעירים האלה לברכה!

ברדיו) וה. מ. הנציב העליון הגנרל א. ג. וקופ. היריד עושה רשם חזק על כל מבקריו הרבים.

— מאורע גדול אירע ביום ג', כ"ז באייר, בעיר העברית הראשונה תל-אביב; בו ביום קרבה אל ימה אניה יוגוסלבית שפרקה שם את מטענה, יש תקוה שבקרוב נזכה לנמל עברי ולא נוסף עוד להשחמש בנמל יפו של שכנינו.

— נפטר בלונדון הציוני הודוע הדיר דוד אירד. הוא הוא היה רופא מפורסם ואדם טוב ומיטיב עם הבריות, אהב את עמו אהבה עזה והקדיש לנאולתו את כל כחו. שנים אחדות ישב בארץ ישראל, כחבר ועד הצירים, ורבות פעל לתחייתה, תנצבה.

— מת הלורד אלנבי, המצביא האנגלי הגדול, כובש ארץ ישראל מידי חיל התורקים. רחש כבוד וחסד למפעל היהודים בארץ והביע פעם בפעם את ברכתו להצלחת הבית הלאומי היהודי. הרחוב הרחב והמרקזי ביותר בתל-אביב, רחוב אלנבי, נקרא על שמו.

— איטליה הניעה אל מטרחה וכבשה את מדינת חבש. חדשים רבים נלחמו החבשים הבלתי מווינים כמעט בגבורה ובמסירות נפש הראויות למופת, אך לא יכלו עמד בפני איטליה ופצצותיה, מכוניותיה המשוריות ובאדי-הרעל אשר שלחה בהם. לפני זמן קצר נכנסו הצבאות המנצחים לאדום אבכה, עיר בירת חבש ותקעו בה יתר. הנגוש, הקיסר החבשי, הוכרח למצא לו ולמשפחתו מפלט. ביום 8 לחדש מאי בא עם בני ביתו ומקורביו (50 איש) לנמל חיפה ומשם הלך ירושלימה וקבע כאן לפי שעה את דירתו. ג. ווינק (כתה ח')

חברנו חיקר רפאל דננברג!
 ביוגון רב ובכאב עמוק אנו סבכים אתך את בן דודך
 הקדוש צבי דננברג הי"ד
 שנפל חלל בודי מרצחים ופראי-כדור נתעבים.
 חבריך
 תלמידי הכתה ה"ב וסחנכם

— ביום השני, כ"ז באייר, בשעה 12 כצהרים, נערכה ב'אהל שם' שעי' בית ספרנו, כמעמד תלמידי הכתה ד' — ח' וטוריהם, אזכרה לנשמת רבי נחום סוקולוב ז"ל. מר מ. אילן וטר א. לולו נשאו עליו נאוטי-הספר ודברו על פעולותיו הכבירות כסופר וכמנהיג בישראל.

מקרוב ומרחוק

(חדשות שונות)

— שני אורחים יקרים עשו שבועות אחדים בארצנו: המשורר הגדול ז. שניאור והמספר המפורסם שלום אש. הראשון קנה לו שם עולם בשיריו המצטינים בתכנם הפיוטי העמק ובסגנונם העשיר והחוק, והשני—בציוריו ובספרויו הגדולים המשקפים את נשמתו העדינה ואת אהבתו העזה לישראל עמו, שניהם זכרו גם אותנו הילדים וכתבו לנו יצירות חשובות. במסכות שנערכו לכבודם הביעו את תשוקתם להשתקע בארץ ישראל—ומי יתן וישובו בקרוב אלינו ולא יסיפו להיות אורחים פה.

— 30 למרץ נפתחה תחנת-רדיו בארצנו, הצבור היהודי קבל את בשורת הפתיחה בשמחה רבה. מעתה ישמע הדבור העברי שיצא מארץ ישראל בהרבה ארצות, גם את הילדים לא שכחו מנהלי הרדיו וקבעו "פנת הנוער" בשבילם.

— בכ"ז בניסן (19 לאפריל) פרצו פרעות בארצנו. רוצחים מקרב העם הערבי התנפלו ביום זה על היהודים שהלכו לתמם כרחובות יפו ורצחום באכזריות. הפרעות לא הצטמצמו רק ביפו בלבד, כי אם פשטו גם ביתר ערי הארץ ובכפריה. רשעי הערבים מציתים את יכול אחינו העובדים הישרים והכשרים, מתריבים את פחדיהם ושורפים עצים שנטעים ידים עבריות עמלות. גם קרבנות נפלו. 26 יהודים נהרגו על ידי אנשי דמים אלה, הישוב העברי עומד איתן והוא בטוח שהתגבר יתגבר על צורריו ובכחות מתודשים ובמשנה-מרק ימשיך את עבודת בנין ביתו הלאומי בארץ עברו ועתידו.

— ביום החמישי, ח' באייר, נפתח בתל-אביב יריד-המזרח העברי הודוע בכל העולם. הרבה מדינות משתתפות בו. בטקס הפתיחה נאמו ר' מאיר דיונוגף שיחיה, ראש עיריית תל אביב, מר תומאס מיניסטר המושבות (מלונדון)

אחיטוב רהטן

השותלים הקטנים

(ספור לטו בשבט)

א.

יגאל הטמן, תלמיד-הכחה השלישיה, שב מבית הספר עצב ונרגו.

— מה לך, בני, — פנתה אליו אמו בדאגה — כי פניך זועפים היום?

— ספני שאני כועס! — קרא יגאל.

על שפתי האשה עברה בת צחוק קלה, נגשה אל בנה ולטפה את תלתי-שערותיו ושאלה אותו רכות: — על מי אתה כועס? ספר נא לי, למען אדע גם אני.

— על המורים שבבית ספרנו אני כועס! — ענה יגאל — מחר תערך תהלוכה-תלמידים ואנחנו, תלמידי הכחה השלישיה, לא נשתתף בה. פעמים פנינו היום אל המנהל ואל המורים והתחננו אליהם שיספחו גם אותנו אל התהלוכה והם באחת: לא, עודכם קטנים! היש צדק בעולם?

— קדם כל — אמרה אליו אמו — אל תדבר בקול רם כי גם בקול נמוך אשמע, ושנית — אל תכעס על מוריד, ספני שהם צדקו ולא אתם. אמנם קטנים אתם עדיין ולא תוכלו ללכת יחד עם התלמידים הגדולים.

— קטנים, קטנים — ענה יגאל — כמה אני שונא את המלה הזאת! ילד בן שמונה אינו קטן עוד. אנחנו, תלמידי הכחה השלישיה, כבר לומדים למורים קשים והמורה משבח תמיד את חברינו ואף הבטיח לנו להדפיס מהם ב"חברנו". ומדוע לא נוכל ללכת יחד עם התלמידים הגדולים? הן פעמים רבות הלכנו ברגל ל"בית הכרם" ול"בית וגן"...

האם שדלה את יגאל ואחרי עמל רב הצליחה להשפיע עליו שיאכל את ארוחת-הצהרים. בלא האבון אכל הילד את ארוחתו, כי מחשבה אחת העסיקה אותו: מחר יצאו תלמידי בית הספר אל השרה. בסך ולכו ברחובות ירושלים. התזמרת תנגן. הסון אנשים, קטנים וגדולים, יעמדו על המדרכות ועל גזוזטראות-הכחים ויסתכלו בהם ויבאחו קף, ואחר יבואו התלמידים אל מנרש רחבי-ידיים וישתלחו עצים ורק הוא וחבריו לא יהיו בשותלים. קנאה גדולה קנא באחיו הגדול אבנר הלומד בכחה זו, שזכה כבר שלש פעמים לשתול, סוף שכזה...

כשגמר לאכל בקש מאמו רשות לצאת מעט לטיול

והלך אל חבריו רמי וגדי, הלומדים גם הם בכחה ג'. התחילו לשחק, אך המשחקים לא לקחו את לבם הפעם, כי כל אחד מהם הרגה על יום-התהלוכה.

— חברים! — קרא פתאם יגאל — שתול נשתל מחר יחד עם כל התלמידים הגדולים.

— איך נשתל? — חסה גדי — הלא אנחנו לא נשתתף בתהלוכה...

— אין לך דבר העומד בפני הרצון! — קרא יגאל בקול עז — רוצים אתם — ונשתל...

— רוצים ורוצים — ענו רמי וגדי פה אחד — בודאי שאנחנו רוצים לשתול עצים בארצנו.

— ובכן, איפא, שמעו, בחורים! — אמר יגאל — נאסף אחרים מחברינו ונלך עכשו אל השרה, נלקט מעט פרחים ומחר, אחר צאת התהלוכה מבית-הספר למל, נסתדר לזוגות ונבוא בדרך אחרת אל מקום-השתילה המסכימים אתם?

— מסכימים ומסכימים! — קראו רמי וגדי בשמחה.

— אך, יד — לפה! — אמר יגאל — אסור לספר לשום איש את אשר נכרנו בינינו.

רמי וגדי הבטיחו לו לשטר בלבם את סודם ומיד הלכו שלשתם אל אחרים מחבריהם, הקרובים להם, וגלו באזניהם את דברי-החלטתם וגם הם הסכימו להצטרף אליהם וכלם יחד שמו פעמיהם אל השרה.

היום היה יום בחיר. השמש יצקה אור חמים ונעים. האנשים, שרק תמול ושלשום רעדו מרב קור, התפשטו היום את בגדיהם החמים ולבשו בגדים קלים. שירת-הצפרים הרנינה את הלב ובשרה את בוא האביב החדש.

כשבאו הילדים אל השרה מצאו שם הרבה תלמידים ותלמידות. כלם לקטו פרחים, למען התקשט בהם ביום מחר. שורטו בשבט נשמע רגע רגע מפי הילדים, יגאל וחבריו נגשו במרץ לעבודתם ואספו הרבה רקפות וענפים ירקים ושבו לבתיהם בידים מלאות ירק.

ב.

— אמא — פנה יגאל למחרת בבקר אל אמו — אבקש ממך למחר וללכת לי את ארוחת הבקר, כי עלי ללכת.

— מה החפזון הזה, בני? ענתה האם — הלא אין היום בית ספר.

— סליחה, אמא — אמר הנער בצחוק — המורה אומר לנו תמיד, שאסור להגיד "אין בית-ספר", אלא

"אין למורים", זאת ראשית ושנית: אני רוצה לראות את התהלוכה. לראותה לכל הפחות...

— צדק מורך בתקונו — אמרה האשה — הלא בנין בית הספר קים ועומר, ועתה יען אשר תקנת לי את שניאתי אמלא תכף את בקשתך.

האשה הנישה לבנה את ארוחתו והוא אכלה בחפזה. אחר קשט את כובעו ואת דשוי-בגדו בפרחים ונפרד בכרכה מאמו ויצא את הבית.

השקר פורה

יגאל בא עד הצר בית הספר למל ובקשי רב פלם לו דרך ונכנס בשלום פנימה ומצא שם קהל עצום. נהדר היה טראה ים הרגלים והכתבות המצוירות. התלמידים והתלמידות עמדו מסודרים על יד בתי ספרם ומוריהם. בראש כל בית ספר התנוסס דגלו ומטלו. השאון היה רב, אך פתאם נשתתקו הכל ועל אחת הגדרות עלה אדם צעיר לימים, שחור-שער, חור-פנים ונבה-קיסה ובקול חיצב להבות נאם על ערך היום הזה. וכשסים את נאומו נתנה הפקידה לצעודה. התהלוכה זזה ויצאה את החצר. בראש הלכה תזמרת בית הספר, תחכמוני ונגנה נגוני-לכת ומפי התלמידים בקע קול זמר:

בְּךָ הוֹלְכִים הַשׁוֹתְלִים,
רֵן בְּפֶה וְאֵת בִּיד.
מִנִּי עִיר, וּמִנִּי בְּפֶה,
בְּטוֹ טוֹ, טוֹ טוֹ, בְּטוֹ בְּשִׁבְטוֹ!

יגאל לזה את התהלוכה עד רחוב יפו וחזר משם וכנס את חבריו. כלם היו לבושים בגדי חג ומקשטים בפרחים ובענפים ירקים. רמי הביא אתו דגל שקנה לו פעם אביו. פה אחד נבחר יגאל למפקד-התהלוכה הילדים הסתדרו לזוגות והמפקד הקטן קרא:

"קדימה, צעוד!"

התהלוכה הקטנה צעדה ברגש וכסרץ, עברה דרך סמטאות, "מחנה יהודה" ובאה אל הכניש המוליך לבית-הכרם.

— הידר, הידר! — קראו כל העוברים והשבים ברחוב-הנה תהלוכה חדשה, תהלוכה-פעוטות!

הילדים התאזרו והמשיכו את דרכם ושרו:

אֲנִי בָּאֵנו אֶרְצָה לְכַנּוֹת וּלְהַכְנֹת בָּהּ...

רעם של מחיאת-כפים נשמע מכל צד. כשהגיעה התהלוכה הקטנה לבית הכרם פגשה את התהלוכה הגדולה, כשהיא יורדת אל מנרש-השעשועים. עברה כשעה קלה ולנגינת-התזמרת נגשו שני ילדים מכל בית-ספר אל המקום שנועד לשתילה. התהלוכה הקטנה נגשה גם היא אל המקום ההוא ויגאל פנה אל מנהל-מכס-השתילה ואמר:

— גם אני רוצים לשתול! אנו מבקשים שיתנו לנו לשתול!

צחוק פריך מפי המנהל ואמר:

— מי קרא לכם הנה, אורחים חשובים?

— מי הרשה לכם לבוא הנה, הלא עודכם קטנים — אמר מורה אחד.

— אנו רוצים לשתול! ענו הילדים.

בתחלה צחקו לילדים וגם כעסו עליהם על שבאו בלי מורה לבית הכרם, אך מורה אחד זקן, בעל פנים טובים, רחם עליהם ורכ את ריבם ואמר:

— אמנם חטאו הילדים השוכבים האלה שכאו הנה מכלי לשאל רשות ממוריהם והוריהם, אך בני היל-חמה וכונתם טובה: הם רוצים לשתול עצים. נמלא את בקשתם.

דבריה-המורה פעלו על מנהל-השתילה והוא קרא ליגאל וחבריו ונתן להם שתילים וכירים רועדות נגשו אחד אחד אל הגזזות ושתלו.

ולשמחה השותלים הקטנים לא היה גבול! שעות אחדות בלו תלמידי בתי הספר בבית הכרם בשירים ובמשחקים וברקודים. כצהרי-היום הסתדרו כל התלמידים וכיניהם גם יגאל וחבריו ושבו העירה שמחים ומבוי-לב.

יהודה כשיוף (כתה זב)

איתן ונתן

(ספור)

איתן. כספי בן הוא למשפחה עשירה, שעלתה לארץ ישראל מניו יורק. להוריו בית הדור בשכונת היפה רחביה ופרנס גדול ברעננה. יחיד הוא להוריו ועל כן יפנקוהו ולא ימנעו ממנו את כל אשר תשאל נפשו. כשמלאו לו תשע שנים הקצו לו הוריו בדירתם חדר נאה וטרור ושמו בו רהיטים חדשים: מטה, ארון-כנדים וארון ספרים, שלחן ושני כסאות. ואת הקירות קשטו בתמונות מרהיבות עין, שתי תמונות נוף ושתי תמונות אישים חשובים בדברי ימי ישראל. הוריו חרדים לשלומם ומרכיבים למפל כו במסירות רבה. גשם כי ירד ואמרה לו אמו: איתן, שב בבית. בית הספר לא יכרח, עוד תספיק ללמד תורה... רוח קלה מנשבת—מיד הפן אליו אמו: „בני, רוח בחוץ, חוששתי שמא צנה תאחזק, טוטב שלא תלך היום לבית הספר. קרא את „דבר לילדים“ ואת „בוסתנאי לנער“. קניתי לך גם את הגליון החדש „עתוננו“.

באחד מימי החרף הגשומים ישב איתן, כדרכו, בכית, כי אמו לא נתנתהו ללכת לבית הספר, ושחק כל היום בצעצועיו הרבים. שחק, שחק עד שהתחיל משתעם. אכל את ארוחת-הצהרים ושוב החל לשחק, אך עד מהרה נמאסו עליו הצעצועים, סדרם בארגון והניחם במקומם הקבוע. אחר לקח את מחברת-הציור, ציר משהו והניח גם אותה. לקח את אחד מגליונות „דבר לילדים“ וקרא בו ספור אחד, שמו „מכת הילד הכודל“ מאת נ. טמיר. הספור לקח את לבו, כי גם הוא ראה את עצמו בדרך בחדרו המרוח והמלא כל טוב. כשגמר לקרא נגש אל החלון והשקיף בעדו וראה והנה הגשם פסק. השמש מאירה. השק עז התעורר בלבו לצאת מעט החוצה, לנשום אל קרבו את האוויר הודך ואמר אל אמו:

— אטא, עלי לקנות מחברה, אני הולך אל החנות. — טוב, חביבי, הנה אני הולכת לחנות ואביא לך. איתן התעצב אל לבו. אמו יצאה את הבית והוא נשאר לבדו. השעסום גבר עליו והוא החליט לעזב את הבית — ויהיה מה. פתאם עלה קול באוזניו:

„חדשות מענינות“, הבקר, עתון ערב.

איתן התעורר. מדי ערב בערב הוא שומע את הקול הזה מפי עשרות ילדים קטנים וחורים הרצים ברחובות וקוראים במלוא גרונם „חדשות מענינות“, ואולם הפעם משכו אחריו הקול, כקול סננינה מקסימה. רק

רגעים מספר עברו וילד קטן עמום עתונים עבר בסרובה וקרא: „חדשות מענינות“, הבקר, עתון ערב! — בוא הנה — קרא איתן.

כעבור רגע קטן נשמעו דפיקות חזקות ואיתן רץ לפתח את הדלת והנה מוכר-העתונים הפעוט לפניו. — הכנס — פנה אליו איתן — הרי הדלת פתוחה — אל תתלוצץ — ענה המוכר הקטן — קנה עתון והניחני לנפשי.

— בואה, הכנס — התחנן אליו איתן. הילד נכנס. — מה שמך? שאלו איתן. — נתן שמי — ענה הילד.

נתן הביט אל רהיטי-הבית הנאים והשתומם למראיהם. ישב על הכסא ושחק. רגעים מספר הביטו איתן ונתן איש אל פני רעהו ולא דברו דבר. שני ילדים — שני עולמות. מוכר העתונים הקטן לא הבין על שום מה הזמינו אליו הנער העשיר ומה ראה לדבר עמו וירדות.

— מקנא אני בך — אמר איתן לנתן. — המקנא אתה בי? ענה נתן לאיתן — אל תקנא בי: אתה עשיר ואינך חסר דבר ואני בן למשפחה עניה. שבע נפשות אנחנו. ישן אני יחד עם אחי בכמה אחת ובכל זאת ארעד תמיד מרוב קור. הגשם דולף תמיד בכית. קר תמיד, רטוב. בשוכי הביתה בשעה מאוחרת כלילה אני מסתפק בפה קיכר וכבצל או בשנים שלשה זיתים.

— אמנם השיב איתן בעז — עני אתה, אבל גם עשיר. חפשי אתה לנפשך. לפניך — מרחיבה, אולם אני אסיר אסור בכית. לא אוכל צאתו, אלא רק בימים בחורים בלבד וגם אז רק לשעה קלה. כנראה שרק צרה אחת לנו, גם אותך וגם אותי מכריחים תמיד לאכל את הפודינג האדור.

— מה, מה אתה שח? — לעג נתן לענ מר — מה זה פודינג? אני איני יודע לא רק את טעמם אלא גם את צורתם של מאכלים אלה. הסבה פשוטה: אבי מהוסר עבודה. אחי הבכור מפרנס את הבית. פועל שחור הוא ושכרו זעום. גם אני עוזר מעט למשפחתנו ומוכר עתונים. בעוד זמן מה יתחיל גם אחי, שהוא כיום בן שבע שנים, לקרא כמוני: „חדשות מענינות“.

— נתן — קפץ פתאם איתן וקרא לחברו — רצוני לעזר עמך למכר את העתונים, הן לי אחדים מהם. נתן נתן לו.

„הבקר, עתון ערב“ — קרא איתן, בקול רם אך מורגש היה שאין הקול יוצא מן הלב.

— „הבקר, עתון ערב“ — קרא נתן בקול-צריחה, אך מורגש היה שטבעו קולו.

אחרי שעות מספר הצליחו למכר את כל העתונים. מהרו אל המערכת ושלמו את דמי-העתונים וחזרו משם מחרישים עד הניעם לפי-שת-דרכים: דרך אחת מביאה לרחביה ודרך אחת למשכנות-הילדים. לפני שנפרדו אמר איתן לנתן:

— הא לך סתנה למזכרה ובדברו הוציא מכיסו אולר יקר ונתנו לחברו. נתן מהר לשיטו בכיסו, כמו פחד שמא יתחרט חברו העשיר...

לסוף נפרדו. איתן רץ לביתו לאכל ארוחה שטמה, ונתן הלך לו אט אט, כי ידע שרק ארוחת בצל ופת קיכר מוכנה לו...

אשר ביהן (כתה ח')

רבי מרדכי בן הלל הפתן ז"ל

(נולד בי"ג שבט תרפ"ז. נפטר בכ"ג כסלו תרצ"ז)

בשנה הזאת שכלנו הרבה ספרים ועסקנים, שכל ימי חייהם היו שלשית של פעלות כבירות לתחית עמנו וארצנו. רבים מהנפטרים היו עדין צעירים לימים, כמו משה ביילינסון, העתונאי רבי-הכשרון וגדול-הדעה, והמשורר אברהם סלודר, שהוציא בשבילנו כמשך שנים רבות עתונים טובים, ורבים מהם היו זקנים שזכו לראות בגמר מפעלם הספרותי. על אלה האחרונים נמנה גם הסופר הפורה והעסקן הגדול רבי מרדכי בן הלל הכהן. עשירים ורבי-מעש היו ימי חייו הארכים. הוא נולד בעיר הומל לפני שמונים ואחת שנה. הוריו העשירים

הנכוחו בדרך התורה והמעשה ובהיותו עדיין צעיר לימים ידע כבר, לא רק לשחות בים-החלמוד כי אם גם בים-החיים. בן שמונה עשרה היה בפרסמו את מאמרו הראשון ומאז ועד יומו האחרון כמעט לא פסקה עבודתו הספרותית. מאמרים לאלפים כתב בכל העתונים העברים, שבהם עורר את עמנו לקום ולהחיות את ארצו ואת לשונו. מרדכי בן הלל הכהן הצטיין לא רק כסופר בלבד כי אם גם כעסקן ציוני גדול וכל אשר דרש מאחרים קים הוא עצמו. הטיף לחחית לשוננו — והיה מן הראשונים שהתחיל לדבר בה ובכנסיה הציונית הראשונה, שנתכנסה בעיר בול בשנת תרנ"ז, הפתיע את כל הצירים בנאומו העברי. קרא לישוב-הארץ — והיה מן הראשונים שבקרוה וחקרוה והתישבו בה. ששים ושתיים שנת פעל בשהד הספרות העברית וכמשך זמן ארך זה כתב ספרים הרבה, כמו: „טעם עד ערב“, „כבר“, „עולמי“, „מלחמת-העמים“ ואחרים. בין כתביו הרבים יש למצא לא רק מאמרים כי אם גם ספורים וזכרונות המושכים את לב הקורא. אותנו, התלמידים, טענין הסופר הכנוח גם מצד אחר: הוא כתב לנו ספורים נחמדים. באחד מספריו הוא אומר, שטמבעו הוא אוהב את הילדים ונעים לו לספר להם מעשיות ולברדם. ואמנם בספוריו הקטנים המפורים בעתוני-הילדים נכרת אהבתו העמקה והנאמנה לדור הצעיר. הכנוח היה, כאמור, לא רק איש הספר והספרות כי אם גם איש-המעשה והמסחר. בשבתו עדיין בגולה הקדיש את כחותיו להטבת מצבו הכלכלי של עמנו, ויסד חברות „הלואה והסכון“ המקילות על חייו של הפועל ושל בעל המלאכה ושל הסוחר הבינוני ואת פעלתו זו המשיך גם בארץ ישראל. בשנת תרס"ז עלה לארצנו והתישב בה ומאז מתחלת תקופה חדשה בחייו, תקופת בנין המולדת. אין פעולה ואין מוסר ואין חברה שלא היה מראשי-עסקניה. היה מטיסדי עירנו העברית החדשה תל אביב ומכונניה. היה מטיסדי הניסנסיה העברית הראשונה „הרצליה“, מטיסדי משפט השלום העברי ומעורכי עהון הנער „מולדת“. ביחוד יש להזכיר את המפעל החשוב, את חברות „הלואה והסכון“ שהקים בארץ. שנים מספר ישב ביפו וכתל אביב ועם גמר מלחמת-העולם השתקע בירושלים ופעל רבות לבנינה ולהרמת קרנה. עמד בראש חברת „הלואה והסכון“ בירושלים והקדיש את כל כחו לפתוחה ולכנסיה זוכה גם לראות את המוסד הזה, יציר-כפיו וילד שעשועיו, משתכלל והולך משנה לשנה.

עם מותו של רבי מרדכי בן הלל הכהן אבד לעמנו אחד מבניו ומלוחמיו הגדולים והנאמנים. התי נשמתו צרורה בצרור חייו הנאמנים.

הכתל המערבי

חשקה נפשי לראות את שארית-מחמדוני בימי-צעור אלה ובקשתי מאת אבי שילך עמי אל העיר העתיקה ולשמחתי מלא את בקשתי. יצאנו לדרך. בזמן הליכתנו שוחחנו על הכתל, שנעזב כמעט כמשך חצי שנה. הרהרתי: מה טראהו עתה? הנמצאהו נקי או שיד-טמאים לכלכה אותו? המתנגע גם הוא עלי כשם שאני מתנגע עליו?

עד בנין הפוסטה טילו ילדים יהודים והורים ובלב היה עדיין רגש-בטחון שכל רע לא יאנה לנו, אך משקרבונו אל העיר העתיקה נשתנה מצב רוחי. כאלו נכנסנו לעולם אחר, לעולם של משטמה וזרון. חניות הערבים היו פתוחות. בחורים מכני-ערב התהלכו להם להנאתם כרוחב ופצחו גרעינים. פעם פעם נגשו אל בתי הקפה לשמע נגינה ערבית. נכנסנו אל העיר העתיקה. מחניות הערביות עולה ריח-בשמים חריף. צעקות התגרים והחטרים והסבלים מחרישות אזנים. במקרה נודמנו לנו יהודים אחדים שגם הם הלכו אל הכתל ורוח מעט לצב.

המשכנו יחד את ררכנו. הדחק בסמטאות המפתלות היה רב. הערכים שעברו על פנינו דחפו בכונה איש את אחיו עליו, אך הבלגנו על כעסנו, כי ידענו כי מתי מספר אנחנו במקום הזה. סוף סוף הגענו אל הכתל. רעדה עברה בגופי כשראיתי שרק טנין-מתפללים עומד ברהבה. כשבאנו שמתו המתפללים לקראתנו. גמרו להתפלל והתחלנו לשוחח עמם. פתאם הפניתו את ראשי אל בנין המועצה המוסלמית וראיתי והנה ערכי מציץ משם, פורץ בצחוק ונעלם. המעשה הזה חזר ונשנה פעמים רבות. הלעג האכזרי והרשעי הזה הכאיבני מאד. פרשתי מהקהל וקרבותי אל כתלנו הקדוש ונדמה לי כי במשך ששת חדשי-המהומות ניסף עליו אוזב רב. האבנים כמו הביעו צער ועלבון. עיני החלו יורדות דמעות על גורל עמנו ומקומותיו הקדושים.

עוד אני עומד וזוכה ואבי נגש אלי והעיר לי שהגיעה השעה לשוב הביתה. קשתה עלי הפרידה מהכתל ועמדתי על ידו עוד מספר רגעים. אבי האיץ בי ללכת ובעל כרחי נשמעתי לו. נפרדתי מבבטי מהכתל והלכתי אחרי אבי בלא חשק.

יקנעם (בעמק יזרעאל) קבר השומרים יצחק קלישביסקי ויהואש זולר ז"ל

חגי פינסקר (כתה ו"ב)

תבנית בית-המקדש

בית-המקדש, בית בחירתנו, — מה רב הקסם במלים המעטות האלה! כשלימדתי בספר מלכים א' על מקדש שלמה התענינתי לדעת את תכנית-הבנין והקשבותי קשב רב לכל אשר באר הטורה ובעיני רוחי ראיתי את

הבנין המפואר והקדוש הזה על כל פרטיו, ומי מלל לי כי יבוא יום ואראהו באפן מוחש! לפני חדשים מספר נהפרסמה ידיעה כי בירושלים נערכה תערוכת-תכנית המקדש ואנו, הילדים, הפצרנו, כמובן, במורינו שילכו עמנו להראותה לנו. אחרי דחיות רבות, בשל הגשמים העזים שירדו בזמן האחרון, זכינו סוף סוף לבקר בתערוכה. נכנסנו אל האולם בשורות

מסודרות. רשם כביר עשה עלי הבנין בכללו ואחרי שהסתכלתי בו מכל צד עלה על הבמה בעל התערוכה, הנגר ר' יעקב הכהן, והתחיל לבאר לנו: הנה הר הבית 500 אמה על 500 אמה, והרי לפניכם חומת הר-הבית וכאן התכוננו נא היטב אל חמשת השערים. השער המזרחי, נמוך משאר השערים 22 אמה, כדי שהכהן הגדול יוכל לכון את עצמו אל סול ההיכל לאחר ששרף את הפרה האדמה. זהו הסוּרְג. פה הִתְחַל, ומכאן מהמקום הזה והלאה אסור לזר לגשת. הנה עזרת-הנשים. ר' יעקב הכהן הוסיף והראה לנו את שער המים, שדרכו הביאו מים לנסוך על המזבח. כפנה הצפונה-המזרחית ראינו אה לשכת-הגזית ואת מקום הסנהדריה הגדולה ואת לשכת-לחם הפנים והנה לפנינו המזבח. הרשם ברנע הראשון חזק מאד. נדמה: עוד מעט יבואו הכהנים ויקריבו את קרבן-התמיד. הקומה התחתונה של המקדש על 38 אולמים מוקדשים כלם לעבודת-ה'. ראינו את שלחן לחם-הפנים ואת מגורת הזהב ואת מוכת-הקמרת. רק דבר אחד חסר — ארון העדות וכרוכיו. אנדה מספרת שבשעת חורבן הבית נגנזו הארון על כרוכיו ועתירים הם להופיע שנית בכוא המלך המשיח. המרצה גמר את הרצאתו ומיד נדחקו כל הילדים לצד מזרח, למען יוכלו להתכונן היטב בחיכל וכל אחד ספר להבריו בשטחה על כל מה שראה. לפי מה שראינו בצורה מקטנת אפשר לשער מה רב היה יפיו של בית המקדש שכנגם 3 פעמים בשנה רבבות עולי רגל. ירושלים עיר הקדש, עיר המקדש, שמשה כמרכז דתי ותרבותי ובעונותינו הרבים אבדנו כל וחסרנו כל.

הבה, נקוה, שיום יבוא וירושלים תשוב להיות מרכז תרבותי ודתי לישראל ואור-החסד והשלום יבקע ממנו ויאיר על פני כל העולם, ויקיים בנו מה שנבא ישעיהו: כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים!

משה וכסן (כתה ז"א)

מעשה בשעון

א.

המתנה

בשנות-חיי הראשונות חשקה נפשי בשעון. בקשתי מסכי, סרודי ומכל כאי ביתנו שיקנו לי שעון. כלם ענו אחת: כשתהיה "לבר-מצוה" נקנה לך שעון. לא הייתי שבע רצון מתשובתם ורציתי שיקנו לי סיר. לא

נתתי מנוחה לקרובי כל הימים — אך הכל לשוא! התעצבתי מאד. והנה קמו רוח והצלח ממקום אחר: כפורים באה אלינו דודתי מאנגליה ועשתה זמן קצר בארץ. לפני שובה השאירה לי לירה במתנה. לירה זאת — אסרתי להזרי — קדש היא לשעון. אני ואבי הלכנו לשען וראינו שני שעונים שמצאו חן בעינינו. קראנו לאסא שהראה אותם גם היא וקנינו אחד מהם והבאנו אותו הביתה. שמתיו על ידי והראיתיו בגאוח לכל חברי והם שאלוני בכל רגע: איזוהי השעה? ואני לא נלאיתי לענות להם. אדרבא. שמתתי מאד. בימים הראשונים ישנתי עם השעון. ככה עברו לילות וימים אחדים.

ב.

השד

"מרכה נכסים — מרכה דאגה", דבר זה אפשר להוכיח מהמסופר להלן: באחת השבתות הלכתי, כמנהגי אחר ארוחת הצהרים, לכנ-רודי. לפני לכתי הודרתי ושאלתי בכונה: באיזו שעה עלי לחזור? הורי אטרו לי כי עלי לחזור בשעה ארבע. ובכן—אסרתי —סוטב שאקח את השעון אתי, כדי שאוכל לדיק. בהגיע השעה ארבע חזרתי הביתה והלכתי ברחוב הנביאים על-יד בית-רודי, פגשתי בשני ערכים, בני-שש עשרה בערך, והם שאלוני: איזו שעה עכשו? לא ענית להם, כי איני יודע ערבית. הערכים חטפו את שעוני וברחו. צעקתי בכל כחי: חטפו אותם! גנבים חמה! ואיש לא שעה לצעקותי. רצתי לדודי וספרתי לו בנשימה אחת את כל אשר קרני. הוא רדף בלי כובע וכלי מעיל אחרי הערכים ועמו רדפו גם שכניו, אך לא הצליחו לחפש אותם. כאשר שבו פנינו למשטרת—"מחנה יהודה". השוטרים שאלו סמנים ואני ענית להם בקול בוכים, כי הצטערתי מאד על אבדן האוצר היקר ביותר בעיני. המשטרה שלחה שוטר לכפר הערבי ליפתה. הוא הביא ערבי קטן ואתו אביו. אסרתי שלא זהו הערבי שחטף מידי את השעון. הערבי הקטן הועיל לנו בהרכה. הוא אמר כי תלבושת כזו שתארתי לבושים בבית ספרם רק שלשה ערכים.

למחרת בבקר קרא לי שוטר למשטרה. באתי שמה והקצין מר לנגר אסר השעון כבר אצלי. בכפר ליפתה מצא אותו. הקצין אסר אלי: את השעון אני משיב לך עד המשפט כתנאי שתהיה זהיר מעתה יותר. לקחתי את שעוני ושמחתי מאד והודיתי מקרב-לבי לקצין.

יהודה כשיוף (כתה זב)

איתן ונתן

(ספור)

איתן. כספי בן הוא למשפחה עשירה, שעלתה לארץ ישראל מניו יורק. להוריו בית הדור בשכונה היפה רחביה ופרנס גדול ברעננה. יחיד הוא להוריו ועל כן יפנקוהו ולא ימנעו ממנו את כל אשר תשאל נפשו. כשמלאו לו תשע שנים הקצו לו הוריו בדירתם חדר נאה וטרור ושמו בו רהיטים חדשים: מטה, ארון-כנדים וארון ספרים, שלחן ושני כסאות. ואת הקירות קשטו בתמונות מרהיבות עין, שתי תמונות נוף ושתי תמונות אישים חשובים בדברי ימי ישראל. הוריו חרדים לשלומם ומרכיבים למפל כו במסירות רבה. גשם כי ירד ואמרה לו אמו: איתן, שב בבית. בית הספר לא יכרח, עוד תספיק ללמד תורה... רוח קלה מנשבת—מיד הפן אליו אמו: „בני, רוח בחוץ, חוששתי שמא צנה תאחזק, טוטב שלא תלך היום לבית הספר. קרא את „דבר לילדים“ ואת „בוסתנאי לנער“. קניתי לך גם את הגליון החדש „עתוננו“.

באחד מימי החרף הגשומים ישב איתן, כדרכו, בכית, כי אמו לא נתנתהו ללכת לבית הספר, ושחק כל היום בצעצועיו הרבים. שחק, שחק עד שהתחיל משתעם. אבל את ארוחת-הצהרים ושוב החל לשחק, אך עד סהרה נמאסו עליו הצעצועים, סדרם בארגון והניחם במקומם הקבוע. אחר לקח את מחברת-הציור, ציר משהו והניח גם אותה. לקח את אחד מגליונות „דבר לילדים“ וקרא בו ספור אחד, שמו „מכת הילד הכודל“ מאת נ. טמיר. הספור לקח את לבו, כי גם הוא ראה את עצמו בדרך בחדרו המרוח והמלא כל טוב. כשגמר לקרא נגש אל החלון והשקיף בעדו וראה והנה הגשם פסק. השמש מאירה. השק עז התעורר בלבו לצאת מעט החוצה, לנשום אל קרבו את האוויר הודק ואמר אל אמו:

— אטא, עלי לקנות מחברה, אני הולך אל החנות. — טוב, חביבי, הנה אני הולכת לחנות ואביא לך. איתן התעצב אל לבו. אמו יצאה את הבית והוא נשאר לבדו. השעסום גבר עליו והוא החליט לעזב את הבית — ויהיה מה. פתאם עלה קול באוזניו:

„חדשות מענינות“, הבקר, עתון ערב.

איתן התעורר. מדי ערב בערב הוא שומע את הקול הזה מפי עשרות ילדים קטנים וחורים הרצים ברחובות וקוראים במלוא גרונם „חדשות מענינות“, ואולם הפעם משכו אחריו הקול, כקול סנגינה מקסימה. רק

רגעים מספר עברו וילד קטן עמום עתונים עבר בסרובה וקרא: „חדשות מענינות“, הבקר, עתון ערב! — בוא הנה — קרא איתן.

כעבור רגע קטן נשמעו דפיקות חזקות ואיתן רץ לפתח את הדלת והנה מוכר-העתונים הפעוט לפניו. — הכנס — פנה אליו איתן — הרי הדלת פתוחה — אל תתלוצץ — ענה המוכר הקטן — קנה עתון והניחני לנפשי.

— בואה, הכנס — התחנן אליו איתן. הילד נכנס. — מה שמך? שאלו איתן. — נתן שמי — ענה הילד.

נתן הביט אל רהיטי-הבית הנאים והשתומם למראיהם. ישב על הכסא ושחק. רגעים מספר הביטו איתן ונתן איש אל פני רעהו ולא דברו דבר. שני ילדים — שני עולמות. מוכר העתונים הקטן לא הבין על שום מה הזמינו אליו הנער העשיר ומה ראה לדבר עמו וירדות.

— טקנא אני כך — אמר איתן לנתן. — הטקנא אתה בו? ענה נתן לאיתן — אל תקנא בי: אתה עשיר ואינך חסר דבר ואני בן למשפחה עניה. שבע נפשות אנחנו. ישן אני יחד עם אחי בכמה אחת ובכל זאת ארער תמיד מרוב קור. הגשם דולף תמיד בכית. קר תמיד, רטוב. בשוכי הביתה בשעה מאוחרת כלילה אני מסתפק בפה קיבר וכבצל או בשנים שלשה זיתים.

— אמנם השיב איתן בעז — עני אתה, אבל גם עשיר. חפשי אתה לנפשך. לפניך — מרחיבה, אולם אני אסיר אסור בכית. לא אוכל צאתו, אלא רק בימים בחורים בלבד וגם אז רק לשעה קלה. כנראה שרק צרה אחת לנו, גם אותך וגם אותי מכריחים תמיד לאכל את הפודינג האדור.

— מה, מה אתה שח? — לעג נתן לענ מר — מה זה פודינג? אני איני יודע לא רק את טעמם אלא גם את צורתם של מאכלים אלה. הסבה פשוטה: אבי מהוסר עבודה. אחי הבכור מפרנס את הבית. פועל שחור הוא ושכרו זעום. גם אני עוזר מעט למשפחתנו ומוכר עתונים. בעוד זמן מה יתחיל גם אחי, שהוא כיום בן שבע שנים, לקרא כמוני: „חדשות מענינות“.

— נתן — קפץ פתאם איתן וקרא לחברו — רצוני לעזר עמך למכר את העתונים, הן לי אחדים מהם. נתן נתן לו.

„הבקר, עתון ערב“ — קרא איתן, בקול רם אך מורגש היה שאין הקול יוצא מן הלב.

— „הבקר, עתון ערב“ — קרא נתן בקול-צריחה, אך מורגש היה שטבעו קולו.

אחרי שעות מספר הצליחו למכר את כל העתונים. מהרו אל המערכת ושלמו את דמי-העתונים וחזרו משם מחרישים עד הניעם לפי-שת-דרכים: דרך אחת מביאה לרחביה ודרך אחת למשכנות-הילדים. לפני שנפרדו אמר איתן לנתן:

— הא לך טחנה למזכרה ובדברו הוציא מכיסו אולר יקר ונתנו לחברו. נתן מהר לשיטו בכיסו, כמו פחד שמא יתחרט חברו העשיר...

לסוף נפרדו. איתן רץ לביתו לאכל ארוחה שמנה, ונתן הלך לו אט אט, כי ידע שרק ארוחת בצל ופת קיבר מוכנה לו...

אשר ביהן (כתה ח)

רבי מרדכי בן הלל הפתן ז"ל

(נולד בי"ג שבט תרפ"ז. נפטר בכ"ג כסלו תרצ"ז)

בשנה הזאת שכלנו הרבה סופרים ועסקנים, שכל ימי חייהם היו שלשית של פעלות כבירות לתחית עמנו וארצנו. רבים מהנפטרים היו עדין צעירים לימים, כמו משה ביילינסון, העתונאי רבי-הכשרון וגדול-הדעה, והמשורר אברהם סלודר, שהוציא בשבילנו כמשך שנים רבות עתונים טובים, ורבים מהם היו זקנים שזכו לראות בגמר מפעלם הספרותי. על אלה האחרונים נמנה גם הסופר הפורה והעסקן הגדול רבי מרדכי בן הלל הכהן. עשירים ורבי-מעש היו ימי חייו הארכים. הוא נולד בעיר הומל לפני שמונים ואחת שנה. הוריו העשירים

הנכוחו בדרך התורה והמעשה ובהיותו עדיין צעיר לימים ידע כבר, לא רק לשחות בים-החלמוד כי אם גם בים-החיים. בן שמונה עשרה היה בפרסמו את מאמרו הראשון ומאז ועד יומו האחרון כמעט לא פסקה עבודתו הספרותית. מאמרים לאלפים כתב בכל העתונים העברים, שבהם עורר את עמנו לקום ולהחיות את ארצו ואת לשונו. מרדכי בן הלל הכהן הצטיין לא רק כסופר בלבד כי אם גם כעסקן ציוני גדול וכל אשר דרש מאחרים קים הוא עצמו. הטיף לחחית לשוננו — והיה מן הראשונים שהתחיל לדבר בה ובכנסיה הציונית הראשונה, שנתכנסה בעיר בול בשנת תרנ"ז, הפתיע את כל הצירים בנאומו העברי. קרא לישוב-הארץ — והיה מן הראשונים שבקרוה וחקרוה והתישבו בה. ששים ושתיים שנת פעל בשהד הספרות העברית וכמשך זמן ארך זה כתב ספרים הרבה, כמו: „מערב עד ערב“, „כבר“, „עולמי“, „מלחמת-העמים“ ואחרים. בין כתביו הרבים יש למצא לא רק מאמרים כי אם גם ספורים וזכרונות המושכים את לב הקורא. אותנו, התלמידים, טענין הסופר הכנוח גם מצד אחר: הוא כתב לנו ספורים נחמדים. באחד מספריו הוא אומר, שטמבעו הוא אוהב את הילדים ונעים לו לספר להם מעשיות ולברדם. ואמנם בספוריו הקטנים המפורים בעתוני-הילדים נכרת אהבתו העמקה והנאמנה לדור הצעיר. הכנוח היה, כאמור, לא רק איש הספר והספרות כי אם גם איש-המעשה והמסחר. בשבתו עדיין בגולה הקדיש את כחותיו להטבת מצבו הכלכלי של עמנו, ויסד חברות „הלואה והסכון“ המקילות על חייו של הפועל ושל בעל המלאכה ושל הסוחר הבינוני ואת פעלתו זו המשיך גם בארץ ישראל. בשנת תרס"ז עלה לארצנו והתישב בה ומאז מתחלת תקופה חדשה בחייו, תקופת בנין המולדת. אין פעולה ואין מוסר ואין חברה שלא היה מראשי-עסקניה. היה מטיסדי עירנו העברית החדשה תל אביב ומכונניה. היה מטיסדי הניסנסיה העברית הראשונה „הרצליה“, מטיסדי משפט השלום העברי ומעורכי עהון הנער „מולדת“. ביחוד יש להזכיר את המפעל החשוב, את חברות „הלואה והסכון“ שהקים בארץ. שנים מספר ישב ביפו וכתל אביב ועם גמר מלחמת-העולם השתקע בירושלים ופעל רבות לבנינה ולהרמת קרנה. עמד בראש חברת „הלואה והסכון“ בירושלים והקדיש את כל כחו לפתוחה ולכנסיה זוכה גם לראות את המוסד הזה, יציר-כפיו וילד שעשועיו, משתכלל והולך משנה לשנה.

עם מותו של רבי מרדכי בן הלל הכהן אבד לעמנו אחד מבניו ומלוחמיו הגדולים והנאמנים. התי נשמתו צרורה בצרור חייו הנאמנים.

הכתל המערבי

חשקה נפשי לראות את שארית-מחמדוני בימי-צעור אלה ובקשתי מאת אבי שילך עמי אל העיר העתיקה ולשמחתי מלא את בקשתי. יצאנו לדרך. בזמן הליכתנו שוחחנו על הכתל, שנעזב כמעט כמשך חצי שנה. הרהרתי: מה טראהו עתה? הנמצאהו נקי או שיד-טמאים לכלכה אותו? המתנגע גם הוא עלי כשם שאני מתנגע עליו?

עד בנין הפוסטה טילו ילדים יהודים והורים ובלב היה עדיין רגש-בטחון שכל רע לא יאנה לנו, אך משקרבונו אל העיר העתיקה נשתנה מצב רוחי. כאלו נכנסנו לעולם אחר, לעולם של משטמה וזרון. חניות הערבים היו פתוחות. בחורים מכני-ערב התהלכו להם להנאתם כרוחב ופצחו גרעינים. פעם פעם נגשו אל בתי הקפה לשמע נגינה ערבית. נכנסנו אל העיר העתיקה. מחניות הערביות עולה ריח-בשמים חריף. צעקות התגרים והחטרים והסבלים מחרישות אזנים. במקרה נודמנו לנו יהודים אחדים שגם הם הלכו אל הכתל ורוח מעט לצב.

המשכנו יחד את רכנו. הדחק בסמטאות המפתלות היה רב. הערכים שעברו על פנינו דחפו בכונה איש את אחיו עליו, אך הבלגנו על כעסנו, כי ידענו כי מתי מספר אנחנו במקום הזה. סוף סוף הגענו אל הכתל. רעדה עברה בגופי כשראיתי שרק טנין-מתפללים עומד ברהבה. כשבאנו שמתו המתפללים לקראתנו. גמרו להתפלל והתחלנו לשוחח עמם. פתאם הפניתו את ראשי אל בנין המועצה המוסלמית וראיתי והנה ערכי מציץ משם, פורץ בצחוק ונעלם. המעשה הזה חזר ונשנה פעמים רבות. הלעג האכזרי והרשעי הזה הכאיבני מאד. פרשתי מהקהל וקרבותי אל כתלנו הקדוש ונדמה לי כי במשך ששת חדשי-המהומות ניסף עליו אוזב רב. האבנים כמו הביעו צער ועלבון. עיני החלו יורדות דמעות על גורל עמנו ומקומותיו הקדושים.

עוד אני עומד וזוכה ואבי נגש אלי והעיר לי שהגיעה השעה לשוב הביתה. קשתה עלי הפרידה מהכתל ועמדתי על ידו עוד מספר רגעים. אבי האיץ בי ללכת ובעל כרחי נשמעתי לו. נפרדתי מבבטי מהכתל והלכתי אחרי אבי בלא חשק.

יקנעם (בעמק יזרעאל) קבר השומרים יצחק קלישביסקי ויהואש זולר ז"ל

חגי פינסקר (כתה ו"ב)

תבנית בית-המקדש

בית-המקדש, בית בחירתנו, — מה רב הקסם במלים המעטות האלה! כשלימדתי בספר מלכים א' על מקדש שלמה התענינתי לדעת את תכנית-הבנין והקשבותי קשב רב לכל אשר באר הטורה ובעיני רוחי ראיתי את

הבנין המפואר והקדוש הזה על כל פרטיו, ומי מלל לי כי יבוא יום ואראהו באפן מוחש! לפני חדשים מספר נהפרסמה ידיעה כי בירושלים נערכה תערוכת-תכנית המקדש ואנו, הילדים, הפצרנו, כמובן, במורינו שילכו עמנו להראותה לנו. אחרי דחיות רבות, בשל הגשמים העזים שירדו בזמן האחרון, זכינו סוף סוף לבקר בתערוכה. נכנסנו אל האולם בשורות

מסודרות. רשם כביר עשה עלי הבנין בכללו ואחרי שהסתכלתי בו מכל צד עלה על הבמה בעל התערוכה, הנגר ר' יעקב הכהן, והתחיל לבאר לנו: הנה הר הבית 500 אמה על 500 אמה, והרי לפניכם חומת הר-הבית וכאן התכוננו נא היטב אל חמשת השערים. השער המזרחי, נמוך משאר השערים ב22 אמה, כדי שהכהן הגדול יוכל לכון את עצמו אל סול ההיכל לאחר ששרף את הפרה האדמה. זהו הסורג. פה החל, ומכאן מהמקום הזה והלאה אסור לזר לגשת. הנה עזרת-הנשים. ר' יעקב הכהן הוסיף והראה לנו את שער המים, שדרכו הביאו מים לנסוך על המזבח. כפנה הצפונה-המזרחית ראינו אה לשכת-הגזית ואת מקום הסנהדריה הגדולה ואת לשכת-לחם הפנים והנה לפנינו המזבח. הרשם ברנע הראשון חזק מאד. נדמה: עוד מעט יבואו הכהנים ויקריבו את קרבן-התמיד. הקומה התחתונה של המקדש על 38 אולמים מוקדשים כלם לעבודת-ה'. ראינו את שלחן לחם-הפנים ואת מגורת הזהב ואת מוכת-הקמרת. רק דבר אחד חסר — ארון העדות וכרוכיו. אנדה מספרת שבשעת חורבן הבית נגנזו הארון על כרוכיו ועתירים הם להופיע שנית בכוא המלך המשיח. המרצה גמר את הרצאתו ומיד נדחקו כל הילדים לצד מזרח, למען יוכלו להתכונן היטב בחיכל וכל אחד ספר להבריו בשטחה על כל מה שראה. לפי מה שראינו בצורה מקטנת אפשר לשער מה רב היה יפיו של בית המקדש שכנגם 3 פעמים בשנה רבבות עולי רגל. ירושלים עיר הקדש, עיר המקדש, שמשה כמרכז דתי ותרבותי ובעונותינו הרבים אבדנו כל וחסרנו כל.

הבה, נקוה, שיום יבוא וירושלים תשוב להיות מרכז תרבותי ודתי לישראל ואור-החסד והשלום יבקע ממנו ויאיר על פני כל העולם, ויקיים בנו מה שנבא ישעיהו: כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים!

משה וכסן (כתה ה"א)

מעשה בשעון

בשנות-חיי הראשונות חשקה נפשי בשעון. בקשתי מסבי, סרודי ומכל כאי ביתנו שיקנו לי שעון. כלם ענו אחת: כשתהיה "לבר-מצוה" נקנה לך שעון. לא הייתי שבע רצון מתשובתם ורציתי שיקנו לי סיר. לא

נתתי מנוחה לקרובי כל הימים — אך הכל לשוא! התעצבתי מאד. והנה קמו רוח והצלח ממקום אחר: כפורים באה אלינו דודתי מאנגליה ועשתה זמן קצר בארץ. לפני שובה השאירה לי לירה במתנה. לירה זאת — אסרתי להזרי — קדש היא לשעון. אני ואבי הלכנו לשען וראינו שני שעונים שמצאו חן בעינינו. קראנו לאסא שהראה אותם גם היא וקנינו אחד מהם והבאנו אותו הביתה. שמתיו על ידי והראיתיו בגאוח לכל חברי והם שאלוני בכל רגע: איזוהי השעה? ואני לא נלאיתי לענות להם. אדרבא. שמתתי מאד. בימים הראשונים ישנתי עם השעון. ככה עברו לילות וימים אחדים.

ב.

השד

"טובה נכסים — טרבה דאגה", דבר זה אפשר להוכיח מהמסופר להלן: באחת השבתות הלכתי, כמנהגי אחר ארוחת הצהרים, לכנ-רודי. לפני לכתי הודרתי ושאלתי בכונה: באיזו שעה עלי לחזור? הורי אטרו לי כי עלי לחזור בשעה ארבע. ובכן—אסרתי —סוטב שאקח את השעון אתי, כדי שאוכל לדיק. בהגיע השעה ארבע חזרתי הביתה והלכתי ברחוב הנביאים על-יד בית-רודי, פגשתי בשני ערכים, בני-שש עשרה בערך, והם שאלוני: איזו שעה עכשו? לא ענית להם, כי איני יודע ערבית. הערכים חטפו את שעוני וברחו. צעקתי בכל כחי: חטפו אותם! גנבים חמה! ואיש לא שעה לצעקותי. רצתי לדודי וספרתי לו בנשימה אחת את כל אשר קרני. הוא רדף בלי כובע וכלי מעיל אחרי הערכים ועמו רדפו גם שכניו, אך לא הצליחו לחפש אותם. כאשר שבו פנינו למשטרת—"בחנה יהודה". השוטרים שאלו סמנים ואני ענית להם בקול בוכים, כי הצטערתי מאד על אבדן האוצר היקר ביותר בעיני. המשטרה שלחה שוטר לכפר הערבי ליפתה. הוא הביא ערבי קטן ואתו אביו. אסרתי שלא זהו הערבי שחטף מידי את השעון. הערבי הקטן הועיל לנו בהרכה. הוא אמר כי תלבושת כזו שתארתי לבושים בבית ספרם רק שלשה ערכים.

למחרת בבקר קרא לי שוטר למשטרה. באתי שבה והקצין טר לנגר אסר השעון כבר אצלי. בכפר ליפתה מצא אותו. הקצין אסר אלי: את השעון אני משיב לך ער המשפט כתנאי שתהיה זהיר מעתה יותר. לקחתי את שעוני ושמחתי מאד והודיתי מקרב-לבי לקצין.

ג.

המשפט

לא עברו ימים טועמים ואני קבלתי הזמנה מבית-משפט השלום ובה היה כתוב לאטור: "תארון משה בן אלחנן וכמון. עליך לבוא מחר בשעה תשע לבית משפט השלום. הנידון: גנבת השקוף".

רעד עבר בכל נופי. כיום החמשי בשעה תשע הלכתי לבית המשפט בלוחית אמי ורודי. שם ישבתי על־יד אותם הערבים שחטפו ממני את השקוף. השקוף היה בידו. נגש אלי איש ולקח ממני את השקוף. נודעתי כולי. לבי פעם בקרבי. בחרדה נתחיו לו. כעבר רגע יצא בן אדם וקרא בשמות שונים. פתאם שמעתי את שמי, "משה וכמון" ושמות הגנבים. נכנסתי לחדר השופט. אנגלי כבן 35 פנה אלי כאנגלית. לא הבינתי את לשונו. שני מתרגמנים תרגמו לעברית את דברי השופט. הוא שאל אותי פרטים: היכן זה היה? מתי? החכיר את שקוף? המכיר אתה את הערבים? עניתי כהלכה על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון. לאמי ולרודי לא נתנו להכנס, אך רודי עמד מעבר הדלת כזה ואמי מעבר הדלת מזה ושניהם צפו בכליון עיניך לגסר החקירה. אחר הראו לי שני שעונים. הכרתי את שעוני ותחזירוהו לי. שמחה קפצה עלי כשנפטרת הכיתה. הערבים יצאו בלוחית שומר אכלים וחפויי ראש, כי יצא דינם לספג עשר מלקיות.

שומר עברי על משמרתו

זאב גולדשטיין (כחה ז"כ)

רבה החדש של ארץ ישראל

(קבלת-הפנים לרב הגאון ר' יצחק הלוי הרצוג)

הרב הגאון ר' אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל, צדיק תמים היה בדורותיו. אותו אהבו וכו התפארו ואין איש יהודי בארצנו שלא דבר עליו תמיד מתוך הערצה. אנדות נפוצו על רוב הכסחו ועל ענותותו ומעשיו הטובים. מספרים עליו גם מעשי-פלא והנה אחד מרכיבים: מעשה וקרא הרב אליו בעל-קולנוע אחד שערך הצגות-סרט בשבת והפציר בו שיחלף מעשות מעשה רע זה. בעל הקולנוע שהיה להוט אחרו מסון סרב לשמע בקולו. למחרת נשרף הקולנוע ובעליו ירד מנכסיו... שנים רבות כהן הרב קוק זצ"ל כרב ראשי בארצנו ופתאם נפל לסכב. זמן רב לא ידע הצבור היהודי על מחלת צדיקם. באחד הימים נודע לי על מחלתו והצטרפתי עליו והתפללתי לה' שישלח לו רפואה שלמה. עברו ימים ושכועות וחדשים וכאחד הימים עטתה ירושלים אבל כבד והשמועה עברה במחנה-ישראל: נסתלק הצדיק! נתיחם הדור. עודני זוכר את הלוח הגדולה שנערכה אז. ירושלים הסתה ביום זה מהמון האנשים שבאו מכל פנות הארץ לחלק לרב את הכבוד האחרון. אחרי שנאסף הגאון אל עמיו נשאר כסאו פנוי זמן רב ורק לפני כמה חדשים מספר בחרו רבני ארץ ישראל, רב הגאון רבי יצחק הלוי הרצוג מאירלנד לרב ראשי. גם הרב הזה מפורסם בעולם היהודי כגדול בתורה וביראה, ומלבד חכמתו הרבה בתורת ישראל גדול כמו גם בהשכלה כללית ומוכתר הוא בתואר דקטור. ביום ב' לחדש שבט הגיע הרב החדש לארצנו ונתקבל על ידי העם בכבוד רב. בדרכו מחיפה עד ראש-העין נפגש על ידו בני עמו בשמחה. המון אנשים יהודים יצאו לקראתו לקבל את פניו. כחנת ראש-העין נערכה לכבודו פגישה רשמית מטעם מוסדות לאומיים שונים. מהתחנה היא עשה הרב את דרכו הלאה, לירושלים. על יד "מקוה-ישראל" קבלוהו הטורים והתלמידים בתרועות-שמחה. משם נסע הלאה ופניו ירושלים. אותו יום יום גשום היה וככל זאת באו הסונים רבים ועמדו על יד מלון אמדורסקי וחכו בכליון עינים לבוא רבה של ציון. כשהגיע הרב ירושלים נסע מיד אל מלוןו והקהל סחא כף והכיע לו את רגשי שמחתו לבואו. לשמחת הקהל העצום הופיע רבנו החדש על המרפס, שהיתה מקשטת בשני הדגלים, כדגל הכריטי וכדגל הציוני, והביע את תודתו על הכבוד שחלקו לו. מאות מלגרות-ברכה נתקבלו בזמן קבלת הפנים וכיניהם גם ברכתו של ידו הנציב העליון סיר ארתור ווקופ. יהי רצון שרבנו החדש יאריך ימים ויאיר את עיני ישראל בתורה.

קרית-חיים בעמק זבולון

מ. רוזנר (כחה ז"כ)

"בית וגן"

(רשמי טיול)

זהרורי-בקר ראשונים חדרו אל הלון חררי ואני קפצתי מעל מטתי והצצתי החוצה, לראות אם הטהרו השמים או גם היום ירד הגשם המרגיז, שאינו רוצה להרפות ממנו זה שכועות וחדשים. שמחתי שמחה רבה כשראיתי שהשמש בוקעת לה דרך מבין קרעי-עננים ושולחת את אורה וחמה על כל היקום. השמים לא היו מחורים כביום-אביב. פה ושם שטו להם עננים צחורים. רוח קלה נשבה, אך לבי אמר לי שהיום לא ירד גשם ומורנו יעמד בדבורו ויצא עמנו לטיל אל אחת השכונות הקרובות. מהרתי להתרחק ולהתלבש, אכלתי משהו ושמתו מעט צידה בילקוטי ומיד — אל בית הספר. בחצר בית-הספר מצאתי כבר את חברי ורכים מהם נחשו ואמרו: גם היום ידחה הטיול. השמים אינם בהירים למדי. אני הרגעתים ואמרתי להם, שהטיול יתקיים. עוד אנו טרונים והפעטמן צלצל. נכנסנו אל הכתה וישבנו כנכונים למסד. הדלת נפתחה והטורה בא ואמר לנו: קחו את ילקוטיכם וצאו אל החצר להסתדר, כי החלטתי לבלתי דחות עוד את הטיול לזמן אחר. קול שמחה פרץ ספי כל הילדים ומיד רצנו אל החצר והסתדרנו ל"ארבעות" ולפקדת המפקד יצאנו בראש מורם את שערי בית הספר. הלכנו דרך רחובות צרים עד שהגענו לכביש המוביל

לבית-הכרם. הדרך היחה כחרשה לנו, כי זה ששה חדשים שלא העזנו לצאת את ירושלים. ברשות-הסורה לא הלכנו בכביש כי אם כחרנו לנו את דרך-ההרים. על אחת הגבעות עלינו והשקפנו ממנה אל המרחקים הסכחילים וראינו את חרשת ביה-ההבראה, ארוה" ואת מוצא עליה. משם הלכנו ככוון "בית וגן" ואחרי שעה קלה הגענו אל השכונה וישבנו על אחת הנדרות למעד את לבנו. הטורה ספר לנו על תולדות השכונה ועל כל אשר עבר עליה בימי המהומות. אחרי ארוחת-הבקר חצתה שריקה חזקה את האויר וכלנו קמנו והלכנו אל המחצבה היהודית. בדרך ראינו על יד אחד הבתים שקי-חול ובעל הבית ספר לנו שאלה הם שקי-הגנה שהותקנו בימי הפרעות. באנו אל המחצבה ומנהל העבודה קבלנו בסבר פנים יפות והראה לנו את כל המכונות ובאר לנו את כל הטעון באור. הקרונות המלאה אבנים משכה כטובן, אחריה רכים מהילדים. אחדים רצו לעלות עליה, ולנסע מעט ואולם המחנך נער בהם וקראם אליו. שעות אחרות בלינו בשכונה "בית וגן" וכסביבה והספקנו להכיר את כל מוסדותיה ומפעליה ולעת הצהרונים הסתדרנו ושכנו בשמחה העירה.

עזי טמיר (כתה ז"כ)

מות סבי

לזכר נשמת סבי היקר
ר' דב דבוסים זצ"ל

סבי היקר השויב ר' דב זכרו לברכה גר שנים רבות בעיר העתיקה. כשבקרתיו הייתי טוצאז תמיד שקוע בתורה ובתפלה או בעבודה. אף רגע אחד לא ישב כחבוק ידים, וכשהתחיל בעבודה לא זו מסנה עד שגמרה. פעם נפלה דלת בכיתנו, אנו עמלנו להשיבה למקומה. אך כל עמלנו היה לשוא, בא הוא וכידיו הרועדות מזקנה תקנה כראוי. אחרי יום הכפורים עזר לנו לכנות סכה, סחב מן המרחף דלתות ושכרי-עמודים ועמל וטרח בלי הפסק. השתתפנו, כטובן, בעבודה, אך הוא אהב לעשות הכל בעצמו ורק הודות לו זכינו לסכה נאה... אנו, חמשה נכדיו שבארץ, חבבנוהו מאד על טוב לבו ועל סדויותו היפות. בתחלה מחלתו בקרתיו כמעט יום יום וקויותי שישבו לאיתנו, אך לדאבונו לא ירד עוד מעל סמתו ולא המשיך להתהלך בינינו. בזמן האחרון לא בקרתיו לעתים קרובות ועל כך נוקפני לבי, מפני שלא אראנו עוד לעד. כשבאתי אליו ימים אחדים לפני פטירתו לבקש ממנו שיאכל דבר מה דחני ואמר, איני רוצה! כי החיים לא נחשבו בעיניו והרהר על העולם הבא.

באחד הלילות הלכתי לקונצרט, וכשנגמר בא אבי לפגשנו ופניו לא היו כתמול שלשם. לא שאלתי לפשר הדבר. בכית אמר לי אבי כי מצבו של סבא רע מאד והחלטתי לבקרו בבקר. קטתי ומחיתי בידי את עקבות השנה מעל עיני ומקרתיו את המכיבה ונדמה לי שהשמש ענומה היום מאד. ראיתי שדודי יושב וכותב, נגשתי אליו, ומה נבהלתי כשקראתי את הכשורה האיומה, שסבא נפטר הלילה... דודי שאלני מתי ראיתו בפעם האחרונה? אך כמו נמל הדבור מפי ולא עניתיו. רמעות עמדו בעיני. עודני זוכר את יום החונת הזחב של סבי ומכתי: אורה ושמחה שררו במעוננו; אזכור גם את לילות הסדר ואני רואה אותו בדמיוני כשהוא יושב בראש השלחן... עתה—כסאו פנוי... התקרבותי לחרו וראיתי את ה"מטה" כפרודור. רציתי להכנס פנימה ולהפרד מעליו בפעם האחרונה, אך לבי לא מצאני, רגש נעלם לא נתנני. אותי שלחו להודיע לקרובים על-דבר האסון הנורא שקרנו. כשבאתי נכנסו כל בני ביתנו אל דירת דודי ושם פרש כלי-אחד לפנה מיוחדת והתיחד עם מחשבות לבו הנוגות. סכתי הכוכה, המתאבלת נגשה

אליו ואמרה בקול כבי: לא יש סבא! לא יכלתי ראות בצערה וישכתי שקוע באבלי ליד החלון. מדי רגע פרצו דמעות מעיני. היום ר"ח אדר, חדש שמרבין בו בשמחה, והחג הפך לחגא... זה כובש ראשו בכר זורם דמעות נתך מעיניו, זה ידיו על עיניו. האבל עטה את כל הכית. בינתיים רצו למלפן לדודי שבתל-אביב והלויה נקבעה לשעה 11 לפנה"צ... הלוייה יצאה בשעה 12 ואני נגררתי אחריה מבלי רשות הורי. כשהרגישו כי הסקתי ושכתי הכיתה כמפה נפש. נשים רבות עמדו ע"י הקיר ונחמו את סכתי. התבודדתי כפנה והרהרתי על סבי. בינתיים בא דודי מתל-אביב וישבנו יחד ושחקנו.

עברו שבוע ימי האבל וכל בני משפחתנו ואני ביניהם ישבנו כאומו מקסי ויצאנו את חוצות ירושלים הרוננות ונסענו אל בית הקברות שעל הר הזיתים. כשהגענו שמה התקדמתי לפני כל המשפחה. ליד הכניסה עמדו יהודי וערבי. היהודי הראה לנו את מקום-קברו. כאן! רמו הממונה. לבי בכה מרוב כאב: המתחת לגר עפר ואבנים זה שוכן סבי הקדוש? אוי לי, שאני רואה אותו בכך! סכתי בכתה הרבה בכה. בינתיים בא מניך אנשים לתפלה, ואחרי התפלה ואמירת הקריש חזרנו מרכאים לביתנו.

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים.

שמעון בן-ישראל (כתה ז"א)

ביום-סגור

באחד מימי החרף הגשומים ביותר שכתי מבית הספר רטוב כלי. אכלתי את ארוחת הצהרים וישכתי לי ליד התנור המוסק וקראתי ספור טענין שרתקני אליו כמו בחבלי-קסם. פתאם עלה באוזני קול צרוד ובכיני: דבר, עתון ערבי, חדשות טענינות. נשאתי את עיני והנה יד קטן, ככף שמונה, עומד לפני הלון ביתנו. פני הילד היו חורים וצמוקים. לכושו סחכות ועל רגליו נעלים קרועות וגדולות. רגע הבטתי אליו, אך הספר משכני אחריו ואשוב לקרא בו, אך לא הבנתי את אשר אני קורא. מחשבות רבות צפו בסחי והמרידוני. דמות הילד המסכן, הערום והיהף למחצה, רחפה לפני ולא נתנה סנוחה לנפשי. קטתי ונגשתי אל החלון וראיתי שהילד עומד תחת טרפסת אחת ומסתתר מפני הגשם החזק. מחשבות טורדות נקרו בסחי: מה אומלל הילד הזה! כיום קר כזה הוטל עליו להלך ברפש, בכדי להשתכר כמה פרוטות. מי וודע, אולי יתום עזוב

הוא, באין אב ואם, או אולי נפל אביו, ספרנס ביתו, למשכב ואטם החלשה מטפלת בו ועל הילד הזה לפרנס את המשפחה...

— מה טוב לי!— הוספתי להרהר— בכית חס. ליד תנור מוסק אני יושב. בגדי כגדי-צמר חמים ונעלי חדשות ואינו מרגיש כלל בקור.

נגשתי אל אמי ובקשתי ממנה שתרשני לתת אח אחת מחולצותי החמות לילד הקופא מקור. אמי הסכימה ואני הוצאתי מארון בגדי סדר חם ולבשתי את מעילי ויצאתי החוצה והנה הילד איננו. רציתי לשוב הכיתה

— מה רצונך? —
— גש הנה ואחן לך משהו — ענית.
בתחלה לא האמין לי הילד וחשב כנראה שאני מחלל בו, אך כעבור רגעים מספר נמלך בדעתו ויגש אלי ואני נחתי לו את החולצה החמה.
— תודה! — אמר הילד מכויש ולקח את החמנה והוסף: "שלום!" והלך לו.
נכנסתי הכיתה וכל אותו יום הגיתי בילד המסכן

יצחק שמעוני (כתה ז"כ)

שעה של תענוג

באחד מימי-החרף קראתי בעתון, שגם בירושלים יערכו על-ידי החזרות הארץ-ישראלית שלשה קונצרטים לפועלים כמחירים נוחים. הראיתי את המודעה לאמא והיא הבטיחה לי, שגם אני אלך לאחד מהקונצרטים. יום-יום הייתי מסתכל בלוח המודעות לראות אימתי יתקיים הקונצרט הראשון. סוף סוף הופיעה מודעה ברחובות שהקונצרט יערך בעשירי לפברואר בנצוחו של ישי דוברובן. בקצר רוח חכיתי לאותו יום מאושר. והיום הזה בא בא. כאותו יום מהרתי להכיל את השקורים, ננחתי וישכתי לישון, כי הששתי שמה ארדם באמצע הקונצרט. כשקטתי משנתי היחה השעה כבר שעת-שבע. אכלנו ולבשנו בגדי חג והלכנו לחאטרון אדיוסון. האולם היה מלא מפה לפה. המנגנים ישבו כבר על הכיסה. והנה הופיע המנצח והקהל קדם את פניו במחיאות כפיים. הוא הרים את מקלו ודומיה שררה באולם. החזרות נגנה מיצירות הנדל, קרוביני, באך ובטהובן. אינני סבין עדיין הרבה בנגינה, אבל ישכתי כל הזמן כמו קסם ולא יכולתי לגרע עין מהמנצח שהפליא אותי בתנועותיו. אך נגמר הקונצרט ורעש של מחיאות כפיים נשמע בכל האולם. שכתי הכיתה עיף מאד ומיר שככתי לישון, אך קשה היה לי להרדם. כי צלילי-החזרות צלצלו עוד באוזני שעה ארוכה ולפני עיני ראיתי את המנצח הקוסם המפליא בנצוחו. זמן רב שככתי והשכתי בלבי: מה מאושר הוא אותו אדם, שחונן בכשרון-אמן גאוני!

קנינה אב-אלה
(לי בראשית אלה גמולו פון ק"א)

באמירה רבי אלהל טעם נגה
ג"ס תענוג

שיר המעלות לדוד" תהלים. קל"ג.

שתי חגיגות

א.

חגיגת ראש חודש

מורינו החליטו לחדש את "חגיגות ראש חודש", שהיו פעם פאר לבית ספרנו, ושגרכו תענוג רב לחברים. עם צאת החדש היינו מתכנסים בערב לאולם בית הספר והמורים, ופעמים גם התלמידים, הרצו הרצאות שונות על אישים גדולים בדברי ימי ישראל ובדברי ימי העמים ועל סופרים וספרים. התזמרת נגנה וחברי המקלה היו שרים מטיב השירים שבארץ. בחגיגות האלה בלו החברים שעות אחדות בנעימים.

שמתנו, כמובן, כשקראנו את הסודעה, שבשרה כי ביום ל' בשבט תערך החגיגה הראשונה. החגיגה הוכנה ונערכה על ידי תלמידי הכתה ז"ב ומתכנסם והוקדשה כולה לזכר המפורסם סרדכי צבי מנה, למלאת חמשים שנה למותו. בשעה חמש אחר הצהרים נפתחה החגיגה על ידי המנהל סר. מ. אילן בנאום קצר, שבו הודיע על הרוש הכנוסים החדשים. אחריו ספר מורנו מ. מ. על חיו הקצרים והנוגים של המפורסם מנה ודבר על שירתו העדינה. אחדים מהתלמידים דקלמו את שיריו "עצב אנכי", "צל צלמי", "עם-עולם", ו"אנא יגון נעים". המקלה שרה את השירים "שמש אביב" ו"לי-שמורים", התזמרת עננה אותנו בסנגינותיה הערבית. הבה נקוה שהחגיגות תתחללנה מחדש לחדש ותבאנה תועלת מרובה לתלמידים.

ב.

משפט צבורי

בימים ו', ט', י"א לחדש אדר, נערכו בבית ספרנו חגיגות נהדרות, לכבוד מלאת שלשים וחמש שנים לחוסד, הקרן הקימת לישראל. חזיון הוצג על ידי התלמידים ושמו "משפט צבורי" שנחבר על ידי מורנו מר אליהו לולו. חכן החזיון הזה, בן שלשה מערכות, מברר ומחנך גם יחד: טעשה בילד אחד שהשתמט במשך חצי שנה מתרום לקרן הקימת והתלמידים-חבריו המסורים לקפה הלאומית העמידוהו למשפט. המשפט התנהל לפי כל סדרי כתי הדיון. היו בו שופטים וסגנים, קטגור וסנגור ועדים מצד התובע והנתבע. לא חסר אפילו גם שמש בית דין. הכל כאשר לכל. בשעת-הדיון טהגלית לפני הרואים בכוחה ומאזינו כל פרשת הפעולות הכבירות שבצעו על ידי הקרן הקימת. החזיון מסתים בדבריו של המשפט. הוא עצמו כותב את

פסק דינו שבו הוא מודה בחטאו ומביע את הכתחה לחיות מכאן ולהבא עובד נאמן לקרן הקימת. המשחקים מלאו בדרך כלל את הפקודיהם בהצלחה ולשבה מיוחד ראויים התלמידים שמאי כהנא (הקטגור) ואמנון קורקדי (הסנגור) משה קלינסון (השופט הראשי) ובן-צבי (התיכני) כן ראוייה לחודה ולכרכה המדריכה המצוינה הנכרת מרים גלעזר, שנתנה מזמנה וטרחתה ועמלה והכינה בשבילנו, התלמידים, הצגה יפה שגרמה לנו שעות-תענוג אחדות. א. קמינא (כתה ז')

מכתב מהגולה

חברים יקרים!

אנו, הניכי בית הספר בגולה השואפים לתחית שפתנו וארצנו, שולחים לכם את כרכתנו: כרכת שלום! עתה, חברים יקרים, נמצאים אנו בגולה. מצבנו הולך ורע והאגטישמיות גוברת בארץ מיום ליום. הושכי הארץ הנוצרים מתיחסים אלינו בשנאה ובכזב, אבל התקוה הנושנה, לשוב לארץ אבותינו ולהתישב בה, עוד תגה כלבנו ושכיב תוחלת לימים טובים טאלה ייקד בתחתיות נשמתנו. ואתם חברים, שאו לנו שלום מכל הר ונבקה, מכל עמק וגיא ומכתל-הרמקוה העומד דומם זה אלפי שנים. שאו לנו שלום מאחינו בציון העובדים את אדמתם. אהה! כמה תהמה רוחנו ותהנה נפשנו לראותם. לראות את ארצנו וכסוכם לספוג לקרבנו ריח ארץ-סודרת! מה מאושרים אתם, חברים, שהנכם נמצאים בארצנו היקרה והנכם סופגים בקרבכם את אוירה המבריא. אין רואים אתם את פני שונאינו בנפש השולחים זיקי אש של לעג אלינו. ואתם, חברים, אל תואשו מתקותכם לראות את ארצנו בכנינה אף על פי שכה גברו המכים והפרעות בארץ. אנו לא נהיה כעלה נובל, כעלה נדף מכל רוח נושבת. לא כצאן נפגש את הטות. לא יפחדו אותנו סכנים וחצים כי משואת רשעים לא יערוץ ולא יחת עם אשר נותרה לו רק דרך אחת: להנאל בארצו, בארץ-ישראל, כל שוד ורצה לא יצליחו לעצור בעד מהלכו המתקדם של העם העברי השב אל ארץ אבותיו. ועל אף ההתנגשויות של אויבנו נמשיך את עבודתנו הפוריה למען הבנין והיצירה בארץ ובעבודה מתמדת ובלתי פוסקת למען הקקל ננאל את ארצנו ואנו ננאל אחה.

"לא תמוט אהל שם עוד אבניך ונכנית!"
חיה דנרשטיין (כתה ז')

מלודיצינה 28.1.37

אמר "חברנו": ברצון רב אנו נותנים מקום בעתוננו למכתבה הנאה של החברה חיה דנרשטיין. ולדים רבים יענו לה בודאי ויכתבו מכתבים מפורטים על חייהם בארצנו. את המכתבים יש לשלח למערכת "חברנו" והיא תמציאם לתעודתם.

נפתר דמעה

(לזכר נשמת חברנו היקר אליעזר צבי רובינשטיין ז"ל)

בלי-ייב לחדש מכת נפטר חברנו אליעזר צבי. אין מלים אחי לתאר בהן את עוצם-הכאב, כאב הוריו ומוריו וחבריו. נער שקט היה וישיב תמיד על הספסל שקוע בהרהורים. על מה הרהר ועל מה חשב? מי יודע, אולי הרגיש בעודו חי את פעמי-הטות ההולך ומתקרר אליו. זוכרנו, כשהמורה קרא לו אל הלוח היה נגש אליו אט אט ועונה לו בנטום על כל שאלותיו. כלנו אהבנו אותו, מפני שלא הרגיו ולא העליב מימיו שום חבר והמיד היה מוכן לבוא לעזרת כל תלמיד בספר, במחברת וכעפרון. שנים אחדות למדנו בכתה אחת זמן רב ישבנו גם על ספסל אחד ונתקשרנו בקשר-אחות ועתה, אין עוד אליעזר צבי! איכה, חברי, לאן נעלמת פתאם? שבועות אחדים לפני סיתתו החטופה בשרנו, כי בקרוב נחג את חג "בר-מצוה" שלו. החכוננו לשמח בשמחתו ולבוא אליו ביום-החג והנה — אהה, כי לא זכה חברנו, כי לא זכינו גם אנו לחג את יום הכנסו למצוות. מה איום יגון הוריו השכולים! בן גדול, טפחו אותו, הנכו אותו וכשהגיע לשנת הי"ג אבד להם, מה... כמה נוכל אנחנו התלמידים, לנחם את הוריו-אליעזר צבי? הבה נטע עצים ביער-הרצל לזכר נשמתו והקימונו לו בזה מזכרת נצח וננחם במעט גם את ההורים האמצלים. חברי, זכרך הרות על לוח לבי ולעולם לא אשכח את רסותך האצילה ואת לבך הטוב.

שמואל שימל (כתה ז')

אבל-הכתה

עטופי-יגון קודר נכנסנו אל הכתה. האבל מורגש בכל פנות-החדר. על הקירות תלויים סרטים שחורים. הספסל שישב עליו אליעזר צבי ז"ל העתק מסקומו ועליו נרות דולקים ומפיצים אור כהה, אפלולי במקצת. מטעל לספסל כחובת שחורה: "שכלנו! אליעזר צבי רובינשטיין איננו".

מורדיר-ראש עמדנו בכתה ועינינו יורדות דמעות רבות, אכרה גדולה אכרה לנו — אמר המורה וקולו נחבא מרב צער — תלמיד יקר, חבר נאמן ובן אהוב לחוריו לקח מעמנו. המורה מוסיף ומדבר בקול-ככי ואנו סתמונגים עמו בדמעות.

חברי היקר, אליעזר צבי, טדוע נקמפת באביב ימיך? אויח לנו, הן עוד חרשים מספר הפרידו ביניך ובין חג, בר מצוה שלך!

חמונתך התלויה על הקיר מעוררת כי כאב וגעגועים עליך. האמנם, אינך בחיים עוד ולא אראך לעולם? לא אוכל להאמין. נורא לי להאמין, שהטות האכזרי הפריד בינך ובין חבריך לעולם.

רק לפני ימים אחדים ראיתך, ועתה אהה בקבר וגל-עפר מכסה אותך.

יהי זכרך, חברנו היקר, לברכה ותהי נשמתך השחורה צרורה בצרור החיים.

בעז וינקלר (כתה ז')

חברינו הקטנים מספרים

א.

סבי מציל ספרי-תורה

בימי המלחמה ברתה משפחת אמי מעיריה לעיר אחרת. פעם נודע לסבי כי מטמאים בעירו את ספרי-התורה. קם והלך בגלל לעירו ושבר עגלה והטעין עליה את ספרי-התורה. גיניהם היו גם קרועים. בשובו לביתו, פגש בדרך בשר-צבא רוסי. פנה אליו השר: "מה בעגלה?" ספרי-תורה קדושים שהצלתם — ענה סבי. — מהר, הראה לי! — קרא השר.

סבי הראה לו את הספרים. משש שר-הצבא את הקלה ואמר: "מה טוב לקלפים". סבי פשט את צוארו במתחנן: "שחמני — ואת ספרי-התורה לא אתן לך". שר-הצבא לעג לסבי והלך לדרך וסבי שב לביתו בשלום והציל את הספרים.

עזרא עצמון (כתה ז')

ב. הנמר בתל-אביב

בְּחַג הַחֲנֻכָּה נִסְעָתִי לְתֵל-אָבִיב, אֶל הַסְּבָא וְהַסְּבָאָה שְׁלִי. בְּשָׂבָאתִי שָׁמַח הַכֹּל לִקְרֹאתִי. שָׁמַח הָיָה בְּבֵית הַסְּבָא וְהַסְּבָאָה, כִּי גַם שְׁנֵי בְנֵי דוּדְתִי בָּאוּ אֵלָיהֶם. בְּתֵל-אָבִיב חָם וְנָעִים יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָיִם.

לְמַחְרַת-בּוֹאֵי נִסְעָנוּ עִם הַסְּבָא אֶל הַנָּמֵל וּמָה רְאִיתִי שָׁם? רְאִיתִי אֶת גִּישַׁר-הַבְּרֹזֶל הָאָרְזִי וְאֶת הַמִּזְרֵי שְׁפִימִים וְאֶת הַפְּרָכָה הַגְּדוֹלָה. רְאִיתִי גַם מַחְסָנִים גְּדוֹלִים וְקַמָּטִים וּמְכֻנּוֹת וְאוֹטוֹמוֹבִיסִים. עַל גַּן בֵּית הַקֶּפֶה "גְּלִינָה" הָיוּ כְּמֵאָה אִישׁ. הָיָה הָיָה שְׁקֵמָה. הַגְּלִימִים לֹא סָעְרוּ בְּנָמֵל עוֹבְדִים הַרְבֵּה פּוֹעֲלִים יְהוּדִים. רְאִיתִי אֶת הַדְּגָל הָאֲנָגְלִי מוֹרֵם בְּנָמֵל, אֶךְ הַדְּגָל הָעִבְרִי לֹא הָיָה שָׁם.

עזרם טיקטינסקי (כתה ג"א)

א. אורחות יקרות

פָּעַם, בְּיוֹם קִנְיָן חָם, שָׁבְתִי מִבֵּית-הַסֵּפֶר וְהִקְיֵנִתִי אֶת שְׁעָרַי. אַחֵר בֶּךָ יָצָאתִי עִם אָמִי לְטוּל בְּחֶזֶק וְהִנֵּה בָּא אָבִי שְׂמֵחַ. שְׂאֵלְתִי אֶת אָבִי: מִדּוּעַ אָתָּה שְׂמֵחַ כָּל-כֶּךָ? עָנָה אָבִי: מֵאַמְרִיקָה כּוֹתְבִים לִי, כִּי בְּקֶרֶב תְּבוֹאֵנָה שְׁתֵּי אֲוֵרוֹת בְּנוֹת-דוּדְתְךָ. בְּעֶרְבִי אֶחָד שָׁבְתִי, כְּמִנְהֵגִי, לִישׁוֹן. פְּתָאֵם נִשְׁמָעָה דְּפִיקָה עַל הַדְּלֵת. עוֹד רַגַע וְהָיָה נִפְתָּחָה — וְשְׁתֵּי בַחֲרוֹת נִקְנְסוּ וְאָמְרוּ שֶׁהֵן בְּנוֹת דוּדְתִי. הִתְנַשְׁקֵנוּ וְשָׁמַחְנוּ מְאֹד. יָשָׁבְנוּ עַד שֶׁעָה מֵאַחֲרַת וְשָׁבְנוּ סוּף סוּף לִישׁוֹן. בְּבִקְרֵי נִתְּנוּ לִי הָאוֹרְחוֹת צְעִיזִיעִים יָפִים שֶׁהֵבִיאוּ מֵאַמְרִיקָה. מִיֵּלְתִי עִם בְּנוֹת הַדְּוֵרָה בְּמִקְוֹמוֹת שׁוֹנִים, הֵינּוּ בְּקֶרֶב רַחֵל וּבְאֶצְאָא. אַחֲרַי שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים שָׁבִי בְּנוֹת לְאַמְרִיקָה וְעַד הַיּוֹם אֲנִי מְקַבֵּל מֵהֵן מִקְתָּבִים וְגַם עוֹנָה לְהֵן בְּשִׂמְחָה.

אלכסנדר כהן (כתה ב"ב)

פְּנֵת־הַסְּפוּרֵט

(חדשות)

- כּוֹסֵף חֹדֶשׁ פְּכוּרָאָר עוֹסֶדֶת לְכוּא לְאַרְצֵנוּ קְבוּצַת כְּדוּר הַרְגֵל שֶׁל בִּרְ-כּוֹכְבָא מְכַרְלִין וְתִשְׁחַק בְּתִיא, בְּחִפְזָה, בִּירוּשָׁלַיִם וּכְמוֹשְׁבוֹת אַחֲרוֹת.
- הַהַתְחַרְרוֹת בְּכְדוּר הַרְגֵל בֵּין סַכְכֵי תִיא לְכוּן סַכְכֵי אַבְשָׁלוֹם שֶׁנִּתְקִיטָה כּוּיֹם הַשַּׁבָּת כ' אָדָר נִסְתִּימָה כ"ב: 5 לְטוֹבַת סַכְכֵי תִיא.
- הַהַתְחַרְרוֹת בְּכְדוּר הַרְגֵל בֵּין סַכְכֵי חִיפָה לְכוּן

הַמְצָב בְּלִיגָה א' לְכְדוּר רַגֵל בֵּא"י.

מספרים	שם דוקטורה	נקודות	מספר משחקים	נצחונות	הפסדים	ש ע ר י ם	
						לזכות	לחובה
1.	סככי ת"א	6	3	3	0	15	3
2.	סככי אבשלום	2	2	1	1	5	6
3.	הפועל חיפה	2	3	1	2	5	8
4.	הפועל ת"א	1	2	0	1	5	6
5.	הכח ת"א	1	2	0	1	3	10

יחזקאל ברוגשטיין, אפרים כספי (כתה ח')

בְּרִיאוֹת־הַתְּלִמִּיד

נפש כריאה בנוף כריא

הַשְּׁנִיִּים

זֶה שְׁנַיִם אַחֲרוֹת קִיַּמְתָּ בְּבֵית-הַכְּרִיאוֹת" שְׁעַל שָׁם נָתַן וְלִינָה שְׁטֵרוֹיִם מְרַפְּאוֹת-שְׁנַיִם לְהַלְמִידִים. רַבִּים מְתַלְמִידֵי בֵית סַפְרֵנוּ רַפְּאוּ וּמוֹסִיפִים גַּם כּוּיֹם לְרַפְּא אֶת שְׁנַיִם כְּמִרְפָּאָה זו. מִן הָרְאוּי שְׁנַעֲלָה עַל הַכְּתָב מַעַט מְדַבְּרִיה שֶׁל "הַאֲחוֹת" שֶׁבְּבֵית סַפְרֵנוּ עַל הַשְּׁנַיִם וּמְחַלּוֹתֵיהֶן.

הַשֵּׁן מוֹרְכָכָה, כִּידוּעַ, מְשַׁנֵּי הַלְקִים: מֵהַשְּׁרַשׁ הַנִּמְצָא בַּחוּץ הַחַיִּים וּמְנוּף-הַשֵּׁן. עִיקַר-הַשֵּׁן הוּא הַחֶמֶר הַפְּנִימִי שֶׁבְּגוֹפָה. חֶמֶר זֶה עֵדִין וְרוּךְ מְאֹד וּמִן הַהַכְרָח לְהֵגֵן עָלָיו מִפְּנֵי הַחִידֻקִים. הַטְּבַע דַּאֵג לְעִיקַר הַשֵּׁן וְעַמְּפו "כְּחוֹמַת-אֶמֶל הַמְּנַגֵּה עַל הַחֶמֶר הַפְּנִימִי, אוֹלַם בְּרַגַע "שְׂחוֹמָה" זֶה נִבְקַעַת מְתַרְכִּים בְּשֵׁן הַחִידֻקִים וְהָיָה מְחַלְלָה לְהַרְכֵּב. הַשֵּׁן הַנְּרַקָּה מְסַכָּה כַּאֵב חוֹק וּמְפַרְשֵׁה מְקַרְבָּה מִצִּיּוּרְעַל הַיּוֹרְדִים יַחַד עִם הַרְק אֶל הַקִּיבָה וְהַמַּעֲיִם וְהֵם נַחֲלָשִׁים מְאֹד וְהָאָדָם עוֹלוֹ לְחַלּוֹת עַל נִקְלָה מְחַלּוֹת אֲנוּשׁוֹת. כְּפִיּוֹת, בִּימִינוּ, אֵדָם חוֹלָה לְרֹפֵא כְּלָדֵי יַבְדֵּק קָרָם כֹּל אֶת שְׁנַיִם שֶׁל זֶה. מִכַּאֵן שְׁעִינֵנו לְשִׁמְרַת הַיֹּטֵב עַל בְּרִיאוֹת הַשְּׁנַיִם. כִּיֶּצֶר? לְמַפֵּל בְּנִקְיוֹנָן: כְּבִקְר, כַּעַת קוֹמְנוּ מִשְׁנַחְנוּ, עֲלִינוּ לְנִקְוֹת אוֹתָן הַיֹּטֵב כְּמִרְשַׁח-שְׁנַיִם וּבְמִשְׁחָה טוֹבָה וּבְחִיּוֹסִיף וְלִנְקוּתָן גַּם כְּעֶרֶב לְפָנֵי הַשֵּׁנָה. בְּרַגַע שְׁאֵנו חֲשִׂים מַעַט בְּשְׁנַיִם, אֲסוּר לָנוּ לְהַסִּיחַ אֶת דַּעְתָּנוּ מֵהֵן, אֲלֵא לְמַהַר וּלְפָנֹת לְרֹפֵא. יְלָדִים רַבִּים אוֹהֲבִים לְהִרְאוֹת אֶת גְּבוּרָתָם הַרְבֵּה וְהֵם מְפַצְחִים אֲנָוִים אוֹ גִּלְעִינֵי-חֲרוּבִים בְּשִׁנְיָהֶם, וְאֵין הַשׁוֹכְבִים הַאֵלֶּה יוֹדְעִים שְׂאֲסוֹן הֵם מְסִיפִים עַל גּוֹפֵם וְהֵם גּוֹרְמִים לְעִצְמָם כַּאֵב נוֹרָא. אֲסוּר לְנַצֵּל אֶת הַשְּׁנַיִם וְאֲסוּר לְהוֹנִיחַן אֲלֵא צָרִיךְ לְשִׁמּוֹר עֲלֵיהֶן וְלִנְקוּתָן תְּמִיד.

אליעזר זעירא (כתה ז')

סְפָרִים חֲדָשִׁים

"קְבֵר-אֲחִים", נִשְׁמוֹת-הַעֲצִים" מֵאֵת אֲרִי אֶבְרָן ז' ה'ב, הוֹצֵאת "יבנה", תֵּל אָבִיב, תַּרְצ"ו.
כַּעֲצֵם יְמֵי הַדְּמִים שֶׁכִּבְרוּ עָלֵינוּ, כְּעוֹד הַיָּד הָאֲכוּרִיה שֶׁל הַמְּרַצְחִים הַנִּתְעַבְּסִים מִשְׁמִידָה אֵדָם, עוֹף וּכְחֵסָה יִצְאֹו שְׁתֵּי חוֹבְרוֹת הַמְּזַעְזְעוֹת כְּתִכְנֵן אֶת נִפְשׁ הַקּוּרָא. מְחַבֵּר הַחוֹבְרוֹת, הַסּוֹפֵר אֲרִי אֶבְרָן ז' ה'ב, אֵינוּ פְּנִים-חֲדָשׁוֹת בְּסַפְרוֹתֵנוּ. רַבִּים מְקוּרְאוֹנוּ הַתְּעַנְּנוּ עַל סַפְרוֹ הַהִיסְטוֹרִי הַגְּדוֹל "יְמֵי-דוּד", שֶׁבּוּ הוּא מְנוֹדֵל אֶת דְּבָרֵי יְמֵי חַיֵּינוּ וּפְעֻלוֹתֵינוּ שֶׁל נַעֲיִם וְזִמְרוֹת יִשְׂרָאֵל וְאֵת חַיֵּי עַם יִשְׂרָאֵל וּמְלַחְמוֹתָיו בְּתַקּוּפָה הָיָה שְׁתֵּי הַחוֹבְרוֹת מְבִיעוֹת אֶת צַעְרוֹ שֶׁל הַמּוֹפֵר עַל מַעֲשֵׂי הַתּוֹעֵבָה שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּנוֹ עַל יְדֵי פְּרָאִי-אֵדָם הַצְּמִאִים לְדַם-דְּגָנִיִּים. בְּקְבֵר-אֲחִים" מְסַפֵּר הַמְּחַבֵּר עַל עֲצִים רַעֲנָנִים, פְּרִי עַמֵּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּדְּעוּ כְּלֵא חֵמְלָה. יְלָדֵיהֶם מוֹשֵׁב שְׁבַעמֶטק יוֹרְעָאֵל נִרְעָשִׁים לְמִרְאָה הַחוֹרְבָן שְׁחוּלְלוּ הַמְּרַצְחִים

וּלְמִרְאָה הַעֲצִים שֶׁנִּרְצָחוּ כְּלֵא רַגֵּשׁ שֶׁל חֵמְלָה. הַעֲצִים בְּעִינֵי יְלָדֵי-יִשְׂרָאֵל אֵינֶם עֲצָמִים מְתִים, כִּי אִם כְּרִיּוֹת חַיּוֹת. הֵם קְשׁוּרִים אֵלֵיהֶם, מִפְּנֵי שְׂרָבִים מֵהֶם נִטְעוּ עַל יְדֵיהֶם בְּ"חַג-הָאֵילָנוֹת" וְלֹא פָּעַם גַּם חֲסוּ בְּצֵלָם. רַשֵּׁם חוֹק עוֹשֶׂה תְּאוּרֵי-הַלּוּיָהּ הַמוֹזָרָה: שׁוֹרֵת עֲגָלוֹת עִסּוֹסוֹת עֲצִים שֶׁנִּפְלוּ חֵלֶל עוֹכְרַת בְּרַחוּבֵי-הַמוֹשָׁב וּנְכַנְסַת לְחֶצֶר בֵּית הַסֵּפֶר, שְׁשֵׁם מְבִיאִים אוֹתָם לְקַבְרוֹת. הַיְלָדִים מְסַפְּרִים אֶת הַעֲצִים, כַּאֲשֶׁר יִסְפְּדוּ אֲנָשִׁים שֶׁהִלְכוּ לְעוֹלָמָם. נַעַר יְתוּם אֶחָד אוֹמֵר "קְדִישׁ". הוֹצָכָה עַל הַקְּבָרִים מְצַבֹּת-אֲחִים. בְּחֹבְרַת הַשְּׁנִיָּה, בְּ"נִשְׁמוֹת-הַעֲצִים", מְסַפֵּר הַמְּחַבֵּר בְּסַנְדוֹן שֶׁל אֲגֻדָּה כְּבָרִים הַאֵלֶּה כְּעַרְךָ: שֵׁשׁ סְאוֹת נִשְׁמוֹת הַעֲצִים שֶׁנִּעְקְרוּ לְרֵאשׁוֹנָה כְּעַמְּק יוֹרְעָאֵל עָלוּ הַשְּׁמִימָה וְשֵׁם נִפְגְּשׁוּ עִם נִשְׁמַתוֹ שֶׁל אֶחָד מְנוּטְעֵיהֶם, יֵלֵךְ בֵּן חֲשַׁע שְׁנַיִם שֶׁנִּרְצָח לְפָנֵי חֲשַׁע שְׁנַיִם יַחַד עִם אָבִיו בְּנֵהֶלֶל. וְלֹא רַק אֶתָּה נִפְגְּשׁוּ כִּי אִם גַּם עִם נִשְׁמוֹת אֵלִיעֶזֶר בֶּן שְׁנַרְצָה יַחַד עִם הוֹרָיו בְּשִׁנַּת חַרְפֵּיט וְעִם נִשְׁמוֹת שְׂאֵר הַקְּרוּשִׁים שְׂרוּצְחִים מְכֻנֵּי עֶרֶב קָפְדוּ אֶת חַיִּיהֶם. הַקְּבִיָּה מְנַחֵם אוֹתָן וּמְחַלְקֵן לְשִׁלְשָׁה מַחְנוֹת וְעַל כָּל מַחְנֵה וּמַחְנֵה הוּא מְטִיל תְּפִקִּיד מִיּוֹחַד: עַל נִשְׁמוֹת הַמַּחְנֵה הָרֵאשׁוֹן שׁוֹמֵה לְרֹדֶת מְטָה וְלִשְׁכּוֹן בְּנִפְשׁ יְלָדִים יְהוּדִים לְמַעַן יִהְיוּ בְּגוֹדֵלִם לְבָנִים נְאֻמָּנִים לְעַמְּם. אֶת נִשְׁמוֹת הַמַּחְנֵה הַשְּׁנִי הוּא נוֹטֵעַ בְּלֵב יְלָדִים לֹא-יְהוּדִים, לְמַעַן יִהְיוּ כְּשִׁיגְדֵלֵם לְאוֹחְזֵי-יִשְׂרָאֵל וְאֵת הַמַּחְנֵה הַשְּׁלִישִׁי הוּא שׁוֹלַח לְבָנֵיהֶם שֶׁל הַמְּרַצְחִים וְהַעוֹקְרִים לְמַעַן יִלְמְדוּ אֵלֶּה בֵּינָה אֶת הוֹרֵיהֶם, שֶׁלֹּא יוֹסִיפוּ לְחַמֵּד רְכוּשׁ לֹא לְהֵם וּשְׁלֹא יִרְצָחוּ עוֹד בִּימֵים יִבְאוּ. שְׁתֵּי הַחוֹבְרוֹת כְּתוּבוֹת בְּרַגֵּשׁ רַב וְרַשְׁטָן שְׁמוֹר בְּלֵב הַקּוּרָא בְּהֵן.

יצחק מיטשניק (כתה ח')

בְּבֵית-סְפָרֵנוּ

- כּוּיֹם י"ב כְּטַבַּח נִפְטָר תְּלִמִּיד הַכְּתָה ו'א אֶלִיעֶזֶר צְבִי רוֹבִינְשְׁטִיין ז"ל. הַמְּנַחֵל הַסֵּפֶר אוֹתוֹ לְפָנֵי כָּל תְּלִמִּידֵי בֵית הַסֵּפֶר לְפָנֵי הַכְּנַסֵּם לְשַׁעוֹר הָרֵאשׁוֹן.
- כּוּיֹז טַבַּח בְּקָרָה כְּתָה ח' בַּחֲעוֹרֹכַת חֲכִינַת בֵּיהִמְיָק.
- כּוּיֹז טַבַּח נַעֲרֵכָה "כַּאֲהֵל שֵׁם" אוֹזְכְּרָה לְחַלְמִיד הַמְּנַחֵם אֵלִיעֶזֶר צְבִי רוֹבִינְשְׁטִיין ז"ל. הַסֵּפִירוֹהוּ הַמְּנַחֵל מֵר מ. אֵילָן וּמֵר מ. מ. הַלְמִיּוֹד-כְּתָחוּ ח. גַּנְסִין תְּחַלְלָל "זִכְרָ" לְזַכְרוֹ.
- כּוּיֹז טַבַּח מִיָּלֹו הַכְּתוּת א' כ' ג' ד' לְמַכְיֹוֹת יְרוּשָׁלַיִם. הַשְּׁחַחְפוּ 400 תְּלִמִּיד וּשְׁמוֹנָה מוֹרִים.
- בְּגִלְיוֹן ז' אֲנוּ נוֹתִימִים מְנַגִּינָה לְקַטֵּעַ מִפְּרָק תְּהִלִּים, שִׁיר הַמַּעֲלֹת לְדוּד", שֶׁחֲבֵר חֲבֵרְנוּ צְבִי מוֹנוֹן, תְּלִמִּיד הַמּוֹרָה לְפַסְנֵתֵר הַגְּבֵרָה מ. קַפְלָן, מְכוּן לְמוֹסִיקָה בְּהַנְהִלַת הַפְּרוֹפ' נ. זְרִיר.

ב.ק. (כתה ח')

מְקָרֹב וּמְרָחוֹק

— בייט לחדש שבט מ'א ו' 35 שנה, לקרן הקימת לישראל. במשך שנת-קיומה אלה רכשה 367.000 דונמי-ארמה. הכנסותיה אשחקד היו: 405.000 לא"י. — בדי' שבט מלאו 25 שנה למותו של הסורה והסופר יוסף ויתקין ז"ל. המנוח היה מטיסרי מפלגת-הפועלים העברים בארץ ישראל, הפועל הצעיר, זו שחרתה על דגלה: "כבוש העבודה" ככל המשקים העברים, והתבצרותו של הפועל העברי" בכל ענפי-העבודה בערי-ארצנו ובכפריה. על שמו קים כפר-עובדים הנקרא, "כפר ויתקין". — מלאו 25 שנה לקיום הסדרות-הנשים העבריות באמריקה, "הדסה", שנוסדה ע"י המנהיגה הגברת הנריטה סולר. "הדסה" פעלה גדולות בשדה-הבריאות בארצנו. יסדה כתי הולים משכללים כירושלים וכתל אביב ובצפת והשכיחה את המצב הסניטרי וההגיני ככל כתי הספר שבארץ.

— ביות-הספר, "למ"ה הגיע לגבורות. כמ'ו שבט ערך ביה"ס למל' נשף למלאה לו שמונים שנה. ליום זה הוצאה ע"י מנהל-המוסד מר ישעיה פרס חוברת, שבה מסופרות תולדות ביה"ס ופרשת גלגוליו, לבטיו והשניו. — במ' אדר מלאו 10 שנים למותו של הקומפוזיטור העברי יואל אנגל ז"ל. העתונות העברית העלתה בהערצה את זכרו ודברה בשבח פעולותיו הרבות למסיקה היהודית, שהוחלה על ידו עוד בשבתו בגולת-רוסיה. מיום עלותו ארצה ישראל ועד מותו יצד מנגינות נפלאות למאות שירים עברים המושרים כפי קטנים וגדולים. — בכ"ז בטבת מלאו עשר שנים למותו של הסופר הגדול אחד העם ז"ל (אשר גינצברג). כתי ספר רבים קראו הסורים לפני התלמידים מטאמרו והרצו על חיו ועל פעולותיו המפורות והלאומיות.

— ביום י"א באדר נרצה בירי מרצה ערבי, איש-האדמה הצעיר והשומר אמיץ-הלח חיים ברוק היי, בלכתו לתמו סת-עמל לבית-השטה. ברגעי היו האחרונים רשם בפנקסו: "ערבי ירה כי מן המארכ... חברים, נורא למות בגיל צעיר כל-כך. הכאבים איומים... שלום לכל הידידים והחברים. איני יכול עוד... הכל בעד תרותנו...". בן עשרים ושלש היה כמותו. תהי נשמתו צדורה בצרור חיינו הלאומיים.

— כמיו באדר נרצה בכית-שאן בירי ערבים מרצחים הרופא היהודי, הנאמן והסור לחוליו, ד"ר לָהֶרֶם הי"ד. תנצב"ה.

ב. ק. (כתה ח')

נתקבלו במערכת:

"משאת" (סמנסל) ע"י ביה"ס, בית הכרם, גליון ד', כסל', הרצ"ו, בית הכרם, ירושלים
ראוי לציון את התקדמות-העתון בתכנון הכינון וההדורו ההיצוני.

השחר" (דפוס), ירחון תלמידי ביה"העממי, א', גליונות א, ב, ג, חיפה, הרצ"ו.
עתון חדש. החמר שבא בו משקף יפה את חיי ביה"ס ותלמידיו.
"עתיד" (הקטוגרף), ירחון של תלמידי כתות המסחר כולל ובוגריו, גליון ו', ירושלים, שבט, הרצ"ו.
בתכן: הכורים מעשים בענוני מסחר ופקידות, רשימות ובדיחות.
"שאנתנו" (הקטוגרף), הוצא ע"י גדוד הכפירים, המכבי הצעיר, שבט, "תחכמוני" בהדרכת המפקד בצלאל בצראוי, ירושלים, הרצ"ו.
קבץ מלא וגדוש הבורים, דושה על פעולת-צופיות החמר מלווה בצוורים נאים מעשה ידי הצופים.
"אויזנה די רוטשולד", בייס לבנות, עתון ביה"ס, (דפוס) חוברת ב', הרצ"ו, ירושלים.
עתון אנגלו-עברי. בחלק האנגרי למג עמ' ואילו בחלק העברי רק כ"ז עמ'.
"הלפיד" (כתב-יד) ירחון וי"ל ע"י שלמה פרייס, אברהם ליפקין וחיים רוזנקראנק, גליון ג', תמוז, ביאליסטוק הרצ"ו.

ספורים ושירים מתרגמים מפולנית. מכתבי-חברים. "טיר שרייבען" (אנו כותבים), עתון ככתב יד, גליון ב' (ירחון?) ווילנא הרצ"ו.
עתון בדשון אידיש. המלים העבריות כתיב העברי הנכון. לשון שוטפת ורעננה. בתכן: ספורים, שירים, תאורו שבע ורשמי-טויל.

חידה

בְּכַתְּוִבִים לְשֵׁר־שָׁרִים בְּתוֹר תּוֹאֵר נֶשְׂאָר לוֹ.
תִּהְיֶה כְּמִסְפַּר-בְּנֵי.
בְּאֵין רִגְלוֹ אֶתוֹ—לְעֵנִי יִהְיֶה.
בְּלֹא רִגְלֵי וְרֵאשׁ מִסְפָּרוֹ כְּמִסְפַּר הַמַּלְאָקִים.

ג. מירפס (בתה ח')
שמות 10 הפותרים הראשונים יתפרסמו בגליון הבא.
אחד מהם יוכה עפ"י גורל בפרס.

למשפחת רונישטיין השכולה,
מכבי-צעירי ירושלים, שבט תחכמוני, ומפקדו בצלאל בצראוי מבכים אתכם את **אליעזר** היקר ז"ל שנקטף כפרח באבו לזכרו נוסע. המכבי-הצעירי עץ על אדמת הקהקל. זכרו לא יסוף מקרבנו ותמיד נזכרנו בצער וביגון

תלמידי ביה"ס, תחכמוני מתאכלים אבל כבד אל הלקח מעממהם חברים הנאמן, הטוב וטהר הנפש
אליעזר צבי רונישטיין ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

תלמידי הכתה י"ב ומחנכם משתתפים באבלו הכבד של חברים עזי סמיר, במות עליו סבו היקר, הלמדן המופלג בתורה השויב רבי **דוב דבוסיס** ז"ל
התעודד, יקרנו, ומצא תנחומים כאבתך ובמסירותך להור"ך ולעמך ולכל קדשיו

עלון חדשי

להם לחמישים. טיפו נפתחה הרעה והיא פשטה אחר כך על פני כל ארצנו. במשך ששה חדשים ויותר פרעו בנו הפרועים הפראים פרעות ורצחו את אחינו ושחתו את שדותינו וגדעו את עצמנו. קשה לשכח את הימים הנוראים האלה, את המסגרות השחורות שבעתונים, לב מי לא חרד ולא הזדעזע להרג אשר עשו בנו? דם יהודי נקי נשפך בארצנו הקדושה — והעולם מחריש... קול דמי אחינו צועקים אלינו מן האדמה: על שום נשפכנו, מה עול עשינו לערבים הללו, המרצחים הטמאים?

עם ישראל המלומד ביסורים, הנופל וקם חסיד, לא ישכח לעד את גבוריו אשר שכל. לא עם כעמנו יכנע לפושעים ושואפי דם. בניס רבים נפלנו — אחרים יבואו במקומם. אלפי עצים גדעו — ורבות ינטעו ודעי-עדרים חמישים נרצחו — ורועי עדרים אחרים יבואו אחריהם. גדול הכאב על אחינו שנפלנו הלל, אולם ביתר שאח וביתר עז נמשיך בכנין מולדתנו ויום יבוא ועם ישראל יהיה חיי שקט ובטחון בארצו וכל אויביו יכלו וישסדו פתחת שמי-אלהים.

יעקב ביתן (כתה ו"ב)

קול דמי אחינו

(למלאה שנה למהומות)

בכ"ד בניסן מלאה שנה לאותו יום מר, אשר בו נהרגו ביפו, אנשים יהודים, פועלים וסוחרים ופקידים שהלכו לחסם ולא ידעו כלל כי מרצחים ערבים מתנכלים

השומר בשנתו הראשונה

יעקב שניאורזון (כתה ו"א)

ישוּבֵי-הַצִּפּוֹן הַחֲדָשִׁים

אחרי שנת-הרמים שעברה עלינו, שנה ישבה נפלו הרבת סבניו הנאמנים של עמנו, צצו לשמחתנו ארבעה ישובים עברים חדשים בעמק בית שאן. מה ישמח הלב ומה יאמץ לשמע השמות החדשים שנוספו לנו בארצנו: בית-יוסף, מסדה, תל עמלי, עין הקורא! העובד העברי לא ינוח ולא ישקט. שבע יפלא-וקם. מרצחים בסתר יארבו לו, את נפשו יבקשו, את עציו ירצחו ואת יכולו ישרפו — אך לא הוא ירתע, לא הוא יסוג אחור, כי אם הוסף יוסיף לכבש, לבנות ולנטע. השחר עלה על הארץ. קרני השמש הראשונות שהציפו תמיד באורן את המרחק השומם פגשו באחד מסקרי-האביב פנים צוהלים, את פני הפועלים העברים שבאו הנה להחיות את הארמה ולהפרותה. בין קוצים ודרדרים הוקם המושב, בית יוסף וכיום אחד נכנה כלו! טרחוק וברכוהו הישובים השכנים החדשים, תל עמלי, מסדה, ועין הקורא.

העם העברי לא נפל כרוחו. רבים סגוריו נפלו על קדוש שם הארץ הקדושה, אך מררכו לא יזח כי אחת החליט ולא ישנה: לבנות ולקום את ארץ אבותיו ולעשותה מחדש לארץ מולדתו אשר לא יפרד עוד מעליה לנצח.

עתה שלח את בניו לשיסון בית שאן לומר את בית יוסף. מהניץ החמה הם עובדים במסירות ובכל כחם, כוסחים את הקוצים הרבים, סקטים צריפים לאדם ולבהמה, בונים לולים ושוככים. השמש חשוקת מצאה במקום הארמה הנשמה כבר עברי חדש — וקול שירת העובדים העברים ינשא למרחקים.

הקמת המגן בעין הקורא

ישראל גרוסמן (כתה ז"א)

טַבָּם הַהִכְתָּרָה

לאחר שוותר המלך אדוארד השמיני על כסא המלוכה, נסנו ונסרו רכי טרינת אנגליה להמליך על עמם את אחיו ה. ס. ג'ורג' הששי ואת אשתו אלישבעת וקבעו את היום השנים עשר לחדש מאי לחג ההכתרה. בכליון עינים צפו האנגלים ליום הגדול הזה. שבועות וחדשים טרחו ועמלו רבות לקשט את לונדון הכירה ולשוות עליה חוד חג. המוני אנשים שכרו להם מקומות עמידה על יד חלונות ראוה שבבתי המסחר או ליד דלתות, בכדי לראות כמו עיניהם כטכס, כעבור המלך והמלכה במרכבת הזהב ברחובות. ציורים ונציגי טרינות שונות נהרו לאנגליה לקחת חלק בשמחתה. ומה ישמח לבנו כי גם ארץ ישראל שלחה ללונדון את בא כחה, את מר יצחק בן צבי, ראש הועד הלאומי, לכרך בשם העם העברי את העם האנגלי ביום הכתרת מלכו! הגיע יום ההכתרה.

בארץ ישראל הורגש החג עוד כיום האחד עשר במאי. באותו יום הודיעו לנו, לתלמידיו בתי הספר, כי לכבוד יום ההכתרה קורא לנו דרוה סהלמדיים למען נזכר את המאורע הזה. רחובות ירושלים קשטו על הבתים ועל החניות התנוססו שני הדגלים הדגל הכריטי והדגל העברי, ויהי הדבר לאות, כי ברית אמת כרותה בין שני העמים בעלי הדגלים האלה. גם האוטומובילים שרצו רצוא ושוב נתקשטו ברגלי אנגליה וציון. בערב הזארה ירושלים מכל צד. בניני הסוכנות היהודית, הקרן הקיימת לישראל ומלון המלך דוד מכלו בים של אור. זורק האור שהאיר מעל מגדל דוד הוסיף יפי רב לכל העיר. מעל בתים רבים נראו שלמים וכתרים מפוארים ועליהם אותיות אור סאירות עינים, לחיי המלך ג'ורג' הששי והמלכה אלישבעת י. ה. ביום השנים עשר במאי, בחשע שעות בבקר, נערך מסדר צבאי גדול במגרש אשר עם תלפיות. רבכות אנשים באו שמה לחוות כמחזה הזה, אשר לא נראה כמותו בירושלים מאות בשנים. בתחלה בא הגנרל דיל ואתו שרי המפקדה וכלם רכובים על סוסים אבירים. זמן מה אחרי כואו הגיע ה. ס. הנציב העליון באוטומוביל פתוח מלווה על ידי פלוגת פרשים. במסדר השתתפו ראשי הדתות והעדות ואנשי שם מרובים. ה. ס. הנציב העליון עלה על הכסא ופלוגות אנשי

הצבא עברו לפניו בסך. באותה שעה טסו כשמים חשקה אוירונים. מאלפי פיות נשמעו קריאות לחיי המלך והמלכה. בשעה 11 נערך ככנסית סנט ג'ורג' טכס דתי שבו השתתפו הנציב העליון, הגנרל דיל וראשי הצבא ונכבדי הארץ. ובעצם השעה הזאת נערכה בכית הכנסת "ישורון" תפלה חגיגות. קהל רב מלא את אולם בית הכנסת. הטכס נפתח בנגינה. מקהלת מר ריבלין שרה מטיטב זמירותיה. הרב הראשי רבי יצחק הלוי הרצוג והרב ה. לוי נאמו מעוניי דיוכא. החגיגה נמטרה בשירת המיסנון האנגלי והתקוה. כרב פאר הוחג יום ההכתרה בירושלים. אך לא רק היא שמחה כי אם גם בכל ערי ארצנו נערכו חגיגות נאות. בחיפה נערך מסדר צבאי גדול שבו השתתפו גם חברי הגדוד העברי. בחל אביב הוקם עמוד אור נהדר. נשפים וסקודות נערכו באותו יום בארצנו והרבה מלגרות ברכה נשלחו לה. ס. המלך והמלכה ליום עלותם על כסא בלכותם.

מעטק לבנו אנו מכרכים את ה. ס. המלך והמלכה באריכות ימים ובשנות שלום ואושר, ויהי רצון שבימים ובמינו תושע יהודה וישראל ישכון לבטח בארצו הקדושה.

ולחיותה משומטותה ושערי מולדתם נעולה בפניהם! ככל ארצות הגלות המטארת פורשים אחינו הנענים כפים מתחננות ומשועים: יפתחו נא לרוחה שערי ארצנו, ארץ מלכינו ונביאינו, למען נחיה בה חיי שלום ועבודה וחפשי!

אולם לשועת-עמנו אין אזנים קשובות. ואתה, ה. ס., הלא לב רחום לך — וכזה אינו מטיל גם ספק קל — ומדוע אינך נותן לנו רשיונות עליה מרובים ולהקל על ידי כך על ישראל לשוב לארצו שהוכטחה לו?

זה שנים אחדות שאתה מושל בארצנו וכענין ראית את כל הגדולות אשר פעל בה עמנו. קום נא איפא ועזר לבנים הגולים לשוב אל אמם, ולאם — להשיב אליה את בניה הנדחים. אם כה תעשה ויחרת שסך באותיות זהב בדברי ימי עמנו ואנהנו, הנערים, נעלה תמיד את שפך מחוך אהבה וידידות. יקבל נא, ה. ס., את רגשי הערצתי אליו. המכבדו

שלמה גולדשטיין (כתה ח')

יצחק ציון (כתה ז"ב)

אַל הַקְטִיף

(פרשימותיו של פועל צעיר)

אל הקטיפי, "לעבודה בפרדסי-ישראל!" — מלים אלו עברו בין חברי המכבי הצעיר והביאו אתן שמחה גדולה בלב. אך נודע לי כי המפקדה גיסה תלמידים לעבודה מיר ההיצבתי לפני המדריך ובקשתיו שיוספח גם אותי אליהם. המדריך סקרני מכף רגלי ועד קדקדי, התכוון ביחוד אל שרירי ואמר:

טוב, בחור, אמלא את בקשתך. השתדל רק לעבוד במרץ למען לא תביש את תלמידו ירושלים. הבטחתו לעבד בחריצות כפים והלה רשב את שמי והודיעני שעם סגירת בתי הספר ישלחני לרחובות. בקצר רוח הכיתי לחפש-הפסח. בעיני רוחי ראיתי והנה אני ברחובות. השעה שעת-בקר. הארמה הרעננה מכוסה שכבת-טל. בודי מזמרה ואני עובד במסירות יחד עם הפועלים הגדולים והם מדברים אתי כדבר איש אל רעהו ובן גילו. בקשתי מהורי שירשוני ללכת למושבה לעבודה ולשמחתי הרשוני ואף עורדוני בדבריהם ואמר: מעשה טוב תעשה. הלא חסרות ידים עבריות לעבודה, אולי תביא תועלת לאכרים היהודים.

הגיע היום האחרון ללמודים. אחרי השעה השלישית הסתדרנו בחצר בית הספר והמנהל המורים נפרדו ממנו

אַגָּרַת לְה. מ. הַנְּצִיב הָעֵלְיוֹן גְּנֵרֵל

סִיר אֶרְתוֹר וְוֹקוּפ

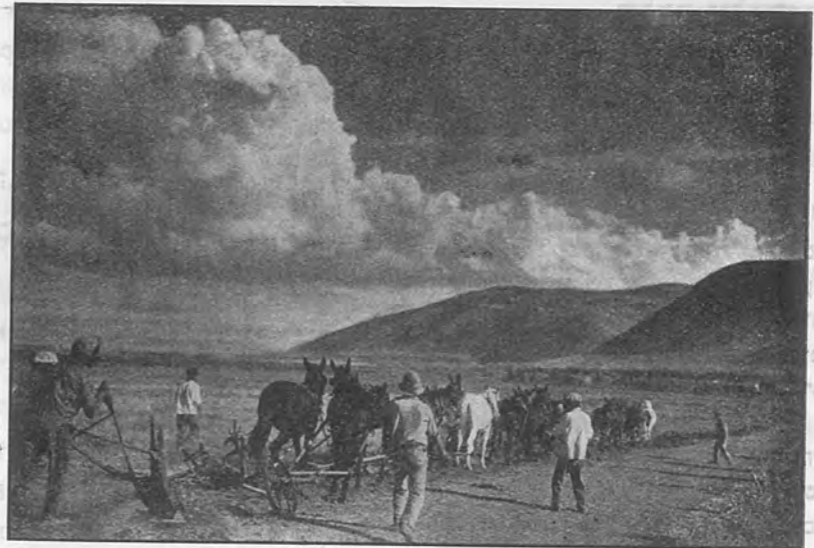
חוד מעלתו, נציבנו היקר!

הרשה נא לי, לנער עברי, תלמיד בבית ספר עממי בירושלים, לפנות אליך בשורותי אלו. אמנם, ידעתי גם ידעתי שעודני נער צעיר ועלי עוד לקנות חכמה ויריעות ולא לי לגזל את זמנך ולהטרידך במכתבי, אך הואיל ואני יודע שאהה אדם טוב ואיש חלב ולכן בטוחני שתמלח לי על שפכי לפניך את כאבי ואת מרי שיחי. לפני ימים אחדים קראתי באחד העתונים שהממשלה אשרה בשביל העליה העברית רק 770 סרטיפיקטים. קראתי ויגון רב אפפני. עיני ירדו דמעות רבות מרב צער ועלבון וגורל עמי האמלל לא נתן דמי לנפשי. ברב ארצות חבל נדרף עמנו על לא עול עשה. כפולניה, ברוסניה ובגרמניה הורגים באחינו בני ישראל ומשפילים את כבודם ומדכאים אותם עד עפר ואנשי התרבות רואים בפשע הזה וסחרישים. אחי הנרדפים נכספים לשוב לאמם — ארצם לבנותה

לרחובות. קבלת-הפנים היפה שנערכה לנו שם שמתנהו מאד. פנו לנו חדר טוב. כאותו יום נחנו ומילנו כמושבה ולמחרתו יצאנו לעבודה כפרדם. לכל אחד מאתנו נתנו מזמרה וזכרוננו בהצלחה. מה נעסה עלינו העבודה! עברנו כפועלים סנוסים. כמותם עמדנו על הסולמות הנכונים. ביד אחת אחזנו במזמרה ובשניה — כתפות. בזווית רכה קמפנו את התפוזים. ירינו לא עיפה. ככלות העבודה ננשנו אל בית האריות וראינו את האורים ואת העוטפים בעבודתם. בערכים בלינו שעות ענג בסעודת הפועלים. החברים החדשים שנודמנו לנו כמושבה חכו לנו בכל ערב וערכו לנו, לעתים קרובות, נששים ומסכות.

* * *

עברו ימי החפש הפסקנו את העבודה כפררמים ונפרדנו מעל חברינו החדשים. הם לוונו עד תחנת הרכבת. שכנו ירושלימה. התורים צפו לנו ושמתו לקראתנו. חברי, המכבי הצעירי ערכו לכבודנו נשף שבו דבר על ערך העבודה העברית ועל תפקיד התלמיד העברי בתחית האומה והארץ.

עמק יזרעאל

צבים וקפודים ויונים. ראה ראש קבוצתי שאני מנפף בחכה את החיות ואת העופות ומנני למטפל ביונים. בשמחה רבה קבלתי עלי את העבודה וסדו יום ביומו, לאחר שהכנתי את שעורי, נחפזתי מיד לצריף להאכיל את היונים ולהשקותן ולהכין להן את מזונן גם לשעות שאני עסוק בהן בכית הספר. פעמים אחדות בשבוע נקיתי את השוכך למען ינעם על היונים משכנן.

עבר זמן מה והיונים הטילו ביצים ומהביצים יצאו גוזלים. הגוזלים הזעירים והרכים נתחבבו עלי מאד ומכלם נחחבב עלי גוזל אהד. פעם בקר ראש קבוצתי וראה שאני עובד באמונה והכיר לפי מבטי עיני את אהבתי לגוזל ויתנהו לי לאות תודה על טפולי ביונים. לקחתי את הגוזל והכאתיו הביתה ובניתי על הגוזזטרא של ביתנו שוכך קטן ונאה ושמתיו בו. הגוזל גדל ויהי ליונה לבנה ויפה ולשמחתי לא היה גבול. באחד הבקרים קמתי משנתי בשעה מאוחרת ובטרם אשר התרחצתי מהרתי אל יונתי ושמתיו לפני זרעונים ומים. אחרי שנמרה לאכל ולשתות פרשה זו את כנפיה וזעקה לה, כדרכה תמיד, אל הגג להענקג על חם השמש. נכנסתי הביתה והתרחצתי וישבתי אל השלחן לאכל את ארוחת הבקר. אני אוכל — ולאזני הגיע פתאם קול צריחה. הקול היה מוכר לי. היה זה קולו של העורב המבקר תמיד את גג ביתנו. בלב נפעם פתחתי את דלת הגוזזטרא וראה והנה יונתי נמצאת בתוך להקת יונים והעורב רודף אחריהן... חסתי בערה כי עד להשחית. צעקתי בכל כחי. הקעתי ברגלי טרב כעס ודאגה. העורב התנפל על יונתי ואחרי התאבקות קצרה נפלה המסכנה ארצה. בחרדה חשתי אליה. בטוח הייתי שמתה, ולשמחתי מצאתיה חיה אך כלה מגואלה כרם. הרימותיה והתחלתי מטפל בה כאחות רחמניה. ימים אחדים חבשתי את פצעיה ומפלתי בה בססירות עד שהברואה, אולם מאז נעשתה לבעלת טוס ברגלה.

ואף על פי שהיא פסחת אני אוהב אותה מאד, וגדולה תקותי שהי ישלח לה רפואה שלמה, אמן ואמן.

יצחק שמעוני (כתה ו"ב)

תוצרת הארץ

בשם, חוצרת הארץ" אנו קוראים לכל דבר הנוצר בארץ בעבודתם ובעמלם של פועלים מקומיים. בשם חוצרת עברית אנו קוראים לכל מה שנוצר על ידי העובדים העברים.

אחרי נסיונות קשים ועמל רב הצליחו ליצור בארצנו חוצרת עברית, כגון: צרכי הלבשה, הנעלה, מאכלים שונים וכו'. מספר גדול של פועלים עסוק ביצור הדברים ומתפרנסים מעבודתם. עם גדול השמוש בחוצרת הארץ

גדל גם מספר הפועלים העסוקים בבתי חרושת, בבתי מלאכה, בשדות, בכרמים ובגנים ואז ישנה אפשרות עליה לפועלים יהודים נוספים. אולם אם השמוש בחוצרת הארץ פוחת, הולך ופוחת עם זה גם מספר הפועלים העסוקים בעבודה, הולך ונוצר מצב של חסר עבודה והעליה פוחתת. קים איפא קשר אמיץ בין השמוש בחוצרת הארץ ובין העליה. לכן חובה על כל אחד הדואג לבנין מהיר של ארצנו, להשתכשך אך ורק בחוצרת הארץ ובחוצרת העברית ביוחד, ולתת על-ידי כך את האפשרות לאחינו בכל קצוות הגולה לבוא ארצה ולהאחו בה.

יוסף אהרנוביץ ז"ל

נולד בשנת תרל"ז. נפטר בפ"ו ניסן תרצ"ז

יעל שישון (כתה ו"ב)

תוצרת הארץ ותוצרת עברית

רכים מהילדים חושכים, כי בשעה שהם קונים מצרכים מחוצרת הארץ סתם הם ממלאים בזה את חובתם לעמם ואין להן טעות גדולה כזו. מה חועלת תצמח לעם ישראל אם כל אחד מאתנו יקנה למשל את הסוכן הערבי הנעשה בשכם על ידי הערבים? החוצרת היא

אמנם תוצרת הארץ, אך אם אנו קונים אותה חרי בעצם ירינו נחזק את מתנגדינו, ננכיר את כחם ונגדיל את עשרם. אנו חייבים לקנות את התוצרת העברית, הנעשית על ידי היצרן העברי ועל ידי הפועל העברי שבארץ ישראל. היא רק היא תאפשר עליה יהודית חרשה. עם כל עליה יתרכו הפועלים ויבנו כתי חרשה לרב. כתי החרשה הקטנים ירחיבו את פעלתם ויגדילו את מספר הפועלים וכשתוצרתם תמכר יגדל גם הישוב העברי בארץ. אולם לצערנו רכיס הם כעלי כתי החרשת היהודים הטעסיקים פועלים לאיהודים ומהי איפא התועלת שהם מכיאים לעטנו? לא תועלת הם מכיאים כי אם הפסד. כזמן האחרון מכריח האגוד היהודי לתוצרת הארץ את בעלי כתי החרשת היהודים להעסיק אך ורק פועלים יהודים. יבורכו חברי האגוד על פעלתם זאת. ויפה הם עושים בשתפס גם אותנו, הילדים, בהפצת התוצרת העברית. ילד הקונה דבר מה מתוצרת הארץ מקבל באותה חנות כול והוא מדביקו באלבום אשר חלק האגוד לכל הילדים. וכאשר ימלא שלשה אלבומים כבולים ינטע עץ על שמו בחורשת הילד. הכולים מושכים את לב הילדים ויש תקוה שתוצרת עברית רכה תופץ בעם, אך זוהי רק פעולה אחת. צריך לעורר בלי הפסק את הילדים ואת הגדולים לקנות תמיד תוצרת עברית ארץ ישראלית ואז תכנה הארץ וגם אנחנו נכנה בה.

ישראל חביב (כתה ז"א)

מותו של צדיק נסתר

בשעה מאוחרת בלילה, בשעה שכל בני ביתנו התכוננו לעלות עץ משכבותם, נשמעו פתאם דפיקות קלות על דלת ביתנו. נגשתי ופתחתי את הדלת והנה לפני איש עני וזקן, בגדיו קרועים וכפחו תלויה כנס על ראשו. הזקן בקש אכל. הנכסתי אותו הכיתה ואמא נהנה לו משירי סעודת הערב. העני נמל את ידיו, וכרך בלחש וישב אל השלחן ואכל משהו ושחה משהו. כרך ברכת המזון והורה לאמי והלך לו. עברו ימים ואני הסחתי את דעתי סהעני הזה ושכחתי לגמרי. פעם בעברי ברחוב ראיתי והנה הזקן העני מהלך לו לאט לאט. נגשתי אליו והוא הכירני ופתח בשיחה עמי. בקול רועד ספר לי שכן השעים הוא. אשתו ובניו סחו עליו ואין לו סכר ומרע כעולם. שאלתיו היכן הוא גר והוא אסר לי שדירתו שמשעה פעם דיר לעוים. החלטתי לבקרו. כשבאחי עד בית-מאורתו ראיתי והנה הוא יושב עטוף במלית ובתפלין ועוסק בחורה. הוא לא הרגיש בי כלל

כי היה שקוע בעיונו. החרר הרל והאפל היה מלא ספרים אשר הורחבו מרב שמוש. לא רציתי להפריעהו ואסרתי לפרוש לי וללכת, אך כשהפניתי את ראשי נשא הזקן את עינו ויקרא לי. הסתכלתי בו ואבין שאיש קדוש לפני, מיוחד סגולה. הזקן אסר לי לבוא אליו לעתים קרובות והוא ילמדני סתרי תורה. באחד הימים הלכתי שנית לבקרו. נגשתי אל ביתו וראיתי והנה אנשים אחרים עומדים ומדברים בשבחו. מפייהם נודע לי שהזקן נפטר הם ספרו שצדיק גדול ולמדן מופלג היה העני והרבה מרבני ירושלים פנו אליו בשאלותיהם. הוציאו את המת מהחרר ומנין אנשים לזהו לבית עולמו. עיני ירדו ורעות רבות למראה הלוי הקטנה. הלכתי מעט עם המלומים וכשפנו לדרך הר הזיתים חזרתי הביתה ולכי המה לזקן קדוש זה שחי חיי כדירות ומת כבוד...

משה כהן (כתה ו"ב)

"צרותיו" של גרעון

בשכונתנו, קרוב לביתנו, גרה אשה אחת ולה ילד קטן ככן חמש שנים, גרעון שמו. לו ידעתם את החינוך הזה! ילד מנוחך כמוהו לא ראיתי מעודי. גופו קטן ומסרב וטרי רוצו בחצר נדמה לי שעוד מעט ויפול. אמו מטפלת בו במסירות רבה ואולי גם במסירות יתרה מדי. כל היום, לטן עלות השמש ועד שקיעת החמה, מנסר קול האשה: "גרעון אכל, אכל. אם לא תאכל את כל צלחת הדיסה לא אתן לך את הסוסון". וגרעון המסכן התפטם כבר למדי ואינו רוצה עוד לאכל, אך מה יעשה? יודע הוא שאם לא יאכל את הדיסה ואת הלכן ואת שתי הבננות לא יקבל את סוסונו ולא יצא למיל. אמו עומדת על ידו כל הזמן וספצירה בו בתחנונים ובאימים, וסוף סוף — ברוך השם! — גרעון הואיר בטובו לגמור את כל אשר שמה לפניו אמו. שתיים שלש שקות עוברות בלי ככיות וצעקות, אך משמגיעה שעת-הצהרים מתחילות הצוחות מחרש.

האם: גרעון אכל! תביאני לירי שגוען. אכל, חביבי, אכל, ממש. אם לא תגמט את קערת הסרק אכה אותך. גרעון: לא רוצה מרמ. די. די. האם: תאכל או לא? שפרת הני לי את המקל... גרעון: אכל, אכל. הקטן בוכה, בוכה ואוכל את הסרק ואת הבשר ואת הכננה.

והמונה מרהיבה זו חוזרת ונשנית יום יום. באחד הימים שחקה השעה לגרעון הקטן ואמו התחילה להפחית את מנות המאכלים, וזה הדבר: פעם כצהרי היום ישבה האם בחצר וכירה כוס שמנת והפוח גדול ופטמה כדרכה את בנה. הפעם נכנע גרעון, לא צעק

ולא בכה כי אם אכל בלא האבון ולעם בעצלות את החפוח. פתאם התחיל החינוך להקיא. האשה נכחלה והכילה את הרופא. בא הרופא והביט אל החינוך המסכן ואמר לאם משהו. אל תשאלוני מה אמר לה, כי איני שומע גרסנית אך אחת אדע: מהיום ההוא אין האשה מכריחה את חינוקה להרבות בזליזה וכסביאה — ולגרעון חיתה הרוחה. גם לנו, לשכניה, הוקל כחרבה, ספני שחדלו במקצת הצעקות והיללות.

בלבתי הקטנה

כשישבתי באחד מימי החפש כגן וספר "הלב" בירי, ראיתי את כלבתי רוכצת לה מתחת לכסאי ומשתעשעת ברגלי. ברגע זה עלה בדעתי לספר לחברי מעט מתולדותיה: פעם בא אחי אל הורי בבקשה, להרשות לו להכניס לביתנו כלבה שחברו רוצה לתת לו כסתנה. רציתי מאד שהורי יסכימו. הורי התנגדו בתחלה, אך שנינו הפצרנו בהם עד שאסרו: הן רץ אחי אל חברו וכעבר רגעים מספר חזר ובידו כלבה קטנה. מיד ננשנו שנינו לעבודה וכנינו מלונה נאה. השמחה היתה גדולה בטעוננו וחוסנו חברים אחרים שישתתפו גם הם בשמחתנו. וכלבה התרגלה אלינו וחתקשרה אל הבית, כאלו נולדה בו. יום אחד הלכה עם הורי ואני חששתי פן תאבד דרך ולא תשוב אלינו, כי בימים ההם היתה עדיין צעירה מאד. אולם כשוב הורי הביתה שבה גם היא אהם. חכמת הכלבה גדולה מאד. כלבתי גדלה ויפתה וחכמה מיום ליום. אני ואחי למדנו אותה להתיצב על שתי רגליה האחוריות וגם את התורה הזאת תפסה על נקלה. כשאנו מצוים עליה לעסד על שתי רגליה האחוריות מיד היא מסלאת אהרי הפקודה. כשאוסרים לה לרדת מיד היא נשמעה. כשאנו קוראים: "אבא! אבא!" מסהרת הכלבה ורצה לקראתם בשמחה.

כה נתחכבה עלינו הכלבה הקטנה ואהבתי אליה גדולה מאד.

יהושע ויסמן (כתה ז"א)

חבריני הקטנים מספרים

א בדרך לתל-אביב

באחד הימים בשנה אותי אמי כי נסע לתל-אביב. ספרנו את ספורותינו והלכנו לתחנת-האוטומובילים של "אגוד". אבי לזה אותנו אל התחנה וחינינו שם זמן-מה. בא האוטו ומיד עלינו

לתפש בו מקום טוב. לצערי לא היה מקום פנוי. על יד החלון — ובמקום אחר אני סובל ומקיא. ישבנו באמצע הספסל האחרון. נפרדתי מאבי והוא ברכני בדרך צלחה. בלי תקאה. האוטו יז ממקומו לאט, לאט. באמצע הדרך התחיל למהר. מבעד החלונות חלפו בתים וחינות. אוטומובילים קטנים וגדולים, אנשים ונשים. באשר יצאנו את ירושלים ראיתי ממרחק רב את הכביש המתפתל בין ההרים בשביל צר ומבריק. הגענו למוצא. בתיה מוקפים עצי וית הנוצצים מננה החמה. במעלה-הדרך משתרע בפר ערבי על בתיו הקטנים. הגה בית-ההכרזה "ארוה" הנחבא בין עצי ארנו. באדם צנוע הנחבא אל הכלים. האוטו עלה על הדרך קסמל ופתאם הרגשתי סתרהדת ובהילה — והקאתי. לצדי ישב אדם ור לי וקשראה שאני חור, מיד קם ומסר לי את מקומו על יד החלון. הוצאתי ראשי ופלטתי את כל האכל אשר אכלתי בארוחת הבקר. הוטב לי במקצת ותורתי למקומי. לא הסתבלתי יותר החוצה. את בוכעי הורדתי על פני, נשענתי על הכתף של אמי — ונרדמתי. לא הרגשתי כלל בנסיעת האוטו. כשהגענו לתל אביב עוררה אותי אמי, פקחתי את עיני וראיתי כי האוטו התרסקן כמעט מהנוסעים. ירדנו גם אני. רק דרבתי על הארמה ונרדמה לי שהיא רועדת מתחת לרגלי ושוב התחלתי להקיא. בעבר רגעים אחרים הוקל לי ומיד מהרנו אל בית הודי.

אריה מלמד (כתה ד"א)

ב טיול

בשעת השעור נכנס המורה אל בתינו ואמר לנו: ילדים, בשורה טובה בפי: אנו עורכים עתה טיול לשכינת סנהדריה! בלנו שמחנו שמחה גדולה והבטחנו למורה שנגלף בסדר ובשקט ונהיה ילדים טובים. שמינו את האכל בילקוטים ובקול זמר יצאנו את חצר בית הספר. המורה

הלך בראש ואנחנו אחריו. השמים היו כהירים. השמש חממה אותנו. השדה היה מקפף בקפוח נחמדות. הנענו לשכונה וישבנו על האדמה הרפה לאכל את ארוחת הבקר. המורה שמח אותנו בספוריו היפים. הוא ספר לנו על תולדות השכונה. אחר פשטנו בשדה ולקמנו פרחים. ילדים אחרים

משה פורת (כתה ג"ב)

ילדי ישראל בואדי חוארת

"בין חברנו"

תלמידי הכתה ו"ב מוציאים זה השבוע השני שבועון-קיר בשם "בין חברנו". בחרנו בשם הזה דוקא, כדי להראות על הקשר החזק שבין שבועוננו ובין ירחוננו "חברנו". אולם רבים מהחברים, מתלמידי הכתה העליונות ביחוד, פנו אלינו בשאלה: מה ראינו לבנות לעצמנו ביטה מיוחדת בשעה שקים בבית הספר זה שנים רבות עתון שהתחב על כל החברים? ואני, כאחד מעורכי "בין חברנו", רוצה כאן לענות על השאלה הזאת: על "חברנו" לא ארבה בדברים. חביב עלינו העתון ויקר לנו ואנו מחכים בקצר רוח ממש לכל גליון חדש. אך עם כל חבתנו לעתון החשוב הזה עלינו גם להודות שלפי כווננו וכטוחו אין הוא יכול לשחף את כל התלמידים. "חברנו" נוסד בשנים שמספר התלמידים לא היה רב בכית הספר והרבה מהחברים יכלו להשתתף בו. בשנים האחרונות נחרבו התלמידים בכית הספר ומספרם מגיע כיום למעלה מ-700 ילד, יוצא שרק מעטים זוכים לפרסם את פרי עטם ב"חברנו" המופיע פעם בחדש ושסמפר עמודיו מצוטצם. "חברנו" מקפיד מאד על הסגנון ועל התכן. ילד הרוצה להרפס חבור בעתון עליו למסרו למערכת התלמידים והוא מוסרת אותו אחרי תקוניה לסורה העורך ואחר מחזירים אותו שוב למחבר ועליו לתקנו ולהעתיקו פעמים רבות וזמן רב עובר עד שהוא זוכה לראותו נדפס. לפני שנה מסרתי חבור ל"חברנו" והבטיחו לי שידפסוהו, אך חמש פעמים קבלתי בחזרה בכדי לתקנו ולאחר שמתחתי ותקנתי הכל אסר לי העורך, מלה זו נשנית פעמים רבות, את השורה הזאת צריך להעביר למקום אחר. והרבה חדשים עברו עד שחבורי נדפס סוף סוף. אינני מתנגד

להקפדה הזאת, אך לא כל ילד יוכל להתרגל אליה. יש בכחתנו הרבה ילדים שגם הם רוצים להדפיס את חבוריהם ובמה חטאו שילדים פשוטים הם? אנו רוצים שכל ילד וילד יוכל להראות את כחו בכתיבה ולכן יסדרנו לנו עתון-כתה שבו ישתתפו כל התלמידים, גם אלה הכותבים בלשון עניה. תלמידי כתתנו בחרו כמערכת וזו מוציאה בכל יום ג' בשבוע את העתון. לאחר שהוא יוצא אנו מדביקים אותו על הקיר וכל התלמידים מתענגים עליו, פנינו לעורך "חברנו" שיעזר לנו בסדור העתון והוא יעצנו שרק אנחנו בכחות עצמנו נערכו וכך אנחנו עושים. בסוף השבתי אני חוזר על דברי "שחברנו" ישמש לנו גם להבא למקור של ענג ואת הטובים בחבורינו נמסור לו, אך נקדיש בעיקר את כחנו לשכלול עתון כתתנו. ויהי רצון, שחברנו" לא יבוש ב"בין-חברנו"! ישראל ליטראי (פונט) כתה ו"ב.

הקונצרט השירשי והרביעי של המכון למוסיקה בירושלים

בימים י"ג, י"ד לחדש אייר נערכו שני קונצרטים על ידי תלמידי המכון למוסיקה. שני הקונצרטים האלה הסבו לי שעות של ענג רב, כי בהם שמעתי, יצירות יפות וערכות לאון. הקונצרטים עברו בהצלחה מרובה. לשבת מיוחד ראוי לציון את ישראל ופנשטיין (כנור), שנגן קונצרטו ב"רה מזויר של וייבסקי. הוא מנגן ברגש ומצטיין בטון עדין ונקי. כמו כן ראוי להזכיר את אמנון רוזנשטיין

גטרה להראות לנו את גוף האדם היא מרצה לפנינו על המחלות השונות האורכות לו ועל אמצעי ההורות שברשותנו. בסדור כ"אנו לומדים את הלכות ההונה הנכונה, זו שכחה יפה לחסון הגוף. לפנינו מאכלים טועילים, כגון ירקות ופרות שטופים במים ונקיים ולעסתם מאכלים טזקים, בלתי טריים ומלובלבים. סדור מיוחד טוקרש לנו, תלמידי כתי הספר. בו נלמד לשבת ישיבה חפשית על הספסל ולבלתי כפף את הראש, בכדי שלא נקלקל את יציבות הגוף. כטו כן נלמד כאן איך לשטר על בריאות העינים. הסדור האחרון מלמדנו איך להזהר מפני מחלות מדבקות ומפני הזכוב, אכי אכות כל המחלות הרעות והאנושות, רבות אפשר לו לתלמיד ללמד בתערוכה טענינת זו ומן הראוי הוא שכל חברינו יבקרנה.

אליעזר זעירא (כתה ח')

ספרים חדשים

יוסלה" מאת יעקב דינזון הרגום ח.ד. שחר הוצאת מצפה, תל אביב, תרצ"ז.

לפני זמן מה סרתי לספרית בית ספרנו ובקשתי מאת הספרן שיתן לי ספר מענין למקרא. הספרן הציע לי ספרים שונים אך לא לקחתים, כי קראתים כבר פעמים אחדות. אחרי שעסרתי שעה ארוכה בספריה הוציא הספרן מהארון ספר אחד ופנה אלי: "קח את הספר 'יוסלה' וראוי הוא שתקראהו לא בחפזון". בתחלה פקפקתי אם לקחתו או לא כי השם "יוסלה" לא משך את לבי, אך הואיל ולא מצאתי טוב מסנו החלטתי לנסות ולקרא בו. שבתי הכיתה והתחלתי לקרא והנה לפני ספור מענין מאד המרתק אליו את הקורא. לא יכלתי להניח את הספר מירי גם לרגע קל. אכתי את ארוחתי במהירות ואת השעורים הכינותי "על רגל אחת" ושכתי אל הספור.

בספור מענין ומחריר זה מספר המחבר בלשון פשוטה על פרשת חייו ומבלותיו של יוסלה, ילד יהודי עני ורפה אונים. אביו השמש פטר ממשרתו בשל מחלת השחפת שדבקה בו. הספרנסת היתה אם הנער, אשה בת טובים ויקרת הרוח. ככל כחה עברה האשה ובנפשה הביאה לחסה ובצער ובמצוקה כלכלה את בני ביתה המרוכים. יוסלה ילדה הטוב ראה ללכה וכשלא היה אכל בבית היה טרגיע אותה: "אמא, איני רוצה

(כנה) המצטיין אף הוא בטון רך ויפה. בתכנית הקונצרט נתנו מקום ליצירות מוסקליות שנתחברו ע"י תלמיד המכון נחמיה ויסוצקי, ילד בן שבע שנים, תלמידה של הנכרת א. קפלן. בין הפסנתרנים הראוי את כהם יעקב ביסטריצקי, רבקה ברקאי ויוספה שפיינהרדט. לרבקה ברקאי טכניקה טובה והיא מנגנת בצבעים שונים. יעקב ביסטריצקי נגן בטעם ובאמץ לב רב ולא היתה עליו "אימתא דצבורא". גם ברוריה קאופמן נננה יפה אבל תנועתיה היו מרושלות במקצת. בין הכנרים הצטינו הרברט קראוסה מר, מרים גולדצויג ודימונה שלי.

הבה נודה למורנו הכנר לפרופ' נ. זררי, מנהל המכון למוסיקה ולמורתני הפסנתרנית הנכרת א. קפלן, על שעות ההענו שגרמו לנו. מי יתן והמשיכו בהצלחה בפעלתם היפה והמועילה לכל העם היושב בציון.

צבי מונזון (כתה ח')

תלמיד המכון למוסיקה בירושלים

בריאות-התלמיד

נפש בריאה בגוף בריא

ההיג'ה כחיי יום יום

עבר החרף. כלה האביב. ימי הקיץ באו. השמש לוחטת והחם ינדל סיום ליום. מחוללי המחלות וכפיציות טרגישים שהגיעה שעת פעלתם, להתנפל על האדם ולהפילו למשכב. אולם כנגד משחיתים אלה, עוסד וקים בוסר אחד גדול וחשוב, הוא, בית הבריאות על שם נתן ולינה שטרואיס, המלכר את האדם כיצד ישמר על גופו ועל בריאותו. רצונך להכיר את גופך ואת אויביו הרבים המקיפים אותו מסכיב—לך אל בית הבריאות ובקר את התערוכה "ההיג'ה כחיי יום יום". עם הכנסנו לאולם נראה לפנינו חסונות, חרשימים וציורים לרכ. ברגע הראשון אין אנו מוצאים את ידינו ואת רגלינו ואיננו מבינים מה בא שפע התסונות להורותנו, אך הנה מתקרבת אלינו ה"אחות" וכפנים מסבירות היא באה לעזרתנו. קדם כל עלינו להכיר את גוף האדם, — אומרת האחות. התמונה הראשונה שטרעה לנו האחות היא תמונת השלר ובסבלנות רבה הבאר לנו כל דבר הטעון כאור והסכר. אחר תעורר את תשומת לבנו אל רשת העצבים ואל האברים הפנימיים ואל פעולותיהם ותפקידיהם. עם

לאכל, אל תכני. אל תכני אמא! האשה השתוקקה לראות את יוסף עוסק בתורה ובמאמצים לא-אנוש הכניסה אותו לחדר. הילד למד כתריצות רבה, חבריו היו מכני העשירים וכשהטאו אלה לרבי נשא הקני הקטן את עונם. במקום להכות את בני התקיפים שלח הרבי „בטעות“ את ידו בילד החלש. הרבנות העסיקה אותו בעבודות בית ובשליחות ויוספה סבל חרש ולא גלה לאמו את סבלותיו. גופו הרך ספג סכאת וצביטות על לא דבר ואיש לא ידע את ענותו. לימים העלילו עליו שגנב את אולרו של בן עשיר העיר שלמד גם הוא בחדר ושם יוספה היה לשנינה כפי כל. אם יוספה רבה את ריב בנה והתפרצה לבית העשיר ובשעת התרגזותה שברה את המראה היקרה. העשיר התקיף וביחוד אשתו האכזרית והגסה תבעו את האשה האמללה למשפט והיא הושמה בכית הסהר. כשיצאה משם לא יכלה שאת את עלבונה, חלתה וכתה שבעת יגון וטרירות. יוספה היתום נעשה לילד רחוב ואיש אחד אספהו, כביכל, לביתו והכריחו לגנוב מלפפונים כבושים. נפשו בחלה בגנבות ועל כן עזב את „מיטיכו ואיש חסדי“. ומאז שוטט הילד ברחוב ערום ויחף ובאחד הלילות הקרים התקרר והובא לבית החולים וימת שם בודד...

פעמים קראתי את הספור ועיני זלגו דמעות כל הזמן. גודלו של יוספה הילד הקני והתמים עורר בי רגשי חסלה עוים על החלשים והמרכאים ורגשי כוז אל הצבועים והרשעים. אני סיעץ לחברי שיקראו את הספר הזה ובטוחני שגם הם ירגישו את אשר הרגשתי אני בשעת קריאתי.

חיים שפיגל (כתה ח')

בית ספרנו

— בכ"ד בניסן נפתח ביה"ס לאחר חפש הפסח. כל התלמידים הסתדרו בחצר המוסד. אחרי תרגילי התקמלות אחרים נאם סר אילן על ערך הלמודים ועל חובותיו של התלמיד העברי בתקופתנו, וסים את נאומו בדברי ברכה לתלמידים.

— בח' באיר, כיום מלאה שנה להחלת החומות בארצנו, נערכה אזכרה לזכר קדושי ישראל. סר ס. אילן הספיד את גבורי הסולדת שיד מרצחים קפדה את חייהם. דבר גם מורנו סר א. א. אורי ותאר את כל פרשת הזועה שעברה עלינו בשנה שעברה.

מקרוב ומרחוק

(חדשות שונות)

— במ"ז בניסן נפטר הסופר ועסקן הפועלים הירוע יוסף אהרנבוין ז"ל. המנוח היה ממיסדי מפלגת הפועלים „הפועל הצעיר“ ועורך עתונה במשך שנים רבות. מותו עורר אבל כבד בארץ ובחול ומכל הוני הישוב כאו לחלק לו את הכבוד האחרון. תנצב"ה.

— מי' אייר עד ט"ז בו התקיים בירושלים מושב הועד הפועל הציוני. המושב הביע את התנגדותו הנמרצה לחלוקת ארצנו הקדושה והודיע שעם ישראל לא יותר לעולם גם על שעל אחד מאדמת-אבותיו.

— בל"ג בעמר בקרו באוניברסיטה העברית תלמידי בתי הספר התיכוניים העברים שבארץ.

— בח' בסיון נערך בירושלים בחצר המוסדות הלאומיים, חג הבאת בכורים לקרן הקימת על ידי תלמידי בתי הספר. בחג השתתפו למעלה מאלף תלמידים מירושלים, קרית ענבים, עטרות, מוצא עלית ומרמת רחל. — אם המושבות „פתח תקוה“ הוכרזה לעיר. המועצה המנהלת את עניניה נקראת כיום „עיריה“.

— שנים מראשי הדת הנוצרית שכלבנון הביעו את רגשי אהדתם לעם העברי ולמפעל הציוני בארץ. דבריהם החמים עשו רשם חזק על הרבה אנשים. צוררי ישראל מבין שכנינו, אלה שכל מטרתם בחיים היא להפיץ אדי רעל, רשע ושנאה בארצנו, הגיבו על דברי הנוצרים הישרים האלה בתריפות ובנסות.

— כיום ט' בסיון מלאה שנה לנמל תל אביב. העתונים הגדולים שבארץ פרסמו לכבוד המאורע הזה מאמרים רבים, שבהם דבר על ערכו הגדול של הנמל החדש לעם ישראל.

— בגרמניה, בארצו של הצורר היטלר, אסרה המשטרה מאות מנהיגים של אנורת, בני ברית" והחרימה את רכוש האנורה: בתי מקלט לזקנים ובתי הנוך לילדים. חברי „בני ברית“ שבאמריקה פנו בדרישה אל ממשלתם למחות בפני הממשלה הגרמנית על מעשה אכזרי זה.

פתרון החידה בגליון ד"ז: ה

חאר נשאר לו „רשע“ ובהפוך אותיות „עשר“. כלי רגל ל „רש“ יהיה. כלי ראש ורגל—כסספר הסלקקים „ש“—300.

הראשונים בפתורים:
עפל, טרופר (כתה ז"ב) סקלף, קירשנבויס יוחננוף (כתה ח') קליינבן, נחמה (כתה ה"א)

בין הפותרים הוגרלה החוברת „יחיאל מיכל פינס“ מאת מ. מיכאלי וזכה בה עפל (כתה ז"ב)

ברכה נאמנה למיסד ביה"ס תחכמוני

מר **חיים סלוגון** הי"ו
ליום קבלו את אות הכבוד „קצין הקיסרות הבריטית“ יזכה להסטיך עוד שנים רבות את עבודתו הצבורית והלאומית החשובה ורכת התועלת.

הנהלת ביה"ס וחבר מוריו ותלמידיו

חברנו אריה אורי,

קבל נא את ברכתינו הנאמנות

ליום היורתך לבר מצוה

גדל ופרח לתפארת עסק, הורך וטורך!

חברך תלמידי הכתה ח'

לרעים הנאמנים

פלט' מקלד, נחמן מירקיס ויוסף ויסנשטרן

שפע ברכות ליום הכנסת למצוות

חבריהם תלמידי הכתה ח'

תלמידי הכתה ז"א ומחנכם מברכים את י"ג חבריהם:

שמואל קורקוס, אריה פריצקי, דוד בקר, שרגא ברנדס, משה טלון, נחום ספיבק, יחזקאל בן-צבי, יעקב בן-צבי אשר שלנק, אשר רבילה, ישראל חביב, שמואל שקר, שמואל הוכמן.

ליום מלאה להם שלש עשרה שנה

היו בנים טובים ונאמנים להוריהם ולעמכם

מורי ביה"ס תחכמוני ותלמידיהם משתתפים באבלו הכבד של מר בן ציון גולדצויג נ"י במות עליו אמו לאה ז"ל בבנין ארצנו ימצא תנחומים
אנו משתתפים כאכלו הכבד של חברנו מר יעקב לבנון במות עליו בנו היקר ועדין הנפש תלמידינו יונתן זיל בבנין הארץ ימצא תנחומים כאסונו הגדול מורי ביה"ס תחכמוני
תלמידי הכתות ו"א, ו"ב מככים את חברם היקר יונתן לבנון ז"ל שנקטף באביב ימיו, כיום נ"י בר"ח סיון, תנצב"ה.
חברנו היקר יצחק כהן אנו משתתפים באבלך הכבד במות עליך אביך היקר יוסף חי כהן ז"ל תהי נשמתו צרורה בצרור החיים בשם תלמידי כתה ז"ב ומחנכם א. כרמי ש. הרמתי

עלון חדשי

גאולת ישראל

(מתוך סדרת ה'הגידים')

... אחי בני ישראל! לא אנדה היא, לא תרמית עינים, ביד כל איש מקם להובח כי בן הוא, כי על בן כל איש מקם נושא עמו מעט מארץ הבחירה: האחד פשקלו, השני בכת זרעו והשלישי ברכוש אשר עשה.

...אני חוזר על דברי הראשון: היהודים אשר ירצו, ישינו את מדינתם! ...שומה על הרעיון לפרש בנפים ולהגיע אל מעונות-העני האחרונים, אשר בהם ישגנו אחינו האמללים למען יתעוררו מבלהות-תרהמתם, כי חיי כל עמנו ימלאו תבן חדש. אם כל אחד יעשה לנפשו והיו עד מהרה לתיל עצים ורב.

האמן אמין כי יצמח דור-יהודים חדש ונפלא בארץ המכבים וקומו לתחיה!... חפשתנו תביא חפש לכל העמים, בעשרנו יתעשרו ובגדלתנו יגדלו גם הם. ואשר ננסה לפעל שם רק למען אשרנו והצלחתנו, ממנו תוצאות ברכה ואשר לכל בגיהאדם.

בנימין זאב הרצל ז"ל

(י אייר תר"ך - כ' תמוז תרס"ד)

חידת תשבץ

מאת: א. בקרבי
צ. קירשנבוים
(כתה ה')

10	9		8	7	6		5	4	3	2	1
	13				12	15					11
	16								14		
		19					18		17	21	
			24	23			22				20
28				27			26	29			25
	31				30	33					
		35		34						32	
		39			38	43	37	42			36
			44						41	40	
				47	46						45
				49							48

מלמענה למטה:

- 1) עיהיק חובביא, 2) ריח של חס ושלום הפוך, 3) כך קוראים לה נכדיה, 4) צפנת ... 5) ... הכנים שמחה הללויה! 6) אבי! אבי! ... ישראל ופרשיו, 7) מלך העופות, 8) בור בלי ראש, 9) גבור בן מחתיהו, 10) עוף, 11) אבר מאכרי הגמל, 12) ... זמיר, 13) מטבע ארצי ישראלית, 14) בן בארמיה, 15) המליך את שאול, 16) פזמון ידוע בסדר, 17) נביאה בימי השופטים, 18) חצי - נגרה, 19) נכא על כעשא מלך ישראל, 20) בן משה, 21) זורר חסר ו', 22) בן נכמ, 23) עץ דוקרני, 24) פרדה בלי רגל, 25) ראה מס' 7, 26) שדה חרוש, 27) מעלים ... למלך, 28) מאה ואחת.

את פתרון החידה יש למסר לא. בן-דב"י (כתה ה') ולנוביק (כתה ז"ב)

נסדר ונדפס בדפוס 'ציון' ירושלם

מי'מין לשמאל:

- 1) סאבות הישוב שנפטר לפני זמן לא רב, 2) בן שלמה, 3) ... לפסח, 4) מילל כלילוח, 5) אחת ממכות מצרים, 6) מסמר כפוף, 7) אישה של איוב, 8) סיג לחצר, 9) אבר פנימי חשוב סאר לגופנו, 10) ליש בלי גוף, 11) זמרה, 12) לבנה, 13) ריח לדברי תורה, 14) כלי - הגשה, 15) ... מלך ישראל חי וקים, 16) מספר שכמי ישראל, 17) מעבר על פני המים, 18) עלה כסערה השמימה, 19) אדון, 20) מנהיג ציוני גדול, 21) רוק, 22) סופר בימי יאשיהו, 23) גדול בתורה, 24) נבואה חסרת לב, 25) תורה צוה לנו משה ... 26) שמים, 27) הגפנים ... נתנו ריח, 28) אויב גדול ליהודה וישראל.

שמות הפותרים הראשונים יבואו בגליון הקרוב.

שמאי כהנא (כתה זיא)

נְעָרִים גְּבוּרִים

(ספור)

ימי-אימה וכאב היו ימי תמוז לירושלים הקדושה. חילות-רומא האדירה הקיפו את חומתה ובזעף אף נלחמו באכנים החזקות והכבדות כדי לנפצן לרסיסים. פעם בפעם נשפכו אמנם עליהם מעל החומה זפת בוערה ושמן רותח, אך הם לא נסוגו אחור. כמקום החיילים הפצועים והגוססים באו גיסות אחרים והוסיפו להלחם בכל עז.

ירושלים

ובחוף ירושלים פנימה רכה המהומה. הליריה-רעב מושלכים בראש חוצות. ילדים חוריי-פנים וזקנים תשושים מהלכים ברחובות ושפתותם היבשות משועות בלא קול: „טפת מים... פרורו-לחם אחרים להשיב את הנפש... אך מי ישית לב לעת כזאת לרעב ולצמא? הסונים המונים, צעירים וזקנים, עומדים על החומה ומגנים בשארית כחם על ירושלים עיר קדשם. בקר-תמוז. שמש לזהפת שלהה את רשפי-אשה על פני ירושלים. מסכיב לבימה הגדולה אשר בכירה נתקהל חיל היהודים ועיניהם נשואות אל יוחנן מגוש חלב. רעכים וכואבים היו האנשים, אך נפל לא נפל

ברוחם. כרק עיניהם העיד על אמיץ לבם ועל אהבתם למולדתם. — אחים! — נשמע פתאם מעל הבימה קולו האדיר של יוחנן — הגד הגיד לי נחושתי המרגל, שהרומאים החליטו להבקיע היום את העיר ועתה אל נא תשכחו, כי על משמר הר הבית אנחנו עומדים! חזקו ואמצו, אחים, והייתם לבני חיל. זכרו, כי אחים אנחנו ליהושע בן נון כובש הארץ, ליואב בן צרויה לוכד ירושלים, ליהודה המסכיב וליהודה הנגילי. הבה נלחם עד טפת דמנו האחרונה והי אלהי ישראל יהיה בעזרנו. — עד טפת דמנו האחרונה נלחם את מלחמת ירושלים! — ענה כל הקהל. — ועתה — קרא יוחנן שנית — סהרו ולכו איש איש אל משמרתו!

החילים התפזרו זה בכה וזה בכה ואצו למלא

אחרי פקודת מפקדם הנערץ. הם הלכו — ועל הבימה עלו עשרים נערים קטנים. הנערים האלה החאגדו לאגודה ושמו את הברם, יונתן, נער בן שלש עשרה שנה, לראש עליהם וישבעו איש לאחיו לעזר לחילים הגדולים במלחמתם ברומאים.

— חברים — פנה יונתן אל חבריו — הן שמעתם את דברי גבורנו יוחנן מגוש חלב. אמנם קטנים אנחנו עדין, אך ברוחנו העזה ובאהבתנו לעמנו איננו נופלים מהגדולים. גם אנחנו נשמר! גם אנחנו נגן על חומת ירושלים! עת לעשות בעד עמנו ובעד עיר אלהינו!

— ככל אשר תצוו, יונתן מפקדנו, כן נעשה — קראו הנערים. — אל המשכר! — פקד יונתן. כל הנערים ירדו מעל הבימה וכלב אחד סהרו אל החומה. ביום ההוא אסף מיטום את כל לגיונותיו אשר

היו אתו, ויצום להסתער על החומה ולקרקה ויהי מה! ומיד קרכו גרודי הרומאים, ואחם כל אילי הכרזל, אל החומה והחלו להלחם.

כאריות נלחמו גבורי היהודים הרעכים והצמאים בחילי הרומאים השכעים ועשו בהם שמות. אפס כי רב, רב מאד היה חיל רומא אשר עלה על ירושלים לכבשה. גרוד רומי אחד נשמד — ושלשה אחרים באו במקומם. נכחדו שלשה — ומיד צצו תחתיהם ששה, כי היה מספרם כחול אשר על שפת הים.

— „החומה, החומה סחוטמת” — קרא פתאם יונתן לחבריו

— „קרני איל נראות!” — צעק נער אחר — „אל נוז, אחים, מסקוטנו — פקד יונתן —

פה על החומה המתמוטטת נעמד ונלחם והי הטוב בעיניו יעשה.” הנערים הוסיפו להטיל אבנים ככדות במחנה הרומאים ונלחמו בכל כחם. פתע נשמע קול רעש אדיר וכל החומה נפלה תחתיה וחכם בגל אבניה את הלוחמים הקטנים.

— נפלה, נפלה יהודה! — הריעו רכבות הרומאים בדרכם בנעליהם המסומרות על גל אבני החומה.

— ינִיִּיאָה קַפְטָא! צהלו הכובשים בקול לעג ונכנסו העירה.

השמש שקעה וצללי ערב כבדים עטפו את ירושלים האבלה.

עזי טמיר (כתה זיא)

בישובים החדשים

(רשמי-טיוול)

לדודתי לרחל

א

חג הכרת המלך ג'ורג' הששי הלך וקרב ואני לא ידעתי כמה לכלות אותו יום חפש שנתן לנו. באחד הימים ואני מהלך ברחוב יפו והנה נתקלה עיני במדועה גדולה, שבה הכריו שרות המכוניות „אגד” על טויל לנקודות החדשות: „עין הקורא”, „מסדה”, „בית יוסף” „השדה” ו„תל עמל”. נצנצה מחשבה במחי: „סן הראוי לראות את המושבות החדשות האלה, שנוסדו על ידי אחינו החלוצים כחרוף נפש”.

הצעתי לדודתי הסורה להספח אל המטילים ולשטחתי נאותה לי. הורי התנגדו בתחלה לשלחני לעת כזאת לטיוול רחוק, אך אני הפצתי בהם ואמרתיהם

שאין כל יסוד לפחדם ולראגתם עד שסוף סוף מלאו את בקשתי והרשוני לנסע. קנינו כרטיסים ושכנו הביתה להכון לדרך. באנו לזמן המיועד לתחנת „אגד”. התרמיל על השכם והצלמוניה ביד, ישכנו באוטו מסקי-ונסקנו.

סאחרי מאה שערים החלה הדרך אשר לא דרכה בה כף רגלי מעודי. עכרנו דרך „כפר עברי”. השם „כפר” אינו הולם, לדעתי, את הנקודה הזאת. הבתים קטנים ודלים. הצריפים המעטים שחורים ורעועים. כעבור זמן מועט באנו לעטרות ולעיני נראה לראשונה שדה התעופה הגדול המשתרע לפני צדי הדרך. משם הגענו לרס-אללה ושטחתי לראות את תחנת הרדיו „ירושלים”,

זו התחנה המסדרת לנו מוסיקה נעימה וידיעות שונות ושיחות נאות. האוטו רץ „במהירות הזקנה” דרך כפרים ערביים שוממים ועוזבים. באנו לשכם וראינו את שני הריה גריוזים ועיבל. הראשון מכסה עצי צבר לרב. בשני ראינו את השבילים המוליכים אל טובח השומרונים.

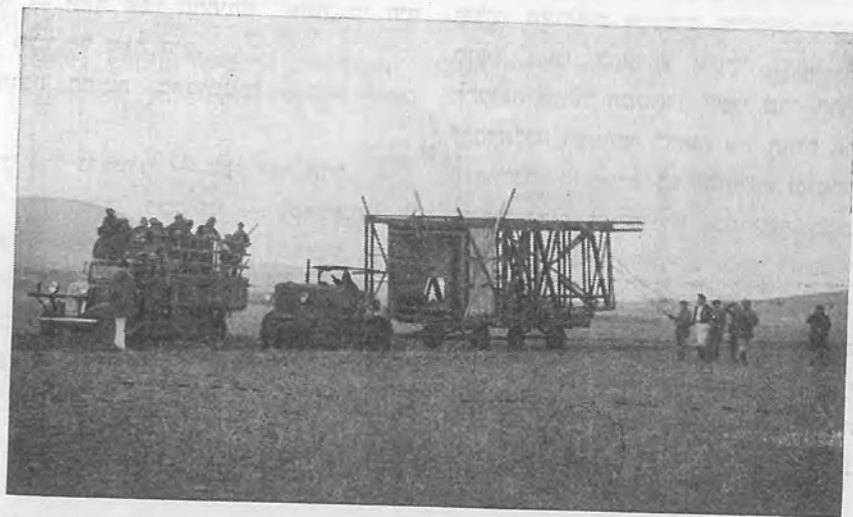
אחרי שעות „מיסה” נחגלה לעינינו עמק יזרעאל שנבאל על ידי הקרן הקימת לישראל. כעפולה עמד האוטו ואנחנו ירדנו לנוח מעט. תרנו את הסביבה שהתקשמה לכבוד יום ההכתרה הקרב. המשכנו את דרכנו וראינו את הר תבור, את כפר תבור, את ביתניה המוריקה בינות להרים וכפרים, את יבנאל, שבה נרצחו בירי אנשי דמים שלשה סכניה הנאמנים, ואת סג'רה אם השמירה העברית. ואחר שעה קלה באנו לטבריה. למחרת השכמנו ומיד נגשנו אל הים הנפלא, אל הכנרת. על שפת הים עמדו דיגים ערבים ושטחו את מכמרותיהם. הסתכלנו בכנין המשמש חומה לעכוב גלי הים הסתפרצים לעתים.

ראינו את חומת העיר ואת כל בתיה הכנויים אבני-בזל ואת שרידי הרם השטפון שהיה לפני שנתים. המכונית הסיעתנו לחמי טבריה. נכנסנו לבנין החדש שבו מרכזים את המים המינרליים. „אפלת מצרים” שררה בו. רצייתי לסקר את כל הבנין, אך קשה היה לי לעמד שם מפני רוח הנפרית הכלול במלח. כמו קדחת תקפתי והרגשתי את עצמי ברע. יצאנו משם ונעש את דרכנו הלאה, לשתי הדגניות, למנחמיה ולחמת. נסענו על גשרים ועל תעלת רומטנברג ופתאם אורו עיני לטראה שתי „נקודות” מהירות בתוך השמטה — „מסדה” ו„עין הקורא”.

ב

המושב הראשון שהרהיב את עינינו היה „עין הקורא”. התבוננתי אל קיר הסגן ואל מקום העמדה בשעת התקפה. לקח ביהוד את לבי הסנדל הגכה הצופה על פני הסביבה. עוד אני מוין עיני מטראה

המקום וכרוז נשמע: "מסדה" ! האוטומובילים נחרקו, כי כל הנוסעים בחרו ללכת ברגל. המושב קטן ונחסר. החרטום הנשקף מרחוק מוסיף לו יפי רב. נכנסתי אל חדר האכל ועינתי במפת-הסכיבה שעל הקיר. אחר שמנו את פעמינו ל"בית יוסף" ובקרנו בחדר יוסף אהרונוביץ ז"ל. עלינו על האוטומובילים ונסענו בעסק בית שאן המבודד במים ובאנו ל"השדה". אחד מחברי-

תל-עמל

אבן פסיפס עתיקה המלאה ציורים וכתובות עבריות. אחרי טלמולים רבים הגענו ל"תל עמל", בכור הישוכים החדשים. חברי המקום קבלונו כסבר פנים יפות ואחד מהם עמד על יד אנב מים והרצה על המושב. כאנב ראיתי את הדגים שמיצרים מהם שמורי סרדינים מתוצרת הארץ. זמן רב התעכבנו ב"תל עמל" ונהנינו מכל מה שראינו ושמענו.

ג.

בחמשת הישוכים החדשים שבקרתי עובדים אחינו החלוצים כמרץ רב והופכים במסירותם את האדמה הנשמה לאדמה פוריה שתתן כעתיד יכול רב. את השמות

ג. חיטרון (כתה ח')

חובותיו של הנער העברי בימינו

חובות רבות מוטלות על כל נער מישראל הנכסף לראות בגאולה עמו, ושהים הנח העיקריות שבהן: עבודה והגנה. אנו, הנערים העברים, חיים בתקופה גדולה, בתקופה בנין ארצנו וחתימה ועלינו לעזר עם גבורי עמנו בעבודתם הכבירה. את המסירות לעבודה אנו צריכים ללמד מהחלוצים הראשונים, אלה שעלו לארץ

שדות-תבואה, מגדלי מים, אורות ורפתים. עם עלות השחר מתחילים הפועלים לעבוד ועובדים שעות רבות. קשה להאמין שאדמה זו, הפוריה כיום, היתה פעם שוממה כדוגמת הקרקעות שבידי הערבים. מה עורר את הכחורים הגבורים האלה להקדיש את חייהם למיוב האדמה? ההתכונן להיטיב את מצבם החטרי? לא. גורם אחר עוררם: נאמנותם לעמם. עם ישראל צמא, מאז גלה מארצו, לקרקע, לאדמת מולדתו. החלוצים הם שליחי העם ומגשימי מאוייו ושאיפותיו. אות ומופת הם לרכבות חלוצים חדשים שיבואו אחריהם — ומי הם? אנחנו! אנו, בני הרור הצעיר, נעזב בקרוב את כתי הורינו ונלך אל אחינו הפועלים הגדולים ונעבוד עמם, כי לכך אנו מצויים!

זוהי החובה הראשונה. וחובתנו השנית שאינה פחות קדושה מהראשונה היא: ההגנה. אנו כסחים לחיי-שלום וצדק. עמנו שב אל ארצו ופניו לבנין ולא לסתירה, לאהבת הכריות ולא לשנאה ולמלחמה. אולם עלינו להיות מוכנים תמיד להגן על רכושנו ועל אחינו. אין כל ערך לעבודה אם לא נדע גם לשמר על פריה. גם בעבודה הזאת ישמש הרור שקדם לנו למופת. אנשי "השומר" יהיו מורינו. מהם נלמד מסירות נפש ואמץ לב. הם היו הראשונים שחנכו את בחורינו להגן על כבוד ישראל. בלילות גשם וקור עמדו ללא חת על משמרתם ושמרו על רכוש האומה. רבים מהם נפלו חלל, אך הנשארים לא נרתעו אחר והמשיכו את פעלתם. ובדרכיהם נלך גם אנו!

מחזור י"ט תרצ"ז

משה וכסן (כתה היא)

זריזה

נפשי השקה תמיד בכלב, כי חובב בעל-חי אני מעודי. תשוקתי זו נתמלאה כהפש פורים. הייתי משחק עם חברי בגנה שעל יד ביתנו במשחק ה"קוסמים" ופתאם גלינו מרחוק דבר מה שחור קטן טיפל. אמא את התקרבו וזאתי בראשם. "כלבה!" "כלבה קטנה!" — פרצה קריאה מפי כלנו. המפתיה בירי ורציתי לרוץ הביתה. כל חברי קנאו בי על המצויאה הנחרדה הזאת. — "תן לי אותה" — אמר האחד. — "כתיך, תנה לי" — אמר השני.

אני לא הטיתי און לבריהם וארוץ בשמחה הביתה. אך שמחתי חלפה סהר, בראותי את פני אמא הזועפים על המתנה "היפה" שהבאתי הביתה. החילותי להפציר בה והבטחתי לה שהכלבה תהיה מעתה לשוטרת על הגנה ותגרש גם את החתולים. שכננו הטוב עזר על ידי, ואמא נעתרה לבקשתי. הכלבה נחככה מהר על כל בני הבית וביחוד עלי. היא משיבה לי אהבה. כשוכי מבית הספר היא קופצת לקראתי ומקבלת את פני בשמחה. בנסרתי את שעורי בית הספר ואת שעורי הנגינה אני משתשעע בה ומשחק אתה שעות רבות. הנאה מרובה נהניתו שנמצא לה השם המתאים. הרכה שמות הוצעו לה: נכחן, סמכו, כושי, והנה נפלט מפי השם "זריזה".

חברי אמרו פה אחד: זהו השם הסתאים והנכון. כשמה כן היא: זריזה, פזיזה, רצה אחריו הילדים, קופצת, רודפת אחריהם ומשיגה אותם. רק דבר אחד מקדיר את שמחתי והוא היחס אליה מצד סבי. אלמלא התנגדתי היה מוכן גם להרחיקה מכינתנו ולהשאירני מבלי היצור החביב הזה. כאחד הימים קרה לכלבתי "זריזה" אסון. היא נפצעה קשה בקצה זנכה. יסוריה ומכאוביה היו כנראה גדולים. היא היתה סחפתלח ומצטנפת כגלגל כרי דלקק את מקום הפצע. שמנו כמקום הפצע משחות שונות, אך לא הועיל. שכננו הביא אתו חיל אנגלי מומחה במפול בכלבים. הוא יעץ לנו להכניסה לבית חולים פרטי ולא למסר אותה בידי המטמרה, שהיא תצוה לירות בה גם אם תכריא. שמענו לעצתו. כעבור ארבעה עשר יום, כשובי מבית הספר, שומע אני קול קורא: משה, משה, זריזה באה! זריזה! זריזה חזרה אלינו בריאה ושמחה ואחה שכה גם השמחה כמעוננו. היא רק נשתנתה במקצת. נהיתה לעצבנית ונוכחת כל היום ומתנפלת על כל אחד. מה עבר עליה כל הזמן? מי ואיך רפאו אותה? כיצד מצאה את הדרך חזרה אלינו? — שאלות אלו ועוד אחרות מנקרות במחוי.

אילו היה דבור בני-אדם בפיה — מה מענינים היו ספוריה על כל הקורות אותה בימים שנעדרה מאתנו.

יוסף וימנשטרן (כתה ח')

"בר מצוה" הנני! *

הורי, מורי וארחי חנכבדים. מאחורי שלש עשרה שנות חיים ללא עמל ודאגה חיים של למודים, משחקים ופזיזים. ידעתי, הורי יקירי, שהרכה יגיעות יגעתם והרכה צער שבעתם עד שהבאתם אותי עד הלום.

ברחת עומד אני על מפתן החיים החדשים. מהיום הזה והלאה אספח אל צבא ישראל וזכות נתנה לי להצטרף ל"טנין" ולכל דבר שבקדושה. התפלין, שאני מצוה להניחן מעתה על ידי וראשי, סמל ואוח הן לכל החובות המוטלות עלי, חובותיו של נער עברי לאלהיו ולעמו ולארצו.

עכרה, חלפה תקופת ילדותי ומהיום עלי להיות אחראי לכל מעשי. מהרגע שברך אבי את כרכת "ברוך שפטרני" עלי לכוון בעצמי את צעדי ולסל את דרכי בחיים. כמרגן וכאמץ לכ אמצא את חובותי הקדושות. השתדל אשתדל ככל מאמציי כחי ללמד ולקנות חכמה למען אהיה לאדם מועיל לחברה.

אין מלים בפיו שבהן אוכל להביע את תודתי, להורי היקרים, על מפולם בי בעבר ועל כל מה שהם עתידים לעשות בשבילי בבאות. לכי תקוה שלא לשוא עמלם ויום יבוא והם יראו בי ברכה.

מעמק לבי אני מודה גם למורי היקרים, המלמדים אותי תורה וחכמה והנוטעים בלבי רגשי אהבה למולדת ולעם. לעולם לא אשכח את בית ספרי שאני גומר בו בעוד חרשים מספר את חק למורי. תודה נאמנה גם לכם, אורחים נכבדים, על שהואלתם לבוא אלינו ולקחת חלק בשמחת הורי ובשמחתי אני, היו לי כלכם ברוכים. ויהי רצון שנוכה כלנו לחג בקרוב את חג גאולת ישראל בארץ ישראל, אמן.

(* מתוך דברים שהשמעתי ביום מלאת לי י"ג שנה. שבועות, התרצ"ו.)

חברינו הקטנים מספרים

א

עליתי לארצנו

ביום אחד אמר אלי אבי בשמחה: "שמח יקירי, בקרוב נעלה לארץ ישראל. בקצור רוח צפיתי ליום הזה, כי רציתי כבר לדרך על אדמת ארצנו. היום הזה בא. ארזנו את הפצינו ונסענו לתחנת-הרכבת. ברכבת נסענו למריאקט. שם ישבנו באניה מרתה ושיינטון, הנקראת עתה "ירושלים". שמחתי מאד בשראיתי את הים היפה. נעימה היתה הנסיעה, אם כי סבלתי ממחלות הים. אחי התאונן ואמר לי: מה משנה הדבר, כל האניות הולכות במי-הים ורק אנינתנו לבדה במקומה עומדת. אולם אנינתנו לא עמדה כי אם הלכה לה בשקט ובעבור ימים אחדים הגענו למל יפו. ימים אחדים שהינו בתל-אביב ואחר נסענו לירושלים ובה אנחנו חיים חיי שמחה ואשר.

נפתלי טפלי (כתה ד"א)

בבירת החולים

היה יום כהיר. האויר היה צח ונעים. אני ישבתי בקצור ביתנו וקראתי ספור מענין. קשנמתי לקרא נופרתי בדודתי החולה השוככת בבית החולים והתחלתי להתגעגע עליה והלכתי לבקרה. אך נכנסתי לחדר החולים וצער רב מלא את לבי. רחמתי על האנשים החולים שנאנחו מדי פעם בפעם. שמחתי על שאני פריא, אך שמחתי לא היתה שלמה למראה פני החולים הדלים. פה ושם התהלכו חולים גלמודים. רציתי לנחמם ולא ידעתי במה אנחמם. באותה שעה נברתי נדר לעזר באשר אנדל, לכל איש חלש ומסכן.

שלמה הרסתי (כתה ד"ב)

יום שמחה

בכליון עינים חביתי לקבלת תעודת-השליש. באחד הימים נכנס המורה אל הכיתה. בידו היתה חבילת-תעודות. לבי דפק בחזקה והרהרתי: אולי מוכנה בשבילי תעודה רעה ואיך אביאנה הביתה. הלא אהיה לצחוק.

— ישבו בכניחה, ילדים — פנה אלינו המורה — כלכם תקבלו את תעודותיכם.

ישבנו בכניחה ורעדנו מרב דאגה. המורה קרא לתלמידים אחד אחד, וחלק את התעודות. מעשים שמחו ורבים התעצבו. הגיע תורי. נשתי ולקחתי את תעודתי. הצצתי בה — ושמחתי עליה שמחה גדולה: תעודה מלאה בלה טוב מאד! וטוב! התחלתי לרקוד מרב שמחה. שקתי הביתה וקראתי קנני ביתנו את תעודתי וכלם שמחו בשמחתי.

יוסף קונסנס (כתה ג"ב)

אבר עברי ותיק מדריך חלוצ צעיר בעבודת-האדמה

ציון לנפש שהורה

על מות יונתן לבנו ז"ל

צר לי עליך, הונתן אחי נעמתי לי מאד... (שמואל ב' א' כ"ז)

בבקר יום ג', א' בסיון, באתי כרגיל לבית הספר. עוד כטרם נכנסתי לחצר התמיהני השקט הרב ששרר בה: מה זה ועל מה זה נדם הבקר שאון הילדים? כעבור רגע קל נודע לי רכר-האסון הגדול שקרה את כחתנו: יונתן היקר, יונתן החבר הנאמן, הרך והחביב, שבק חיים לכל חי. אהה, אלהים! - הגיחתי בלבי - כלה אתה עושה את כחתנו? הן לא נגלד עוד הפצע שנפצענו כמות עליונו חברנו אליעזר רובינשטיין ז"ל ועתה אתה לוקח מעמנו גם את יונתן הטוב... הפעמון הפסיק את חוט מחשבותי. לאט לאט ובראש כפוף הלכנו אחרי מחנכנו אל הכתה. מחנכנו מר בן ציון גולדצוויג עלה על הקתדרה והראה בידו על הסקום הפנוי שבספסל והתחיל להספיד את תלמידו אך לא יכל להמשיך את דבריו. עברו רגעי מספר ושוכ התחיל לדבר. קולו רעד. עיניו נתסללו דמעות. מעטים היו דבריו, אך כל מלה שיצאה מפיו זעזעה את הנפש. אחרי ההספד, יצאנו את הכתה והתחברנו אל הכתה ו"ב והלכנו עם סוריניו להלק ל'חברנו את הכבוד האחרון. עמדנו על יד ביחו ונדמה לי שגם הבית, בו חי יונתן

הירקון הקטן

לפני חדשים אחרים הייתי בבית דודי הקר בתל-אביב ונרעתי בגנו את הירקות האלה: גורי, צנון, צנונית, סלק וכצל. ביום אחד שבתי מבית הספר ושאלתי את אמי: - איה אבא? - בתל אביב - ענתה אמי. כעבור שני ימים שב אבי הביתה והביא אתו קופסה. שאלתי אותו: - מה בקופסה? - ספריות הבאתי לה - ענה אבי. לקחתי את הקופסה ופתחתי אותה והנה היא מלאה ספריות וצנוניות רעננות ויפות. - הצנוניות האלה - אמר אלי אבא - הן פרי עבודתך שעבדת בגן-הידוד. שמפנו את הצנוניות במים נקיים וכל אחד מאתנו קבל את חלקו. אני אכלתי את יגיע כפי בשמחה רבה.

יונה בלממן (כתה ב"ב)

ב-חצוף עורים

באחד הימים הסתדרנו בשורה והלכנו למיל. הגענו ל'מושב-קנים'. משם פאנו ל'בית חנוף עורים'. ראיתי עור אחד עושה כפא יפה. הילדים העורים קבלו את פנינו בשמחה. ילד אחד כתב לנו: - ברוכים הבאים. נפרדנו מהילדים והלכנו לקרית משה מונטיפיורי. שעות אחדות טולנו ואחר שכנו שמחים לבית הספר.

עודד בן ישראל (כתה א"א)

את שנותיו הספורות, היה שרוי באבל. הוציאו את הסטה ואני עצמתי את עיני כי לא יכלתי להביט אליה. עוד רגע וקול צעקה נשמע. האם האומללה יצאה ללוח את ילדה. עמדה על יד הסטה ונפלה. הריטוה ושוב נפלה וצעקה: יונתן, קחני אתך... הסנהל מר מרדכי אילן אמר, קדיש והוררים השכולים התמוגגו בדמעות. הלוייה זזה. הגענו עד תחנת המשטרה של מאה שערים ושם נפרדנו פרידה אחרונה מעל חברנו היקר ומדכאים שבנו אל בית הספר. יהי זכר חברנו יונתן ברוך ותחי נשמתו צרורה בצרור החיים, אמן.

אברהם גיאנו (כתה ו"א)

חברי יונתן ז"ל

השמועה על פטירת יונתן חברי הפילה עלי אימה וחרדה. ידעתי אמנם שזה שבועות וחדשים שהוא מופל על ערש דוי, אך כלנו קוינו שיקום מחליו. אולם חקונו לא באה. זהו החבר השני שנתלש השנה מכתחנו. אליעזר ויונתן, שניהם היו תלמידים טובים וחברים מסורים ועל שניהם עלה הכורח. יונתן חברי, רק לפני שבועות מספר מלאו לך שחיים עשרה שנה והמות האכזרי לא חס על שנותיך הצעירות ועל הוריק הטובים ועלינו, נגנת באזנינו חסיד. אתה חלמת להיות לכנר עברי ולעורר בנגינתך רגשות עדינים בלב האנשים ועתה, אהה, כי נהפך לאבל כנורך ומנגינתך ליגון. יהי זכרך ברוך. בעז וינקדר (כתה ו"א)

בריאות התלמיד

נפש בריאה בנוף בריא התלמיד בימי-החפש בתקופת השנה הקשה ביותר: השמש לוחטת כל היום. האבק רב. האויר מחניק. מסתבר מאליו, שטוב לתלמיד להסתתר או מקרני החמה. אך לא כן יעשו תלמידים רבים. הם משוטטים ברחובות באפס מעשה ואינם שמים לב שרעה גדולה ימישו על עצמם. החם הגדול מכלה את כחם ומפילם לעתים קרובות למשכב. על התלמיד לזכר שימי החפש נתנו לו לשם מטרה אחרת: אחרי שנת למודים מינעים נתנו לתלמיד שני חדשי מנוחה, שבהם יחליף כח ויחדש את מרצו לקראת שנת הלמודים הבאה.

בימי החפש נפתחות בארצנו קיסנות המכואות תועלת רבה לילדים. תלמיד שאין ביכולתו או שאין ברצונו להכנס לאחת הקיסנות, ייטיב לעשות אם יקבע לו סדר-יום כזה: עם עלות השחר יקום משנתו וירחץ את פניו ואת ידיו וינקה היטב את שניו, ויתעמל מול החלון הפתוח כשהוא לבוש מכנסי התעמלות ונופיה. אחרי ההתעמלות יאכל את ארוחת הבקר ויעסק בעבודה קלה, יעזור לאמו או יקרא. בשעות שלפני הצהריים יגבר חם השמש ומן הראוי לשבת אז בבית. לפני ארוחת הצהריים יתקלה. מקלחת קרירה מרעננת את הגוף ומנקה אותו מהזיעה והזוהמה שעליו ומעוררת את התאבון לאכילה. כשיגמור לאכל את ארוחת הצהריים טוב יעשה אם יישן שעה-שתיים. אחרי השנה יקרא בספרים ויחזור על שעוריו בלא כל התאמצות. בחמש שעות אחרי הצהריים יצא למיל ולשחק להנאתו. בשבע ישוב הביתה וירחץ את פניו ואת ידיו והגליו ויאכל את ארוחת הערב. כתם הארוחה האחרונה ינקה היטב את שניו וישכב לישון. אליעזר משה קלינמן (כתה ח')

הספריה "הכל לנער"

לפני זמן קצר התחלתי לשאול ספרים בספרית "הכל לנער" והרכה מעלות אני מוצא בה. קדם כל צריך לציון את הנקיון: גם הספרים הישנים וגם החדשים נקיים מכל כתם ומכל רשימה ומכורכים הם ככריכה יפה, טה שאין כן בספריות אחרות. בהרכה ספריות וגם בחשובות שביניהן אתה מוצא ספרים קרועים ומלוכלכים ועל דפיהם רשומות מלים מגונות שגרשמו ע"י ילדים בלתי מחונכים ובלתי מגוממים. בספרית "הכל לנער" לא יעזו הללו לזלזל בספרים, כי עין פקוחה בה. הטעלה השנית: הספרים מסודרים בכוננית גדולה לפי הכתוח, מדף מדף וכתוח. וחשוב גם שהספקח על חלוקת הספרים הוא מורה ועל כן יודע הוא לבחור ספרים מחאימים לכל ילד וילד. החסרון היחידי הוא: יקר דמי-הקריאה. כל ילד משלם 50 מאי לחדש. כן הראוי היה להפחית קצת מהכסום הזה. אני מציע לכל חברי להשתמש בספרית "הכל לנער" ויהנו גם הם מה טמנה. עזריאל עופרי (כתה ז"ב)

ספרים חדשים

שתי אמות ספור מאת יעקב דינון, תרגום ש. הרכוב, הוצאת "מצפה", תל אביב, תרצ"ו

אחרי שקראתי את הספור המצויין "יוסלה", רציתי מאד להוסיף ולקרא מפרי עטו של מחבר הספר הזה. וכשיצא לפני שבועות מספר, ספרו "שתי אמות" מהרתי אל ספרית בית ספרנו ולקחתיו לקריאה. שעות אחדות התיחדתי עם הספר הנאה הזה עד אשר גמרתי לקראו

והנני מוסר לפניכם, חברי, בשורות מעטות את תכנו: תינוקת אחת בשם רבקה או קָקָה, כפי שקראו לה בני משפחה, שאמה מתה עליה מיד אחרי לדתה אותה, לקחה לקרובתה האמידה וטובת הלב. לקרובה היה תינוק בגילה של התינוקת. ברך ובאהבה טפלה האשה הרחמנית ביתומה הקטנה ותהי לה כבת והתינוקת נתקשרה אליה

וקראה לה "אמא" ולא ידעה כלל שאין לה אם... את אביה האלמן הכירה ואהבה וקראה לו "אבא" ואילו לבעל-קרובתה קראה "דוד". הילד והילדה אהבו זה את זה ואהבה עזה וחשבו שהם אח ואחות, יחדו השתעשעו, יחדו אכלו ויחדו ישבו על ברכי האם. בקה היתה ילדה חכמנית ובעלת תפישה מהירה ונתחככה על כל בני-הבית. כך עברו שנים טובות אחרות על הילדים — והנה הלך אשורם:

הילד התחיל ללמד בחדר והוכרה להפרד מבקה ליום תמים. הילדה התענעה על "אחיה" ואף קנאה בו על למדו בחדר. לא רצתה שתפל ממנו בחכמה והתחילה לבקר בבית וקנתה אס-אביה, כדי ללמד תורה מפיה. הזקנה קראה לפניו את ספרי התורה כסדרם וכשהגיעה לפרשת תי רחל, יוסף נלתה לילדה, בעזרת הספור שהתאים גם למצבה, שיתומה היא... נרא היה הגלוי

הזה לילדה ולא יכלה ולא רצתה להאמין שהאשה הטובה, אשר משדיה ינקה, רק אשת חסד היא ולא אם... בינתים נולדה "לאמה" ילדה, בקה-הדשה, והילדה בכתה בכי תמרורים. ראה הילד בצער בקה והתחיל משרל אותה בדברים רכים ונחם אותה והבטיחה, כי רק אותה יאהב כל הימים.

ואת הבטחתו קים. הספור הזה, הנקרא אמנם בענן רב, נופל בהרבה

מיוסלה". חסרונו העיקרי הוא, שאין בו עלילה, ספור המעשה, ובמקומו באים תאורים רבים. אולם מעלותיו מרובות מחסרונותיו. יעקב דינון היה סופר בעל נפש עדינה, אהב אהבה תמה את נבורי-ספורו והשתתף בצערם, כשמחתם וידע להכבם גם על הקוראים.

יוסף בן בנימין (כתה ח')

אגרות פרדה

א.

מוריני היקרים. עם גבר חק למודנו בכית ספרנו. היקר הננו רוצים להביע לכם, מורים חביבים, את רגשי ברכתנו ותודתנו הנאמנים על כל הטוב והיפה אשר נטעתם כלבנו. יגיעות רבות ינעתם ועמל רב עמלכם עד הביאכם אותנו עד הלום. אנו יודעים להעריך את עבודתכם הקדושה ובהפרדנו עתה מכם הרינו מביטחים לכם, שתמיד נזכר בחורה בהערצה את בית ספרנו אשר בו למדנו תורה עם דרך ארץ.

ברכתנו שלוחה גם להבריני תלמידי בית הספר, ויהי רצון שזוכו כלם לגמור בהצלחה את חק לטודיהם לשמחת מוריהם והוריהם.

ואחרון אחרון חביב: "חברנו", העתון היקר לכלנו אשר לנו כמשך כל שנות למודנו. וברכה קצרה נברכה: כשם שזכית, "חברנו" הנאמן, לסים עכשו את שנתך השבע עשרה, כן תזכה לסיים את שנת העשרים וחמש לקיומך.

שלום, שלום לכלכם

בשם מחזור י"ט

אליהו בן רבי, חיים שפינגל

ב.

אחינו תלמידי המחזור י"ט,

עומדים אתם עכשו על פתחי חקופה חדשה

כחייכם: מאחריכם — בית הספר בו קניתם דעת

וחכמה, וטלפניכם — חיים חדשים. עוד טעט וכל אחד

מכם יפנה איש לעברו ולשכילו, אצל רבו אחד יאחד

את כלכם והוא: הטעין מטנו שאכתם את ידיעותיכם.

זכרו איפא, אחים, את הטעין הזה, את בית ספרכם ואת

מוריהם ואת חבריהם שבליהם במחיצתם שנים רבות.

היו בנים נאמנים לעמנו וללשונו ולארצו ולכל

היקר והקדוש לו.

חוקו ואמצו!

בשם תלמידי בית הספר

שמאי כהנא (כתה ז"א)

יצחק נוביק (כתה ז"ב)

שמות תלמידי-מחזור י"ט:

1) ביחן אשר. 2) בן-רבי אליהו 3) גבאי יוסף

4) גולדשטיין שלמה 5) דרצינסקי סנחם 6) הוכשטיין

בנימין 7) ויסנשטרן יוסף 8) חטרון נתנאל 9) חרל"פ

שלמה 10) טפרברג זאב 11) יוחננוף יעקב 12) כספי

אפרים 13) כהר גבריאל 14) לב יצחק 15) סוזס

יהושע 16) מירקיס נחמן 17) מונזון צבי 18) מיצ'ניק

יצחק 19) מקלף פלטיאל 20) ציטט אהרן 21)

קירשנבוים צבי 22) קליוונן משה 23) קרצ'בסקי

יחזקאל 24) רובין עטנואל 25) ריבך חיים 26) רוטברד

טיכאל 27) שפינגל חיים 28) שרויטמן שמואל 29)

שלום חיים.

בשם מחזור י"ט

אליהו בן רבי, חיים שפינגל

ב.

אחינו תלמידי המחזור י"ט,

עומדים אתם עכשו על פתחי חקופה חדשה

כחייכם: מאחריכם — בית הספר בו קניתם דעת

וחכמה, וטלפניכם — חיים חדשים. עוד טעט וכל אחד

מכם יפנה איש לעברו ולשכילו, אצל רבו אחד יאחד

את כלכם והוא: הטעין מטנו שאכתם את ידיעותיכם.

זכרו איפא, אחים, את הטעין הזה, את בית ספרכם ואת

מוריהם ואת חבריהם שבליהם במחיצתם שנים רבות.

היו בנים נאמנים לעמנו וללשונו ולארצו ולכל

היקר והקדוש לו.

חוקו ואמצו!

— בשכועות האחרונים נחתם הפסם עבודה בין

הסתדרות העובדים הכללית" ובין, הסתדרות העובדים

הלאומית". הקהל שבע רצון מהסכם זה ומקוה שישרה

יהסי שלום בין המפלגות הללו.

— ב 18 ביוני התנקשו בחיי המפקד הראשי של

המשטרה הארצית מר ספיסר. נהגו נפצע באופן קל

והוא נצל.

— ספינת האויר הגרמנית "הינדנבורג" נשרפה

כליל בחנותה מעל למגרש תעופה באמריקה.

— פרעות איומות בישראל פרצו בכרוסק אשר

בפולין. המוני אנשים נשאר בלי מחסה לראשם. היהדות

העולמית הגיבה קשות בפני הממשלה הפולנית. ההעתנות

הכללית הכיעה גם היא את התמהמרותה על שלטון פולניה.

— ראש הממשלה האנגלית מר בולדוין התפטר

ובמקומו נתמנה מר נ. צ'ימברלין.

— ב 25 למאי נפתחה התערוכה הבינלאומית

בפרים. ב 28 בו נפתח הביתן הארצי ישראלי בנוכחות

נשיא ההסתדרות הציונית פרופ' ח. ויצמן.

— בחדשים האחרונים הועברו מבילבאו (ספרד)

אלפי פליטים ילדים לאנגליה ולצרפת.

אשר ביחן (כתה ח')

בְּבֵית סֵפְרֵנוּ

— בימים ט"ו/ בסיון שילח תלמידי הכתה ח' בתל

אביב ובקרו גם את הנמל.

— בימים כ"א-כ"ב בו ערכו תלמידי הכתה ז"ב

שילוח למושבות יהודה ולשרון ולתל אביב.

— בימים כ"ג-כ"ד בו נערך אותו שילוח ע"י תלמידי

הכתות ז"א וה"ב.

— ביום כ" בתמוז נערכה באולם, אהל שם

לתלמידים" אוכרה לנשמת בנימין זאב הרצל ז"ל. השתתפו

באזכרה תלמידי הכתות ד' ומעלה. דברו מר מרדכי אילן

ומר אליהו לולו. מר הפאל אבישר הרצה באותו יום על

הרצל לפני תלמידי הכתות הנמוכות.

מְקָרֹב וּמְרָחוֹק

(חדשות שונות)

— בכ"ט סיון בשעה ז בערב נפתח על ספון

האניה "הרציון" בחיפה כנוס של הלינה הימית. הכנוס

התקיים בלב ים. בכנוס זה נוסדה החברה "חבל ימי ארץ

ישראל", וסניפים יפתחו בכל תפוצות הגולה.

— ביום כ"ז סיון בשעה 8 בלילה, בזמן שחברי

"הבימה" חזרו ממסבה שנערכה לכבודם בטבריה, התהפכה

המכונית ונפצעו כמה חברים. אחד הפצועים האמן יעקב

אבישל מת מפצעיו בכ"ד סיון. ת.נ.צ.ב.ה.

עלון חדשי

"חברנו" לשנת השמנה עשרה לקיומו

הגליון הזה הוא גליון המאה והחמשים של חברנו היקר והוא גם הראשון לשנת השמנה עשרה לקיומו.

חברי חברנו וידידיו הרבים, תלמידי בית הספר פיוס ותלמידי המחוזים הקודמים, ישמחו בודאי למאורע הזה בחיי עתונם השואף כל ימיו למטרה אחת: היות חבר נאמן לתלמיד, אח טוב לימד ולהסב לו רגעי ענג ושעשועים. קמיו גליונות חברנו יעידו, כי במשך כל שנות קיומו הוא נאמן לעצמו ולמטרתו אשר התוה לו. מדרכיו זו לא יסור גם זהבא. גם בפיטים הבאים יוסיף חברנו למטע בלב חבריו הקוראים רגשי אהבה אל הטוב ואל היפה, וכאז פן גם עתה ירבה שלום ואהבה בקתד תלמידי בית הספר.

ובשם כל התלמידים אנו מברכים את עתוננו: פיה לחיי חברנו פיה לחיי!

חידת מלואים

1	ר		
2	ד		
3	ר		
4	י		
5	ס		
6	ז		
7	ח		
8	ה		
9	ת		
10	ס		
11	ר		
12	ר		
13	ז		
14	פ		
15	כ		

1. סוג
2. סין ורק לאכילה
3. שם עתון חשוב בארצנו
4. ויררו המרגלים בחוט...
5. מובאים לירושלים מהירקון
6. סוד
7. גרים בחוכמה
8. היצה
9. שלח
10. סין בהמה
11. ההפך מאשה
12. מים בו
13. דרכו יוצאים מים
14. וושב בחבוק ידים
15. מושל על ארץ

מלמטעל למטה כמות ב' יצא שם מנהיג גדול בישראל יוסף שנידר (מחלקת יוב)

התכן:

- 1) גאלת ישראל (2) נערים נבורים (ספור)
- ש. כהנא (3) בישובים החדשים (רשמי טיול) -
- עזי טמיר (4) חובות הנער העברי בימינו - ג. חירשון.
- 5) בר מצוה הנני - י. ויסנשטרן (6) זריחה - מ. וכמן.
- 7) חברנו הקטנים מספרים (א) עליתי לארצנו - ג. טפלי.
- 8) כבית החולים - ש. הרמתי (ג) יום שמחה - י. קונסנס.
- 9) הירקן הקטן - י. בלשמן (ה) בחנוך עורים - ע. בן-ישראל.
- 10) ציון לנפש טהורה (א) על מות יונתן זיל - א. גאנו.
- 11) חברי יונתן זיל - ב. וינקלר (9) בריאות התלמיד - מ. קלינמן.
- 12) 10) הספריה, הכל לנער - ע. עופרי.
- 13) 11) ספרים חדשים (12) אגרות פרידה (13) שמות תלמידי המחזור י"ט.
- 14) מקרוב ומרחוק (15) בבית ספרנו.
- 16) 16) ברכה (17) תנחומים (18) נתקבלו במערכת 19 חידה

תנחומים
חברנו היקר נברואל מרגלית
אתך אנו באבלך הכבד
במות עליך אביר טוביה ז"ל
בגאולה הארץ ובכנינה תנוחם
תלמידי הכתה ז"ב ומחנכם

נתקבלו במערכת:

בן-חברנו (כתב יד) יוצא אחת לשבוע על ידי תלמידי המחלקה ז"ב, תחכמוני, ירושלים, תרצ"ז גליונות ארכיגרי.

מ. ש. א. ת" (סטנסל) מופיע אחת לחדש על ידי ביה"ס, בית הכרם שעי ביהמ"ד למורים העברי בית הכרם, ירושלים, גליון טבת-שבט, תרצ"ז.

מ. ל. ל. י. (דפוס) הוצאת ביה"ס למל, ירושלים, איר, תרצ"ז

ואבינעם ילין ז"ל

(נולד בריח אדר ב' תר"ם—מת מות קדושים ב"ח מרחשון תרצ"ח)

י"ט בחשוון בכפר. קו האור הראשון שחרר לתוך חדרי גֵּשֶׁר את בוא הבקר, פתחתי את התרים. הסתכלתי בשמים שקרעי עננים שילוו עליהם פה ושם. איזה רגש לא אדע שחרו אפפני. חוגגת-אלם ירדה עלי ולא ידעתי סֶפְתָה. לבי כמו נחש לי דבר מה, סר, סחריר ומעוקק את הנפש.

פתאם ההרדתי: מוכר העתונים זורק את העתון „הארץ" דרך החלון. לקחתיו ביד רועדת והנה המסגרת השחורה, זו מסגרת-האימים שאינה יורדת מעל עתונינו זה זמן רב. קראתי ונדהמתי: אבינעם ילין מה! דמעות ירדו עיני. ככיתי והתמוגגתי בדמעות. ושאלה נקרה בכתי: על שום מה? למה ומדוע נתן אליהנו למרצת, לפושטע בן בלי מצפון אנושי להרים יד ולקפד את חייו של אדם יקר וחק. מפשע? המשכתי לקרא בעתון את חולדות חייו הקצרים: אבינעם ז"ל בן ירושלים. בנו של הפרופסור ר' דוד ילין וכן בנו של סופר עברי חשוב. אדם צעיר בן שלשים ושבע. מלומד בעברית, בערבית ובאנגלית. מורה ומפקח על כתי הספר העברים. בעל מדות תרומיות ודורש טוב לכל איש. וככל אשר הוספתי לקרא בן הוסיפה השאלה להטריד את מתי: איך קרה כדבר הזה? לאדם רע, מרצח ושופך דמי נקיים יש זכות קיום בעולם ולאדם טוב המקדיש את חייו לתורה: אין זכות כזאת? רבשע, אי היושר והצדק?

מדוכא ומדכוד הלכתי לבית הספר. בחצר—דממה. פסק שאון התלמידים. נדמו קולות משחקים. התלמידים שהלכים בחצר אכלים וחפויי ראש. פני המורים חורים

ינוגים. מורה אחד פרש לו לקרן זוית וככה חרש. שנים מטורינו, טחכריו של אבינעם הקדוש, שיחד חכרו את הספר „שער לשוננו", עומדים ליד שער החצר ומשוחחים בקול עצוב.

הסתדרנו. המנהל פנה אלינו ודבר ובכה, ככה ודבר על האבדה הגדולה שאבדה לבית הספר העברי בארץ ישראל. עמדנו וכמו בלענו כל מלה שיצאה מפיו. הוא הוסיף ודבר בשבח הקדוש אבינעם ילין וספר לנו שהיה בן נאמן להוריו ולעמו וידיד אמת לילד העברי. קול בכי פרץ מפי קהל התלמידים. המנהל סים את אוזרתו ושוחחים נכנסנו לכתות. לא היו למורים. המחנך דבר על מצב עמנו בכל העולם ועל מצבו בארץ ישראל, על קרבנותיו הרבים שהוא מקריב לבנין מולדתו. התפורנו הכיתה.

עם חברים אחרים הלכתי ללויה. לוויה כזאת לא ראיתי בירושלים. כל הרחובות מלאו אנשים, נשים וטף. דמעות נתלו על כל עין. הבכי והאנחות קרעו את הלב. לחצר בית החולים „הרסה" לא יכלתי להכנס. עמתי בחוץ ומרחוק ראיתי את הנעשה שם. ראיתי רבנים, מורים, פקידי ממשלה גבוהים וראשי הסוכנות והועד הלאומי. שמעתי את ההספדים. המספדים דברו על אישיותו של אבינעם ז"ל, על כשרונותיו המצוינים ועל ערך עבודתו בשדה החנך העברי. אחרי שגמרו להספיד את הקדוש הונח ארונו על אחת המכוניות. הצעקות והבכיות בקעו את הלל האויר. המכוניות זו מטקוטן וזאתריהן קהל אדם רב.

כך לותה ירושלים את אחד מכניה-כוניה הנאמנים למנוחתו האחרונה.

שמואל קורקום (כתה ח"א)

ציון דיסנט (כתה ח"א)

קדושינו אבינעם ילין ז"ל

שוב נשפכו דמיו של איש יהודי יקר, של בן נאמן למולדת ישראל, דמיו של המפקח הממשלתי על כתי הספר העברים, אבינעם ילין ז"ל. ביום י"ט לחרש מרחשון הלכתי כדרכי לבית הספר וכדרכי ראיתי מודעות אבל על לוח המודעות. נגשתי וקראתי ונדהמתי: אבינעם ילין ז"ל. יד מרצח ערבי בצעה את הפשע האכזרי הזה ונגולה משורת העובדים הלאומיים העברים תלמיד חכם

צעיר שהקדיש את כחו לבית הספר העברי. כפוף ראש המשכתי את דרכי לבית הספר. כאתי רוח אבל היתה שרויה על בית ספרנו. המורים והתלמידים התהלכו בחצר מדכאים ורצוצים. צלצול עטום הודיע שעלינו להסתדר. מנהל בית הספר סר מרדכי אילן עלה על כסא ובעינים מלאות דמעות דבר על גדל האבדה שאבדה לעם היהודי ולכתי הספר היהודים בארץ. ככלותו את הספרו נכנסנו אכלים אל הכתות. שתי שעות הלמוד היו קשות היום סכל הימים. מתי לא נפנה כלל ללמודים. לבי בכה בקרבי. בעשר שעות נפסקו הלמודים ונשלחנו לבתינו. אך אני לא הלכתי הביתה, כי רציתי לחלק למנוח היקר את הכבוד האחרון. הלכתי לבית החולים „הרסה". אלפי האנשים שבאו אל הלויה השחירו את כל הרחוב הגדול, רחוב הנביאים. קול בכי קורע לב עלה ובקע מתוך חצר בית החולים. ראשון למספידים היה הרב הראשי הרה"ג יצחק אייזיק הלוי הרצוג. דבריו היוצאים מן הלב השפיעו על הקהל ובכי גדול פרץ מפי אלפי אנשים. אחריו הספידו סר יצחק בן צבי בשם הועד הלאומי והסוכנות. „אין אתה אבדת הפרט בלבד—אמר בכאב—אתה אבדת עם ההולך ליצור לעצמו מולדת בדרך העבודה הזעה ותקרבן".

מועזקים היו דברי הספרו של דוד המנוח, ר' יוסף מיוחס. כל מלה ומלה שיצאה מפיו היתה הבעת כאב נאמנה והיה בכחה להסס כל לב. אחרי סיום ההספדים הועלה ארון המת על אוטובוס והלויה החלה. קהל המלוים היה עצום. וכשהחל למפסק גשם הלכתי הביתה כלב שבור.

ס. רוזנר (כתה ח"ב)

חמישת הקדושים

בקר חרף. השמש אך זה יצאה מנרתיקה והיא שולחת את קרניה פז אל צוקי הסלעים אשר עם קרית ענבים. חמשה בחורים, חסונים ומלאי כח עלוטים, חברים לקבוצת „במעלה", יוצאים לעבודתם וכדי עבודתם על שכמם. פניהם מביעים שמחה ומרץ, לעבודה הם הולכים, לסוף כביש חדש בארץ. הנה קרבו למקום העבודה, לקחו בידיהם את כליהם ופתאם מטר כדורי סות הוטטר עליהם... כאותה שעה אברו לנו חמשה אחים צעירים,

אשר עלו ארצה ישראל לעבדה ולהחיותה משוממותה. מותם החריד את כל שדרות הישוב. ירושלים העברית קראה אל אכל. מודעות גדולות קראו לכל איש יהודי להשתתף בהלוויה חמשת קרבנותינו החדשים. שתי שעות אחרי הצהריים. המון רב נוהר אל בית החולים, הדסה אשר משם יובלו הנרצחים לבית עולמם. קהל האנשים עצום מספור. השעה שעת שלש וסחצה. הגויות הוצאו מחדר המתים לקול צעקותיהם ובכים של רכביות אנשים. הרבה נשים וילדים התעלפו. הרב הראשי לארץ ישראל ר' יצחק אייזיק הלוי הרצוג פותח את שורת ההספדים בטלים היורדות חדרי לב. "איה בני?" — פלחה זעקה מרה את הלל האויר. מבין שתי חומות האנשים פרצו איש ואשה וקנים, הוריו של אחד הנרצחים. האם בכחה המרווים. האב שלט כרוחו. למראה התמונה המזעזעת הזאת גברו הקולות והבכיות בקרב ההמון, אבל אפשר היה לקלט מלים מספר מדברי האב השכול בהספידו אה בני: "בני, ננאל את דמך, לא תהיה זאת גאלת דם. זאת תהיה גאלת הקרקע, גאלת העם והארץ, שלום לעפרך, בני". האחים הקדושים הונחו על סכוניות והלוויה זהה בינו לשתי חומות אדם. קול קינה נשא על שפתי כל האנשים. הבכיות קרעו שמים. הבכי גבר ביחוד בעת שעברה סכונית אחת מלאה חברים וחברות שבאו להפרד מעל חבריהם המסורים. דרך רחוב הנביאים נכנסה הלוויה לרחוב יפו והגיעה למחנה יהודה ומשם לקרית ענבים. אבל כבד מתאבל העם העברי על חמשת בניו שנפלו ביום אחד.

נוחו בשלום על משכבכם, אחים יקרים, לא ראשונים אתם בין קדושי המולדה ואף לא האחרונים כי גדולים הכלי הגאולה ואין ארץ ישראל נקנית אלא ביסורים ובקרבנות.

יעקב שניאורזון (כחה ז"א)

קבר החמישה

לזכר קדושי קרית ענבים הי"ד, שנפלו הלל ביום ה' כסלו תרצ"ח

הצבי ישראל, איך נפלו גבוריך?
שכל שכלת יעקב, איך נפלו מגניך?
שפכו דמם פמים בסביבות ירושלים.

אל דמי קד על דמינו אל השמים!

פה עמלים הרוז הארמה —

בדמי לבם הגועש הצועק: נקמה!

פה עדה הארץ שכורת הדמים

כי גבורי מוקדת נפלו הללים!

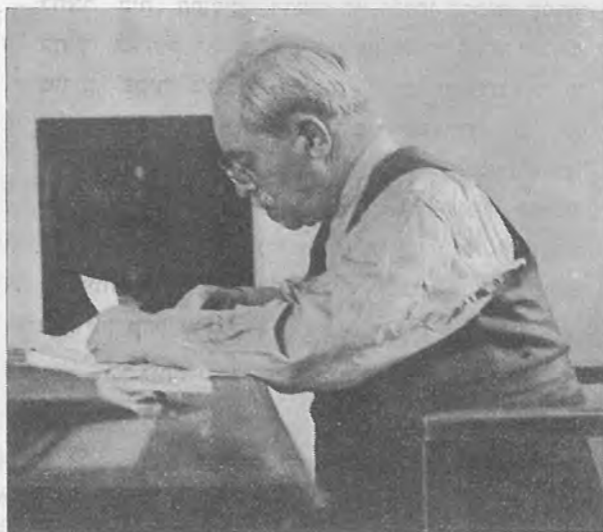
עוד משועים הקברים.

עוד לא זרו הפזעים,

הלך הוואב, עוד היגון מכאיב

מר יספד הקאם לקרפנות אל הקריב...

אבא של בית הספר העברי איננו!

ביום הששי, בכ"ט בכסלו, נחיתם בית הספר העברי שבארצנו. אביו הנאמן הר"ר יוסף לוריא מת עליו לפתע פתאום. ביום החמשי עוד ישב בחדר עבודתו וטרח ועמל, השתתף בישיבות שבהן דנו בעניני בית הספר. עד שעה מאוחרת בלינה עבד. אחר חזר לביתו ושכב לישון למנון אסוף כח לעבודתו הרבה הטחכה לו. שכב — ולא קם. בבקר מצאוהו מת. מיתתו החטופה הדאיכה לב רבים, כי אדם יקר ובעל נפש עדינה היה ובסמירות רבה עשה את מלאכת ד', את

מלאכת החנוך והתרכות בישראל. הר"ר יוסף לוריא היה אבא של בית הספר העברי ושל הילד העברי. בבית הספר העברי ראה את בית היוצר לנשמת האומה ובילד העברי ראה את תקות עמו ועתידו. על כן יקרו לו שניהם ועל כן הקדיש להם את כל ימיו.

בן ארבעים שנה היה בעלותו לארץ ישראל לשתף עצמו עם בניה ויוצריה, ושלישים שנה שקד על שכלול החנוך העברי והשבתו ויומם וליילה עבד עד כלות כחו, עד צאת נשמתו.

יהי זכרו שמור בלבנו ובלב ילדינו.

ס. ת.

אהרן אגסי ז"ל

תלמידנו היה. נולד בה' ניסן תרע"ג בירושלים. את ראשית חינוכו קבל ביבנאל ובבית ספרנו, תלמיד ער ועליו היום היה ונתחבב על כל מורי כתתו. גם בשאר מוסדות החנוך שהמשיך בהם את למודיו, בנימנסיה ובאוניברסיטה העברית, התבלט כתלמיד חשוב, בעל כשרונות מצוינים וכסודר ללמודיו ולמוריו, בשנים האחרונות נתפרסם כאחד המשופטים הותיקים בארץ. מת מיתה טראגית בראש השנה תרצ"ח. יהי זכרו ברוך.

מדברי חבריו

א.

לעלות למסדה! שם זה נחרת בסוחי עוד בשכתי על ספסל בית הספר בגולה, אגב קריאת הספור על גבורי מצדה שקטדו בגבורה וככבוד על החר הזה בפני

הרומאים. האין זו אנדה? לא! עוד מעט ואראה את המקום.

אחר שלש שעות נסיעה בסירה קרבנו לחוף. מרחוק נראה החר מתנשא בעצמות סבין הגבעות. חול, הרים, בקעות, סלעים—מדבר, שמש מלהטת כחנור. אך פנינו קדימה בצעד מהיר. הגענו לרגלי החר וישבנו להחליף כח. אנסי, מורה הדרך שלנו, מסביר ומכאר. התכוננו לסצב האסטרטגי, למחנות הרומאים סביב החר. עוד כל זה ברור ומדויק.

העליה התחילה מצדו הצפוני המערבי של החר, הלכנו בחוף נקי, ללא צל. הצטאון מענה, והמים במשורה. אך אנו מעפילים על החר. החברים התפזרו לאורך כל הקו. אחרים תעו בשבילים לא נכונים. רק חלק קטן נכנע ונשאר למטה.

הדרך רחוקה ונדמה כי אין לה קץ. אחר שלש שעות טיגעות סניעים הראשונים אל פסגת החר. כאן אנו נעצרים, כי אין לעלות על הסבצר בלא חבלים חכינו ער התאסף כל המעפילים. בשעה שלש עלה אחד החברים ולמנתו חבל וקשר את קצחו לאבני החורבות. התחלנו לעלות. כשהגענו למעלה נשמנו לרוחה את אויר ההרים.

אנסי, שזו לא הפעם הראשונה לחייתו כאן, הסביר בקצרה את כל הנקודות. הנה: מגדלים, סבצרים, חומה, ברכת מים. קרא קמע ממלחמות היהודים ליוסף פלויוס. נחנו קצת. אפסו הכוחות ומים כבר לא היו. נדרזנו לרדת, כשאנו נאחזים בכל כוחנו בחבלים. אנסי נשאר האחרון על החומה כי עליו להתיר את החבל. והנה נפגשנו. עברנו את הסבצר בוחילה ובשלום. אך גורלו של אנסי הדיך אותו לדרך אחרת. לפתע התגלגל מן הקיר ללא הגה ונפל על הסלע...

מדוכאים בגופנו וכרוחנו ורדנו אליו. אך הוא כבר אבד.

בדרך לא דרך, בשבילים מסוכנים, ללא מים, נשאנו את הגויה היקרה. רק לאחר שעה וחצי באו לקראתנו החברים שירדו ראשונים. כשהגיעה הידיעה לחוף יצאו לקראתנו קבוצות קבוצות לעזרת. אחרים תעו בדרך, אחרים חזרו מאפס כחות. לילה מתקרב ובא, אפלה וחשכה מסביב ואנו תועים עם הגויה בחשך, עד שהודלקה מדורה על החוף להורות דרך לתועים.

בשעה מאוחרת הפלגנו עם הסירה הביתה... אייוק

ב.

אבל כבר הוא לחבריו, חבריו של, אהרן, חבריו של, אגסי, לעבודה ולשמירה, לשאיפות וללמודים. ומרוכים הם, כי הורתו ולידתו בירושלים היתה, את חנוכו קבל ביכנאל שבגליל וכבית הספר, "תחכמוני" שבירושלים ואת סותו מצא בדרום.

אבל הוא להוריו השכולים, לארבע אחיותיו ושני אחיו חקמנים, שבענים הרב היה להם למשיב נפש ולמקור תקוה ונחומים.

אבל למוריו, מביה"ס העממי, עד הגימנסיה ועד האוניברסיטה, אשר הכירו בו תמיד טוב, חכם ושנון בעל הפישה טהירה ועמוקה, ואהבת-נפש אהבוהו.

אבל כבר הוא לחברה אשר בה עבד בשלש ארבע שנות חייו האחרונות בארץ בכשרון, כאמונה ובמסירות לטובת.

שומט בארץ לארכה ולרחבה, לבן ראש החרטום הקר ועד לקצות הדרום היוקדים והלוהטים. גם הירדן לא היה לו גבול, כי הרכה לבקר בעבד הירדן מזרתה, אשר אהב לשוטט בכל פנות ארצנו מערבה. רוחו היה עשוי לבלי חת. ומקומות אשר רגל יהודי לא עברה בהם זה אלפיים שנה דרך בהם.

כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו. כי בלידה שהוכילו את אהרן אגסי למנוחתו האחרונה הובילו גם את הרב אלעזר הכהן גרשטין לבית עולמו. זה הלך לכותל, מעוז הקדושה; וזה למצדה, מבצר הגבורה. ושניהם קרבנותיה המהורים של המולדת היו, לא תאותר-בצע, לא חשכונות של רווחים, משכו את שני אלה למקומותיהם הגורליים. כי אין מספרים באבני הקודש ובעפרות חול הישימון. אותם טשכה אש הקודש, שלהבת הגבורה. ואם יש עוד צורך בהכרזה נוספת, הנה באו שני קרבנות אלה והכריו, כי מעולם לא וותרנו על הכותל ולעולם לא נוותר על מצדה.

חבר

יהודה לרמן (כתה ז"כ)

בְּלִיל בְּלִהוֹת

הלילה הגיע. השכונה הקטנה שבקצה ירושלים שקעה בתרדמת חזקה, והירת החור יצק עליה את אורו הנוגה.

אחרי חלוקת המסמרות יצאו אנשי השכונה לשמירה.

השומרים התפזרו, איש איש אל מקומו אשר נקבע לו מטעם ועד השכונה. אחד הנפירים, בחור צעיר וגבה קומה, שמע קול תנועה חשודה. נרמה לו שמאחורי אחד הסלעים זו דכר-מה. מיד הסיר את הרכה מעל שכמו והכין עצמו לפעלה. פתאם נשמעה נביחת כלב זקן ואחריה יריה. כן רגע ככה החשמל בשכונה. אחרי היריה הראשונה חזרו ונשנו הירוות. הגפיר ענה שתי יריות תחת יריה אחת. השכונה הקטנה והשאננה החרדה כלה. התושבים, אנשי עמל כרכם, שישנו על משכבותם עיפים ורצוצים מעבודה יום, התעוררו ושאלו: שוב התחילו המרצחים את משחקם האיום? האנשים ירדו מעל מטותיהם כשהם מפהקים וחיש מהר לבשו את בגדיהם והשתפחו על הארץ.

טליה הקטנה, בת שש, נרדה בת שש שנים, רעדה לקול הירוות ופרצה בככי חזק. אמה נסתה לשרדה שתפסיק את בכיה, כי זה שבועות מספר שהיא חולה במחלת השעלת ומדי תככה ותגבר שעולה. אך ככל אשר תתחנן האם אל כתה שתחדל מביכות, כן תתעקש הקטנה ותילל טרה.

כבית אשר ליד ביתנו גרה משפחה אחת. בעל הבית לן בלידה זה בעיר, כי פועל לילה הוא. נשאר רק אשתו וחמשת ילדיו. כאשר שמעה האשה את קול הירוות תקפה טרוף של פחד, העירה את ילדיה משנתם ופקדה עליהם להשתמח על הרצפה. הילדים נשמעו לה והנה - אסון. צעיר הילדים השחמט והנה קרב אליו עקרב והטיל בו את ארסו. המסכן התחיל צוח בקול-קולות, אמו חבשה את פצעו בתחבשת חמה, אך הכל לשוא! הילד גועה בככי וצועק: כואב, כואב, שורף. ראתה האם שכל רפואותיה לא הועילו התחילה אף היא לביכות ואחריה כל בניה. המרצחים שומעים בינתיים מאין באות הצעקות והתחילו מכוונים שמה את רוביהם. חלוק הירוות שבין הנפירים והמרצחים נמשך כל הלילה וההרים המכתרים את השכונה קלטו הטון כדורים. רק עם נצנוץ השחר נעלמו פראי האדם והתושבים, אשר שנת-מנוחתם נטרפה עליהם, נכנסו שוב אל מטותיהם החמות, התכסו בשמיכות ונסו להרדם לשעה קלה.

יעקב קורקום (כתה ז"כ)

בְּעֶרְבַּי "עֶצֶר"

לפנות ערב. אני יושב לי להנאתי על מרפסת ביתנו וקורא ספור מענין. קרני השמש האחרונות מפוזרות על פני פרחי הגנה ולאורן אני מוסיף וקורא בספר באמוץ כל כח ראיתי. הספור מושך את הלב ומרתק אליו ואיני רוצה להפסיקו באמצע, אך על כרחי אני סוגר את הספר. הכדור האדום שבקצה המערכ נעלם אפ

אמ. עוד רגע - ואיננו. השכה ירדה פתאם על הארץ. שעון העיר צלצל שש פעמים. שעת הכניסה הביתה הגיעה. בצהרים הדבקו מטעם השלמונות מודעות המכריוות על עצר משש שעות אחר הצהרים. בוסן האחרון רבו בירושלים מקרי רצה. מרצחים סבין העם הערבי יורים

מסארב על יהודים שקטים ההולכים לחומם והורגים בהם. העצר בא למעט מעשי רצח. הרחוב מחרוקן והולך. אנשים ונשים וילדים ממהרים להכנס לביתם. הנה רץ אדם דחוף ומבוהל ותחת כית שחיו חיק. ודאי טורה הוא או פקיד שהתעכב בעבודתו. והנה בחורה אצה להגיע לביתה כטרם ירגיש בה השומר. שוטרים יהודים ואנגלים מהלכים ברחובות השוממים ומשניחים בעין פקוחה. והנה נתפש בחור אחד. הם שואלים למכת הליכתו ברחוב והוא מתחנן אליהם שיניחוהו ללכת לביתו. מבית הרופא הוא בא. השוטרים הטובים רחמו עליו והניחוהו, אך זרוהו להרחיב במקצת את צעדיו.

העצר טרגש ככל. אני נכנס הביתה והשעמום בו ככד ומרגיז. בערכים כתקונם רגיל אני בשעה זו לטיל ברחוב ולשחק עם חברים, אך גזרת העצר כולאת את האנשים בכתייהם. טוב ששכנים אחדים נכנסו עכשו אלינו ומתחלת שיחה על מצבנו בארצנו ועל חסר בטחון בה. שכן אחד מדבר על המשבר הכלכלי בתל אביב ובירושלים.

העוצר מביא הפסד רב לאנשים. בתי הקפה סובלים. סובלים גם בתי הקולנוע והתיאטראות. אני יוצא אל המרפסת ומשקיף על הרחובות העוזבים. אפילו אדם אחד אינו נראה ברחוב. פעם בפעם עובר שומר או גפיר. פתאם נשמעת יריה חזקה. נרמה, כאלו מסקום

לפנות ערב. אני יושב לי להנאתי על מרפסת ביתנו וקורא ספור מענין. קרני השמש האחרונות מפוזרות על פני פרחי הגנה ולאורן אני מוסיף וקורא בספר באמוץ כל כח ראיתי. הספור מושך את הלב ומרתק אליו ואיני רוצה להפסיקו באמצע, אך על כרחי אני סוגר את הספר. הכדור האדום שבקצה המערכ נעלם אפ

אמ. עוד רגע - ואיננו. השכה ירדה פתאם על הארץ. שעון העיר צלצל שש פעמים. שעת הכניסה הביתה הגיעה. בצהרים הדבקו מטעם השלמונות מודעות המכריוות על עצר משש שעות אחר הצהרים. בוסן האחרון רבו בירושלים מקרי רצה. מרצחים סבין העם הערבי יורים

מסארב על יהודים שקטים ההולכים לחומם והורגים בהם. העצר בא למעט מעשי רצח. הרחוב מחרוקן והולך. אנשים ונשים וילדים ממהרים להכנס לביתם. הנה רץ אדם דחוף ומבוהל ותחת כית שחיו חיק. ודאי טורה הוא או פקיד שהתעכב בעבודתו. והנה בחורה אצה להגיע לביתה כטרם ירגיש בה השומר. שוטרים יהודים ואנגלים מהלכים ברחובות השוממים ומשניחים בעין פקוחה. והנה נתפש בחור אחד. הם שואלים למכת הליכתו ברחוב והוא מתחנן אליהם שיניחוהו ללכת לביתו. מבית הרופא הוא בא. השוטרים הטובים רחמו עליו והניחוהו, אך זרוהו להרחיב במקצת את צעדיו.

העצר טרגש ככל. אני נכנס הביתה והשעמום בו ככד ומרגיז. בערכים כתקונם רגיל אני בשעה זו לטיל ברחוב ולשחק עם חברים, אך גזרת העצר כולאת את האנשים בכתייהם. טוב ששכנים אחדים נכנסו עכשו אלינו ומתחלת שיחה על מצבנו בארצנו ועל חסר בטחון בה. שכן אחד מדבר על המשבר הכלכלי בתל אביב ובירושלים.

העוצר מביא הפסד רב לאנשים. בתי הקפה סובלים. סובלים גם בתי הקולנוע והתיאטראות. אני יוצא אל המרפסת ומשקיף על הרחובות העוזבים. אפילו אדם אחד אינו נראה ברחוב. פעם בפעם עובר שומר או גפיר. פתאם נשמעת יריה חזקה. נרמה, כאלו מסקום

קרוב סאד ירו. מי יודע את חיי מי קפדה היריה הארורה הזאת. מי יתן ולא יפגע חלילה הכדור ביהודי. הלעולם ישפך דמנו? פתאם עולה באזני קול קריאת השומר האנגלי הפוקד על היושבים על הגזוזטאות ועל המרפסות להכנסם לבתייהם. מה לעשות? באין ברירה אני נכנע לפקודתו ונכנסם הביתה, כדי להשתעמם שם.

זאב גולדשטיין (כתה ז"כ)

מָסַע לְאִירוּפָּה

(רשמי טיול)

מתנה להורי היקרים הלה ונחום

א

הַקְּדֵמָה

בבחלת הקיץ בשרוני חורי כי מתכוננים אנו לנסיעה ארוכה לחוץ לארץ. שמחתי, כמובן, מאד לשמע הבשורה הזאת ומנתי מספר לימים שנוותרו לנסיעתנו. אמר אמרתי כלכי: האח! בעוד חדש ימים אראה דברים נפלאים ואבקר את התערוכה הבינלאומית שבפרים. נשאר שבויעים לנסיעה ובקצר רוח רצייתי שהימים יחלפו מהר.

סוף סוף באו ימי החופש. נסגר בית הספר. הלמודים פסקו. מיד התחלנו לסדר את חפצינו וכיום השלישי, הוא י"ב באב, נסענו לחיפה. שם לנו וכיום הרביעי, בשעה 4 אחד הצהרים, באנו לנמל חיפה. מיד לקחו את חפצינו בכדי להסיעם אל האניה "פטריה". האניה באה מבירות ועגנה באמצע הנמל. קרבנו אליה בסירת-קיטור. סירת הקיטור ענינה אותי מאד. בתבניתה ובמכונותיה הרי היא דומה לאניה, אך כלום יש להשוותה לאניה גדולה? הסירה הגיעה ועלינו לאניה. עתה הרגשתי את ההבדל הגדול שבניה ובין הסירה. לאט לאט התרחקנו מחיפה. יצאנו דרך שער הנמל ולכסוף נעלמה העיר סעינינו.

ב

בְּאֵינָה

כשעלינו לאניה החלה השמש שוקעת. הראו לנו את האנו. שמנו בו את חפצינו והלכנו לאכל. אחרי האכל עליתי על משכבי וישנתי את שנתי הראשונה בלב הים בסנוחה. למחרת חלינו, אני ועוד נוסעים רבים,

במחלת הים. אף-על-פי שהים היה שקט בכל זאת מלטלו הכחות האדירים שמתחת לים את האניה בכל כחם. את ארוחת הבקר הקאתי טיר אחרי שאכלתיה וככל זאת קראו לי, החולה הכריא. על ארוחת הצהרים וחרתי, שכן חשבתי: הן בין כך ובין כך אקיא את האכל ולמה לי איפא להוגיע את פי ושני חנם? בצהרים הגענו לאלכסנדריה, היא עיר הנמל הכזרית. לפני שנתיים נסעתי לאלכסנדריה דרך קהיר, ושםחתי שכאנו אליה הפעם דרך הים. ירדנו מהאניה וסובכנו בעיר ואחר חזרנו אל האניה. כעבור שעה קלה עזבנו את אלכסנדריה מאחורינו ואנו שוב בלב הים. הים שקט. הנוסעים הרגישו את עצמם יפה. בדרך פגשנו באניה. כל הנוסעים חטפו משקפות והסתכלו בה עד אשר נעלמה לאט לאט מעינינו. אחר-הצהרים עברנו את אי כרחים. משם עברנו את מצר קסינה. כל הנוסעים חכו בקצר רוח לשעה שמנה אשד בה נעבר את סְטְרוֹפֶלִי, זה הר הגעש שהתפרץ טהים ועד היום הוא פועל. עוד מרחוק ראינו כבר את העשן המאדים היוצא מחר זה. האניה הקיפה את ההר וראינו היטב את הלכה המתפרצת. מצד אחד של ההר, שבה אין הלכה זורמת נראו כתי דיגים קטנים. במקרה התפרצות הלכה עומדות ומוכנות להם סירות והדיגים יכולים לברח ולהטלט על נפשם. ליד סטרומבולי רבים הדגים. הדיגים שולחים את סחורתם לאיטליה ובה הם מוצאים את פרנסתם. כשהתרחקנו מסטרומבולי ראינו עוד את הלכה הפורצת ואת האורות של כתי הדיגים. למחרת פגשנו בעור שתי אניות. בשעה 4 עברנו את מצר בוניפסיו הנקרא על שם נפוליון בונפרט קיסר צרפת האדיר, יליד קורסיקה. מצר בונפסיו שוכן בין סרדיניה וקורסיקה. שכחנו לישון בשעה מוקדמת, כי בשבע שעות בבקר היינו צריכים להגיע לטרסיל. בקוטנו ראינו לפנינו את יבשת טרסיל.

יום בְּמֶרְסִיל

ירדנו מהאניה יחר עם שבעה יהודים והכאנו את חפצינו לבית המכס. שם שארו אותנו אם יש לכל אחד טאתנו למעלה טמאה סיגרות? הכל ענו, כמובן, לא. מהנמל נסענו לתחנת הרכבת. קבלנו פתקת פקדון והשארנו שם את החפצים עד הערב. החלטנו לבקר בטרסיל עד צאת הרכבת לפריז. איש אחד היה אתנו ושמו עזרא. הוא היה פעם כמרסיל ועכשיו שמש לנו כטורה דרך. ראשית לקח אותנו לכנסיה נוצרית אחת

מהסירה נסענו ברכבת לפריס.

בְּפָרִיס

כשהתעוררתי היינו קרובים כבר לפריס. בני משפחתנו חכו לנו בתחנה. הרכבת הגיעה. הם לקחו אותנו לביתם שכרחוב היהודים. כעבור שעות אחדות יצאנו לבקר בעיר. ראשית הלכנו לכסטייליה אשר שמשה לפנינו בית כלא. עונה בנוי שם לזכרם של המהפכנים, שמרדו בשלטון האכזרי, מגדל מוצק וכלו נחשת וגבהו מגיע ל-120 מטר. כראש המגדל מתנוסס מלאך בעל כנפים זכות. מלאך זך זה מסמל את הדרור. רשם כביר עשה עלי טראה פריס מראש המגדל. משם הלכנו אל הכנסיה נוטרדם דה פרי. עברנו את הנחל פְּנָה. כנסיה זו נבנתה לפני 500 שנה. דורות רבים עברו מזמן הבניה לכן דומה היא כעמופת שחורים. שקט שרר בכנסיה, רק פעם פעם נשמע קול עוגב חרישי. ראינו שם את המתנות אשר שם שם נפוליון הראשון קיסר צרפת. למחרת בקרנו במוזיאום לוג'ר. תחלה נכנסנו לאולם החמונות. שם ראינו את החמונה „סֶנְהֶ לִיֶּנָה" של הציר האיטלקי הגדול לְיֹאֲנֶרְדוֹ דִי וִינְצִי וְלֶכֶל המסתכל בה נדמה שהיא מסתכלת בו. נכנסנו לאולם ההיסטוריה היווניה. ראינו את פסלי יון הקדמונים. בין הפסלים מענינים ביחוד פסליהם של פיתגורס ומוקרטס, גדולי חכמי יון ופסלים של לְאֹקוֹן, כהן אפולו, ושני בניו אשר נענשו על אשר לא נתנו לסוס העץ להכנס לטרויה. עושים רשם הנחשים הכרוכים על צואריהם של אלה. באולם ההיסטוריה המצרית ראינו טומיות,

פסלי מצרים, כתב החרטמים, כלי חרס ישנים ושאר טעשי אמנות מצריים. משם הלכנו לקברו של החייל האלמוני המוקף זרים. למחרת הלכנו לתערוכה. שם בלינו את כל היום. תחלה סרנו לביתן העברי, בא כח מולדתנו. צר היה לנו לראות בדלותו של הביתן הזה. אולי יש להאשים את מסדרי הביתן או את בעלי כתי החרושת שבארצנו שלא שלחו את תוצרתם לתערוכה. מלבד תוצרת כתי החרושת „שמן", „גשר" ו„כרמל מזרחי" ועבודת התימנים כארץ אין בביתן כלום. כלום זוהי כל תוצרתנו העברית? בהודמנות זו היינו צריכים להפגין את מיטב סחורתנו, למען ידעו עמי העולם כמה טרץ הננו משקיעים כארץ. בקרנו בכיתנים לוקסמבורג, נורבניה, רוסיה, גרמניה, דומניה, בלגיה. בביתן הנורבגי ראינו אַקְנֶרִיוֹם נפלא של דגים אשר הנורבגים הביאוהו מארצם השוכנת בצפון אירופה. משם הלכנו לסגרש השעשועים הסמוך לתערוכה ושעשענו את נפשנו. בערב זרקו רקטות-צבעונין באוויר, שהרהיבו את העין ביפין. לסחרתו סרנו למוזיאון קלוגי שבו נמצאים כלים עתיקים וספרים מימי הבינים. ביניהם ראינו גם ספרי תורה כתובים עברית ומנורה בעלת שבעה קנים. משם הלכנו למוזיאון ג'רין וראינו בו אנשים עשויים שעוה. אנשים חילים, אנשים בתיאטרון, סלך אנגליה, סטין, מוסליני והיטלר ונהמה כאלו חיים הם. ישבתי על ספסל שכאמצע האולם ובדרכי פגעתי באיש הקורא בעתון. בקשתי סליחה ומה השתוטטתי כשנוכחתי שאיש זה עשוי שעוה! הרי זה מעשה אמנות עד להפליא! עלינו לחדר הנקרא „אלף לילה ולילה" וילא עמי לספר את כל הזר האגדי שנתגלה לעיני. משם הלכנו לבית הנכאות הנקרא בצרפתית: „הוטל דה אינולרשי", זהו בנין בן שלש קומות המלא נשק מכל המינים, נשק קר וחם, לטן המאה השתים עשרה ועד ימינו אלה. עלינו לקומה השניה וראינו שם תמונות מזמן המלחמה ובגדיו של מצביא שנהרג בזמן המלחמה. על אוירון אחד ראינו כתבת זו: „אירון זה הפיל 19 אירונים גרמנים במלחמת העולם". אחר עברנו לקברם של נפוליון ושני אחיו. ארונו של נפוליון עשוי שיש חום. את הקבר מקשמים צרפתים שקראתי את ספריהם. בקרנו בנרמל מקום ארמונם של מלכי צרפת בעבר. הגנים שם ענקיים. החדרים מקשמים כשטיחים נהדרים הנקראים „גובלנים" שצירי צרפת ואיטליה שלחום למלך בכדי לקשט את

חדריו. כאחד האולמים ראינו את השלחן אשר עליו חתמו את ברית השלום בין האומות אחרי מלחמת העולם. ביום האחרון בקרנו שוב בתערוכה וראינו עוד ביתנים שלא הספקנו לראותם בתחלה. עלינו גם על מגדל עֶפֶל, שנבנה 311 מטר. כחדש ימים עשינו כפרים. אין לבחד: יפה והרורה עיר-עולם זו, אך כאין וכאפס היא לעומת ירושלים עיר נביאנו וחזונו. התענגתי אמנם על עשרה של פריס, אך לבי נמשך לעיר מולדתו לירושלים עיר קדשנו. גענועי עליה גכרו ובקצר רוח הכיתי ליום בו אשוב אליה.

והיום הזה בא.

ביום התשיעי לחדש אלול נפרדנו מעל קרובינו. צער הפרידה מהם היה גדול. בכינו וברכנו זה את זה; להתראות בקרוב! אני ואבי הוספנו ואמרנו להם: „עליכם לעלות אל מולדתכם האמתית לא רק לשם טיול, אלא להחישב בה ישיבה של קבע. ארץ ישראל תקבלכם בזרועות פתוחות כשם שהיא מקבלת כל איש יהודי השב אליה".

ספרים נסענו לטרסיל והפלגנו באניה בים. בדרכי חזרה לא ארעו לנו מאורעות מיוחדים במינם שכדאי לספר עליהם. ספרתי את הרגעים, כי השתוקקתי להיות כבר בארצי, בכיתי. כשהתקרבו לנמל חיפה חיתה רוחי שוב נשחתי אל קרבי את אויר הארץ החביב עלי. עלינו על היבשה ונסענו ברכבת ירושלימה וכעבור שעות מספר קבלה עיר הקדש את בניה שהתגעגעו עליה גענועים עזים.

ישראל ליטראי (כתה ז"ב)

„הַבְּחַ"

(זכרונות מימי הילדות)

לפני שש שנים באה לעירנו זמושץ שכפולניה, הקבוצה הספורטיבית „הכח". הייתי אז עדיין ילד קטן, ילד-החדר, ולא ידעתי „כח" זה מה הוא. ספרו לי שמקומו בוניה ושרגל ציוני לו. ימים מספר לפני כואו התחילו הכל סדכרים עליו ומקלסים אותו. ובפעם הראשונה שמעתי את המלים: כדורגל, גול, התחרות, שער. חשכתי שה„כח" אינו אלא שמו של אדם אחד מיוחס, תקף, ארון. ספי חברי שמעתי שלהאדון „הכח" מגרש גדול בוניה, הגדול כמגרשי העיר ושהוא נוסע אל כל ארצות העולם ומנצח גוים.

באותו זמן למדתי ב„חדר" בתנך על מלחמות דוד עם גלית הפלשתי. תארתי לעצמי את האדון „הכח

כמלך דוד היוצא בראש גבורי ישראל למלחמה בשער, השתוקקתי תשוקה גדולה לראות את הארון הגבור הזה כשהוא נלחם עם הגוים שבקירנו ולזקק אותם בשכי. אולם לא יכלתי לעזוב את ה"חדר" וללכת להקביל את פניו בתחנת הרכבת. בערב בשוכי סהחדר, עברתי על יד המלון שבו החאכסן, ורציתי להכנס פנימה ולראותו, אך השוער לא הרשני. בחוצות הודבקו טודעות גדולות בצבע כחול-לבן המודיעות על המלחמה שתתקיים במחרת בשעה שלש, במגרש הצבא, בין אלוף וינה, הכח" ובין נבחרת פולנית.

למחרת אחרי הצהרים רצתי כמובן מה"חדר" למגרש הצבא. היה שם המון רב, יהודים וגם גוים וכלם נדחקו לכניסה. פגשתי את חברי והם ספרו לי שאין נותנים להכנס כלל כרטיס, והכרטיס מחירו זהוב אחד.

— ובכן, מה לעשות?—שאלתי את אחד מחברי. — בוא אחי — ענה לי זה — אנו הולכים לבית דודי הגר בקומה השניה מול מגרש הצבא, ומשם נוכל לראות את כל ההתחרות.

כשעלינו למעלה אל הגוזומטה התחיל הקרב. למטה ראיתי מגרש גדול המלא אנשים וכאמצע מקום ריק. שם רצו הנה ושוב בחורים הלבושים לבוש משונה מאד. לא הכינתי שום דבר מהנעשה לפניי והנה נשמע פתאום רעש של מחיאות כפים סוערות וקריאות "הירד". גם חברי התחיל קורא:

—הראית? הכח", הרכיב" גול.

—איזה גול? איפה הוא הארון, הכח"? את מי הכח?—פניתי לחברי.

חברי התחיל צוחק לי ואמר שעודני קטן ואינני מבין מה זה ספורט. אחר הסביר לי הכל ואני תפסתי את כל "החור" הגדולה הזאת. לאט לאט התחלתי להבחין בין הבחורים הלבושים חולצות כחולות שהם נושאי כליו של "הכח" ובין חילות הנבחרת הפולנית הלבושים חולצות אדומות. לסוף נראה גם הכדור כשהוא עף ממקום למקום. כמה פעמים הודיעו מחיאות הכפים על גול נוסף ל"הכח" ופתאום התמלא המקום הריק אנשים. אנשי "הכח" והנבחרת הפולנית נעלמו ונשמעו קריאות, הירד".

—מה קרה פה? — שאלתי

— לא כלום! — ענה חברי—זהו הסוף; הכוח" נצח ב-60, את הגוים. ומה אתה אומר על זה?

— כן ראיתי — עניתי — אבל איפה הם שבויי המלחמה?
— אך קטן אתה ולא תדע — אמר חברי — בוא ונג'ך ל"חדר", אך משחק היה.
ואני בלכתי לחדר אמרתי בלבי: הכל, שרק משחק היה זה...

יצחק שמעוני (כתה ז"ב)

חֶלְקַת הָאָרֶץ

טורנו הציעו לתלמידי כתתנו לכתב חבור על שאלת חלוקת הארץ. הוא לא רצה להגיד לנו את דעתו הוא כשאלה זו, כדי שלא נשפע מדבריו ובקשנו שנביע בחבור את דעתנו הפכה ושנהיה גלויים לפניו. אני עודני נער צעיר וחלילה לי מיעק עצות לגדולי עמנו כשאלה כה חשובה ומסובכת, אולם אשחרל לרשם כאן את מחשבותי בענין זה:

מכל ארצות חבל ארץ ישראל היא הארץ היחידה והאחת שלה אנו יכולים לקרא בפה מלא ובצדק "ארץ אבותינו". אין לך פנה כארץ, ותהיה גם הנדחת ביותר, שאין זכרונות העבר הרחוק שלנו קשורים בה. פה נוצר ספר הספרים שלנו, פה מלכו מלכינו ופה נשאו נביאינו וחזינו את משאם על גוי ומסלכה. במשך אלפים שנה שטר העם העברי את קשריו לארץ. הזכירה בתפלותיו תמיד והתגעגע עליה בכל לבבו. הזכרונות על ארץ ישראל היו שכיב התקוה לחיי חרות. למראשותי הנפטרם שמים בקבריהם קמץ עפר הארץ הקדושה. לפני כעשרים שנה נתנה לעמנו האפשרות לחזור אל מולדתו, להאחו בה ולרשתה. במשך תקופה זו נכנו בה על ידי עמנו כפרים רבים, נטעו פרחים וכרמים, נורעו שדות, נבנו ערים, חוקמו בתי חרשת, נסולו דרכים ובכל אלה מצאו להם עבודה ומחיה אלפי עולים ועולות יהודים שבאו מכל חפוצות הגולה. בכל אזורי הארץ נוסדו ישובים חדשים. והנה עתה באים ומציעים: אל תתפסטו על פני כל הארץ! ראו, הקצבנו לכם חבל אחד, רק בו תשלטו וכל יתר חבלי הארץ יהיו לערבים לצמיתות". אי אפשר להסכים בלב שלם להצעה זו, כי כמה עדיף חבל זה מתכלים אחרים של ארצנו ואין נסכים לותר על חלק ממולדתנו שעליה לא ותרנו אבותינו במשך אלפי שנים. נראה לי ברור, כי לא ימצא אף ילד יהודי שיסכים לותר על מולדתו, כשם שאינו יכול לותר על אמו. אולם מפי המבוגרים אני שומע, כי במצב הפרוע כיום נשקפת

סכנה שאם לא נסכים לחלוקת הארץ נוכרח להשאר בה מעוט תחת מטשלה ערבית. ומשתי רעות יש לבחור בפחות רעה. ולכן עלינו להתרכז בחלק שינתן לנו, לאספ כה, להתכבד בו ואחר כך מתוך הסבצר הזה שנקים לנו נשפך את ממשלתנו על כל ארץ ישראל, כדבר הזה קרה גם בימי יהושע בן נון וגם בימי העליה מבל. קשה לי להחליט מה היא הדרך הנכונה ביותר אולם רואה אני כי ישנם חלוקי דעות בין מנהיגינו רק בנוגע לדרכים הטובלות למטרתנו, אולם כלנו שואפים לארץ ישראל שלמה, גדולה ומעובדת על ידי בניה ואני מאמין כי נגאל במהרה וכימינו.

יוסף קרטר (כתה ז"ב)

חֶלְקַת הָאָרֶץ

כאשר קראתי את הצעת הועדה המלכותית, לחלק את ארצנו בין היהודים והערבים נדהמתי ממש. לא האמנתי פשוט למראה עיני. לנו יש ארץ אחת שלמה ושמה ארץ ישראל ואסור לנתחה לנתחים, אם תצא החלוקה חס וחלילה לפעל, מה יהיה גורלם של מליוני אחינו הנמקים בארצות הגולה בקרב צוררי היהודים? הלא תקוחם היחידה בעינים היא ארץ ישראל ולמי הרשות לגזל מהם את נחמתם האחרונה? הן להעלות את כלם ארצה אי אפשר יהיה, כי קטנה מאד תהיה המדינה העברית.

והמקומות הקדושים, המקודשים על ישראל מה יהא עליהם? בכל שנה קוראים אנו כליל הסדר קריאת תקוה: "לשנה הבאה בירושלים", הנוכל לותר על ירושלים עיר תפארתנו? לפי הצעת הועדה המלכותית תוצאנה מהמדינה היהודית כל הערים אשר רק לשמט שטן בלבד יתרגש הלב העברי: ירושלים, עיר אלהינו, חברון, עיר האבות ובירתנו הראשונה, בית לחם עיר מולדתו של נעים זמירות ישראל דוד מלכנו. ומי יהודי ויותר על הכתל הסערבי ועל קבר רחל אמנו?

אסור לקרע את מולדתנו קרעים קרעים. מולדת היא כאמא שלנו וכשם שהבן לא יתן לגזל ממנו את אמו, כך אין להרשות לגזל מעם ישראל את החלק הגדול ביותר מארצו. אסור לנו להסכים להצעה הזאת, ועל העם העברי להשיב את תשובתו האחת: לא ולא!

הַנְּתוּחַ

באחד מימי החפש הביאנו אבי אל רופא שורפא את רגלי, כי מילדותי צולע אני. פחד נפל עלי, כי ידעתי שרפוי זה יסב לי כאב. נכנסתי לחדר הרופא ושכבתי על שלחן גבה. עתה ידעתי כי יעשה לי נתוח

והתחלתי רועד. ילדים קטנים טישינים לפני הנתוח, אך אותי לא ישן הרופא. ודאי הגיד לו אבי שעליתי לכתה חי וכי אינני עוד קטן, תלאות רבות מצאוני בשעת הנתוח. הוריקה שנעשתה לי הכאיבה מאד. ביוחד גבר הכאב בשעה שעברה בכשרי סחט הנתוח. אחרי הגמר הנתוח גבסו את הרגל בגבס והחזירוני הביתה. כימים הראשונים חוק כאבי, אולם כעבור שבוע ימים הוטב לי במדה כזו, שיכלתי כבר להתהלך מעט. כעבור ששה שבועות הובאתי לרופא. הרופא קבלני כמכר טוב והוריד את הגבס. הוא למדני חרגילי התעמלות שונים. מאז הוטב לי בהרבה, אף על פי שעודני צולע קצת. אקוה לדי שישלח לי רפואה שלמה ורגלי תרפא סוף סוף.

נפתלי טפלי (כתה ז"א)

לְמוֹדִים וּמְשֻׁחָקִים

בית יפה ומועיל יש בירושלים—בית הכריאות" שבו. לדעתי, מתאים לו גם השם "בית הילדים" כי רב מבקריו הם ילדים. גם אני מבקריו יום יום ומבין שם את השעורים. מצאתי לי שם הסון חכרים, ילדים מכל בתי הספר. בשעה שתים אחר הצהרים אנו באים ל"בית הכריאות" ומכלים בו עד חמש שעות. שתי מורות מלמדות אותנו ועוזרות לנו להכין את השעורים. אחרי שאנו גומרים את למודנו הננו משחקים או עוסקים במלאכת יד. ילדים אחדים אוהבים לצר. גם קבוצה להתעמלות יש לנו. בוסן האחרון יסדנו לנו ספריה והמנהלת טחלקת ספרים. בשעה החסית אנו מסדרים את מחברותינו וספרינו ונפדרים מהמנהלה ומהמורות ושבים ילד ילד לביתו.

שלום זינגפר (כתה ז"ב)

גַּם אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְכַתֵּב!

(חברי חברינו הקטנים)

א.

הַמְדַרְכָּה וְהַקְבִּישׁ

פעם אחת חלמתי חלום ובחלומי יתגה הרבה שוטרים קוראים ומקרינים: חלקת הארץ! ליהודים תהיה המדרכה ולערבים — הקביש. ארץ הקביש יתה עשרה מטרם וארץ המדרכה רק מטר אחד. כאשר קמתי בבקר ראיתי יתגה היהודים

הולכים גם על המדרכה וגם על הפכיש
ושמחתי מאד.

שמואל טרופר (כתה ג"א)

ב.

נהייתי לדוד!

לפני שבועות אחדים נולד לאחי בן. לבתית
נקטו אבי ואמי. אבי הכמיחתי אמן לקחת גם אותי.
אבל בגלל המהומות פארק לא יביתי לנסע. קבלנו
מכתבים רבים מתל אביב מאחי. שבהם הוא מודיע
לנו כי המינוח גדל. קבלנו גם תמונות וראינו כי
התינוק יפה מאד. שמו נדעון. אם יהיה שקט פארק
יבוא אחי עם תינוקו אלינו לחג הפסח. אז אראה
את נדעון החביב ואשפח בו.

בנימן דבשני (כתה ג"א)

ג.

בשפיה

בשעות הראשונות לבואי לשפיה ראיתי שם
כמעט את כל ענפי המשק. ביחוד התענינתי בארנה
וברפת. אחרי שראיתי את כל הענפים הלכנו אל
המשרד לשלפן לאבא שהגענו בשלום. כעבור ימים
אחדים היו לי שם חברים רבים ושחקתי אתם.
מה נעים להיות בשפיה!

גוריאל מלצר (כתה ג"א)

ד.

יום הולדתי

באשר שבתתי ביום הששי מבית הספר, ראיתי
שאמא עסקה בהקנת מטעמים. שאלתי אותה: למי
המטעמים האלה? היא ענתה לי, שמחר יום הולדתי.
המלאנה לי שמונה שנים. שמחתי מאד והלכתי
להזמין את חברי אל התגינה. למחר באו חברי
וקרובי משפחתי. בחגיגה שרנו, הקדנו ודקלמנו
שירים ואכלנו מטעמים. אחר כך קבלתי מתנות
ואני הודיתי עליהן. האורחים נפרדו מהורי וברכו
אותם שיזכו לחג את חג בר מצוה שלי.

ישראל בק (כתה ג"ב)

ה.

רמת רחל

ביום אחר נסענו. אני ואבי לרמת רחל.
בתחלה נסענו לתלפיות ומשם הלכנו בהגל דרך
ארבה. עד שהגענו לרמת רחל. החבר של אבי
פגש אותנו וראה לנו את המשק. את ליל התרגילים
ואת רפת הפרות. אחר נשנו אל כלוב הפופים.
ראינו גם שפנים קטנים, איגלה ושני תרנגולי הדו.
הלכנו לבית הקברות וראינו קבר אחד והתבר ספר
לנו כי בו קבור פחור שעמד על המשמר ונהרג
על ידי הערבים. עמדנו דם לאות אכל. משם הכיא
אותנו החבר אל בנין המשק וברו אותנו במצות
ובתה. החבר הטוב העלה אותנו על הגג וראינו
מרחוק את בית לחם. את כל ירושלים ואת ים המלח.
אחר כך נפרדנו מן החבר בתודה ושגנו הביתה.

שמואל זמרו (כתה ג"ב)

ו.

פצצה

פעם שחקתי עם חברי ופתאם שמעתי קול
חזק מאד. נבהלתי וקראתי לאחותי. ראינו אש
נודלה. חברי אמר לי שאסור לצאת החוצה. אני
לא פחדתי והלכתי אל המקום שמשם נשמע הקול.
נש אלי בן דודי ואמר לי שערכי זרק פצצה
וברח. הייתי בטיח שיהיה מצב מיוחד ולא היה.

ברונר נחמיה (ג"ב)

בריאות התלמיד

נפש בריאה בנוף בריא
המוזנות המזויפים
בין כל פעולותיו הנאות והטועלות של בית
הבריאות בעירנו, יש ציין ביחוד את התערוכות
שסויד זה עורך לקהל פעם בפעם. בזמן האחרון שטענו
על תערוכה מיוחדת בסינה שערך, הלא היא תערוכת
הסוונות וזיופיהם. התערוכה הזאת טאלפת ומחנכת את
הצבור ומעוררת אותו לחוס על בריאותו או נכון יותר:
על חייו, ולכלתי ישום בפיו מאכלים מקלקלים. חובה על
כל אדם לדעת איך להסנע מאכילת מוזנות פסולים
ונפסודים. ותורה זו אנו לומדים בתערוכת בית הבריאות.

כשנפתחה התערוכה הלכנו, אנחנו חברי, אגודת הבריאות
שבכית ספרנו, לבקרה, להסתכל בטוצנים ולשמע באורים
בכדי לספר אחר כך לחברינו התלמידים מה שלמדנו.
עלינו במעלות הכנין היפה ונכנסנו אל האולמות הצרים
והארוכים שבהם הוצגו הטוצנים. הסתכלנו בהם והרכה
למדנו. ראינו טוצנים מסקומות-עבודה נקיים והיגיינים
ולעומתם טוצנים כלתי נקיים בהחלט. ההבדל ביניהם
ברור. היו לפני עינינו שתי מאפיות: מאפיה ישנה אשר
הלכך בה רב ומאפיה חדשה נקיה. כזו האחרונה
נעשית כל העבודה ככת החשמל וידי אדם אינן נוגעות
בה כמעט. לא צריך להיות חכם ביותר כדי להבין
שלחם הנאפה במאפיה חשמלית נקי מלִּפְתָּה של המאפיה
הישנה, שבה נוגעות ידי אנשים רבים בקמח ובכצק.
בולטת בתערוכה זו תוצרת בתי חרשת שונים, שבעליהם,
לשמחנתו, יהודים כלם, תנוכה" מוציאה לשוק חלב,
חטאה ונכינה נקיים בתכלית הנקיין. בית החרשת, שמן"
מיצר שמן זך ומזקק וגם הוא כלו על טהרת הנקיין
וההיגנה. ראינו מוזנות מזויפים אשר רק מראיהם בלבד
יעורר בחייה. מוזנות רעים אלה אינם נעשים טעצטם,
אלא בידי אנשים רודפי בצע הדואגים לכיסם ולא
לבריאות הצבור. חובה מוטלת עלינו, התלמידים, להשפיע
על הורינו שיקנו לנו אך ורק מזון טוב וטרי למען
נחיה בריאים בגופנו ויכל נוכל להתמסר ללמודים.
אביגדור רוסמן (כתה ח"א)

ספרים חדשים

עטים מספרים" תשע אגדות כתובות בידי יצחק
ספיבק, הוצאת "יבנה" תל אביב.
לפני שבועות מספר יצא לאור בצורה נאה
ומושבת את הלב, הספר "עמים מספרים" הכולל אגדות
סיניות וערביות. מתוך קריאה בספר זה יש בידינו היכלת
ללמד ולדעת את חייהם של עמים זרים הרחוקים מארצנו.
מכירים אנו את העם הסיני על מלכיו, מושליו, וגם על
המוך-העם שנאנה תחת ידי העריצים שדכאוהו עד עפר.
בעיקר מהבלטות כאן שתי אגדות השונות קצת בתכנון משאר
האגדות. האחת: "אנס-התכלת" מזכירה לנו את אנשי
סדום הרעים והחטאים ואת לוש, הצדיק והמלאך שבא
לראות מי איש צדיק ותנצל העדה בעבורו, אך המקום
חרב והפך לפלג מים שוטפים. האגדה השניה, "בשל
טפת-דבש" מראה לנו את חיי ההוי הערבי: מעשה
ברועה שבא לבקש דבש מאדוניו, וטפה אחת נפלה
ארצה. עטה העכבר אל השלל, בא התול וטרפו. עוד
הוא אומר ללקק את הדבש בא כלב והרגו. ראה הרועה

את כלבו בכך - והרגו. ראה את בעל הדבש אשר נרם
לשפך דם זה וימיתוהו. בא העם והמית את הרועה ותפרק
מלחמה בין אנשי העיר והרועים... והרם נשפך עד היום
הזה, בגלל טפת-דבש. האגדה, "ראי-הקסמים" מראה לנו
שאסור לגזול אשורו של אדם אפילו אם הוא טועה ויטוד
אשרו הוא דבר שבסכלות.

האגדה, "הנשם" דומה מאד למשחק הילדים, "סלפון
שבור". עד שעברה הפקודה מן הבוגדיהן, הוא המלך,
אל שר השוטרים קבלה צורה אחרת לגמרי. הבוגדיהן
התכוון לטובה אך עד שעברה הפקודה נהפכה לפקודת
רשע. יפה היא גם האגדה, "הבוגדיהן הטוב", הבוגדיהן
רצה לחקר אם אחד מנציכיו אדם ישר הוא ואם אמנם
שפע ברכה בארצו כמו שאמרו לו עבדיו. הוא התחפש
כמבקש נדבה אך התושבים נרשוהו בהרפה, כי הם עצמם
נאנחו תחת כבד המסים. כשבא לבית התפלה ראה את
כל העם מתפלל לאבדן נציבם האכזר. אך זקן אחד
התפלל: "אלהים! הארך ימי נציבנו", הנציב הראשון היה
רע - ויאבד. ויבוא נציב רשע גדול מהראשון ויאבד גם
הוא ברשעתו, ועתה בא נציב העולה ברשעתו על כל
אלה שקדמו לו ואם הוא יומת מי יודע אולי יבוא תחתיו
שר אשר יעלה בעריצותו על כל השרים שקדמו לו. שמע
הבוגדיהן את דברי הזקן ולא החליף את נציב אותו פלך
עד מותו.

שאר האגדות יפות גם הן ואני מיעץ לקראן כי
ברכה בהן.

עזי טמיר (כתה ז"ב)

חגיגות ראש חודש בכתה ז"א

עוד בתחלת השנה החליט ועד כתחנו לערך בכחות
עצמנו חגיגת חברים מדי חודש בחדשו. עם סיום הספר
עסום ערכנו את החגיגה הראשונה התכנית היתה עשירה
ומגוונת, אחד החברים הרצה על הנביא שאת נבואותיו
למדנו על פת. היו גם דקלומי שירים ונגינה ובהפסקות
היטבנו את לבנו במטעמים. החגיגה הצליחה מאד.
המסכה השניה נערכה לכבוד הנכה וזו עלתה בתכניתה
ובסדריה על הראשונה. התכנית היתה כלה מענייני
דיומא. הטעמת השירים הצליחה הפעם יותר כאשר
בחגיגה הראשונה. אחדים מחברינו השטיעו סנגינות
נעימות בכנור ובפסנתר. ערך רב יש לחגיגות אלה
המקרבות את לב החברים איש אל אחיו ומרגילות אותנו
להרצות ולשיר ולנגן בפומבי. מן הראוי שהועד יוסיף
לערך את החגיגות החדשיות וישתף גם את שאר החברים
ובכחות משותפים ישקדו על שפורן ושכלולן.
אחימלך שריזלי (כתה ז"א)

אשר עלו ארצה ישראל לעבודה ולהחיותה משוממותה. מותם החריד את כל שדרות הישוב. ירושלים העברית קראה אל אכל. מודעות גדולות קראו לכל איש יהודי להשתתף בהלוויה המשת קרבנותינו החדשים. שתי שעות אחרי הצהריים. המון רב נוהר אל בית החולים, "הדסה" אשר משם יובלו הנרצחים לבית עולמם. קהל האנשים עצום מספור. השעה שקת שלש ומחצה. הגויות הוצאו מחרר המתים לקול צעקותיהם ובכים של רכבות אנשים. הרבה נשים וילדים התעלפו. הרב הראשי לארץ ישראל ר' יצחק אייזיק הלוי הרצוג פותח את שורת ההספרים במלים היורדות חדרי לב. "איה בנו?" — פלחה זעקה טרה את הלל האויר. מבין שתי חומות האנשים פרצו איש ואשה וקנים, הוריו של אחד הנרצחים. האם בכתה תמרורים. האב שלט כרוחו. למראה התמונה המזועזעת הזאת נברו הקולות והבכיות בקרב ההמון, אבל אפשר היה לקלט מלים מספר מדברי האב השכול בהספידו את בנו: "בני, ננאל את דמך, לא תהיה זאת גאלת דם. זאת תהיה גאלת הקרקע, גאלת העם והארץ, שלום לעפרך, בני". האחים הקדושים הונחו על מכוניות והלוויה זזה בינות לשתי חומות אדם. קול קינה נשא על שפתי כל האנשים. הבכיות קרעו שמים. הבכי גבר ביחוד בעת שעברה מכונית אחת מלאה חברים וחברות שבאו להפרד מעל חבריהם המסורים. דרך רחוב הנביאים נכנסה הלוויה לרחוב יפו והגיעה למחנה יהודה ומשם לקרית ענבים. אבל כבוד מחאבל העם העברי על המשת בניו שנפלו ביום אחד.

נוחו בשלום על משכבכם, אחים יקרים, לא ראשונים אתם בין קדושי המולדת ואף לא האחרונים כי גדולים חבלי הגאולה ואין ארץ ישראל נקנית אלא ביסורים ובקרבנות.

יעקב שניאורזון (כתה ז"א)

קבר החמישה

לזכר קדושי קרית ענבים הי"ד, שנפלו חלל ביום ה' כסלו תרצ"ח

הצבי ישראל, איך נפלו נבחרים?
שכל שכלת יעקב, איך נפלו מנגיד?
שפכו דמם פמים בסביבות ירושלים.

אל דמי קד על דמינו, אל השמים!

פה עמלים הרוו האדמה. —

בדמי לבם הגועש הצועק: נקמה!

פה עדה הארץ שכורת הדמים

כי גבורי-מוקדת נפלו חללים!

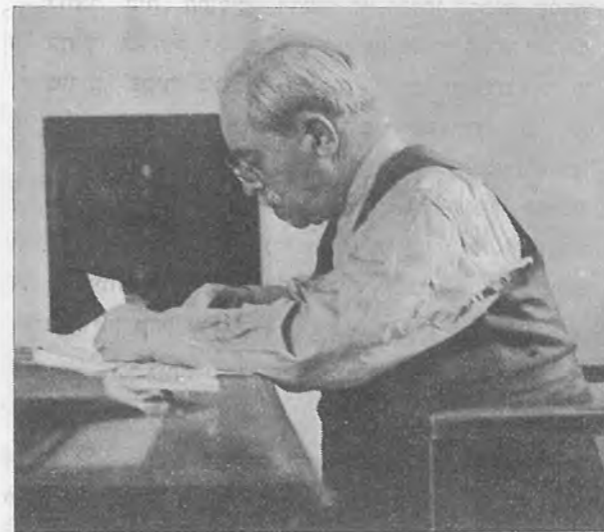
עוד משועים הקברים.

עוד לא זרו הפצעים,

הללב דואב, עוד היגון מכאיב

מר יספר הקאם לקרבנות אל הקריב...

אבא של בית הספר העברי איננו!

כיום הששי, ככ"ט בכסלו, נחיתם בית הספר העברי שכארצנו. אביו הנאמן הר"ר יוסף לוריא מת עליו לפתע פתאם. ביום החמשי עוד ישב בחדר עבודתו וטרח ועמל, השתתף בישיבות שבהן דנו בעניני בית הספר. עד שעה מאוחרת בלילה עבד. אחר חזר לביתו ושכב לישון למנון אסוף כח לעבודתו הרבה הטחכה לו. שכב — ולא קם. בבקר מצאוהו מת. טיחתו החטופה הדאיכה לב רבים, כי אדם יקר ובעל נפש עדינה היה ובסמירות רבה עשה את מלאכת ד', את

מלאכת החנוך והתרבות בישראל. הר"ר יוסף לוריא היה אבא של בית הספר העברי ושל הילד העברי. בבית הספר העברי ראה את בית היוצר לנשמת האומה ובילד העברי ראה את תקות עמו ועתידו. על כן יקרו לו שניהם ועל כן הקדיש להם את כל ימיו.

בן ארבעים שנה היה בעלותו לארץ ישראל לשתף עצמו עם בניה ויוצריה, ושלשים שנה שקד על שכלול החנוך העברי והשבתו ויומם ולילה עבד עד כלות כחו, עד צאת נשמתו.

יהי זכרו שמור בלכנו ובלב ילדינו.

ס. ה.

אהרן אגסי ז"ל

תלמידנו היה. נולד בה' ניסן תרע"ג בירושלים. את ראשית חינוכו קבל ביבנאל ובבית ספרנו. תלמיד ער ועליו היום היה ונתחבב על כל מורי כתתו. גם בשאר מוסדות החנוך שהמשיך בהם את למודיו, בגינסיה ובאוניברסיטה העברית, התבלט כתלמיד חשוב, בעל כשרונות מצוינים ומסור ללמודיו ולמוריו, בשנים האחרונות נתפרסם כאחד המשוטטים הותיקים בארץ. מת מיתה טראגית בראש השנה תרצ"ח. יהי זכרו ברוך.

מדברי חבריו

א.

לעלות למסדה! שם זה נחרת במוחי עוד בשכתי על ספסל בית הספר בגולה, אנב קריאת הספור על גבורי מצדה שעמדו בגבורה ובכבוד על ההר הזה בפני

הרומאים. האין זו אנדה? לא! עוד מעט ואראה את המקום.

אחר שלש שעות נסיעה בסירה קרבנו לחוף. מרחוק נראה ההר מתנשא בעצבות מבין הגבעות.

חול, הרים, בקעות, סלעים—מדבר, שמש מלהמת כתנור. אך פנינו קדימה בצעד מהיר. הגענו לרגלי ההר וישבנו להחליף כח. אנסי, מורה הדרך שלנו, מסביר ומבאר. התכוננו למצב האסטרטגי, למחנות הרומאים

סביב ההר. עוד כל זה ברור ומדויק.

העליה התחילה מצדו הצפוני המערבי של ההר, הלכנו בחוד נקי, ללא צל. הצמאון מענה, והמים במשורה. אך אנו מעפילים על ההר. החברים האפורו

לאורך כל הקו. אחרים תקו בשבילים לא נכונים. רק חלק קטן נכנע ונשאר למטה.

הדרך רחוקה ונדמה כי אין לה קץ. אחר שלש שעות מיגעות מגיעים הראשונים אל פסגת ההר. כאן

אנו נעצרים, כי אין לעלות על המבצר בלא חבלים חכינו ער התאסף כל המעפילים. בשעה שלש עלה אחד

החברים ולמתינו חבל וקשר את קצהו לאבני החורבות. התחלנו לעלות. כשהגענו למעלה נשמנו לרוחה את

אויר ההרים.

אנסי, שזו לא הפעם הראשונה להיותו כאן, הסביר

בקצרה את כל הנקודות. הנה: מגדלים, מבצרים, חומה, ברכת מים. קרא קטע ממלחמות היהודים ליוסף פלויוס.

נחנו קצת. אפסו הכוחות ומים כבר לא היו. נדרזנו לרדת, כשאנו נאחזים בכל כוחנו בחבלים. אנסי נשאר

האחרון על החומה כי עליו להתיר את החבל. והנה נפגשנו. עברנו את המבצר בוחילה ובשלום. אך גורלו של אנסי הוריך אותו לדרך אחרת. לפתע התגלגל מן

הקיר ללא הגה ונפל על הסלע...

מדוכאים בגופנו וברוחנו ירדנו אליו. אך הוא כבר אבד.

ברוך לא דרך, בשבילים מסוכנים, ללא מים, נשאנו את הגויה היקרה. רק לאחר שעה וחצי באו

לקראתנו החברים שירדו ראשונים. כשהגיעה היריעה לחוף יצאו לקראתנו קבוצות קבוצות לעזרה. אחרים

תעו בדרך, אחרים חזרו מאפס כחות. לילה מתקרב ובא, אפלה וחשכה מסביב ואנו חועים עם הגויה בחשך, עד

שהודלקה מדורה על החוף להורות דרך לתועים.

כשעה מאוחרת הפלגנו עם הסירה הביתה... אייניק

הנקראת בשם נומרוס דה דה נדרה. כנסיה זו בנויה על הר ומעליה מעלה שטה את האנשים. מיסים ומלחים מכיאים תשורות אל הכנסיה, כאשר מאמינים הם שזו תעמד להם בשעת צרה. בראש הכנסיה עמד איש גדם ועל ידו משקפת גדולה אשר אפשר להסתכל דרכה על מרסיף. כל המסתכל העניק לו גרבה. ירדנו במעליה והלכנו אל נמל סירות והפלגנו לאי שבו היה אסור אָדמוֹנְד דְנֶטְס, כמסופר בספור הנחמד, מינוטה קריסטו לאלכסנדר דיומא. כעבור עשרה רגעים הגענו לאי. נכנסנו דרך שער ברזל ולפנינו נחגתה רחבה אשר בה היו תאים לאסירים. קנינו נרות בכדי להאיר לנו בתאו של דְנֶטְס. ראינו את החור אשר בו עבר אָדמוֹנְד אל חדרו של פְּרִיָה והשקתו את המיץ האדם. אבי קנה לי שם לפי בקשתי דבר מה מהאי למזכרת. אחרי רדתנו מהסירה נסענו ברכבת לפריס.

ד
בְּפָרִיס

כשהתעוררתי היינו קרובים כבר לפריס. בני משפחתנו חכו לנו בתחנה. הרכבת הגיעה. הם לקחו אותנו לביתם שכרחוב היהודים. כעבור שעות אחדות יצאנו לבקר בעיר. ראשית הלכנו לבסטיליה אשר שמשה לפני בית כלא. עונה בנוי שם לזכרם של המהפכנים, שסרדו בשלטון האכזרי, מגדל מוצק וכלו נחשת וגבהו מגיע ל-120 מטר. בראש המגדל מתנוסס מלאך בעל כנפים זכות. מלאך זך זה מסמל את הדרור. רשם כביר עשה עלי טראה פריס טראש המגדל. משם הלכנו אל הכנסיה נומֶרְדֶם דֶה פְּרִי. עברנו את הנחל סְנֶה. כנסיה זו נבנתה לפני 500 שנה. דורות רבים עברו מומן הבניה לכן דומה היא כעמופת שחורים. שקט שרר בכנסיה, רק פעם פעם נשמע קול עוגב חרישי. ראינו שם את המתנות אשר שם שם נפוליון הראשון קיסר צרפת. למחרת בקרנו כמוזיאום לזְכָר. תחלה נכנסנו לאולם החסונות. שם ראינו את החמונה "סוֹנֶה לְיוֹהִי" של הציר האיטלקי הגדול לְיֹאנְדֶרוֹ דִי וִינְצִי וְלִכְלֵ המסתכל בה נדמה שהיא מסתכלת בו. נכנסנו לאולם ההיסטוריה היוגית. ראינו את פסלי יון הקדמונים. בין הפסלים מענינים ביותר פסליהם של פיתגורס וסוקרטס, גדולי חכמי יון ופסלם של לְאֹקוֹן, כהן אפולו, ושני בניו אשר נענשו על אשר לא נתנו לסוס העץ להכנס לטרויה. עושים רשם הנחשים הכרוכים על צואריהם של אלה, באולם ההיסטוריה המצרית ראינו טומיות.

פסלי מצרים, כתב החרטמים, כלי חרס ישנים ושאר סעשי אמנות מצריים. משם הלכנו לקברו של החייל האלמוני המוקף זרים. למחרת הלכנו לתערוכה. שם בלינו את כל היום. תחלה סרנו לביתן העברי, בא כח מולדתנו. צר היה לנו לראות כדלותו של הביתן הזה. אולי יש להאשים את מסדרי הביתן או את בעלי כתי החרושת שבארצנו שלא שלחו את תוצרתם לתערוכה. סלבר תוצרת כתי החרושת "שמן", "גשר" ו"כרמל מזרחי" ועבודת התימנים בארץ אין בביתן כלום. כלום זוהי כל תוצרתנו העברית? כהזדמנות זו היינו צריכים להפגין את מיטב סחורתנו, למען ירעו עמי העולם כמה מרץ הננו משקיעים בארץ. בקרנו בביתנים לוקסמבורג, נורבניה, רוסיה, גרמניה, רוסניה, בלגיה. בביתן הנורבגי ראינו אָקְנֶרְיוֹס נפלא של דגים אשר הנורבגים הביאוהו מארצם השוכנת בצפון אירופה. משם הלכנו לסגרש השעשועים המסוך לתערוכה ושעשענו את נפשנו. בערב זרקו רקטות צבעונין באויר, שהרהיבו את העין בויפין. למחרת סרנו למוזיאון קלזני שבו נמצאים כלים עתיקים וספרים מימי הבינים. ביניהם ראינו גם ספרי תורה כתובים עברית ומנורה בעלת שבעה קנים. משם הלכנו למוזיאון גְרִוִין וראינו בו אנשים עשויים שעוה. אנשים חילים, אנשים בחיאתרון, מלך אנגליה, סטלין, מוסליני והיטלר ונהמה כאלו חיים הם. ישבתי על ספסל שכאמצע האולם ובדרכי פגעתי באיש הקורא בעתון. בקשתי סליחה ומה השתוממתי כשנוכחתי שאיש זה עשוי שעוה! הרי זה מעשה אמנות עד להפליא! עלינו לחדר הנקרא "אלף לילה ולילה" וילא עמי לספר את כל הזהר האגדי שנחגלה לעיני. משם הלכנו לבית הנכחות הנקרא בצרפתית: "הוטל דה אינולרשי", זהו בנין בן שלש קומות המלא נשק מכל המינים, נשק קר וחם, לסן המאה השתים עשרה ועד ימינו אלה. עלינו לקומה השניה וראינו שם תמונות מומן המלחמה ובגדיו של מצביא שנהרג בזמן המלחמה. על אוירון אחד ראינו כתבת זו: "אוירון זה הפיל 19 אוירונים גרמנים במלחמת העולם". אחר עברנו לקברם של נפוליון ושני אחיו. ארונו של נפוליון עשוי שיש חום. את הקבר מקשנים דגלי כבוד רבים. בקרנו בפנתיאון אשר בו קבורים סופרים צרפתים שקראתי את ספריהם. בקרנו בנרסל מקום ארטונם של מלכי צרפת בעבר. הגנים שם ענקיים. החדרים מקשטים כשטיחים נהדרים הנקראים "גובלנים" שצירי צרפת ואיטליה שלחום למלך בכדי לקשט את

חדריו. כאחד האולמים ראינו את השלחן אשר עלי חתמו את ברית השלום בין האומות אחרי מלחמת העולם. ביום האחרון בקרנו שוב בתערוכה וראינו עוד ביתנים שלא הספקנו לראותם בתחלה. עלינו גם על מגדל עֶפֶל, שנבנהו 311 מטר. כחדש ימים עשינו כפרים. אין לכתב: יפה והדרה עיר-עולם זו, אך כאין וכאפס היא לעומת ירושלים עיר נביאנו וחזונו. התענגתי אמנם על עשרה של פריס, אך לבי נמשך לעיר מולדתו לירושלים עיר קדשנו. געגועי עליה גברו ובקצר הוחפיתי ליום בו אשוב אליה.

והיום הזה בא.

ביום התשיעי לחדש אלול נפרדנו מעל קרובינו. צער הפרידה מהם היה גדול. בכינו וברכנו זה את זה; להתראות בקרוב! אני ואבי הוספנו ואמרנו להם: "עליכם לעלות אל מולדתכם האמתית לא רק לשם טיול, אלא להחישב בה ישיבה של קבע. ארץ ישראל תקבלכם בזרועות פתוחות כשם שהיא מקבלת כל איש יהודי השב אליה".

מפרים נסענו למרסיל והפלגנו באניה בים. בדרכי חזרה לא ארעו לנו מאורעות מיוחדים במינם שכדאי לספר עליהם. ספרתי את הרגעים, כי השחוקקתי להיות כבר בארצו, בביתי. כשהתקרבו למלך חיפה חיתה רוחי שוב נשמתי אל קרבי את אויר הארץ החביב עלי. עלינו על היבשה ונסענו ברכבת ירושלימה וכעבור שעות מספר קבלה עיר הקדש את בניה שהתגעגעו עליה געגועים עזים.

ישראל ליטראי (כתה ז"ב)

"הכח"

(זכרונות מימי הילדות)

לפני שש שנים באה לעירנו זמושץ שבפולניה. הקבוצה הספורטיבית "הכח". הייתי אז עדיין ילד קטן, ילד-חרדר, ולא ידעתי "כח" זה מה הוא. ספרו לי שמקומו בוינה ושדגל ציוני לו. ימים מספר לפני בואו התחילו הכל מדברים עליו ומקלסים אותו. ובפעם הראשונה שמעתי את המלים: כדורגל, גול, התחרות, שער. חשכתי שה"כח" אינו אלא שמו של אדם אחד מיוחס, תקיף, אדון. ספי חברי שמעתי שלהאדון "הכח" מגרש גדול בוינה, הגדול כמגרשי העיר ושחוא נוסע אל כל ארצות העולם ומנצח גוים.

באותו זמן למדתי ב"חדר" בתנ"ך על מלחמות דוד עם גלית הפלשתי. הארתי לעצמי את האדון "הכח

כמלך דוד היוצא בראש גבורי ישראל למלחמה בשער. השתוקקתי תשוקה גדולה לראות את הארון הנכור הזה כשהוא נלחם עם הגוים שבעירנו ולוקח אותם בשבי. אולם לא יכלתי לעזוב את ה"חדר" וללכת להקביל את פניו בתחנת הרכבת. עקרב בשוכי סההדר, עברתי על יד המלון שבו החאכסן, ורציתי להכנס פנימה ולראותו, אך השוער לא הרשני. בחוצות הודבקו מודעות גדולות בצבע כחול-לבן המודיעות על המלחמה שתתקיים למחרת בשעה שלש, במגרש הצבא, בין אלוף וינה "הכח" ובין נבחרת פולנית.

למחרת אחרי הצהריים רצתי כמוכן סה"חדר" למגרש הצבא. היה שם המון רב, יהודים וגם גוים וכלם נדחקו לכניסה. פגשתי את חברי והם ספרו לי שאין נותנים להכנס בלי כרטיס, והכרטיס מחירו זחוב אחד.

— ובכן, מה לעשות?—שאלתי את אחד מחברי. — בוא אחי — ענה לי זה — אנו הולכים לבית דודי הגר בקומה השניה מול מגרש הצבא, ומשם נוכל לראות את כל ההתחרות.

כשעלינו למעלה אל הגזומטה התחיל הקרב. למטה ראיתי מגרש גדול המלא אנשים ובאמצע מקום ריק. שם רצו הנה ושוב בחורים הלכושים לבוש משונה מאד. לא הבינתי שום דבר מהנעשה לעיני והנה נשמע פתאום רעש של מחיאות כפיים סוערות וקריאות "הירד". גם חברי התחיל קורא:

—הראית? "הכח", הרביעי" גול.

—איזה גול? איפה הוא הארון "הכח"? את מי הכה?—פניתי לחברי.

חברי התחיל צוחק לי ואמר שעודני קטן ואינני מבין מה זה ספורט. אחר המכיר לי הכל ואני תפסתי את כל "החורה" הגדולה הזאת. לאט לאט התחלתי להבחין בין הכחורים הלכושים חולצות כחולות שהם נושאי כליו של "הכח" ובין חילות הנבחרת הפולנית הלכושים חולצות אדומות. לסוף נראה גם הכרזת כשהוא עף מטקום למקום. כמה פעמים הודיעו מחיאות הכפיים על גול נוסף ל"הכח" ופתאום התמלא המקום הריק אנשים. אנשי "הכח" והנבחרת הפולנית נעלמו ונשמעו קריאות "הירד".

—מה קרה פה? — שאלתי

— לא כלום! — ענה חברי—זהו הסוף: "הכוח" נצח ב-60, את הגוים. ומה אתה אומר על זה?

— כן ראיתי — עניתי — אבל איפה הם שבויי המלחמה?
— אך קטן אתה ולא תדע — אמר חברי — בוא ונלך ל"חדר", אך משחק היה.
ואני בלתי לחדר אמרתי בלבי: הכל, שרק משחק היה זה....

יצחק שמעוני (כתה ז"ב)

חֶלְקַת הָאָרֶץ

מורנו הציג לתלמידיו כתתנו לכתב חבור על שאלת חלוקת הארץ. הוא לא רצה להגיד לנו את דעתו הוא כשאלה זו, כרי שלא נשפע מדבריו ובקשנו שנביע בחבור את דעתנו הפנימה ושנהיה גלויים לפניו. אני עודני נער צעיר וחלילה לי מיעץ עצות לגדולי עמנו בשאלה כה חשובה ומסובכת, אולם אשתדל לרשם כאן את מחשבותי בענין זה:

מכל ארצות חבל ארץ ישראל היא הארץ היחידה והאחת שלה אנו יכולים לקרא בפה מלא ובצדק "ארץ אבותינו". אין לך פנה בארץ, ותהיה גם הנדחת ביותר, שאין זכרונות העבר הרחוק שלנו קשורים בה. פה נוצר ספר הספרים שלנו, פה מלכו מלכינו ופה נשאו נביאינו וחזונו את משאם על גוי וממלכה. במשך אלפים שנה שטר העם העברי את קשריו לארץ. הזכירה בתפלותיו תמיד והתנגעע עליה בכל לבבו. הזכרונות על ארץ ישראל היו שכיב התקוה לחיי חרות. למראשותי הנפמרים שטים בקבריהם קמץ עפר הארץ הקדושה. לפני כעשרים שנה נתנה לעמנו האפשרות לחזור אל מולדתנו, להאחז בה ולרששה. במשך תקופה זו נכנו בה על ידי עמנו כפרים רבים, נטעו פרדסים וכרמים, נזרעו שדות, נכנו ערים, הוקמו בתי חרשה, נסולו דרכים ובכל אלה מצאו להם עבודה ומחיה אלפי עולים ועולות יהודים שבאו מכל תפוצות הגולה. בכל אוורי הארץ נוסדו ישובים חדשים. והנה עתה באים ומציעים: אל תתפשטו על פני כל הארץ! ראו, הקצבנו לכם חבל אחד. רק בו תשלטו וכל יתר חבלי הארץ יהיו לערבים לצמיתות". אי אפשר להסכים בלב שלם להצעה זו, כי במה עדיף חבל זה מחבלים אחרים של ארצנו ואיך נסכים לותר על חלק ממולדתנו שעליה לא ותרנו אבותינו במשך אלפי שנים. נראה לי ברור, כי לא ימצא אף ילד יהודי שיסכים לותר על מולדתו, כשם שאינו יכול לותר על אמו. אולם מפי המבוגרים אני שומע, כי במצב הפרוע כיום נשקפת

סכנה שאם לא נסכים לחלוקת הארץ נוכרה להשאר בה מעוט תחת ממשלה ערבית. ומשתי רעות יש לבחור בפחות רעה. ולכן עלינו להתרכז בחלק שנתן לנו, לאסף כה, להתכצר בו ואחר כך מתוך המבצר הזה שנקים לנו נשפך את ממשלתנו על כל ארץ ישראל. כדבר הזה קרה גם בימי יהושע בן נון וגם בימי העליה מבבל. קשה לי להחליט מה היא הדרך הנכונה ביותר אולם רואה אני כי ישנם חלוקי דעות בין מנהיגינו רק בנוגע לדרכים המובילות למטרתנו, אולם כלנו שואפים לארץ ישראל שלמה, גדולה ומעובדת על ידי בניה ואני מאמין כי ננאל במהרה ובמינו.

יוסף קרמר (כתה ז"ב)

חֶלְקַת הָאָרֶץ

כאשר קראתי את הצעת הועדה המלכותית, לחלק את ארצנו בין היהודים והערבים נדהמתי ממש. לא האמנתי פשוט למראה עיני. לנו יש ארץ אחת שרמה ושפה ארץ ישראל ואסור לנתחה לנתחים. אם תצא החלוקה חס וחלילה לפעל, מה יהיה גורלם של מליוני אחינו הנמקים בארצות הגולה בקרב צוררי היהודים? הלא תקוחם היחידה בעמים היא ארץ ישראל ולמי הרשות לגזל מהם את נחמתם האחרונה? הן להעלות את כלם ארצה אי אפשר יהיה, כי קטנה מאד תהיה המדינה העברית.

והמקומות הקדושים המקודשים על ישראל מה יהא עליהם? בכל שנה קוראים אנו בליל הסדר קריאת תקוה: "לשנה הבאה בירושלים", הנוכל לותר על ירושלים עיר הפארתנו? לפי הצעת הועדה המלכותית תוצאנה מהמדינה היהודית כל הערים אשר רק לשמע שטן בלבד יתרגש הלב העברי: ירושלים, עיר אלהינו, חברון, עיר האבות וזכרוננו הראשונה, בית לחם עיר מולדתו של נעים וזמירות ישראל דוד מלכנו. ומי יהודי ויותר על הכתל המערבי ועל קבר רחל אמנו?

אסור לקרע את מולדתנו קרעים קרעים. מולדת היא כאמא שלנו וכשם שהבן לא יתן לגזל ממנו את אמו, כך אין להרשות לגזל מעם ישראל את החלק הגדול ביותר מארצו. אסור לנו להסכים להצעה הזאת, ועל העם העברי להשיב את תשובתו האחת: לא ולא!

הַנְּתִיחַ

באחד מימי החפש הביאנו אבי אל רופא שירפא את רגלי, כי מילדותי צולע אני. פחד נפל עלי, כי ידעתי שרפוי זה יסב לי כאב. נכנסתי לחדר הרופא ושכבתי על שלחן גבה. עתה ידעתי כי יעשה לי נתוח

והתחלתי רועד. ילדים קטנים מישינים לפני הנתוח, אך אותי לא ישן הרופא. ודאי הגיד לו אבי שעליתי לכתה חי וכי אינני עוד קטן. תלאות רבות מצאוני בשעת הנתוח. הזריקה שנעשתה לי הכאיבה מאד. ביותד גבר הכאב בשעה שעברה בכשרי מחט הנתוח. אחרי הגמר הנתוח נכסו את הרגל בנכס והחזירוני הביתה. כימים הראשונים חוק כאבי, אולם כעבור שבוע ימים הוטב לי במדה כזו, שיכלתי כבר להתהלך מעט. כעבור ששה שבועות הובאתי לרופא. הרופא קבלני כמכר טוב והוריד את הגבס. הוא למדני תרגולי התעמלות שונים. מאז הוטב לי בהרבה, אף על פי שעודני צולע קצת. אקוה לדי שישלח לי רפואה שלמה ורגלי תרפא סוף סוף.

נפתלי טפלי (כתה ז"א)

לְמוֹדִים וּמְשַׁחֲקִים

בית יפה ומועיל יש בירושלים—בית הכריאות" שבו. לדעתי, מתאים לו גם השם "בית הילדים" כי רב מבקריו הם ילדים. גם אני מבקריו יום יום ומכין שם את השעורים. מצאתי לי שם המון חברים, ילדים מכל בתי הספר. בשעה שתיים אחר הצהריים אנו באים לבית הכריאות" ומבלים בו עד חמש שעות. שתי מורות מלמדות אותנו ועוזרות לנו להכין את השעורים. אחרי שאנו גומרים את למודנו הננו משחקים או עוסקים במלאכת יד. ילדים אחדים אוהבים לצר, גם קבוצה להתעמלות יש לנו. בזמן האחרון יסדנו לנו ספריה והמנהלת מחלקת ספרים. בשעה החמישית אנו מסדרים את סחברותינו ומספרים ונפרדים מהמנהלה ומהמורות ושבים ילד ילד לביתו.

שלום זינגפר (כתה ז"ב)

גַּם אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְכַתֵּב!

(חברי תלמידי הקטנים)

א.

הַמְדַרְכָּה וְהַכְּבִישׁ

פעם אחת חלמתי חלום ובחלומי והנה הרבה שומרים קוראים ומקריאים: "חלקת הארץ!" ליהודים תהיה המדרכה ולערבים — הכביש. ארץ הכביש יהיה עשרה מטרים וארץ המדרכה רק מטרים אחד. כאשר קמתי בבקר ראיתי והנה היהודים

הולכים גם על המדרגה וגם על הפביש ושמתה מאד.

שמואל טרופר (כתה ג"א)

ב.

נהייתי לדוד!

לפני שביעות אחרים נולד לאחי בן. לבקריה נסעו אבי ואמי. אבי הבטיחני אמנם לקחת גם אותי. אבל בגלל המהומות בארץ לא יבדתי לנסע. קבלנו מכתבים רבים מתל אביב מאחי. שבהם הוא מודיע לנו כי התינוק גדל. קבלנו גם תמונות וראינו כי התינוק יפה מאד. שמו גדעון. אם יהיה שקט בארץ יבוא אחי עם תינוקו אלינו לחג הפסח. אז אראה את גדעון הקיב ואשמה בו.

בנימן דבשני (כתה ג"א)

ג.

בשפיה

בשעות הראשונות לבואי לשפיה ראיתי שם כמעט את כל ענפי המשק. ביחוד התענינתי בארזה ובקפח. אחרי שראיתי את כל הענפים הלכנו אל המשךר למלפן לאבא שהגענו בשלום. בעבור ימים אחדים היו לי שם חברים רבים ושחקתי אתם. מה געים לחיות בשפיה!

גוריאל מלצר (כתה ג"א)

ד.

יום הולדת

כאשר שבתי ביום הששי מבית הספר, ראיתי שאמא עסוקה בהכנת מטעמים. שאלתי אותה: למי המטעמים האלה? היא ענתה לי שמחר יום הולדתי. התמלאנה לי שמונה שנים. שמחתי מאד והלכתי להזמין את חברי אל החגיגה. למחר באו חברי וקרובי משפחתי. בחגיגה שרנו, רקדנו ודקלמנו שירים ואכלנו מטעמים. אחר כך קבלתי מתנות ואני הודיתי עליהן. האורחים נפרדו מהורי וברכו אותם שיופזו לחג את חג פר מצוה שלי.

ישראל בק (כתה ג"ב)

ה.

רמת רחל

ביום אחר נסענו אני ואבי לרמת רחל. בתחלה נסענו לתלפיות ומשם הלכנו בקנה הדרך ארצה עד שהגענו לרמת רחל. החבר של אבי פגש אותנו והראה לנו את המשק. את לול התרנגולים ואת רפת הפרות. אחר גשנו אל כלוב הפופים. ראינו גם שפנים קטנים, אילה ושני תרנגולי הדו. הלכנו לבית הקברות וראינו קבר אחד והחבר ספר לנו כי בו קבור פחור שעמד על המשמר ונהרג על ידי הערבים. עמדנו דם לאות אבן. משם הביא אותנו החבר אל בגין המשק ובגדו אותנו במצות ובתה. החבר הטוב העלה אותנו על הגג וראינו מרחוק את בית לחם. את כל ירושלים ואת ים המלח. אחר כך נפרדנו מן החבר בתודה ושכנו הביתה.

שמואל זמרו (כתה ג"ב)

ו.

פצצה

פעם שחקתי עם חברי ופתאם שמעתי קול חזק מאד. נבהלתי וקראתי לאחותי. ראיתי אש גדולה. חברי אמר לי שאסור לצאת החוצה. אני לא פחדתי והלכתי אל המקום שמשם נשמע הפול. נגש אלי בן דודי ואמר לי שערכי זרק פצצה וכרחה. הייתי בטוח שיהיה מצב מיוחד ולא היה.

ברונר נחמיה (ג"ב)

בריאות התלמיד

נפש בריאה בנוף בריא המזונות המזינים בין כל פעולותיו הנאות והטועלות של בית הבריאות בעירנו, יש לציין ביחוד את התערוכות שטיסד זה עורך לקהל פעם בפעם. בזמן האחרון שמענו על תערוכה מיוחדת כטינה שערך, הלא היא תערוכת הסזונות וזיופיהם. התערוכה הזאת טאלפת וטחנכת את הצבור ומעוררת אותו לחוס על בריאותו או נכון יותר: על חייו, ולבדתי ישים בפיו מאכלים טקלקלים. חוכה על כל אדם לדעת איך להמנע מאכילת מזונות פסולים ונפסדים. ותורה זו אנו לומדים בתערוכת בית הבריאות.

כשנפתחה התערוכה הלכנו, אנחנו חברי, אגודת הבריאות שבכית ספרנו, לבקרה, להסתכל בטוצנים ולשמע באורים בכרו לספר אחר כך לחברינו התלמידים מה שלמדנו. עלינו במעלות הבנין היפה ונכנסנו אל האולמות הצרים והארוכים שבהם הוצגו הטוצנים. הסתכלנו בהם והרבה למדנו. ראינו טוצנים מסקומות-עבודה נקיים והיגיינים ולעומתם טוצנים בלתי נקיים כהחלט. ההבדל ביניהם ברור. היו לפני עינינו שתי טאפיות: טאפיה ישנה אשר הלכדוך בה רב וטאפיה חדשה נקיה. כזו האחרונה נעשית כל העבודה ככה החשמל וידי אדם אינן נוגעות בה כמעט. לא צריך להיות חכם ביותר כדי להבין שלחם הנאפה במאפיה חשמלית נקי מלמקה של המאפיה הישנה, שבה נוגעות ידי אנשים רבים בקסח ובכצק. בולטת בתערוכה זו תוצרת בתי הרשת שונים, שבעליהם, לשמחתנו, יהודים כלם. תנוכה" מוציאה לשוק חלב, חטאה וגבינה נקיים כתכלית הנקיון. בית החרשת, שסן" סיצר שסן וך ומזקק וגם הוא כלו על טהרת הנקיון וההיגיינה. ראינו מזונות מזויפים אשר רק מראיהם בלבד יעורר בחילה. מזונות רעים אלה אינם נעשים מעצמם, אלא כירי אנשים רודפי כצע הדואגים לכיסם ולא לבריאות הצבור. חוכה מוטלת עלינו, התלמידים, להשפיע על הורינו שיקנו לנו אך ורק מזון טוב וטרי למען נהיה בריאים בגופנו ויכל נוכח להתססר ללמודים. אביגדור רוססן (כתה ח"א)

ספרים חדשים

עטים מספרים" חשע אגדות כתובות בידי יצחק ספיבק, הוצאת "יבנה" תל אביב. לפני שביעות מספר יצא לאור בצורה נאה ומושכת את הלב, הספר "עמים מספרים" הכולל אגדות סיניות וערביות. מתוך קריאה בספר זה יש בידינו היכלת ללמד ולדעת את חייהם של עמים זרים הרחוקים מארצנו. מכירים אנו את העם הסיני על מלכיו, מושליו, וגם על המורהים שנאנת תחת ידי העריצים שרכאוהו עד עפר. בעיקר מהבלטות כאן שתי אגדות השונות קצת בתכנן משאר האגדות. האחת: "אגם-התכלת" מזכירה לנו את אנשי סדום הרעים והחטאים ואת לוש, הצדיק והמלאך שבא לראות מי איש צדיק ותנצל העדה בעבורו, אך המקום הרב והפך לפלג מים שוטפים. האגדה השניה, "בשל טפת-דבש" מראה לנו את תיי ההוי הערבי: מעשה ברועה שבא לבקש דבש מאדוניו, וטפה אחת נפלה ארצה. עטה העכבר אל השלל, בא התול וטרפו. עוד הוא אומר ללקק את הדבש בא כלב והרגו. ראה הרועה

את כלבו בכך - והרגו. ראה את בעל הדבש אשר נרם לשפך דם זה וימיתו. בא העם והמית את הרועה ותפרק מלחמה בין אנשי העיר והרועים... והרם נשפך עד היום הזה, בגלל טפת-דבש. האגדה, "ראי-הקסמים" מראה לנו שאסור לגזול אשור של אדם אפילו אם הוא טועה ויסוד אשרו הוא דבר שבסכלות.

האגדה, "הנשם" דומה מאד למשחק הילדים, "מלפון שבור". עד שעברה הפקודה מן הבוגדיחן, הוא המלך, אל שר השוטרים קבלה צורה אחרת לגמרי. הבוגדיחן התכוון לטובה אך עד שעברה הפקודה נהפכה לפקודת רשע. יפה היא גם האגדה, "הבוגדיחן הטוב", הבוגדיחן רצה לחקר אם אחד מנציביו אדם ישר הוא ואם אמנם שפע ברכה בארצו כמו שאמרו לו עבריו. הוא התחפש כמבקש נדבה אך התושבים נרשוהו בהרפה, כי הם עצמם נאנחו תחת כבד המסים. כשבא לבית התפלה ראה את כל העם מתפלל לאבדן נציבם האכזר. אך זקן אחד התפלל: "אלהים! הארך ימי נציבנו", הנציב הראשון היה רע - ויאבד. ויבוא נציב רשע גדול מהראשון ויאבד גם הוא ברשעתו, ועתה בא נציב העולה ברשעתו על כל אלה שקדמו לו ואם הוא יומת מי יודע אולי יבוא תחתיו שר אשר יעלה בעריצותו על כל השרים שקדמו לו. שמע הבוגדיחן את דברי הזקן ולא החליף את נציב אותו פלך עד מותו.

שאר האגדות יפות גם הן ואני מיעץ לקרואן כי ברכה בהן.

עזי טמיר (כתה ז"ב)

חגיגות ראש החדש בכתה ז"א

עוד בתחלת השנה החליטו ועד כחתנו לערך בכחות עצמנו חגיגת חברים סדי חדש בחדשו. עם סיום הספר עסוט ערכנו את החגיגה הראשונה התכנית היחה עשירה ומגוונת. אחד החברים הרצה על הנביא שאת נבואותיו למדנו על פה. היו גם דקלומי שירים ונגינה ובהפסקות היטבנו את לבנו כסטעמים. החגיגה הצליחה מאד, הססכה השניה נערכה לכבוד חנכה וזו עלתה בתכניתה ובסדריה על הראשונה. התכנית היחה כלה מעניני דיוסא. הטעמת השירים הצליחה הפעם יותר מאשר בחגיגה הראשונה. אחדים מחברינו השטיעו סנגינות נעימות בכנור ובפסנתר. ערך רב יש לחגיגות אלה הסקרבות את לב החברים איש אל אחיו וסרגילות אותנו להרצות ולשיר ולנגן כפוטבני. מן הראוי שהועד יוסוף לערך את החגיגות החדשיות וישתף גם את שאר החברים ובכחות משותפים ישקדו על שפורן ושכלולן. אחיטלך שריוזי (כתה ז"א)

התחרות במשחקי ספורט

א

ביום הרביעי, י"ח בטבת, נתקמה התחרות במשחקי ספורט בין כותח ח"א וח"ב. משחקי ההתחרות היו: טחנים, כדור הקפה, מרוץ שליחים, וקפיצות.

המשחקים נמשכו כשעה וחצי. טצד כף כחה הופיעו שתי קבוצות נבחרות. הקהל שנכח בשעת ההתחרות עקב בהתענינות מרובה אחרי המשחקים. ולכסוף נסתימו ההתחרויות בתוצאות אלו:

מחנים.

3:2 לטובת קבוצה א' כחה ח"א.

7:2 לטובת קבוצה ב' כחה ח"א.

מרוץ שליחים.

0:0 לטובת שתי הקבוצות א' שתי הכחות.

0:3 לטובת קבוצה ב' כחה ח"ב.

כדור הקפה.

4:3 לטובת קבוצה א' כחה ח"א.

1:3 לטובת קבוצה ב' כחה ח"ב.

התוצאות הסופיות הן: 0:2 לטובת כחה ח"א. מקרב לב הננו מודים למורנו מר רפאל אבישר על ההתחרויות והצלחתן.

חיים בר (כחה ח"א)

ב

ביום י"ט בטבת נערכה התחרות בין שתי הכחות ז"א וז"ב.

מחנים קבוצות א'

משחק א' - 3:0 לטובת ז"ב

משחק ב' - 3:2 לטובת ז"א

מחנים קבוצות ב'

משחק א' - 6:0 לטובת ז"א

משחק ב' - 4:1 לטובת ז"א

ס"ה 7:0 לטובת ז"א

מרוץ שליחים קבוצות א'

משחק א' - 1:0 לטובת ז"א

משחק ב' - 1:0 לטובת ז"ב

משחק ג' - 1:0 לטובת ז"ב

מרוץ שליחים קבוצות ב'

משחק א' - 1:0 לטובת ז"א

משחק ב' - 1:0 לטובת ז"א

משחק ג' - 1:0 לטובת ז"א

ס"ה 2:0 לטובת ז"א

כדור הקפה קבוצות א'

משחק א' - 8:2 לטובת ז"א

כדור הקפה קבוצות ב'

משחק א' - 11:0 לטובת ז"א

ס"ה 17:0 לטובת ז"א

התוצאות: 36:10 לטובת ז"א

ס"ה 6:0 לטובת ז"א

התחרויות נערכו משעה 8.30 עד 10.15 (שעה וארבעים וחמשה רגע).

יוסף ריבק (ז"א)

בבית ספרנו

ביום ח' באב, שנת תרצ"ז, נסגר ביה"ס לימות החפש.

ביום י"א באב חלקי תעודות הנמר לתלמידי המחזור י"ט. פתח את חגיגת הטבס המנהל מר מרדכי אילן. אחריו ברך את הגומרים מחנך המחזור מר ד"ר אשר בן ישראל. דבר גם מורנו, מ. מ., עורך, חברנו. בשם ה"מכבי הצעיר" דבר המפקד מר ב. בצראוי ובשם ההורים מר יוסנטרן. זה האחרון היה מחניכי "תחכמוני" הראשונים. בשם התלמידים ברכו את המחזור ש. כהנא וי. נוביק. ביום כ"ד ב' תשרי נפתח ביה"ס לשנת הלמודים החדשה.

ביום י"ח כסלו נערכה אוכרה ע"י המנהל להקדוש אבינועם ילין הי"ד ולמורה המנוח יחיאל יחיאל ז"ל.

ביום כ"ז בכסלו נערכה באולם, אהל שם" הצגה לכבוד הנכה בהשתתפות תלמידי בית הספר. בתכנית: 1) הרלקת הנרות 2) החשמנאים הקטנים" מחזה ב 8 מערכות מאת ק. י. סילמן ז"ל.

ביום י"ב טבת ערכו תלמידי הכחה ז"א אוכרה להברם אליעזר צבי רובינשטיין ז"ל למלאת שנה לפטירתו. חבריו הדפיסו ליום זה את תמונת המנוח ותלקיה בין התלמידים והמורים.

ביום י"ז בטבת נתקמה באולם, אהל שם" אספת הורים. המנהל הרצה על מצב ביה"ס ועל השכלולים שנעשו בו השנה. מספר הכתות 16. מספר התלמידים מגיע עד 800. אחות ביה"ס הג' יהודית גינזבורג דברה על מצב הבריאות של התלמידים, מר ד"ר ברכיו נגע בכמה נקודות בבקיעת בריאות התלמיד וענה על שאלת ההורים. האספה בחרה ב, ועד מפקה" חדש. נכנסו לוועד: הגבירות לאה בן שמעון, אסתר חי, ישעיהו מ., פינסקר מרים, חקלאית מינה, דימנט מרים, והאדונים: שפירא אברהם, וינגרד יוסף, שריוטמן חיים, וינשטיין יוסף, סילמן מאיר.

—חברי מערכת, חברנו" לשנת תרצ"ח: כלב יצחק, נוביק יצחק, קורקודי אמנון ורוסמן א. התלמידים מתבקשים לפנות אליהם בכל עניני המערכת.

יצחק נוביק (כחה ח')

מקרוב ומרחוק

(חדשות שונות)

—השנאה ליהודים בפולניה גדולה והולכת מיום ליום. מפלגת האנדרקיס הצוורת מנהלת תעמולה בלתי פוסקת בין המוני הפולנים לנשל את היהודים מכל עמדותיהם התרבותיות והכלכליות. בזמן האחרון נזרה על התלמידים היהודים הלומדים בבתי ספר עליונים לשבת בשעת ההרצאות על ספסלים מיוחדים, למען יבדלו לגמרי מהסטודנטים המיוחסים הפולנים. קוראים להם, ספסלי הנטוי. הסטודנטים היהודים נלחמים בגזרה המבישה הזאת ומגנים, כיאות לבני המכבים, על כבודם שהוא גם כבוד עמם. אנשי תרבות ומצפון מבין המלומדים והסוציאליסטים הפולנים משתתפים עם היהודים במלחמתם זו. בחו של המרשל המנוח פלסודסקי, הלומדת גם היא בבית ספר עליון, הודיעה, שתבחר לשבת על "ספסל נטוי יחד עם חבריה היהודים המוחרמים מאשר לשבת יחד עם פורעים ושונאי האדם. הודעתה עשתה רושם חזק על הצבור הפולני.

—הסטודנטים שברומניה התחילו גם הם לחקות את מעשיהם, היפים של הסטודנטים הפולנים ודורשים משלטונות האוניברסיטאות להתקין, ספסלי נטוי כשביל התלמידים היהודים.

—גרמניה של הצורך היטלר ימח שמו, מוסיפה לדכא את היהודים ואין לך יום שלא תנזור גזרה מחפירה חדשה עליהם. בזמן האחרון מכריחים השליטים את בעלי העסק היהודים למכר את הנוויהיהם ואת בחי מסחרם בלא מחיר לנאצים. ממחנות ההסגר עולה שועת המעונים היהודים ואין העולם התרבותי שם לב אליה.

—יד מרצה ערבי פצעה בטו בחשון את המפקח מטעם רממשלה על בתי הספר היהודים מר אבינועם ילין ז"ל וביום י"ח בו נפטר אחרי יסורים רבים. הישוב העברי בארץ הודיעו עמוקות על פשע לא יכפר זה. ביום הלזיה עטחה ירושלים אבל כבד. בבתי הספר נפסקו הלמודים בשעה 10 וכל המורים הלכו לחלק את הכבוד האחרון לקדוש. הרב הראשי רבי יצחק הלוי הרצוג, הדיר ריבלין והאדונים י. בן צבי פ. מלצר ורי יוסף מיוחס הספידו את אבינועם שמת על קדוש השם והארץ. אבינועם ילין היה בן ירושלים, בה נולד, בה צמח וגדל ובה התחנך חנוך עברי שלם: בן הילדים, בבית הספר לבנים ובביה"ס "תחכמוני" ובבית המדרש למורים. השתלם באוניברסיטה של קמברידג'. המנוח היה מלומד בלשון העברית ובלשון

הערבית, חבר יחד עם חבריו אריה אלקלעי ואריה אילן את ספר הלמוד המצוי. שערי לשוננו ועם חברו הקדוש ל. ביליג ז"ל חבר ספר למוד ללשון הערבית. תרגם מסורית את הספר "ספר אחיקר החכם". צעיר לימים היה בן 27, ורבות קוו עוד ממנו, כי היה תרוץ ואוהב מדע והנה בא מרצח אכזרי וקפד את חייו הרעננים. הי"ד. — ביום ה' לתודש כסלו נרצחו ע"י מרצחים ערבים חמשת החלוצים אנשי העבודה וההעפלה, חברי קבוצת ב, מעלה: אהרן אלישבעקי, משה בוימגרטן, יהושע פוכובסקי, יצחק מגדל, ואריה מרדכוביץ הי"ד. ביום זה יצאו לעבוד ע"י, קרית ענבים לסלל דרך חדשה לכביש הראשי תל-אביב ירושלים. פחאם נחתה בהם ידי אנשי הטרף ושרפו את חייהם שהיו קדש לעמם ולארצם, לבנין ולתהיה, בו ביום נערכה בירושלים האבלה ההלויה. כבי רבבות המלוים נשמע בכל הרחובות, הם נקברו ב, קרית ענבים, מקום פעולתם ומותם.

—ככד בחשון נפטר בתל אביב המורה והמנהל הותיק ר' יחיאל יחיאל ז"ל. המנוח היה ממניחי היסוד לבית הספר העברי החדש ורבות פעל להשבת החנוך בארצנו. עד רגעו האחרון עמד על משמרתו הקדושה ונשמתו יצאה בבית הספר. בן 72 שנה היה במוות. תהי נשמתו צרורה בצרוד התיים הלאומיים.

—ביום השבת, בט' כסלו, נפטר בירושלים הסופר והמורה קדיש יהודה סילמן ז"ל. המנוח היה ידוע כמורה וכסופר ילדים. הוא כתב אמנם גם לגדולים והשתתף כמעט בכל העתונים העבריים, אך בעיקר נתפרסם בין קהל הקוראים הקטנים. ספוריו שנודפו בעתוני ילדים שונים מצטיינים בסגנונם הקל והמבדח. כתב גם מחזות לילדים ביחוד ידוע מחזהו, "החשמנאים הקטנים" שהוצג פעמים רבות בבתי הספר בארץ ובחול. לפני שנים אחדות חבר גם אופרה לילדים בשם, "ארבע כנפות הארץ" שהוצגה בלזית תזמרת ומקהלה בבית הספר, "תחכמוני" בירושלים. שירי העם שלו שהריקם מאידיש לעברית ושכנסם בקבץ, "לבו נרננה" מושרים בארץ ישראל ובחול.

בן 57 היה במוותו. ת.נ.צ.ב.ה. — ביום השני, כ"ה בכסלו, נפטר בתל אביב הסופר ר' אלתר יעקב שהראי (שירמן) ז"ל בשנת 68 לחייו. המנוח היה מבוני ירושלים ומעסקניה התרופים והחשובים. השתתף בכל העתונים העבריים היוצאים בארץ ובחול ומשנת תרצ"ז ערך את עתון הסתדרות, "המורה", התור. פרסם בהוצאת "לערי" ספרים אחדים וביניהם שתי מונוגרפיות על טבריה וחברון. נתן מכתו לביה"ס, תחכמוני בירושלים, והיה בין ראשוני מטפחיו וידידיו. שנים אחדות היה חבר פעיל ב, ועד המפקח של ביה"ס והשקיע עמל רב לשכלול ולבסוסו, ארונו הובל מתל אביב לירושלים ורבים מחבריו וממקוריו כשרונו הספרותי ועבודתו הצבורית השתתפו בלזיתו. ת.נ.צ.ב.ה. — ביום השני, כ"ט בכסלו, נפטר הר"ר יוסף לוריא ז"ל, מנהל מחלקת החנוך של הועד הלאומי. הדיר יוסף

התחרות במשחקי ספורט

א

ביום הרביעי, י"ח בטבת, נתקיימה התחרות במשחקי ספורט בין כותה ח"א וח"ב. משחקי ההתחרות היו: טחנים, כדור הקפה, מרוץ שליחים, וקפיצות.

המשחקים נמשכו כשעה וחצי. טצד כף כתה הופיעו שתי קבוצות נבחרות. הקהל שנכח בשעת ההתחרות עקב בהתענינות מרובה אחרי המשחקים. ולכסוף נסתימו ההתחרויות כתוצאות אלו:

מחנים.

3:2 לטובת קבוצה א' כתה ח"א.

7:2 לטובת קבוצה ב' כתה ח"א.

מרוץ שליחים.

0:0 לטובת שתי הקבוצות א' שתי הכתות.

0:3 לטובת קבוצה ב' כתה ח"ב.

כדור הקפה.

4:3 לטובת קבוצה א' כתה ח"א.

1:3 לטובת קבוצה ב' כתה ח"ב.

התוצאות הסופיות הן: 0:2 לטובת כתה ח"א. מקרב לב הננו מודים למורנו מר רפאל אבישר על ההתחרויות והצלחתן.

חיים בר (כתה ח"א)

ב

ביום י"ט בטבת נערכה התחרות בין שתי הכתות ז"א וז"ב.

מחנים קבוצות א'

משחק א' - 3:0 לטובת ז"ב

משחק ב' - 3:2 לטובת ז"א

מחנים קבוצות ב'

משחק א' - 6:0 לטובת ז"א

משחק ב' - 4:1 לטובת ז"א

ס"ה 7:0 לטובת ז"א

מרוץ שליחים קבוצות א'

משחק א' - 1:0 לטובת ז"א

משחק ב' - 1:0 לטובת ז"ב

משחק ג' - 1:0 לטובת ז"ב

מרוץ שליחים קבוצות ב'

משחק א' - 1:0 לטובת ז"א

משחק ב' - 1:0 לטובת ז"א

משחק ג' - 1:0 לטובת ז"א

ס"ה 2:0 לטובת ז"א

כדור הקפה קבוצות א'

משחק א' - 8:2 לטובת ז"א

כדור הקפה קבוצות ב'

משחק א' - 11:0 לטובת ז"א

ס"ה 17:0 לטובת ז"א

התוצאות: 36:10 לטובת ז"א

ס"ה 6:0 לטובת ז"א

התחרויות נערכו משעה 8.30 עד 10.15 (שעה וארבעים וחמשה רגע).

יוסף ריבק (ז"א)

בבית ספרנו

ביום ח' באב, שנת תרצ"ז, נסגר ביה"ס לימות החפש.

ביום י"א באב חלקי תעודות הנמר לתלמידי המחזור י"ט. פתח את חגיגת הטבס המנהל מר מרדכי אילן. אחריו ברח את הגומרים מחנך המחזור מר ד"ר אשר בן ישראל. דבר גם מורנו, מ. מ., עורך, חברנו. בשם ה"מכבי הצעיר" דבר המפקד מר ב. בצראוי ובשם ההורים מר יונשטרן. זה האחרון היה מחניכי "תחכמוני" הראשונים. בשם התלמידים ברכו את המחזור ש. כהנא וי. נוביק. ביום כ"ד ב' תשרי נפתח ביה"ס לשנת הלמודים החדשה.

ביום י"ח כסלו נערכה אוכרה ע"י המנהל להקדוש אבינועם ילין הי"ד ולמורה המנוח יחיאל יחיאל ז"ל.

ביום כ"ז בכסלו נערכה באולם, אהל שם" הצגה לכבוד הנכה בהשתתפות תלמידי בית הספר. בתכנית: 1) הרלקת הנרות 2) החשמנאים הקטנים" מחזה ב 8 מערכות מאת ק. י. סילמן ז"ל.

ביום י"ב טבת ערכו תלמידי הכתה ז"א אוכרה להברם אליעזר צבי רובינשטיין ז"ל למלאת שנה לפטירתו. חבריו הדפיסו ליום זה את תמונת המנוח וחלקיה בין התלמידים והמורים.

ביום י"ז בטבת נתקיימה באולם, אהל שם" אספת הורים. המנהל הרצה על מצב ביה"ס ועל השכלולים שנעשו בו השנה. מספר הכתות 16. מספר התלמידים מגיע עד 800. אחות ביה"ס הג' יהודית נינובורג דברה על מצב הבריאות של התלמידים, מר ד"ר ברכיוו נגע בכמה נקודות בבקיעת בריאות התלמיד וענה על שאלת ההורים. האספה בחרה ב, ועד מפקח" חדש. נכנסו לוועד: הגבירות לאה בן שמעון, אסתר חי, ישעיהו מ., פינסקר מרים, חקלאית מינה, דימנט מרים, והאדונים: שפירא אברהם, וינגרד יוסף, שריוטמן חיים, וינשטיין יוסף, סילמן מאיר.

—חברי מערכת, חברנו" לשנת תרצ"ח: כלב יצחק, נוביק יצחק, קורקודי אמנון ורוסמן א. התלמידים מתבקשים לפנות אליהם בכל עניני המערכת.

יצחק נוביק (כתה ח')

מקרוב ומרחוק

(חדשות שונות)

—השנאה ליהודים בפולניה גדולה והולכת מיום ליום. מפלגת האנדרקיס הצוורת מנהלת תעמולה בלתי פוסקת בין המוני הפולנים לנשל את היהודים מכל עמדותיהם התרבותיות והכלכליות. בזמן האחרון נזרה על התלמידים היהודים הלומדים בבתי ספר עליונים לשבת בשעת ההרצאות על ספסלים מיוחדים, למען יבדלו לגמרי מהסטודנטים המיוחסים הפולנים. קוראים להם, ספסלי הנטוי. הסטודנטים היהודים נלחמים בגורה המבישה הזאת ומגנים, כיאות לבני המכבים, על כבודם שהוא גם כבוד עמם. אנשי תרבות ומצפון מבין המלומדים והסוציאליסטים הפולנים משתתפים עם היהודים במלחמתם זו. בחו של המרשל המנוח פלסודסקי, הלומדת גם היא בבית ספר עליון, הודיעה, שתבחר לשבת על "ספסל נטוי יחד עם חבריה היהודים המוחרמים מאשר לשבת יחד עם פורעים ושונאי האדם. הודעתה עשתה רושם חזק על הצבור הפולני.

—הסטודנטים שברומניה התחילו גם הם לחקות את מעשיהם, היפים של הסטודנטים הפולנים ודורשים משלטונות האוניברסיטאות להתקין, ספסלי נטוי כשביל התלמידים היהודים.

—גרמניה של הצורך היטלר ימח שמו, מוסיפה לדכא את היהודים ואין לך יום שלא תנוור גורה מחפירה חדשה עליהם. בזמן האחרון מכריחים השליטים את בעלי העסק היהודים למכר את הנוויהיהם ואת בחי מסחרם בלא מחיר לנאצים. ממחנות ההסגר עולה שועת המעונים היהודים ואין העולם התרבותי שם לב אליה.

—יד מרצה ערבי פצעה בט"ו בחשוון את המפקח מטעם רממשלה על בתי הספר היהודים מר אבינועם ילין ז"ל וביום י"ח בו נפטר אחרי יסורים רבים. הישוב העברי בארץ הודיעו עמוקות על פשע לא יכפר זה. ביום הלוייה עטחה ירושלים אבל כבד. בבתי הספר נפסקו הלמודים בשעה 10 וכל המורים הלכו לחלק את הכבוד האחרון לקדוש. הרב הראשי רבי יצחק הלוי הרצוג, הדיר ריבלין והאדונים י. בן צבי פ. מלצר ורי יוסף מיוחס הספידו את אבינועם שמת על קדוש השם והארץ. אבינועם ילין היה בן ירושלים, בה נולד, בה צמח וגדל ובה התחנך חנוך עברי שלם: בן הילדים, בבית הספר לבנים ובביה"ס "תחכמוני" ובבית המדרש למורים. השתלם באוניברסיטה של קמברידג'. המנוח היה מלומד בלשון העברית ובלשון

הערבית, חבר יחד עם חבריו אריה אלקלעי ואריה אילן את ספר הלמוד המצוי. שערי לשוננו ועם חברו הקדוש ל. ביליג ז"ל חבר ספר למוד ללשון הערבית. תרגם מסורית את הספר "ספר אחיקר החכם". צעיר לימים היה בן 27, ורבות קוו עוד ממנו, כי היה תרוץ ואוהב מדע והנה בא מרצח אכזרי וקפד את חייו הרעננים. הי"ד. — ביום ה' לתודש כסלו נרצחו ע"י מרצחים ערבים חמשת החלוצים אנשי העבודה וההעפלה, חברי קבוצת ב, מעלה: אהרן אלישבעסקי, משה בוימגרטן, יהושע פוכובסקי, יצחק מגדל, ואריה מרדכוביץ הי"ד. ביום זה יצאו לעבוד ע"י קרית ענבים לסלל דרך חדשה לכביש הראשי תל-אביב ירושלים. פחאם נחתה בהם ידי אנשי הטרף ושרפו את חייהם שהיו קדש לעמם ולארצם, לבנין ולתהיה, בו ביום נערכה בירושלים האבלה ההלויה. כבי רבבות המלוים נשמע בכל הרחובות, הם נקברו ב"קרית ענבים" מקום פעולתם ומותם.

—ככ"ד בחשוון נפטר בתל אביב המורה והמנהל הותיק ר' יחיאל יחיאל ז"ל. המנוח היה ממניחי היסוד לבית הספר העברי החדש ורבות פעל להשבת החנוך בארצנו. עד רגעו האחרון עמד על משמרתו הקדושה ונשמתו יצאה בבית הספר. בן 72 שנה היה במוותו. תהי נשמתו צרורה בצרוד התיים הלאומיים.

—ביום השבת, בט' כסלו, נפטר בירושלים הסופר והמורה קדיש יהודה סילמן ז"ל. המנוח היה ידוע כמורה וכסופר ילדים. הוא כתב אמנם גם לגדולים והשתתף כמעט בכל העתונים העבריים, אך בעיקר נתפרסם בין קהל הקוראים הקטנים. ספוריו שנודפו בעתוני ילדים שונים מצטיינים בסגנונם הקל והמבדח. כתב גם מחזות לילדים ביחוד ידוע מחזהו "החשמנאים הקטנים" שהוצג פעמים רבות בבתי הספר בארץ ובחול. לפני שנים אחדות חבר גם אופרה לילדים בשם "ארבע כנפות הארץ" שהוצגה בלויית תזמרת ומקהלה בבית הספר "תחכמוני" בירושלים. שירי העם שלו שהריקם מאידיש לעברית ושכנסם בקצב "לכו נרננה" מושרים בארץ ישראל ובחול.

בן 57 היה במוותו. ת.נ.צ.ב.ה. — ביום השני, כ"ה בכסלו, נפטר בתל אביב הסופר ר' אלתר יעקב שהראי (שירמן) ז"ל בשנת 68 לחייו. המנוח היה מבוני ירושלים ומעסקניה התרופים והחשובים. השתתף בכל העתונים העבריים היוצאים בארץ ובחול ומשנת תרצ"ז ערך את עתון הסתדרות "המורח" התור. פרסם בהוצאת "לערי" ספרים אחדים וביניהם שתי מונוגרפיות על טבריה וחברון. נתן מחתו לביה"ס, תחכמוני בירושלים, והיה בין ראשוני מטפחיו וידידיו. שנים אחדות היה חבר פעיל ב"ועד המפקח" של ביה"ס והשקיע עמל רב לשכלול ולבסוסו. ארונו הובל מתל אביב לירושלים ורבים מחבריו וממוקריו כשרונו הספרותי ועבודתו הצבורית השתתפו בלוייתו. ת.נ.צ.ב.ה. — ביום השני, כ"ט בכסלו, נפטר הר"ר יוסף לוריא ז"ל, מנהל מחלקת החנוך של הועד הלאומי. הדיר יוסף

חברנו

יוצא עי תלמידי ביהם תחכמוני
בירושלים

עלון חדשי

עזי טמיר (כתה ז"ב)

יעקב שניאורזון (כתה ז"א)

יום הנמל

במאורעות תרצ"ז, כשהקרכים השכיתו את נמל יפו, נתחזקה ההכרה בלב כל היהודים שצריך ליסד נמל עצמי עברי בתל-אביב. ההחלטה נתקבלה בשמחה רבה מצד כל הישוב. אחרי עבודה מאומצת הוכשר הנמל רק במסצת לפעולה: בימי סערות-ים אין אניה עוגנת בנמל ומכיוון שבהרף שכיחות הסערות-מעטה בו פריקת הסחורה וטעינתה. לאט, לאט הוכשר הנמל גם להורדת נוסעים. אמנם התנאים אינם נוחים עדיין. האניה עומדת כסרחק רב מהחוף והסירות מתנכות בין האניה והרציף. ועם כל הקשיים האלה עוררה בשורת העליה בנמל הצעיר התרגשות בכל חוגי הישוב. מכל קצות הארץ באו לראות במחזה הורדת הנוסעים הראשונים מהאניה העברית, הר-ציון. כשעת מטר וברד יצאתי גם אני את ירושלים. ובאתי לתל-אביב ההומיה מאדם רב. הסטר הכיוב את תקותי ותקות כל האורחים: ברור היה כי האניה לא תעלן ביום כזה בנמל. הגשם לא פסק גם רגע קטן, אך הוא לא

הנמל

הלמות פשישים ושאון מכונות,
אלפי ימים ונגירו החיל,
ננעצים מקמרים, מוקמות קורות,
עם ישראל בונה נמל!

הגיפו הננפים, החזיקו בקרונות!
חזק ואמץ, עם עמל!
מעני סחורה, פרקו מטענים!
עם ישראל בונה נמל!

וגל לגל יקרא בעז:
חלום דורות הנה נמל!
ועולים נהרים, חלוצים, חלוצות
עם ישראל בונה נמל!..

לוריא היה מלומד וסופר ומראשוני העובדים הלאומיים ומנאמי עסקניה. פעולתו הלאומית התחילה עוד בימי עלומיו בימי למדו באוניברסיטה של ברלין, שנמשכה עד אחרון הגעו, שדה פעולתו העיקרי היה החנוך. ואולם הראה את כחו גם בשדה הספרות. שנים אחדות ערך ברוסיה עתונים ציונים באדיש, לשון המוני היהודים בחו"ל, וקרב לבבות הרבה לרעיון התחיה והתקומה. בשנת תרס"ז עלה לארץ ישראל ומיום בואו הנה ועד יום מותו הקדיש את כל חייו לחנוך העברי בארץ. מורי הארץ הוקירו את כשרונותיו ואת ידיעותיו המרובות ואת אישיותו הטהורה ובחרו בו לראש המתדרותם. אחרי מלחמת העולם נתמנה לראש מחלקת החנוך. איש דגול היה ובעל מדות תרומיות ונתחבב על כל חוגי הישוב. דאג כל ימיו לשכלול בתי הספר שנמסרו לידיה. מותו הדראיב את לב מוקיריו ומעריציו ומספר מר קשרו עליו בעתונות ובאספות שנערכו לזכרו. בן שבעים היה. ת.נ.צ.ב.ה. מ.ח.

חידת מלואים

1	בראש אניה נראהו
2	אחד מצרכי כתיבה
3	בו משתמשים כאחד החגים
4	דור רביעי
5	אחד הכהנים
6	בית-ספר עברי בירושלים
7	מין בשם
8	חם לוחט
9	עוף טמא
10	מין אבן
11	עיר שמספרים עליה בדיחות רבות

בסוד השלישי שלטמה למעלה יצא שם של סופר ועתונאי מסודר לציונות שנקטף לפני שנה. דוד אחיטוב (כתה ד"א)

נתקבלו במערכת:

"הדוני" (סמטיל) עלון פנימי, ב/ו, המכבי הצעירי ירושלים, צ"ח.
ניב הסטודנט" (רפוס) חוברת ו/ו, ירושלים, שבת, תרצ"ח.
הדוגל" (כתב-יד) מוצא עיי קבוצת תלמידים, גליון ג/ו, אלול, לבוב, תרצ"ו. על השער רשום: "מוקדש ברנשי אהבה לעתון הילדים היוצא בירושלים עיר הקדש", "חברנו" החביב המנחה את הילד העברי בדרך התחיה והלאומיות.

פנחומים

לחברנו היקר מר **מרדכי עשבי**
אתך אני כאכלך הגדול כמות עליך אמך
חסיה ז"ל
בכנין הארץ ותחיתה תמצא תנחומים
חברך
מורי ביה"ס תחכמוני"

למורינו היקר מר מרדכי עשבי

אנו מביעים את רנשי השתתפותנו כמות עליך

אמך ז"ל

תלמידי ביה"ס תחכמוני"

אנו משתתפים באבלו הכבד של חברנו היקר יוסף אנסי כמות עליו אחיו אהרן ז"ל התאושש יקירנו, והתנחם בכנין ארצנו ובתחית עמנו תלמידי הכתה ו"ב ומחנכם

לחברנו צבי גורל!

הננו משתתפים בצערך הרב על הלגם ממך אחותך היקרה **מזל ז"ל** בבנין הארץ וגאלתה תנחם תלמידי כתה ח"א ומוחנכה

ברכות

לחברינו היקרים
יעקב ויסוקר, יצחק כלב וגבוניאל מרגלית
ליום מלאת לכם י"ג שנה

אנו מברכים אתכם שתהיו יהודים נאמנים לעמנו ולמולדתנו
חברים

תלמידי הכתה ח"ב ומחנכם

לחברנו א. קורקדי וי. שויסטר

נברך אתכם ליום מלאת לכם י"ג שנה
היו בנים נאמנים לעמכם, למורכים ולהורכים
חברים

תלמידי הכתה ח"א ומחנכם

הכהיל שום חושב. זקן ומף השתתפו בהגיגה שנערכה בכל הדרה לפי התכנית הקבועה מראש. עליתי על אחד הגנות הקרובים לנמל וראיתי המון רב. איש אחרי רעהו נכנסו לשטח הנמל. בחוך בנין העליה שנכנה זה מקרוב נערכה חגיגה לכבוד המאורע שגדול-הארץ השתתפו בה. הים הזועף התיו את קצפו הלכן על הרצוף שעמד בודד ללא שמוש. סירת המנוע החדשה שירי פועלים עברים בנויה ושעתידיה היתה לקבל את הנוסעים הראשונים, עמדה כנכלמת. סמרות עוז שטפו לכלי הפוגות מבקר עד ערב. ספני יפו הערבים ודאי שמחו לאיד, לגשם שהשביח את הגנו. הם חשבו כי נפלנו ברוחנו, אך רכה טעותם. להפך: מכשולים אלה אינם אלא דברים חולפים ומהם נלמד איך להתגונן בפניהם. פתאם — ועיני הכחינה דבר-מה משחיר באפק: "זוהי האניה!" — קפין בו לפי משמחה. הנה האניה באה!

נמל תל-אביב סאת מסכה נורדוי

משה איש שלום (כתה זיב)

הנמל העברי

נמל נמין לנו, נמל עברי ומעטה איננו תלויים עוד באחרים! — המלים האלה נשאות כגיל על שפתי כל איש יהודי בעל נפש ובעל הכרה לאומית. בשנת תרצ"ו, בזמן "שכיחת השלום", כביכול, רצו הספנים הערבים שביפו להרעיקנו וסגרו את "נמלם" למען לא נוכל להביא ממרחק את סחורותינו ולולא נמל חיפה, אין ספק שהיו מניעים למטרתם. אולם לא תמיד נוכל למסך גם על נמל חיפה שחלק גדול מהעובדים בו הם לא-יהודים. בשנת תרצ"ו נשארו כל סחורות היהודים שהגיעו ליפו במחסנים מבלי שתהיה היכולת בירי בעליהן לקבלן, כי סכנת מות רחפה על כל יהודי שעבר או ביופ.

יעקב ביתן (כתה זיב)

קשרינו עם ילדי הגולה

אנחנו, ילדי ארץ-ישראל, מאושרים מאחינו אשר בחוץ-לארץ. אנו תנכנו וגדלנו בארצנו ומכירים כל פנה ופנה בה, חרנו את המקומות הקדושים וההיסטוריים לעם ישראל. לא כן אחינו הילדים העברים שבגולה. אין הם מכירים את ארצנו מתוך מגע ישר, אלא מתוך ספרים או מתוך ספורים על אודותיה. מצבם של אחינו היהודים בגולה רע עד לבלתי נשוא. ילדי הנוצרים מכים בהם ועולכים אותם תמיד. גם החנוך בארצות הגולה אינו דומה לחנוך שבארצנו. מספר בת-הספר העברים בגולה הוא מעט. רבים מהתלמידים העברים לומדים בשעות שלפני הצהריים בבתי הספר של הממשלה ואחר כלות הלמודים הם לומדים עכרית. אולם הרף כל המכשולים הרבים יודעים התלמידים העברים שבגולה את השפה העברית. עם החגרות הרדיפות והסבל של אחינו היהודים בגולה, תגדל תשוקתם של חברינו הקטנים לעזוב את ארצם ולעלות ארצה ולחיות בה חיי הפש כמונו. מדי פעם בפעם הם טעלים על זכרונם את ילדי הארץ המאושרים ורצונם כביר להכירם ולהתחבר אתם ממרחקים. לעתים קרובות מתקבלים בבתי הספר מכתבים מילדי הגולה, שבהם הם מביעים את כמיהתם לארצנו. מכל שורה ושורה שבכתביהם עולה אנקת-אסיריים. אלה המשותים לאור ולדרור. ילדי ישראל שבכל התפוצות אחינו הם. עצמנו ובשרנו. חוכה קדושה טוטלת עלינו להדק את קשרנו אתם. והרבה אמצעים ודרכים לכך. צריך להחליף אתם מכתבים. ערך רב יש למכתבי-חברים. המכתב הוא מעין שיחת רעים ויש בכחו לקשר לבנות. אפשר לשלח להם מפעם לפעם גם פרחים מיובשים. פרחי ציון מדברים בלא אטר ודברים ללבו של כל יהודי ואין ספק שהחברים יקבלום בשמחה. מעשה טוב נעשה אם נשלח לחברינו גם ספרי קריאה ולמוד. בזמן האחרון אנו קוראים בעתונים שהרבה מכתבי הספר העברים שבגולה נלחטים מלחמה קשה על קיומם. הרבה מהם חסרים ספריות ואין ביכולתם לספק לתלמידיהם חסר קריאה. חובתנו היא לשלח ספרי קריאה לחברינו התלמידים. בחבורי הקטן הזה הצעתי כמה הצעות לשם יצירת קשר חי ומחמיד עם חברינו שבחו"ל. בכלל אני

עיי אחיהם שבתל אביב, ספני שכלנו מצפים לעליה יהודית גדולה למען יגדל מספרנו בארץ. הנמל יפרנס הסון עובדים עברים. הרבה אנשים ימצאו בו עבודה קבועה. בזמן חוסר עבודה יפחית הנמל את מספר המוכטלים ובזמן כהקונו יעסיק פועלים מרובים. הנמל ימריצנו לכבוש את הים, לרכש לנו אניות-מסחר. על ירי הנמל נראה לכל העולם שאנו מוכשרים לעשות גדולות בכל ענפי התרבות. הרבה כבר הוכחנו, אבל בטרם היות לנו נמל משלנו לא יכלנו להראות את כחנו גם בעבודת-הים. אולם עתה יש לנו נמל עברי, הנמצא בעיר עברית שירי עברים בנוה. עתה נגלה לעין כל את יכולתנו ואת המרץ הרב הצפון בנו. לא נתיאש גם במצב הקשה ביותר. נמשיך את עבודת הנמל הרף כל המכשולים שאויבינו שמים דרגלינו. נפעל יומם וליל, גם רגע קטן לא ננוח. נעבד, נעבד — וגם ננצח!

אריה לוי (זיב)

במה יעזר הנער העברי לפתוח הנמל העברי?

ארץ ישראל נמשלת לאילן גדול שענפיו מרובים. כיצד? כל ענף וענף שיוצא מגזעו מביא אתו פרות טובים ולפיכך משגיה בעל האילן כשבע עינים על כל ענף קטן. ויקר בעיני שבעתים העץ כלו. מדי יום ביומו הוא משקהו ומטפל בו. כך גם ארץ-ישראל: עץ גדול וענפיו המסתעפים מסנו הם מרובים: ענף הבנין, ענף הפרדסנות, ענף החקלאות, ענף המסחר, ענף התעופה וכו'. וענף חדש צמח זה עתה מן האילן הגדול — ונמל שמו, הוא נמלנו, נמל תל-אביב. ובמה יעזר הנער העברי לנמל העברי? הרבה דרכים לעזרה: ילד בן סוחר ישפיע על אביו שישתמש רק בנמל תל-אביב. ילד בן בעל בית חרושה ידבר על לב אביו שישלח את הוצרתו לחוץ-לארץ דרך נמל תל-אביב, כי בו עובדים ומתפרנסים אך ורק יהודים. על הילד להשתדל להפיץ את מניוח נמל תל-אביב. ביום הולדת או בהגיגת בר מצוה מקבל כל ילד מתנות רבות ומה טוב היה אלו הגישו לו במקונו מניה של הנמל העברי. אפשר גם לקבוע מס עצמי חדשי או שנתי שיקדש כלו למפעל הים. הבה נתאחד, ילדים, ובכחות מלכדים ובלב אחד נקום לעזרת הנמל העברי, זה השער שדרכו יעלו שבי הגולה על ארמת-המולדת.

חולם על יסוד הסתדרות שחבריה יהיו כל ישרי ישראל שבארץ ושכאוצות הגולה ושטמרותיה העיקריות תהיינה: עזרה הדדית, אהוה ומסירות למפעל החתיה העברית.

פרופסור אוטו ורבנר ז"ל

ביום כ', ח' בשבט, נפטר בכרלין הפרופ' אוטו ורבנר בשנת השבעים והשמונה לחייו. לרכים מתלמידיו אין המנוח ידוע ואולי גם את שמו לא שמעו ואולם חיים הם לדעת על האיש ופעלו ולזכר גם את שמו, כי מנחיג היה ושנים אחדות ישב על כסא החוזה הגדול בניסין זאב הרצל ז"ל. אוטו ורבנר היה מלוסר וישב בקתדרה של האוניברסיטה בכרלין והרכיב בה תורה, את תורת הצמחים. טאהלה של תורה יצא לישע עמו. שנות עמדו כראש ההסתדרות הציונית היו שנות עבודה מעשית בארץ ישראל והרכה מפעלים חשובים נעשו בה: נוסדו ה"קבוצות" הראשונות, נפתח המשרד הארצישראלי שעסק במרץ בהתישכות הלאמית בארץ ישראל והוקם בירושלים בית הספר "בצלא"י. הוא גם יסד את תחנת הנסינות החקלאית הסביאה חועלת טרובה לאכר העברי. איש טהר לב וכעל מדות תרומיות היה ובכל ניטו נפשו העדינה היה קשור לציונות ולמפעל החתיה בארץ ישראל. מדי שנה בשנה בקר בה ושמה שטחה גדולה למראה התקדמותה ופריחת הישוב העברי. ת.נ.צ.כ.ה.

אכשלום כשיוף (כתה ז"כ)

הגבור הגרים

(ליום י"א באדר)

מדי שנה בשנה, ביום י"א באדר, הנקרא יום "תלחי", מזכירים את הגבור הנערץ יוסף טרוטפלדור. טרוטפלדור היה ראש הגבורים העברים שהגנו באמץ לב על נקודה עברית אחת בארצנו, היא תלחי. הם ידעו שאסור לעזב אדמה יהודית ולמסרה לאויב ועל כן נלחמו עד טפת דמם האחרונה. יוסף טרוטפלדור הגבור גרם היה. את פעולותיו אפשר לצין בשני דברים: עבודה והגנה. בזמן שלום עבד את האדמה ובזמן מלחמה הגן עליה. עליו אפשר לומר בצדק: כאחת ירו עשה במלאכה וכשלה גם יחד. כל חייו הם שורה של העפלות ונצחונות, החל ממלחמת רוסיה-יפן, ששם העלה לדגת קצין ועד יום חל חי. כגבור עברי חי האיש הזה וכגבור עברי נפל על שדה קרב. את כל שאיפותיו הנעלות ואת כל מסירותו לעם העברי בטא באמרתו האחרונה: "אין דבר, טוב למות בעד ארצנו. דמותו הנאה, השופעת הוד נכורים, תשמש לנו סמל ומופת זממנה נשאב אמץ ואמונה במלחמת השחרור והגאלה.

מצבת גבורי תל-חי

יהושע ויסמן (כתה ו"א)

י"א באדר

משנכנס אדר מרבין בשמחה—אמרו חכמינו ז"ל. אך השמחה מהולה כתובה. בעצם חדש אדר, כיומים לפני פורים יש לנו יום עצוב, יום זכרון לטרוטפלדור וחבריו. טרוטפלדור היה גרם, יד אחת אכד במלחמתו בעד עם אחר, וידו הנשארת היתה קרש לעמו ולארצו. בה עמד וחרש בעתות שלום ובה הגן על תלחי מפני שונאינו כשעת סכנה. הוא היה עשוי לכלי חת. הוא ידע להפיה רוח גבורה בלב כל חבריו. רק בערמה הצליחו האויבים להתקרב אליו ולשלה בו את כדור הסות, ועם יציאת נשמתו המהורה אמר את המלים האלו: "אין דבר, טוב למות בעד ארצנו!" קברו חצוב ב"תלחי" ושם הציבו לו מצבת זכרון ברמות אריה, סמל הגבורה והאמץ.

מדי שנה בשנה, בי"א אדר, אנו מעלים את זכר טרוטפלדור הגבור וחבריו שמתו על מזכה התקוטה העברית בארץ ישראל.

יוסף אגסי (כתה ז"כ)

שָׁלֵג בִּירוּשָׁלַיִם

תניתן שָׁלֵג בְּצִקְרֵי,

בְּפֹר בְּאַפְרָיִם יִפְרָר.

(תהלים קמו)

זה שנים אחדות שאני מתגעגע על שלג, והשנה זכינו לראותו כשירד בסופה ובסערה מן השמים. חבל רק שלא זכה לאריכות ימים ואפילו לשעות. פה ושם הצטבר השלג בכמות טועטה. והילדים — הורזים שבהם — הספיקו לגבש כדורים ולשחק בהם, אבל לעשות "גולם איש" כמו שעושים בשנה מברכת בשלג, עד כדי כך לא הגיע. כאשר ירד כן נמס ויהי למים. בימי הלל הזקן ירד שלג רום שלש אמות בירושלים, כי מספר עליו שהיה עני ולא היה לו לשלם דמי כניסה לביהמ"ד. עלה על פי הארכה לשמטע תורה. למחרת הציצו וראו דמות אדם בארכה. עלו ומצאו עליו שלג רום של שלש אמות.

המורה ספר לנו שגם לפני שמונה עשרה שנה בערך ירד בירושלים שלג גדול, רום שלש אמות ויותר,

עד שגנות הכתים כרעו חחת המשא הככר ואנשים רכים נשארו כלואים בכתיהם ימים, ואנשי מעשה הביאו לחם להחיות את נפשותיהם.

הצמקתי מאד על שהשלג לא יכול היה להחזיק מעמד. בלבי התפללתי שירכה לרדת כמו ביטוי של הלל. משנה צער היה לי שאין אמא נותנת לי ללכת לבית הספר למרות כל הפצרותי ותחנותי לפניה: "אמא, הרשי נא לי ללכת לבית-הספר!" והיא כאחת: "לא, כני, בבית תשכ, פן תצמנני!".

את האמת אגלה כי לא כשביל השעורים התחננתי כיכ לפני אמא. העיקר מה שמשך אותי היה השלג. חשבתי כי בדרך אקח מלא חפנים מן הלכך הלכך הזה ואלוש אותו יפה יפה עד שיהיה קשה כאכך ואזלק את הכדור על ראש הילדים. והם בודאי לא יטמנו את ידיהם בצלחתם ויזרקו עלי כהנח וכהנה. והמלחמה תהיה נטושה בינינו עד אשר ילא אחד הצדדים ויבקש רחמים להפסקת המלחמה. אך מה לעשות ואמי חרדה לשלום בניה ולא נתנה לי ולאחי הצעיר מטני ללכת לביה"ס. נגזר עלינו לעזר בית. אני ואחי ואחותנו הקטנה שעוד לא הגיעה אפילו לגיל של גן ישבנו מסביב לחנור המבוער לכבוד יום קר זה והתחממנו. לעתים קרובות היינו פותחים את הדלת ונהנים מעולטו היפה של הקביה שהפך לבן ובכלבנו חפלה אחת לרבון העולמים:

שְׁלֵג, שְׁלֵג, שְׁלֵג, טוֹב

אַל שְׁמִים, תֵּן לָרוֹב!

משה וכמן (כתה ו"א)

שוק "מאה-שערים" בערב שבת

מי שלא ראה את שוק מאה שערים בערב שבת לא ראה מחזה מענין מימיו. ביום המשי בערב הומה שוק מאה שערים מאדם. מכל קצות העיר מחאספות הנשים ומלים בידיהן. הסוחרים מכרזים על סחורותיהם. סכאן נשמע קול קורא: — זה עתה מן הטמבחים! זה מכרזי: דגים טריים, דגי מבריה, יפו, זה עתה משום מן היס! שם מרחוק נשמע קול רוכל המכרזי על סחורתו: כהנות בזול. על ידו עומד עוד רוכל שאינו שפוי בדעתו וידוע בפי כל בשם "משהלה המשגע". הוא צורח: מאה מעטפות כגרוש—רק היום. וגם מוכרי

והנאה ועל החפצים, יקרי המציאות שמצאו בדירתם, העתיקה ולכבות החברים פועמים משמחה. על אם הדרך עומדים שני נושאי סבל ורכים בגלל מטלמלים ותולשים את פאותיהם המסלסלות של חכריהם המתחרים בהם. מאחד הבתים עולה קול צעקה, השכנה הקודמת ממאנת לעזוב את דירתה, והחדשה מסררת בכבי: הנה מטלמליה והיכן תניחם?

ככה יעבור יום מטלמל הרהיטים בירושלים.

אברהם אופלטקא (כתה ז"א)

מלביאל דודוב (כתה ז"ב)

בְּנֵי בֵּיתִי

א

הדבר היה בעיר בירת רוסיה, כמוסקוה. אוחו יום, יום סגריר היה. סופה חזקה התחוללה ושלג רב ירד. העיר הלכינה כלה. הבתים התעמפו בטליות צחורה כהלחלה. ואני נער קטן אז וכל העולם ופלאו הרנינו את לבי. ישבתי ליד החלון לכוש אררת צמר חמה והבטתי אל השלג המכסה את כובעי האנשים העוברים כרחוב.

פתאם נשמעה דפיקה על הדלת ואחרי רגע קל נכנס עני לכוש סחכות ובקש מאמי נדכה.

אמי החכיבה, שלא השיבה מיטיה פני עני ריקס, נכנסה למטבח להביא כסף. בינתיים נגש אלי העני, למפני וחכני והחזיק בי—ויצא אתי החוצה והחל לרוץ. לא ידעתי לאן הוא לוקח אותי. חשבתי ש"דוד" הוא, כי הרכה דודים היו לי שאהבו להשתעשע עמי ולפעמים לקחוני גם לביתם.

השלג ירד ביתר זעף, הרוח גברה מרגע לרגע, והעני רץ בכל כחו.

פה רץ שעה ארכה עד הגיענו לרחוב מלכדך. העני הביאני לביתו ולא בית היה זה אלא רפת. היה רע, ריח רקבון, נדף ואני הייתי קרוב להתעלפות. ה"דוד" הניחני בביתו והלך לו. נשארתי לבד. פחד תקפני. הקור אכל את גופי הרך. טפות סים ירדו עלי מבעד סדקי הבית. פרצתי בכבי גדול וצעקתי אבל אין שומע. ככיתי זאת הצילה אותי. כמקרה עברה שם אחת משכנותינו ושמעה בכית ילד—ונורעועה. נכנסה פנימה לראות מי הוא הבוכה ומה גדל תמהונה כשראתה אותי

הירקות מכרזים על סחורחם: ירקות ופרות לכבוד שבת מן המוכחר! בתוך השער עומד פושט יד עור, המבקש נדכה לכבוד שבת. ולפעמים עומד שם מחלל ושמו בכר ומחלל שירים נהדרים. העוברים והשכים נותנים לו איש כמתנת ידו, והמיל, זה-שני מילים... בכר הוא יהודי ככן שבעים אשר עבר על פני הרבה ארצות. עכשו הוא מבלה את שארית ימיו בכית מושב זקנים בירושלים. על קורות בכר זה שמעתי מפי טורי לנגינה. הצפיפות והדחק הולכים וגוברים. מתרבות הנכירות הכבודות הבאות לקנות צרכי שבת. יודעת כל כת ישראל: מי שלא טרח בערב שבת—מה יאכל בשבת? לפיכך מזדרות כל בעלה בית ועוברת את השוק לארכו ולרחכו לקנות מכל אשר ישא חן לפניו. אף הרוכלים עם סחורוחיהם הולכים ומתוספים. שאון והמולה, דחיפות והתנגשויות. ורק בשעה מאוחרת ירמו הקולות, יטוגו באפלת הלילה.

לא שונה בהרבה צורת השוק למחרת, כיום הששי, משעות הצהרים מתרכים הקונים בחנויות המשקאות. תור ארוך של נערים ונערות ובקבוקים בודיהם לקנות יין לקדוש. הרבה יעברו כטיסה את השוק וכידיהם חבילות נרות לשבת. על כל צעד ושעל ישבו על כסאותם מצחצחי הנעלים וידיהם מלאות עבודה. השמש מתחילה לערוב. השוק התומה מתחיל להתרוקן לאט לאט. החנונים והרוכלים עושים את ההכנות לחסול העסקים. הנה נשמעה תקיעה המבשרת את כוא השבת. כל האנשים שבשוק נחפזים הביתה, וחריקת דלתות החנויות הנסגרות אחת אחר השניה נשמעת. השוק פושט צורה ומתחיל ללבוש צורה אחרת, פני מקבלי השבת מתחילים להראות.

שבת קדש יורדת על מאה שערים.

"מוחרם" בירושלים

בקריארד בהיר. השמש אשר נחבאה בינות לעצים בימות החורף, יוצאת עתה כרוכ פארה ושופעת קרני אור על פני היקום. פניה מביעים חבה וכמו תאמר: עתה בא חורף, קומו צאו אל המרחביה, יום מטלמל הכלים היום הזה. אנשים נשים ומף רצים הנה והנה וכידיהם מטלמלים. עגלות רצות רצוא ושוב. הילדים עומדים ומתפארים לפני חכריהם על דירתם החדשה

יושב ומתמונג בדמעות בחדרו האפל והקר של העני. מיד לקחה אותי שכנתנו הטובה בזרועותיה וכסתה אותי והביאתני הביתה.

ב

כאשר שבה אמי מהמטבח ונדכה בידה ראתה שאינני בבית. רעד עבר בגופה. מיד רצה לרחוב והתחילה לקרא לי—ואין קול ואין עונה. היא המשיכה לחפשני ונכנסה לכל בתי השכנות וכשלא מצאה אותי החליטה לפנות למשטרה. אמי הטובה שבה הביתה להתלבש אבל לא יכלה לזוז ממקומה ונפלה בלא פח ארצה. זעה קרה כסתה את פניה. פה שככה רגעים מעטים. פתאם שמעה את צלצול הפעמון. כשאריה כחה נגשה לפתוח את הדלת ובעד חור המנעול ראתה אותי שאני מושכב בזרועות שכנתנו. מרב שמחה נפלה ארצה והתעלפה. בעמל רב הצליחה שכנתנו להשיב אליה את רוחה. שכנתנו ספרה לה היכן מצאה אותי. אמי החלה לנשקני ולחבקני וצחקה ובכתה חלופות. אחרי שהוקל לאמי במקצת הלכה עם שכנתנו למשטרה וספרה את כל העניין. שוטרים אחרים הלכו אתן לבית העני לאסרהו, אך הנוכל לא נמצא בביתו. הם התחילו לבדק את כל פנות הבית וחנה הופיע העני ובורועותיו ילד שני. מיד נאסר והילד החזר להוריו.

ואחרי חקירת השוטרים נתברר כי העני הזה היה צועני גונב ילדים.

וכביתנו רבה השמחה באותו יום ואורחים רבים באו אלינו לברך את הורי על הנס הגדול שהתרחש עמי.

דוד גולדסברג (כתה ז"א)

צֵעַר גְּדוֹל בָּנִים

(זכרונות מימי הילדות)

מה נעמו ומה מתקן לי אותם הימים, אשר לא ישוכו עוד בימי חיי, הלא הם ימי הילדות, ימי תענוגות וימי שעשועים!

מצבנו החמרי היה רע ומר. גם אז עבר משכר קשה בארץ כמשכר העובר עתה בימינו. אכי זכה לימי עבודה סעטים, ואמי שעברה גם היא לא השתכרה כדי כלכלת בני ביתנו. לאסתו של דבר לא הרגשתי אני ולא כלום ככל אלה. יקר הייתי להורי, וכל מה שרציתי היו סמלאים. אבי ואמי עבדו למעלה מכוותיהם, נשאו

בעול ושקעו בחובות, והשתדלו ככל האפשר להסתיר מעינינו הילדים את סבלם. בשוב אבי הביתה שכור ורצוץ אחרי יום עבודה קשה ומפרכת בעבודת בנין, שלא הסכין מנעוריו, האכילני והשקני ורצה להשכיבני לישון. אך אני סרכתי ולא רציתי להרדם, עד שהוא ישאני על כתפיו ויתהלך עמי בחצר הנה והנה. אבי לא סרב ומלא את בקשתי עד שנרדמתי. פעם אחת, כלכת אבי לעבודתו ביום חורף קר, הצטנן ויפול למשכב. מאז הורע מצבנו שבעתים. אמי היתה צריכה למפל באבי החולה ובנו, הילדים, וגם לעבוד לפרנסת הבית. אלה היו ימים נוראים ככיתנו, אך אמי לא נתנה לי להרגישם. בנו הילדים לא פגע גם המצב הקשה הזה. אבי לא החלים במהרה, ואיני יודע כיצד יכלה אמי לשאת את כל התלאות האלה, כי חושב אני כי אין בכוח האדם לסבל יסורים רבים. גם בימים ההם כשהיתה אמי יוצאת אחי ועם אחותי למייל, שאלזה אנשים אם אנחנו ידריה או לא, מפני שלא יכלו להאמין שאצל פועלים שמוזנותיהם קשים להם כקריעת ים סוף מסודרים הילדים כל כך יפה.

אחרי הסארעות בשנת 1929 הוטב מצבנו במקצת. אמי הסתדרה בעבודה קבועה במעון יום בכית הכריאות, ואנחנו הילדים היינו מסדרים שם בכל. לאחר שנתיים הסתדר גם אבי בעבודה קבועה. מאז עובדים אבי ואמי שניהם. קשה העבודה עליהם אך מלאים שמחה הם שכניהם אינה יודעים מחסור.

יאיר חצרוני (כתה ז"א)

בְּנֵי בֵּיתִי

בננות, שלשה בחצי גרוש! — עולה קול צרוד של ילד סבין רעש האוטומובילים ורעש הרחוב. זמן רב עובר עד שאני מבחין בו סבין עוד ילדים. ילד תימני שחרחר, שזוף פנים, עינים גדולות ושחורות, רגלים מקלות, ידיים רזות, פאות מסלסלות וכפה עגלה לראשו, רץ מאוטו אל אוטו ומוכר בננות. ב—ג—ג—זות! ב—ג—ג—זות! — מסלמל הוא בנגון, נראה שהצלחה לא האירה לו פנים, שכן זה כבר זמן רב שאני שומע קולו ואשכול הבננות עוד גדול למדי. והנה נגש בחור ובקש בננות. הילד הגיש לו כמבוקשו ביד רזיזה ותחב את הבננות בכיסי הכחור. את תוכם אכל וקליפתם זרק והלך

19. התימני הקטן, סוכר הבננות, הרים את הקליפה והוציאו מבין הקלפות את השירים ואכלו בתיאבון רב. נדהמתי למראה עיני, וכלי טכה חסהון: ילד שיש לו כל כך הרבה בננות יחום על בננה אחת ויאכל שארית של קלפה? אבא! — פניתי אל אבי — אני רוצה בבננות! אבי הושיט לי חצי גרוש ואמר: הרי לך. ננשתי אל הילד התימני וקניתי, קלפתי בננה אחת, הושטתי לו ואמרתי: אכל! הוא תלה בי עינים תמהות והביט אלי כאילו משגע. אין דבר! אכל! — פניתי שוב אליו. הוא לקח את הבננה ואכל אותה כהרף עין. קח עוד אחת! — אמרתי לו. למה אתה נוהן לי את הבננות שלך הלא אמך תגער בך? אין דבר! — אמרתי לו. קח גם השלישית.

תוך כדי כך נכנסתי איתו בשיחה והוא ספר לי: טרי יום ביומו אני לומד עד הצהרים ואח"כ אני סוכר בבננות. אבי חלה ואסור לו לעבוד, אמי משתכרת מטעם, ואני עוזר לפרנסת ביתנו. — ומדוע אתה חם על בננה, וניזון משירי קלפות? — שאלתי אותו. — כן, חביבי! — ענה הילד — כל הבננות ספורות ואם איני מביא את הכסף אוי ואבוי לי.

לא הספיק לגמר ומיד קפץ ורץ למכור את סחורתו, ושוב פלח את האויר אותו הנגון ב-ג-ג-זח!

בנימין פרנקל (כתה היא)

מצב היהודים בעולם

עוד לפני חמש שנים, כתפיש היטלר את רסן השלטון בגרמניה, נכאו חכמים שממנו יראו שאר שונאי ישראל ויתחילו גם הם לרדוף את היהודים. וכך היה: צוררי היהודים שכפולניה הרימו ראש והתחילו לטרר את חייהם. כפולניה אסרו על היהודים את השחיטה לפי דין ישראל. גזרה זו הכאיבה את לבנו, אך גברה יד אויבנו החקיקים והאסור קבל תקף. אך הפולנים אינם מסתפקים בגזרה זו והם מוסיפים לעל"ב ולצער את אחינו. הסטודנטים הפולנים דורשים מהסטודנטים היהודים שישבו כמגורים וכמצורקים על ספסלים מיוחדים בשעת הלמודים. הסטודנטים היהודים נלחמים אמנם על כבודם ואולם יד הרשע גוברת כיום בעולם והם סוכרחים להכנע לאנשי האגרוף. ראו זאת הסטודנטים שכרומניה והתחילו גם הם לדרש "ספסלי גטוי" לתלמידים היהודים. הממשלה הרומנית מחוקקת

בכל יום חקים רעים ליהודים ורודפת אותם ומכריתה אכל ספוחם. בזמן האחרון נספחה אוסטריה לגרמניה הנאצית ומיד התחילו השליטים הנאצים לרכא את יהודי אוסטריה, לגזל את רכושם ואת עסקיהם. בדנציג עלתה לשלטון ממשלה נאצית וחיי היהודים תלויים שם מנגד. רע ומר הוא מצב אחינו בלב ארצות העולם, ואולם תקוה אחת מחיה את נפשם ומחוקקת את ידיהם, והיא: ארץ ישראל. העם העברי החליט לקום מחדש את ארצו ולחיות בה חיי אומה העומדת כרשות עצמה.

ולואי ונוכה כלנו ליום התשועה, אמן.

עובד שובין (כתה זיא)

דני

באחד הימים נסעתי לכפר יחזקאל, אל דודי האכר. לאחר שנחתי במלטולי הדרך הציע לי בן דודי לנסע עמו בעגלה למעין. כרצון נאותי להצעתו ועליתי בעגלה ונסענו. שעה קלה עברה עד שהגענו אל העצים הירקים והמלבלבים שאנשי עין חרוד נטעים. עברנו גם את הגשר הקטן אשר מים רבים עוברים תחתיו. — הבט היטב — אמר אלי בן דודי — והראה דגים רבים מטילים להם להם להנאתם במים.

התבוננתי והסראה לקח אמנם את לבי. הסתכלתי ביצורים האלמים והחמודים הרצים רצוא ושוב במים הקרירים. לרגעים יפערו את פיהם או ישקשקו כסנפיריהם האדומים. חשק עז התעורר בלבי לנסות את כחי כדיג. התקנתי לי רשת ושמתיה במים וקשרתיה אל אחת האבנים. שכתי אל המושב, הביתה. לסחרת הלכתי אל הסעין והנה הרשת איננה. חפשתיה, חפשתיה — והכל לשוא. אמרתי כבר נואש. פתאם ראיתי איזה גוש נסחף על ידי זרם המים. קפצתי ותפשתי והנה — רשתי. פתחתי — וראה זה פלא! ארבעה דגים קטנים יפים מהלכטים ברשת ורוצים להמלט על נפשם.

— לא כן אתם עושים ידני — אמרתי בלבי כשמתח — מידי לא תמלטו. כוהירות הוצאתים מן הרשת ושמתים בקופסה מלאה מים וחזרתי למושב והראיתים לכל חברי. כעבור שבועים חזרתי הביתה עם דגי ועד היום הם חיים וקיימים...

נסיעתי לארץ ישראל

שנים אחדות גרנו בבגיה, בעיר גנט. שם אין יהודים מלבד מספר סטודנטים, הלומדים באוניברסיטה. למדתי בכית ספר נוצרי וכן גם כל חברי היו נוצרים. מכל חברי נשאר רק אחד נאמן לי ושמו ג'ורג'. אחו הייתי משחק יום יום כשוכי מכית הספר. הצטערתי מאד כשנפרדתי ממנו, ועד עכשו אני מקבל ממנו לעתים קרובות דרישות שלום.

אמי היתה מספרת לי על ארץ ישראל. השחוקקתי מאד להתישב בה. כיום אחד בא אבי ואמר שקבלנו רשיון לנסוע לארץ ישראל. כעבור חדש ימים נסענו. ימים אחדים נסענו ברכבת עד אשר באנו לעיר מרסל שכזרפת. עלינו שם על אניה והפלגנו. אחרי ימי נסיעה אחדים הגענו לנמל יפו. בדרך ראינו דברים מעניינים, ראינו אי, שבו היו אנשים. סוף סוף באנו לארץ ישראל. ארץ ישראל מצאה חן בעיני. ואני מקוה שנשב בה תמיד.

אשר ליפצין (כתה ר"ב)

פְּרֻדַּת הַנְּצִיב הָעֵלְיוֹן מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

כיום השלישי אחרי הלמודים בא אבי ולקח אותי הביתה. עלינו לאוטובוס ונסענו. כשבאנו לרחוב המלך ג'ורג', ראינו אנשים רבים עומדים צפופים ושומרים אנגלים וארצישראלים שומרים על הסדר. בקשתי מאת אבי שנרד מהאוטובוס כי רציתי לראות את הנציב העליון בפעם האחרונה לפני עזבו את הארץ. אבי מלא את בקשתי ושנינו ירדנו ועמדנו בשורה בין הקהל הרב. למעלה משעה חכינו עד שסוף סוף שמענו מחיאות כפים מרחוק. ירענו שהאוטו של הנציב מתקרב אלינו. ראשון בא שומר אנגלי רכוב על סוס חום, ואחריו שתי שורות רוכבים מכודנים ועל ראש כל כידון היה תלוי דגל. אחריהם באה המכונית של הנציב העליון. הקהל התחיל למחוא כף וקראו: "יחי הנציב!" אחרי הנציב נסעה מכונית ובה ישב הגנרל של הצבא. הנציב נענע בידו לאות תודה. במשך הזמן הזה נתאספו הרבה מכוניות של "המקשר" וכלי רכב שונים ובקשי יכלנו לפלם לנו דרך לשוב הביתה.

ישעיהו פנקובסקי (כתה רב)

הלוצים הוצבים

עֲזָרָה סוֹצִיָּאלִית

הטורה הציע לנו שנתרום לקופסת עזרה סוציאלית, ואמר שבתרומותינו נעזור לילדים עניים. אנחנו הסכמנו כמובן לעזור לילדים נצרכים. לסחרת כבר היתה קופסה עטופה בנייר לבן תלויה על הקיר. על הקופסה היה

מציור מנן דוד, ולמטה היה כתוב באותיות גדולות, העזרה הסוציאלית. מאז אנו תורמים לקופסת העזרה הסוציאלית ולקופסת הקרן הקיטת לישראל, אני מציע לכל תלמידי ביה"ס שגם הם יתרמו לקפת העזרה הסוציאלית, התוסכת בילדים רעכים ויהפים. נדעון לכנון (כתה ר"ב)

גם אנתנו רוצים לכתב!

(חבורי חברינו הקטנים)

א

איך שברתי את רגלי

בשבת בבקר שחקתי עם חברי ב'תופשת'. בשעת המשחק לא נזהרתי ונפלתי על לבנה ולא יכלתי לקום. אמרתי לאחד מחברי שרוץ לקרא לאמי. חברי מלא את בקשתי. אמי היתה חולה ולא יכלה לבוא לעזרתי ושלחה את מכירתנו להביאני הביתה. המכירה לא יכלה להרימיני וקראה לבחורה אחת ושתייהן לקחו אותי בידים והביאוני לביתינו. שכן אחר חלץ את געלי נזר את הגרב וראה שרגלי נפוחה. קראו תקף לרופא והוא אמר שהרגל שבורה. מיד הסיעוני במכונית טקסי-ל-הרסקה. החירורג ישן אותי בגרקונה ותפן שתי עצמות ברגלי ובאלונקה הכניסוני למחלקת-הילדים. הלישוני כתנת והשכיבוני במטה. הבאב היה חזק וזמן רב שכבתי בבית החולים. לא אכלתי כמעט כל הימים ובלילות לא ישנתי. רגלי היתה מנוקשת. כשיז בשבט הודיע הרופא כי מצב הרגל טוב ואפשר לקחת אותי הביתה. באו אבי ואמי ושמוחי לבשורה הזאת. השכיבו אותי על אלונקה והכניסו אותי לאוטו. האוטו נסע לאט לאט עד שהגענו לביתנו. הורדו אותי יחד עם האלונקה והביאוני הביתה ושוב שכבתי במטה. מה נזרא לשבור רגלי.

מאיר וינשטין (כתה ג"א)

ב

הצלחה בבחינה

לפני שבועות אחדים התחיל מורנו לבחון את התלמידים. הוא פתח לפי טורי הפסקלים וכיוז באדר א' הגיע תורי. עמדתי על יד המורה וחברי שפכתה שאלו אותי שאלות ותרגילים. אצלנו נכתבים הילדים לא על ידי המורה אלא על ידי התלמידים. המורה מקשיב לשאלות התלמידים

ומתקן לפעמים את שגיאותיהם. הצלחתי בבחינה ועניתי על כל השאלות ושמתתי מאד.

אברהם מלינסקי (כתה ג"א)

ג

אפור

זה שמו של בלבני הנחמד. אספר לכם. חברי איך בא לביתנו. יום אחד ואני שכב בדרגתי מבית הספר והנה אני רואה בידי אחי כלכלב יפה. שמחתי מאד והלבני יחד הביתה. אחי בנה מלונה טובה והכנסנו בה את הכלב. אני מטפל בו ומאכיל אותו תמיד והוא נהל מיום ליום. פעם אחת געלם הכלב. חפשנו אותו כל היום והוא ולא מצאנו אותו. חשבתי כי אבד בלבנו לעולם. אך לשמחתי מעיתי. בעבור ימים אחדים חזר אלינו אפור. הוא היה רזה מאד. ודאי לא אכל המסגן לשבע. התחלתי להאכיל אותו מאכלים טובים עד שהבריא והשמין. מאז אפור נאמן לנו ואיננו בורח עוד.

אסנון שובין (כתה ג"ב)

ד

מעשה בגלות

שני ילדים תלמידי כיתה. שחקו בגלות ואחד מהם הפסיד שבע גלות. הפעמון צלצל. נכנסנו אל הכיתה. הילד שהפסיד התרגנו בקה בקול רם וצווח על חברו: החור לי את גלותי. רמית אותי. המורה שאל את הילד שזכה אם פגמת רמה אותו. הילד ענה: לא, מורי שנינו שחקנו ואני זכיתי בשבע גלות. הילד המפסיד הוסיף לצעק. המורה נחם אותו ונסה להשקטו. אך הכל לשוא. אז פנה המורה בקול רך אל הילד הזוכה: אתה ילד טוב שלי. השב לו את גלותי ואל תשחק עמו יותר. הילד שמע בקולו והחזיר את שבע הגלות. המורה קרא לו אל הפתירה ואמר אלינו: ילדי. חברכם ילד טוב. מי מקם רוצה לתת לו גולה במתנה? שלשה עשר ילדים נתנו לו כל אחד

גולה. הילד שהפסיד ראה שמעשה רע עשה וביקש סליחה מהמורה ומחברו. המורה השלים ביניהם והם שרו:

ברנו היינו.

בשלום לא היינו.

עתה עברה השנאה כחלום

מהיום נחיה חיי שלום.

שלום, שלום, שלום!

ובלנו שמחנו בשמחת הילד שרכש לו שלש עשרה גלות.

שלמה מרגובסקי (כתה ג"ב)

פנת הספורט

א

הספורט בבית ספרנו

הספורט בבית-ספרנו נשחלף במדה נכרת. לפני כטה שנים לא היו לנו מכשירים וכיום יש לנו מכשירים ירכים ויקרים. את אלה רכשנו לנו כמאמצים רבים. רק לאחר דיונים במשך זמן ארוך, הצליח מורנו מר אבישר לקבל סכום כסף וקנה לנו ארגז לקפיצות, מורן ושטיח ארוך. מכשירים אלה ממלאים חפקוד חשוב בשעות ההתעמלות. אחרי זמן מה התחיל הסורה המסנה על ההתעמלות לערוך התחרויות בבית-ספרנו. ההתחרות הראשונה היתה בין המחלקות ח"א-ח"ב במשחקים אלה: סחנים, כדור-הקפה, טרוץ-שליחים ולבסוף קפיצות. התוצאות היו 0:2 לטובת כתה ח"א. לא עבר זמן ארוך והתחרות חדשה נערכה. ערכנוה בטיב בשבת (השנה נתכמלה התחלוקה בשל המצב בארץ). כפעם זו התחרו ביניהן ארבע המחלקות ח"א ח"ב וז"ב.

התחרות זו היתה מענינת מאד. קהל רב נקהל לחוות במשחקים, החזמרת נגנה משירי הלכת שלה ובראש החזמרת עמד הסנצח האדון לבנון.

התכנית היתה עשירה למדי: סחנים, טרוץ-שליחים, כדור-הקפה, משיכה-כתבל, וקפיצות חפשיות. והתוצאות היו אלו:

בסחנים: ח"א נגד ז"ב—0:2 לטיבת ח"א.

ח"ב נגד ז"א—0:3 לטובת ח"ב.

ח"ב נגד ח"א—0:8 לטובת ח"ב.

כדור-הקפה: ח"א נגד ז"ב—0:5 לטובת ח"א

ח"ב נגד ז"א—0:5 לטובת ח"ב

ח"א נגד ח"ב—0:6 לטובת ח"א

טרוץ-שליחים: ח"א-ח"ב-ז"א-ז"ב—2 נקודות לטובת ח"ב ו 1 לח"א.

משיכה כתבל: ז"א נגד ז"ב—0:2 לטובת ז"א.

ח"ב נגד ח"א—1:2 לטובת ח"ב.

לפני ימים אחדים התקינו לנו משחק חדש שלא ידענוהו עד כה. משחק זה הוא, כדור-סלי. עוד ביום הראשון רצו התלמידים בשמחה למגרש כדור הסל והם התלהבו לקראת משחק זה. בחדש אייר יערך כנוס מחווי אשר בו ישתתפו כל בתי-הספר העברים בירושלים. כל המצטין במשחק כלשהו ישתתף ובית-הספר אשר יזכה להיות הראשון בהתחרות זו ישלח את באי כחו לתל-אביב לכנוס ארצי. אנו מתכווננים במרץ לקראת כנוס זה.

הבה נקוה שבית ספרנו ירכש בקרוב את שאר המכשירים הדרושים לנו ותרכות הגוף תתפס את מקומה הראוי במוסדנו.

שמואל הוכמן (כתה ח"א)

ב

התחרות בכדור רגל

ביום כ' אדר א' התחרה נבחרת כתות ח' שבכית הספר החכמוני בכתה החמישית של הגמנסיה. בשעה 3 אחה"צ הופיעו על מגרש הגמנסיה, משחקי שתי הקבוצות. המשחק נקבע לשלש ומחצה אולם מסכות בלתי צפויות מצד השופט החל המשחק בשעה 4 פחות עשרים רגע.

בחצי הזמן הראשון של המשחק היו ההתקפות בעיקר על שער הקבוצה הנגדית (הגמנסיה) בדקה העשרים הבקיעה נבחרת כתות ח' תחכמוני את שערה של קבוצת הגמנסיה. חצי הזמן הראשון נפסק כתוצאות 0:1 לטובת נבחרת כתות ח' תחכמוני.

בחצי הזמן השני נמשכו ההתקפות על שער קבוצת הגמנסיה, אולם בדקות האחרונות לפני תום המשחק הבקיעה קבוצת הגמנסיה שער אחד לטובתה, והמשחק נסתיים כתוצאות 1:1 תיקו?

הננו מקוים כי המשחק הכא אשר יתקיים בקרוב יסתיים כתוצאות טובות יותר. כענג אנו מביאים כאן את שמות תלוצי נבחרת בית ספרנו.

שופט המשחק: יצחק וינוגרד. שמות המשחקים: כרצבי יחזקאל (שוער), בורכוב רחמים (בק), איזלמן יצחק (בק), כרוכסקי משה (הקדבק), אלפרט אברהם (מנטר), אשר שלנק (מקשר ימיני), רמן משה (מקשר שמאלי), חיים בר (קיצוני ימיני), כשויף יהודה (קיצוני שמאלי).

חיים בר (כתה ח"א)

בריאות התלמיד

נפש בריאה בנוף בריא

א

ארוחת הבקר

ערכה של ארוחת הבקר רב מאד והשפעתה על בריאות התלמיד גדולה לאין ערוך. אולם כל ארוחה יכלה להיות מועילה או מזיקה לבריאותנו, ועלינו איפא לברר איזה טובה ואיזו לא. זמן ארוחת הבקר נקבע לעשר שעות בבקר, אחרי שתי שעות לטור. לפני הארוחה חייב התלמיד לרחץ היטב את ידיו ולא להתחיל באכילה בידים מלוכלכות. ארוחה טובה ומוינה היא לחם מרוח כחמאה ולקנח סעודה טוב לאכל פרות או לשחות כוס קאף. האכל צריך להיות עטוף בניד לכן ונקי. לא בניד עתון, מפני שדיו הרפוס העוכרת אל הלחם עלולה לגרם לנו מחלות-קיבה המסכנות את הבריאות. על הספסל שעליו מניח התלמיד את אכלו צריך לפרש מפית לבנה. וראוי גם לזכר את אזהרת חז"ל, "אין משיחין בסעודה", כי המדבר בשעת אכלו יכל להקדים קנה לושט ויבצע לו. רבים הם התלמידים המזלזלים בערכה של ארוחת הבקר ואינם מביאים אתם אכל לבית הספר. תלמידים אלה שונים משנה גדול ואינם יודעים שהם עצמם הורסים את בריאותם. תלמיד רעב חש כראשו בשעת השעורים, נוטה לנמנום ומרגיש לאות מרובה כגופו. תלמיד שאינו אוכל את ארוחת הבקר מרגיש בשעות האחרונות שלפני הצהרים כחילה ולפעמים הוא גם מתעקף טלב קלשה. ולכן מומלת חובה על כל תלמיד להביא אתו לבית הספר ארוחת בקר מוינה ונקיה ולאכלה בסנוחה בשעה הקבועה. ואם כה נעשה נוכח להקים בארצנו הנכנית והולכת דור בריא, רענן ואמין כה.

אביגדור רוסמן (כתה ח"א)

ב

נשף אנדית-הבריאות

ביום השלישי, י"ב אדר ב', נערך כאולם בית ספרנו נשף אנדית-הבריאות, לכבוד חלוקת כרטיסים וסכות לחברים. הנשף נפתח בהיטנון האגודה. אחר חולקו לכל חבר כרטיס וסכה. מלכד החברים קבלו סכות גם מר אהרן שטרנברג, ומר רפאל אבישר, המורים הפעילים באגודת-הבריאות. עם סיום המפקד התישבו החברים, המורים והאורחים מסביב לשלחנות ערוכים ונשמעו נאוטים מעיני דיומא. בראשונה ברכה האחות המסורה הגב' יהודית גינצבורג. מר ישעיהו פרס מנהל ביה"ס, "למל", שדבר אחריה, העלה זכרונות מימי ילדותו, כהיותו תלמיד ב"חדר". את החדר נקו רק פעמים בשנה. עתה זכינו לבנינים גדולים, מרווחים ונקיים. מר אליהו לולו ברח את החברים בשם מר מרדכי אילן, מנהל בית הספר, "החכמוני" ודבר אנב על החוכה הקדושה המומלת עלינו לדאג לחברותינו העניים החסרים בגדים ורעכים לחם. אחר המורים דבר בשם העתון, "חברנו", שקבע סדור מיוחד בשם, בריאות התלמיד. מר נח מטר הזכיר מקרה מענין שקרה בכתתו והמעשה שהיה כך היה: באחד הימים ראה כי כל התלמידות נרגזות וכששאלן לסבת הדבר ספרו לו כי האחות עשתה להן זריקות. למחרת החליטו התלמידות להעשות לאחיות ודקרו את אצבעותיהן בסכות וכמחטים. טוב שהנסיון עבר בשלום. התלמידות הללו נעשו אחר כך לחברות נאמנות ומועילות, לאגודת הבריאות. דברי עזרוד זכרכה השמיעו גם המורים ה"ה רפאל אבישר, אהרן שטרנברג וחנך נימן. מזכירי האגודה הבריאות מסרו ידיעות על פעולות האגודה. חברים וחברות קראו עתונים התוליים שנערכו כמעט רב. כשירת, "התקוה" ננעל הנשף המענין הזה, שהשאר רשם חזק על קהל האורחים.

משה מלין (כתה ח"א)

מכתבי חברים

א

חברות וחברים יקרים.

אנחנו, תלמידי הכתה ד"א בבית הספר, החכמוני-בירושלים, מבקשים מכם, שכתבו לנו כפרוטרוט על

כפרכם, כפר גלעדי ועל גבורינו טרומפלדור וחבריו. יום י"א באדר משמש ובה ואנו קוראים עכשו בכתה ספורים מעינים על גבורת אנשי תל חי. אבותיכם היו אנשים אמיצים, כי עמדו בפני האויבים עד טפת דמם האחרונה למען עם ישראל וארצו. בספור כתוב כי אין מרחק גדול בין תל חי ובין כפר גלעדי. נודה לכם מאד אם תסירו את תל חי ואת כל מקומותיה ותתארו לנו את קבר האחים, את הבנין ששמש לגבורינו מנן עז במלחמתם באויבים ותספרו לנו על משקם ובית ספרכם.

כשם תלמידי הכתה ד"א

דוד אחיטוב

ירושלים ת"ו, י"ד אדר א', צ"ח

ב

שלום לכם, תלמידי כתה ד"א.

קבלנו את מכתבכם ואנו נענות לבקשתכם. במשק יש לנו ענפים ומוסדות אלו: רפת, לול, צאן, גן ירקות, נטיעות, משתלה, פלחה, פרדס, כרם, סכנת, מספא, גנות נוי, מחלבה, מכבסה, בית-ספר, גן ילדים, בית חינוכות, מחסן בגדים לגדולים וילדים, מטבח לגדולים ולקטנים. מחסן סבלת, מחצבה, מכונת חציץ, סנדלריה, נפחיה, נגריה ובית חרושת לשמורים. אלה הם בערך כל ענפי המשק ומוסדותיו.

כפר גלעדי נוסד לפני עשרים שנה. הוא היה עד למעשים שקרו בתל-חי. הוא שוכן על גבעה סוקפה משלשה עברים. הר חרמון סמוך, ומרום עסק החולה הרי נפתלי סמערב, ובצפון מורדות הלבנון. בכפר-גלעדי יש בערך 300 נפש. מהם 60 ילדים ו-20 הורי חברים. כפר גלעדי ערוך בשני טורי בתים סמוך ומסערב. שורת צריפים מצפון ובית הספר סדרום. בין הבתים סמוך ומסערב יש עצי פרי. מאחורי הבתים מסערב יש חורשת ברזים, אקליפטוסים וקוארינות.

את החברים שנהרגו קברו בכפר גלעדי וסדרו להם כעין גנת זכרון. במשך הזמן העבירו את עצמות החברים אל בית הקברות בין תל-חי וכפר-גלעדי. החדר שבו נהרגו הבחורות, החדר ההיסטורי, עומד עכשו באמצע החצר. הבית סדרום-רפת, הבית סמוך-אורות והבית מסערב, חדרי חברים, כחצר תל-חי אין גרים עכשו חברים. המקום שטרומפלדור נפל מסוסן כאבן. מצבת טרומפלדור היא בצורת אריה

המפנה את ראשו כלפי מעלה ופיו פקור. על המצבה חרותים שמות החברים שנפלו. בי"א באדר, הוא יום רצח טרומפלדור וחבריו, מתאספים מכל קצות הארץ ועולים לקבר טרומפלדור.

כשתתפנו חבואו אלינו ותראו את הכל בעיניכם.

כשם ילדי בית הספר

שרה ובינה

כפר גלעדי כ"ד באדר א', צ"ח

משה מזרחי ז"ל

(נהרג בי"א באדר ב', צ"ח)

באביב ימיו נקטף חברנו משה ז"ל. עוד אתמול ישבנו יחד בכתה וסי ידע שהמנת האכזרי אורב לו? אותו יום, יום חייו האחרון, היה עליו יותר מאשר בכל הימים, כרח את חבריו, שחק אתם בחצר בית הספר. כעבור שעות אחדות עלה הכורת עליו, בעלותו במעלית אל ביתו. לא כמות כל אדם מה, כי אם נהרג מכלי אשר הספיק להפריד מעל הוריו השכולים ומעל מוריו וחבריו אשר אהבוהו. מארץ פרס בא אלינו לפני זמן קצר ושפת פרס בפיו ועברית לא שמע. קשים היו ימיו הראשונים בבית הספר כי לא הבין את אשר דברו אליו המורים והתלמידים, אולם, אין לך דבר העומד בפני הרצון — ומשה הוכיח את אמתת הפתגם הזה. ימים ושבעות ישב בכתה והקשיב לכל הגה היוצא מפי התלמידים ושקד על למוד הלשון עד אשר למד את לשונו לדבר עברית. ומאז נעשה כאחד מאתנו ולא נכר כלל שרק לפני חדשים מספר עלה לארץ. חבר טוב היה, שקט ורודף שלום. הוא העריץ את מוריו וכחשק למד מפייהם תורה ודעת. הוריו שמחו על התקדמותו בלמודים ותקות רבות תלו בו. קוה קוו שבקרוב יוסו לראות את בנם גומר בהצטיינות את חק למודו בבית ספרנו והנה אבד בנם כחסדם ועסו אבדה גם תקותם. הלל ריק נשאר אחריו בבית הספר. מקומו במספסל התלמידים נשאר פנוי. מיום האסון האיום שרויה הכתה בצער וביגון. שבתה שמחת התלמידים. איך נשמח ומשה חברנו אבד לנו ולא נשוב לראותו עוד? לנצח נזכרך, אחינו האמלל, וזכרך לא ימוש מקרבנו כל ימי חינו.

שמואל שימל (כתה ז"א)

ספרים חדשים

פנקס הבריאות' מאת ישעיהו בן חיים, הוצאת היגנה לכ"ז, תל אביב, תרצ"ח.

ספר יפה ומועיל הגיש המחבר לתלמידים. זה שנים שהרגשנו צורך בספר כים מעין זה, העוסק בשאלות הבריאות ושמירת הנקיין. הרבה מן ההוראות וכללי הבריאות ידועים לנו אמנם מתוך שיחות אחות בית הספר, אך כאן נתנו בסגנון ספרותי ובצורה פהגמטי-חז"ל ופחגמים חדשים וחרוזים משעשעים. אולם מלבד ההוראות הידועות לנו סכבר, כולל הספר הזה הלכות בריאות טרובות שלא ידענו עד עתה ושחובתנו לדעתן. ששת פרקי-הספר מלאים וגדושים חמר טאלף ומחנך שיעשיר את ידיעותינו בשאלות רבות שא עטרנו אפילו עליהן. הפרק, 'הוראות כלליות', למשל, מלמד את התלמיד את כללי ההליכה ברחוב וכללים לרוכבי אופנים. תלמיד שאינו יודע את ערך הכללים האלה יתך ודאי ויחשב בלבו: כלום תינוק אני שעלי למוד כיצד ללכת ברחוב? אך כמה תאונות ואסונות יקרו מדי יום ביומו כמעט, בגלל אי הידיעה את כללי ההליכה ברחובות השוקקים מהטון אדם רב! וכן נדע מתוך הפרק הזה הוראות לטיול, זהירות ממחלות טרבקות, הגשת עזרה ראשונה ועוד.

הפנקס נועד לחברי, אגודת הבריאות, אך סקוה אני שיצא בידי כל ילד כי רבה התועלת אשר יפיק ממנו.

אשר די אבילא (כתה ח"א)

יהודי תימני מלמד את בנו תורה

בבית ספרנו

— כיום כיג אדר א', יום פתיחת הנמל, התקיימה בבית הספר חגיגה כ,אולם שם. המנהל טר

טרדכי אילן פתח את החגיגה ודבר על ערך הנמל לעם העברי. מורנו טר אליהו לולו הרצה על הנושא היהודים וכבוש הים. אחד המורים הטעים משירי הים של רבי יהודה הלוי. בשירת 'התקוה' נסתימה החגיגה. — במ"ו בשבט נערכה בבית ספרנו חגיגה יפה כהנהלתו של מורנו טר רפאל אבושר. בתכנית: מנגינת תזמרת בית הספר, התעמלות כללית, התחרות בין הכתה ז"א, ז"ב, ח"א, ח"ב. (התוצאות — ב"פנת הספורט).

— נערכה התחרות בכדור רגל בין נבחרת בית ספרנו ובין נבחרת הכתה החטיבית של הגימנסיה העברית. התוצאות היו שוות 1:1 — תיקו.

— בימי החנכה נפטר הילד היקר פסח פדרמן ז"ל, תלמיד הכתה ב"א. ילד עדין היה וכל טוריו וחבריו התלמידים אהבוהו. יהי זכרו ברוך.

— כיום י"א באדר ב' נהרג כחאוזה חברנו היקר טשה מזרחי ז"ל, תלמיד הכתה ז"א. טוריו וחבריו התלמידים השתחפו כלויתו. ת.נ.צ.ב.ה.

י. גוביק (כתה ח"ב)

מקרוב ומרחוק

(חדשות שונות)

— כ"ג 12' אחד טרן כבשו הנאצים והיטלר נפרם את אוסטריה ומפחה לגרמניה. יהודי אוסטריה נמצאים עכשו בכל רע. יר הנאצים, שונאי השלום ופורעי המוסר והצדק, הולכת וקשה עליהם מיום ליום. הפורעים מחנפלים על חנויותיהם ועל כתי מסחרם ושוודים את רכושם. כל הפקידים היהודים, הגבוהים והנמוכים, ששרחו במשרדי הממשלה פטרו והופקרו לרעב. בעיר וינה הגיע מספר היהודים הזקוקים לחמיכה לששים אלף איש. גדולי היהודים וכיניהם ראש הקהלה שבוינה והברון לואיס רוטשילד והפרופסור המפורסם ד"ר ניטן הושטו בבית המהר. יאוש טר חקף שם את אחינו האטללים ורכים מהם בוחרים להתאבד בידי עצמם. מאשר להרג בידי שונאיהם כנפש.

— בפולניה התחדשו ההתנפלויות על התלמידים היהודים בכתי הספר העליונים. כנרשה התנפלו הצוררים על היהודים ועשרות מהם נפצעו פצעים אנושים. הרב הראשי הפרופי שור הוכה אף הוא טכות נמרצות ורק בדרך גם נצל מסוח.

— המרצחים מכין העם הערבי משיכים עדיין לשפך דמי נקיים. כתי בשבט לפנות ערב נרצח בידי רוצחים ערכים בדרך חברון ירושלים החוקר האנגלי המפורסם ג'מס לזרי סטארקי. הרצח האכזרי הזה החריד כל לב, כי יקר היה המלומד לכל אנשי המדע היהודים והלא-יהודים. המנוח היה ארכיאולוג, חפר במקומות שונים בארץ וגלה תעלומות רבות. ביחוד נתפרסמה הגליתו הגדולה, הגלית לכיש. בחרכות עיר עתיקה זו מצא לוחות חרס כתובים בכתב העברי הקדמון. פרופי האוניברסיטה ועברית בירושלים ד"ר ג. ה. טורטשינר פענה את הכתב ונתגלה, שאלה היו סכתבי שר צבא עכרים למלך צדקיהו בימי מלחמתו עם נבוכדנצר הרשע. החוקר סטארקי המשיך את חקירותיו וקוה לפעל גדולות והנה באה היר המטאה והפישעת ושמה קץ לחייו. יהי זכרו ברוך.

— הממשלה האי פרסטה אגרת ע"ד העליה היהודית במשך ששת החדשים הקרובים, שלפיה תותר הכניסה לארצנו ל-2000 איש בעלי רכוש של 1000 לא"י, ול-1000 עולים עובדים. מכסת העליה הזעומה הזאת הדאיבה את לב אחינו המצפים בכליון נפש לפתיחת שערי-הארץ.

— בכ"ג באדר א' נפתח נמל תל אביב, הנכנה והולך, גם להסעת נוסעים, עד היום ההוא העבירו דרכו רק סחורת. לכבוד המאורע הזה נערכה חגיגה לאומית גדולה שהשתתפו בה מנהיגי הישוב היהודי בארץ והנציב העליון סיר ארתור ווקופ. הנציב העליון העלה על נם את כשרונות העם היהודי ואת טרצו וברך את הנמל הצעיר בשנות פריחה ושגשוג.

— כיום 3 למרץ בא לארץ ה. מ. סיר הארולד טקי-מיכל לכהן במשרת נציב עליון במקום נגדל סיר ארתור ווקופ שהפטר ממשרתו.

— בחדש אדר מלאו 75 שנה לעתונות העברית בארץ. ראשון העתונים העברים היה הירחון 'הלכנון', שנערך ויצא לאור בירושלים ע"י העסקנים ובוני הישוב החדש ר' יחיאל כריף, ר' מיכל הכהן, ר' יואל משה סלומון ז"ל. לזכר המאורע הזה נערכה באולם 'אהל שם' בתל אביב מסכה רבת פאר בהשתתפות סופרים ומשוררים ואנשי מדע. משוררנו שאול משרניחובסקי פתח את המסכה והפרופי ר' דוד ילין דבר על העתונות והשפעתה על תחית הלשון העברית. ראוי לכבוד טר זלמן פכזר שהקדיש את כל כחו לאסוף העתונים

העברים ושרק הודות למסירותו נשתטרו עתונים וכרוזים ישנים מכליון.

— כר"ח שבט מלאו שבטים שנה לטורה ולסופר רבי יוסף בן רחמים נתן מיוחס, מנהל ביה"ס לכנים בירושלים. רבי יוסף מיוחס נולד בירושלים והתחנך בחדרים וכישיבות ולטר תורה והשכלה גם מפי חותנו החכם ר' יחיאל מיכל פינס ז"ל. מימי געוריו הוא מקדיש את כחו לתחית עמנו, לארצנו ולשוננו. רב ימיו הוא עוסק בהוראה ובחנוך ילדי ישראל, אולם הוא ידוע גם כסופר עברי חשוב שהעשיר את ספרותנו בהרכה ספרים מועילים. ליום הולדתו הוציא מרכז המורים במהדורה חדשה את ספורו, 'אלמן האוכד' שנתחכב בשעתו על קהל הקוראים הצעירים. יאריך ימים וישנה חילו.

— מלאו עשרים וחמש שנים לעבודתו הספרותית של הסופר והמשורר אביגדור המאירי (פויורשטיין). המשורר ידוע גם בקהל הקוראים הקטנים ורכים מהם התענגו על ספוריו המקוריים ועל תרגומו, ברון פון מינכנהויין. בתל אביב ובירושלים נערכו לכבודו נשפים ספרותיים שבהם הוערכה עבודתו הפורית ורכת הגונים כספרות ישראל.

— מלאו עשרים וחמש שנים לפטירתו של הסופר והחכם רבי יחיאל מיכל פינס ז"ל. המנוח היה מגדולי הסופרים וספרו, 'ילדי רוחי' עשה רשם חזק על הקוראים העברים. בעודנו צעיר לימים עלה לארץ ישראל ופעל רבות לתחיתה. בהשתדלותו ובמאמציו נקנתה ארמת נדרה בשכיל בני בילין, ראשוני החלוצים, שהיה מנגם ואיש חסדם. חלק נכבד יש לו גם בתחית הלשון העברית והרכה מלים נחדשו על ידו. כתי אדר ב' הקדישו רב העתונים מאמרים לזכרו, שבהם דבר על עבודתו הספרותית והישובית הענפה. יהי זכרו ברוך.

— כיום ג', י"ט באדר ב', נפטר ר' משה דוד שוב ז"ל, כשנת השמונים והחמש לימי חייו. המנוח היה איש רב פעלים בתחית הארץ והאוטה. בשנת תרמ"ב עלה לארץ ומאז כרת עמה ברית אמנוים. הוא היה כבוני הגליל ובמיסדי ראש פנת. הוא גם יסד את בית הספר העברי הראשון בצפת. זכה להכיר מקרוב את מנהיגנו הרצל ז"ל ולוהו בזמן בקורו בארץ, את פרשת חייו ומעשיו העלה על ספרו, 'זכרונות לבית דוד'. כתב מחברת נאה גם על 'יסוד המעלה', בלויתו השתתפו רכים מותיקי הישוב. נקבר בראש פנת. תהא נשמתו צרורה בצרור חייו הלאמיים.

עלון חדשי

מדברי-הרצל

ליום כז בתמוז

א. דמות הגדול עלתה במחשבותי: הגל לכן עם שבעה כוכבי זהב. השדה הלך פרושו מיני החדשים. המהורים. הכוכבים שעות העבודה הם. לאות העבודה אני הולכים אל ארץ הפרקה.

ב. האלהים לא היה נותן חיים לעמנו עד היום. אלו לא היה נשל עלינו עוד למלא העודה גדולה בתוך דברי ימי האנושיות.

ג. את כל המבצנים את כל הרזקלים-האביונים אני לוקח אתי. הנשארם. בלומר אלה שאינם רוצים לעבוד. ילכו לעזאזל!

ד. בני הנעורים כלם יבואו אלי. אלה יבואו ויבואו להטיף בתוך משפחותיהם ואל הארץ ילכו מבלי אשר יהיה עלי לעוררם. הלא להם הארץ!

מבטרי נאולת ישראל
בשני הדורות האחרונים

יהודה פינסקר
משה דיס
בנימין זאב הרצל
בנימין מטותילר
אהד האם
חיים ויצמן
נחום סוקולוב

והיו עיניך רואות את מוריקך

חירת מלוואים

ו	מין קוין
ר	כטוח
ג	רגז
י	כך-נכר
ד	כלי-ספק
ל	סגר
פ	זרם טים ככיר
ק	החתול... את השמנת והחמאה
ך	חיה טורפת
מ	נמתימו
ג	שחה
א	אחת האותיות באלפא-כיתה

בשני הטורים א' ו-ג' יצא שם וידר היקר לכלנו. יוסף שניידר (מחלקה ז"ב)

ברכות

מעמק לבנו אנו מברכים את חברינו אביגדור שורצשטיין, אברהם לובין, חיים גנסיין, נח סנדק, עמנואל כהן, אליהו שאול, יצחק רוגווינסקי.

ליום הכנסם למצוות

מי יתן והיו בנים נאמנים לעמם ולמולדת. חבריו כתה ז"א ומחנכה:

ליג החברים הנאמנים:

איש שלום משה, גולדשטיין אליהו, דוקלר יצחק, חיר-יעקב סאיר, טולידאנו אהרן, עמיה יוסף, קמר יחזקאל, שפירא יהודה, כהן אליהו, דוידוב סלביאל, יעל שישון, דנגרמן הלל, סוסיוף דניאל.

שפע ברכות

ליום פלאת להם י"ג שנה. יהיו נא בנים נאמנים להוריהם ולעמם! חבריהם

תלמידי הכתה ז"ב ומחנכם

נתקבלו במערכת:

- 1. משאח" עיי בית הספר בית הכרם, ירושלים שנה שניה, גליון א-ג טכת-אדר תרצ"ח.
- 2. בנתיב הגאולה עיי ביה"ס הקטמי עיש ביאליק, אגודת התלמידים למען הקה"ק, גליון ב', תל אביב, טכת, תרצ"ח.
- 3. לעבודה! כמיו לנער הלוטר, המחנות העולים, כיה טכת, צ"ח, תל אביב.
- 4. עולמי יו"ל אחת לשבועים עיי הוער המרכזי של הסתדרות "תרכות" בפולניה. העורכים: שמואל רוזנהק ואלחנן אינדלמן, שנה ג', גליונות 10-12, ורשה תרצ"ח.
- 5. עולמי הקטן כנ"ל שנה ג' גליונות 9-11, ורשה, תרצ"ח.

עטופי יגון קיור ושחוחי ראש אנו עומדים על כדור הרענן של חברנו היקר והערין

משה מזרחי ז"ל

שמת מיתה טרנית כיום י"א באדר ב' לעד יהיה זכרו חרות על לבנו המתאבלים עליו

חבריו בכחות ז"א וז"ב ומהנכיהם

תלמידי הכתה ז"ב ומחנכם

משחחפים באכלו של הכרם עזי טמיר

כמות עליו הודחו היקרה

שרה אסתר ז"ל

בבנין הארץ ינוחם.

כום תנחומים

לחברנו היקר אחימלך שירזלי כמות עליו אביו

ר' שלמה ישראל שירזלי ז"ל

בבנין הארץ ינוחם

תלמידי הכתה ז"א ומחנכה